

รายงานการวิจัย
เรื่อง

รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนา
ประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐

Desirable educational management style meets the needs of community to
support Thailand's development policy era Thailand ๔.๐

โดย

พระครูพิจิตรศุภการ,ดร.

นายประสิทธิ์ รักนุ้ย

นางสาววนิดา เหมือนจันทร์

ดร.นฤมล ประสิทธิ์ศรี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราชและ

หน่วยวิทยบริการสงขลา

พ.ศ. ๒๕๖๑

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

MCU RS 610761113

รายงานการวิจัย

เรื่อง

รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนา
ประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐

Desirable educational management style meets the needs of community to
support Thailand's development policy era Thailand ๔.๐

โดย

พระครูพิจิตรศุภการ,ดร.

นายประสิทธิ์ รักนุ้ย

นางสาวนิตดา เหมือนจันทร์

ดร.นฤมล ประสิทธิ์ศรี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พ.ศ. ๒๕๖๑

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

MCU RS 61071113

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Research Report

Desirable educational management style meets the needs of
community to support Thailand's development policy era Thailand

๔.๐

by

Phrakhruhichitsuphakan Ph.d

Mr.Prasit Raknuiy

Miss Wanida Mueanjan

Dr.narumol Prasitsorn

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon SiThammar

Campas

B.E. 2561

Research Project Funded by Mahachulalongkornrajavidyalaya University

MCU RS 610761113

(Copyright Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ชื่อรายงานการวิจัย:	รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐
ผู้วิจัย:	พระครูพิจิตรศุภการ,ดร.นายประสิทธิ์ รักนุ้ย นางสาวนิตา เหมือนจันทร์ ดร.นฤมล ประสิทธิ์ศรี
ส่วนงาน:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนคร ศรีธรรมราชร่วมกับหน่วยวิทยบริการสงขลา
ปีงบประมาณ:	๒๕๖๑/๒๐๑๘
ทุนอุดหนุนการวิจัย:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษารูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน ๒) เพื่อศึกษากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองตอบความต้องการของชุมชน ๓) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยการดำเนินงานวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) คือการใช้วิจัยที่ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มาผสมผสานกันในการทำวิจัยเรื่องเดียวกัน เพื่อที่จะตอบคำถามการวิจัยได้สมบูรณ์มากขึ้น จากกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้นำทางวิชาการจาก ๔ โรงเรียน จำนวน ๘ คน คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา จำนวน ๔ คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน ๘ คน ตัวแทนครู ๔ คน ตัวแทนนักเรียน จำนวน ๔ คน ตัวแทนชุมชน จำนวน ๔ คน รวม ๓๔ คน จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) และจากการแจกแบบสอบถาม คุณครู/ตัวแทนนักเรียน (Questionnaire) จำนวน ๑๐๐ คน จาก ๔ โรงเรียน ๆ ละ ๒๕ คน ซึ่งผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purpose Sampling)

ผลวิจัยพบว่า

๑) รูปแบบสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ พบว่า สถานศึกษามีบรรยากาศสิ่งแวดล้อมดี อาคารเรียน อุปกรณ์พร้อม ครุมีอาชีพสอนตรงตามสายรายวิชาที่จบการศึกษามา โดยตรงมีคณะทำงาน อาทิ คณะกรรมการการบริหาร วิชาการ ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนคิดวิเคราะห์หมี การฟัง คิด ถามเขียน จัดกิจกรรมโครงการวิทยาศาสตร์/ชิ้นงานสามารถนำไปบูรณาการ ๔ ศาสตร์วิชา STEM เพื่อพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆสู่สังคม/ชุมชนและสามารถบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาต่อยอดสร้างรายได้ให้กับนักเรียน/ชุมชน เช่น หลักสูตรเศรษฐกิจพิเศษ การซ่อมรถจักรยานยนต์การนวดแผนไทย การบูรณาการสร้างหุ่นยนต์กวาดขยะ หุ่นยนต์อัตโนมัติการเก็บกระป๋อง เปลือกผลไม้ ๓ ชนิดชะลอกการบูดของข้าวสุก กลัวยน้ำว่ามะละกอ

เงาะ ผ่านกระบวนการทดลองมาแล้วเป็นอย่างดีและสิ่งสำคัญมีการสร้างธรรมาภิบาลคุณธรรมในองค์กรแก่ ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน

๒) กระบวนการการบริหารหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=๔.๒๖$, $S.D.=๐.๖๘$) มีโครงสร้างฝ่ายบริหาร ฝ่ายอื่นๆที่ชัดเจน อาทิ วิชาการ กลุ่มงานที่รับผิดชอบ หลักสูตรทั้ง ๔ ศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ ภาษาศาสตร์ สามารถเอื้อต่อผู้เรียนยึดหยุ่นบูรณาการประยุกต์ใช้กับหลักสูตรท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ในการจัดทำโครงการงานวิทยาศาสตร์ เพื่อสร้างนวัตกรรม มีการวิเคราะห์หลักสูตรมีครูเป็นที่ปรึกษา นักเรียน ชุมชน/ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองต่อชุมชนและสนองต่อนโยบายของรัฐบาล มีนวัตกรรมผ่านกระบวนการพิสูจน์/ทดลอง มีการส่งเข้าประกวดแข่งขันในระดับจังหวัดและระดับชาติ เป็นนวัตกรรมที่สามารถต่อยอดให้เกิดรายได้แก่ นักเรียนโรงเรียน/ชุมชนได้

๓). ตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรองรับนโยบายการพัฒนาคุณยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๑๘$, $S.D.=๐.๖๙$) เป็นสถานศึกษาที่มีความพร้อมอาคารสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งแวดล้อมดี บรรยากาศสร้างแรงจูงใจให้เกิดใฝ่รู้ใฝ่เรียน ครูมีอาชีพ ชุมชนมีส่วนร่วม เป็นสถานศึกษาที่ได้รับความไว้วางใจจากชุมชน/สังคม ยอมรับในกระบวนการการบริหารจัดการ ชุมชนส่งบุตรหลานเข้าศึกษาเล่าเรียนในสถาบันแห่งนี้ โรงเรียนได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากสังคม อาทิ มีโล่รางวัลประกาศนียบัตรรับรองผลงานในรอบปี จากการที่ผู้วิจัยลงภาคสนามพบปะพูดคุย สังเกต สอบถาม

Research title: The desirable education management model of the community to support the development policy of Thailand, Thailand 4.0

Researchers: Prakhruphichitsuphakan.Ph.d .Mr. Prasit Raknuiy
Miss Wanida Mueanjan Dr.narumol Prasitsorn

Organization: MahachulalongKornrajavidyalaya University Campus
Nakhon Si Thammarat.

Fiscal Year: 2561/2518

Funding: MahachulalongKornrajavidyalaya

Abstract

The purposes of this research are 1) to study the model of educational institutions that provide the desirable teaching and learning of the community 2) to study the process of managing the curriculum that meets the needs of the community, and 3) to analyze the format of educational institutions and the process of analyzing courses that meet the spirit of the community In Thailand 4.0. Mixed methods research is used by qualitative research and quantitative research to answer more complete research questions. Sample groups were selected from 8 School administrators / academic leaders from 4 schools, 4 school administration committees, 8 learning group leaders, 4 teachers representatives, 4 student representatives, 4 community representatives by the in-depth interviews and questionnaires given for 100 students / representatives from 4 schools, each of 25 persons were selected by the Purpose Sampling.

The research found that

1) the model of educational institutions that provide the desirable teaching and learning of the community to support the development policy of Thailand, Thailand 4.0 was found that the school has a good environmental atmosphere, school buildings, equipment with professional teachers, teaching directly on the course that graduated directly. There are working groups, such as the Academic Management Committee, to participate in supporting activities to encourage students to think critically such as listening, thinking, asking and writing, organizing science project activities / work pieces that can be integrated into 4 science courses in STEM to develop new innovations to society / community and be able to integrate with

local courses to develop further income such as special economic courses, motorcycle repair, Thai massage, integrating the construction of garbage sweeping robots, automatic robots which can store cans and 3 types of fruit peels, slow the spoilage of cooked rice, banana, papaya, rambutan through the experimental process as well and the important things are creating good governance moral in the organization for teachers, educational personnel and students.

2) the process of managing the curriculum that meets the needs of the community, Thailand 4.0 in the overall picture is at the highest level ($X=4.26$, $S.D.=0.68$). There are other clear administrative structures, such as academics, which are responsible for the 4 courses of science, mathematics, engineering and technology and computers. Linguistics can be conducive and flexible to learners and local programs as well. In creating a science project to develop innovation and having a course analysis with teachers as consultants. Students, community and local philosophers have a participation in the curriculum management process that responds to the community and the government policies. There are innovations that have been proven, tested and submitted to compete at the provincial and national levels, which is an innovation that can continue to generate income for students, schools and communities.

3) the format of educational institutions and the process of analyzing courses that meet the spirit of the community In Thailand 4.0 on the overall picture is at the high level ($X=4.18$, $S.D.=0.69$) Which is an educational institution that is ready for the building, location, equipment, good environment, motivation atmosphere for learning, professional teachers, community participation, acceptance in the process and management, the community sends their children to study in this institution, the school is honored by the society, such as having a trophy, certificate of achievement in the year from experiencing of the researcher into the field method by meeting, talking, observing and interviewing.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณ พระสุธีรัตนบัณฑิต,ดร.นายบดินทร์ สายบุตร ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ พระมหาชุตีภัก อภินนโท และผู้ทรงคุณวุฒิตลอดถึงเจ้าหน้าที่ประจำสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ทุกท่าน ที่ช่วยเหลือให้คำแนะนำด้วยดีเสมอมา เสียสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำตรวจเนื้อหาสาระ ระเบียบวิธีวิจัยและเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินวิจัยและแก้ไขข้อมูลที่บกพร่องให้สมบูรณ์และสำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณพระครูโสภณคุณาทร ประธานมูลนิธิพระครูโสภณคุณาทร ประธานศูนย์วิจัยและพัฒนามูลนิธิ เจ้าอาวาสวัดคลองเปลงและอดีตหัวหน้าฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน่วยวิทยบริการสงขลาที่อำนวยความสะดวกสนับสนุนในเชิงวิชาการงานเขียนวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน คณะกรรมการโรงเรียน ตัวแทนชุมชน โรงเรียนเสเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ที่ให้โอกาสได้เข้าทำการเก็บข้อมูลใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จนผลงานการวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต นครศรีธรรมราชและหน่วยวิทยบริการสงขลา ที่ให้โอกาสสนับสนุนงานวิจัยครั้งนี้จนเป็นผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คุณค่าและประโยชน์ใดๆอันจะพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้/ชิ้นนี้ คณะผู้วิจัยมอบให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราชและหน่วยวิทยบริการวัดหงษ์ประดิษฐาราม จังหวัดสงขลา ผู้มีพระคุณของข้าพเจ้า มีบิดา มารดา พระอุปัชฌาย์ ครู อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทองค์ความรู้ให้แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย โดยเฉพาะการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษา/ชุมชนในการพัฒนาบูรณาการศาสตร์ทั้ง ๔ STEM ศึกษาให้เกิดนวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ ๆ ต่อไป

พระครูพิจิตรศุกการ,ดร.

นายประสิทธิ์ รักนุ้ย

นางสาววนิดา เหมือนจันทร์

ดร.นฤมล ประสิทธิ์ศรี

๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๑๐
๑.๓ ปัญหาการวิจัย.....	๑๑
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย.....	๑๑
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	๑๑
๑.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	๑๓
๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๑๔
บทที่ ๒ แนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๕
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาการศึกษาที่สนองตอบชุมชน.....	๑๕
๒.๒ แนวคิดกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่สนองตอบชุมชน.....	๓๙
๒.๓ รูปแบบการจัดการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ ในการขับเคลื่อนรองรับนโยบาย ของรัฐบาล.....	๕๕
๒.๔ ทฤษฎีการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนในสถานศึกษา.....	๘๒
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๙๒
บทที่ ๓ ระเบียบวิธีวิจัย.....	๙๖
๓.๑ รูปแบบการวิจัย.....	๙๖
๓.๒ พื้นที่การศึกษา ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	๙๗
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	๙๙
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๑๐๑
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๑๐๒
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๑๐๓
๓.๗ การนำเสนอผลการวิจัย.....	๑๐๓
๓.๘ สรุป.....	๑๐๔
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๑๐๕

๔.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	๑๐๕
๔.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	๑๗๓
๔.๒.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๑๗๓
๔.๒.๒ ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๑๗๔
๔.๓ การวิเคราะห์ผลการศึกษาด้วยแนวคิด List Model.....	๑๙๕
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	๑๙๙
๕.๑ สรุปผลการวิจัย.....	๒๐๐
๕.๑.๑ สรุปผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ.....	๒๐๐
๕.๑.๒ สรุปผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ.....	๒๐๖
๕.๒ อภิปรายผล.....	๒๑๐
๕.๓ ข้อเสนอแนะ.....	๒๑๒
บรรณานุกรม.....	๒๑๔
บุคลากร.....	๒๒๐
ภาคผนวก.....	๒๒๓
ภาคผนวก ก บทความวิจัย.....	๒๒๓
ภาคผนวก ข กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	๒๔๓
ภาคผนวก ค ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์กิจกรรม.....	๒๔๕
ภาคผนวก ง เครื่องมือในการวิจัย.....	๒๕๑
ภาคผนวก จ รูปภาพกิจกรรมการดำเนินการวิจัย.....	๒๖๕
ภาคผนวก ฉ แบบสรุปโครงการวิจัย.....	๒๗๐
ประวัติผู้วิจัย.....	๒๗๔

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๔.๑ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=๑๐๐).....	๑๗๔
๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐.....	๑๗๕
๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุค ๔.๐ ในด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชน.....	๑๗๖
๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุค ไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการพึงประสงค์ของชุมชน	๑๗๘
๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ในด้านการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบชุมชน.....	๑๘๐
๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุค ไทยแลนด์ ๔.๐ ในด้านตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชน.....	๑๘๒
๔.๗ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ จำแนกตามเพศ.....	๑๘๔
๔.๘ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ จำแนกตามอายุ.....	๑๘๕
๔.๙ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ จำแนกตามอาชีพ.....	๑๘๖
๔.๑๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชน จำแนกตามอาชีพ.....	๑๘๗

๔.๑๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการที่พึงประสงค์ จำแนกตามอาชีพ.....	๑๘๘
๔.๑๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยรวม จำแนกตามอาชีพ.....	๑๘๙
๔.๑๓ การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยรวม.....	๑๘๙
๔.๑๔ การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชน.....	๑๙๐
๔.๑๕ การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการที่พึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐.....	๑๙๑
๔.๑๖ การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบชุมชนรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐.....	๑๙๒
๔.๑๗ การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรับรองนโยบายการพัฒนายุคไทยแลนด์ ๔.๐.....	๑๙๓

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑. ความสำคัญของปัญหาในการวิจัย

สภาพปัญหาของการศึกษาปัจจุบันมีหลากหลายในแต่ละสถาบัน โดยพบว่าเฉพาะทั้งระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา คุณภาพการศึกษาทั้งระบบมัธยมศึกษาและบัณฑิตศึกษา ขาดความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์และตอบโจทย์สังคมยังไม่ชัดเจนและไม่ตรงประเด็น สิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นปัญหาที่สังคมชุมชน บัณฑิตต้องพร้อมด้วยคุณภาพตามหลักไตรสิกขา ๓ บัณฑิตจึงมีความสมบูรณ์มีความเก่งกล้าพร้อมด้วยความสามารถเหมาะสมกับความเป็นบัณฑิตที่จะได้รับปริญญาแก้ไขปัญหาสังคมชุมชนได้อย่างมีคุณภาพ ผู้ศึกษาต้องมีความสนใจ และต้องมีสื่อสนับสนุนมากขึ้น มีภาพยนตร์ ภาพสไลด์ วิดีโอ การประเมินแยกส่วนประเมินเป็นรายวิชา สอบทดสอบได้ตามรายวิชา สอบซ่อมได้ ไม่มีการเรียนซ้ำชั้น แต่มีข้อจำกัดของหลักสูตร ไม่สามารถสะท้อนความต้องการของท้องถิ่นได้ ในด้านการสอนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยียังไม่สามารถผลักดันประเทศไทยเป็นผู้นำทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีได้ การนำหลักสูตรไปใช้ไม่สามารถสร้างพื้นฐานการวิเคราะห์ให้กับนักเรียนได้หรือผู้เรียนได้ นักศึกษาได้ การจัดการเรียนการสอนด้านภาษาต่างประเทศ ยังไม่สามารถสื่อสารและค้นคว้าความรู้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ จากเหตุผลดังกล่าวจึงต้องปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ในหลักสูตร ๒๕๔๔ พบว่ามีความสับสนของผู้ปฏิบัติการณ์ในสถานศึกษาเป็นหลักสูตรเนื้อหาแน่นเกินไป ต้องเรียนทั้งวัน การศึกษายุคไทยแลนด์ ๓.๐ เป็นสังคมยุค พ.ศ. ๒๕๕๑ มีการเพิ่มสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียนมีการกำหนดตัวชี้วัดมาให้เป็นการจัดหลักสูตรที่ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ของโลกยุคปัจจุบัน มีศักยภาพความก้าวหน้าเข้าสู่การแข่งขันและความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ ในเวทีโลก จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดให้ผู้เรียนมีพื้นฐานการศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัยในการปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาอื่น ๆ ที่ตนนับถือ ยึดมั่นในเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิดการแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและทักษะชีวิต มีความสุขและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งบำเพ็ญประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข^๑ ต้องขึ้นอยู่กับการศึกษาในการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนต่อไป

^๑ โปยม จันทรน้อย, บทความพิเศษ:การศึกษา ๔.๐. www.wanager. co.th cool/view News ID= ๙๖๐๐๐๐๐๐ ๒๕๑๙๕, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.

กระบวนการบริหารจัดการพึงประสงค์สนองตอบชุมชนการศึกษา ๔.๐ กับการพัฒนาประเทศไทยที่ยั่งยืน

กระบวนการบริหารจัดการศึกษา ๔.๐ กับการพัฒนาประเทศไทยที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นแนวคิดตามความพยายามของรัฐบาลที่มุ่งมั่นในการนำ “โมเดลประเทศไทย ๔.๐” หรือ Thailand ๔.๐ มาใช้เพื่อผลักดันประเทศให้หลุดพ้นจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง การพัฒนาประเทศไทยที่ยั่งยืนตามแนวทาง Thailand ๔.๐ ได้นั้น ต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับกับ ความประสงค์ของชุมชนยุคประเทศไทยแลนด์ ๔.๐ ซึ่งการศึกษาไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นการจัดการการเรียนการสอนที่สอนให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ มาตอบสนองความต้องการของชุมชน/สังคม ผู้ที่มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาให้เด็กและเยาวชนของประเทศมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับประเทศไทย ๔.๐ คือ ครู ดังนั้นครูต้องมีความสามารถเพียงพอในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาประเทศไทยในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยครูจะต้องสามารถสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (analytic thinking) เป็นการคิดพื้นฐานสำคัญสำหรับการคิดขั้นสูงต่อไป การคิดอย่างมีวิจรรณาญาณ (critical thinking) เป็นกระบวนการพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลมีหลักเกณฑ์และตรวจสอบประเมินข้อมูลหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกิดขึ้นอย่างรอบคอบ โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดหลักเหตุผลจนได้คำตอบที่เหมาะสมหรือดีที่สุดเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจประเมินหรือแก้ปัญหาต่างๆ การคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) เป็นการคิดนอกกรอบจากความคิดเดิมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ความคิดใหม่ ความคิดริเริ่ม หรือ ความคิดต้นแบบ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดี และการคิดผลิตภาพ (Productive thinking) เป็นการคิดผลิตหรือสร้างผลงานออกมาเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนซึ่งจะเป็นนวัตกรรมในผลผลิตต่อไป และต้องต้องมีความคิดรับผิดชอบ (Responsibility thinking) ในงานที่ทำงานในผลผลิตที่ผลิตขึ้น การสอนยุคใหม่นี้ต้องการให้ผู้เรียนสามารถสร้างผลผลิตอย่างสร้างสรรค์ การจัดการเรียนการสอนเน้นการคิด การประดิษฐ์ การสร้างสิ่งใหม่ ๆ ให้ได้อัจฉริยะใหม่และสามารถบูรณาการกับที่ศึกษาทั้งของเดิมและของใหม่เข้าด้วยกันผลิตเป็น ผลงานของตนเองได้อย่างมีความคิดสร้างสรรค์ใช้ความคิดอย่างมีวิจรรณาญาณในการตัดสินใจเลือกสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เหมาะสมและมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่สร้างสรรค์ขึ้น การสอนแบบนี้ต้องการให้ผู้เรียนมีความคิดใหม่ ๆ เพื่อมีผลให้คนในประเทศมีความคิดในการคิดสิ่งใหม่ ๆ ผลิตผลงานใหม่ขึ้น โดยไม่ต้องเฝ้าคอยรอใช้หรือบริโภคสิ่งที่มีผู้อื่นประเทศอื่นคิดมาจำหน่ายให้ นักเรียนในยุคการศึกษา ๔.๐ จะเป็นบุคลากรของประเทศที่มีศักยภาพเพียงพอในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ จนได้เป็นสินค้าที่มีคุณภาพส่งขายไปยังต่างประเทศ เพื่อเอาเงินตราเข้าประเทศและสร้างรายได้ให้กับประเทศอย่างมีรายได้สูงได้ ผู้เรียนหรือนักเรียนจะมีความสามารถเช่นนั้นได้ต้องมีความสามารถหลายอย่างในตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นความสามารถด้านการคิด ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ ,การคิดอย่างวิจรรณาญาณ,การคิดอย่างสร้างสรรค์,การคิดผลิตภาพ,และการคิดอย่างรับผิดชอบ ต้องรับผิดชอบต่อ การกระทำในทุกขั้นตอน ตลอดจนรับผิดชอบต่อผลผลิตที่สร้างขึ้นโดย คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมด้วย^๒ การศึกษาของไทยได้ปรับเปลี่ยนเพื่อต้องการให้คนไทยได้เรียนรู้ในเรื่องของภาษา

^๒ ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์, การจัดการศึกษา ๔.๐ กับการพัฒนาประเทศไทยที่ยั่งยืน, https://www.tci-thaijo.org/index.php.Graduate_PSRU/article.view/๘๔๑๕๓/๘๔๒๕๓. สืบค้นเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๑.

คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะ ประเพณีและวัฒนธรรม ให้ทุกคนได้เข้าใจ บทบาทในความเป็นไทยโดยแบ่งการศึกษาออกเป็นยุค ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้นจึงแบ่งการศึกษาออกเป็นยุค ๆ ดังนี้

ความหมายการศึกษาในแต่ละยุค การศึกษายุค ๑.๐ ในนิยามความหมายได้มีผู้ให้นิยามไว้มากมาย ผู้วิจัยขอ ยกตัวอย่าง อาทิ การศึกษา ๑.๐ เป็นการศึกษาในปี ๒๕๐๓ เราเรียกว่า ๑.๐ หรือเราเรียกว่า หลักสูตร ๒๕๐๓ (ซึ่งก่อนหน้านี้นี้ตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงพระราชบัญญัติประถมศึกษาในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ ส่วนใหญ่จะเป็นการเรียนตามตำรา ไม่ได้กำหนดเป็นหลักสูตร) เป็นยุคที่เน้นให้นักเรียนเกิดทักษะ ๔ ด้าน คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษาและพลศึกษา การวัดผลเป็นองค์รวม โดยเกณฑ์การตัดสินคิดเป็นร้อยละ ใครสอบผ่านร้อยละ ๕๐ ถือว่าผ่าน ต่ำกว่าเป็นการสอบตกต้องเรียนซ้ำชั้น การสอนของครูเน้นการบรรยาย เป็นลักษณะบอกเล่า จดในกระดานหรือตามคำบอก ครูว่าอย่างไร นักเรียนจะเชื่อ ทั้งครูทั้งนักเรียนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ ได้แต่ฟังแต่ครูอย่างเดียว หนังสือเรียนสำคัญที่สุด สื่อการสอนกระดานดำ ชอล์ค บัตรคำ รูปภาพ โครงสร้าง เวลา ๔: ๓: ๓ :๒ ประถมต้นเรียน ๔ ปี ประถมปลายเรียน ๓ มัธยมตอนต้นเรียน ๓ มัธยมปลายสายสามัญเรียน ๒ ปี สาขาอาชีพเรียน ๓ ปี หลักการ แนวคิดสนองตอบความต้องการของ สังคม/ชุมชน เป็นหลักสูตรแบบเน้นวิชา การศึกษา ๒.๐ เป็นยุค พ.ศ. ๒๕๒๑ หลังจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลง ประชากรมากขึ้น จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนหลักสูตร เป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ ให้มี ระดับประถมศึกษา ๖ ปี ยกเลิกชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ระดับมัธยมศึกษา ๖ ปี ระดับมัธยมศึกษาใช้ อักษรย่อว่า “ม” ทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย การจัดการศึกษาเน้นผู้เรียน/นักเรียนเป็นสำคัญเป็นศูนย์กลาง มีวิชาเลือกมากมายนักเรียนสามารถเลือกเรียนตามถนัดความสนใจ เริ่มมีสื่อการสอนที่เร้าใจ เช่น มีภาพสไลด์ มีภาพยนตร์ ฯลฯ เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลแยกส่วน หมายถึงประเมินเป็นรายวิชา สอบรายวิชาได้ก็สามารถซ่อมรายวิชาใน รายวิชานั้น ๆ มีการเรียนซ้ำชั้น ข้อจำกัดของหลักสูตรการศึกษาพุทธศักราช ๒๕๒๑ แต่มีผลกระทบดังนี้

๑. การกำหนดหลักสูตรไม่สามารถสะท้อนความต้องการของท้องถิ่น
๒. การจัดการเรียนการสอนทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยียังไม่สามารถผลักดันประเทศไทยเป็นผู้นำทางด้านคณิตศาสตร์,วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๓. การนำหลักสูตรไปใช้ไม่สามารถสร้างพื้นฐานทางการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนได้
๔. การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาต่างประเทศยังไม่สามารถสื่อสารและค้นคว้าหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลดังกล่าวจึงปรับปรุงหลักสูตรเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นการศึกษา

การศึกษา ๓.๐ เป็นยุค ๒๕๕๑ จากข้อจำกัดของหลักสูตรหลักสูตรการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔ และพบว่า มีความสับสนของผู้ปฏิบัติในสถานศึกษา เป็นหลักสูตรเนื้อหาแน่นเกินไปเรียนทั้งวัน มีปัญหาการเทียบโอนและปัญหาคุณภาพผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงเปลี่ยนมาใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยเพิ่มสมรรถสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีการกำหนดตัวชี้วัดมาให้เป็นการจัดหลักสูตรที่ให้สอดคล้องกับเปลี่ยนของสภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมือง ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ ของโลกยุคปัจจุบัน มีศักยภาพพร้อมการแข่งขัน และร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก จุดหมายของหลักสูตรมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

๑. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในการปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดมั่นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

๓. มีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

๔. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๕. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งบำเพ็ญประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข^๓

ความหมายไทยแลนด์ ๔.๐ ในนิยามความหมายได้มีผู้ให้คำนิยามไว้มากมาย ผู้วิจัยขอยกตัวอย่าง อาทิ ไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นแนวคิดและความพยายามของรัฐบาลที่มีความมุ่งมั่นในการนำ “โมเดลประเทศไทย ๔.๐ หรือ “Thailand ๔.๐ เพื่อผลักดันประเทศให้หลุดพ้นจากประเทศรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศรายได้สูงหรือ รูปแบบของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ที่มีมาไม่น้อยกว่า ๕๐ ปีโดยเริ่มตั้งแต่ปี ปี พ.ศ. ๒๕๐๔ เริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรกยุคนั้นเรียนว่า ไทยแลนด์ ๑.๐ เป็นสังคมเกษตรกรรมที่เน้นการเกษตรเป็นหลัก ซึ่งสมัยนั้นมีเพลงลูกทุ่งที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของชาวบ้านและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศโดยให้ประชาชนรู้จักประกอบอาชีพด้านเกษตร ดังนี้เพลง “พ.ศ. สองพันห้าร้อยสี่ ผู้ใหญ่สี่ตีกองประชุม ชาวบ้านต่างมาชุมนุม มาประชุมที่บ้านผู้ใหญ่สี่ต่อไปนี้ผู้ใหญ่สี่จะขอกว่าถึงเรื่องราวที่ได้ประชุมมา ทางเราสั่งมาว่า ให้ชานาเลี้ยงเปิดและสุกร” นับว่าเป็นความพยายามของรัฐบาลที่จะส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้ยุคไทยแลนด์ ๑.๐ เชื่อว่าเป็นยุคที่ยาวนาน ต่อมายุคไทยแลนด์ ๒.๐ ที่มุ่งเน้นอุตสาหกรรมเบา ที่โด่งดังมาก คือ อุตสาหกรรมสิ่งทอและก็มีบทเพลงฉันทนาที่รัก สะท้อนให้เห็นถึงในยุคนี้ดังเนื้อเพลง “ปิดไฟใส่กลอนจะเข้ามั่งนอนคิดถึงใบหน้า นั่งเขียนจดหมายแล้วรีบทิ้งไปโรงงานทอผ้าถึงคนชื่อ ฉันทนาที่เคยสบตากันเป็นประจำ ต่อมาเข้ายุคไทยแลนด์ ๓.๐ มุ่งอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น มีการเปิดนิคมอุตสาหกรรมมากมายต่างชาติเข้ามาลงทุนอย่างหลากหลาย อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ๗-๘ เปอร์เซ็นต์ต่อปี มีการค้นพบก๊าซธรรมชาติ ประกาศว่าเราจะเข้าสู่ประเทศขีดช่วงซ้ชวาล จนถึงฟองสบู่แตก ถึงแม้จะมีการลงทุนจากต่างประเทศในเรื่อง อุตสาหกรรมหลากหลาย มีการจ้างแรงงานในประเทศมากมายก็ตาม แต่รายได้ของคนส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในรายได้ปานกลางมี

^๓ อ่างแล้ว โทยม จันทรน้อย,บทความพิเศษ:การศึกษา ๔.๐.

ความเหลื่อมล้ำทางสังคมและรายได้สูง ประเทศไทยเป็นเพียงแค่รับจ้างในการผลิตเท่านั้น เช่น อุตสาหกรรมรถยนต์ อุตสาหกรรมไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมพลาสติก อื่น ๆ ที่เห็นชัดเจน อุตสาหกรรมรถยนต์ เราเป็นแหล่งผลิตรถยนต์ส่งขายทั่วโลก แต่เราไม่มีรถยนต์ที่เป็นนวัตกรรมของคนไทยเอง ในขณะที่ประเทศไทยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ ๑ ประเทศเกาหลีใต้ยังไม่สามารถกำหนดอนาคตของประเทศได้เลยว่าจะเดินทางไปทางใด เพราะอยู่ในภาวะสงครามประชาชนยากจน แต่ปัจจุบันประเทศเกาหลีใต้เป็นประเทศชั้นนำของเอเชีย มีนวัตกรรมเป็นของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นรถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า โทรศัพท์ที่สามารถแข่งขันกับของอเมริกาได้อย่างภาคภูมิใจ การเข้าสู่ไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นการเข้าสู่ยุคที่ประเทศไทยต้องมีนวัตกรรมเป็นของตนเองไม่ต้องพึ่งต่างชาติ ซึ่งเป็นโจทย์ที่ท้าทายสูงมาก ๆ ทำอย่างไรเราจะพัฒนานวัตกรรมเป็นของตนเองทั้ง ๆ ที่เรามีทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศมากมาย เช่น ข้าว ยางพารา แร่ ผลผลิตทางการเกษตร เช่น น้ำมันปาล์ม หรือผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ เราทำอย่างไรจึงจะมีผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเรื่องข้าว ที่มากกว่าอาหารประจำวัน เราจะทำอย่างไรจะมีผลิตภัณฑ์ยางพารา นอกเหนือจากน้ำยางพาราหรือ อื่น ๆ ที่เป็นนวัตกรรมของเรา เราเคยมีวิทูโรโทรทัศน์ธานีท์ ซึ่งเป็นของคนไทยผลิตโดยคนไทย แต่น่าเสียดายไม่ได้ต่อยอดและต้องปิดตัวเองไป ถึงเวลาแล้วที่ทุกภาคส่วนเข้ามาช่วยระดมความคิดในการพัฒนาประเทศไทยให้เข้าสู่ไทยแลนด์ ๔.๐ ฉะนั้นแต่ละกระทรวงจึงมีสโลแกนของตัวเองต่อด้วย ๔.๐ กระทรวงศึกษาเองก็มีสโลแกนว่า “การศึกษา ๔.๐”^๔

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ยุคของพัฒนาประเทศไทยเริ่มต้นมาเป็นเวลายาวนานตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ – ปัจจุบันตลอดระยะเวลาบางยุคเราดำเนินการอยู่นานไม่นำการเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดความล่าช้าจนกลายเป็นผลลบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม การเมือง มีผลกระทบอย่างมากมาย ประเทศของเรายังข้ามไม่พ้นกับคำว่า รายได้ปานกลาง ตลอดทุกยุคทุกสมัยแม้รัฐบาลจะตั้งใจจะพัฒนาประเทศไทย แต่สิ่งสำคัญมากเป็นเบื้องต้นคือการศึกษาของคนในชาติ เราจะต้องผลิตนักศึกษาต้องเน้นว่า เราต้องการอะไร ต้องการนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สามารถแข่งขันสร้างรายได้ให้กับประเทศชาติได้อย่างเป็นกอบเป็นกำ ลงทุนอย่างมีกำไร การศึกษาก็พัฒนาให้ตรงกับความต้องการแรงงานอย่างมีฝีมือ การศึกษาแต่ละยุคต้องการเห็นอะไร ให้เป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจน ดังการศึกษายุคดังต่อไปนี้

การศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ จากสภาพปัญหาของประเทศไทย เช่น เศรษฐกิจล้มเหลว การเมืองล้มเหลว สังคมล้มเหลว หรือทุก ๆ ปัญหาที่ล้มเหลวต่างก็โทษการศึกษา ไทยแลนด์ ๔.๐ จึงเป้าหมายต้องการให้ประเทศไทยมีนวัตกรรมเป็นของตนเอง แต่หลักสูตรการจัดการศึกษาและการจัดการการเรียนการสอนของครู อาจารย์ตอบโจทย์ตอบสนองเป้าหมายของไทยแลนด์ ๔.๐ แล้วหรือยัง ทั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนตลอด ๕๐ ปี ถึงเวลาแล้วหรือยังที่จะต้องปรับปรุง ปรับเปลี่ยนกระบวนการ การจัดการศึกษาของประเทศเพื่อตอบสนอง ของการสร้างนวัตกรรมของประเทศ โดยกระทรวงศึกษาธิการต้องเป็นผู้นำที่ต้องเดินไปพร้อมกับสถานศึกษาที่เป็นหน่วยปฏิบัติการตรงกำหนดดังนี้

๑. มีการกำหนดนโยบายหรือออกกฎกระทรวง ผู้เรียน/นักเรียนต่อห้องเรียนต้องไม่เกิน ๓๖ คน

^๔ อ่างแล้ว โยยม จันทรน้อย,บทความพิเศษ:การศึกษา ๔.๐.

๒. การจัดการความพร้อมของโรงเรียนทั่วประเทศ ตำบล อำเภอ ต้องมีความเท่าเทียมทางด้านสื่ออุปกรณ์ ครู อาจารย์ บุคลากร อาคาร สถานที่

๓. หลักสูตรต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง อาจเป็นหลักสูตรวิชา มีการยกระดับวิชา คอมพิวเตอร์ วิชาเทคโนโลยีมาเป็นวิชาหลัก ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของวิชาชีพ การเรียนการสอนเป็นรายวิชา จะมีข้อดี คือสามารถเปลี่ยนแปลงได้ทุกปี เป็นรายวิชาที่โรงเรียน/สถานศึกษา สามารถจัดให้เรียนวิชา ที่ทันสมัยได้เลยไม่กำหนดไว้ตายตัว

๔. นำหลักสะเต็มศึกษา (STEM EDUCATION) และ Active leaning เข้ามาจัดการเรียน การสอนในโรงเรียน/สถานศึกษาคำว่า “สะเต็ม” หรือ STEM เป็นคำย่อมาจากภาษาอังกฤษของ ศาสตร์ ๔ สาขาวิชา คือได้ แก่วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) หมายถึงองค์ความรู้วิชาการของศาสตร์ทั้งสี่ที่มีความเชื่อมโยงกับโลกของความเป็นจริงที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกัน ในการ ดำเนินชีวิตและการทำงานและการจัดการเรียนการสอนของไทยเรา ครูผู้สอน อาจารย์ผู้สอนต้องแยก ส่วน เช่นสอนวิธีเคมีล้วน ๆ ฟิสิกส์ ก็ฟิสิกส์ล้วน ๆ หรือ คณิตศาสตร์ล้วน ๆ ภาษาไทยไม่เคยนำมา บูรณาการ ใช้ชิ้นงานหลัก หลักของนวัตกรรมทั้งหมดเกิดจากบูรณาการ ของคณิตศาสตร์และ วิทยาศาสตร์ เป็นส่วนใหญ่แล้วจึงเกิดนวัตกรรมจนกลายเป็นเทคโนโลยี ต่อมามีการนำเทคโนโลยีมา บูรณาการกับวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จึงเกิดนวัตกรรมใหม่ต่อยอดไปเรื่อย ๆ ทั้งนี้โดยการใช้ กระบวนการทางวิศวกรรมในการสร้างนวัตกรรม

๕. มีการสร้างตัวชี้วัดระดับบุคคล ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ ผู้สอน เพื่อต้องการทราบจุดเด่น จุดด้อย แล้วต้องพัฒนาครู อาจารย์ ผู้สอน เพราะตอนนี้เราไม่ทราบ เลยว่าครูท่านใด มีจุดเด่น จุดด้อย ตรงไหน ประเด็นไหน กระทรวงเจ้าสังกัดต้องการให้ครูเป็นอย่างไร ต้องกำหนดให้ครู อาจารย์ ผู้สอน เป็นอย่างนั้น แล้วประเมินสิ่งที่ต้องการ กระทรวงต้องการนโยบาย อย่างไร นโยบายสำเร็จหรือไม่ ต้องกำหนดตัวชี้วัดของนโยบายนั้น ๆ ระดับสถานศึกษา โรงเรียนและ ระดับบุคคลของแต่ละนโยบาย จะต้องตอบโจทย์ความสำเร็จได้^๕

การบูรณาการหลักสะเต็มกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

การบริหารจัดการเรียนสอนในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นเรื่องกำหนดนโยบายของ รัฐบาลในการบริหารประเทศให้ก้าวเดินไปข้างหน้าให้ทันยุคทันสมัยมีรูปแบบในการดำเนินงานได้ อย่างเป็นรูปธรรม หลักการบริหารจัดการศึกษาตามหลักสะเต็มนั้น ๔ ศาสตร์วิชาที่ต้องนำมาบูรณา การให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนและการพัฒนาประเทศ วิชาวิทยาศาสตร์ เป็นศาสตร์บอกเรื่องราวของ ความเป็นจริงสามารถพิสูจน์ได้จับต้องได้สะท้อนความจริงให้ปรากฏ เมื่อนำบูรณาการกับวิชา เทคโนโลยี,วิศวกรรมศาสตร์,คณิตศาสตร์ ผลที่ได้รับ คือ นวัตกรรมใหม่ การสร้างโครงการทดลอง เครื่องไถนาที่ไร้คนขับของชาวนาโดยนำหลักการของศาสตร์ทั้ง ๔ เช่นวิทยาศาสตร์สะท้อนให้เห็นภาพ ของโครงการบูรณาการกับศาสตร์อีก ๓ ศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ เรื่องของการออกแบบ คณิตศาสตร์เป็นประเด็นของเรื่องดวงวัด ชั่งน้ำหนัก วิชาเทคโนโลยีขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายไม่ให้เกิด กระทบกับอุปสรรคกีดขวางและต้องรู้และเข้าใจหลักการของ ๔ ศาสตร์ในแต่ละวิชาให้คำตอบอะไร เมื่อเรานำบูรณาการเข้าแล้ว สิ่งประดิษฐ์สำเร็จได้ด้วยเรื่องของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อาทิ

^๕ อ่างแก้ว ,โพยม จันทร์,บทความพิเศษ:การศึกษา ๔.๐.

เรื่องของอิทธิบาท ๔ คือ ธรรมที่ทำให้สำเร็จตามประสงค์และ เป้าหมาย นั้น คือ ฉันทะ คือ พอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น หมายความว่าพอใจในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้คิดค้นให้สำเร็จ วิริยะ คือ ความขยันหมั่นเพียรประกอบในสิ่งนั้น หมายความว่าเพียรพยายามในหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ จิตตะ คือ เอาใจใส่ฝึกฝนในสิ่งนั้นไม่วางธุระ หมายความว่าเอาใจใส่พัฒนาในสิ่งนั้นให้เกิดผลสำเร็จ ไม่เพิกเฉยละเลยต่อหน้าที่ วิมังสา คือ หมั่นตรึงตรองพิจารณาเหตุผลในสิ่งนั้น หมายความว่า ให้พิจารณาหาเหตุผลพัฒนาในสิ่งนั้น^๖ นอกจากนี้หลักธรรมที่กล่าวแล้วคือ หลักไตรสิกขา ๓ คือ ศีล , สมาธิ, ปัญญา หลักธรรมทางพระพุทธศาสนามีความสอดคล้องกับหลักสะเต็มหรือหลักวิทยาศาสตร์ในการบูรณาการมีความสำเร็จและเกิดความสวยงาม ในประเด็น เรื่องของ ศีล คือความมีระเบียบการจัดขั้นตอนของการบริหารงานโดยให้มีระเบียบในตนเองและผู้อื่น อาทิ ผู้ใต้บังคับบัญชา ถ้าขาดระเบียบวินัยความสำเร็จทั้งหลายก็จะไม่เกิดเช่นเดียวกัน เมื่อการปฏิบัติในหน้าที่ทุกคนมีศีลแล้วมีระเบียบวินัยแล้วต่อไปองค์ความรู้ใหม่เกิดตามมานั้นคือ สมาธิ คือความแน่วแน่มั่นจะปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จ เมื่อสมาธิความแน่วแน่มั่นเกิดขึ้นแล้ว ตัวปัญญา คือความรู้แจ้งเห็นจริงเป็นไปตามทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตัวปัญญาเกิดขึ้นแล้วสามารถวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพความสำเร็จก็จะเกิดมีขึ้นในองค์กร^๗

ดังนั้น กระบวนการเรียนการสอนจึงต้องนำศาสตร์ต่าง ๆ มาบูรณาการกับหลักวิทยาศาสตร์และทุกทุกแขนงสาขาวิชา สามารถนำบูรณาการให้เป็นรูปร่างโครงการได้ชัดเจนเกิดมรรคผลในสิ่งนั้นได้อย่างเป็นรูปธรรม มีความสมบูรณ์ต้องมีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพิ่มเติมให้เกิดความสวยงามและสิ่งขาดไม่ได้คือ ธรรมะทางพุทธศาสนา ผู้วิจัยเห็นว่า ทุก คนต้องเติมเต็มนำหลักธรรมมาบูรณาการเพื่อให้เกิดความประณีตในชิ้นงานนั้นได้ คือ หลักอิทธิบาท ๔ และหลักไตรสิกขา ๓ สอนให้ทุกคนมีความสำนึกดีมีความรับผิดชอบในหน้าที่ต้องปฏิบัติให้ครบวงจรทั้ง ๔ ข้อ จึงจะสำเร็จ ประโยชน์สูงสุดในทุกคน ถ้าหากน้อมนำหลักธรรมมาใช้ในกิจวัตรประจำวันของเราจักเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตัวเราและหมู่คณะได้อย่างสมบูรณ์

การสอนให้นักเรียนสร้างนวัตกรรม ต้องสอนให้รู้แบบโครงการหรือการสร้างชิ้นงาน โดยในโครงการหรือชิ้นงาน นักเรียน/นักศึกษาผู้เรียนตอบได้ว่า มีคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องได้อย่างไร ในอดีตการสร้างชิ้นงานของนักเรียน เราไม่เคยนำวิชา STEM เข้ามาบูรณาการใช้ในการหุงต้มอาหาร ตัวอย่างเช่น อดีต การหุงข้าวเป็นวิถีชีวิตประจำวัน แม่บอกให้กรอกข้าวสาร ๑ หรือ ๒ กระทบ ใส่ น้ำให้สูงจากข้าวสาร ๑ ขอนิ้วมือ หรือแล้วแต่บางคน แล้วคนให้น้ำท่วมถึงหัวหลังมือ การหุงข้าวใช้ไม้พิน หรือถ่าน หุงข้าวไม่ดิบสามารถรับประทานได้แล้วเสร็จก็จบ แต่เราไม่เคยสอนนำหลักคณิตศาสตร์เรื่องการตวง วัด เรื่องปริมาตร หลักวิทยาศาสตร์ เรื่องความร้อน เข้ามาคิดในเรื่องการหุงข้าว ญี่ปุ่นนำหลักของ STEM มาใช้ในการหุงต้ม โดยใช้หลักคณิตศาสตร์ , วิทยาศาสตร์ เช่น เรื่องของปริมาตร การตวง เรื่องความร้อน เรื่องของเวลา จนสร้างหม้อหุงข้าวไฟฟ้าได้สำเร็จ และมีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ เช่น กำหนดเวลา ในการหุงข้าว การอุ่นข้าว การต้มข้าว หรือตัวอย่างในชีวิตประจำวัน คนไทยมีการปรุงอาหารต่าง ๆ มากมาย เช่น แกงบ้าง ขนมบ้าง บางคน

^๖ พระมหาฉลาด ปริญญาโณ, นวโกวิท ฉบับชาวบ้าน, กรุงเทพมหานคร, เลี้ยงเลี้ยงการพิมพ์. ๒๕๕๓, หน้า ๒๘

^๗ สารานุกรมวิกิพีเดีย. <https://plus.google.com>. ไตรสิกขา ๓. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑.

ทำอาหารอร่อย บางคนก็ไม่อร่อย ขึ้นอยู่กับฝีมือ การปรุงอาหารหรือขนม ก็ใช้ความเคยชินเหยาะ น้ำปลา ใส่น้ำตาล ใส่เกลือแกง เป็นฝีมือเฉพาะคน แต่ถ้าเรานำหลัก STEM เข้ามาจับก็เกิดแฟรนไชส์ (Franchise) เป็นของตนเอง ฉะนั้นหลักสูตรต้องกำหนดให้นักเรียนมีโครงงานหรือชิ้นงาน ที่ตอบ โจทย์อย่างชัดเจน STEM มาบูรณาการ ในโครงงานหรือชิ้นงานของนักเรียน/นักศึกษา/ผู้เรียนได้ ส่วน Active learning เป็นการจัดการ การเรียนการสอนให้นักเรียนนักศึกษา ผู้เรียน ลงมือปฏิบัติจริง สร้างชิ้นงานเป็นของตนเอง ได้จริง จะเป็นงานเดี่ยวหรืองานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ STEM ถ้าเป็นวิชา เนื้อหา นักเรียนสามารถที่จะสรุปนำเสนอผลงานของตนเองได้^๘

ดังนั้นการจัดการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นสิ่งที่ดี ถ้าเป็นไปได้ตามรูปแบบนี้โมเดลนี้ ประเทศจะต้องมีนวัตกรรมเป็นจริงของตนเองอย่างแน่นอน ฉะนั้นการศึกษา ๔.๐ เป็นส่วนหนึ่งของ ไทยแลนด์ ๔.๐ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จจึงต้องอาศัยทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะครู อาจารย์ผู้สอน ต้องปรับแนวการสอนอย่างจริงจัง ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำบริหารวิชาการ การ ปฏิรูปการศึกษาต้องเน้นที่ห้องเรียน ติดตามพฤติกรรมการสอนครู อาจารย์ ผู้สอน โดยสร้างตัวชี้วัด ผลการปฏิบัติงานโรงเรียน/สถานศึกษาทุกโรงเรียน ต้องมีมาตรฐานเดียวกัน ภายใน ๑๐ ปี ข้างหน้า ประเทศไทยต้องมีนวัตกรรมเป็นของตนเองแน่นอน การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ สนองตอบนโยบาย ของรัฐบาลที่ประกาศชัดเจนจะนำพาประเทศไทยไปสู่เป้าหมายเป็นประเทศที่ข้ามพ้นรายได้ปานกลาง หรือค่อนข้างยากจน ไปสู่เป้าหมายรายได้สูงต่อหัว/ปี/คน แต่ต้องขึ้นอยู่กับการพัฒนาคนให้มีความ เข้มแข็งในเชิงวิชาการทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านมีทักษะสูงเป็น แรงงานที่มีคุณภาพ “สถานศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศพร้อมที่จะผลิตคนให้มีความรู้ตั้งแต่ระดับต้น ๆ “ เติบโตเต็มทุกภาคส่วนให้นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและประเทศชาติ หลาย ๆ ประเทศ พยายามสร้างคนรุ่นใหม่ให้มีความรู้ รูปแบบกระบวนการสร้างผู้เรียนให้มีความเชี่ยวชาญนั้น ในทุก ๆ ด้านนั้น โรงเรียนหรือสถานศึกษาต้องมีความพร้อม บุคลากร ครู อุปกรณ์ สื่อ อาคารสถานที่พร้อม มีครูในแต่ละด้านต้องเชี่ยวชาญ สถานศึกษาต้องฝึกอบรมครูผู้สอนให้พร้อมเพื่อรองรับนโยบายไทย แลนด์ ๔.๐ ดังกรณีโรงเรียนสะเดา “ขรรค์ชัยกัมพลานุสรณ์” เป็นโรงเรียนหนึ่งที่มีรูปแบบในการ บริหารจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการสอนแบบบูรณาการ สะเต็ม (STEM) ๔ ศาสตร์วิชา วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี และคณิตศาสตร์ โดยบริหารจัดการรูปแบบดังนี้

รูปแบบการบริหารจัดการที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนา ประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

จากการที่ผู้วิจัยลงภาคสนามพบปะพูดคุย สังเกต สอบถาม สัมภาษณ์ศึกษาข้อมูลเพื่อ ต้องการทราบการแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียนอย่างสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณภาพตามนโยบายของ รัฐบาล “โรงเรียนสะเดา “ขรรค์ชัยกัมพลานนทอนุสรณ์” เป็นโรงเรียนหนึ่ง ที่พัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถและมีชื่อเสียงเป็นที่พึงประสงค์ของชุมชน มีนักเรียนในแต่ละปีมี สถิติในการเข้าเรียนสูงและเป็นโรงเรียนประจำอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ผู้ปกครองนักเรียนให้ ความเชื่อมั่นในศักยภาพของโรงเรียนที่จะนำพาบุตรหลานไปสู่เป้าหมาย คณะทีมงานผู้วิจัยได้

^๘ อ่างแก้ว,ไพยม จันทร,บทความพิเศษ:การศึกษา ๔.๐.

สอบถามสัมภาษณ์ นายประกอบ หาญณรงค์ “ผู้อำนวยการโรงเรียน ผลปรากฏ พบว่า โรงเรียนมีผลงาน ทั้งระดับอำเภอ จังหวัด และระดับชาติ อาทิโครงการแข่งขันต่อศัพท์ภาษาไทย (คำคมเดิม) ระดับชั้น ม. ๔- ๖ งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครั้งที่ ๖๗ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๑- ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ ศูนย์ประชุมธรรมศาสตร์ รังสิต นางสาวลลิตตา แซ่หลี่ นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ ๔/๒ ได้รับรางวัลเหรียญทองแดง ผู้ฝึกสอน ครูพัตติยา เพชรภินันท์ นอกจากนี้ยังมีผลงานชนะเลิศระดับประเทศถ้วยพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โครงการธนาชาติ ริเริ่มเติมเต็ม เอกลักษณ์ไทยประจำปี ๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๐ นางสาวจรรยาพร เผือกผ่อง ชั้น ม.๓/๓ ผู้ฝึกสอน ครูบัณฑิต อนันตพงศ์ ครูกลุ่มสาระภาษาไทย และที่สำคัญ นักเรียนสอบวิชา คณิตศาสตร์ ONET ๑๐๐ คะแนนเต็มคือ นางสาวอนุภัทร แซ่จ้อง นักเรียนชั้น ม. ๓/๒ นักเรียนโครงการห้องเรียนพิเศษ วิทยาศาสตร์ (SAM)

นอกจากนี้โรงเรียนส่งเสริมนักเรียนในทุก ๆ ด้านอีกโครงการหนึ่งที่เป็นตัวแทนระดับภาคใต้โครงการ TO BE NUMBER ONE เยาวชนต้นแบบ เก่งดี เข้าชิงรางวัลระดับประเทศรวมเชียร์ และโหวต ตั้งแต่ ๑ เมษายน ๒๕๖๑ โทร .๑๙๐๐ ๑๙๐๐ ๙๔ แล้ว กต ๐๒ ติดตามชมรายการทาง NBT วันจันทร์ – ศุกร์ เวลา ๑๖.๕-๑๖.๓๐ น. ๒ เมษายน – ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑ วันเสาร์ ๒๑:๓๐ – ๒๓:๓๐ ๗- ๒๘ เมษายน ๒๕๖๑ และวันเสาร์ ๒๐:๓๐-๒๓:๓๐ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑ เชียร์อัฟ นายสรารุติ ชูเรืองสุข และผู้อำนวยการโรงเรียนเสเดาพรรคชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ยังได้ กล่าวต่อไปว่า โรงเรียนตั้งเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนในทุกด้าน โดยส่งเสริมให้มีการพัฒนานำสะสมมาใช้ให้เต็มรูปแบบ และส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี และคณิตศาสตร์ให้เข้มแข็งและเพิ่มประสบการณ์ให้ “ครู” มีทักษะมากยิ่งขึ้นความตั้งใจพร้อมด้วยคณะคุณครูทุกท่านว่า “โรงเรียนนี้ต้องอยู่ในหัวใจชุมชน” แนวโน้มต่อไปจะพยายามยกระดับวิชา คอมพิวเตอร์ วิชาเทคโนโลยี มาเป็นวิชาหลัก ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของวิชาการงานอาชีพ การเรียนเป็นรายวิชามีข้อดีเด่นอยู่อย่างหนึ่งคือ สามารถเปลี่ยนรายวิชาได้ทุกปี เป็นวิชาที่โรงเรียนสามารถจัดให้นักเรียน เรียนวิชาที่ทันยุคทันสมัยได้ไม่กำหนดตายตัว โรงเรียนนี้ได้นำสะสมเต็มศึกษา (STEM EDUCATION) และ Active Learning เข้ามาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน คำว่า “สะสมเต็ม” หรือ “STEM” เป็นคำย่อจากภาษาอังกฤษของ ศาสตร์ ๔ สาขาวิชาได้แก่วิทยาศาสตร์ (Science) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) เทคโนโลยี (Technology) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) โดยการนำ ๔ ศาสตร์ มาบูรณาการเข้าด้วยกันประสบผลสำเร็จมากพอสมควร ในระยะช่วงนี้เป็นช่วงระยะพัฒนาตามเป้าหมาย นักเรียนหลายคนประสบความสำเร็จในโครงการระดับชาติและจะยกระดับให้สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ อย่างมั่นคงและเข้มแข็งเพื่อรองรับนโยบายของรัฐบาลไทยแลนด์ ๔.๐ ต่อไป

นโยบายในการพัฒนาประเทศไทยของรัฐบาลในยุคไทยแลนด์ ๔.๐

ความหมาย นโยบายของรัฐบาลต้องเห็นการพัฒนาประเทศ จึงได้กำหนดแผนพัฒนาในแต่ละยุคแต่ละสมัยต้องเน้นที่การศึกษา โดยสร้างกรอบในการเรียนรู้ กล่าวถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กำหนดไว้อย่างชัดเจนให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน คุ้มครองสิทธิสร้างความเสมอภาคให้โอกาสทุกคน

^๙ สัมภาษณ์ ประกอบ หาญณรงค์, ผู้อำนวยการโรงเรียนเสเดา “พรรคชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์” อำเภอเสเดา จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๑.

ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี และให้โอกาสแก่ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้เอกชนร่วมจัดการศึกษาและให้อิสระในการบริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลจากภาครัฐในด้านหลักสูตรจัดให้มีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองของชาติ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและการศึกษาต่อ กระบวนการเรียนการสอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพและให้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อันเป็นเงื่อนไขสู่การพัฒนาาระบบเศรษฐกิจให้คนไทยมีโอกาสอย่างเท่าเทียมมีปัญญาเป็นทุนไว้สร้างงานสร้างรายได้ โดยยึดหลักว่า การศึกษาสร้างคน สร้างงาน และสร้างชาติ^{๑๐} นางนันทน์ภัส ดั่งจันทน์^{๑๑} กล่าวว่า นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ กับการศึกษาเท่ากับการสร้างให้มีความทันสมัยในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเน้นทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นหลัก ในขณะเดียวกัน Thailand ๔.๐ คือพัฒนาประเทศให้ทันสมัยมีรายได้มากขึ้นและก้าวพ้นจากกับดักประเทศมีรายได้ปานกลางโดยจะต้องผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาประเทศและสามารถติดต่อกับค้าขายกับนานาประเทศได้ด้วย ดังนั้นการศึกษาจึงต้องเร่งดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ให้กับเด็กไทยได้เข้าสู่ Thailand ๔.๐ การศึกษาก้าวสู่ไทยแลนด์ ๔.๐ ๑. เน้นการพัฒนาทักษะในการวิเคราะห์ให้เด็กสามารถวิเคราะห์จากรายวิชาได้ ๒. เน้นการพัฒนาทักษะในด้านภาษาอังกฤษ เพราะภาษาอังกฤษเป็นหัวใจของการสื่อสารกับนานาชาติ การติดต่อ

๑.๒. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- ๒.๑ เพื่อศึกษารูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน
- ๒.๒ เพื่อศึกษากระบวนการการบริหารหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของชุมชน
- ๒.๓ เพื่อวิเคราะห์รูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

๑.๓. ปัญหาที่ต้องการทราบ

- ๓.๑. ต้องการทราบรูปแบบสถานศึกษาที่สนองต่อชุมชน มีการบูรณาการวิชาการในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ว่าเป็นอย่างไร
- ๓.๒ ต้องการทราบกระบวนการบริหารจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ มีการบูรณาการ “สะเต็ม” ๔ ศาสตร์วิชา ในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ว่าเป็นอย่างไร
- ๓.๓ ต้องการทราบรูปแบบและกระบวนการเรียนการสอนของครูตาม หลัก STEM ๔ ศาสตร์มีการบูรณาการและเกิดนวัตกรรมใหม่สนองต่อผู้เรียนและชุมชนว่าเป็นอย่างไร

๑.๔. ขอบเขตของการวิจัย

- ๑ ๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร บุคคลและ คณะ
  - การจัดการกระบวนการเรียนการสอนสนองต่อชุมชนมีการบูรณาการวิชาการ ๔ ศาสตร์ รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรยุคไทยแลนด์ ๔.๐ กระบวนการเรียนการสอนของครูตามหลัก STEM และบูรณาการด้านพระพุทธศาสนาสร้างคุณธรรม
- ๑ ๔.๒ ขอบเขตพื้นที่การศึกษา พื้นที่การศึกษาแบ่งออกเป็น ๓ ประเภทได้

^{๑๐} พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๒. หน้า ๑๐.

^{๑๑} นันทน์ภัส ดั่งจันทน์, นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ กับการศึกษา, <https://www.slifrdhstr.net/ssuser> ๔ Fo ๒๓๗/๔-๘๘๑๓๙๔๔๕. สืบค้น ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑.

พื้นที่ที่มีสถาบันบริหารจัดการศึกษาอย่างเข้มแข็งอยู่แล้ว,ที่มีรูปแบบและมีมาตรฐานการศึกษา ในภาคใต้ จำนวน ๔ โรงเรียน ที่มีระดับมีมาตรฐานการศึกษา, ระดับปานกลาง, ระดับที่ความเสี่ยง

โรงเรียนแสงทองวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ สังกัดกรมสามัญศึกษา

โรงเรียนสะเดาซอร์ซซัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ สังกัดกรมสามัญศึกษา

โรงเรียนรัตภูมิวิทยา สังกัดกรมสามัญศึกษา

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี มี ๒ ประเภท สัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน ๕ กลุ่ม ๒๘ คน ประเภทแจกแบบสอบถาม จำนวน ๑๐๐ คน รวม จำนวนทั้งหมด ๑๒๘ คน การศึกษาในครั้งนี ประกอบด้วย

-กลุ่มตัวอย่างประชากร

-ผู้ตอบแบบสอบถามเชิงปริมาณ ครูผู้สอน จำนวน ๑๐๐ คน

-ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (คุณภาพ)

ผู้บริหารสถาน/ผู้นำด้านวิชาการศึกษาจำนวน ๘ คน

คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาจำนวน ๔ คน

หัวหน้าหมวดกลุ่มสาระการเรียนรู้/หรือ จำนวน ๘ คน

ตัวแทนนักเรียน/นักศึกษา/ผู้เรียนจำนวน ๔ คน

ตัวแทนชุมชนจำนวน ๔ คน

รวม ๑๒๘ คน

๑.๔.๔ ขอบเขตระยะเวลา ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ – ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๕.๑ รูปแบบหมายถึง การบริหารจัดการศึกษาที่พัฒนาการเรียนการสอนที่มีรูปแบบเป็นมาตรฐานในการบริหารจัดการศึกษา

๕.๒ ชุมชน หมายถึง คนทั่ว ๆ ไปที่อยู่กันเป็นกลุ่มรวมตัวกันสร้างสถานที่อยู่อาศัยอยู่ใกล้เคียงกันมีความรู้สึกชื่นชมและไม่พึงพอใจในองค์กรที่มีผลกระทบต่อชุมชน

๕.๓ ไทยแลนด์ ๔.๐ หมายถึง รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยระดับรายได้จากผู้มีรายได้ปานกลางเพื่อข้ามพ้น ให้มีรายได้สูง

๕.๔ นโยบาย หมายถึง กรอบนโยบายในการพัฒนาประเทศ เพื่อเป็นข้อกำหนดในการพัฒนาประเทศให้ข้ามพ้นจากผู้มีรายได้ปานกลางสู่ผู้มีรายได้สูง

๕.๕ สะเต็ม หมายถึง ๔ ศาสตร์ ๔ สาขาวิชา วิทยาศาสตร์,วิศวกรรมศาสตร์, เทคโนโลยี , และคณิตศาสตร์ มาบูรณาการ เพื่อทำการสอนให้เกิด นวัตกรรมใหม่

๕.๖ การจัดการศึกษา หมายถึง การพยายามมุ่งมั่นให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ ผลักดันทั้งผู้เรียนผู้สอนประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับของชุมชน

๕.๗ การศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ หมายถึง การศึกษาที่บริหารจัดการส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในศาสตร์ที่มีความสำคัญในการพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ คือ วิทยาศาสตร์,คณิตศาสตร์,วิศวกรรมศาสตร์,และเทคโนโลยี

๕.๘ โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนแสงทองวิทยา,โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ ,โรงเรียน สะเดา “ขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์”,โรงเรียนรัตภูมิวิทยา

๕.๙ นักเรียน/ผู้เรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนแสงทองวิทยา, โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒,โรงเรียนขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์,โรงเรียนรัตภูมิวิทยา เท่านั้น

๕.๑๐ ครู หมายถึง ครูผู้สอนอยู่ในโรงเรียนในโรงเรียนแสงทองวิทยา,โรงเรียนหาดใหญ่ วิทยาลัย ๒ ,โรงเรียนขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์,โรงเรียนรัตภูมิวิทยา เท่านั้น

๕.๑๑ กระบวนการ หมายถึง ขั้นตอนวิธีการดำเนินงานในการบังคับให้เป็นไปตาม การกระทำของสังคมผู้ใช้ต้องปฏิบัติตามหมายถึง สถานศึกษาที่บริหารจัดการที่ได้รับความนิยมและสร้าง ค่านิยมความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เป็นการขยายขอบเขตความคิด ออกไปจากกรอบความคิดเดิมที่มีอยู่สู่ความคิดใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อนเพื่อค้นหาคำตอบที่ดีที่สุด ให้กับการปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่แตกต่างไปจากเดิมเป็นความคิดที่หลากหลาย คิดได้กว้างไกลหลายแง่มุมมองเน้นทั้งปริมาณและคุณภาพ

๕.๑๒ นวัตกรรม หมายถึงผลผลิตสิ่งใหม่ของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้จากโครงการ/ หรือโครงการต่าง ๆ

๕.๑๓ ความพึงประสงค์ หมายถึง ความพึงพอใจของการจัดการบริหารสถานศึกษาที่ได้รับ ความนิยมจากชุมชนหรือได้รับการยอมรับ สามารถเป็นสถานศึกษาที่ประสิทธิภาพประสิทธิผลประสาทความรู้แก่บุตร หลานของเขาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๑๔ การมีส่วนร่วม หมายถึง สถานศึกษา/โรงเรียนต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการศึกษา มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนด้านทุนทรัพย์หรือด้านอื่น ๆ ที่สามารถมีส่วนร่วม ด้วย

๕.๑๕ หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ กับ ๒๕๖๐ บูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่น

๕.๑๖ ความพึงประสงค์ของชุมชน หมายถึง หลักสูตรที่บูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นที่ สสนองตอบความประสงค์ของชุมชนได้

๑.๖. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ “ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ดังนี้

กรอบแนวคิด ดังแสดงในแผนภาพที่ ๑ ๖

แผนผังกรอบแนวคิด

๑.๗. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๗.๑ ได้ตัวแบบของการสถานที่บริหารจัดการที่พึงประสงค์ของชุมชนรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐

๑.๗.๒ ได้กระบวนการสร้างสังคมของการศึกษาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ และได้นวัตกรรมใหม่ต่อไป

๑.๗.๓ ได้รับมาตรฐานการศึกษาอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคทางการศึกษาต่อไป

๑.๗.๔ องค์ความรู้ใหม่จากการพัฒนาการศึกษาจักเป็นประโยชน์ต่อองค์กรสถาบันการศึกษา ชุมชน นำไปต่อยอดพัฒนาชิ้นงาน/โครงการต่อไป และนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์หรือนำไปปรับปรุงและประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษา ที่พึงประสงค์ของชุมชนในการรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยในยุคไทยแลนด์ ๔.๐” ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาสาระที่สำคัญทั้งแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเชิงคุณภาพและปริมาณเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาดังนี้

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาการศึกษาที่สนองตอบชุมชน

๒.๒ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่สนองตอบชุมชน

๒.๓ รูปแบบการจัดการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ ในการรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย

๒.๔ ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระบวนการเรียนรู้ที่ชุมชนมีส่วนร่วม

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาการศึกษาที่สนองตอบชุมชน

๒.๑.๑ ที่มาของแนวคิดกระบวนการพัฒนาการศึกษาที่สนองตอบชุมชน

ความเป็นมาแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการศึกษา ความหมาย ของการศึกษาไทยเรา เริ่มต้นพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน ในอดีตเพียงแต่ให้มีการอ่านออกเขียนได้ โดยเฉพาะอย่างอาศัยวัดทางพระพุทธศาสนา ไม่ได้เน้นอะไรให้เป็นเรื่องสำคัญเพียงแต่ให้คนไทย “อ่านออกเขียนได้” เน้นหนักเรื่องศีลธรรมใช้รัก สวรรค์ เป็นเครื่องยืนยันความประพฤติของคนให้กลัวบาป ให้เคารพต่อผู้มีพระคุณ สมัยอยุธยา กรุงธนบุรี ก็มีแบบเดียวกับกรุงสุโขทัย เพราะไม่มีเวลาในการพัฒนาคนมากนัก เพราะมีกาลศึกสงครามติดพันกับประเทศเพื่อนบ้าน พม่าซึ่งเป็นคู่รักคู่แค้นกันมาตลอด ตลอดถึงเขมรและลาว ยุคกรุงรัตนโกสินทร์ นับตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ - ๔ แผนพัฒนาการศึกษาชาติก็ยังไม่สามารถคลอต่อออกมาได้ เพราะระยะนี้ กาลศึกสงครามกับประเทศบ้านใกล้เรือนเคียงแล้ว ยังมีฝรั่งหลายชาติหลายภาษาดำเนินนโยบายแสวงหาอาณานิคม อาทิ ฝรั่งเศส, อังกฤษ, เนเธอร์แลนด์, หลายชาติในตะวันตก ความหมายการศึกษาในแต่ละยุค การศึกษายุค ๑.๐ ในนิยามความหมายได้มีผู้ให้คำนิยามไว้มากมาย ผู้วิจัยขอ ยกตัวอย่าง อาทิ การศึกษา ๑.๐ เป็นการศึกษในปี ๒๕๐๓ เราเรียกว่า ๑.๐ หรือเราเรียกว่า หลักสูตร ๒๕๐๓ (ซึ่งก่อนหน้านี้นี้ตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงพระราชบัญญัติประถมศึกษาในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ ส่วนใหญ่จะเป็นการเรียนตามตำรา ไม่ได้กำหนดเป็นหลักสูตร) เป็นยุคที่เน้นให้นักเรียนเกิดทักษะ ๔ ด้าน คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษาและพลศึกษา การวัดผลเป็นองค์รวม โดยเกณฑ์การตัดสินคิดเป็นร้อยละ ใครสอบผ่านร้อยละ ๕๐ ถือว่าผ่าน ต่ำกว่าเป็นการสอบตกต้องเรียนซ้ำชั้น การสอนของครูเน้นการบรรยาย เป็นลักษณะบอกเล่า จดในกระดานหรือตามคำบอก ครูว่าอย่างไร นักเรียนจะเชื่อครู ทั้งนักเรียนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ ได้แต่พึ่งแต่ครูอย่างเดียว หนังสือเรียนสำคัญที่สุด สื่อการสอนกระดานดำ ซอล์ค บัตรคำ รูปภาพ โครงสร้าง เวลา ๔: ๓: ๓ :๒ ประถมต้นเรียน ๔ ปี ประถมปลายเรียน ๓ มัธยมตอนต้นเรียน ๓ มัธยมปลายสามัญเรียน ๒ ปี สาขาอาชีพเรียน ๓ ปี หลักการ แนวคิดสนองตอบความต้องการของ สังคม/ชุมชน เป็นหลักสูตรแบบเน้นวิชา การศึกษา

๒.๐ เป็นยุค พ.ศ. ๒๕๒๑ หลังจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลง ประชากรมากขึ้น จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนหลักสูตร เป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ ให้มี ระดับประถมศึกษา ๖ ปี ยกเลิกชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ระดับมัธยมศึกษา ๖ ปี ระดับมัธยมศึกษาใช้ อักษรย่อว่า “ม” ทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย การจัดการศึกษาเน้นผู้เรียน/นักเรียนเป็นสำคัญเป็นศูนย์กลาง มีวิชาเลือกมากมาย นักเรียนสามารถเลือกเรียนตามถนัดความสนใจ เริ่มมีสื่อการสอนที่เข้าใจ เช่น มีภาพสไลด์ มีภาพยนตร์ ฯลฯ เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลแยกส่วน หมายถึงประเมินเป็นรายวิชา สอบรายวิชาได้ก็สามารถซ่อมรายวิชาใน รายวิชานั้น ๆ มิมีการเรียนซ้ำชั้น ข้อจำกัดของหลักสูตรการศึกษาพุทธศักราช ๒๕๒๑^๑ แต่ผลกระทบดังนี้

๑. การกำหนดหลักสูตรไม่สามารถสะท้อนความต้องการของท้องถิ่น
๒. การจัดการเรียนการสอนทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยียังไม่สามารถผลักดันประเทศไทยเป็นผู้นำทางด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๓. การนำหลักสูตรไปใช้ไม่สามารถสร้างพื้นฐานทางการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนได้
๔. การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาต่างประเทศยังไม่สามารถสื่อสารและค้นคว้าหาความรู้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลดังกล่าวจึงปรับปรุงหลักสูตรเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔ การศึกษา ๓.๐ เป็นยุค ๒๕๕๑ จากข้อจำกัดของหลักสูตรการศึกษาพุทธศักราช ๒๕๒๑ และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔ และพบว่า มีความสับสนของผู้ปฏิบัติในสถานศึกษา เป็นหลักสูตรเนื้อหาแน่นเกินไปเรียนทั้งวัน มีปัญหาการเทียบโอนและปัญหาคุณภาพผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จึงเปลี่ยนมาใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยเพิ่มสมรรถภาพสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีการกำหนดตัวชี้วัดมาให้เป็นการจัดหลักสูตรที่ให้สอดคล้องกับเปลี่ยนของสภาพสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมือง ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ ของโลกยุคปัจจุบัน มีศักยภาพพร้อมการแข่งขัน และร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก จุดหมายของหลักสูตรมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

๑. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในการปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดมั่นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
๓. มีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
๔. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

^๑ I-regist. Igen co.th/tla_upload/การจัดการศึกษาไทยแลนด์ pdf. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑.

๕. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งบำเพ็ญประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข^๒

สรุปว่า การศึกษาของไทยเราเพิ่งจะกำหนดแผนพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม อย่างจริงจังเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๓ โดยในการศึกษายุค ๑.๐ นี้ต้องการคำตอบให้ผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญ ๔ ด้าน คือพุทธิศึกษา จริยศึกษา, หัตถศึกษา และพลศึกษา ฟังครูอย่างเดียว หนังสือเรียนมีความสำคัญ สื่อกระดาษดำ ซอรัค บัตรคำ รูปภาพ การศึกษายุค ๒.๐ มีการเปลี่ยนแปลงบ้างมีสื่อสนับสนุนการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น อาทิ สไลด์ วิดีโอ ภาพยนตร์ ฯลฯ เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และคณิตศาสตร์ยังไม่สามารถผลักดันให้ประเทศไทยเป็นผู้นำได้ หลังจากนั้นรัฐบาลพยายามปฏิรูปการศึกษาของไทยครั้งใหม่ เริ่มต้นมาตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติฉบับแรกของไทยมีผลบังคับใช้เป็นต้นมา แต่กระแสของการปฏิรูปก็ยังคงมีการประเมิน มีการถกเถียงกันอยู่ตลอดว่า การศึกษาของเราจะไปทิศทางใด มีเป้าหมายเฉพาะอย่างไร และมีจุดเน้นในเรื่องใด ที่จำเป็นพิเศษกับสังคมไทยปัจจุบันและอนาคต แม้จะมีการพูดกันว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์” หรือ “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักการว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” นั้นยังไม่เพียงพอและยังไม่สะท้อนทิศทางหรือกระแสการศึกษาที่ชัดเจนได้ ยังไม่สะท้อนว่า เราต้องการให้การศึกษาของเรานำพาคนและสังคมของเราให้เป็นและเป็นไปอย่างไรอย่างชัดเจนพอ^๓

๒.๑.๒ ความหมายกระบวนการพัฒนาการศึกษาสนองตอบชุมชน

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายกระบวนการพัฒนาการศึกษาที่สนองตอบชุมชน หมายถึง การกำหนดหลักสูตรจุดมุ่งหมายแนวนโยบายระบบ การจัดและแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตของคนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ของชุมชน ระบบการศึกษาเป็นกระบวนการสร้างสรรค์และพัฒนาประชากรของประเทศให้มีพลัง มีความสามารถที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีสันติสุข การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือพัฒนาประชากรและประเทศชาติและการที่จะดำเนินการไปได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพจะต้องอาศัยกระบวนการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาแล้ว การศึกษามีส่วนสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาประเทศให้รุ่งเรืองทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและวัฒนธรรม เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมและสร้างภูมิปัญญาให้แก่สังคม ระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องมีเนื้อหาสาระ และกระบวนการเรียนการสอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์มีหลักการที่ดี และจำเป็นต้องอาศัยการบริหารที่กระจายอำนาจให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด และต้องระดมสรรพกำลังเพื่อจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเงื่อนไขและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

^๒ ขวลิศ โปธินคร,การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ .Km.li. mahido.l ac th/thai -studies-In -Thailand ๔.๐, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑.

^๓ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์และคณะ,ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ โรงเรียนสร้างสรรค์,วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,กรุงเทพมหานคร ๒๕๖๐.หน้า ๑-๓.

ระบบการศึกษาที่ดีต้องมีความยืดหยุ่น ให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจ ความพร้อมได้อย่างต่อเนื่อง พร้อมสามารถรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ได้ ในการพัฒนาศักยภาพการศึกษาของไทย^๔ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ ได้ให้ความหมายของ กระบวนการพัฒนาการศึกษา หมายถึง การพัฒนา ในระบบทุกส่วนในสถานศึกษา พัฒนาคณะ พัฒนางาน การศึกษานำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาการศึกษา^๕ ที่สนองตอบชุมชน

ปราณี พงษ์สุวรรณ^๖ กล่าวว่า การพัฒนาเป้าหมายของหลักสูตร คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะความคิดสร้างสรรค์และสร้างผลผลิตชิ้นงานได้ตามความคิด รู้จักประเมินตนเอง และสามารถทำงานกับผู้อื่นได้ คุณลักษณะเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาผู้เรียนและการทำงานของตนเอง จนเกิดทักษะการเรียนรู้จักขึ้นนำตนเองได้ มีความคิดสร้างสรรค์ตามลำดับขั้นตอนของหลักสูตร

วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรืองและอชิป จิตตฤกษ์^๗ กล่าวว่า ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และกับสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมลักษณะผู้เรียนให้มีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เป็นบุคคลที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ต้องสร้างหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น พัฒนาการหลักสูตรเนื้อหาสาระให้สร้างสรรค์สามารถบูรณาการได้กับรายวิชา คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิภา ตันทุลพงษ์^๘ กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรนั้นต้องพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ การสอนของครูจึงมีความสำคัญในฐานะวิชาชีพ ครูคือผู้อำนวยการความสะดวกและต้องมีความสามารถที่จะต้องค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน กระบวนการพัฒนาทำให้เกิดแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่าของผู้เรียนอย่างแท้จริงเกิดคุณค่าให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นอย่างมากมายทำให้มีการสร้างสรรค์ทำให้ชุมชนมีความพึงพอใจสามารถพัฒนากระบวนการเรียนตามความต้องการของชุมชน

สรุปว่า กระบวนการพัฒนาการศึกษาสนองความต้องการของชุมชนนั้น ต้องพัฒนาครูพัฒนาหลักสูตร พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีคุณค่า สามารถนำพาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายในการรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ใช้หลักและวิธีการบูรณาการอย่างหลากหลายครูสามารถเป็นที่ปรึกษาให้ผู้เรียน สามารถสร้างความคิดของผู้เรียนพัฒนาสิ่งใหม่เป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ อยู่อย่างสม่ำเสมอ สร้างความมั่นใจให้ชุมชนตามความต้องการสนองตอบรองรับนโยบายของรัฐบาลได้เป็นอย่างดี.

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยคิดว่า มีความจำเป็นที่เราต้องสานต่อแนวคิดของพระราชบัญญัติการศึกษาให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งควรสะท้อนภาพความจำเป็นของสังคมไทยมากขึ้น

^๔ กัธร ไพบูลย์,๙ คุณลักษณะผู้เรียนในโรงเรียนสร้างสรรค์๒๕๖๐, หน้า ๑๕.

^๕ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔.(กรุงเทพมหานคร:นามิบุ๊ค),หน้า ๒๓๑.

^๖ ปราณี พงษ์สุวรรณและคณะ,ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ โรงเรียนสร้างสรรค์สร้างสรรค์, วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.กรุงเทพมหานคร ๒๕๖๐,หน้า ๒๖.

^๗ วรพจน์ วงศ์เจริญกิจรุ่งเรืองและอชิป จิตตฤกษ์,ทักษะแห่งอนาคตใหม่การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ ๒๑ , (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ Openworld). ๒๕๖๐, หน้า ๒๖.

^๘ วิภา ตันทุลพงษ์และคณะ, ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ โรงเรียนสร้างสรรค์,วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,(กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย),๑๒๕๖๐. หน้า ๙๐-๙๑.

ชัดเจนขึ้น ว่าเราต้องการคนของเราให้มีลักษณะอย่างไร ทำไมเราจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีคนลักษณะอย่างนั้น และเราควรจะจัดการเรียนการสอนอย่างไร ในอนาคต รวมถึงการบริหารจัดการ การศึกษาที่จะต้องพัฒนาให้สอดคล้องกันไปด้วย โดยจะกล่าวถึงลักษณะสังคมไทยที่เป็นสังคมบริโศค นิยม การก้าวให้พ้นบริโศคนิยมด้วยการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ คิดเป็น ทำเป็นและสร้างผลิตภาพ สภาพ ของสังคมปัจจุบันได้สะท้อนภาพความอ่อนแอที่สำคัญยิ่งของสังคมและความอ่อนด้อยของการศึกษา ด้วยพร้อมกันไปอย่าง สำคัญ คือสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยระบบบริโศคนิยม (Consumerism) อยู่ทั่ว ทั้งค่านิยมและแนวทางปฏิบัติของผู้คนในสังคม ระบบการศึกษาเองก็ส่งเสริมระบบดังกล่าวและ ดำเนินการไปในแนวของบริโศคนิยม เช่นเดียวกัน^{๙๙}

มูลเหตุที่นำมาซึ่งสภาพบริโศคนิยมนี้ เนื่องจากสังคมไทยเราได้รับแนวคิดของต่างประเทศ มาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ ทำให้การพัฒนาทั้งหลายมีพื้นฐานมาจากต่างประเทศ แนวทาง ที่เป็นของภายในประเทศเองเราไม่ส่งเสริมกันมากนัก สิ่งที่เกิดขึ้นตามมา คือ ระบบการศึกษาเองก็ยัง เป็นระบบบริโศคนิยมเสียเอง ด้วยการดำเนินการศึกษาในลักษณะบริโศคนิยมอย่างชัดเจน ดังเห็นได้ ว่า ในหลักสูตรและการสอนของเรานั้น ยังเป็นระบบบริโศคความรู้ บริโศคความเข้าใจและบริโศค ค่านิยมต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในสังคมโดยไม่มี การส่งเสริมให้ผู้เรียนคิด สร้างสิ่งประดิษฐ์ และพัฒนา สิ่งต่างๆ ขึ้นมาใหม่ให้กับตัวเองและสังคมในกระบวนการเรียนการสอน ครูจะเป็นผู้ให้ เป็นผู้บอก ให้กับนักเรียน ในขณะที่นักเรียนทำหน้าที่เป็นผู้บริโศคความรู้จากครูด้วยการจดและจำแต่ กระบวนการสร้างสรรค์สิ่ง ต่าง ๆ ให้เป็นรูปธรรมยังมีไม่เพียงพอ^{๑๐๐}

นอกจากไม่สอนให้ผู้เรียนคิด ประดิษฐ์สร้างสิ่งต่าง ๆ อย่างมากพอแล้ว ยังสอนให้ทำตาม แบบอย่างของคนอื่น ๆ ทำมาโดยไม่สอนให้คิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ (Creation) ผู้เรียนจึงขาดสิ่งใหม่ ๆ ให้กับตัวเองและสังคม ดังนั้นเพื่อให้การศึกษาของเราเป็นไปในทิศทางที่มีคุณค่าต่อตัวผู้เรียนต่อสังคม ในทางสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศให้ดำรงอยู่ในภาวะสังคมโลกที่ แข่งขันอย่างรุนแรงเช่นในปัจจุบัน เราจึงควรเปลี่ยนกระแสดูแลการศึกษาใหม่ ให้เป็นไปในทิศทางที่ ก่อให้เกิดผลผลิตขึ้นในวงการศึกษา แล้วให้ผลผลิตนั้นเป็นผลผลิตในทางสร้างสรรค์ (Creation) เป็น ผลผลิตใหม่ ๆ ที่เกิดจากความคิด สติปัญญา วิธีการของการศึกษานั้น ๆ โดยการเปลี่ยนกระแสดูแล การศึกษาที่เป็นระบบบริโศคและตามอย่างคนอื่น ให้เป็นกระแสดูแลการศึกษาที่สร้างผลผลิตและผลิต อย่างสร้างสรรค์ให้การศึกษาเป็นไปเพื่อการคิด การประดิษฐ์ การสร้างสิ่งใหม่ ๆ อย่างมีความคิด สร้างสรรค์ผู้เรียนมีความคิดใหม่ ๆ สังคมมีความคิดใหม่ ๆ สร้างผลงานใหม่ ๆ ขึ้น ไม่ใช่คอยแต่ตาม อย่าง คอยบริโศคจนทำให้เกิดวิกฤตการณ์อย่างที่เป็นมา^{๑๐๑}

^{๙๙} อ่างแล้วไฟทูลย์ สีนลารัตน์และคณะ,หน้าที่ ๖.

^{๑๐๐} จอห์น ฮากิ้นส์,เศรษฐศาสตร์ The Creative Economy. แปลโดย คุณากร วาณิชพันธ์, (กรุงเทพมหานคร:ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ), ๒๕๕๒.

^{๑๐๑} วีระเกียรติ เศรษฐศิลป์, การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ Chiang mai new www.chiangmarnews.co.th, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐.

สรุปว่า ในการพัฒนาระบบศึกษาของไทยนั้นรัฐบาลต้องขับเคลื่อนนโยบายผลักดันให้ดำเนินการการเรียนการสอนไปสู่เป้าให้เร่งด่วนแต่ต้องมีคุณภาพ สร้างเด็กไทยให้คิดเป็น ทำเป็น ประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาให้เติบโตก้าวหน้าโลกแห่งการศึกษาตามนโยบายการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ ตามความคาดหวังของสังคมยุคใหม่เปลี่ยนเด็กไทยคิดทำเป็น พลิกผันตัวเองจากผู้ตามเป็นผู้นำทางการผลิตต่อไป

มีการวิจัยจำนวนมากพยายามหาคำตอบ ว่าอะไรเป็นสาเหตุทำให้การเรียนการสอนไม่พัฒนา ไม่มีนวัตกรรมเป็นของตนเอง คำตอบที่ได้แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับว่างานวิจัยชิ้นนั้น ๆ มองปัญหาการจัดการเรียนการสอนยุคไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นอย่างไร

พบว่าการศึกษาในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ มีเป้าหมายมากกว่าการเตรียมความพร้อมของคนหรือให้ความรู้กับคนเท่านั้น แต่เป็นการเตรียมมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ กล่าวคือ นอกจากให้ความรู้แล้ว ต้องทำให้เขาเป็นคนรักที่จะเรียน มีคุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วย นั่นกล่าวคือการสร้างคนให้มีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเน้นทักษะวิเคราะห์เป็นหลัก ในขณะเดียวกัน Thailand ๔.๐ คือการพัฒนาประเทศให้มีความทันสมัยมีได้มากขึ้น และก้าวพ้นจากกับดักประเทศที่รายได้ปานกลาง โดยจะต้องผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศและต้องสามารถติดต่อกับนานาชาติกับนานาประเทศได้ด้วย

ดังนั้น การศึกษาจึงเร่งดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ให้กับเด็กไทยได้ก้าวเข้าสู่ Thailand ๔.๐ อย่างเป็นรูปธรรมในหลาย ๆ ด้าน เช่น การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นหัวใจของการสื่อสารกับนานาประเทศหรือนานาชาติ ทั้งเพื่อการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้/การแลกเปลี่ยนความรู้ การประสานความร่วมมือและการค้าขาย ซึ่งที่ผ่านมา กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการยกระดับภาษาอังกฤษ ของประเทศผ่านโครงการสำคัญต่าง ๆ อาทิ การพัฒนาครูภาษาอังกฤษผ่านกระบวนการ Boot Camp, จัดทำแอปพลิเคชัน Echo Hybrid, Echo English เป็นต้น

การส่งเสริมการเรียนการสอนวิชา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ (STEM Education) เพื่อให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสตร์ที่ว่าด้วยโลกวัตถุ ในขณะเดียวกัน เด็กไทยในอนาคตก็ต้องคงมีไว้ซึ่ง “วัฒนธรรมของไทย” ที่ดีงาม ควบคู่กับการเรียนรู้ศาสตร์ใหม่ ๆ ที่มีความทันสมัยด้วยเช่นกัน การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่ มหาวิทยาลัยแคมบริดจ์ ค้นพบเกี่ยวกับ Communication Thinking Skill คือการสอนเรื่องการคิดวิเคราะห์ ไม่สามารถแยกสอนต่างหากได้แต่จะต้องมีการเรียนวิชาการแต่ละเรื่องอย่างลึกซึ้งเสียก่อน หลังจากนั้น การคิดวิเคราะห์จะตามมาเอง เช่นเดียวกันกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ต้องมีความรู้เรื่องไวยากรณ์ ควบคู่กับการอ่าน จนมีความรู้เรื่องคำและเรื่องภาษาจริง เมื่อนั้นเราก็จะสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้รวมทั้งสามารถนำความรู้ไปใช้งานต่อได้ด้วย

การปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน ขณะนี้กระทรวงศึกษาธิการกำลังปรับหลักสูตรใหม่ เพื่อนำมาใช้ในปีการศึกษา ๒๕๖๑ จากเดิมเรียน ๘ กลุ่มสาระเรียนรู้ว่าจะปรับให้เรียนเป็นรายวิชา เฉพาะเช่น ในอดีต โดยเนื้อหาหลักสูตรจะเปลี่ยนไปตามองค์ความรู้ใหม่ในโลกยุคใหม่ พร้อมกับการเรียนเฉพาะเรื่องที่สำคัญ ๆ และเรียนให้อย่างลึกซึ้ง ทั้งนี้อาจเกิดวิชาใหม่ ๆ เช่น Computing ที่จะ

เป็นเรียนเกี่ยวกับโปรแกรม ที่ใช้ควบคุมการทำงานของเครื่องจักร เครื่องกล เพื่อให้เด็กสร้างนวัตกรรมและรู้เท่าทันเทคโนโลยี, ความรู้เรื่องวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ใหม่ ๆ จะนำไปสู่นวัตกรรมได้ในที่สุดรวมทั้งอาจจะนำวิชาเดิม ๆ กลับมาสอนอีก เช่น วิชาภูมิศาสตร์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เรื่องของโลก เกี่ยวโยงสู่วิชาวิทยาศาสตร์และเกษตรกรรม คือ ความเข้าใจการเกิดของมนุษย์เข้าใจพื้นที่ เป็นต้น

การปรับปรุงตำราเรียน ให้ได้มาตรฐาน ๕ ดาว กระทรวงศึกษาธิการมีความพยายามที่จะสร้างตำราเรียนให้มีมาตรฐาน เพราะตำราที่ดีจะช่วยส่งเสริมและกระตุ้นให้เด็กอยากเรียนรู้อยากเห็นอยากตั้งคำถาม ดังนั้น ตำราเรียนตอบสนองต่อผู้เรียนจริง ๆ ขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดทำมาตรฐานตำราเรียน โดยจะมีการให้คะแนน (ดาว) ตามองค์ประกอบของตำราที่กำหนดขึ้น เช่น มีรูปเล่มสวยงาม มีภาพประกอบที่ดี มีหัวเรื่อง บทเรียนและเป้าหมายชัดเจน มีวิธีการและตัวอย่างในการแก้โจทย์-แก้ปัญหาตลอดจนมีแบบฝึกหัดและมีลิงค์เชื่อมโยง แบบออนไลน์ เป็นต้น ล่าสุดได้มีการประชุมหารือร่วมกันระหว่างที่ได้ ๕ ดาวเท่านั้น หากตำรามีมาตรฐานที่เท่ากัน ก็จะพิจารณาจากราคาต่อไป จากนั้นจึงส่งรายชื่อตำราเพื่อให้โรงเรียนไปจัดหามาใช้ต่อไป การบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กภายใต้โครงการโรงเรียนดีใกล้บ้าน

การสอนมีความหมายหลายอย่าง เช่น การถ่ายทอดความรู้ การให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ การจัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมเพื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การสร้างประสบการณ์เพื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การแนะแนวทางแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

สรุปว่า การเรียนการสอนในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ มีจุดเด่นเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนต้องคิดเป็น ทำเป็น ค้นคว้าแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนต้องจินตนาการ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานที่เกี่ยวข้อง การสอนจะมีลักษณะ ดังนี้ มีการจัดดำเนินการให้มีความชัดเจนมีรูปแบบที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนใฝ่รู้ มีความมุ่งมั่นขยันหมั่นเพียรพร้อมที่จะเรียนรู้มีความต้องการเติมเต็มตนเองอยู่เสมอ โดยผู้เรียนทำกิจกรรมที่อาศัยกระบวนการ (Process) ของสมอง เช่น ฟัง คิด ถาม เขียน เชื่อมโยงความสัมพันธ์ เปรียบเทียบ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ ผลการเรียนรู้อาจอยู่ในรูปของความเข้าใจ การวิเคราะห์ การประเมินผล การจัดการเรียนการสอนของผู้สอนอาจอยู่ในรูปของการบรรยาย อธิบาย สาธิต หรือปฏิบัติให้ดู ให้อ่านเนื้อหาสาระ อภิปราย ให้ทำแบบฝึกหัด ศึกษาดูงาน และศึกษาจากสื่อวารสาร ต่าง ๆ อินเทอร์เน็ต วิธีที่หลากหลาย สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนให้มีความสนใจ ใคร่ครวญและคิดอย่างมีระบบนำไปสู่เป้าหมายของกระบวนการเรียนรู้

๒.๑.๓ หลักการสำคัญในพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการหลักสูตรท้องถิ่น มีสาระหลักการในการเรียนรู้ที่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยการเรียนการสอนของท้องถิ่นนั้นเพราะองค์ความรู้ของแต่ละท้องถิ่นไม่เหมือนกัน ผู้ผลิตกับผู้บริโภคก็เป็นคนละกลุ่ม เพราะฉะนั้นสาระที่สำคัญเป็นดังนี้

๑) การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีของทฤษฎีเชิงระบบ (System approach) วิธีการเชิงระบบ คือการนำองค์ประกอบหลาย ๆ ส่วนมารวมกันอย่างมีความสอดคล้อง

สัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกันจนเกิดความสัมพันธ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยทั่วไป องค์ประกอบที่สำคัญของวิธีการเชิงระบบ จะมีอยู่ ๓ ส่วน คือ

๑.๑.๑ Input: ปัจจัยนำเข้า (ได้แก่ ความรู้และกระบวนการเรียนการสอนที่ครูจัดให้แก่ผู้เรียน)

๑.๑.๒ Process: กระบวนการ (ได้แก่ กระบวนการที่ผู้เรียนนำความรู้จาก Input ไปขยายผลการเรียนหรือทดลองใช้กับชีวิตจริง)

๑.๑.๓ Output: ผลผลิตหรือผลสำเร็จขั้นสุดท้ายที่คาดหวัง คือ ผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับจากการนำความรู้นั้น ไปขยายผลหรือทดลองกับชีวิตจริงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการของเชิงทฤษฎีระบบ (System approach) คือการจัดองค์ประกอบที่เป็น กิจกรรมสำคัญของการเรียนการสอนไว้ให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ รูปแบบของการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนรู้ตามทฤษฎีเชิงระบบ ได้กำหนดองค์ประกอบที่เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องสัมพันธ์กันไว้ ๘ ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ ๑. ค้นปัญหา (แท้) คือปัญหาที่มาจากเหตุ

ขั้นที่ ๒. กำหนดความต้องการ (ที่เป็นรูปธรรม)

ขั้นที่ ๓ กำหนดจุดประสงค์ (ที่ปฏิบัติได้)

ขั้นที่ ๔ กำหนดหัวข้อเนื้อหา (ที่เป็นรูปธรรม)

ขั้นที่ ๕ กำหนดกระบวนการเรียนการสอน เทคนิค สื่อ และเวลาที่ครอบคลุม I-P-O

ขั้นที่ ๖ การตรวจสอบประสิทธิภาพเบื้องต้น

ขั้นที่ ๗ การสอน

ขั้นที่ ๘ การประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอน

๒). การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด (Learner centered) เรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่ตรงกับความรู้และตามระดับความสามารถ (Self-paced learning) หรือเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนและทำกิจกรรม ในสิ่งที่ตรงกับสภาพปัญหาของตนเอง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเน้นกิจกรรมผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้กับชีวิตประจำวันของตนเอง โดยเน้นกระบวนการและกิจกรรมที่หลากหลายทั้งกระบวนการกลุ่ม และศึกษาด้วยตนเอง การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดจึงเป็นการเรียนการสอนที่ยอมรับความรู้ ความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก โดยครูเป็นผู้ร่วมวางแผน เป็นผู้ให้คำแนะนำในฐานะผู้มีความรู้และประสบการณ์มากกว่า แต่การวางแผนการเรียนจริง ๆ นั้นต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างสูงสุดมีขั้นตอนดังนี้

๑. ครูศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้เรียน
๒. ผู้เรียนและครูร่วมวางแผนในเรื่องที่จะเรียน
๓. ผู้เรียนทำความเข้าใจจุดประสงค์ของการเรียนรู้ก่อนเริ่มกิจกรรมการเรียนการสอน

สอนเสมอ

๔. ผู้เรียนและครูร่วมกันกำหนดเนื้อหา กิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนรวมทั้งประเมินผลการเรียนรู้

๕. ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกันและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยกิจกรรมที่จัดควรมีความหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

๖. ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง จากจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

๓) การเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning) การเรียนการสอนในศตวรรษใหม่ ได้ เปลี่ยนเป็นการเสริมสร้างให้มนุษย์ สามารถสร้างความรู้ความสามารถและปัญญาด้วยตนเอง โดยครูและผู้เรียนเป็นผู้ร่วมกันวางแผนการเรียน สิ่งที่เรียนมาจากความต้องการของผู้เรียนเอง การจัดการเรียนการสอน ในลักษณะดังกล่าว จะทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและตอบสนองชีวิตจริงได้ เป็นลักษณะของการ จัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยคำนึงชีวิตและองค์ความรู้ของผู้เรียนที่หลากหลายรอบ ๆ ตัว ซึ่งสามารถ กระทำได้ดังนี้

๑. การเรียนโดยการปฏิบัติในชีวิตจริง สามารถถ่ายโยงไปสู่สถานการณ์ใหม่ได้ดีกว่า การนำ ความรู้จากที่เรียนทั่ว ๆ ไปที่ไม่ใช่สภาพชีวิตจริง

๒. ผู้เรียนได้ใช้ความคิดและปฏิบัติอย่างมีความหมายต่อผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนได้คิดงานเอง และปฏิบัติตามความคิดของเขา ย่อมทำให้เกิดความมุ่งมั่นและทำให้เสร็จเพื่อที่จะได้เห็นผลแห่งการคิดนั้น

๓. เน้นให้ผู้เรียนอยากคิด อยากทดลองปฏิบัติการกำหนดปัญหาที่ท้าทายยั่วและ เป็นไปได้ในชีวิตจริงนอกจากมีความหมายต่อผู้เรียนแล้ว ยังทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายอยากคิดอยากทำ ให้สำเร็จ

๔. เน้นให้ผู้เรียนอยากคิดและปฏิบัติด้วยแนวทางของตนเอง แนวคิดที่เน้นชีวิตจริง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนแก้ปัญหาด้วยวิธีของตนเอง ปฏิบัติในสิ่งที่ตนชอบ ดังนั้น การกำหนดงานควรเปิดกว้างให้ผู้เรียนได้มีอิสระในการคิด ไม่ควรเป็นงานที่ทำตามคำสั่งเฉพาะ จะไม่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

๕. ส่งเสริมให้นำความรู้จากหลายเนื้อหาวิชาประยุกต์ใช้ให้เป็นธรรมชาติของชีวิตจริง

๖. การเรียนการสอนและการประเมินผลเกิดขึ้นพร้อมกัน

๔.) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory learning) หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มาจากความเชื่อที่ว่า การเรียนของคนเราเป็นกระบวนการสร้างความรู้ด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยมีครูช่วยจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยให้เกิดการสร้างความรู้มากกว่าถ่ายทอดจากครูสู่ผู้เรียน ดังนั้นกระบวนการสร้างความรู้จึงต้องอ้างอิง ประสบการณ์ผู้เรียนเป็นการเรียนที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายกระทำ (Learning is doing) อันจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่การกระทำใหม่ ๆ อย่าง

ต่อเนื่อง การเรียนรู้ในลักษณะนี้จึงย่ำถึงลักษณะทางสังคมของการเรียนรู้ที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง และระหว่างผู้เรียนกับครูทำให้เกิดการขยายผลของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่มากไปอย่างกว้างขวาง โดยอาศัยการแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยน การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ความรู้ การจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม เป็นการเสริมสร้างบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยเคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ให้ความรักความอบอุ่น ไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างครูกับผู้เรียน เป็นบรรยากาศที่เสริมสร้างความพึงพอใจให้แก่ทุกคน บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นการกระตุ้นให้ทุกคนอยากรู้อยากเห็น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเองตามสภาพจริง อันมีผลการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ ซึ่งสรุปเป็นหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมได้ดังนี้

๑. กิจกรรมการเรียนเป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
๒. การเรียนคือ กิจกรรมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง เป็นการเรียนรู้ จากการปฏิบัติจริงของผู้เรียน (active learning)
๓. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง และระหว่างครูกับผู้เรียน
๔. ปฏิสัมพันธ์ที่ทำให้เกิดการขยายผลของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่ออกไปอย่างกว้างขวาง
๕. มีการสื่อสารหลายทาง เช่น การพูดหรือการเขียน เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้

แนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน

แนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพที่ดี มีความรู้จริง มีความสามารถจริง มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีการเติมเต็มอยู่ตลอดเวลา การจัดการเรียนการสอนที่ดี มีบรรยากาศที่ดีมีเหมาะสม^{๑๒} ดังนี้

๑. บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ครูควรพัฒนาและจัดอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดศรัทธาประทับใจ ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีอย่างหนึ่งของการเรียนการสอนอย่างมีระบบ
๒. การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดขึ้นได้ทุกแห่ง ทุกเวลา ต่อเนื่องยาวนานตลอดชีวิต ในยุคปัจจุบันจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนรักที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่ใช่การเรียนรู้อย่างแบบมีครูสอน ครูจะช่วยให้เพียงช่วงหนึ่งของชีวิตเท่านั้น นอกจากนั้นเป็นหน้าที่ของผู้เรียนต้องเรียนด้วยตนเอง
๓. ผลของการเรียนรู้นั้นผู้เรียนนำไปสู่กระบวนการ การปฏิบัติจริงในชีวิตได้ ดังนั้นสิ่งที่จัดให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ควรเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงได้อย่างแท้จริง

^{๑๒} บุญชม ศรีสะอาด, แนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน, www.kalsdin.go.th/news-fil/p๘๘๑๘๘๔๕๑๓๓๔.pdf. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๐.

๔. การเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริง ด้วยการสัมผัสและสัมผัสกันโดยผู้เรียนเอง คือ ผู้เรียนควรจะได้มีโอกาสสัมผัสของจริง สถานการณ์จำลอง การได้ทดลองทำ การได้ร่วมใน กระบวนการกลุ่ม จะทำให้ผู้เรียนรู้วิธีการการอยู่ร่วมกันในสังคม และการแก้ปัญหาของชีวิตได้อย่างมี สติและปัญญา กล่าวคือการจัดการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner centered) ของ การพัฒนา ให้ผู้เรียนได้เรียนตามความต้องการและให้โอกาสผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและ ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาตนเองได้ เต็มศักยภาพโดยครูเป็นผู้จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้ผู้เรียน เกิดความประทับใจ

๕. ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้านในชนบทที่มีอยู่มากมายหลายสาขา มีค่า บ่งบอกถึงความเจริญ มาเป็นเวลายาวนาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น จะ นำเอาทรัพยากรอันมีค่าของท้องถิ่นชาวบ้านมาใช้ในการเรียนการสอน เช่น ด้านอาชีพเกษตรกรรม ดนตรี วรรณกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม อันจะส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักท้องถิ่นของ ตนเอง เกิดความผูกพันกับท้องถิ่น รวมทั้งใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการประกอบอาชีพด้วย

๖. การเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ใช่อยู่ที่การเรียนการสอนที่ยาวนาน แต่แก่นแท้ของการเรียน รู้อยู่ที่ การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนควรเป็นกระบวนการที่จัดให้ผู้เรียนได้ รู้จักการเรียนรู้ วิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้รูปแบบ

สรุปว่า แนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน นั้นต้องมีบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมเป็น องค์ประกอบที่สำคัญ ครูผู้สอนต้องทำเป็นตัวอย่างครูที่ดี ไม่แหวะเกี่ยวข้องกับด้อยบายมุขทุกด้าน การ เรียนรู้จำเป็นต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้เรียนศึกษาแล้วต้องปฏิบัติได้จริง สร้างสถานการณ์จำลอง เพื่อจัดให้ มีการทดลองต้อง แสวงหาเทคนิคต่าง ๆ ให้หลากหลายวิธี สิ่งสำคัญต้องไม่ลืมการศึกษาภูมิปัญญา ท้องถิ่น ต้องเน้นที่กิจกรรมทำให้สนุกไปกับการเรียนรู้ อย่าทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย มอบงานให้ค้นคว้า ด้วยตนเอง ครูผู้สอนช่วยเป็นพี่เลี้ยง อย่าเป็นคนรับจ้างผู้เรียน ครูต้องวางแผนการสอนร่วมกับผู้เรียน ศึกษาปัญหา กำหนดเนื้อหาสาระกิจกรรมสื่อ รวมทั้งจัดให้มีการประเมินผลอยู่เป็นนิตย์ เรียกว่า ประเมินกันทุกวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ สิ่งสำคัญมาก ๆ ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการบริหาร การศึกษาในแต่สถาบัน การศึกษาไทยแลนด์ ๔ ๐ สถาบันการศึกษาแต่ละสถาบันต้องการสร้าง โครงงาน ผลิตนวัตกรรมเป็นของตนเองให้ได้ หลายโรงเรียนในประเทศไทยประสบความสำเร็จในการ สร้างนวัตกรรม โดยมีจุดเริ่มต้นที่เล็ก ๆ นำไปแสวงหาจุดใหญ่อย่างสมบูรณ์แบบ สามารถสร้าง ชื่อเสียงให้กับประเทศไทยได้อย่างมีเกียรติสำหรับประเทศชาติของเรา

การจัดการเรียนการสอนประเทศไทยเรามีพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๒

ในการจัดการศึกษาหลายยุคหลายสมัยตั้งแต่สมัยสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี กรุงเทพมหานคร การบริหารจัดการศึกษาได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีการขับเคลื่อนเดินก้าวไปข้างหน้า จัดให้มีการศึกษาโดยจัดเป็นระดับการศึกษา อาทิ อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก และแยกออกเป็นสาขา โดยจัดให้มีการแยกตามความถนัดของผู้เรียนโดยเริ่มต้นที่ มัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นต้นไป เพื่อ ต้องการให้ผู้เรียนเลือกตามความถนัดและคิดว่าตนมีความเชี่ยวชาญตรงกับแผนกนี้ สาขานี้ เป็นต้น

พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒^{๑๓} ได้กำหนดมาตราไว้เพื่อให้เกิดความเข้าใจและถูกต้องตรงกันดังนี้ มาตรา ๒๒ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ ซึ่งแบ่งเป็นประเด็นสำคัญได้ ๓ ประการ คือ

๑. การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้และพัฒนาตนเองได้ หมายความว่า การจัดการศึกษาจะต้องคำนึงถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในมาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง คำว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หมายถึงมนุษย์เป็นผู้ทรงสิทธิ์ในชีวิตของตน มนุษย์มีฐานะเป็นผู้พร้อมที่จะพัฒนาได้พร้อมๆ กับมีศักยภาพที่จะอยู่ร่วมกับมนุษย์อื่น พัฒนาสังคมได้ มนุษย์มีอิสระที่จะพัฒนาตนเอง และตามรัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๓ วรรคแรกว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิ์เสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐบาลจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” การจัดการศึกษาต้องสามารถพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้และคุณธรรมจริยธรรม ผู้เรียนต้องเจริญเติบโตตามศักยภาพและสร้างความเชื่อมั่นแก่ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างเพียงพอ สร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดเป็น พึ่งตนเองได้ เอื้อต่อการดำรงชีวิตและทำประโยชน์แก่สังคม

๒. ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดการเรียนรู้โดยให้โอกาสแก่ผู้เรียน ได้ค้นคว้าพบความรู้เองโดยมีส่วนร่วมในการสร้างผลผลิตที่มีความหมายแก่ตนเอง การเรียนรู้ที่มีพลังความคิดมากที่สุดเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสิ่งที่ตีความหมายต่อตนเอง สิ่งที่ตนเองชอบและสนใจ และด้านกระบวนการเรียนรู้ ผู้จัดต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิหน้าที่ของผู้เรียน มีการวางแผนออกแบบกิจกรรมและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างมีความหมายเป็นระบบและที่สำคัญที่สุดต้องเน้นประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓. กระบวนการจัดศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ กระบวนการเรียนรู้ คือการค้นหากการปฏิบัติแสดงว่ารู้จริง การออกแบบกิจการเรียนรู้ จะต้องตรงกับสภาพความเป็นจริงในวิถีชีวิตของผู้เรียนในชุมชนและสังคม บรรยากาศการเรียนรู้ สอดคล้องกับการดำรงชีวิต ใช้สื่อที่หลากหลายเหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้และความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ใช้สมองทุกส่วน (whole brain approach) มีส่วนร่วมเสนอกิจกรรม และลงมือปฏิบัติจริงตามลำดับขั้นตอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ เพราะแต่ละบุคคลมีความสามารถแตกต่างกัน ซึ่งการ์ดเนอร์^{๑๔} ได้ศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายของสติปัญญาและได้จำแนกความสามารถของคนได้ ๑๐ ประเภท คือ ด้านภาษา ตรรกะและคณิตศาสตร์ ดนตรี การเคลื่อนไหว ศิลปะ/ มิติความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล / การสื่อสาร ความรู้สึก/ ความลึกซึ้ง ในจิตใจ ความเข้าใจธรรมชาติ ด้านจิตวิญญาณ (spiritual) และด้านจิตนิยม (existential) การ

^{๑๓} พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ,ฉบับกฤษฎีกา ราชกิจจานุเบกษา,(กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว),๒๕๕๒.

^{๑๔} การ์ดเนอร์, pttts:

ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลายหลายเหมาะสมกับความสนใจและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน จะส่งผลการสร้างเสริมศักยภาพ ความเก่งหรือความสามารถของผู้เรียนแต่ละบุคคลตามธรรมชาติและ ศักยภาพสอดคล้องกับคำกล่าว

อุษณีย์ โพธิสุข^{๑๕} กล่าวว่ากระบวนการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็น ศูนย์กลางว่า เป็นกลยุทธ์ในการสอนรูปแบบใหม่เพื่อเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

๑. มีกิจกรรมหลากหลายที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ การสอนต้องตอบสนองวิธีการทำงานของสมอง (whole brain approach) แตกต่างกัน ลักษณะของจิตวิทยาที่ ต่างกัน

๒. การสอนที่เน้นการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิดระดับสูง เช่น การคิดอย่างมีการ วิเคราะห์โดยใช้หลักการและเหตุผล ตรรกะ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างอภิปรายญา การอย่างญาณวิทยา เป็นต้น

๓. การสอนแบบบูรณาการวิชาการต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

๔. ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของตน ผู้เรียนควรมีสิทธิในการกำหนดทิศทาง ในการเรียนการสอนในสิ่งที่อยากเรียนรู้

๕. ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมกับสังคม ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

๖. การพัฒนาหลักสูตร การวางแผน การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ของ ผู้เรียนที่สอดคล้องกัน

๗. เน้นการสอนทั้งรูปแบบเรียนรู้โดยจิตใต้สำนึก (subconscious) และจิตสำนึก (conscious)

๘. เวลาในการเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นเวลาที่ให้ผู้เรียนได้แสดงออก หรือทำ กิจกรรม ครูลดบทบาทการควบคุมและการใช้เวลากับดูแลสั่งสอน

๙. การสอนไม่จำเป็นเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น

การศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น แสดง บทบาทของผู้เรียนได้เต็มศักยภาพดังคำกล่าวที่ติดปากกันในยุคปัจจุบันว่า “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้เวลาสร้างคุณค่าให้กับผู้เรียน ผู้เรียนมีเวลาเติมเต็มให้ตัวเองมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับคำกล่าวของ

ทิตินา แชมมณี^{๑๖} กล่าวให้แนวหลักการคิดว่า การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (participation) กับปรัชญาเบื้องต้นของการ จัดการศึกษาที่ว่าต้องจัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาครบ ๔ ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา จึงจะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนได้ดี

^{๑๕}อุษณีย์ โพธิสุข, [https:// libblog.๒๐๑๗/๐๙/๑๑](https://libblog.๒๐๑๗/๐๙/๑๑) การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ เด็กไทยยุค Thailand.๔.๐ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๐.ในยุค Education, สืบค้นเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖} ทิตินา แชมมณี, ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ๒๕๕๑.

ประเวศ วะสี^{๑๗} กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การเรียนรู้ในสถานการณ์จริง สถานการณ์ของแต่ละคนไม่เหมือนกัน จึงต้องเอาผู้เรียนแต่ละคนเป็นตัวตั้ง ครูจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ กิจกรรมการงาน อันนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนครบทุกด้าน ทั้งทางกาย ทางจิตหรืออารมณ์ ทางสังคมและทางสติปัญญา ที่รวมถึงการพัฒนาจิตวิญญาณด้วย

โกวิท ประวาลพุกษ์^{๑๘} กล่าวว่า กระบวนการเรียนการสอนที่สำคัญที่สุดคือ ต้องให้ผู้เรียนเป็นผู้ตัดสินใจเอง ผู้เรียนจะต้องกำหนดเอง ตัดสินใจเองว่าเขาจะไปทางไหน ไปอย่างไร เพราะฉะนั้น ตรงนี้จึงเป็นที่มาของเรียนรู้ที่เราเรียกว่า ผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กระบวนการทั้งหลายที่สำคัญที่สุด คือ ผู้สอนต้องรู้จักการจัดเงื่อนไข

สุภาภรณ์ มั่นเกตุวิทย์^{๑๙} ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดต้องเริ่มจากความต้องการและมีส่วนร่วมของผู้เรียนทุกขั้นตอน โดยเฉพาะการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ จัดสร้างสภาพที่พอใจไม่จำกัดพื้นที่การเรียนรู้เพียงแค่ห้องเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จากแนวคิดของนักการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้ แนวคิดในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการมุ่งพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนโดยเน้นให้ความสำคัญกับผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจและความถนัด มีส่วนร่วมและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการทฤษฎี แนวทางปฏิบัติ นำไปสู่การปฏิบัติจริงเมื่อทำงานตามขั้นตอนของกิจกรรม ครูมีส่วนร่วมในการสร้างโครงงาน ครูต้องทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ ต้องให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมตัวใหม่ องค์กรความรู้ใหม่ ๆ ตลอดในการค้นหาคว้าจากประสบการณ์จริง ผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญมากที่สุด

สอดคล้องกับ มาตรฐาน ๒๓ การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องให้ความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษากรมสามัญ^{๒๐} ในเรื่องต่อไปนี้

๑. ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

๒. ความรู้และด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

^{๑๗} ประเวศ วะสี, เทคนิคการเรียนเก่ง. www.Unigang.com/Aicle/๒๑๘๔. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๑.

^{๑๘} โกวิท ประวาลพุกษ์, พัฒนาการศึกษานี้. www.Chulaboo.com/description.asp?barcode=๙๗๘๙๗๔๗๖๔๑๓๐/ สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๑

^{๑๙} สุภาภรณ์ มั่นเกตุวิทย์, แบบอย่างการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดของครูต้นแบบ, www.Onec.go.th/index.php/boo Book view. ๒๕๖. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๑.

^{๒๐} อ่างแล้ว, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา, หน้า ๒๒-๒๙.

๓. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

๔. ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

๕. ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา ๒๔ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

๒. ฝึกทักษะ กระบวนการความคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

๓. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

๔. จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้ง การปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

๕. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งความสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

๖. การจัดการเรียนรู้ให้เกิดได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกัน บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตร ๒๕ รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้ อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๒๖ ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการ ของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อและให้นำผลการประเมินผู้เรียนตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๒๗. ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา ๒๘. หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตาม มาตรา ๑๐ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลายทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ สาระสำคัญของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพ ต่อมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด

ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่งและวรรคสองแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา ๒๙ ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันการศึกษา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหา วิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน

มาตรา ๓๐ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับทางการ การปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมวด ๔ จะสำเร็จได้นั้นถือว่าครูเป็นหัวใจสำคัญที่สุดในการปฏิรูปการเรียนรู้ ครูในฐานะผู้ทำหน้าที่ผู้จัดการหรือผู้กำกับการเรียนรู้ ต้องมีความรู้ความเข้าใจในการที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน จะต้องเอาชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นที่ตั้งและมีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ฉะนั้นในการเรียนรู้ที่แท้จริงจะต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้เสนอในสิ่งที่อยากรู้ ไม่ใช่ครูอยากสอน เลือกวิธีการ แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ครูไม่ควรกำหนดรูปแบบวิธีการเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ให้แก่แก่นักเรียน แต่ควรคอยส่งเสริมสนับสนุน กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น มีความอยากใคร่รู้แสวงหาแหล่งเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาแล้วจะพบว่าบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกและมีส่วนร่วมตลอดทุกขั้นตอน เป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ ผู้เรียนมีความสุขกับสิ่งที่ค้นพบสู่องค์ความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน เป็นความรู้ที่มีความหมายยาวนานและถาวร

ลักษณะการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้^{๒๑} ผู้ทรงคุณด้านการเรียนรู้ทั้งหลาย นักการศึกษา นักคิด นักเขียน ครู อาจารย์ ผู้เรียน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะผู้เรียนและลักษณะกระบวนการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ สรุปเป็นสาระเป็นประเด็นได้ดังนี้

๑. ลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์ คือ ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข คนดี คือคนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรมจริยธรรม

๒. ลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น มีวินัย มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล มีเหตุผล รู้หน้าที่ ซื่อสัตย์ พากเพียร ขยัน ประหยัด มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เคารพ ความคิดเห็นและสิทธิของผู้อื่น มีความเสียสละ รักษาสิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

^{๒๑} คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้, www.moe.go.th/main_๒/edu-reform_thm, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑.

คนเก่ง คือ คนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำเนินชีวิต โดยมีความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือรอบด้านหรือมีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง เช่น ทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความสามารถทางคณิตศาสตร์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถ ด้านภาษา ศิลปะ ดนตรี กีฬา มีภาวะผู้นำ รู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ เป็นต้น เป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันโลก ทันเทคโนโลยี มีความเป็นไทย สามารถพัฒนาตนเอง ได้เต็มศักยภาพ และทำประโยชน์ให้เกิดแก่ ตน สังคมและประเทศชาติได้

คนมีความสุข คือ คนที่มีสุขภาพดีทั้งทางกายและจิตใจ เป็นคนร่าเริงแจ่มใสร่างกาย เข้มแข็ง จิตใจเข้มแข็ง มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรักต่อทุกสรรพสิ่ง มีอิสรภาพปลอดพ้นจากการตกเป็นทาสอบายมุข และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีพอเพียงแก่อัตภาพ

ลักษณะกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ กระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ คือ กระบวนการทางปัญญาที่พัฒนาบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุข บูรณาการเนื้อหาสาระตามความเหมาะสมของระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองกับสังคม สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ทันสมัย เน้นกระบวนการคิดและปฏิบัติได้ตามสภาพจริง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างไกลเป็น กระบวนการที่มีทางเลือกและมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย น่าสนใจ เป็นกระบวนการเรียนรู้ ร่วมกัน โดยมีผู้เรียนรู้ ครู และผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมุ่ง ประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข มีนักวิชาการหลาย ท่านได้คิดทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้อย่างหลากหลาย

๑. เด็กแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์ที่มีหัวใจและสมอง

๒. ครูมีเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึง

๓. เด็กเกิดความรัก และภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ทุกเวลา

๔. เด็กแต่ละคน ได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ

๕. บทเรียนสนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามและเร้าใจให้อยากค้นคว้าหาข้อมูล

เพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจ

๖. สิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดความสุขครูต้องร่วมวางแผน คิดแนวทางประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมกับผู้เรียนโดยใช้หลักการง่าย ๆ และต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในวิธีการเรียนรู้ดังนี้

๑. บทเรียนควรเริ่มจากง่ายไปหายาก คำนึงถึงวุฒิภาวะและความสามารถในการยอมรับของเด็กแต่ละวัย มีความต่อเนื่องในเนื้อหาวิชาและขยายวงไปสู่ความรู้แขนงอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจต่อชีวิตและครอบครัว

๒. วิธีการเรียนสนุกไม่น่าเบื่อและตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของนักเรียน/ผู้เรียน การนำเสนอเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ยัดเยียด หรือกดดัน เนื้อหาที่เรียนไม่มากเกินไปจนเด็กไม่เกิด ความกล้า และไม่สนใจ ต้องเร้าใจสนุกสนาน

๓. ทุกขั้นตอนของการเรียนรู้มุ่งพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการเรียนในแนวต่าง ๆ ของเด็ก รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ คิวริออสิตี้ จากการประมวลข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ คิดปัญหาอย่างมีระบบระเบียบ

๔. แนวทางการเรียนการสอนต้องสัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัส ความงามและความเป็นไปของสรรพสิ่งรอบตัว บทเรียนไม่จำกัดสถานสถานที่ หรือเวลาและทุกคนมีสิทธิ์เรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน

๕. มีกิจกรรมหลากหลาย สนุก ชวนให้นักเรียนเกิดความสนใจ ต่อบทเรียนนั้น ๆ เปิดโอกาส ให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ภาษาที่ใช้ในการจูงใจเด็กกลุ่มมวลให้กำลังใจและเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์

๖. สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนเร้าใจให้เกิดการเรียนรู้เข้าใจตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างชัดเจน คือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ชุด (learn to know) เรียนจนได้ (learn to do) และเรียนเพื่อจะเป็น (learn to be)

๗. การประเมินผลมุ่งเน้นพัฒนาการของเด็กโดยรวมมากกว่าจะพิจารณาจากผลการเรียนทดสอบทางวิชาการ และเปิดโอกาสให้เด็กได้ประเมินตนเองด้วย

สรุปว่า หลักการสำคัญของกระบวนการเรียนการสอนต้องให้เป็นไปตามรูปแบบของการจัดการให้ผู้เรียนมีความสุขนั้น ครูต้องวางแผนให้สอดคล้องกับบรรยากาศ การเรียนการสอนให้เป็นตามธรรมชาติ มีกิจกรรมที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมและมีความสุขมีแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความสนใจในกระบวนการเรียนรู้ยุคใหม่ไทยแลนด์ ๔.๐ และการประเมินผลนั้นพัฒนาผู้เรียนได้มีโอกาสประเมินตนเองด้วย

๒.๑.๔ องค์ประกอบของการจัดการศึกษา

กระบวนการเรียนการสอนเป็นการสร้างองค์ความรู้ให้เกิดกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีทักษะ ในกระบวนการ ฟัง การคิด การถาม และการเขียน ซึ่งเป็นหลักการของการศึกษาที่ตอบโจทย์ได้อยู่เสมอ การวัดผลและการประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน และเป็นส่วนสำคัญที่ผู้สอนจะแสวงหาแนวทางให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้สอนจะต้องรู้ความสามารถของผู้เรียน และข้อบกพร่องของผู้เรียนโดยอาศัยกระบวนการของวัดผลประเมินผล ดังนั้นในการจัดการศึกษาจึงดำเนินการให้ครบองค์ประกอบ ๕ ประการ^{๒๒} ดังนี้

๑. ปรัชญาการศึกษา (Education Philosophy) เป็นสิ่งกำหนดเป้าหมาย หรือทิศทางของการศึกษาว่าต้องการให้เกิดผลหรือคุณภาพเช่นไรแก่ผู้เรียน หรือต้องการให้ผู้เรียนมีลักษณะอย่างไร

๒. หลักสูตร (Curriculum) เป็นสิ่งกำหนดคุณลักษณะผู้เรียนที่จะบรรลุเป้าหมายที่ ต้องการจะมีคุณสมบัติ คุณภาพอย่างไร และต้องเรียนรู้สิ่งใด

^{๒๒} www.Recp.zcthlpecp.cgi-binn.webpill.unit ๑ /level ๑-๓ hnl,สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ...ศ ๒๕๖๑.

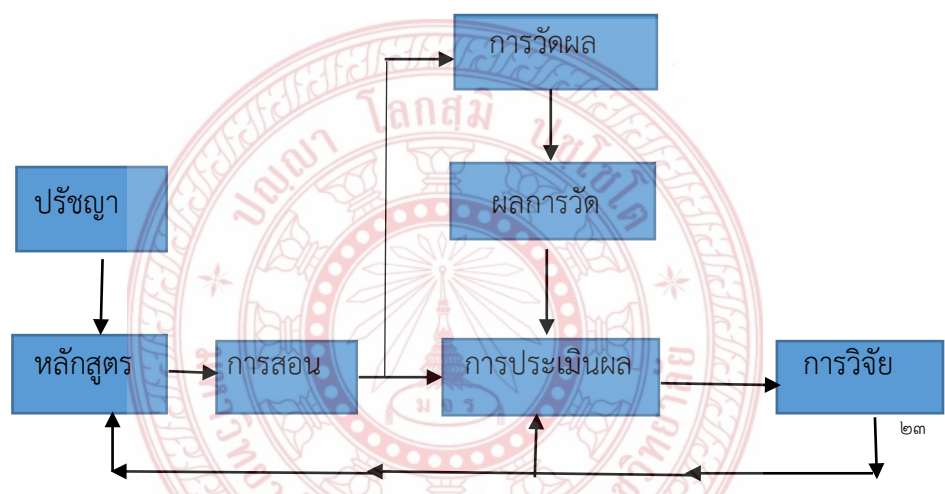

๓. การสอน (Teaching) เป็นกระบวนการที่ชักนำ ปลุกฝังให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพและเรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนด เพื่อจะนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ โดยวิธีสอนและจิตวิทยาเป็นเครื่องประกอบ

๔. การประเมินผล (Evaluation) เป็นกระบวนการพิจารณาตีราคาหรือตรวจคุณภาพของผู้เรียนว่าบังเกิดคุณลักษณะ ต่าง ๆ ตามที่กำหนดมากน้อยเพียงใด

๕. การวิจัย (Research) เป็นกระบวนการหาความจริงหรือสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ อันเป็นแนวทางนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผลต่อไป

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้ง ๕ ประการ โดยการจัดการเรียนการสอนสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้ **แผนผังองค์ประกอบของการจัดการศึกษา**

สรุปว่าองค์ประกอบทั้ง ๕ ประกอบ ดังกล่าวมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องเป็นลูกโซ่ คือ เมื่อมีปัญหาหรือเป้าประสงค์ก็จะมีหลักสูตรเพื่อกำหนดลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิคการสอน สื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ผลที่ได้สอดคล้องกับปัญหาหรือเป้าประสงค์นั้น จากนั้นก็มีการวัดผลประเมินผล การวิจัย ถ้าปัญหาเปลี่ยนหลักสูตรการสอน การวัดผลประเมินผล การวิจัยก็จะเปลี่ยนตามไปด้วย เราจึงไม่สามารถแยกหลักสูตร การเรียน การสอน และการวัดผลและการประเมินผลออกจากกันได้ ดังนั้น การวัดผลและการประเมินผลการเรียน การสอนจึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนในระดับใดหรือวิชาใดก็ตามการวัดผลและการประเมินผลจะเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยพัฒนา คุณภาพการเรียนการสอนในระดับคุณภาพในรายวิชานั้น ๆ

๒.๑.๕ กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ เพื่อรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐

กระบวนการเกี่ยวกับการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาหลักสูตร สนองตอบชุมชน ต้องการให้มีการเชื่อมโยงกับโลกของการศึกษาในยุคใหม่ที่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง มีการศึกษา

^{๒๓} ไพศาล หวังพานิช,แผนผังองค์ประกอบของการจัดการศึกษา ,๒๕๑๕.

ค้นคว้าคิดนวัตกรรมใหม่ เพื่อสนองความต้องการของคนชุมชนที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงจึงได้ปฏิรูปการศึกษาของไทยและเพื่อความเหมาะสมกับการบริหารจัดการศึกษาในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ให้เป็นไป และมีความสอดคล้องรองรับนโยบายของรัฐบาล ต้องมียุทธศาสตร์ในการพัฒนา ยุทธศาสตร์การจัดการต่อการเปลี่ยนแปลงศตวรรษที่ ๒๑ ไทยแลนด์ ๔.๐ ที่นัยสำคัญ ดังนี้^{๒๔} ได้แก่

๑. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก (Global Trend) พลวัตการเปลี่ยนแปลงจากการก้าวผ่านของศตวรรษที่ ๒๐ เข้าสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ในประเด็นหลัก ๓ ประการ

(๑) กระแสการเปลี่ยนแปลงจากศตวรรษแห่งอเมริกา (America Century) สู่ศตวรรษแห่งเอเชีย (Asian Century)

(๒) กระแสการเปลี่ยนจากยุคแห่งความมั่งคั่งสู่ยุคสุดโต่งทั้งธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม การเมือง ธุรกิจและการศึกษา (Changing Century of wealth from generation to generation ,the natural, Social, cultural, political extremists, business and education) และ

(๓) กระแสการเปลี่ยนแกนอำนาจจากภาครัฐและเอกชนสู่ภาคประชาชน (Citizen Centric Governance) หรือประชาภิบาล ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนที่มีผลกระทบและนัยสำคัญต่อการบริหารจัดการทั้งในภาคส่วนของแรงขับเคลื่อนในระดับภูมิภาค (Regional Forces) และบริบทประเด็นภายในประเทศไทย (Local Lessues) กอปร กับยุทธศาสตร์ ของประเทศ (Country Strategy) เพื่อการจัดการที่มีสมรรถนะและคุณภาพ

๒. แรงขับเคลื่อนในระดับภูมิภาค (Regional Forces) การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกมากขึ้น โดยกระบวนการกรอความร่วมมือที่มีความใกล้ชิดกับประเทศไทยมาก คือ การรวมกันเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) และการรวมกลุ่มของเอเชียนตะวันออก (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP)

๓. ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) ยุทธศาสตร์ของประเทศ (Country Strategy) ที่เป็นประเด็นปัญหาภายในที่สำคัญ ได้แก่เรื่องของความเหลื่อมล้ำ กับดักประเทศรายได้ปานกลาง วิกฤติด้านความมั่นคง การเปลี่ยนแปลงทางครัวเรือนและเรื่องทิศทางการยุทธศาสตร์ ๔ หลัก ได้แก่ ยุทธศาสตร์ในการแข่งขันของประเทศ (Growth & Competitiveness) ยุทธศาสตร์สร้างโอกาสบนความเสมอภาคและเท่าเทียมทางสังคม (Inclusive Growth) ยุทธศาสตร์การเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Growth) และยุทธศาสตร์ปรับความสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ (Balanced Development & Public Administration Growth) แนวโน้มดังกล่าวจะส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการบริหารจัดการในด้านคุณภาพของระบบการบริหารงาน การเข้าถึงและเท่าเทียม ประสิทธิภาพและการปรับตัวเข้ากับกระแสการเปลี่ยนแปลงโลกยุคใหม่ในศตวรรษที่ ๒๑ กับไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นยุทธศาสตร์ความรู้ (Knowledge-based Economic) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital) การใช้และต่อยอดองค์ความรู้ การให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (Science, Technology, Innovation) คือ ผลลัพธ์ของระบบ

^{๒๔} พรชัย เจดามาน นิตยาพร กินบุญและไพฑูรย์ พิมพ์,การพัฒนาการศึกษา ๔.๐ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ๖ R ๑๒C๓E, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๑.

การจัดการ (Management Output) ทั้งการเข้าถึง (Access) ความเท่าเทียม (Equity) คุณภาพ (Quality) ประสิทธิภาพ (Efficiency) ที่ต้อบโจทย์การก้าวทันการเปลี่ยนแปลง (Relevancy)

๑. การปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ (Identity) จากเดิมแต่ละคนมีสถานะเป็นแค่พลเมืองสู่ความเป็นคนไทยที่เป็นส่วนหนึ่งของความเป็นพลเมืองโลก (Global- Thai) ซึ่งคือความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวพลวัตการเปลี่ยนแปลงในประชาคมเครือข่ายของประชาชนคมและการปลูกจิตสำนึกต่อตนเองและประชาคม

๒. การปรับเปลี่ยนจุดเน้น (Reorientation) จากการเน้นสร้างคนเพื่อป้อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ (People for Growth) เพื่อต้อบโจทย์สังคมอุตสาหกรรมเพียงอย่างเดียวสู่การเน้นของการสร้างความเติบโตเพื่อรองรับการสร้างและปลดปล่อยพันธุนาการ ศักยภาพ สมรรถนะ ประสิทธิภาพ คุณภาพ และความยั่งยืนของผู้คนในสังคม (Growth for People Sustainable) ที่เกิดการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถ (Enablement) ของเชื่อมั่นในการพัฒนาการเสริมสร้างภาวะผู้นำ (Leaderships) และการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment)

๓. การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm Shifted) จากการพยายามเอาชนะธรรมชาติ (Controlling Nature) มาเป็นการอยู่ร่วมกับธรรมชาติ (Living with Nature) การพัฒนาที่ยั่งยืน การบูรณาการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมและสมดุล

๔. การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม (Transformation of Cultural) จากการเป็นสังคมที่คนมุ่งมันแข่งขันต้องการเอาชนะผู้อื่น (Competition – driven Cultural) มาเป็นการทำงานร่วมกันในลักษณะการเกื้อกูลและแบ่งปัน (Collaborative Cultural) มีความเมตตาดำเนินชีวิตในความเอื้ออาทรต่อกัน

๕. การขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่โลกที่หนึ่ง (First World Nation) จากที่มองแต่การมุ่งไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว (Development Country) ซึ่งให้ความสำคัญแต่มิติเศรษฐกิจมาเป็นการคำนึงถึงประเด็นด้านสังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะการสร้างเกียรติภูมิในความเป็นชาติ (Dignity of Nation) มีจิตสำนึก จิตสาธารณะและตระหนักในคุณค่า ที่เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อการบริหารจัดการสู่การเปลี่ยนผ่านศตวรรษที่ ๒๑ :ไทยแลนด์ ๔.๐

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อการบริหารจัดการสู่การเปลี่ยนผ่านศตวรรษที่ ๒๑ :ไทยแลนด์ ๔.๐

สรุปเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

๑. การอ่าน “Reading” เป็นการอ่านแล้วเข้าใจ สรุปความได้ รู้จักใช้ความคิด วิเคราะห์ วิจารณ์ และออกความคิดเห็นอย่างมีเหตุมีผล และแนะนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงสร้างสรรค์

๒. การเขียน “Writing” เป็นความชัดเจนของการเขียนที่เลือกใช้คำมีความหมายเด่นชัด อ่านเข้าใจ ไม่คลุมเครือ ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะ กะทัดรัด เค้าความสนใจ สร้างความประทับใจ

๓. วิทยาศาสตร์ “Relation Science” เป็นความเข้าใจและสามารถนำเอาแนวคิดหลักการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ สามารถใช้กระบวนการเพื่อแก้ปัญหา ตัดสินใจ และทำความเข้าใจ และตระหนักถึงคุณค่าในความสัมพันธ์ของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๔. คณิตศาสตร์ “Arithmetic” เป็นสิ่งที่ต้องการพัฒนาในการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ (Effective Problem Solvers)

๕. เทคโนโลยีและนวัตกรรม “Relation Technology & Innovation” เป็นการนำความรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานในลักษณะกระบวนการ (Process) เป็นการใช้อย่างเป็นระบบของวิธีการทางวิทยาศาสตร์หรือความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมไว้ เพื่อนำไปสู่ผลในการปฏิบัติและแก้ปัญหา ผลผลิต (Product) เป็นผลมาจากการใช้กระบวนการทางเทคโนโลยีและการผสมผสานของกระบวนการและผลผลิต (Process & Product)

๖. คุณภาพ “Relation Quality” เป็นการสร้างคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญของการบริหารจัดการในองค์กรที่จะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง

๗. การคิดวิเคราะห์ “Critical Thinking” เป็นความสามารถในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์เรื่องราวหรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุเป็นผลและเป็นอย่างนั้นอาศัยหลักการอะไร

๘. ความคิดสร้างสรรค์ “Creativity” เป็นความคิดแนวทางและทิศทางและทัศนคติใหม่ ๆ รวมทั้งความเข้าใจและการมองปัญหาในรูปแบบใหม่

๙. พลังสร้างสรรค์ “Creative Tension” เป็นการใช้ความพยายามทำให้สำเร็จจากช่องว่างระหว่างความจริงในปัจจุบันกับสิ่งที่คาดหวังที่อาจจะมีอุปสรรคกับวิสัยทัศน์ซึ่งสามารถเปลี่ยนอุปสรรคให้เป็นแหล่งของพลังสร้างสรรค์หรือที่เรียกว่าแรงดึงของความคิดสร้างสรรค์ (Holding Creative Tension) แรงดึงของความคิดสร้างสรรค์จะเป็นศูนย์กลางของความรู้

๑๐. การคิดเชิงรุก “Critical Proactively” เป็นการทำงานที่มีเป้าหมายสู่นาคต การวางแผนและการทำงานเชิงรุกต้องอาศัยข้อมูลข่าวสาร หรือประสบการณ์และเน้นพันธกิจที่ดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว คุ่มค่าและมีคุณภาพ

๑๑. การสื่อสาร “Communication” เป็นกระบวนการถ่ายทอดข่าวสารและข้อมูลความรู้ ประสบการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น รวมทั้ง ความต้องการจากผู้ส่งสารโดยผ่านสื่อต่าง ๆ

๑๒. การร่วมมือ “Collaboration” เป็นการทำงานร่วมกับคนอื่น ในทางต่าง ๆ เพื่อเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงาน จากการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน

๑๓. การเกื้อกูลและแบ่งปัน “Collaborative Cultural” เป็นความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทร เอาใจใส่

๑๔. สมรรถนะ “Competency” เป็นคุณลักษณะที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวบุคคล ซึ่งจะเป็นตัวผลักดันให้บุคคลสามารถสร้างผลการปฏิบัติงานในงานที่ตนรับผิดชอบให้สูงกว่าหรือเหนือกว่าเกณฑ์/เป้าหมายที่กำหนดไว้

๑๕. การเชื่อมโยง “Connecting” เป็นกระบวนการแสดงความต่อเนื่อง

๑๖. การยึดมั่น (Composition) เป็นการทำงานที่มั่นคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงอย่างง่าย ๆ และสอดคล้องกับความต้องการ

๑๗. การกำกับและติดตาม “Controlling” เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ทราบผลการปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

๑๘. การใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่า “Cost Effectiveness” เป็นการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด

๑๙. การเสริมพลังอำนาจ “Empowerment” เป็นการสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดีและมีความสำคัญในการปรับกระบวนการทำงานเพื่อให้บรรลุประสิทธิผลและนำพาตนเอง กลุ่มและองค์กรให้ประสบความสำเร็จ

๒๐. ประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นความสามารถทำงานให้สำเร็จไม่ว่าจะเป็นการบรรลุความสำเร็จในรูปของภารกิจ เป้าหมาย นโยบาย หรือ วัตถุประสงค์

๒๑. การประเมินผล “Evaluation” เป็นการนำเอาข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการวัดรวมกับการใช้วิจารณ์ของผู้นับถือมาใช้ในการตัดสินใจ

สรุปว่า กระบวนการพัฒนาการศึกษานั้นจำเป็นต้องใช้ยุทธศาสตร์เพื่อความสำเร็จสนองความต้องการชุมชนและนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายไทยแลนด์ ๔.๐ กลไกของการทำงานนั้นต้องมีการใช้กระบวนการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาที่ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามกระบวนทัศน์ (Paradigm Shifted) และการสร้างผู้นำ (Leaderships) สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ และขยายผลจุดสว่างด้วยการคิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลอมรวมสู่พลังสร้างสรรค์ การยกระดับคุณภาพและสมรรถนะของทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและขยายการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่อไป

๒.๑.๖ การประยุกต์แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาการศึกษาที่สนองตอบชุมชนไปใช้ในโรงเรียนในจังหวัดสงขลา

จากผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการนำหลักสูตรแกนกลางไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสงขลา ซึ่งหลักสูตรแกนกลางของรัฐเป็นแนวคิดแบบวจนศูนย์นิยม (Logocentrism) คือการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด ทั้งผู้บริหาร ครู และชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดขอบเขตเนื้อหาวิชา กิจกรรม เกณฑ์การประเมิน เป้าหมาย และความต้องการของชุมชน ผู้บริหาร ครู และชุมชน มีหน้าที่เพียงเพื่ออำนวยความสะดวก สนับสนุน เอื้ออำนวยความสะดวก สนับสนุนปัจจัยด้านการสอน และดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามที่หลักสูตรแกนกลางกำหนดไว้ ปัญหา คือ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียนมีศักยภาพไม่เท่ากัน ทั้ง ด้าน อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และที่สำคัญบุคลากร ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนไม่เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้เท่าที่ควรและไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในชุมชน^{๒๕}

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ๔ โรงเรียนในจังหวัดสงขลาได้ประยุกต์ใช้แนวคิดกระบวนการพัฒนาการศึกษาที่สนองตอบชุมชน ดังนี้

๑. กำหนดยุทธศาสตร์กระบวนการเรียนการสอนเชื่อมโยงในการสร้างนวัตกรรมใหม่สนองตอบนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐

^{๒๕} พระครูวิจิตรศีลาจารย์.(ประสิทธิ์ กิติโกพะ), ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรปรัชญาและศาสนา,มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์จ.๒๕๕๗.

๒. ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการบริหารจัดการศึกษานำไปสู่ศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ในยุคไทยแลนด์ ๔.๐

๓. มุ่งเน้นการผลิตคนให้รับใช้สังคมจากหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทย เน้นการพัฒนาทักษะวิเคราะห์ พัฒนาประเทศให้มีความทันสมัย มีรายได้มากขึ้นและก้าวพ้นกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางโดยจะต้องผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาประเทศ

๔. เน้นการพัฒนาทักษะวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี สารสนเทศและนวัตกรรมใหม่ เป็นส่วนหนึ่งของสะเต็มศึกษา (STEM Education) ประสานวิชา คำนวณและเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมออกเป็นของตนเอง

๕. เน้นการพัฒนาทักษะในด้านภาษาอังกฤษ เป็นหัวใจสำคัญในการสื่อสารกับนานาชาติ เพื่อการติดต่อสื่อสารการแลกเปลี่ยนความรู้ การประสานความร่วมมือและการค้าขายมีการพัฒนาครูผู้สอนภาษาอังกฤษผ่านกระบวนการ Boot Camp จัดทำแอปพลิเคชัน Echo Hybrid, Echo English พัฒนาด้านภาษา

๖. สะเต็มศึกษา (STEM Education) คือ แนวทางการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถบูรณาการความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีกระบวนการทาง วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ในการเชื่อมโยงหรือแก้ปัญหาในชีวิตจริง

๗. จุดมุ่งหมายกิจกรรมสะเต็ม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถบูรณาการความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี กระบวนการทางวิศวกรรม และคณิตศาสตร์ ไปใช้เชื่อมโยงหรือ แก้ไขปัญหาในชีวิตจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการหรือผลผลิตใหม่เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนา ทักษะการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ ๒๑ อาทิ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา ความคิด สร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม ตลอดจนการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อหล่อหลอมคุณลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่ ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นความรับผิดชอบ ความมีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต อดทน มีศีลธรรมประจำใจ

๘. จัดกิจกรรมอบรมครูผู้สอนอยู่เป็นประจำทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา แต่ที่เน้นมากเป็นพิเศษ คือ จุดเน้นที่ครูผู้สอนทั้ง ๔ ศาสตร์ เพื่อเพิ่ม นวัตกรรมใหม่ในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ สนองตอบนโยบายรัฐบาล

๙. การเรียนการสอนเน้นที่ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน

ในประเด็นการประยุกต์ใช้คณะผู้บริหารโรงเรียน/สถานศึกษาต้องไม่ลืมนำ สิ่งแวดล้อมมาบูรณาการ อาทิ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมีอยู่รอบ ๆ ตัวนักเรียนและผู้สอน เพราะสังคมต้องการผลิตคนดีมาพัฒนาประเทศชาติ ต้องเติมเต็มด้วยหลักธรรมให้สอดคล้องกับ กิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง ของ หิริ โอตตปิยะ ความละอายและความเกรงกลัวต่อบาป ต้องมี ศีลมีธรรมประจำใจ ไม่น้อราษฎ์บังหลวงการพัฒนาต้องเติมไปด้วยสิ่งที่ดีงาม แม้เราได้นวัตกรรม ใหม่ ๆ มาสนองตอบสังคม แต่ถ้าผลผลิต คือ ตัวนักเรียนขาดความรับผิดชอบต่อสังคมสมบูรณ์ก็ จะขาดหายไปเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยเห็นว่าการสอนการฝึกอบรมผู้เรียน พัฒนาให้ถูกจุดถูกประเด็น กรณี ตัวอย่างโรงเรียนทั้ง ๔ ใช้หลักสะเต็มยังบูรณาการด้วยหลักธรรม

สรุปว่า แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาการศึกษาที่สนองตอบชุมชนและรองรับนโยบาย ไทยแลนด์ ๔.๐ การนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา/โรงเรียนนั้น ทำให้ได้นวัตกรรมใหม่ออกสู่สังคมเป็นไปตามกระบวนการเรียนการสอนในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้วยการปรับเปลี่ยนวิธีคิด แนวคิด ปรับกระบวนการทัศน์ ปรับปรุงด้านภาษาอังกฤษมีการถ่ายทอดสู่ผู้เรียนด้วยความชำนาญของครูผู้สอน นักเรียนสามารถนำไปสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ดี สิ่งสำคัญสร้างความคิดสร้างสรรค์ มีการวิเคราะห์ วิจารณ์อย่างแยบคาย มีการนำหลักสะเต็ม ทั้ง ๔ ศาสตร์มาบูรณาการให้เกิดนวัตกรรมใหม่เพื่อสนองตอบชุมชน นอกจากนี้ในประเด็น เรื่องของศีลธรรมในการพัฒนาจิตใจ โดยการเติมเต็มด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อาทิ พรหมวิหาร ๔ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา และตามหลักธรรมของศาสนาอื่น ที่นักเรียนมีความเชื่อความศรัทธาในศาสนานั้น ๆ ลัทธิอื่น ๆ เพื่อความสมบูรณ์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ โดยพัฒนาการพร้อม ๆ กันไปทั้ง สองด้าน คือ วัตถุประสงค์และจิตใจเพื่อป้องกันความขัดแย้งทางอารมณ์ในอนาคตจะได้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขต่อไป

๒.๒ แนวคิดกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่สนองตอบชุมชน.

๒.๒.๑ ที่มาของแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่สนองตอบชุมชน ความสำคัญของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ที่สนองตอบชุมชนโดยการเปิดโอกาสชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมีส่วนได้ส่วนเสียร่วมดำเนินกิจกรรมตั้งแต่การศึกษาปัญหา วางแผนการดำเนินงาน การตัดสินใจแก้ปัญหาและการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมนั้นให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล โดยยึดหลักการบริหารจัดการที่มีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ชุมชนมีความมั่นใจและศรัทธาต่อสถานศึกษา/โรงเรียนนั้น มีนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศตลอดจนผู้ที่เคยทำการศึกษาวิจัยต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการโดยได้กล่าวถึงและให้ความหมายกระบวนการเรียนรู้ที่สนองตอบชุมชนไว้หลากหลาย ^{๒๖} ดังนี้

๑. เป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ไขปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างเข้มแข็ง การให้มีความคิดอย่างสร้างสรรค์ และความชำนาญการของประชาชนในการแก้ปัญหาร่วมกับวิทยากรที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขององค์กร

๒. เป็นกระบวนการในการพัฒนาว่า การเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีพลังของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคม การจัดสรรทรัพยากร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่าง ๆ โดยความสมัครใจ

๓. เป็นไปเพื่อความสัมพันธ์ กับการสร้างประชาธิปไตยทางการเมืองหรือมิฉะนั้นก็เอาไปเกี่ยวพันกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหรือการเติบโตตาม คำว่า “พัฒนา” ขึ้นหรือใช้กันบ่อย ๆ ในแง่ของรัฐบาลจะเข้าไปกับสภาพของการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับประชาชน ที่รัฐบาลใช้ ส่วนความหมายของการมีส่วนร่วมอย่างกว้าง ๆ เช่น การมีส่วนร่วมช่วยเหลือ โดยความสมัครใจ การให้ประชาชนเข้าร่วมกับกระบวนการตัดสินใจและกระบวนการดำเนินการของโครงการ ตลอดจนร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการนี้ ล้วนเป็นข้อความที่ดูจะมีความคล่องตัวดูเป็นการปฏิบัติงานที่จริงจัง ซึ่งบ่งบอกว่าโครงการหรือแผนงานนั้น การมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์และ

^{๒๖} ประสิทธิ์ รักนุ้ยและคณะ, พลวัตการปรับตัวของพระสงฆ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในยุคปัจจุบัน, ๒๕๕๘, หน้า ๖๔-๖๕.

ขั้นตอนการดำเนินงานอย่างไร สำหรับความหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสนองตอบชุมชน การให้ประชาชนมีทั้งสิทธิและหน้าที่ ที่จะเข้าร่วมแก้ไขปัญหาของเขา ให้เขาเป็นผู้มีความริเริ่มและมุ่ง ใช้ความพยายามและความเป็นตัวของตัวเองเข้าดำเนินการและควบคุมทรัพยากรและระเบียบใน สถาบันต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาคู่สรรคเหล่านี้ก็เป็นการแสดงถึงความหมายที่บอกสภาพการมีส่วนร่วมที่เน้นให้กลุ่มร่วมดำเนินการและมีจุดสำคัญที่จะให้การมีส่วนร่วมนั้น เป็นการปฏิบัติอย่างแข็งขัน มิใช่เป็นไปอย่างเฉยเมยหรือมาร่วมพอเป็นพิธีเท่านั้น

สรุปว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่สนองตอบชุมชนเป็นการสร้าง กระบวนการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาย่างจริงจัง มีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย การขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ การจัดสรรทรัพยากร เพื่อต้องการให้บรรลุเป้าหมาย ตามวัตถุประสงค์ และต้องมีความศรัทธาและสมัครใจ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสนองตอบนโยบายของ รัฐบาล ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ให้ได้รูปแบบในเชิงประจักษ์มีการขับเคลื่อนเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ สนองตอบเจตนารมณ์ของชุมชน สร้างชาติบ้านเมืองให้พ้นกับดักรายได้ปานกลาง เพิ่มรายได้ แก่มวล ประชาชาติด้วยนวัตกรรมใหม่ ๆ นักเรียนมีความเชี่ยวชาญทางด้านภาษาอังกฤษหรือภาษาโลก ใน การพบปะผู้คนสื่อสารกันด้วยความเข้าใจนำพาพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนสืบไป.

๒.๒.๒ ความหมายของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่สนองตอบ ชุมชน หมายความว่า สถานศึกษา/โรงเรียน ต้องพัฒนา ครู บุคลากรทางการศึกษา ให้มีความ เชี่ยวชาญมีทักษะ การพัฒนาครูคือการพัฒนากลไกสำคัญของสถานศึกษา/โรงเรียนให้มีศักยภาพและ มีประสิทธิภาพโดยสร้างความเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบหรือหน้าที่ของครูและเกิดเป็นครูมืออาชีพ มีความศรัทธาในการสอนสื่อสารกับผู้เรียนได้อย่างดีเยี่ยมอย่างมีเหตุและมีผลเปลี่ยนบทบาทจากผู้ ขึ้นมาเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ และช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากแหล่ง เรียนรู้หรือจากสื่อต่าง ๆ นำข้อมูลเหล่านั้นมาพัฒนาตนเองอย่างสร้างสรรค์และต้องปฏิรูปการศึกษา อย่างเป็นระบบและชัดเจน^{๒๗} ดังนี้

กระบวนการปฏิรูปการศึกษาของไทยครั้งใหม่ที่ได้เริ่มต้นมาตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๒ อันเป็นวันที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับปีพุทธศักราช ๒๕๔๒^{๒๘} ซึ่งเป็น พระราชบัญญัติการศึกษาฉบับแรกของไทยมีบังคับใช้เป็นต้นมา แต่กระแสการปฏิรูปการศึกษาก็ยังมิ มีการประเมิน มีการถกเถียงกันอยู่ตลอดเวลาว่า “การศึกษาของเราจะไปในทิศทางใด มีเป้าหมาย เฉพาะอย่างใดและมีจุดเน้นในเรื่องใดที่จำเป็นพิเศษกับสังคมไทยในอนาคต” สอดคล้องกับคำกล่าว ของนักวิชาการต่อไปนี้

ไพฑูรย์ สีนลาร์ตันและคณะ^{๒๙} กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคน ไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ หรือ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดนั้นก็ยังไม่เพียงพอและไม่สะท้อนทิศทางหรือ กระแสการศึกษาที่ชัดเจนได้ ยังไม่สะท้อนว่า เราต้องให้การศึกษารับรู้ของเรานำพาคนและสังคมของเรา ให้เป็นไปอย่างไรอย่างชัดเจนเพียงพอต่อการศึกษา จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ยังมีความจำเป็นที่เรา

^{๒๗} อ่างแล้ว, วิภา ตันทุลพงษ์, ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ โรงเรียนสร้างสรรค์, หน้า ๙๐-๙๑.

^{๒๘} อ่างแล้ว, พระราชบัญญัติการศึกษาฉบับปี พุทธศักราช ๒๕๔๒, หน้า ๒๒.

^{๒๙} อ่างแล้ว, ไพฑูรย์ สีนลาร์ตันและคณะ, ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ : โรงเรียนสร้างสรรค์, หน้า ๑-๒

จะต้องสานต่อแนวคิดของพระราชบัญญัติการศึกษาให้ชัดเจนมากกว่านี้ยิ่งขึ้น ซึ่งควรสะท้อนภาพความจำเป็นของสังคมไทยมากขึ้น ชัดเจนขึ้นว่าเราต้องการคนของเราให้มีลักษณะอย่างไร ทำไมเราจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีคนลักษณะอย่างนั้น และเราจะจัดการเรียนการสอนอย่างไรในอนาคต รวมถึงการบริหารที่จะต้องพัฒนาให้สอดคล้องกันไปด้วย โดยจะกล่าวถึงลักษณะที่เป็นสังคมไทยซึ่งเป็นสังคมที่หลายหลายความคิด ที่เห็นชัดเรากลายเป็นสังคมบริโภคนิยม การก้าวให้พ้นสังคมบริโภคนิยมโดยการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ

สภาพสังคมปัจจุบันได้สะท้อนภาพความอ่อนด้อย ที่สำคัญยิ่งของสังคมและความอ่อนด้อยของการศึกษาด้วยพร้อมกันไปอย่างสำคัญ คือสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยสังคมบริโภคนิยม (Consumerism) อยู่ทั่วไปทั้งค่านิยมและแนวปฏิบัติของผู้คนในสังคม ระบบการศึกษาเองก็ส่งเสริมระบบดังกล่าวและดำเนินไปในแนวของบริโภคนิยม จึงไม่แปลกเราจะเห็นการประมูลขายรถเบนซ์ มีคนเข้าประมูลกันอย่างล้นหลาม ยอดขายรถใหม่ยอดเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาล ยอดขายนาฬิกาหรูที่มีชื่อเสียง ยอดขายโทรศัพท์มือถือที่พุ่งเกินเป้าหมาย นี่แสดงให้เห็นสังคมบริโภคนิยมได้กลิ่นคนไทยเราแล้วเต็มตัว นอกจากนี้แนวทางการพัฒนาโดยวิคิดและเทคนิคในการพัฒนาประเทศยังมีเป้าหมายที่ผลประโยชน์หรือผลกำไรของผลผลิตอีกด้วย เราเห็นได้อย่างดีว่า บริษัทและองค์กรต่าง ๆ ที่ยังค้าขายและเกี่ยวข้องกับประเทศไทยส่วนใหญ่จะมีเป้าหมายที่ผลกำไรเป็นหลัก จะเห็นได้ว่าแม้เราจะสั่งของมาจากต่างประเทศโดยมีเป้าหมายที่ผลกำไรเช่นกัน

ไพฑูรย์ สสินลาร์ตันและคณะ^{๓๐} กล่าวว่าการศึกษาไทยไม่เคยสอนให้ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งเป็นวิถีชีวิตหลักของเราอย่างมากพอ ไม่เคยสอนหรือสอนก็ไม่เข้มข้นเข้มแข็งพอที่จะให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์วิจารณ์และให้คิดอย่างลึกซึ้งที่เราควรจะซื่ออะไรอย่างไร ในสถานการศึกษาเอง โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา การศึกษากลับสอนและส่งเสริมด้วยระบบหลักสูตรแอบซ่อนให้ผู้เรียนหลงฟุ้งเพื่อหุรรตามกันไปอย่างไม่ทบทวนคุณค่าที่แท้จริงของค่านิยมที่ควรจะเป็น เราจึงเห็นแพชชั่นหลากหลายรูปแบบในระดับอุดมศึกษา สิ่งที่เกิดขึ้นตามมา คือระบบการศึกษาเองก็ยังเป็นระบบบริโภคนิยมเสียเอง ด้วยการดำเนินการศึกษาในลักษณะบริโภคนิยมอย่างชัดเจน ดังเห็นได้ชัดเจนว่า ในหลักสูตรและการสอนของเรานั้น ยังเป็นระบบบริโภคนิยมรู้บริโภคนิยมเข้าใจ และบริโภคนิยมต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในสังคมโดยไม่ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดสร้าง ประดิษฐ์ และพัฒนาการสิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาใหม่ให้กับตัวเองและสังคมในกระบวนการเรียนการสอน ครูจะเป็นผู้ให้เป็นผู้บอกให้กับนักเรียน ในขณะที่นักเรียนทำหน้าที่เป็นผู้บริโภคความรู้จากครูด้วยการจดและจำแต่กระบวนการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ให้เป็นรูปธรรมยังไม่เพียงพอ นอกจากไม่สอนให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น ประดิษฐ์เป็น สร้างต่าง ๆ อย่างมากพอแล้วยังสอนให้ทำตามแบบอย่างของคนอื่นคิดไว้ โดยไม่สอนให้คิดอย่างสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ (Creation) ผู้เรียนจึงขาดคิดสิ่งใหม่ ๆ ให้กับตัวเองและสังคม

ดังนั้นเพื่อให้การศึกษาของเราเป็นไปในทิศทางที่มีคุณค่าต่อตัวผู้เรียนต่อสังคมในทางสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศให้ดำรงอยู่ในภาวะสังคมโลกที่แข่งขันอย่างรุนแรงเช่นในปัจจุบัน เราจึงควรที่จะเปลี่ยนกระแสสังคมการศึกษาเสียใหม่ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันที่ก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติก่อให้เกิดเป็นรูปธรรมในทางการศึกษา ก่อให้เกิดผลผลิตขึ้นในวงการการศึกษา ผลผลิตนั้นต้องเป็นผลผลิตในทางสร้างสรรค์ (Creative) เป็นผลผลิตใหม่ ๆ ที่เกิดจาก

^{๓๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖-๗.

ความคิด สติปัญญา วิธีการของการศึกษานั้น ๆ การเปลี่ยนกระแสการศึกษาที่ระบบบริโภคนิยมและตามอย่างคนอื่น ให้เป็นกระแสการศึกษาที่สร้างผลผลิตและผลผลิตอย่างสร้างสรรค์ ให้การศึกษาเป็นเพื่อการคิด การประดิษฐ์ การสร้างสิ่งใหม่ ๆ อย่างมีความคิดสร้างสรรค์ผู้เรียนมีความคิดใหม่ ๆ สังคมมีคนคิดใหม่ ๆ สร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ ขึ้นไม่ใช่คอยแต่ตามอย่าง คอยแต่บริโภคจนทำให้เกิดวิกฤตการณ์อย่างมาก เพื่อให้เกิดผลผลิตอย่างสร้างสรรค์ เราจำเป็นจะต้องกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนขึ้นใหม่โดยผู้เรียนมีคุณลักษณะที่จะต้านทานกับกระแสบริโภคนิยมได้หรือเป็นผู้บริโภคอย่างฉลาด ในขณะที่เดียวกันก็ต้องให้เขาคิดและสร้างผลงานใหม่ ๆ ขึ้นมาด้วยอย่างต่อเนื่อง

ลักษณะคนรุ่นใหม่: CCPR

คนรุ่นใหม่ในสังคมไทยจึงต้องขยายความเป็นคนสมบูรณ์ไปสู่ความเป็นคนคิดและสร้างสิ่งใหม่ให้กับสังคมไทยได้อย่างดีและมากพอ นั่นคือ คุณลักษณะ CCPR ในตัวของผู้เรียน เมื่อเรานำคุณลักษณะ CCPR เราจะต้องปรับการสอนให้สร้างสรรค์ไปด้วย คือ เน้นการสอน ๔ ลักษณะดังนี้

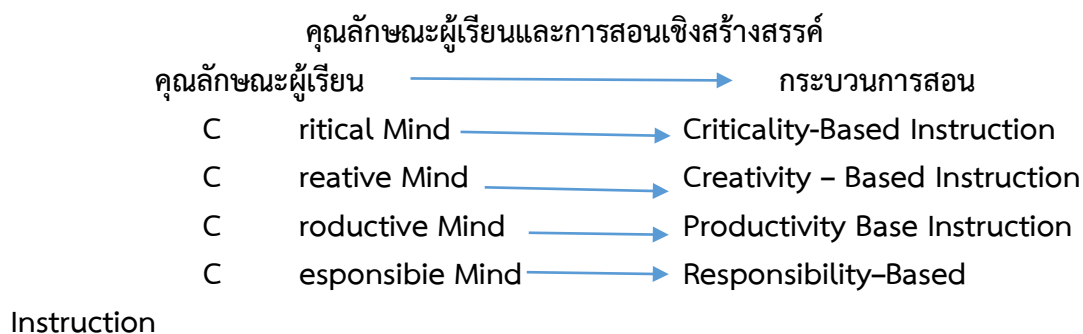
๑. Criticality Based Instruction.
๒. Creativity – Based Instruction.
๓. Productivity –Base Instruction.
๔. Responsibility – Base Instruction.

ลักษณะแรกคือ การคิดวิเคราะห์ (Critical Mind) ในสังคมบริโภคนิยมเราจะต้องให้ผู้เรียนมีความคิดวิเคราะห์ให้ได้เพื่อเขาจะได้เข้าใจ การเรียนรู้อย่างเข้มข้นเข้มแข็งและไม่ตกเป็นเหยื่อการโฆษณาชวนเชื่อทางเศรษฐกิจ การเมืองการสังคมก็ตาม

ลักษณะที่สอง คือการคิดสังเคราะห์ (Creative Mind) เมื่อวิเคราะห์วิจารณ์สิ่งใดแล้วก็ควรจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์ คิดสิ่งใหม่ ๆ ให้กับตนเองและสังคมด้วย เพราะถ้าเพียงแต่วิเคราะห์วิจารณ์ก็จะมีเกิดขึ้นใหม่

ลักษณะที่สาม คือ การมีผลผลิต (Productive Mind) คือ เมื่อคิดสิ่งใหม่ ๆ แล้วก็จะต้องนำเอาความคิดนั้นไปสู่รูปธรรมคือ การมีผลผลิต ใหม่ ๆ ด้วยค่าของคนต้องให้มีผลงานเป็นที่ประจักษ์

ลักษณะที่สี่ คือ การมีความรับผิดชอบ (Responsible Mind) ไม่ว่าจะคิดวิเคราะห์จะสร้างสิ่งใหม่อะไรก็ตามจะต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองต่อสังคม ต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมต่อไป

การสอนเชิงก้าวหน้า : CCPR MODEL

เมื่อเป้าหมายของการสอนเน้นที่ CCPR แล้ว กระบวนการสอนก็จะต้องเปลี่ยนไปด้วยนั่นเอง การสอนต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ถ้าอยากให้ผู้เรียนวิเคราะห์ เราต้องจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ตลอดเวลา (Criticality –Base Instruction) ไม่ใช่ครูวิเคราะห์ให้ดูเท่านั้น เช่นเดียวกันถ้าเราต้องการให้ผู้เรียนเขามีความคิดสร้างสรรค์ เราต้องจัดเงื่อนไขการเรียนรู้ให้ได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์อยู่อย่างสม่ำเสมอ (Creativity –Based Instruction) รวมถึงการจัดสภาพการเรียนการสอนและเงื่อนไขให้ผู้เรียน ได้ผลิตหรือสร้างผลงานออกมาเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน (Productivity-Based Instruction) เช่นเดียวกับการฝึกความรับผิดชอบที่ผู้สอนจะต้องฝึกให้เขามีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมในสภาพที่เป็นจริง ((Responsibility – Based Instruction) และหล่อหลอมให้เกิดเป็นตัวตนของเขาเองด้วย ในระบบการศึกษาแนวผลผลิตนิยมเชิงสร้างสรรค์ และการเน้นให้ผู้เรียนมี CCPR นี้ ถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีคิดและวิธีดำเนินการทางการศึกษา เป็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนการที่คนใหม่ โดยการทำให้การศึกษามีเป้าหมายที่ชัดเจนมากขึ้นว่าจะจัดการศึกษาเพื่ออะไร ซึ่งเป้าหมายของเรา คือ การที่จะให้การศึกษาเป็นไปเพื่อการวิเคราะห์วิจารณ์แล้วนำไปสู่การสร้างการพัฒนา การได้มาซึ่งผลผลิตใหม่ ๆ และต้องเป็นผลผลิตที่มีความคิดใหม่และความคิดสร้างสรรค์อยู่ตัวด้วย^{๓๑}

๒.๒.๓ หลักการสำคัญกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่สนองตอบชุมชนในการบริหารโรงเรียน

การที่เราเน้นให้การศึกษา มีบทบาทและแนวทางในการสร้างสรรค์ผู้เรียนให้มีความคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีผลงานและมีความรับผิดชอบต่อได้นั้นการบริหารจัดการควรมีลักษณะที่สอดคล้องกับเป้าหมาย คือ การจัดสถาบันการศึกษาให้มีลักษณะเป็นองค์กรรวมในลักษณะที่เรียกว่า “ องค์กรสร้างสรรค์และผลิตภาพ (Creative and Productive Organization)” โดยผู้บริหารจะต้องมีเป้าหมายเพื่อสร้างสรรค์ผลงาน ใหม่ ๆ ขึ้น (Product Emphasis) บริการเพื่อแลกเปลี่ยน (Change Management) และการเข้าใจวัฒนธรรม และบุคคลขององค์กรเป็นอย่างดี (Organization Culture) ผู้บริหารต้องมี Creative and Productive Mind และกระตุ้นให้บุคลากรทุกคนในองค์กรมีลักษณะนี้ด้วยพร้อมกัน^{๓๒} ดังนี้

๑). การพัฒนาการศึกษานั้นต้องพัฒนาปัญญาผู้เรียนเป็นตัวตั้งสร้างต้นทุน ให้เขารู้จักคิด รู้จักวิเคราะห์และการสร้างสรรค์ สร้างผลงาน และมีความสำนึกดีมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมส่วนรวม ผลงานที่จะเกิดขึ้นจากผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นผลงานทางด้านวิชาการ ผลงานประดิษฐ์ ผลงานสร้างสรรค์ต่าง ๆ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นการสอนภาษา ก็ต้องมีผลงานทางด้านภาษา ถ้าสอนคณิตศาสตร์ก็ต้องเป็นผลงานด้านคณิตศาสตร์ ถ้าเป็นผลงานทางด้านวิทยาศาสตร์ก็ต้องเป็นผลงานทางด้านวิทยาศาสตร์ ถ้าเป็นผลงานทางด้านศิลปะก็ต้องมีผลงานทางด้านศิลปะออกมาเช่นกันเดียวกัน ถ้าเป็นผลงานทางเกษตรก็จะต้องมีผลงานทางด้านเกษตรชัดเจน ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นการเรียนวิชาใดเรื่องใด เป้าหมายจะต้องมีผลผลิตออกมาทางด้านนั้นโดยตรง นอกจากนั้น ผลผลิตที่ออกมาจะต้องเป็นผลผลิตที่ก่อให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ด้วยพร้อมกัน ไม่ใช่เพียงแต่ลอกเลียนคนมาเท่านั้น ในขณะที่รู้จัก

^{๓๑} อ่างแล้ว, ไพฑูรย์ สินลาร์ตัน, การศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตผล, หน้า ๙.

^{๓๒} อ่างแล้ว, ไพฑูรย์ สินลาร์ตัน, การศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตผล, หน้า ๑๐.

คิดสร้างสรรค์และมีผลงานแล้วนั้นก็ต้องมีความรับผิดชอบด้วย ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการใช้ชีวิตและพัฒนาสังคมควบคู่กันไปด้วย นั่นคือการศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อการคิด วิเคราะห์และการสร้างสิ่งใหม่ ๆ ให้กับตัวผู้เรียนและสังคมอยู่ตลอดเวลา กระบวนการของการศึกษาจึงต้องเน้นไปที่การสร้าง และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และสร้างสรรค์อย่างมีความรับผิดชอบอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าศูนย์กลางจะอยู่ที่ใดก็ตาม โลกเปลี่ยน สังคมเปลี่ยนไปแล้ว เราต้องเปลี่ยนกระแสนของการศึกษาใหม่ เพื่อให้ การศึกษาเป็นเครื่องมือ ของการสร้างและสร้างอย่างสร้างสรรค์แท้จริง.

๒) ผู้เรียนในโรงเรียนคิดสร้างสรรค์ ความคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking) หมายถึง ความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ การขยายขอบเขตความคิดออกไปจากกรอบแนวคิดเดิมที่มีอยู่สู่ความคิดใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อนเพื่อค้นหาคำตอบที่ดีที่สุดให้กับปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม เป็นความคิดที่หลากหลาย คิดได้กว้างไกล หลายนแง่มุมมองเน้นทั้งปริมาณและคุณภาพ ดังนี้

กัธธ พวจิตต์^{๓๓} กล่าวว่าองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ได้แก่ ความคิดนั้นต้องเป็นสิ่งใหม่ ไม่เคยมีมาก่อน (New Original) ใช้การได้ (Workable) และมีความเหมาะสม (Appropriate) การคิดเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นการคิดเพื่อการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งเดิมไปสู่สิ่งใหม่ที่ดีกว่า ซึ่งความคิดแยกได้เป็น ๓ ส่วน ประเด็นหลัก คือ

๑. เป็นความคิดแง่บวก หรือ Positive Thinking.
๒. เป็นการกระทำที่ไม่ทำร้ายใคร หรือ Constructive Thinking.
๓. เป็นการคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ หรือ Creative Thinking.

ความคิดสร้างสรรค์เกิดขึ้นได้ ๒ ทาง ๑) เริ่มจากการจินตนาการแล้วย้อนสู่ความจริง และ ๒) เริ่มจากความรู้ที่มีอยู่แล้วคิดต่อยอดสู่สิ่งใหม่ที่เรียกว่า นวัตกรรม (Innovation) ในการพัฒนาสมองของผู้เรียน ให้ใช้ได้อย่างเต็มศักยภาพ ผ่านการจัดการเรียนการสอนนั้น ควรจัดอย่างสมดุลให้มีการพัฒนาสมองทั้งสองซีกไปด้วยกันในเวลาเดียวกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสมดุลในการคิด และคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เอนเอียงไปในหลักการเหตุผลมาเสียจนติดอยู่ในกรอบของแนวคิดแบบเดิม และไม่ใช้การคิดด้วยการใช้จินตนาการเพื่อฝันมากเกินไป จนไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างความฝันกับความสมเหตุสมผล ซึ่งจะทำให้ไม่สามารถนำมาปฏิบัติให้เป็นจริงได้ ฉะนั้น จะเห็นได้ว่า การคิดสร้างสรรค์จึงพึ่งพาทั้งสองซีกซ้ายและขวาควบคู่กันไป

๓).กระบวนการความคิดสร้างสรรค์ หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดสิ่งแปลกใหม่ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเกิดผลิตภัณฑ์ใหม่เป็นนวัตกรรม มีโครงการใหม่ มีความเชื่อมต่อเติมให้ เป็นสิ่งประดิษฐ์

กระบวนการความคิดสร้างสรรค์ก่อให้เกิดสิ่งกระทบความรู้สึกที่ต้องคิดเป็นต้นเหตุหรือสาเหตุของเรื่องที่ต้องใช้ความคิดในการทำให้เรื่องนั้น ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์ซึ่งจะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวข้องทุกประเด็นทุกแง่มุมนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาแจกแจงวิเคราะห์ความสัมพันธ์หรือดูความเชื่อมโยงระหว่างกัน พร้อมทั้งนำมาแสดงออกให้เห็นภายนอกจัดเป็นการนำเสนอผลจากการคิดเพื่อทดสอบความคิดและพิสูจน์ให้เห็นจริง อย่างไรก็ตามการเรียนในประเทศไทยจะเน้นไปในเชิงคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) เรียนเพื่อหาคำตอบทำให้เด็กไทยเก่งในด้านนี้

^{๓๓} อ่างแล้ว, กัธธ พวจิตต์, ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ : โรงเรียนสร้างสรรค์, หน้า ๑๔.

และเชื่อว่าคำตอบที่ถูกต้องมีเพียงคำตอบเดียว มีวิธีการหาคำตอบที่ถูกเพียงแค่ ๑ วิธีถ้ามีคนตอบถูก ก็ต้องมีคนตอบผิด เพราะฉะนั้น การศึกษาไทยต้องเปลี่ยนเพื่อให้เด็กไทยทุกคน มีทักษะที่สำคัญในการประกอบอาชีพในอนาคต แต่สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนไทยในปัจจุบันเด็กถูกบังคับ จะสังเกตได้ว่า ก่อนเข้าห้องเรียนเด็กกล้าแรงแง่และมีความคิดสร้างสรรค์แต่เมื่อเข้าห้องเรียนแล้วเด็กต้องนั่งนิ่ง เพราะว่าถูกห้ามพูด ต้องตั้งใจเรียน ซึ่งนั่นเป็นสิ่งที่ทำร้ายเด็กโดยตรง เพราะฉะนั้นการศึกษาไทยต้องฝึกฝนทำให้เด็กมีทักษะการค้นคว้าและเรียนรู้ ค้นหาพรสวรรค์ของตนเอง ฝึกให้เด็กคิดเป็น อาจกล่าวได้ว่า การเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ ครูควรที่จะไปอยู่เบื้องหลังเพื่อให้เด็กออกมาแสดง ออกมานำเสนอผลงาน ให้เด็กค้นคว้าสิ่งที่เด็กสนใจการฝึกให้เด็กทำงานเป็นกลุ่ม กรใช้ข้อมูลอย่างถูกวิธี การสร้างเทคโนโลยีเข้ามาประกอบเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ทั้งหมดนี้ คือองค์ความรู้ในการให้เด็กค้นคว้าหาความรู้ การพัฒนาผู้เรียนแบบนี้ จะทำให้เด็กอยู่ในสังคมได้ ไม่ใช่เฉพาะสังคมของอาเซียนแต่เป็นสังคมโลก เพราะฉะนั้นเด็กไทยควรต้องมีการเรียนรู้ให้เกิดทักษะทั้ง ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ทักษะเชิงคิดวิเคราะห์ที่เป็นลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่มีอยู่ในปัจจุบัน เรียนเพื่อหาคำตอบและจะเชื่อว่าคำตอบที่ถูกต้องมีเพียงคำตอบเดียวมีวิธีการหาคำตอบที่ถูกที่สุดเพียง ๑ วิธี ก็ต้องมีคนตอบผิด

๒. ทักษะเชิงคิดสร้างสรรค์ เป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นมากต่อการประกอบอาชีพในอนาคต เนื่องจากโลกในยุคปัจจุบัน ต้องการคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็น มองโลกในแง่บวก ซึ่งเด็กไทยยังขาดอยู่มาก

๓. ทักษะการสื่อสาร การสื่อสารจะช่วยให้เราเป็นผู้นำ

๔. ทักษะการค้นคว้าหาความรู้ เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เนื่องจากโลกในยุคปัจจุบัน ความรู้มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพราะฉะนั้นถ้าเราไม่ค้นคว้าหาความรู้หรือขาดทักษะแห่งการค้นคว้าหาความรู้ เราจะก้าวไม่ทันโลก

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนเชิงความคิดสร้างสรรค์นั้น จะต้องสร้างให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับในสิ่งที่ตนต้องการ ซึ่งจะต้องเกิดขึ้นจากการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ผู้ปกครอง เพื่อจะเป็นพื้นฐานแห่งการเรียนรู้ของผู้เรียนในอนาคตโดยผู้เรียนจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านการยอมรับความสามารถของแต่ละบุคคล

ผู้เรียนจะต้องมีการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่ระบบการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ผู้เรียนควรมีคุณลักษณะสำคัญ ๙ ประการ คือ

๑. เชื่อมั่นในความสามารถของแต่ละบุคคล

๒. สามารถนำคุณค่าที่มีไปใช้ประโยชน์ได้

๓. มีความคิดที่หลากหลาย

๔. ไม่เชื่อในสิ่งที่คนอื่นคิดไว้โดยไม่ได้มีการคิดไตร่ตรองให้รอบคอบ อย่าสนับสนุนเพียงผลงานเหมือนกับผู้ที่เคยได้รับรางวัลหรือเป็นที่ยอมรับมาแล้ว ควรให้การสนับสนุนยกย่องชมเชยหรือให้รางวัลกับผลงานที่แปลกใหม่แต่มีคุณค่า

๕. ส่งเสริมและสนับสนุนให้คิดค้นผลงานที่สร้างสรรค์อย่างไม่มีขีดจำกัด

๖. ให้กำลังใจและเอาใจใส่ต่อการสร้างสรรค์ผลงาน ที่อาจต้องใช้เวลาและค่อยเป็นค่อยไป

๗. รู้จักมองไปรอบ ๆ ตัวเอง เพราะสภาพแวดล้อมที่แตกต่าง จะทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลายได้

๘. สนใจและเตรียมความพร้อมสู่โลกแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT)

๙. มีความมุ่งมั่นที่จะมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา และมีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

ผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดสร้างสรรค์ควรต้องมีการฝึกการพัฒนาศักยภาพการคิดสร้างสรรค์เสียก่อนซึ่งประกอบด้วย การฝึกคิดเชิงบวก (Positive Thinking) ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นเราต้องฝึกคิดว่ามีอะไรที่เป็นประโยชน์กับเราบ้าง เช่น ถ้าเราอกหักเกิดเสียว่าเป็นโอกาสดีที่จะได้เปิดโอกาสให้กับคนดี ๆ อื่นหลายคนเข้ามาในชีวิตของเรา ถ้าเครียดมาก ๆ ก็ให้คิดเสียว่าเป็นการทดสอบความแข็งแกร่งของจิตใจว่าจะสามารถรับมือกับสภาพความเครียดได้มากน้อยเพียงใด เพราะในอนาคตเราอาจจะมีเรื่องเครียดมากกว่านี้ก็ได้ ซึ่งการคิดเชิงบวกนอกจากจะช่วยให้เราฝึกการแสวงหาโอกาสแล้วยังช่วยให้เราเกิดการเรียนรู้ที่เหนือกว่าคนอื่น เพราะถ้าเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นเราสามารถเรียนรู้ทั้งสิ่งที่คนทั่วไปเขาารู้แล้ว เรายังเรียนรู้ในสิ่งที่คนอื่นเขามองข้ามไป เมื่อเราฝึกแบบนี้ไปนาน ๆ หลาย ๆ ครั้งจะทำให้เรามีโอกาสสร้างความรู้ที่เหนือกว่าคนอื่น นอกจากนี้ ควรต้องมีการฝึกคิดย้อนศร (Backward Thinking) เมื่อไรก็ตามเราคิดสวนทางกับคนอื่นอาจจะทำให้เราเกิดความคิดสร้างสรรค์ที่ดี ๆ ขึ้นมาก็ได้ เช่น ปกติเมื่อรถเสียเราจะต้องนำรถไปหาช่างที่อู่แต่เมื่อมีการคิดย้อนศรคือการนำช่างที่อู่ออกไปหารถที่เสีย จึงทำให้ธุรกิจบริการซ่อมรถฉุกเฉินขึ้นมากมาย หรือเมื่อก่อนถ้าเราจะกินไก่ทอดเราจะต้องไปที่ร้าน แต่เมื่อมีคนคิดย้อนศรคือส่งไก่ทอดไปหาลูกค้าจึงทำให้เกิดธุรกิจ (Home Delivery) ขึ้นมากมาย ในปัจจุบันนี้เกิดธุรกิจประเภทนี้มากมาย เช่นการส่งดอกไม้ ร้านหนังสือ เป็นต้นและฝึกคิดสิ่งที่เป็นไปได้ (Impossible Thinking) บางสิ่งบางอย่างที่เราเคยคิดว่าเป็นไปไม่ได้ในอดีตแต่ในปัจจุบันเป็นไปได้และเป็นไปแล้ว สิ่งที่เราคิดว่าเป็นไปไม่ได้ในวันนี้อาจจะเป็นไปได้ในอนาคต ดังนั้นอะไรก็ตามที่เราคิดว่าเป็นไปไม่ได้เพียงแว่นตัดทิ้งไปเพราะนั่นเท่ากับเป็นการดับอนาคตแห่งความคิดสร้างสรรค์ของเราเอง ตัวอย่างความคิดสร้างสรรค์แบบนี้เห็นได้จากภาพยนตร์การ์ตูนบางประเภทที่เราคิดว่าเป็นไปไม่ได้ ความคิดของนักวิทยาศาสตร์ นำไปค้นคว้าวิจัยเพื่อนำไปสู่ความเป็นไปได้ต่อไป เช่น ในอดีตใครเคยคิดบ้างว่าเรื่องการโคลนนิ่งสัตว์หรือมนุษย์จะเป็นไปได้ ใครเคยคิดบ้างว่ามนุษย์จะมีธุรกิจการท่องเที่ยวในอวกาศ ใครจะคิดบ้างว่าคนที่อยู่กันคนละซีกโลกสามารถพูดคุยกันแบบเห็นหน้าตาได้เหมือนสมัยนี้^{๓๔}

ในชีวิตทำงานเรามักตกหลุมพรางความคิดอยู่บ่อย ๆ และเป็นประจำ เมื่อคิดจะทำโน่นทำนี่ก็ มักถูกขัดขวาง หัวหน้าไม่มีงบประมาณ ผู้บริหารไม่สนับสนุน ความคิดแบบนี้เกิดขึ้นมากมายกับคนทำงาน สาเหตุที่สำคัญคือเรามักจะนำเอาสิ่งแวดล้อมภายนอกมาทำลายต้นกล้าแห่งความคิดสร้างสรรค์ของเราเอง ตั้งแต่ยังไม่ได้ลงมือทำอะไร ทำให้เราไม่มีโอกาสได้คิดไปถึงที่สุดว่าที่เราคิดว่ามันเป็นไปไม่ได้จริง ๆ แล้วมัน เป็นไปได้หรือไม่ และควรหัดคิดบนหลักของความจริง (Thinking –based Principle) การฝึกแบบนี้คือการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ โดยย้อนกลับไปหาหลักความ

^{๓๔} อ่างแล้ว,ไพฑูรย์ สินลารัตน์,ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ โรงเรียนสร้างสรรค์,หน้า ๗.

เป็นจริง ของสิ่งนั้น ๆ ว่าคืออะไร เช่น ผู้สามารถผลิตเครื่องบิน ได้นั้นจะต้องเข้าใจถึงหลักความเป็นจริงในเรื่องแรงโน้มถ่วงของโลกก่อนจึงจะสามารถออกแบบเครื่องบินได้ ต้องเข้าใจว่าการบินได้นั้นจะต้องมีพลังขับเคลื่อนเท่าไร มีความเร็วเท่าไรจึงจะสามารถหนีออกจากแรงโน้มถ่วงของโลกได้ และฝึกคิดข้ามกล่องความรู้ (Lateral Thinking) คือการนำเอาความรู้ที่มีอยู่หัวในหัวในเรื่องต่าง ๆ มาคิดไขว้กัน ยิ่งเรามีกล่องความรู้หลากหลาย โอกาสที่เราจะคิดข้ามกล่อง เพื่อให้เกิดความคิดใหม่ ๆ ก็มีมากยิ่งขึ้น^{๓๕}

ข้อควรปฏิบัติสำหรับการพัฒนาผู้เรียนเชิงความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้เชิงคิดสร้างสรรค์อย่างมีประสิทธิภาพ มีดังนี้

๑. ต้องคิดแงบวก เพราะพลังความคิดแงบวกจะช่วยสร้างให้เกิดความเชื่อมั่นแห่งความคิด สร้างสรรค์

๒. อย่ามีแนวคิดแบบพวกมากลากไป ต้องกล้าคิดเองและเชื่อมั่นในตัวเอง กล้าเรียนรู้ที่จะเชื่อมั่นในตนเองเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง

๓. อย่าปิดตนเองในวงแคบ ต้องเปิดรับประสบการณ์ใหม่ ๆ เพราะความรู้ใหม่จะช่วยให้เกิดมุมมองที่แตกต่างและค่อย ๆ ต่อยอดสู่ความคิดใหม่ ๆ

๔. อย่ารักสบายทำไปเรื่อย ๆ ต้องลงแรงบากบั่นมุ่งความสำเร็จเพราะความสำเร็จใด ๆ ต้องแลกมาด้วยหยาดเหงื่อแรงงาน

๕. อย่ากลัวต้องกล้าเสี่ยง ต้องฝึกตนเองให้เป็นคนทำทลายตนเองให้คิดสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ

๖. อย่าหมดกำลังใจเมื่อไม่พบคำตอบต้องอดทนต่อความคลุมเครือ

๗. อย่าท้อแท้กับความผิดพลาด ต้องเรียนรู้จากความล้มเหลวหรือที่เรียกว่าผิดเป็นครูเพื่อเรียนรู้ในก้าวต่อไป

๘. อย่าละทิ้งความคิดใด ๆ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าไร้ประโยชน์ ต้องชะลอการตัดสินใจเพราะความคิดเห็นบางอย่างอาจจะยังใช้ไม่ได้ในตอนนี้อาจนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น

๙. อย่ากลัวเผยแพร่ผลงาน ต้องกล้าเผยแพร่ผลงานที่แตกต่างเพราะหลายครั้งที่การพบใหม่ ๆ มักมาจากการคิดที่แตกต่างจากคนอื่น

สรุปว่า การเรียนการสอนเชิงคิดสร้างสรรค์นั้นว่ามีความสำคัญยิ่ง เพราะโลกปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่ามนุษย์มีความสามารถในการดำเนินชีวิต คิดเป็น ทำเป็น กิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่สรรค์สร้างแนวคิดอย่างสร้างสรรค์ กิจกรรมเป็นตัวกระตุ้นเด็กสู่ความคิดสร้างสรรค์อันเป็นกระบวนการทางความคิดที่สำคัญต่อเด็กทำให้สามารถสร้างความคิดสร้างจินตนาการ ไม่จนต่อสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อม การขับเคลื่อนความคิดอย่างสร้างสรรค์เมื่อไม่ละความพยายามความสำเร็จมักปรากฏให้ชื่นชมเสมอ ครูต้องบอกลูกศิษย์ว่า “ทำงานไปเรียนรู้ไป พร้อมๆ กับครู” อย่าท้อแท้ อย่าท้อถอย ต้องเรียนรู้จากความล้มเหลว ทุกอย่างจะมีผลต่อผู้ปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลอย่างชัดเจนและมั่นคงในความคิดอย่างสร้างสรรค์ การจินตนาการเป็นสร้างโลกใหม่ให้

^{๓๕} เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, การคิดเชิงสร้างสรรค์ในผู้ชนะเลิศ, กรุงเทพมหานคร: ชัดเชสมีเดีย, ๒๕๕๓.

สวยหรูได้ด้วยความคิดนอกกรอบ คุณภาพในอนาคตของประเทศชาติขึ้นอยู่กับผู้เรียนรู้และปฏิบัติได้จริง

๒.๒.๔ องค์ประกอบกระบวนการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ที่สนองชุมชน

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ที่สำคัญ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมีหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐานหลักสูตรสถานศึกษาก็เช่นเดียวกันเป็นหลักสูตรมาตราชอิงมาตรฐาน กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตอบชุมชน โดยศึกษาเป้าหมายในการพัฒนาคนซึ่งเกิดมาตรฐานเรียนรู้^{๓๖} เป็นองค์ประกอบของการเรียนดังนี้

๑. พัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลทางการเรียนรู้

๒. ยึดหลักสูตรพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา แบ่งเป็น ๘ วิชาหลักได้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ

๓. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมแนะแนว ลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

๔. กิจกรรมบูรณาการหลักสะเต็ม (STEM) ทั้ง ๔ ศาสตร์มาบูรณาการให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ตามความต้องการของชุมชน.

๕. ชุมชนมีส่วนร่วมเข้ามาบริหารจัดการองค์ความรู้หลักสูตรท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ

สรุปว่า องค์ประกอบกระบวนการพัฒนาการเรียนสนองตอบชุมชนนั้น ต้องพัฒนาการความสมดุลของผู้เรียนให้มีแรงจูงใจในรายวิชาเลือกที่ผู้เรียนมีความสนใจโดยโรงเรียนต้องเปิดกว้างในกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัดและให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ให้สอดคล้องกับหลักสูตร ๙ แบบที่สร้างสรรค์ผู้เรียนดังนี้

หลักสูตร ๙ แบบเพื่อความคิดสร้างสรรค์

ประเทศไทยในยุคสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ต้องมีการปรับตัวในการจัดการศึกษาโดยกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาพลเมืองให้มีทักษะความคิดสร้างสรรค์และมีผลผลิตภาพ ตลอดจนมีทักษะการเรียนรู้และการทำงานเพื่อให้สอดคล้องกับการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจโลกและมีความยั่งยืนในการพัฒนา โรงเรียนในฐานะหน่วยย่อยของระบบการศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตร ซึ่งหัวใจของการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเหมาะสมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะด้านการคิดสร้างสรรค์และการสร้างผลงานใหม่ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจโลก

ปราณี พงษ์สุพรรณ^{๓๗} กล่าวว่า เป้าหมายหลักสูตร คือการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะด้านการคิดสร้างสรรค์และสามารถผลิตชิ้นงานตามความคิด รู้จักประเมินตนเอง และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ คุณลักษณะเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาวิธีการเรียนรู้และการทำงานของตนเองได้ จนเกิดทักษะการรู้จักชี้แนะตนเองในการเรียนรู้และการวางแผนชีวิตด้านต่าง ๆ

^{๓๖} เฉลิม พิก่อน,แนวทางใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑, <https://www.Kroobannok.com/vicw.php?id=๕๒๖๑>,สืบค้นเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๑.

^{๓๗} อ่างแล้ว,ปราณี พงษ์สุพรรณ ,ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ โรงเรียนสร้างสรรค์,หน้า ๒๗.-๓๒.

โดยหลักสูตรจะกำหนดกรอบการพัฒนาผู้เรียนผ่านกิจกรรมที่ถูวางแผนไว้อย่างดีเพื่อพัฒนาทักษะ การคิดสร้างสรรค์ตามลำดับขั้นตอนและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก โรเบิร์ต มาร์ซาโน นักวิจัย ทางการศึกษาได้ทำการวิเคราะห์เชิงปริมาณจากปัจจัยจำนวนมากที่มีผลต่อการเรียนรู้ พบว่าปัจจัย สำคัญในระดับโรงเรียนที่กระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนมากที่สุด คือ “หลักสูตรที่ผ่านการรับรอง และเห็นผลจริง” หลักสูตรต้องมีความต่อเนื่องในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และเน้นที่ผลลัพธ์ หากทำแผนผังหลักสูตรจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ย้อนกลับไปถึงระดับชั้นอนุบาลจะเห็นความต่อเนื่อง ของภารกิจส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติเรื่อย ๆ ตลอดหลักสูตรและมีรูปแบบที่ ซับซ้อนขึ้น หลักสูตร ๙ ลักษณะ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ดังนี้

๑. หลักสูตรต้องมีความยืดหยุ่น (Flexibility Curriculum) จัดให้เด็กมีอิสระในการทำงาน โดยเปิดโอกาสให้เด็กคิดอย่างอิสระหรือรัน ลงมือค้นคว้าหาว่าสิ่งต่าง ๆ สามารถทำได้อย่างไร สร้างความมั่นใจในตนเองและความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียนโดยให้พวกเขาได้ลองทำตามความคิด ของตนเองผ่านการสร้างผลงานต่าง ๆ และประสบความสำเร็จจากประสบการณ์ในการทำงาน เช่น กิจกรรมโรงเรียนการออกแบบและตกแต่งรูปแบบของอาหารที่ปรุงเสร็จแล้ว การเขียนรายงาน การ เขียนเรียงความ การนำเสนอปากเปล่า การทัศนศึกษา

๒. หลักสูตรที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individualize Curriculum) ดังนั้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดพื้นฐานเช่น ความสามารถในการสังเกต การ แก้ปัญหา การถามคำถาม การใช้คำพูด เพื่ออธิบายความคิดตนเองและการแสดงความรู้สึก จึงต้อง ดำเนินการผ่านรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย ได้ Project – Base Learning problem – Based Learning, Task-Based Learning และให้ความสำคัญกับการผลิตผลงานจากการเรียนรู้ที่เกิด จากความคิดวิเคราะห์ นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้เด็กแสดงออกผ่านกิจกรรมดนตรี ศิลปะ และการ แสดงบทบาทสมมติ เนื่องจากกิจกรรมสามารถพัฒนานักเรียนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีความ เพลิดเพลินสามารถต่อยอดความคิดได้ สามารถตอบสนองความสนใจและความแตกต่างระหว่าง บุคคลได้ดี.

๓. หลักสูตรความคิดสร้างสรรค์ (Experiential Curriculum) เน้นการเรียนรู้ผ่าน การปฏิบัติ (Learning by doing) ตามแนวความคิดนี้ผู้เรียนจะเกิดประสบการณ์ตรงจากการลงมือทำ แล้งใช้ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นเป็นบทเรียนสำคัญในการแก้ปัญหาและปรับปรุงให้ดีขึ้น ผู้เรียนมี ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ มากมาย ผู้เรียนทำเป็น แก้ปัญหา ได้เมื่อได้ลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนจะจำความรู้ได้แม่นนานกว่าการท่องจำ เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ จากการทำกิจกรรม ซึ่งตรงกับสุภาษิตของไทยที่ว่า “สิบปากกว่า ไม่เท่าตาเห็น สิบตาเห็นไม่เท่ามือ คลำ” การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจะทำให้ผู้เรียนได้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนหรือวิธีการ (Procedural knowledge) ความรู้ประเภทนี้เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นเมื่อวิเคราะห์ แล้ว แผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จะพบว่ามีภาระจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ กำหนดภารกิจและชิ้นงานที่จะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนไว้

๔. หลักสูตรแบบบูรณาการ (Integrated Curriculum) มีประโยชน์ในการจัดความ ซ้ำซ้อนของเนื้อหาต่าง ๆ ในหลักสูตร ปัจจุบันเราประสบปัญหาในเรื่องที่ความรู้และข้อมูลต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีเรื่องที่จะต้องเรียนรู้เพิ่มขึ้นจำนวนมากในแต่ละปีและรวดเร็วของ

ความรู้ข้อมูลต่าง ๆ นี้ ทำให้การเรียนรู้แบบสัมพันธ์วิชามีความสำคัญมากกว่าที่ต่างวิชาต่างเพิ่มเนื้อหาเข้าไปในหลักสูตรของตน การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนี้เน้นการสอนแบบโครงการงาน (Projects) ประเด็นปัญหา (Issues) สุภาพชน (Community) อาชีพ (Careers) หรือแม้แต่ศาสนา โดยบูรณาการทักษะ เช่น ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การสรุป การนำเสนอ ทักษะการคิด ทักษะการจัดการ และทักษะการวิจัย (ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต) ดังนั้นครูต้องร่วมกันกำหนดคำถามสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และทักษะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนให้ครบถ้วนและเหมาะสมอีกทั้งให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่จะเรียน สำหรับเนื้อหาในหลักสูตรนั้นควรมีความสัมพันธ์กับสภาพจริงของบริบทในชุมชน เพื่อให้การเรียนรู้ของเด็กนั้นมีความหมายและสามารถนำผลงานที่ผู้เรียนออกแบบไปประยุกต์ใช้ได้จริง

๕. หลักสูตรเน้นการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ (Computerize Curriculum) หากผู้เรียนมีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และสามารถนำทักษะมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ คอมพิวเตอร์จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนก้าวเข้าสู่โลกการเรียนรู้แบบออนไลน์ซึ่งเป็นช่องทางที่เข้าถึงแหล่งความรู้ได้อย่างมากมาย สามารถเรียนรู้เกี่ยวกับประเทศต่างๆ รวมถึงวัฒนธรรมและประเพณีโดยไม่ต้องเดินทางไปยังที่นั้น ๆ ได้เรียนรู้แบบร่วมมือผ่านการใช้ Social Media ทักษะการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นทักษะที่จำเป็นมีความสำคัญและถูกรวมไว้ในทักษะสำหรับผู้เรียนในทศวรรษที่ ๒๑ เนื่องจากพบว่าคุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในชีวิตได้ก็คือ ความสามารถในการทำงานให้ลุล่วงผ่านการร่วมมือของหมู่คณะนั่นเอง

๖. หลักสูตรความคิดสร้างสรรค์จะประสบความสำเร็จ (Productivity Curriculum) ก็ต่อเมื่อ สามารถแสดงหลักฐานว่าเด็กได้มีการเรียนรู้และผลการเรียนรู้นั้นเป็นไปตามมาตรฐานด้านการที่กำหนดขึ้น ในการประเมินผู้เรียนต้องกำหนดกรอบในการประเมิน ทักษะความคิดสร้างสรรค์ โดยมีองค์ประกอบของผู้ประเมินที่ประกอบไปด้วย ครู ผู้ปกครองและนักเรียน การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองนั้นมี ผลกระทบเชิงบวกต่อนักเรียนในการเรียนรู้ที่จะกำกับตนเอง (Self-directing) สำหรับการประเมินครูนั้นเน้นที่การประเมินรายทาง (Formative assessment) เพื่อประเมินความพร้อมของนักเรียน กระตุ้นการกำกับ ตนเอง การทำงานอย่างมีส่วนร่วมกำกับ ความก้าวหน้า ตรวจสอบความเข้าใจ ค้นหากระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมตามคุณลักษณะสร้างสรรค์ที่กำหนดไว้ในเป้าหมายในการพัฒนาส่วนการประเมินปลายทาง (Summative assessment) นั้นให้ความสนใจกับผลงาน (Product) ที่แสดงถึงความเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น การประเมินต้องเปลี่ยนแปลงเป้าหมายจากการสำรวจความรู้เชิงวิชาการ ไปเป็นการให้ความสำคัญกับการสำรวจพฤติกรรมและผลงานที่แสดงว่าผู้เรียนมีคิดสร้างสรรค์

๗. Future Oriented Curriculum หลักสูตรมุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่าง มีวิจารณ์ญาณและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมและเทคโนโลยีสามารถเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของนักวางแผนที่สอดคล้องกับอนาคต ปัจจุบันการมองอนาคตได้รับการยอมรับในหลายประเทศว่าเป็นวิธีการที่นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิต เทคโนโลยีใหม่ ๆ อาจพลิกโฉมหน้าอุตสาหกรรม เศรษฐกิจ สังคม และสภาวะแวดล้อม ได้ทักษะสำคัญที่ควรพัฒนาตามหลักสูตรนี้ ได้แก่ ๑) ความสามารถในการทำความเข้าใจถึงความหมายที่อยู่เบื้องลึกซึ่งจะเป็นสิ่งซึ่งเครื่องจักร

อุปกรณ์ เทคโนโลยีไม่สามารถทำได้ ๒) ความสามารถประเมินและรับรู้ต่ออารมณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมหรือบุคคลรอบข้างได้ ๓) ความสามารถในการคิดสิ่งใหม่ ๆ ที่แตกต่างจากสิ่งที่เป็นอยู่ประจำ ๔) ความสามารถในการทำงานในวัฒนธรรมที่หลากหลายและแตกต่าง ๕) ความสามารถในการแปลความหมายของข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างมากมายมหาศาลไปสู่สิ่งที่เป็นประโยชน์ ๖) ความสามารถในการพัฒนาและสร้างข้อมูลบนสื่อรูปแบบใหม่ ๆ อีกทั้งความสามารถในการใช้ประโยชน์จากสื่อใหม่ ๆ สำหรับการสื่อสาร ๗) ความสามารถในการเข้าใจในเนื้อหาและสิ่งต่าง ๆ ข้ามศาสตร์ ที่ไม่ได้ยึดติดอยู่กับศาสตร์ใดศาสตร์หนึ่งเท่านั้น ๘) การคิดเชิงออกแบบที่สามารถนำไปประยุกต์ในด้านต่าง ๆ ๙) ความสามารถในการจัดลำดับและแยกแยะงาน ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ที่มีความสำคัญออกมาได้ ๑๐) ความสามารถในการทำงานให้เพื่อนร่วมทีมงานทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความผูกพัน

๘. หลักสูตรคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ (Potential Curriculum) ดังนั้นจึงให้ความสำคัญ กับแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการพัฒนาการของสมอง โดยการจัดการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงและถาวรนั้นจะต้องจัดให้ครอบคลุมประกอบทั้ง ๓ ส่วน ได้แก่ การรับรู้ การบูรณาการความรู้ และการประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นการเชื่อมโยงความรู้สู่การปฏิบัติจริงในชีวิต ครูผู้สอนจะต้องมีข้อมูลและรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลคิดและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความถนัด/ความสามารถหรือความเก่งให้เก่งมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการพัฒนาตัวอื่น ๆ อีกให้มีความเก่งหลาย ๆ ด้านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความสามารถ การจัดการเรียนการสอนที่ดีต้องมีความเข้าใจทักษะที่เกี่ยวข้องกับความสามารถพิเศษของสมองในแต่ละซีก ควรจัดเนื้อหาที่มีความหลากหลายครอบคลุมทุกมิติของชีวิตมนุษย์ กระบวนการเรียนรู้มีลักษณะหลากหลายร่วมกันในลักษณะผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แหล่งเรียนรู้หลากหลายเช่น การเรียนรู้จากสื่อธรรมชาติ จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่จากแหล่งงานอาชีพของชุมชน จากการค้นคว้าเทคโนโลยี ใช้กิจกรรมที่เป็นสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน แนวคิดสำคัญของหลักสูตร คือ ผู้เรียนมีความแตกต่างกันเกี่ยวกับความสามารถทางสติปัญญาและความเก่งที่แตกต่างกันตามทฤษฎีพหุปัญญา

๙. หลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Fun Find Focus Curriculum) เนื่องจากให้ความสำคัญกับจิตวิทยาพัฒนาการ โดยคณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดการเรียนรู้สอดคล้องกับการพัฒนาการของผู้เรียน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ผีกทักษะการคิดและการแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนได้เรียนรู้ปัญหาที่ตนเองสนใจ เรียนรู้ตนเองพัฒนาการความสามารถในสิ่งที่ถนัด ได้รับการจัดการศึกษาที่แตกต่างกันตามความสามารถและศักยภาพของแต่ละบุคคลโดยสอดแทรกกิจกรรมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การสอนจึงต้องปรับเปลี่ยนจากตารางหรือกรอบสี่เหลี่ยมออกไปสู่โลกภายนอกให้มากขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปตามศักยภาพและความเหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล

สรุปว่า หลักสูตรความคิดสร้างสรรค์เป็นมิติใหม่ในการพัฒนาการจัดการศึกษาประเทศไทย โรงเรียนจะต้องนำเอาคุณลักษณะเฉพาะของตนเอง เช่น ลักษณะสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ความสามารถเฉพาะบุคคลและชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่มาใช้เป็นฐานในการพัฒนาหลักสูตร ร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาและเลือกแนวทางในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับศักยภาพของ

โรงเรียน การกำหนดหลักสูตรที่ดีก็จะเป็นเสมือนแสงไฟที่ส่องทางไปสู่ความสำเร็จเพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพจึงต้องมีการประเมินและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามหลักสูตรต้องเป็นที่เข้าใจได้สำหรับผู้ใช้หลักสูตร ต้องมีความเป็นเหตุเป็นผล มีความเกี่ยวเนื่องเกี่ยวพันและมีความกลมกลืนทั้งในส่วนของวิชาเดียวกันที่สอนในชั้นเรียนที่สอนต่างระดับกันที่เรียกว่า การกลมกลืนและเกี่ยวพันในแนวตั้ง และในส่วนของวิชาที่ต่างกันแต่สอนในระดับเดียวกันคือแนวนอน รวมถึงความเกี่ยวพันกับโครงสร้างและความต้องการของสังคม เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ประโยชน์ของการเรียนรู้ที่แท้จริงในชีวิตประจำวัน ในพัฒนาหลักสูตร ๙ ลักษณะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์นั้นหลักสูตรต้องมีความยืดหยุ่น ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ต้องบูรณาการกับทุกหลักสูตรได้ทุกสาขาวิชาได้ วิชาคอมพิวเตอร์อนาคตวิชานี้ต้องมีบทบาททั่วทุกองค์กร ครูจะต้องเน้นการกระตุ้นผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา ให้เขาคิดเป็น ทำเป็น ให้เกิดแนวคิดสร้างสรรค์ และนำไปสู่นวัตกรรมใหม่ในอนาคตให้ได้ และต้องปลูกฝังให้นักเรียนจินตนาการให้ไกลและครูต้องสนับสนุนให้นักเรียนไปให้ถึงเป้าหมายของนวัตกรรมตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

๒.๒.๕ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่สนองตอบชุมชน

กระบวนการเรียนรู้ตามความต้องการของชุมชนต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา/โรงเรียน ต้องบริหารจัดการส่งครูเข้าอบรมนอก-ในสถานที่ เพื่อเติมเต็มครูให้มีศักยภาพของการเรียนรู้ โรงเรียนต้องมีการพัฒนาเดินก้าวไปข้างหน้าพร้อมกับการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการเรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ ตอบสนองนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ได้อย่างเต็มศักยภาพ เพราะการพัฒนาคนให้ก้าวเดินไปพร้อมยุคใหม่และโลกมีความต้องการสิ่งใหม่เพื่อสนองตอบความต้องการ ในขณะที่เดียวกันความต้องการก็ต้องมีขอบเขต ซึ่งในยุคกลาง (Modernism) เพราะมองเห็นปัญหาที่มนุษย์เรายึดมั่นถือมั่นในความจริงแบบวิทยาศาสตร์เท่านั้น แต่ในที่สุดวิทยาศาสตร์ก็นำพามนุษย์ไปสู่สงครามโลกถึง ๒ ครั้ง มีคนตายไปกว่า ๑๐๐ ล้านคน ชาวหลังนวยุคมองเห็นปัญหาของการยึดมั่นในกระบวนการที่ ๔ คือวิทยาศาสตร์ จึงเสนอแนวคิดใหม่ด้วยการตีความแนวคิด หลักการ คำสอนศาสนาที่เอื้อให้เกิดสงครามและความขัดแย้ง เพื่อให้ได้มุมมองใหม่ ๆ ที่เอื้อให้เกิดสันติภาพ การตีความหรืออรรถปริวรรตศาสตร์ จึงกลายเป็นเครื่องมือใหม่ของนักปรัชญาหลังนวยุค ซึ่งใช้ในการตีความแนวคิด หลักคำสอน ศาสนาใหม่เพื่อให้เกิดมุมมองใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาสังคมและเกิดสันติภาพอย่างยิ่ง^{๓๓} เราคาดหวังว่าวิทยาศาสตร์แก้ไขปัญหาให้มนุษย์ทุกอย่าง แต่เป็นโจทย์ที่ไม่สามารถให้คำตอบได้ที่ชัดเจน ไม่ใช่ในกระบวนการเรียนรู้เพื่อสนองตอบชุมชนในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมสิ่งใหม่ที่เอื้อประโยชน์มนุษย์จริง ๆ มีความสร้างสรรค์สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาประเทศให้เกิดรายได้ข้ามพันกัับดับผู้มีรายได้ปานกลาง คาดหวังว่าในศตวรรษหน้าประเทศไทยเดินหน้าไปสู่เป้าหมายประเทศผู้มีรายได้สูงประชาชนมีความสุข บทสรุปต้องพัฒนาคนพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพสูงสุดจึงสามารถพัฒนาประเทศตามความต้องการของคนชุมชนได้อย่างสมบูรณ์ วิธีการเหล่านี้หลายชาติหลายประเทศได้ผ่านกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้เอื้อต่อสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะ “ครู” เป็นกลไกของการพัฒนาที่ยั่งยืน โลกเปลี่ยนการศึกษา ก็เปลี่ยน เมื่อการศึกษาเปลี่ยน ครูก็เปลี่ยน คำถามที่ตามมาที่จะต้องเปลี่ยนอะไร คำตอบที่น่าจะตรง

^{๓๓} ประสิทธิ์ รักนุ้ย, พลวัตการปรับตัวของพระสงฆ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มองผ่านปรัชญาหลังนวยุค, ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีและศาสนา.สาขาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น,๒๕๖๑,หน้า ๒.

กับเจตนาธรรมของผู้พูดก็คือ ครูจะต้องเปลี่ยนตัวเองให้เป็น “ครูอาชีพ” ไม่ใช่เป็นเพียงคนที่ทำ “อาชีพครู” กล่าวคือ ครูจะต้องพัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้ ความคิดทักษะการสอน ตลอดจนคุณธรรม ให้ทันความเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อวิชาชีพอยู่เสมอ เพราะในทางกลับกัน เมื่อครูเปลี่ยน การศึกษาก็เปลี่ยน เมื่อการศึกษาเปลี่ยน โลกก็จะเปลี่ยน^{๓๙} เพราะการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ โลกในอนาคตมีลักษณะ ๗ ประการดังนี้ ๑) เป็นโลกของเทคโนโลยี ๒) เป็นโลกของการค้าขาย ๓) เป็นโลกของโลกาภิวัตน์ ๔) เป็นโลกของเมือง ๕) เป็นโลกส่วนตัวของแต่ละคน ๖) เป็นโลกส่วนตัวของคนสูงอายุ ๗) เป็นโลกของสิ่งแวดล้อมหรือเป็นโลกที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้วิจัยเห็นว่าจุดเริ่มต้นที่สำคัญ คือ เทคโนโลยี เพราะเทคโนโลยีจะนำไปสู่การผลิตสินค้าซึ่งจะนำไปสู่โลกของการค้าขาย ด้วยเหตุนี้โลกตะวันตกจึงได้พัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อให้คนทั่วโลกซื้อสินค้าของเขา ประเทศไทยจึงเดินทางนโยบายให้ประเทศไทยเป็นไทยแลนด์ ๔.๐ โรงเรียน/สถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนพัฒนาการศึกษาให้เป็นสถานศึกษานวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อความเท่าทันและเท่าเทียมเป็นโลกของการสร้างรายได้อย่างชัดเจนต่อไป

สรุปว่า การพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตอบชุมชน สถานศึกษา/ โรงเรียนต้องปรับเปลี่ยนทิศทางการศึกษาเพื่อพัฒนาสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ฝึกหัดผู้เรียนให้ ฟัง คิด ถาม เขียน เมื่อผู้เรียนสามารถฟังเป็น คิดเป็น ทำเป็น ทำให้สามารถวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีสติและปัญญา เป็นการเติมเต็มผู้เรียนให้รู้จักชีวิตมากขึ้น ครูต้องปลูกสร้างความคิดใหม่ สิ่งใหม่ ๆ แก่ผู้เรียน อย่างเต็มความสามารถ เหมาะสมกับความ เป็น “ครูมืออาชีพ” แต่สิ่งที่ลืมไม่ได้ครูต้องปลูกฝัง “ศีลธรรม” เพราะศีลธรรมเป็นเครื่องนำชีวิตของผู้เรียนไปสู่เป้าหมายแห่งความเจริญรุ่งเรืองที่แท้จริง ควบคู่ไปกับความเจริญแห่งวัตถุทั้งหลาย ทั้งปัจจุบันและอนาคต

๒.๒.๖ การประยุกต์ใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่สนองตอบชุมชนใช้ในการแก้ปัญหาการพัฒนาผู้เรียน

จากประเด็นปัญหากระบวนการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ที่สนองตอบชุมชน โลกเปลี่ยน การศึกษาเปลี่ยน เมื่อการศึกษาเปลี่ยนครูก็ต้องเปลี่ยนให้เป็นครูมืออาชีพ สถานศึกษา/โรงเรียน ก็ต้องพัฒนาเปลี่ยนแปลงให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ที่สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ขึ้นสนองตอบชุมชน ผู้วิจัยเห็นว่ามีคามจำเป็นที่เราจะต้องสานต่อแนวคิดของพระราชบัญญัติการศึกษาให้ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งควรสะท้อนภาพความจำเป็นของสังคมไทยมากขึ้นอย่างชัดเจน เราต้องการคนของเราในลักษณะไหน อย่างไร ทำไมจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีลักษณะอย่างนั้น และจัดการเรียนการสอนอย่างไรในอนาคต แนวคิดการดำเนินงาน “การศึกษา ๔.๐ จะต้องประกอบไปด้วยแนวคิดของโรงเรียนสร้างสรรค์และแนวคิดของโรงเรียนผลิตภาพ ควบคู่กันไป จึงจะเป็นการศึกษาผลิตภาพหรือการศึกษา ๔.๐ ที่สมบูรณ์ตามแนวคิด “ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ” การศึกษาในอนาคตเป็นปรากฏการณ์ที่ชัดเจน คือ ระบบโรงเรียนใหม่ในแบบของ Neo-Factory Model กำลังจะเกิดขึ้น นั่นคือ โรงงานในอนาคตจะเดินไปแบบโรงงานแบบใหม่และโดยเทคโนโลยี ผลิตสินค้า เทคโนโลยี ขายด้วยระบบเทคโนโลยีและขายไปทั่วโลก การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ ต้องประยุกต์ใช้การศึกษาแบบโรงงานแบบใหม่ และจะต้องเกิดขึ้นเพื่อรองรับนโยบายของรัฐบาลการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ ต้องมีโรงเรียนในงานหรือโรงงานในโรงเรียน โดยโรงเรียนจะสอนเทคโนโลยีใหม่ ที่สร้างสินค้า

^{๓๙} อ่างแล้ว,ไพฑูรย์ สิลาร์ตัน,ความเป็นครูและการพัฒนาครูมืออาชีพ,หน้า ๘-๙.

ใหม่ได้ มีสินค้าหลากหลาย หลายรูปแบบ โรงงานจึงต้องการความสร้างสรรค์ ต้องการนวัตกรรมต่าง ๆ ระบบโรงเรียนจึงต้องจัดเตรียมสิ่งเหล่านี้^{๔๐} ดังนี้คือ

๑. โรงเรียนในลักษณะของโรงเรียน ๔.๐ คือ โรงเรียนของผลผลิต (Product Oriented School)

๒. โรงเรียนของนวัตกรรมของความคิดใหม่

๓. โรงเรียนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เมื่อโลกเปลี่ยน การศึกษาเปลี่ยน เมื่อการศึกษาเปลี่ยน ครูก็เปลี่ยนและเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์

๔. โรงเรียนในรูปแบบอุตสาหกรรมใหม่ (Neo-Factor Model)

๕. ครูจะต้องมีคำว่า “ศาสตร์ของความเป็นครู” ดังนั้นครูต้องสอนเป็นรายบุคคล หรือกลุ่มและแต่ละบุคคลจะไปหาวิธีการหรือสร้างสรรค์ความเชื่อมั่นขึ้นได้ในภายหลัง

สรุปว่า โรงเรียน/สถานศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ ต้องมีการปรับเปลี่ยนตามการศึกษา ยุคใหม่ โรงเรียนกับโรงงานต้องควบคู่กันไป ครูก็ต้องพัฒนาให้เกิดคำว่า “ศาสตร์ของความเป็นครู” ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามยุคของความเปลี่ยนแปลง โลกเปลี่ยน การศึกษาก็ต้องเปลี่ยน เมื่อการศึกษา เปลี่ยนครูก็ต้องเปลี่ยน โรงเรียนและครูในศตวรรษหน้าไม่เหมือนศตวรรษนี้ต่อไป เพราะใคร ๆ ต่างต้องการเห็นโรงเรียนคู่กับโรงงาน ผู้บริหารโรงเรียนต้องประยุกต์ใช้หลักการ ๔ ศาสตร์ทั้งหลาย ทั้ง วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมและวิศวกรรมศาสตร์มาบูรณาการให้เกิด นวัตกรรมใหม่ ๆ ดัง โรงเรียนหลายโรงเรียนได้ดำเนินเป็นรูปธรรมไปแล้ว ถึงไม่ชัดเจน แต่ชี้ให้เห็นได้ ว่า โรงเรียนกับโรงงาน ปรากฏขึ้นแล้วในสถานศึกษา

๒.๓. รูปแบบการจัดการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ ในการขับเคลื่อนรองรับนโยบายของรัฐบาล

๒.๓.๑ ที่มาของแนวคิดรูปแบบการจัดการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐

ความสำคัญรูปแบบการจัดการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ ในการขับเคลื่อนรองรับนโยบาย ของรัฐบาลนั้น การบริหารจัดการ ปัจจุบันโรงเรียนหลายแห่งพยายามเพิ่มคุณภาพการบริหารโรงเรียน ให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาต้องตระหนักถึงผู้เรียน เป็นสำคัญ (Learning Focus) โดยเฉพาะการพัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายเก่งดีและมีความสุขได้นั้น จำเป็นต้องพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นหน่วยงานที่มีมาตรฐาน มีคุณภาพอย่างพร้อมเพรียงมี องค์ประกอบที่สมบูรณ์ในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต จึงต้อง พัฒนาสถานศึกษาสู่ “โรงเรียนแห่งการเรียนรู้” เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รังสรรค์สร้างสรรค์ในการ ค้นคว้า สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อสนองตอบการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐^{๔๑} สถานศึกษาของรัฐบาล นั้นยังติดอยู่ในกรอบมากกว่าสถานศึกษาของเอกชน สถานศึกษาเอกชนได้เปรียบในการปฏิรูป สถานศึกษา กรณีตัวอย่างโรงเรียนแสงทองวิทยา เป็นสถานศึกษาเอกชน มีการจัดรูปแบบน่าสนใจใน หลายกรณี อาทิ เปิดโอกาสให้นักเรียน/ผู้เรียนสามารถเข้าถึงนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ครูมี หน้าที่เพียงเติมเต็มความรู้ให้ผู้เรียนสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้เรียนเดินก้าวไปข้างหน้าต่อไป สถานศึกษา สนับสนุนด้านการเงิน การอนุมัติเงินเป็นค่าใช้จ่ายทำได้ง่ายกว่าโรงเรียนของรัฐบาล อาคารสถานที่

^{๔๐} ไพฑูรย์ สิลาร์ตันและนักรบ หมี่แสน,ความเป็นครูและการพัฒนาครูมืออาชีพ.(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ๒๕๖๐, หน้า ๓.

^{๔๑} ปราโมทย์ จันทรเรือง,บทบาทของโรงเรียนในฐานะที่เป็นแหล่งเรียนรู้,๒๕๖๐. หน้า ๑๐๐.

อุปกรณ์ ครู บุคลากร พร้อม ความสำเร็จจึงเดินไปข้างหน้าอย่างรวดเร็วและสะดวกไม่ติดในกฎระเบียบมากนัก จึงทำให้มีผลงานสนองตอบชุมชนอย่างต่อเนื่อง รูปแบบการจัดการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการค้นคว้าด้วยตนเอง ครูเป็นเพียงที่ปรึกษา และผู้เรียนต้องถนัดที่จะเรียนรู้ว่ามีความเชี่ยวชาญด้านใด มีองค์ความรู้อะไรที่ตนเองมีทักษะสูง สามารถพัฒนาสร้างนวัตกรรมได้ การศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ เน้นผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น วิเคราะห์เป็น มีใจรักต่อกิจกรรมที่ตนกำลังเรียนกำลังศึกษาอยู่

สรุปว่า การจัดรูปสถานศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ โรงเรียนต้องปฏิรูปโดยรัฐบาลต้องวางกรอบแนวทางให้ชัดเจน เน้นที่การสร้างนวัตกรรมให้สถานศึกษามีผลงานโดยกระทรวงศึกษาธิการ ต้องวางกรอบ มอบนโยบายให้ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการเพราะโรงเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ แต่ปัจจุบันโรงเรียนมีอุปสรรค เรื่อง เงิน คน เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหารโรงเรียนของรัฐบาลนั้นยังมีกรอบนโยบายรัฐบาลควบคุมเข้มข้น ซึ่งมีความต่างกับสถานศึกษาเอกชน สามารถยืดหยุ่นได้แม้ว่าหลักสูตรแกนกลางถูกควบคุม แต่สถานศึกษาเอกชนดูจะได้เปรียบมากกว่าในการปฏิรูปถ้าทุกอย่างพร้อมสะดวกและรวดเร็วประสบความสำเร็จได้อย่างต่อเนื่อง

๒.๓.๒ ความหมายของรูปแบบการจัดการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ หมายถึง การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลยุคไทยแลนด์ ๔.๐ และเป็นไปตามความต้องการของชุมชนในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความคิดที่สร้างสรรค์สามารถจินตนาการ แปลงความคิดจากนามธรรมไปสู่รูปธรรม โดยครูต้องสอนให้ผู้เรียน สามารถฟัง แล้วนำไปคิดจินตนาการให้เกิดผลสำเร็จ รูปแบบการสอนจึงเป็นการอธิบายสภาพของสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ต่าง ๆ ตั้งแต่ การวางแผน การออกแบบและการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ตำราและโปรแกรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน การสอน หมายถึง กลวิธีการสอนเฉพาะที่ได้รับการออกแบบโดยมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้และการจูงใจเพื่อช่วยในการเรียนรู้ เป็นสภาพทั่วไปของการดำเนินการที่ครูทำเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้^{๔๒} ทำความเข้าใจให้แก่ผู้เรียนมีความแจ่มแจ้งมากยิ่งขึ้น

การจัดการศึกษาให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะผู้ปกครอง ต้องอาศัยกระบวนการการมีส่วนร่วมมาใช้ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๕ กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ในมาตรา ๘ (๒) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘ ได้บัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทุกระดับจึงต้องปฏิบัติตามโดยการเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะเมื่อผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาย่อมจะช่วยขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน ช่วยให้สถานศึกษาได้รับการยอมรับจากชุมชน ชุมชนรักและหวงแหนสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้ผู้ปกครองและชุมชนสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจอย่างไรก็ตามในการจัดการศึกษา

^{๔๒} <https://sites-google.com.siter/khwom-hmay> – khxnggray-baeb-kar-rely n-kar-Sxn,สืบค้นเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑.

ในอนาคต ต้องเป็นการจัดการศึกษาสำหรับ คนทั้งมวล (All for ton for All) และให้สังคมทั้งมวลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) การศึกษาไม่ใช่เรื่องของครู โรงเรียนหรือกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่ทุกส่วนของสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา^{๕๓}

พรพจน์ บัวทอง^{๕๔} ได้ให้นิยามความหมายว่า การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการประเมินร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการการมีส่วนร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน จึงเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียนเป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย นับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การดำเนินการและการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการควบคุมกำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถทำได้ทั้งทางตรงคือร่วมเป็นคณะทำงานและทางอ้อมร่วมวางแผนทาง นโยบาย ชุมชน นวัตกรรมเน้นการเข้าร่วมมาบริหารจัดการร่วมกับสถานศึกษาทั้งด้านกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์ สติปัญญาและมวลประสบการณ์อันมีคุณค่า ของแต่ละคน โดยถือว่าบุคคลในชุมชนอันประกอบไปด้วยผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง ประชาชน ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ มาร่วมกันรับผิดชอบ และมีพันธกิจร่วมกันในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับสภาพบริบทของชุมชนและท้องถิ่น และมีความทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคที่มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการบริหารจัดการศึกษานั้น ต้องให้ประชาชนชุมชน เข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการศึกษาร่วมกัน สนับสนุนในทุกด้านทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน^{๕๕} ได้เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมในการทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และชุมชนจัดสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและกำกับติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

๒. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน เป็นยุทธศาสตร์จำเป็นอย่างยิ่งผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาควรระลึกถึงหลัก ๑๐ ประการดังนี้ ๑) สร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อชุมชน ๒) ฝึกให้เป็นคนใจกว้าง และมีจิตสาธารณะหรือจิตอาสา ๓) ตระหนักในสิ่งที่จำเป็นและขาดแคลนไม่วางเฉย ทุกอย่างทำได้ หากตั้งใจทำ ๔) ต้องหมั่นสร้างและปรุงแต่งตนเองให้เป็นบุคคลที่มีเสน่ห์เป็นที่ชื่นชมศรัทธาของชุมชน และเพื่อนร่วมงาน ๕) อ่อนน้อมถ่อมตน วางตัวเรียบง่าย อยู่กับชุมชน และเพื่อนร่วมงานได้ทุกเวลา ๖.) หลีกเลี่ยงการโต้แย้งที่ไร้เหตุผล พัฒนาทักษะการประนีประนอม ๗) ให้การต้อนรับชุมชนด้วยบรรยากาศสมิทธิภาพ ๘) พัฒนาเทคนิคการวิเคราะห์ชุมชนให้ลึกซึ้ง ๙.) หมั่นแสวงหาแหล่ง

^{๕๓} อ่างแล้ว,กิงกาญจน์ ชมอินทร์ ,รายงานการวิจัยเรื่อง,การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต๑,หน้า ๒.

^{๕๔} อ่างแล้ว,พรพจน์ บัวทอง,ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ วิทยาลัยครุศาสตร์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,หน้า ๑๐๓.

^{๕๕} อ่างแล้ว,สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,การอบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง,หน้า ๘๘-๙๐.

งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ จากหน่วยงาน บริษัท ห้างร้าน โดยใช้โครงการที่มี ประสิทธิภาพ ๑๐) สร้างและพัฒนาค่านิยมการสร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

๓. บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีดังนี้ ๑) การมีส่วนร่วมในการจัดการ และส่งเสริมกระบวนการการเรียนรู้ของผู้เรียนที่บ้านและสถานศึกษา ๒) การกำหนดนโยบาย เป้าหมายการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา ๓) การประชาสัมพันธ์ สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา ๔) การเป็นผู้สนับสนุน ทรัพยากรและบุคคลในการจัดการศึกษา ๕) การตรวจสอบการจัดการศึกษา

๔. กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ควรดำเนินการดังนี้ ๑) สำรวจความต้องการ การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ๒) การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา ๓) การวางแผนพัฒนาสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ ๔) กิจกรรมการปฏิบัติ คือ แนวทางปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ๕) การประเมินผลคือการประเมินแนวทางปฏิบัติ ๖) การสรุปผลการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนากระบวนการทำงานร่วมกัน

สรุปว่า การจัดการศึกษานั้นให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพต้องจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของชุมชน/ประชาชน และต้องให้ชุมชนต้องมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าวางแผนในการพัฒนา คือร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบและร่วมรับผิดชอบ สถานศึกษาต้องดึงชุมชนเข้าหาโรงเรียน สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชนในการทำกิจกรรมของหลักสูตร ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์สำคัญเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษา ต้องสร้างศรัทธาให้เกิดกับชุมชน ต้องให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทอย่างมีกรอบและขอบเขต การนำพาโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จต้องอาศัยประชุมชนเป็นที่ตั้งและเป็นที่คาดหวังของผู้บริหารในระดับประเทศชาติ เมื่อสามารถสร้างศรัทธาได้แล้วทุกเป้าหมายย่อมมีผลตอบแทนและความหวังตามปณิธานของผู้บริหาร การศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐

ชุมชนนวัตกรสร้างโรงเรียนอย่างสร้างสรรค์

เราสามารถให้คำนิยามชุมชน นวัตกรสร้างได้ว่าเป็น การร่วมสร้างสรรค์ความคิดต่าง ๆ โดยนวัตกรสร้างสิ่งใหม่ให้กับการศึกษา ความคิดสมัยใหม่แบบเดิม ๆ ซึ่งการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ คงจะหาคำตอบ ตอบโจทย์สังคมได้มากยิ่งขึ้นการเปลี่ยนแปลงได้ขับเคลื่อนให้บุคลากรทางการศึกษา ก้าวไปข้างหน้า ต้องเดินก้าวไปพร้อม ๆ ทั้ง ครู ผู้เรียนและชุมชน ตลอดถึงผู้ปกครอง ต้องร่วมมือร่วมแรงร่วมใจ ในการสร้างสรรค์โรงเรียน โดยมีเป้าหมายชัดเจน ดังนี้

เป้าหมายที่สำคัญคือ การ “ส่งเสริมการจัดการศึกษาอย่างสร้างสรรค์ที่จะสร้างทางเลือกใหม่ ทำให้คนสามารถอยู่ได้ในท้องถิ่นบ้านเกิดของตนอย่างมีความสุข” โดยเน้นหลัก ๔ ประการ (นวัตกรสร้าง)

๑. สร้างแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่ช่วยสร้างสรรค์ความคิด
๒. ส่งเสริมผลผลิตนักเรียนที่คิดขึ้นมาใหม่
๓. เอาใจใส่ช่วยเหลือ
๔. เอื้อเพื่อวิทยาการ
๕. โอนอ่อนนโยบายชุมชนให้สอดคล้องกัน

^{๕๖} อ่างแล้ว,พรพจน์ บัวทอง, ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ วิทยาลัยครุศาสตร์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,หน้า ๑๐๖.

๖. ร่วมฝ่าฟันด้วยหลักการแก้ไขปัญหา
๗. นำพาชุมชนสร้างหลักสูตรกับโรงเรียนอย่างบูรณาการ
๘. ประสานสัมพันธ์กับโรงเรียนและชุมชน
๙. ตระหนักรู้ต้นในการตรวจสอบการจัดการศึกษา

๑. สร้างแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่ช่วยสรรค์สร้างความคิด

แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง แหล่งที่รวบรวมข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ สารสนเทศ กิจกรรม และประสบการณ์ต่าง ๆ ในชุมชนที่สนับสนุนส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนสามารถหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตามอัธยาศัย เช่น ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทั้งที่มีในตำราเรียนและไม่มีในตำราเรียน เป็นสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน การสาธิต การฝึกอบรม เป็นที่พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิด ประสบการณ์ใช้เป็นที่พักศึกษาดูงาน ฝึกฝนอาชีพ เป็นสื่อเรียนรู้ สื่อประกอบการเรียนการสอนที่มีมิติ มีชีวิต เช่น กิจกรรมฝาผนัง ร่องรอยทางประวัติศาสตร์ นิเวศวิทยา พืชพรรณ และสัตว์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน (แมลง นก ปลา ฯ) เป็นต้น ใช้เป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ทั่ว ๆ ไป รวมทั้งเป็นสถานที่ประชาสัมพันธ์เผยแพร่หรือแจ้งข้อมูลที่ต้องการสื่อไปถึงคนในชุมชนเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ อาทิ เป็นศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นจุดรวบรวมผลผลิต

๒. ส่งเสริมผลผลิตนักเรียนที่คิดขึ้นมาใหม่

ผลผลิตนักเรียน คือ สิ่งของหรือบริการที่เป็นรูปธรรมหรือรับรู้ได้ที่ทำการผลิตโดยนักเรียน ชุมชนช่วยเหลือมุ่งเน้นเรื่อง ผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) ช่วยสร้างตัวชี้วัดความสำเร็จของผลผลิตที่เป็นรูปธรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีอิสระในการบริหารงบประมาณ แต่ต้องรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของงาน ร่วมพัฒนามาตรฐานการจัดการผลผลิต ๗ ด้าน

- การวางแผนงบประมาณการผลิต
- การคำนวณต้นทุนการผลิต
- การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ
- รายงานทางการเงินและผลการดำเนินงานการผลิต
- การบริหารทรัพย์สิน
- การตรวจสอบภายใน

เป็นจุดรวมการผลิต เป็นศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของนักเรียน ร่วมรายงานผลและการประเมินผลผลิตอย่างจริงจัง

๓. เอาใจใส่ช่วยเหลือ

ธรรมชาติของมนุษย์ทุกคน ต้องการที่จะได้รับความรักความเอาใจใส่ ความสนใจ และการยอมรับจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ชุมชนมีความสำคัญในการที่จะต้องร่วมมือกันในการจัดการศึกษา ชุมชนจะต้องถือว่า สถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ที่จะต้องให้การเอาใจใส่ดูแลและสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการศึกษาให้มีความหลากหลาย มีความเหมาะสม สามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่น

ทรัพยากร และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนหรือท้องถิ่น ที่เอื้อต่อการเรียนรู้มาบริหารจัดการให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นให้มากที่สุด

๔. เอื้อเพื่อวิทยากร

การเอื้อเพื่อวิทยากร มีการฝึกอบรมปราชญ์ท้องถิ่นให้เป็นวิทยากรในโรงเรียน การเป็น “วิทยากร” เป็นศิลปะการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ให้ผู้เรียนทราบทักษะในการสอนและบรรยาย มีการฝึกอบรมปราชญ์ท้องถิ่นให้เป็นวิทยากรในโรงเรียน เพื่อเรียนรู้หลักการเป็นวิทยากรที่ดี ฝึกทักษะของการเป็นผู้สอน มีการวางแผนในการเตรียมการสอนของวิทยากร เพื่อให้เข้าใจหลักการพูดและการบรรยายที่ดี เพื่อใช้หลักจิตวิทยาในการเรียนรู้พฤติกรรมของคน ดังนั้นปราชญ์ท้องถิ่นเป็นวิทยากรในโรงเรียนจึงมีบทบาทตามหลักจริยธรรมด้วย ทั้งจะต้องรู้จริงในเรื่องที่พูด จะต้องแสดงพฤติกรรมสอดคล้องกับเรื่องที่พูด เอาใจการเรียนรู้ของผู้เรียน และประโยชน์ของผู้เรียนเป็นหลัก ต้องให้ความเคารพในคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน ต้องปฏิบัติต่อผู้เรียนอย่างเสมอภาค ให้ความเมตตา เอื้อเพื่อต่อผู้เรียนให้ความเป็นกันเอง เต็มใจที่จะช่วยเหลือ มีความตั้งใจที่จะถ่ายทอดความรู้โดยไม่ปิดบังให้คำปรึกษาแนะนำได้

๕. โอนอ่อนนโยบายชุมชนให้สอดคล้องกัน

การโอนอ่อนนโยบายบางครั้งเพื่อความสำเร็จ เพื่อความสามัคคีของชุมชนและโรงเรียน เราจึงต้องจำเป็นใช้นโยบายโอนอ่อนผ่อนตามในการปกครอง แต่ต้องตึงจำกัดให้ได้ว่า จะโอนอ่อนผ่อนตามกรณีใดบ้างและระยะเวลาอันแค่ไหน ถ้าเป็นการปกครองบ้านเมืองก็อาจใช้หลักการที่ว่า การทูตนำหน้าการทหาร แต่ก็ต้องระมัดระวังอย่าโอนอ่อนจนกลายเป็นความอ่อนแอ แต่ก่อนจะดำเนินการนโยบายใด ๆ ก็ตาม ผู้นำชุมชนเองจะต้องฝึกหัดอบรมตนเองให้เป็นคนดี มีสัมมาทิฐิ มีความประพฤติที่ดีงามเป็นที่รักที่เชื่อใจและเป็นที่ยอมรับของชุมชน ด้วยคุณงามความดีชุมชนเขาจึงจะสนับสนุนจึงจะทำงานได้ผลอย่างที่ดีคาดหวัง

๖. ร่วมฝ่าฟันด้วยหลักการแก้ไขปัญหา

การคิดวิธีการแก้ไขปัญหานั้นจะต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ เพื่อหาวิธีที่มีความแตกต่างและหลากหลาย โดยควรวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงเสียก่อน แล้วพยายามใช้ให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหา พยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหาทุกวิธี การระดมสมอง (Brainstorming) คือระดมสมองจากทุกฝ่ายเพื่อหาทางแก้ไขปัญหานั้นที่ถูกต้องเหมาะสมและได้ผลดี และต้องวางกรอบกฎเกณฑ์พื้นฐานในการระดมสมอง เช่นการไม่วิพากษ์วิจารณ์หรือตัดสินว่าความคิดใครดีหรือไม่ดี ใครมีความคิดดีก็ให้แสดงความคิดเห็น ไม่ต้องอายต้องใช้ความคิดผสมผสาน ปัญหา ก็สามารถแก้ไขได้โดยฉับพลันย่อมเกิดความคิดใหม่ในแก้ปัญหาเชื่อมโยงกับการประยุกต์ใช้ที่หลากหลายวิธีคิด

๗. นำพาชุมชนสร้างหลักสูตรกับโรงเรียนอย่างบูรณาการ

ผู้นำชุมชนที่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างถ่องแท้และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังแบบต่อเนื่อง จะช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาประสบผลสำเร็จได้อย่างมีคุณภาพ ผู้นำชุมชนต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการสั่งการมาเป็นผู้ร่วม คือร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติ จึงควรมีบทบาทโดยร่วมจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อใช้ในการดำเนินการจัดศึกษา เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยร่วมประสานกับหน่วยงานทุกฝ่าย

เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนสาระตามหลักสูตรสถานศึกษา ช่วยประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของสถานศึกษามีความรู้และความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ร่วมกันนิเทศภายใน กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีระบบ ร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อปรับปรุง พัฒนาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

๘. ประสานสัมพันธ์กับโรงเรียนและชุมชน

การสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนต่าง ๆ และชุมชนใกล้เคียงสามารถทำให้เราได้แลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในด้านต่าง ๆ ได้ โรงเรียนสร้างสรรค์ในความดูแลของชุมชน นวัตกรรมต้องเป็นแบบของการมีส่วนร่วมสร้างโรงเรียนโดยชุมชน ทำให้โรงเรียนอื่น และชุมชนอื่นนำสิ่งเหล่านี้ไปเป็นต้นแบบในการพัฒนาโรงเรียนและชุมชนของตนเองได้ แต่สิ่งที่ขาดไม่ได้คือ โรงเรียนในชุมชน นวัตกรรมต้องสร้างความศรัทธา ความเข้าใจ ทำให้เกิดการร่วมคิด ร่วมทำให้โรงเรียนและชุมชนอื่น ๆ เห็นความพยายามตั้งใจ ความมุ่งมั่นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ชุมชนและบุคลากรผู้เกี่ยวข้องที่ต้องการให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนต้นแบบที่ดีในทุกด้านดังที่คาดหวังไว้ซึ่งมีหลักการประสานสัมพันธ์กับโรงเรียนและชุมชนอื่น ดังนี้

๑. สร้างสัมพันธ์ (Complement) สร้างสัมพันธ์กับผู้บริหารโรงเรียนและผู้นำชุมชนอื่น ๆ
๒. คุยกันฉันทมิตร (Question) สอบถามความต้องการในการพัฒนาความต้องการให้ความช่วยเหลือ
๓. ขวนคิดแก้ไข (Correct) ร่วมปรึกษาหาวิธีแก้ไขปัญหาที่พบ

๙. ตระหนักรู้ดีในการติดตามตรวจสอบการจัดการศึกษา

การติดตาม (Monitoring) หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้เพื่อตัดสินใจแก้ไขปรับปรุงวิธีการปฏิบัติให้ผลงานเป็นไปตามแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ การติดตามการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นลำดับขั้นตอนการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาพุทธศักราช ๒๕๕๓ ที่มุ่งเน้นในเรื่องของผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อนำผลจากการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการประสพการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การพัฒนาบุคลากร การบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ รวมทั้งมีการจัดทำรายงานเพื่อเผยแพร่ผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไป ซึ่งในการนำเสนอจะมุ่งเน้นที่การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยสถานศึกษาเป็นสำคัญ ในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี การดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดไว้ตามแผนหรือไม่ มีการปรับแผนหรือไม่ มีการสรุปผลการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการการติดตามตรวจสอบ มีการสังเกตให้ข้อเสนอแนะเพื่อดำเนินการต่อไป

สรุปว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนนวัตกรในการจัดการศึกษา นับเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก หากชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา รวมทั้งเชิญผู้ปกครองที่มีความรู้และเวลาว่างมาเป็นครูให้ความรู้ด้านวิชาการ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่บุตรหลานในโรงเรียน รวมถึงนักเรียนที่มีความเคารพและนับถือในตัวผู้ปกครองเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนและการเรียนรู้เพื่อให้ได้ความรู้ในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน ในบริบททางสังคม (Social contract) นั้นมี ๒ อย่าง อย่างแรกเป็นการเรียนรู้ (Learning) สิ่งที่เป็นภายนอกในทางโลกในมิติของเศรษฐกิจและการเมือง กับการอบรมสั่งสอน (Cultivation) ได้รู้เรื่องในทางธรรม ให้รู้จักตัวตนของตนเอง มีคุณภาพชีวิต สร้างคุณค่าชีวิตโดยมีศีลธรรม รู้หน้าที่พลเมือง รู้จักสร้างบ้านเกิดอย่างสร้างสรรค์พัฒนาอาชีพให้เข้มแข็งตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง อันเป็นศาสตร์พระราชามาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร

๒.๓.๓ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะยาว ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙)

กรอบการพัฒนาระยะยาว เป็นการกำหนดกรอบเพื่อพัฒนาประเทศชาติให้เท่าเทียมกับอารยประเทศทั้งหลาย รัฐบาลจึงได้กำหนดกรอบการทำงานวางแผนในการพัฒนาโดยให้มียุทธศาสตร์ในการพัฒนาประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์^{๔๗} ได้แก่

๑. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
๒. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
๓. ยุทธศาสตร์พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของคน
๔. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม
๕. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๖. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ในการพัฒนาประเทศไทยในระยะยาวรัฐบาลได้วางกรอบการพัฒนาชาติ โดยเฉาะอย่างยิ่ง คือ การพัฒนาคนในชาติให้มั่งคั่งความรู้ในหลากหลายสาขาอาชีพ ประเทศชาติจึงจะก้าวเดินไปได้ อย่างไม่สามารถหยุดยั้งได้ แต่ถ้าคนในชาติขาดความรู้และประสบการณ์ อย่างหวังจะนำพาชาติไปสู่เป้าหมายได้ ยุทธศาสตร์ชาติ: กรอบการพัฒนาระยะยาว โดยมีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เมื่อบรรลุวิสัยทัศน์แล้วจะนำไปสู่การการพัฒนาให้คน ไทยมีความสุข รวมถึงตอบสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น กล่าวคือ เป็นการสร้างรายได้ให้สูงขึ้นจนเป็นประเทศพัฒนาแล้ว และเสริมสร้างความสุขของคนไทย ให้สังคมมี ความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม จนเป็นประเทศที่สามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ^{๔๘}

การพัฒนาประเทศไทย

การพัฒนาประเทศไทยได้กำหนดรูปแบบเพื่อแนวทางในการผ่านไปสูเป้าหมายในแต่ละยุคแต่ละสมัย โดยมีฐานในการพัฒนารองรับแม้จะเดินอย่างช้า ๆ แต่ก็มีความมั่นคงและปลอดภัย

^{๔๗} แผนพัฒนายุทธศาสตร์ชาติระยะยาว ระยะยาว ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙),เตรียมสอบครูผู้ช่วย

สังกัด สพฐ ฉบับครบเครื่อง,นนทบุรี:โรงพิมพ์อิงศุภยอนต์ บุ๊คส์ จำกัด ๒๕๖๐. หน้า ๑๖๗.

^{๔๘} อ้างแล้ว,สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, การอบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง,หน้า ๑๘-๑๙.

โดยคนในชาติส่วนใหญ่จะยึดเอาแนวทางเกษตรพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต คนในชาติจึงเกิดความมั่งคั่ง ยั่งยืน อย่างถาวร รัฐบาลได้กำหนดโมเดล รูปแบบการพัฒนาในแต่ละยุคเป็นดังนี้

- โมเดลการพัฒนาประเทศไทย ๑.๐ เน้นภาคการเกษตร
- โมเดลการพัฒนาประเทศไทย ๒.๐ เน้นอุตสาหกรรมเบา
- โมเดลการพัฒนาประเทศไทย ๓.๐ เน้นเน้นอุตสาหกรรมหนักและการส่งออก
- โมเดลการพัฒนาประเทศไทย ๔.๐ เน้นการพัฒนาที่สมดุล บนฐานคิดของปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียงนำไปสู่ “Value – Based Economy “ หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม”

โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีทางไกลตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

อดีตรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ พลเอกดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ ได้ประกาศนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” เพื่อเป็นแนวทางใหม่สำหรับการศึกษายุค รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการยุครัฐบาลทหาร /ยุค คสช.ได้กำหนดนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ (Moderate Class More Knowledge) ซึ่งนำไปใช้ช่วงปี พุทธศักราช ๒๕๕๙-๒๕๖๐ ดังนี้

- ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้
- คัดครูสู่ห้องเรียน ครูสอนครบชั้น/ครูตรงสาขา/ลดภาระครู
- การผลิตและพัฒนาครู โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น/ประกาศนียบัตร

บัณฑิต/TEPE

- การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยยึดภารกิจและพื้นที่ปฏิบัติงานเป็น

ฐาน

- การจัดการสอน STEM ในสถานศึกษา
- ยกระดับความรู้ภาษาอังกฤษ
- การอ่านออกเขียนได้ของนักเรียน (โดย BVL)
- ทวีศึกษา/ทวีภาคี
- อาชีวศึกษาเป็นเลิศ
- มหาวิทยาลัยศึกษาเป็นพี่เลี้ยง
- โครงการประชารัฐ (ยกระดับคุณภาพวิชาชีพ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนา

ผู้นำ)

การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา (การเข้าสู่ตำแหน่งผู้อำนวยการ การใช้ผลสอบ

O-NET)

- การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก (โรงเรียนแม่เหล็ก)
- การพัฒนาโรงเรียน (สิ้นสุดโครงการ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐)

ในการบริหารจัดการศึกษารัฐบาลได้จัดรูปแบบต่าง ๆ ออกมาเพื่อให้เป็นประโยชน์กับชุมชนและผู้เรียนอย่างมหาศาล โดยหยิบยกกลยุทธ์ต่างๆที่สอดคล้องกับท้องถิ่นนั้นเพื่อนำพาเยาวชนไปสู่เป้าหมายพัฒนาประเทศชาติให้เท่าเทียมและเท่าทัน อาทิเช่น กำหนด DLIT มี ๕ รูปแบบ (๕ Module) ดังนี้

๑. DLIT Classroom: การถ่ายทอดการเรียนรู้หัวข้อเรื่อง ที่ยากจากครูต้นแบบของโรงเรียนชั้นนำไปยังห้องเรียนปลายทาง เพื่อช่วยครูในห้องเรียนปลายทางที่สอนไม่ตรงตามสาระหรืออาจจะไม่มีความแม่นยำในเนื้อหาที่สอน

๒. DLIT Resources: คลังสื่อประกอบการจัดการเรียนการสอนที่ตรงกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓. DLIT Digital Library: ห้องสมุดดิจิทัล เพื่อครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้สนใจทั่วไป มีเนื้อหาถูกต้อง

๔. DLIT PLC (Professional Learning community): การพัฒนาวิชาชีพครู เครื่องมือในการสร้างและพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู พร้อมพื้นที่แห่งการแบ่งปันและเรียนรู้หรือ Share and Learn

๕. DLIT Assessment: คลังข้อสอบที่รวบรวมข้อสอบมากมาย ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามนโยบาย ๔ ประเภทได้แก่^{๔๔}

๑. กิจกรรมทางวิชาการ สถานศึกษาต้องอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๒. กิจกรรมคุณธรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาดปีละ ๑ ครั้ง

๓. ทักษะศึกษาปีละ ๑ ครั้ง

๔. การบริการสารสนเทศ ICT อย่างน้อยปีละ ๔๐ ชั่วโมง

ในการวางแผนกำหนดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต้องให้ภาคี ๔ ฝ่าย(ผู้แทนครู,ผู้แทนผู้ปกครอง,ผู้แทนชุมชน,และผู้แทนกรรมการนักเรียน) และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมและพิจารณา โดยผลการพิจารณาต้องไม่เป็นการรอนสิทธิของเด็กยากไร้/ยากจน เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กด้อยโอกาสที่พึงได้รับ

สรุปว่า ยุทธศาสตร์ที่ตั้งเป้าหมายไว้ในระยะยาว เพราะต้องการเห็นสิ่งที่ต้องเปลี่ยนแปลง จักเห็นได้ว่าความเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปสู่ความเจริญอย่างเท่าเทียมมีรูปแบบออกอย่างชัดเจนจับต้องได้ ไม่ใช่สิ่งที่เป็นไปได้ จัดให้มีครูต้นแบบที่เชี่ยวชาญสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ไปยังโรงเรียนปลายทางด้วยการอาศัยดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบการศึกษาของไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ให้โอกาสแก่ทุกฝ่าย ทั้งเด็กลำบากยากจน หรือไร้ที่พึ่งพาอาศัย จะได้โอกาส จะทำให้ตอบโจทย์ชุมชนได้มากขึ้น โดยเฉพาะโรงเรียนในชนบทห่างไกล ที่ไม่ค่อยเห็นลูกหลานคนร่ำรวยเข้าไปในสถานศึกษาเหล่านั้น แต่โอกาสต่อไปน่าจะใช่ แต่ต้องขึ้นอยู่กับผู้บริหารและคณะครู ชุมชน ผู้ปกครองต้องร่วมแรงร่วมใจยินดีสนับสนุนในทุก ๆ ด้านเพื่อความมั่นคงของชาติต่อไป

๒.๓.๔ การศึกษาแบบบูรณาการ ๔ ศาสตร์ (STEM Education)

การบริหารจัดการศึกษานั้น ต้องจัดให้มีการบูรณาการ ๔ ศาสตร์ที่สำคัญ ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาไทยยุคแลนด์ ๔.๐ เพื่อรองรับนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) นั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นแผนระยะ ๕ ปี ปัจจุบันก้าวเข้าสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ โดยได้อันเชิญ

^{๔๔} อ่างแล้ว,สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, การอบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง,หน้า ๒๐-๒๒.

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชน โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ ให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” รวมทั้ง “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ จนกระทั่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ จึงเริ่มมีคำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติและขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกๆ ระดับ เพื่อพัฒนาและการบริหารประเทศเป็นไปบนทางสายกลาง^{๕๐}

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ -๒๕๖๔) ได้จัดทำขึ้นในช่วงระยะเวลาของการปฏิรูปประเทศและสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยน้อมนำหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ -๑๑ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน ในการทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ครั้งนี้ สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำบนพื้นฐานของกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) ซึ่งเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหลักของการพัฒนาประเทศและเป้าหมายพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งปรับโครงสร้างประเทศไทยสู่ไทยแลนด์ ๔.๐ ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนี้ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ในขณะเดียวกันยังได้กำหนดแนวคิดและกลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อกำกับให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์ที่ยั่งยืนของสังคมไทย

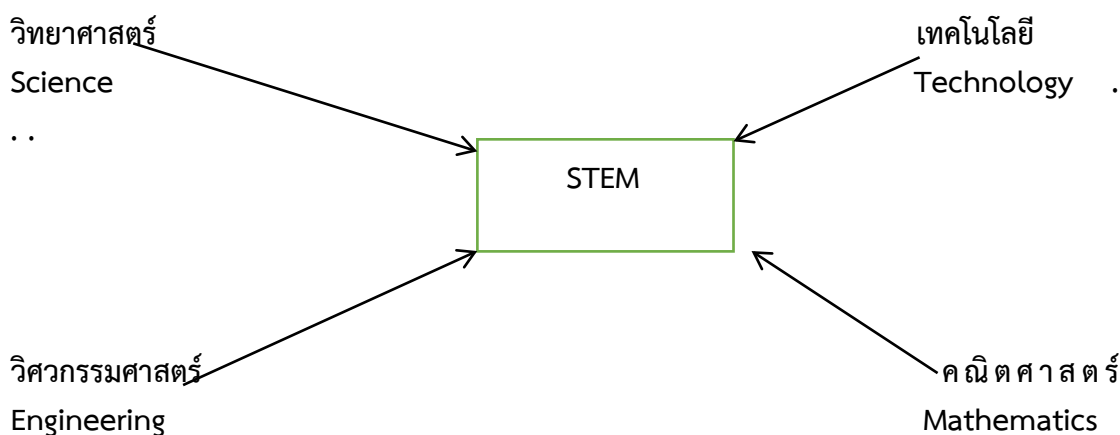
คณะกรรมการนโยบายการจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาในสถานศึกษา^{๕๑} เป็นดังนี้

กระบวนการพัฒนาการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔ .๐ คณะกรรมการนโยบายการจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาในสถานศึกษาซึ่งได้การบูรณาการ ๔ ศาสตร์ อันเป็นแนวทางขับเคลื่อนการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ โดยมุ่งหวังให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ให้นักเรียนได้ศึกษาผ่านกระบวนการทำโครงการเชิงบูรณาการเชื่อมโยง ๔ วิชาไปสู่การปฏิบัติและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ลักษณะของ STEM จะคล้ายกับสอนแบบโครงการโดยให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ทดลอง ลงมือปฏิบัติตามประเด็นเนื้อหาที่ตนเองสนใจ แล้วผลิตผลงานออกมาโดยเชื่อมโยงองค์ความรู้ใน ๔ วิชา ดังนี้

^{๕๐} คณะกรรมการนโยบายการจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาในสถานศึกษา, ๒๕๖๐, หน้า ๑๖๓.

^{๕๑} อ่างแล้ว, คณะกรรมการนโยบายการจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษา, เตรียมสอบครูผู้ช่วย.

เมื่อครูผู้สอนสามารถบูรณาการทั้ง ๔ ศาสตร์เข้าด้วยกันได้แล้ว ทำให้สามารถทำโครงการของผู้เรียนเป็นไปเพื่อพัฒนานวัตกรรมใหม่ได้อย่างชัดเจน กระบวนการเรียนการสอนโดยครูต้องอธิบายให้ชัดว่าทำไมเราต้องใช้ ๔ วิชานี้เป็นหลักในการทำโครงการโดยทุกวิชามีการเชื่อมโยงต่อกัน อาทิ การหุงข้าว ส่วนไหนเป็นวิทยาศาสตร์ ส่วนไหนเป็นเทคโนโลยี ส่วนไหนเป็นวิศวกรรมศาสตร์ และส่วนไหนเป็นคณิตศาสตร์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการหุงข้าว เครื่องวัดตวง อะไรเหล่านี้

สรุปว่า ในกระบวนการเรียนรู้การพัฒนาประเทศไทยรัฐบาลได้กำหนดกรอบเป็นรูปแบบชัดเจนเริ่มด้วยกระบวนการ ระยะแรกเน้นภาคเกษตรเป็นไทยแลนด์ ๑.๐ เน้นอุตสาหกรรมเบาเป็นไทยแลนด์ ๒.๐ เน้นอุตสาหกรรมหนักและการส่งออก เป็นไทยแลนด์ ๓.๐ เน้นการพัฒนาที่สมดุลบนฐานความคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำไปสู่ “Value- Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ในประเด็นของการศึกษามีนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เป็นโครงการ “สอนน้อยแต่เรียนรู้ได้มาก: Teach Less Learn More” เน้นการเรียนรู้ ๔ ด้าน ด้านพุทธิศึกษา (Head) คือ ความรอบรู้วิชาการ ด้านจริยศึกษา (Heart) คือ การมีศีลธรรมจรรยา มีความรับผิดชอบ และมีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม ด้านหัตถศึกษา (Hand) คือ ความรู้ ทักษะและเจตคติในการทำงาน ด้านพลศึกษา (Health) คือ การมีสุขภาพแข็งแรงและนอกจากนี้ จัดให้มีการถ่ายทอดจากครูต้นแบบไปสู่โรงเรียนปลายทาง คลังสื่อประกอบการสอน การพัฒนาบุคลากรครูบุคลากรทางการศึกษา, มีคลังข้อสอบทุกระดับและให้มีการบูรณาการ ๔ ศาสตร์เข้าด้วยกันในเรียนรู้เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่

๒.๓.๕ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐-๒๕๗๙ เป็นแผนระยะยาว ๒๐ ปี สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ซึ่งปกติจะเป็นแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ แต่ไม่ได้เรียกอย่างเป็นทางการเนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงแผนหลายประการ เช่น อดีตเป็นแผน ๑๕ ปี ต่อมามีการปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะครบ ๑๕ ปี ในปัจจุบันเป็นแผน ๒๐ ปี เพื่อสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ดังนั้นแผนการศึกษาแห่งชาติ จึงไม่นิยมนับเป็นฉบับเหมือนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งมีระยะเวลาที่คงตัวทุก ๆ ๕ ปี แต่แผนการศึกษาแห่งชาติมีระยะเวลาเปลี่ยนไปมาไม่แน่นอน^{๕๒} มีรายละเอียด ดังนี้

^{๕๒} วรวัตติ กิตติวงศ์, เตรียมสอบครูผู้ช่วย สังกัด สพฐ. ฉบับครบเครื่อง. ๒๕๖๐, หน้า ๑๖๗.

วิสัยทัศน์ คือ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลก ศตวรรษที่ ๒๑” รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์แผนการศึกษาแห่งชาติ ไว้ดังนี้

๖ ยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ

๑. การจัดการเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ
๒. การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
๓. การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
- ๔ การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางการศึกษา
๕. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๖.การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

เป้าหมาย (Output)

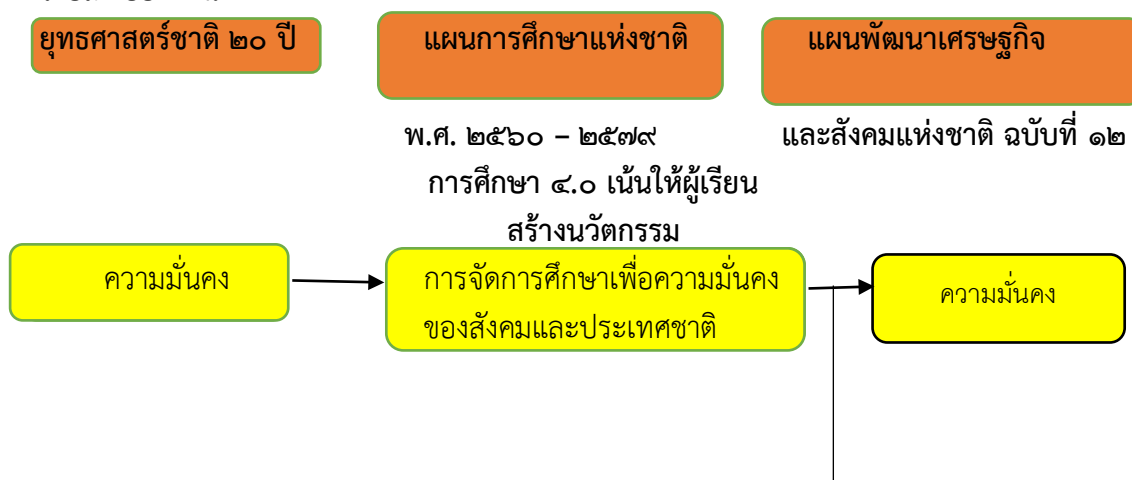
๑. การเข้าถึงการศึกษา (Access)
๒. ความเท่าเทียม (Equality)
๓. คุณภาพ (Quality)
๔. ประสิทธิภาพ (Efficiency)
๕. ตอบัณฑิตที่ปรับเปลี่ยน (Relavancy)

ผลลัพธ์สุดท้าย Outcome

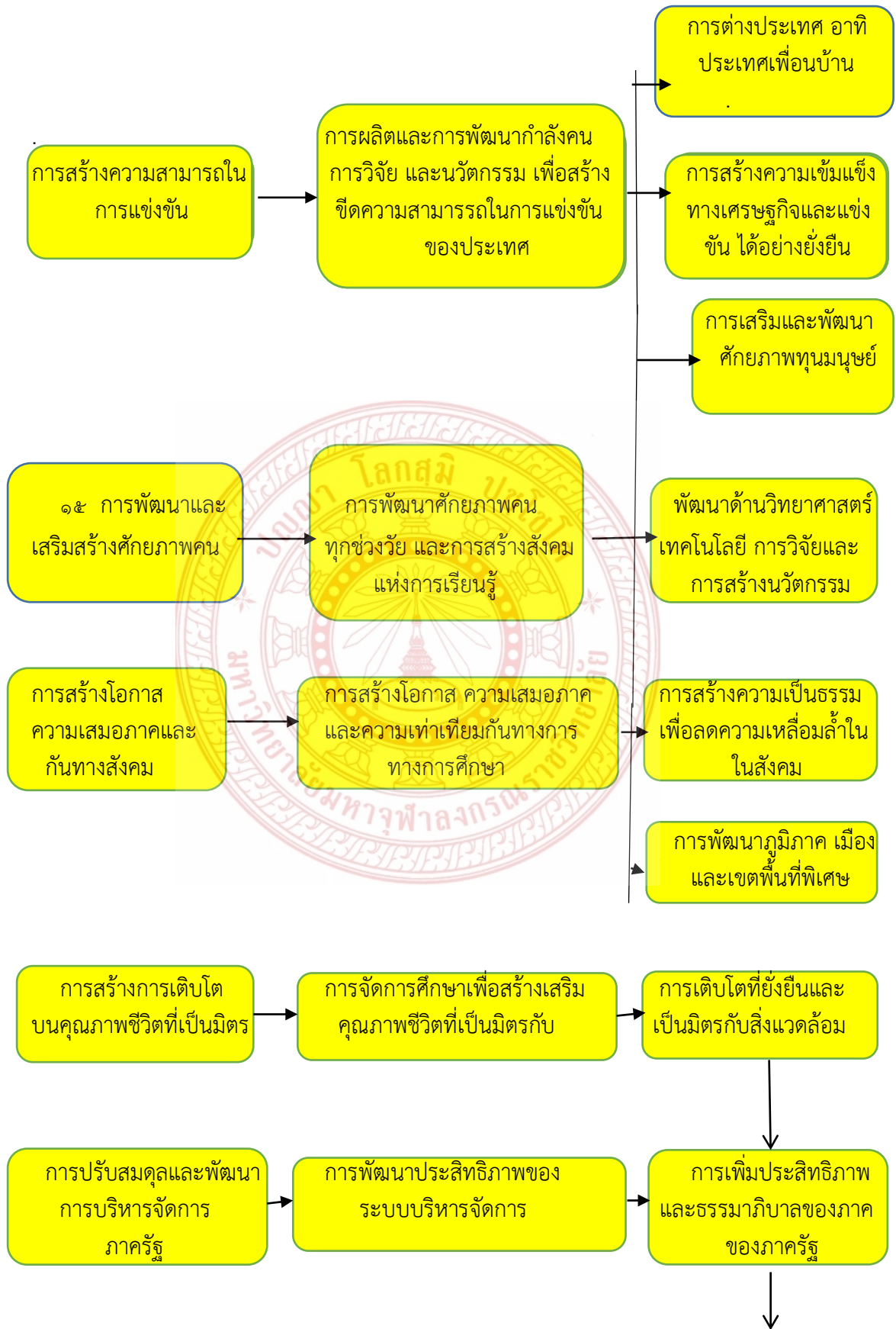
๑. เด็กไทยศตวรรษที่ ๒๑ (๓Rs+ ๘Cs)
๒. สังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรมมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน
๓. ประเทศไทยก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income trap)

ความเชื่อมโยงระหว่าง ๓ ยุทธศาสตร์แห่งชาติ

ความเชื่อมโยงระหว่าง ๓ ศาสตร์แห่งชาติ เป็นการเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ,แผนการศึกษาแห่งชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒^{๕๓} โดยมีรายละเอียดดังนี้

^{๕๓} อ่างแล้ว วรวัตติ กิตติวงศ์,เตรียมสอบครูผู้ช่วย ฉบับครบเครื่อง อัปเดตครั้งที่ ๒, หน้า ๑๖๘.

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

การศึกษา ๔.๐ จากปัญหาต่าง ๆ ของประเทศไทย เช่น เศรษฐกิจ การเมืองล้มเหลว สังคมการศึกษา ๔.๐ จากปัญหาต่าง ๆ ของประเทศไทย เช่น เศรษฐกิจ การเมืองล้มเหลว สังคมล้มเหลวหรือทุก ๆ ปัญหาที่ล้มเหลวต่างก็โทษการศึกษาล้มเหลว ไทยแลนด์ ๔.๐ เป้าหมายต้องการให้ประเทศไทยมีนวัตกรรมเป็นของตนเอง แต่หลักสูตรการศึกษาและการจัดการการเรียนการสอนของครูตอบสนองเป้าหมายของไทยแลนด์ ๔ ๐ แล้วหรือยัง ทั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงและปรับหลักสูตรมาตลอดกว่า ๕๐ ปี ถึงเวลาแล้วที่จะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการศึกษาของประเทศ เพื่อตอบสนองการสร้างนวัตกรรมของประเทศ โดยกระทรวงศึกษาธิการต้องเป็นผู้นำที่ต้องเดินพร้อมไปกับโรงเรียนที่เป็นหน่วยปฏิบัติโดยตรง ^{๕๔} ดังนี้

๑. ต้องกำหนดนโยบายหรือออกกฎโดยกระทรวงนักเรียนต่อห้องเรียนไม่เกิน ๓๖ คน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนอย่างจริงจัง ครูสามารถดูแลนักเรียนในการจัดกิจกรรมการสอนได้อย่างทั่วถึง จะออกข้อสอบอัตรานี้ ครูก็สามารถที่จะตรวจสอบได้ในเวลาที่พอเหมาะ ไม่ใช่ นักเรียนห้องละ ๕๐ คน ครูดูแลไม่ทั่วถึงใครไม่สนใจครูจำเป็นต้องปล่อย ปัจจุบันอัตราการเกิดของประชากรน้อยมาก นักเรียนก็ลดลงทุกโรงเรียน ฉะนั้นสามารถรับนักเรียนได้อย่างเพียงพอ

๒. การจัดความพร้อมของโรงเรียน หมายถึงโรงเรียนทั้งประเทศอย่างน้อยในทุกตำบล หรืออำเภอหรือจังหวัด ต้องมีความพร้อมเท่าเทียมกัน ทั้งสื่อ อุปกรณ์ ครู อาคารสถานที่ ต้องมีความพร้อมเท่ากัน ไม่ให้เกิดการเปรียบเทียบถึงความแตกต่าง

๓. หลักสูตรต้องมีการปรับปรุง อาจจะมีหลักสูตรรายวิชา มีการยกกระดับวิชา คอมพิวเตอร์ วิชาเทคโนโลยี มาเป็นวิชาหลักไม่ใช่เป็นส่วนหนึ่งของวิชาการงานอาชีพ การเรียนเป็นรายวิชาจะมีข้อดี คือ สามารถจะเปลี่ยนรายวิชาได้ทุกปี เป็นวิชาที่โรงเรียนสามารถจัดให้นักเรียนเรียนวิชาที่ทันยุคทันสมัยได้เลยไม่กำหนดตายตัว

๔. ต้องนำสะเต็มศึกษา (STEM EDUCATION) และ Active Learning เข้ามาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน คำว่า “สะเต็ม” หรือ “STEM” เป็นคำย่อมาจากภาษาอังกฤษของศาสตร์ ๔ วิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ , (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และ คณิตศาสตร์ (Mathematics) หมายถึง องค์ความรู้วิชาของศาสตร์ทั้ง ๔ ที่มีการเชื่อมโยงดังที่กล่าวแล้วในตอนต้น ในโลกของความเป็นจริงที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกัน ในการดำเนินชีวิตและการทำงาน การจัดการเรียนการสอนของไทยเรา ครูผู้สอนจะสอนแยกส่วนเช่น สอนเคมีก็เคมีล้วน ๆ ฟิสิกส์ก็ฟิสิกส์ล้วน ๆ หรือคณิตศาสตร์ก็คณิตศาสตร์ล้วน ๆ ไม่เคยนำมาบูรณาการในชิ้นงาน หลักของนวัตกรรมทั้งหมดเกิดจากการนวัตกรรมทั้งหมดเกิดจากการบูรณาการของคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ แล้วจึงเกิดนวัตกรรมจนเป็นเทคโนโลยี ต่อมา มีการนำเทคโนโลยีมาบูรณาการกับวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จึงเกิดนวัตกรรมใหม่ต่อยอดไปเรื่อย ๆ ทั้งโดยใช้กระบวนการทางวิศวกรรมในการสร้างนวัตกรรม

^{๕๔} <https://www.google.com/outsideclass/thai-education> การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๑.

การสอนให้นักเรียนสร้างนวัตกรรมนั้น ต้องสอนให้นักเรียนรู้แบบโครงการ หรือการสร้างชิ้นงาน โดยในโครงการหรือชิ้นงานนั้น นักเรียนต้องตอบได้ว่ามีคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง อย่างไรในอดีตการสร้างชิ้นงานของนักเรียนเราไม่เคยนำวิชา STEM เข้ามาบูรณาการ ตัวอย่างเช่น อดีตหุงข้าวเป็นวิถีชีวิตประจำวัน แม่บอกให้กรอกข้าวสาร ๑ หรือ ๒ กระป๋อง ใส่น้ำให้สูงจากข้าวสาร ๑ ข้อ หรือแล้วแต่บางคนให้ท่วมหลังมือ การหุงข้าวใช้ไม้ฟันหรือ ถ่าน หุงข้าวสุกไม่ดิบสามารถรับประทานได้เสร็จก็จบแต่เราไม่เคยนำหลักคณิตศาสตร์หรือเรื่องของการตวงวัด เรื่องปริมาตรหลักของวิทยาศาสตร์ เรื่องความร้อนเข้ามาคิดในเรื่องของการหุงข้าว ญี่ปุ่นนำหลักของ STEM มาใช้ในการหุงข้าว โดยใช้หลักคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เช่น เรื่องของการตวง เรื่องของความร้อน เรื่องของเวลา จนสามารถสร้างหม้อหุงข้าว ไฟฟ้าได้สำเร็จและมีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ เช่น กำหนดเวลา ในการหุงข้าว การอุ่นข้าว การต้มข้าว ฯลฯ หรือยกตัวอย่างในชีวิตจริง คนไทยมีการปรุงอาหารต่าง ๆ มากมาย เช่น แกงบั้ง ทำขนมบั้ง บางคนทำอร่อย บางคนทำไม่อร่อย ขึ้นอยู่กับฝีมือ การปรุงอาหาร หรือขนม ก็ใช้ความเคยชินในการปรุง เช่นการเหยาะน้ำปลา ใส่น้ำตาล ใสเกล็ด เป็นฝีมือเฉพาะคน แต่ถ้าเรานำหลัก STEM เข้ามาจับ จะทำให้เกิดแฟรนไชส์ (Franchise) เป็นของตนเอง ฉะนั้นหลักสูตรต้องกำหนดให้นักเรียนต้องมีโครงการ หรือชิ้นงานที่ตอบโจทย์ STEM ได้ครูสอนในกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการงานอาชีพต้องมีความรู้ใน STEM มาบูรณาการในโครงการ หรือชิ้นงานของนักเรียนได้ ส่วน Active Learning เป็นการเตรียมการเรียนการสอนให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง สร้างชิ้นงานเป็นของตนเองได้จริง โดยงานเดี่ยวหรืองานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ STEM ถ้าเป็นรายวิชาที่เป็นเนื้อหา นักเรียนสามารถที่จะสรุปนำเสนอผลงานของตนเองได้

๕. ต้องสร้างตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู เพื่อจะทำให้ทราบจุดเด่น จุดด้อย ต้องพัฒนาครูเป็นรายบุคคล กระทรวงต้องการให้ครูเป็นอย่างไรก็กำหนดตัวชี้วัดมาประเมินในสิ่งที่ต้องการให้เป็น ปัจจุบันตอบไม่ได้ว่าครูแต่ละคนมีสิ่งที่จะต้องพัฒนาอะไรบ้าง จุดเด่นของครูมีอะไรบ้าง เช่น ต้องการให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ก็ต้องสร้างตัวชี้วัดเพื่อประเมินครูว่ามีการใช้ได้หรือเปล่า เช่น กระทรวงมีนโยบายอย่างไร นโยบายจะสำเร็จหรือไม่ต้องกำหนดตัวชี้วัดของนโยบายนั้น ๆ ระดับโรงเรียนและระดับตัวบุคคลของแต่ละนโยบาย ถึงจะตอบโจทย์แห่งความสำเร็จนั้นได้

ไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นสิ่งที่ดี ถ้าเป็นไปตามโมเดลนี้ประเทศจะต้องมีนวัตกรรมเป็นของตนเองอย่างแน่นอน ฉะนั้น การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นส่วนหนึ่งของไทยแลนด์ ๔.๐ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ จึงต้องอาศัยทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะครูต้องปรับการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา (STEM) และ Active Learning นำมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ การปฏิรูปการศึกษาต้องเน้นที่ห้องเรียน ติดตามพฤติกรรม การสอนของครูโดยสร้างตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องมีมาตรฐานเดียวกัน ภายใน ๑๐ ปี ประเทศไทยต้องมีนวัตกรรมเป็นของตนเองแน่นอน

การศึกษาเด็กไทยในยุค Thailand ๔.๐

ในยุค Education ๔.๐ ที่การเรียนการสอนมุ่งสอนให้ผู้เรียน สามารถนำองค์ความรู้ ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลกนี้มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนอง

ความต้องการของสังคม ดังนั้นการศึกษายุคใหม่ต้องเน้นแสวงหาการเรียนรู้ได้ อย่างท้าทาย สร้างสรรค์ความรู้ใหม่ ต่อยอดความรู้เดิม เติมเต็มความรู้ใหม่ คิดและประยุกต์ใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง สังคม ตามสถานการณ์ การจัดการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ จึงต้องนำเอาหลักการเกี่ยวกับยุคสมัยใหม่ที่ตรงตามความสนใจชนพื้นเมืองดิจิทัล ที่มีชีวิตโลกไซเบอร์ ซึ่งประกอบด้วยการจัดการศึกษาที่ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันบนไซเบอร์ โดยใช้ขีดความสามารถของระบบเชื่อมโยงทางฟิลิคัลกับไซเบอร์ ที่มีอุปกรณ์สมัยใหม่ช่วย เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต ฯเมื่อแนวโน้มการพัฒนาประเทศมุ่งเน้นที่การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม แล้วการศึกษาของประเทศควรจะพัฒนาระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมในยุค “ประเทศไทย ๔.๐” “เมื่อเข้าถึงเนื้อหาความรู้มีลักษณะเปิด เข้าถึงได้ง่าย การแสวงหาความรู้จึงทำได้เร็ว เด็ก เยาวชนยุคใหม่มีลักษณะเป็นชนพื้นเมืองดิจิทัล Digital native ทำให้การเรียนการสอนแบบเก่าในห้องเรียน ที่ใช้วิธีการท่องจำเนื้อหา ตามแผนการสอน ตามกรอบหลักสูตรหรือทำโจทย์ ทำข้อสอบแบบเดิมจึงไม่เหมาะสมกับการศึกษายุคใหม่ ด้วยปัจจัยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงแนวคิดทางการจัดการศึกษา คนที่จะเป็นกำลังในการพัฒนาชาติในยุค ๔.๐ นอกจากจะต้องมีทักษะจากความรู้ตามหลักสูตรที่ได้ จดจำร่ำเรียนมา (Cognitive skills) ส่วนหนึ่งแล้วยังต้องมีทักษะอีกส่วนหนึ่ง คือทักษะที่ได้จากการทำงานของมันสมองส่วนหน้า ซึ่งมาจากการหล่อหลอมฝึกฝน (Non-Cognitive skills) ปฏิบัติให้เป็นคนไม่มั่งง่าย รู้จักใช้ ความคิดใคร่ครวญ ไตร่ตรอง แสวงหาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สร้างสรรค์แนวทางการพิชิตแก้ปัญหา มีความมุ่งมั่นบากบั่นไม่มั่งง่าย ถือว่าเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นต้องปลูกฝังให้กับเยาวชนทุกคน นอกเหนือไปจากการให้ ความรู้ เนื้อหาวิชาในตำราเรียน เรียกว่า พุทธิศึกษา พลศึกษา จริยศึกษา และหัตถศึกษา เป็นทักษะที่ทุกคนต้องมีและจะต้องสร้างขึ้น โดยการหล่อหลอมฝึกให้ทำจนชำนาญจนติดเป็นนิสัยที่แสดงออกได้ อัตโนมัติ คำว่า จิตตะ มานะ วิริยะ อุตสาหะ เป็นเพียงความรู้ที่เราสอนให้จดจำ แต่เราไม่เคยปลูกฝังในยุคนี้ครูอาจารย์ในสถานศึกษาทุกระดับ จะต้องทำหน้าที่ให้ครบทั้งสองส่วน คือ ให้ความรู้ และปลูกฝังนิสัยที่เกิดจากการพัฒนา ทักษะต่าง ๆ ของสมองส่วนหน้า โดยอาศัยกระบวนการสอน และการฝึกทำซ้ำ ๆ ให้มีความมุ่งมั่นบากบั่นมานะไม่ย่อท้อง่าย ๆ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากองค์ความรู้ผ่านทางนวัตกรรมที่ เกิดขึ้นอย่างไม่หยุดยั้งนั้น^{๕๕}

สรุปว่า แนวทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยที่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน จึงต้องนำแนวคิด Education ๔.๐. ไปใช้ในการบูรณาการการจัดการเรียนการสอน ด้วยการใช้เทคโนโลยีแสวงหาความรู้ ต่อยอดองค์ความรู้และเป็นการศึกษาข้อมูล ที่เน้นการผลิตคนไปสร้างสรรค์ นวัตกรรมอย่างแท้จริง

การขับเคลื่อนการศึกษาไทยสู่ไทยแลนด์ ๔.๐

ในปัจจุบันสังคมไทยก้าวเข้าสู่โลกยุคดิจิทัลอย่างเต็มตัว ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม ล้วนดำเนินไปอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขัน การเข้าถึงข้อมูลปริมาณมหาศาลผ่านโลกออนไลน์ มากขึ้น ส่งผลให้คุณลักษณะเด็กเปลี่ยนไปประกอบกับรัฐบาลได้ประกาศนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ .มีเป้าหมายให้ประเทศไทยก้าวออกจากกับดักรายได้ปานกลางและก้าวไปสู่ประเทศรายได้สูง โดยใช้

^{๕๕}

นวัตกรรมทางเศรษฐกิจสังคมและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสูงเพื่อการขับเคลื่อนประเทศ

การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพทรัพยากรในประเทศ เพื่อเตรียมกำลังคนให้พร้อมในการเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย สู่เวทีเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ ในงานเสวนา หัวข้อ “การศึกษาไทย ๔.๐.” “โดยสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดลร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อแลกเปลี่ยนถึงการจัดการศึกษาด้วยการบูรณาการเชิงสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมที่กำลังก้าวเข้าสู่โลกยุคดิจิทัล

๒.๓.๔ องค์ประกอบของรูปแบบหรือโมเดลการพัฒนาประเทศไทย Thailand ๔.๐

ในการพัฒนาประเทศไทยการเข้าสู่องค์ประกอบของโมเดลการพัฒนาประเทศไทย Thailand ๔.๐ ดังนี้

๑. เปลี่ยนจากเกษตรดั้งเดิม สู่เกษตรสมัยใหม่ เน้นบริหารจัดการและเทคโนโลยีเตรียมปั้น เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการ ทั้งยังเป็นเกษตรกรที่ฐานะร่ำรวย

๒. เปลี่ยนจาก Traditional หรือ SMEs ที่มีภาครัฐคอยช่วยเหลือ เพื่อผลักดันสู่การเป็น Smart Enterprises และ startups ที่มีศักยภาพสูง

๓. เปลี่ยนจาก Traditional services ที่มีมูลค่าต่ำสู่ที่มีมูลค่าสูง High value services.

๔. เปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำ สู่แรงงานที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและทักษะสูง เป้าหมายที่ได้จากโมเดลนี้ คือ เปลี่ยนประเทศไทยที่จัดอยู่ในกลุ่มประเทศ “รายได้ปานกลางขั้นสูง” ให้กลายเป็นกลุ่ม “ประเทศที่มีรายได้สูง” ด้วยนวัตกรรมที่ช่วยยกระดับคุณภาพของเศรษฐกิจ จากกลไกต่าง ๆ เน้นไปทางการนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้

เส้นทางสู่การศึกษาไทย ๔.๐ เพื่อให้ก้าวไปสู่การศึกษาไทย ๔.๐ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดส่งเสริมสนับสนุนโครงการสำคัญได้แก่ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ การยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษ พัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี พัฒนานักวิจัยหลากหลายสาขาการจัดการเรียนการสอน STEM การศึกษา ความร่วมมือ “สานพลังประชารัฐ”

การศึกษา ๔.๐

ผู้เรียนสร้างนวัตกรรมเองได้	การศึกษา ๔.๐
ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้	การศึกษา ๓.๐
ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง	การศึกษา ๒.๐
ผู้เรียน เรียนรู้จากครู อาจารย์	การศึกษา ๑.๐

หลักการสอนและการจัดการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา ๒๒ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ครูเป็นผู้คอยแนะนำ ให้คำปรึกษา ไม่ใช่ควบคุมห้องเรียนหรือการบอกความรู้แก่ผู้เรียนเพียงอย่างเดียว ระดับของการจัดการเรียนรู้ได้ แก่ ทักษะการสอน เทคนิคการสอน วิธีการสอน รูปแบบการสอน^{๕๖} ดังนี้

๑. รูปแบบการเรียนการสอน

๑.๑ รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังมโนทัศน์หรือผังกราฟิก (Graphic Organizers)

๑.๒ รูปแบบการเรียนการสอนตามคิดของกาเย่ (Gagne)

๑.๓ รูปแบบการเรียนการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ (๔ MAT)

๑.๔ รูปแบบการเรียนการสอนแบบ CIPA

๑.๕ รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

๑.๖ รูปแบบการเรียนการสอนแบบโดยการสร้างเรื่อง (Storyline Model)

๑.๗ รูปแบบการเรียนการสอนแบบโดยการบูรณาการ (INtegration)

๑.๘ รูปแบบการเรียนการสอนแบบอภิปัญญา (Metacognition)

๑.๙ รูปแบบการเรียนการสอนแบบโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

๑๐.รูปแบบการเรียนการสอนแบบเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพ

๒. วิธีสอน

๒.๑. การบรรยาย (Lecture)

๒.๒. การอภิปราย (Discussion)

๒.๓. การสาธิต (Demonstration)

๒.๔. การทดลอง (Experimentation)

๒.๕. การนิรนัย (Deductive Method)

๒.๖. การอุปนัย (Inductive Method)

๒.๗. การไปทัศนศึกษา (Field Trip)

๒.๘. การแสดงละคร (Dramatization)

๒.๙. การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)

๒.๑๐. กรณีศึกษา (Case Study)

๒.๑๑. เกมส์ (Game)

๒.๑๒. การระดมพลังสมอง (Brainstorming)

๒.๑๓. สถานการณ์จำลอง (Stimulation)

๒.๑๔ ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center)

๒.๑๕ บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Instruction)

๒.๑๖. การเชิญวิทยากร (Guest Speaker)

๒.๑๗ โครงการหรือโครงการงาน (Project)

^{๕๖} อ้างแล้ว,

๒.๑๘. โต้วาที (Debate)

๓. เทคนิคการสอน

๓.๑ เทคนิค JIGSAW

๓.๒ เทคนิค STAD

๓.๓. เทคนิค TGT

๓.๔. เทคนิค TAI

๓.๕ เทคนิค LT

๓.๖ เทคนิคหมวก ๖ ใบ

๓.๗ เทคนิค SCUMPS

สรุปว่า รูปแบบการสอนเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญการขับเคลื่อนงานโดยผ่านผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ใช้ความรู้และสร้างกรอบแนวคิด สะท้อนปัญหา ความต้องการของคนในชุมชน และทุนทางสังคม รวมทั้งการทำงานเป็นทีม มีหลากหลายวิธีที่ผู้สอนนำมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้มีความหลากหลายใน เทคนิคการสอนนำไปสู่ความเข้าใจและเกิดแนวความคิดใหม่ไปสู่การผลักดันตนเองให้ไปสู่เป้าหมาย การสอนแบบสร้างเรื่อง แบบบูรณาการ รูปแบบในการสอนแบบเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพที่ดึงาม วิธีการนำบรรยาย ให้เห็นภาพพจน์ อภิปรายกลุ่ม ทดลองหรือแล้วแต่เป็นเทคนิควิธีการสอนใช้แบบ หมวก ๖ หรือ แบบผังมโนทัศน์ (Concept Map) หรืออาจใช้วิธีการ ฟัง คิด ถาม เขียน ก็เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ต่อยอดจากความคิด ต่อยอดจากคำถามเพื่อสร้างความเข้าใจ แล้วก็สามารถบันทึกเป็น ลายลักษณ์อักษร ครูยุคใหม่ต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอต้องเรียนรู้อยู่เสมอต้องแสวงหาวิธีการใหม่ ๆ แล้วนำมาบูรณาการให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของตนหรือในสาระแต่ละวิชาที่ทำการสอน ครูจึง ได้ชื่อว่า ผู้มีทักษะในวิชาชีพสอนชั้นสูง ถ่ายทอดไปสู่ผู้เรียนได้อย่างยอดเยี่ยม ให้ถือเป็นคติอยู่ในใจ เสมอว่า “หน้าที่ของครูคือผู้สอนที่ดี” การขับเคลื่อนการศึกษาสู่ไทยแลนด์ ๔.๐ ปัจจุบันสังคมไทยก้าว เข้าสู่โลกดิจิทัลอย่างเต็มตัว ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจสังคมล้วนดำเนินไปอย่างรวดเร็ว มีการ แข่งขันสูง การเข้าถึงแหล่งข้อมูลปริมาณมหาศาลผ่านโลกออนไลน์มากขึ้น ส่งผลให้คุณลักษณะเด็ก เปลี่ยนไปประกอบกับรัฐบาลได้ประกาศนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ มีเป้าหมายให้ประเทศไทยก้าวออก จากกับดักรายได้ปานกลางก้าวไปสู่ประเทศรายได้สูง โดยใช้นวัตกรรมทางเศรษฐกิจสังคมและการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสูงเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทย

๒.๓.๕ กระบวนการรูปแบบของการการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ ในการรองรับนโยบาย การพัฒนาประเทศไทย

การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในประเทศ

ผู้บริหารการศึกษา จึงต้องวางแผนรับมือกับการพัฒนาประเทศไทยในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ เพื่อเตรียมกำลังคนให้พร้อมในการเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยสู่เวที เศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและนานาชาติต่อไป ดังนี้

.ไกรยส ภัทราวาท^{๕๗} การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ ๔ ในตลาดแรงงาน คือการแข่งขันสูงขึ้น ซึ่งจะไม่ใช่แต่การแข่งขันระหว่างคนด้วยกันเองอีกต่อไปแต่ จะเป็นการแข่งขันกันระหว่างคนกับเทคโนโลยีด้วย ทำให้คนมีความเสี่ยงในการตกงานมากขึ้น เพราะมี

^{๕๗} อ่างแล้ว,ไกรยส ภัทราวาส,การขับเคลื่อนไทยแลนด์ ๔.๐ สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๑.

การใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรเข้ามาแทนที่แรงงานมนุษย์ โดยเฉพาะแรงงานที่ใช้ทักษะการทำซ้ำเป็นประจำ (Routine skill) จะถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย เช่น หุ่นยนต์ คอมพิวเตอร์ ที่มีปัญญาประดิษฐ์ เครื่องพิมพ์ ๓ มิติ และระบบอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงกับอินเทอร์เน็ตทั้งหมด เป็นต้น ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่ามนุษย์และมีต้นทุนต่อหน่วยที่ถูกกว่าต่อไปนี้ควรปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยให้บูรณาการกับศาสตร์วิชา STEM ทั้ง ๔ ศาสตร์เพื่อรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระระบบสารสนเทศทางการศึกษา สพท. สุรินทร์เขต ๓ ^{๕๘} ดังต่อไปนี้

เพิ่มวิสัยทัศน์หลักสูตร: มิวินัย ใฝ่เรียนรู้ เป็นอยู่พอเพียง รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ ปรับตัวชีวิตช่วงชั้นเป็นตัวชีวิตขั้นปี: ได้กำหนดตัวชีวิตขั้นปีสำหรับการศึกษาระดับชั้น จะช่วยให้เกิดเป็นเอกภาพ และมีความชัดเจนในการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลในแต่ละระดับชั้น รวมทั้งช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา

กำหนดสาระการเรียนรู้แกนกลาง: ซึ่งเป็นจุดร่วมที่ผู้เรียนให้ทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเรียนรู้ ช่วยให้เกิดเอกภาพในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนในชาติมากขึ้น

ปรับโครงสร้างเวลาเรียน: กำหนดเวลาเรียนขั้นต่ำในแต่ละปีไว้ โดยเปิดช่องว่างให้สถานศึกษาสามารถกำหนดปรับเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้การจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับผู้เรียนในระดับชั้นต่าง ๆ และในกลุ่มสาระต่าง ๆ มีความเหมาะสม สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น

ปรับเกณฑ์การวัดประเมินผล: ระดับประถมศึกษา (ป. ๑-๖) ยังคงตัดสินผลการเรียนเป็นรายปีเช่นเดิม แต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้เปลี่ยนเป็นการตัดสินผลการเรียนเป็นรายภาคให้สอดคล้องกับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อรองรับระบบหน่วยกิต และกำหนดให้การบริการสังคม (Community Service) เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและต้องได้รับการประเมินผลอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม

การใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ตามคำสั่ง กระทรวงศึกษาธิการ ที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ ๒๙๓/๒๕๕๑ เรื่องให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ^{๕๙} ดังนี้ กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัด จัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๑)

การจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้แบ่งไว้ ๓ ระดับ ได้แก่

^{๕๘} ระบบสารสนเทศทางการศึกษา สพท.สุรินทร์เขต ๓, หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑. <http://www.surnet.officece/index.php?option=comcontnt&view=article&id=๓๓&Itemid=๘๓>(online), สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๑.

^{๕๙} อ่างแล้ว,เฉลิม พักอ่อน,แนวทางการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑.

๑) ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖) เป็นระดับการศึกษาที่มุ่งเน้นทักษะขั้นพื้นฐานด้านการอ่านการเขียน การคิดคำนวณ การคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร

๒) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓) เป็นระดับการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัว

๓) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นระดับการศึกษาที่มุ่งเน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ของผู้เรียนแต่ละคน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ สู่หลักสูตรสถานศึกษา (หลักสูตรท้องถิ่น)

สถานศึกษาสามารถนำเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาที่สนองต่อหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑^{๖๐} และเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นความต้องการของท้องถิ่นโดยมีองค์ประกอบดังนี้

๑) ส่วนนำ (วิสัยทัศน์) พันธกิจ จุดหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๒) การจัดทำโครงการสร้างหลักสูตร (รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน เวลาเรียน ระดับประถมศึกษา (ป.๑-๖)

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๑ -๖)

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔-๖)

๓) การจัดทำคำอธิบายรายวิชา (รหัสวิชาชื่อรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ระดับชั้น เวลาเรียน รายละเอียดคำอธิบายรายวิชา)

๔) เกณฑ์การจบหลักสูตร

๕) การจัดทำหน่วยการเรียนรู้

๖) การออกแบบการเรียนรู้ที่อิง

๗) คู่มือการวัดและประเมินผลระดับ

กรอบภาพรวมของการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ ดังนี้

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกายสมบุรณ์ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมือง ไทย และพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

^{๖๐} อ่างแก้ว,ธีรพงษ์ ศรีโพธิ์, หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑,สู่หลักสูตรสถานศึกษา (หลักสูตรท้องถิ่น).

จุดหมาย

๑. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒) มีความรู้อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต

๓) มีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

๔) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๕) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์สร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ๑) ความสามารถในการสื่อสาร
- ๒) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์
- ๓) ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ๔) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- ๕) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ๑) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- ๒) ซื่อสัตย์สุจริต
- ๓) มีวินัย
- ๔) ใฝ่เรียนรู้
- ๕) อยู่อย่างพอเพียง
- ๖) มุ่งมั่นในการทำงาน
- ๗) รักความเป็นไทย
- ๘) มีจิตสาธารณะ

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้

๑) ภาษาไทย	๒) คณิตศาสตร์	๓) วิทยาศาสตร์
๔) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	๕) สุขศึกษาและพลศึกษา	
๖) ศิลปะ	๗) การงานอาชีพและเทคโนโลยี	๘) ภาษาต่างประเทศ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- ๑) กิจกรรมแนะแนว
- ๒) กิจกรรมนันทนาการ
- ๓) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

คุณภาพของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดองค์ความรู้ ทักษะสำคัญและคุณลักษณะที่สำคัญ ที่เป็นจุดเน้นในการพัฒนาผู้เรียนและองค์ความรู้ในหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

๑) ภาษาไทย: ความรู้ ทักษะและวัฒนธรรมใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ เจตคติ และวัฒนธรรมการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารการแสวงหาความรู้และการประกอบอาชีพ

๒) คณิตศาสตร์: การนำความรู้ทักษะและกระบวนการคิดทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหาการดำเนินชีวิต และศึกษาต่อ การมีเหตุผล มีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์

๓) วิทยาศาสตร์: การนำความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษาค้นคว้า หาความรู้และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ และจิตวิทยาศาสตร์

๔) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม: การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข พลเมืองดีศรีทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม รักชาติและภูมิใจในความเป็นไทย

๕) สุขศึกษา: ความรู้ทักษะและเจตคติในการสร้างเสริมสุขภาพและพละกายภาพของตนเองและผู้อื่นการป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพอย่างถูกวิธีและทักษะในการดำเนินชีวิต

๖) ศิลปะ: ความรู้และทักษะในกาคิดริเริ่ม จิตนาการ สร้างสรรค์งานศิลปะสุนทรีย์ภาพและการเห็นคุณค่าทางศิลปะ

๗) การงานอาชีพและเทคโนโลยี: ความรู้ ทักษะและเจตคติในการทำงาน การจัดการ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและการใช้เทคโนโลยี

๘) ภาษาต่างประเทศ: ความรู้ ทักษะ เจตคติ และวัฒนธรรมการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารการแสวงหาความรู้และการประกอบอาชีพ

สรุปว่า ทุกสาระการเรียนรู้มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ พร้อมกับการพัฒนาสุนัตกรรมใหม่ ๆ ทุกสาระการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาโดยการค้นคว้าอย่างสร้างสรรค์ เพื่อที่จะรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ โดยการนำทุกหลักสูตรมาบูรณาการอย่างสร้างสรรค์ให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในกระบวนการพัฒนา ตามประกาศเป็นนโยบายของรัฐบาลที่จะให้สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพของผู้เรียน ครูจะต้องให้คำปรึกษาทุกรายวิชาจะไม่ปิดบังถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่ผู้เรียนอย่างชัดเจน ครูต้องพัฒนากิจกรรมอยู่ตลอดเวลา ต้องการให้ผู้เรียนมีความคิดอย่างสร้างสรรค์สามารถผลิตนวัตกรรมใหม่ๆได้อย่างยั่งยืนต่อไป

๒.๓.๖ การประยุกต์ใช้รูปแบบการจัดการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ ในการพัฒนาประเทศไทย

การนำรูปแบบการศึกษาแบบบูรณาการนำมาประยุกต์ใช้เพื่อต้องการให้เกิดองค์ความรู้ใหม่หรือการสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดกับโรงเรียน/สถานศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษาของไทยเป็นการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง รูปแบบการเรียนการสอนเปรียบเสมือนพิมพ์

เชี่ยวชาญที่วิศวกรใช้เป็นแบบแผนในการสร้างอาคาร แต่รูปแบบการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้ครูที่มีความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ได้ทุกสถานการณ์ขึ้นอยู่กับผู้สอนวางแผนและบูรณาการอย่างไร หลักธรรมในพระพุทธศาสนา อาทิ ศีล ๕ พรหมวิหาร ๔ อธิปไตย ๔^{๖๑} ครูควรนำมาบูรณาการเพิ่มเติมให้นักเรียนมีความสำนึกคิดที่ดี ถ้าจิตใจขึ้นอยู่กับวัตถุมากเกินไปปัญหาตามมาคือ ความประมาท จิตขาดเมตตาธรรม ทำอะไรก็ขาดสติ สัมปชัญญะ นำความเสื่อมเสียมาสู่ตนและสถาบัน ซึ่งในประเด็นนี้ ๔ โรงเรียนในจังหวัดสงขลาได้นำประยุกต์ใช้คือ โรงเรียนชรรค์ชัยกัมพลานุสรณ์, โรงเรียนแสงทองวิทยา, โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒, โรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ได้คิดค้นสร้างโครงการ/โครงการต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาร่วมกันกันผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในสถานศึกษาและสิ่งสำคัญมาก คือ มีจิตวิญญาณที่เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมและศีลธรรมมีความรับผิดชอบร่วมกันต่อสังคมประเทศชาติ บ้านเมืองจะเป็นสุขมีความสุข ถ้าเรารู้จักนำสิ่งรอบข้างมาประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยคิดว่าทุก ๆ รูปแบบถ้ารู้จักนำสิ่งแวดล้อมรอบข้างมาพัฒนาพร้อมกับนวัตกรรมใหม่ ๆ แล้ว สิ่งประดิษฐ์ทั้งหลายก็จะมีคามสวยงามเป็นความน่าเพลิดเพลินใจไปกับผลผลิตเหล่านั้น การนำเอาหลักสะเต็ม (STEM) ทั้ง ๔ ศาสตร์มาบูรณาการการเรียนการสอน จะเป็นผลดีต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้โรงเรียน/ชุมชนหรือองค์กรของสถานศึกษามีความเด่นชัดในการผลิตนวัตกรรม นอกจากนี้จะต้องนำหลักสูตรท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนก็มีจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนคือสร้างสังคมให้เป็นคนดี ในการบริหารการจัดการศึกษานั้นครูต้องสร้างกลุ่มให้เป็นรูปแบบที่เป็นรูปแบบที่ชัดเจน อาทิ รูปแบบการสอนในกลุ่ม เช่น กลุ่มเพื่อนเรียน (Partners in learning model) กลุ่มสืบสอบ (Group investigation model) รูปแบบการสอนโดยการซักค้าน (Jurisprudential inquiry model) รูปแบบการเรียนการสอนบทบาทสมมติ (role playing model) เป็นรูปแบบที่พัฒนาผู้เรียนและการพัฒนาความคิด สติปัญญาของผู้เรียนเป็นการเสริมสร้างความคิดรวบยอด พัฒนาความสามารถทางสติปัญญา พัฒนาทักษะกระบวนการแก้ปัญหาและกระบวนการสืบสอบและกระบวนการความคิดต่าง ๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดแบบรวบยอดการสอนที่เน้นความเข้าใจ การสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) การสอนที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย (affective domain) การสอนเน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (psycho-motor domain) การสอนเน้นด้านการพัฒนาด้านทักษะกระบวนการ (process skills) และการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการ (integration) ในประเด็นเหล่านี้ สามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ และเกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ เป็นการสนองตอบรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ได้เต็มศักยภาพของเรียนการสอนโดยสมบูรณ์แบบ การศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐

การประยุกต์ใช้เป็นศาสตร์และศิลป์ คือ ศิลป์แห่งรูปแบบวิธีการสอน วิเคราะห์รูปแบบผู้วิจัยใช้วิธีการสอนโดยมีจุดมุ่งหมายนำหลักธรรมโดยเฉพาะศีล ๕ นำมาบูรณาการกับหลักสะเต็มโดยวิธีการที่หลากหลายวิธี ดังนี้

^{๖๑} คณาจารย์โรงพิมพ์เลี้ยงช้าง , นวโกวิท, กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์เลี้ยงช้าง ๒๕๕๕, หน้า ๒๔-๒๗ .

นาคารชุน^{๒๒} ได้กล่าวถึงระดับสติปัญญาและรูปแบบวิธีการสอนเพื่อให้เข้าใจเนื้อหา คำสอนว่า นักไวชากรรมเริ่มต้นด้วยการสอนให้อ่านด้วยอักษรฉันไต พระพุทธเจ้าก็ฉันนั้น ทรงแสดงธรรมที่ผู้ฟังจะสามารถเข้าใจง่าย สำหรับคนทรงสอนธรรมระดับทวิภาวะ (ภาวะเป็นคู่ เช่น ฤก-ผิด ดี-ชั่ว บาป-บุญ กุศล - อกุศล) บางคนทรงสอนธรรมระดับลิกซึ่ง เมื่อเข้าใจสาระแห่งสัจจและกรุณา แล้ว เชื่อว่าเป็นมรรคาแห่งการบรรลุอนุตร โภธิญาณ พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมแตกต่างกันแก่ประชาชนที่มีพื้นฐานต่างกัน ทั้งในด้านความสนใจ อุบิสัย ความสามารถและระดับสติปัญญา ในการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนนั้น พระพุทธเจ้าทรงสอนมีรูปแบบหลักการสอนดังนี้

๑. ทรงคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล คือ มีวิธีสอนบุคคลระดับสติปัญญาโดยเปรียบเทียบกับดอกบัว ๔ เหล่า คือ

๑.๑ ผู้มีปัญญาเฉียบแหลม เพียงแค่ยกหัวข้อแสดงก็สามารถรู้และเข้าใจได้ทันทีเปรียบดอกบัวที่อยู่เหนือน้ำ

๑.๒ ผู้มีปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง ต้องอธิบายขยายเนื้อความจึงจะสามารถเข้าใจได้เปรียบดอกบัวเสมอน้ำ

๑.๓ ผู้ที่พอจะแนะนำได้ คือ พอจะฝึกสอนอบรมให้รู้และเข้าใจ เปรียบดั่งดอกบัวที่ยังโผล่ไม่พ้นน้ำ

๑.๔ ผู้ที่ด้อยปัญญา คือ สอนให้รู้ตัวอักษรหรือข้อความได้ แต่ไม่อาจเข้าใจความหมายเปรียบดอกบัวที่จมอยู่ในโคลนตมใต้น้ำ

๒. รูปแบบวิธีการสอนโดยคำนึงถึงเนื้อหาที่สอน

๒.๑ สอนจากเนื้อหาที่ง่ายไปสู่เนื้อหาที่ยาก

๒.๒ สอนวิธีการปฏิบัติ

๒.๓ สอนให้มีเหตุผล

๒.๔ สอนให้รู้และเข้าใจถึงองค์ประกอบของชีวิต

๒.๕ สอนให้ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ทางสายกลาง

๓. สอนโดยคำนึงถึงลักษณะรูปแบบและลักษณะการสอน

๓.๑ สอนโดยการยกตัวอย่างประกอบ

๓.๒ สอนโดยการสร้างบรรยากาศในการสอนให้ปลอดโปร่งมีสิ่งแวดล้อมที่ดี

ดี

๓.๓ สอนได้ทุกสถานการณ์ ทุกสถานที่ แล้วปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์

นั้นได้

๓.๔ สอนแบบรู้แบบรู้แจ้ง

๓.๕ สอนโดยใช้ภาษาสุภาพ นุ่มนวล

ด้วยรูปแบบและวิธีการสอนดังกล่าวนี้ จึงทำให้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแผ่ขยายออกไปและเป็นที่ยอมรับได้ง่ายยิ่งขึ้น อีกทั้งพระพุทธเจ้ายังทรงเป็นต้นแบบของครู ผู้มีกลวิธีการสอนอันแยบคายซึ่งนำไปประยุกต์ใช้ได้ทุกยุคทุกสมัย

^{๒๒} นาคารชุน, โศลกมูลฐานว่าด้วยทางสายกลาง, กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕, หน้า ๙๕-๙๖.

ผู้วิจัยต้องการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนโดยการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการส่งเสริมกำลังใจแก้ปัญหาและอุปสรรค ผู้วิจัยได้สอดแทรกหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะศีล ๕ เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางกาย จิตใจและปัญญา รู้เท่าทันปัญหาและการแก้ไขอย่างถูกต้อง เหมาะสมตามหลักมนุษยธรรม เพราะชุมชนต้องการนักเรียนเป็นคนดีมีศีลธรรม ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนทั้ง ๔ โรงเรียนนำหลักธรรมโดยเฉพาะศีล ๕ ดังนี้

ศีลข้อที่ ๑ ปาณาติปาตาเวรมณี เว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตเป็นบาปเป็นกรรมส่งผลทั้งปัจจุบันและอนาคต ครู อาจารย์ควรแนะนำสอนให้เขาเข้าถึงศีลข้อ ๑ แนะนำหรือสอนให้ใจที่จะทำความดี รักษาศีล มีเบญจศีล เบญจธรรม สร้างความเมตตา กรุณา มีความรัก ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น และคิดช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ ทำให้ร่างกายของเราผ่องใสไม่เศร้าหมอง

ศีลข้อที่ ๒ อทินนาทานาเวรมณี เว้นจากการลักทรัพย์ถือเอาสิ่งที่เจ้าของเขาไม่ให้ไม่อนุญาต สอนให้เขาประกอบอาชีพสุจริตมีสัมมาอาชีพะ มีความขยันหมั่นเพียร เลี้ยงชีวิตโดยชอบ ประกอบด้วยธรรมมีสัมมากรรมันตะ คือ การทำงานชอบ โดยประกอบการทำงานที่ไม่ผิดประเพณี ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดศีลธรรม ละเว้นจากการทุจริต มือทึนนาทาน เว้นจากการลักขโมย และฉ้อฉลโกง กลั่นแกล้งทำลายผู้อื่น มีสัมมาวายามะ คือ เพียรชอบ ๔ ประการ ได้ ระวังไม่ให้เกิดขึ้น ละบาปหรือความชั่วที่เกิดขึ้นแล้ว เพียรทำกุศลหรือความดีที่เกิดขึ้น เพียรรักษากุศลหรือความดีที่เกิดขึ้นแล้ว ให้คงอยู่ตั้งอยู่ในจิตใจ ตลอดไป

ศีลข้อที่ ๓ กาเมสุมิฉฉาจาราเวรมณี ห้ามประพฤตินอกใจ การประพฤตินอกใจผิดเมียผู้อื่น เป็นบาปกรรมทั้งที่แสดงให้เห็นเป็นปัจจุบันและอนาคต ให้ปฏิบัติตนอยู่หน้าที่สามีภรรยาและลูกที่ดี เช่น ๑. จัดดูแลงานบ้านให้เรียบร้อยนอกเหนือหน้าที่จากการงานประจำที่หารายได้มาสนับสนุนครอบครัวเลี้ยงดูแลลูกสามีภรรยา ๒. ใส่ใจสงเคราะห์คนข้างเคียงของสามีและภรรยา ๓. ซื่อสัตย์ไม่ประพฤตินอกใจซึ่งกันและกัน ๔. ช่วยประหยัดดูแลทรัพย์สินที่หามาได้ ๕. ขยันไม่เกียจคร้านในการทำงานทั้งปวง มีสัมมากรรมันตะคือ การทำงานชอบ กาเมสุมิฉฉาจาร เว้นจากการประพฤตินอกใจ การต้องปัจจัยสนับสนุนครอบครัวอยู่ที่การกระทำหรือความประพฤติของสามีและภรรยาเป็นหลัก บุคคลทั้งสองต้องมีคุณธรรมดังกล่าวแล้วข้างต้นจึงจะเป็นเหตุซึ่งนำผลมาให้ความสุขในการครองเรือน

ศีลข้อที่ ๔ มุสาวาทาเวรมณี เว้นจากการพูดเท็จ พูดโกหก ไม่ต้องอยู่บนพื้นฐานแห่งความเป็นจริงพูดจาไม่อยู่กับร่องกับรอยเป็นบาปทางวาจา ต้องสร้างเบญจธรรมให้มีสัจจะ มีความสัตย์ มีความจริงใจ พูดจริงทำจริง พูดอะไรก็มีผู้เคารพเชื่อถือ คำพูดมีเสน่ห์เป็นที่จับใจ ไพเราะด้วยความสัตย์ด้วยศีล มีสัมมาวาจา ส่งผลให้เป็นคนซื่อสัตย์เมื่อนั้นย่อมมีผู้เชื่อถือ คิดอ่านการใดก็จะมีผู้ช่วยเหลือสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จ

ศีลข้อที่ ๕ สุราเมรัยมัชฌปะมาทัตถานาเวรมณี เว้นจากการดื่มน้ำตองของมีนเมาและยาเสพติดทุกประเภท ไม่จำหน่ายแจกของมีนเมาและยาเสพติดทุกชนิด ยาเค ยาบ้า กัญชามาทุกประเภท หมั่นทำธรรมทาน วิชยาทานให้ปัญญาความรู้แก่คนทั่วไปและคนอื่น ๆ ตามแต่จะมีความสะดวกและตามกำลัง หรือพิมพ์หนังสือธรรมะแจกจัดพิมพ์เองหรือร่วมบริจาคสมทบทุนการพิมพ์กับผู้อื่นก็ได้ เป็นการสร้างปัญญาให้แสงสว่างรักษาศีลรักษาเบญจธรรม ทำให้มีสติสัมปชัญญะ มีความระลึกได้ รู้สึกตัวอยู่เสมอทำการสิ่งใดที่ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท ดำเนินชีวิตด้วยสติ คิดวางแผนให้ตนเองประสบความสำเร็จด้วยประกอบการทำงานอาชีพด้วยความสุจริตธรรม ด้วยความขยันหมั่นเพียร

เงินทองที่ได้มาก็จะสามารถเก็บสะสมเพิ่มพูนได้ไม่ยาก เพราะไม่ต้องใช้ไปกับของมีนเมาที่ทำให้ขาดสติก็จะสามารถนำพาให้ชีวิตมีความสุขความเจริญยิ่งขึ้น

นอกจากศีล ๕ แล้ว หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พรหมวิหาร ๔ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา และอิทธิบาททั้ง ๔ ประการ คือ ฉันทะ ความพึงพอใจ วิริยะ ความขยันหมั่นเพียร จิตตะ เอาใจใส่ในสิ่งนั้น วิมังสา หมั่นตรวจสอบคอยระมัดระวังตรวจสอบความถูกต้องให้เกิดขึ้น หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเมื่อนำมาประยุกต์ใช้แล้ว สามารถทำให้ผลผลิตคือ นักเรียน เป็นคนดีของสังคมและตรงกับความต้องการของชุมชนตลอดไป

สรุปว่า การประยุกต์ใช้ในรูปแบบการศึกษานั้นโรงเรียนทุกโรงเรียนต้องใช้หลักสูตรแกนกลางอยู่แล้วซึ่งเป็นภาคบังคับในการประยุกต์ใช้หลัก กับศาสตร์อื่น ๆ ที่มีความสำคัญอาทิ หลักสูตรท้องถิ่น การสร้างโครงงานให้สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อบูรณาการให้เกิดนวัตกรรมตัวใหม่ สิ่งต้องนำมาประยุกต์ใช้ต้องไม่ลืมการนำ ๔ ศาสตร์ เข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยี ๔ ศาสตร์เหล่านี้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เกิดนวัตกรรมใหม่ เพื่อสนองตอบชุมชนตามความต้องการสิ่งสำคัญมากคือนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาบูรณาการ เช่น ศีล ๕ พรหมวิหาร ๔ และอิทธิบาท ๔ ซึ่งประเทศไทยเรานั้น ผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งแวดล้อมที่สำคัญคือองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาโรงเรียนต้องนำมาสอนเสริมในทุกรายวิชาที่สามารถทำได้ แต่โรงเรียนต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนว่า ต้องการอะไร ต้องการนวัตกรรม และผู้เรียนเป็นคนดีของสังคม ก่อนจะถึงจุดศูนย์รวมแห่งองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนา คณะผู้บริหารต้องทำการอบรมครูอาจารย์ให้เข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เมื่อ ครู อาจารย์ทุกท่านเข้าใจแล้ว สามารถสอนวิชาพระพุทธศาสนากับทุกหลักวิชาได้ ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น

๒.๔ ทฤษฎีการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนในสถานศึกษา

ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ^{๖๓} ได้เล็งเห็นว่าการเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนในสังคมข้อมูลข่าวสารนั้น ต้องมุ่งหวังให้เกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีอันหลากหลาย และเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ เพราะผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้และเรียนรู้ตลอดเวลา ทั้งการรู้จักใช้เทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันการจัดกระบวนการเรียนการสอนของไทยยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะ “มองกว้าง มองไกล ใฝ่รู้” ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนจึงนำเสนอหลักการแนวคิดพื้นฐานของการเรียนรู้ ๕ ทฤษฎีดังนี้

๑. ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุขและกระบวนการเรียนรู้อย่างมีความสุข ให้โรงเรียนเป็นแหล่งค้นพบสิ่งมีชีวิตจริงด้วยตนเอง ลักษณะจัดการเรียนรู้ มีสภาพผ่อนคลาย มีอิสระและยอมรับความแตกต่างของบุคคลมีหลากหลายในวิธีการเรียนรู้ซึ่งองค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขนั้นมี ๖ ด้าน ดังนี้

๑. เด็กแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์ที่มีหัวใจและสมอง
๒. ครูมีเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึง
๓. เด็กเกิดความรัก และภูมิใจในตนเอง รู้จักปรับตัวได้ตลอดเวลา

^{๖๓} ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, การพัฒนาคุณภาพการศึกษา, ๒๕๖๐, หน้า ๒๕.

๔. เด็กแต่ละคน ได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ
๕. บทเรียนสนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามและเร้าใจให้อยากค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจ
๖. สิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดความสุขครูต้องร่วมวางแผน คิดแนวทางประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนโดยใช้หลักการง่าย ๆ และต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในวิธีการเรียนรู้ ดังนี้

๑. บทเรียนควรเริ่มจากง่ายไปหายาก คำนึงถึงวุฒิภาวะและความสามารถในการยอมรับของเด็กแต่ละวัย มีความต่อเนื่องในเนื้อหาวิชาและขยายวงไปสู่ความรู้แขนงอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจต่อชีวิตและครอบครัว

๒. วิธีการเรียนสนุกไม่น่าเบื่อและตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของนักเรียน/ผู้เรียน การนำเสนอเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ยัดเยียด หรือกดดัน เนื้อหาที่เรียนไม่มากเกินไปจนเด็กไม่เกิดความกล้า และไม่สนใจ ต้องเร้าใจสนุกสนาน

๓. ทุกขั้นตอนของเรียนรู้มุ่งพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการเรียนในแนวต่าง ๆ ของเด็ก รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ คติวิเคราะห์ จากการประมวลข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ คิดปัญหาอย่างมีระบบระเบียบ

๔. แนวทางการเรียนการสอนต้องสัมพันธ์สอดคล้องกับธรรมชาติ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัสความงามและความเป็นไปของสรรพสิ่งรอบตัว บทเรียนไม่จำกัดสถานที่ หรือเวลาและทุกคนมีสิทธิ์เรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน

๕. มีกิจกรรมหลากหลาย สนุก ชวนให้นักเรียนเกิดความสนใจ ต่อบทเรียนนั้น ๆ เปิดโอกาส ให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ภาษาที่ใช้ในการจูงใจเด็กกลุ่มนวลให้กำลังใจและเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์

๖. สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนเร้าใจให้เกิดการเรียนรู้เข้าใจตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่าง ชัดเจน คือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ชัด (learn to know) เรียนจนได้ (learn to do) และเรียนเพื่อจะเป็น (learn to be)

๗. การประเมินผล มุ่งเน้นพัฒนาการของเด็ก โดยรวมมากกว่าจะพิจารณาจากผลการเรียนทดสอบทางวิชาการ และเปิดโอกาสให้เด็กได้ประเมินตนเองด้วย

๒. ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียน ต้องให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เอาใจเข้าไปร่วมหรือร่วมใจด้วย ใจต้องไปจดจ่อในสิ่งที่เขาเรียนและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้นั้นมิได้เน้นเฉพาะผู้เรียนกับครูเท่านั้น ผู้เรียนจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นในชุมชน สังคม พ่อ แม่ เพื่อน และคนด้อยโอกาสกว่า ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทักษะทางสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนั้นช่วยให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ได้รับการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การแสวงหาความรู้ การคิด

การจัดการกับความรู้การแสดงออก การสร้างความรู้ใหม่ และการทำงานกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียน “เก่ง ดี มีความสุข” ซึ่งวิธีการเป็น ๓ แนวทางดังนี้

๑. การเรียนแบบกระบวนการกลุ่ม (group process /group activity/ group dynamic) การเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มผู้เรียนตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะต้องมีแรงจูงใจร่วมกันในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยที่แต่ละคนในกลุ่มมีอิทธิพลต่อกันและกัน

หลักการสำคัญของกระบวนการกลุ่ม คือ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ผู้เรียนรู้จากกลุ่มมากที่สุด ผู้เรียนได้ค้นพบและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตัวเอง โดยครูเป็นผู้จัดกระบวนการให้แก่ผู้เรียนแสวงหาคำตอบ เทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้กระบวนการกลุ่ม ได้แก่ เกมสลับบทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง การอภิปรายกลุ่ม

๒. การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ (cooperative learning) การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ เป็นวิธีการเรียนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกแต่ละคนจะต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขามีการประสานงานกันอย่างเป็นระบบ (multidisciplinary team) ซึ่งจะมีนักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์ นักแนะแนว ครู และผู้ปกครองทุกคนรวมทั้งผู้บริหารด้วย

หลักการสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ จะจัดกลุ่มผู้เรียน ให้คละกันทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนนำศักยภาพของตนมาเสริมสร้างความสำเร็จของกลุ่ม โดยผู้เรียนช่วยเหลือกัน มีปฏิสัมพันธ์กันทางบวกไว้วางใจกันและกันยอมรับในบทบาทและผลงานของเพื่อน เทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจได้แก่ การเล่าเรื่องรอบวงกลม มุมสนทนา คู่ตรวจสอบ คู่คิด เป็นต้น

๓. การเรียนแบบสร้างสรรค์ความรู้ (constructivism) การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องแสวงหาความรู้และสร้างความเข้าใจขึ้นด้วยตัวเอง ความเจริญงอกงามในความรู้ของผู้เรียน ได้มีโอกาสเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนอื่น ๆ หรือได้พบสิ่งใหม่ ๆ แล้วนำความรู้ที่มีอยู่มาเชื่อมโยงตรวจสอบสิ่งใหม่ ๆ

หลักการของการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ คือ การเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ความรู้ ความรู้เดิมเป็นพื้นฐานของการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ และคุณภาพของการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับบริบทที่เกิดขึ้น บทบาทของครู คือ เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ความรู้ ความเข้าใจตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนสร้างความคิดรวบยอดให้สมบูรณ์ช่วยตรวจสอบความถูกต้องของความคิดรวบยอด และช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้มาจัดทำแผนผังความคิด

นักวิชาการนักวิจัยหลายท่านได้ให้ความหมายความและความสำคัญของการมีส่วนร่วมไว้หลากหลายมากมาย อาทิ นักวิชาการนักวิจัยเหล่านี้กล่าวว่า ดังนี้

ประภาพร เปริบุดร^{๖๔} ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมพัฒนาประชาคมของประชาชน ตำบลบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี” พบว่า การมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

^{๖๔} ประภาพร เปริบุดร, “การมีส่วนร่วมพัฒนาประชาคมของประชาชน ตำบลบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี” รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๕๘.

จำแนกเป็นการรับรู้ข่าวสาร การปรึกษาหารือ การประชุมรับฟังความคิดเห็น การร่วมในการตัดสินใจ และการใช้กลไกทางกฎหมาย อาชีพต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันในด้านการตัดสินใจ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนและการเป็นผู้นำหรือสมาชิกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันในทุกด้าน สอดคล้องกับนักวิชาการที่ได้ทำการศึกษา

นาวิทย์ กางการ^{๖๕} การมีส่วนร่วมของกรรมการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลลำโรงใต้ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลลำโรงใต้ได้แก่ ระดับการศึกษาและการเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมของคณะกรรมการชุมชน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตตำบลลำโรงใต้ ได้แก่ เพศ อายุ การได้รับข่าวสารและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชน

ดวงพร แสงทอง^{๖๖} ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจากสื่อแหล่งต่าง ๆ สื่อที่เปิดรับมากที่สุดและกระทำเป็นประจำ คือ การพูดคุยกับบุคคลอื่น เช่น เพื่อนบ้าน ในขณะที่ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชน อยู่ในระดับปานกลางและน้อยมาก ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับน้อยมากเช่นเดียวกัน การมีส่วนร่วมหากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ร่วมคิดกำหนดความต้องการร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับผลประโยชน์ร่วมปฏิบัติตามและการประเมินผล ตลอดจนร่วมตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลประชาชนที่มีอาชีพ สถานภาพ ระดับ การเปิดรับสื่อและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของการองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาแตกต่างกัน

สรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนชุมชนในการพัฒนาสถานที่ สถาบันการศึกษาของชุมชนหรือประชาชนส่วนใหญ่ เพียงได้รับข้อมูลข่าวสาร ในด้านส่วนนโยบายและแผนงานนั้น ประชาชนยังเข้าไปมีส่วนร่วมไม่มากเท่าที่ควร เนื่องด้วยเป็นเพราะปัจจัยภายนอกปัจจัยภายในที่จะต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาหรือให้ชุมชนได้เข้าถึงในการบริหารจัดการศึกษาการบริหารหลักสูตรท้องถิ่น ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมรับรู้รับทราบเป็นประจักษ์ว่าจะนำพาชุมชนอย่างไร ตัวแทนคณะกรรมการการศึกษา ต้องให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการมากกว่าที่เป็น จึงจะมีความพึงใจตามประสงค์ของชุมชน สถานศึกษาก็สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่นต่อไป

๓. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการทางความคิด

ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการทางความคิด คือการพัฒนากระบวนการความคิด พบว่าเรื่องที่มีการศึกษากันมากที่สุด เรื่องเกี่ยวกับการคิดโดยตรง ได้แก่ (critical thinking,

^{๖๕} นาวิทย์ กางการ,การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลลำโรงใต้ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ” รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๖. หน้า ๑๑๑.

^{๖๖} ดวงพร แสงทอง ,การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ๒๕๕๐. หน้า ๑๑๐.

creativethinking,problem solving และ decision making) การใช้ความคิดซึ่งจัดกลุ่มเป็น ๓ กลุ่ม คือ

๑. ทักษะการคิด (thinking skill) เป็นสิ่งสำคัญที่ถึงการกระทำหรือพฤติกรรมที่ซึ่งต้องใช้ ความคิด การเปรียบเทียบ การสังเกต การจำแนก การจัดหมวดหมู่

๒. ลักษณะการคิด เป็นคำที่แสดงลักษณะของการคิด เช่น คิดถูก คิดกว้าง คิดคล่อง คิดรอบคอบ ซึ่งไม่ได้แสดงออกถึงพฤติกรรมหรือการกระทำโดยตรง

๓. กระบวนการคิด เป็นการคิดรอบด้าน คิดให้ลึกซึ้งถึงแก่น หรือสาเหตุที่มาของการคิด อาจจะต้องคิดไกลเพื่อพิจารณาถึงผลที่จะตามมา และอาจจะต้องมีการประเมินตัดสินคุณค่า เป็นต้น การพัฒนากระบวนการคิด คือ การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงให้เกิดขึ้น โดยอาศัยทักษะการคิดขั้นพื้นฐานและขั้นกลาง และการคิดต้องเป็นไปตามลำดับขั้น มีกระบวนการที่ชัดเจน กระบวนการคิดที่สำคัญและจำเป็นที่เลือกมาใช้ คือ “กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ” ซึ่งกระทำได้อีกจะสามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา การตัดสินใจ การริเริ่มสร้างสรรค์ การปฏิบัติการสร้างและการผลิตสื่อ รวมทั้งการนำไปศึกษาการวิจัยต่อไป การศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูล โดยเลือกกระบวนการ คิดอย่างมีวิจารณญาณมาวิเคราะห์ และได้จัดทำเป็นมิติ ของการคิดไว้ ๖ ด้าน

๑. มิติด้านข้อมูลหรือเนื้อหาที่ใช้ในการคิด คือข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ข้อมูลเกี่ยวกับสังคม สิ่งแวดล้อม และข้อมูลทางวิชาการ

๒. มิติด้านคุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อการคิด คุณภาพของการคิดส่วนหนึ่งต้องอาศัยคุณสมบัติส่วนตัวบางประการ เช่นคนที่ใจกว้าง ใฝ่รู้ เอื้ออำนวยให้การคิดเป็นไปอย่างกว้างขวางขึ้น รับฟังมากขึ้นก็จะได้รับข้อมูล จะมีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้หรือคำตอบ

๓. มิติกระบวนการคิดจะต้องมีทักษะการคิดพื้นฐาน (basic skill) ยังมีทักษะที่เป็นระดับแกนสำคัญ (core thinking skill) และระดับสูงขึ้น (higher order)

๔. มิติทักษะการคิด “กระบวนการคิด” ซึ่งได้เลือกสรรว่ามีความสำคัญ และสมควรนำไปใช้ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติ ๘ ประการได้แก่ การลองคิด คิดหลากหลาย คิดละเอียด คิดชัดเจน คิดกว้าง คิดไกล คิดลึกซึ้ง และคิดอย่างมีเหตุผล

๕. มิติด้านกระบวนการคิด กระบวนการอื่น เช่น กระบวนการคิดแก้ปัญหา กระบวนการคิดตัดสินใจ กระบวนการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และกระบวนการคิดวิจัย เป็นต้น

๖. มิติด้านการควบคุมและประเมินการคิดของตน การรู้ตัวถึงความคิดของตนเองในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือการประเมินการคิดของตน และการใช้ความรู้ันในการควบคุมหรือปรับการกระทำของตนเองการคิดลักษณะนี้เรียกว่า “ประยุกต์อย่างมียุทธศาสตร์” (strategic thinking)

การประยุกต์ใช้มี ๓ รูปแบบ

๑. รูปแบบสำเร็จรูป คือ สามารถนำไปโปรแกรมสำเร็จที่มีผู้สร้างไว้แล้วไปใช้ได้เลยซึ่งมีข้อจำกัด

๒. รูปแบบหรือกระบวนการสอนที่มีผู้พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ ซึ่งครูสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ทั้งด้านเนื้อหาสาระและการคิดไปพร้อม ๆ กัน

๓. การสอดแทรกบูรณาการในการสอนปกติ จุดนี้เน้นให้เกิดความเข้าใจว่าทักษะการคิด แต่ละด้านคืออะไร มีองค์ประกอบสำคัญคืออะไร พฤติกรรมอะไรที่บ่งบอกถึงทักษะแต่ละด้าน เนื่องจากการพัฒนา ความคิดเป็นสิ่งสำคัญ จึงได้มีการค้นหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนา ความสามารถ ในปี ค.ศ. ๑๙๘๔ ได้มีการประชุมนักการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ที่ The Wingspread conference center in Racine, Wisconsin State เพื่อหาแนวทางการพัฒนา ความคิดเด็ก พบว่าแนวทางที่นักการศึกษาใช้ในการดำเนินการวิจัยและทดลองเพื่อพัฒนาการคิดนั้น สามารถสรุปได้ ๓ แนวทาง คือ

๑. การสอนเพื่อให้เกิด (teaching for thinking) เป็นการสอนเนื้อหาวิชาการ โดยมีการสอนเสริมหรือปรับเปลี่ยนเพื่อเพิ่มความสามารถในด้านการคิดของเด็ก

๒. การสอนการคิด (teaching of thinking) เป็นการสอนที่เน้นเกี่ยวกับ กระบวนการทางสมองที่นำมาใช้ในการคิดโดยเฉพาะ เป็นการฝึกทักษะการคิด ลักษณะของงานที่ นำมาใช้สอนจะไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาการที่เรียนในโรงเรียน แนวทางการสอนจะแตกต่างกัน ออกไปตามทฤษฎีและความเชื่อพื้นฐาน ของแต่ละคนที่นำมาพัฒนาเป็นโปรแกรมการสอน

๓. การสอนเกี่ยวกับการคิด (teaching about thinking) เป็นการสอนที่เน้นการใช้ ทักษะ การคิดเป็นเนื้อหาสาระของการสอน โดยช่วยเหลือให้ผู้เรียนได้รู้และเข้าใจกระบวนการคิดของ ตนเองเพื่อให้เกิดทักษะการคิดที่เรียน “Metacognition” คือ รู้ว่าตนเองรู้อะไร ต้องการรู้อะไร และ อะไรยังไม่รู้ ตลอดจนสามารถควบคุมและตรวจสอบการคิดของตนเองได้

๔. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย: ศิลปะ ดนตรี กีฬา

ทฤษฎีและกระบวนการเพื่อสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย รวบรวมทฤษฎีแนวคิด การเรียน วิชาศิลปะ ดนตรี กีฬา วิชาทั้ง ๓ เป็นวิชาที่ทักษะช่วยทำให้เกิดสุนทรียภาพร่วมกันและหัวใจ ของวิชาการทั้ง ๓ “สะอาดกาย เจริญวัย สะอาดใจ เจริญสุข” วิชาเหล่านี้สามารถสร้างความสมบูรณ์ ทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา ให้เข้ากับสังคมได้อย่างมี จริยธรรม การเรียนรู้ ศิลปะ ดนตรี และกีฬาเป็นการพัฒนาผู้เรียน ให้มีความสมบูรณ์ทุกด้าน ได้แก่

๑. ด้านร่างกาย มีสุขภาพสมบูรณ์
๒. ด้านจิตใจ อารมณ์ มีจิตใจที่ร่าเริงแจ่มใส
๓. ด้านสติปัญญา มีทักษะทางศิลปะ ทักษะในการเล่นดนตรี และเล่นกีฬาเป็น
๔. ด้านสังคม มีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย
๕. ด้านจริยธรรม ประพฤติดี ประพฤติชอบ

วิชาทั้ง ๓ นี้ มีธรรมชาติที่เหมือนกันจึงมีทฤษฎีการเรียนรู้เป็นแนวคิด ๓ ส่วนร่วมกันคือ

๑. ทฤษฎีความเหมือน เรียนรู้สุนทรียภาพ โดยการเรียนแบบและการทำซ้ำ
๒. ทฤษฎีความแตกต่างเรียนรู้สุนทรียภาพ โดยการแสวงหาความแตกต่าง เป็น ความต้องการสิ่งใหม่ ๆ เพื่อความมีชีวิตชีวาเพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ที่เรียกว่าแหกคอก และทางเหวตา
๓. ทฤษฎีความเป็นฉันทน์ เรียนรู้สุนทรียภาพ โดยแสวงหาตัวเองอวดความเป็นฉันทน์และ ในความเป็นฉันทน์คือ รากเหง้าทางวัฒนธรรมของชุมชน

ในกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ทางศิลปะ ดนตรี กีฬา ของผู้เรียนนั้น สามารถจัดได้เป็น ๕ ขั้นตอน ดังนี้ คือ

๑. การเลียนแบบ เป็นกระบวนการที่เด็กจะต้องได้ยินเสียงดนตรี ได้เห็นและได้สัมผัสแล้วอาศัยการเลียนแบบเพื่อที่จะลอกเลียนให้เหมือนแบบ

๒. การทำซ้ำ เป็นการย้ำทักกะเพื่อให้เกิดความแม่นยำ ชำนาญ สามารถควบคุมกำกับและจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรให้ผู้เรียนทำซ้ำ ให้ท่องจนขึ้นใจ

๓. การแหกคอก เกิดจากการทำซ้ำจนขึ้นใจแล้ว ซ้ำจนเกิดความเบื่อหน่าย จำเจ มีความรู้สึกที่ต้องการเปลี่ยนแปลง

๔. ทางเวทดา เป็นการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมาใหม่ มีทักษะที่สมบูรณ์ มีความถูกต้องและแม่นยำ มีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถปฏิบัติได้ทันทีโดยไม่ต้องคิด และสามารถคิดออกมาได้เรื่อย ๆ โดยไม่ซ้ำกัน

๕. ความเป็นฉันทัน คือการเรียนรู้จนแตกฉาน สามารถสร้างงานที่มีลักษณะพิเศษเป็นของตัวเอง ยกที่บุคคลอื่นจะลอกเลียนแบบได้ ในขณะเดียวกันงานนั้นมีกลิ่นอายและวิญญานทางวัฒนธรรมไทยด้วย

๕. ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย: การฝึกฝน ภาย วาจา ใจ

ทฤษฎีกระบวนการเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย การฝึกฝน ภาย วาจา ใจ คือ

๑. การฝึกกาย ให้ฝึกโดยยึดคุณธรรมของมนุษย์ ประกอบด้วยสติปัญญา ๔ ฝึกความมีสติ ประกอบด้วย ฝึกอิริยาบถใหญ่ อิริยาบถย่อย ฝึกสติภาวนา เจริญสติ เพื่อพัฒนาปัญญา และฝึกวิปัสสนากรรมฐานเพื่อให้รู้จักกำหนดอิริยาบถของมนุษย์ คือ ยืน เดิน นั่ง นอน ขึ้นมาถึงขั้นบุคลิกภาพที่ดีของมนุษย์

๒. ฝึกวาจา เน้นการฝึกให้เป็นผู้มีสำรวมวาจา มีมธุรสวาที และใช้วจีประโยชน์ ประกอบด้วยการฝึกอิริยาบถต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ฝึกสมาธิภาวนา

๓. การฝึกใจ เพื่อพัฒนาจิตตามหลักพุทธศาสนา ประกอบด้วย การฝึกจิตใจให้มีคุณภาพที่ดีงาม คือ ใจงาม มีเมตตา กรุณา กตัญญู กตเวทิต์ ฝึกจิตใจ ให้มีความสามารถ คือใจสามารถ มีสติ สมาธิ อุดหนุน ขยัน และฝึกจิตใจ ให้มีสุขภาพดี คือใจดี ร่าเริง เบิกบาน ชื่นชม ปลอดภัย สงบ คลายเครียด

การสร้างลักษณะนิสัยตามแนวทางข้างต้น จำเป็นต้องมีการปฏิรูปวิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเช่นที่ว่านี้ ไม่ใช่ปลูกฝังด้วยการ “จตที่ครูสั่ง ฟังที่ครูพูด” แต่จะต้องได้มาด้วยกลยุทธ์การสอนใหม่ ๆ เช่น

๑. เทคนิคการฝึกสติ และสมาธิแบบใหม่ ๆ ที่เข้าถึงรสนิยมของเด็ก

๒. การเรียนรู้ด้วยการเล่น การใช้เกมส์ ละครและกิจกรรมสนุก ๆ ที่แฝงสาระแต่แง่คิดทางคุณธรรมจริยธรรม

๓. การฝึกใจ เพื่อพัฒนาตามหลักพระพุทธศาสนาประกอบด้วย การฝึกจิตใจให้มีคุณภาพที่ดีงาม คือใจงาม มีเมตตา กรุณา กตัญญู กตเวทิต์ ฝึกจิตใจ ให้มีความสามารถ คือใจสามารถมีสติ สมาธิ อุดหนุน ขยัน และฝึกจิตใจ ให้มีสุขภาพดี คือใจดี ร่าเริง เบิกบาน ชื่นชม ปลอดภัย สงบ คลายเครียด

๔. การเรียนรู้จากชีวิตจริงด้วยกิจกรรมชุมชน กรณีตัวอย่างการโด้ว่าที ในหัวข้อที่เป็นปัญหาทางคุณธรรมในชีวิตจริง เช่น เรื่องพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ เป็นต้น การแนะนำเป็นหน้าที่ของครูประจำชั้นทุกคนมิใช่ปล่อยให้เป็นที่ของครูแนะแนว ครูทุกคนต้องยึดถือคตินิยมของการเป็นพ่อ แม่ ที่สองที่ต้องดูแลเอาใจใส่ นำทางชีวิตที่ได้แก่ทุกคน

๕. การประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ด้วยการเอาใจใส่เด็กเป็นรายบุคคล การพัฒนา” สมุดรายงานลักษณะนิสัย” ที่ช่วยครูจัดรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กและสามารถร่วมมือกับผู้ปกครองในการป้องกันแก้ปัญหาลักษณะนิสัยของเด็กแต่ละคนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและทันเวลา

สรุปว่า ครูทุกคนต้องตระหนักเข้าใจบทบาทของตัวเองในฐานะ “ผู้นำทางจิตวิญญาณ” ของเด็ก ๆ สามารถหากลยุทธ์ใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับวัยของเด็กและรสนิยมของเด็กเพื่อปลูกฝังลักษณะนิสัยและคุณธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยสำคัญของการสร้างเด็กรุ่นใหม่ที่มีความพร้อมทางกาย วาจา และใจ ที่จะต้องเผชิญโลกอันกว้างใหญ่ไพศาล เขาจะพบกับความมั่นคงและผาสุกในชีวิตจากแนวคิดทฤษฎีของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ อันเป็นแนวคิดทฤษฎีโลกตะวันออกซึ่งมีพระพุทธศาสนาเป็นแกนกลางที่สามารถน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี ๕ ทฤษฎีของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ชี้ให้เห็นว่าทฤษฎีเป็นส่วนสำคัญมากสำหรับการปฏิรูปการเรียนรู้ ครูควรนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแบบชิปปาโมเดล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔. ๐

จากการที่ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติทั้ง ๕ ทฤษฎีมาแล้วนั้นจักเห็นได้ว่า กระบวนการการบริหารจัดการศึกษาต้องสร้างแรงกระตุ้นสร้างแรงจูงใจทั้งทางกาย ใจ ให้มีกำลัง เข้มแข็งพร้อมก้าวเดินไปข้างหน้าอย่างความมั่นใจ มีเทคนิคต่างๆเข้ามาช่วยเหลือเรียกว่าแรงเสริม ต่อไปนี้จักเป็นแนวคิดทฤษฎีของฝั่งตะวันตกบ้างเขามิมีมุมมองอย่างไรต่อการจัดการศึกษา

วรวัต กิตติวงศ์^{๖๗} ได้กล่าวถึงหลาย ๆ ทฤษฎีอาทิ ของ ทฤษฎีวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Sigmund Freud) นักจิตวิทยาชาวออสเตรเลีย อธิบายแนวคิดจิตวิเคราะห์ไว้ดังนี้

สัญชาตญาณของมนุษย์มี ๒ อย่าง คือ

๑. สัญชาตญาณเพื่อการดำรงชีวิต (Life instinct)
๒. สัญชาตญาณเพื่อความตาย (Death instinct)

จิตของมนุษย์แบ่งเป็น ๓ ส่วน

๑. จิตสำนึก (Conscious) คือ รู้ตัว มีเหตุผล
๒. จิตกอนสำนึก (Preconscious) คือ สะสมไว้ในใจ ไม่รู้ตัว แต่พร้อมดึงมาใช้
๓. จิตไร้สำนึก (Unconscious) คือ ไม่รู้สึกตัวเลย เก็บกด ก้าวร้าว

องค์ประกอบของพลังจิตแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน

๑. อิด (ID) ติดตัวมาแต่กำเนิด สัญชาตญาณ ความอยาก ตัณหา ความก้าวร้าว
๒. อีโก้ (EGO) เป็นส่วนหนึ่งผ่านการเรียนรู้ พยายามควบคุมการแสดงออกของ ID

^{๖๗} อ่างแล้ว,วรวัต กิตติวงศ์, เตรียมสอบครูผู้ช่วยสังกัด สป.ฉบับครบเครื่อง อัปเดตครั้งที่ ๒ หน้า ๒๕๔.

๓. ซุปเปอร์อีโก้ (SUPER-EGO) เป็นพลังที่ดีมีคุณธรรม มีจรรยาบรรณ
พัฒนาการของมนุษย์ตามแนวคิดของ فروยด์
 แบ่งได้ ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑. ขั้นปาก (Oral Stage) แรกเกิด ๑๘ เดือน
๒. ขั้นทวารหนัก (Anal Stage) อายุ ๑๘ เดือน – ๓ ปี
๓. ขั้นอวัยวะเพศ (Phallic Stage) อายุ ๓ - ๕ ปี
๔. ขั้นแฝง (Latency Stage) อายุ ๖ – ๑๒ ปี
๕. ขั้นสนใจเพศตรงข้าม (Genital Stage) อายุ ๑๒ ปีขึ้นไป

สรุปว่า فروยด์จะให้ความสำคัญกับเรื่องแรงขับทางเพศเป็นอย่างมากและอธิบายโครงสร้างทางจิตของมนุษย์เหมือนภูเขาน้ำแข็ง เป็นการแสดงการเปรียบเทียบให้เห็นถึงแรงขับเคลื่อนไหวด้วยสัญชาตญาณของ มนุษย์ที่มีต้องการพัฒนาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายผ่านการพัฒนา ๕ ขั้นตอน ในขณะที่เดียวกันก็มีความสอดคล้องกับทฤษฎีของมาสโลว์ นั่นคือ

ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ โดยมาสโลว์กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ว่า มนุษย์มีความต้องการไม่มีที่สิ้นสุด แบ่งเป็นลำดับขั้นเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานแล้ว จะมีความต้องการ ในระดับสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์แบ่งเป็น ๕ ขั้นดังนี้

๑. ความต้องการของร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐานเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น อาหาร เครื่องแต่งกาย ที่อยู่อาศัย ความต้องการทางเพศ
๒. ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) เป็นความต้องการที่เหนือกว่าความต้องการอยู่รอด เช่น ต้องการความมั่นคงในการทำงาน ความปลอดภัยจากอันตราย
๓. ความต้องการด้านสังคม (Social needs) ความต้องการด้านความรัก ความเป็นเจ้าของ (Love and Belongingness needs)
๔. ความต้องการยกย่อง (Esteem needs) หมายถึง ความต้องการได้รับการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น อยากรู้ชื่อเสียง เกียรติยศ
๕. ความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต (Self – Actualization needs) เป็นความต้องการสูงสุดของมนุษย์แต่ละคน ที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างเป็นความต้องการสูงสุดของมนุษย์แต่ละคน ที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างให้สำเร็จตามเป้าหมายของชีวิต เช่น อยากรับรางวัลออสการ์ อยากรับรางวัลโนเบล อยากรับรางวัลพูลิตเซอร์ อยากรับรางวัลฮิวโก อยากรับรางวัลแกรมมี่ อยากรับรางวัลออสการ์ เป็นต้น

ทฤษฎีการเรียนรู้ของวัตสัน วัตสันได้นำแนวคิดของ ฟรอยด์ มาพัฒนาเป็นทฤษฎีการเรียนรู้โดยการทดลองกับคน ด้วยการนำหนูตะเภาสีขาวไปคู่กับเสียงดังบ่อย ๆ เด็กก็เกิดความกลัว หนูตะเภาสีขาว รวมไปถึงกลัวสิ่งอื่น ที่มีลักษณะคล้ายหนูตะเภาสีขาว ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงควรให้เด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งที่พึงปรารถนา เช่น การเล่นเกม และหลีกเลี่ยงสิ่งไม่พึงปรารถนา

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มเกสตัลท์

เกสตัลท์ หมายถึง รูปแบบ แผน ต่อมาแปลว่า ส่วนรวม ทฤษฎีนี้กล่าวว่าส่วนรวมค่ามากกว่าผลบวกของส่วนย่อย หลักการเรียนรู้กลุ่มนี้เน้นส่วนรวมมากกว่าส่วนย่อย หลักการจัดการ

เรียนการสอนตามทฤษฎีนี้ จะเน้นกระบวนการคิด การสอนโดยสอนภาพรวมก่อนการเสนอส่วนย่อย ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์มาและหลากหลายซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดแก้ปัญหา คิดริเริ่ม และเกิดการเรียนรู้แบบหยั่งเห็นได้ ซึ่งการ เรียนรู้เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ ๒ ลักษณะ คือ

๑. การรับรู้ (Perception) การสัมผัสด้วยอวัยวะทั้ง ๖ ตา หู จมูก ลิ้น ปาก ผิวหนัง
๒. การหยั่งเห็น (Insight) คือ ความคิดแวบขึ้นมาทันทีทันใด ขณะที่ประสบปัญหา

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้จะต่อต้านทฤษฎีการลองผิดลองถูกของธอร์นไดค์โดยเชื่อว่า สัตว์โลกทั่วไปทำอะไรโดยมีแบบแผนไม่ได้ลองผิดลองถูก เขาทดลองลิงชิมแปนซีไว้ในกรง มีไม้หลายท่อนวางไว้สั้นยาวต่างกัน และแขวนกล้วยไว้ข้างบน ลิงชิมแปนซีจะพยายามเอื้อมมือหยิบกล้วยไม่ได้ จึงจับไม้ทั้งสั้นและยาว ลิงชิมแปนซีสามารถใช้ไม้ยาวสอยกล้วยลงมากินได้ เรียกพฤติกรรมนี้ว่า การหยั่งเห็น เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยมีความรู้และประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐาน

ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรุนเนอร์ บรุนเนอร์เชื่อว่า เด็กทุกระดับชั้นสามารถเรียนรู้เนื้อหาวิชาใดก็ได้ถ้าจัดให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก การเรียนรู้แบ่งเป็น ๓ ชั้น ได้แก่

๑. การเรียนรู้จากการกระทำ
  - ๒ การเรียนรู้จากการจินตนาการ
  ๓. การเรียนรู้จากสัญลักษณ์ เด็กเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมสามารถคิดหาเหตุผล
- บรุนเนอร์ได้เสนอแนวทางการเรียนรู้โดยการค้นพบ ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้
๑. ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา ทำความเข้าใจปัญหา
  ๒. ระบุปัญหาที่เผชิญให้ชัดเจน
  ๓. ตั้งสมมติฐานเพื่อคาดคะเนคำตอบ
  ๔. เก็บรวบรวมข้อมูล
  ๕. สรุปผล

สรุปว่า แนวคิดทฤษฎีนักปรัชญาชาวตะวันตกในแต่ละมุมมองได้ผ่านการทดลองเพื่อหาความถูกต้องที่ชัดเจนแล้วนำมาสอนให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดค้นหาคำตอบ เพื่อตอบโจทย์ของการศึกษาด้วยการวางกฎเกณฑ์เป็นทฤษฎีเพื่อค้นหาคำตอบสำหรับการศึกษา เช่นทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ ศึกษาความต้องการของคนแล้วหาคำตอบว่าเราต้องการอะไรบ้าง ๕ ขั้นตอน ๕ คำตอบของมาสโลว์ ซึ่งก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้จนถึงปัจจุบันหรือทฤษฎีของกลุ่มเกสตัลท์ ทฤษฎีการเรียนรู้ของบรุนเนอร์ ทุก ๆ ทฤษฎีเพื่อยืนยันหาคำตอบให้กับวงการศึกษว่า จะพัฒนากันอย่างไรในแต่ละยุคแต่ละสมัย ปัจจุบันการศึกษาของไทยได้พัฒนามาถึงยุค ไทยแลนด์ ๔.๐ เพื่อหาคำตอบในการสร้างนวัตกรรมให้กับประเทศชาติได้เจริญก้าวหน้าต่อไป การศึกษานั้นจะพบสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ แต่ขาดเสียมิได้ในประเด็นเรื่องของ ศีลธรรม คุณธรรม เพราะคุณธรรมเหล่านี้กำกับคน ให้เป็นคนดี ศีลธรรม คุณธรรมเป็นเกราะป้องกันมิให้คนตกไปในทางที่ชั่วและความเลวร้ายของชีวิต วัตถุเจริญมากเท่าไรด้านศีลธรรม คุณธรรมก็ต้องเจริญตามไปเช่นเดียวกัน เป็นการถ่วงดุลให้เกิดคุณงามความดีอยู่ในใจของผู้สอนและผู้เรียนอยู่เสมอ การศึกษายุคไทยแลนด์ ๔ .๐ ต้องการสร้างคนดี ๆ เพื่อนำพาชาติบ้านเมืองต่อไป

๒. ๕. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรศิริ นิลฉวี, และคณะ^{๒๘} ได้ศึกษายุทธศาสตร์การบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๐ จากบทคัดย่อ ผลวิจัยพบว่า ๑. สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ ๒๐ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดผลประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน รองลงมา คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษา การแนะแนว ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๐ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีเฉลี่ยสูงสุดคือการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การวัดผลประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนและการนิเทศการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาและการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ คือ การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ๒. ยุทธศาสตร์การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิผลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๐ ประกอบด้วย ๕ ยุทธศาสตร์หลัก ๒๕ ยุทธศาสตร์ รองลงมาและ ๑๔๙ แนวทางได้แก่ ๑) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ๒) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษารองลงมา ๓) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ๔) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ๕) ยุทธศาสตร์การพัฒนาลักษณะสถานศึกษา

สํอาองค์ จันทมนตรีและพระโสภณพัฒนบัณฑิต^{๒๙} ได้ศึกษา รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนตามแนวพระพุทธศาสนาในโรงเรียนหนองม่วงวิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖ จากบทคัดย่อ ผลวิจัยพบว่า ๑. แนวคิดทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติตามหลักธรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะชีวิต การที่จะให้ทรัพยากรมนุษย์มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผลต่อตนเอง องค์การ สังคมตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ต้องมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยประกอบไปด้วยกิจกรรม ๓ ด้านคือ ๑). ด้านการฝึกอบรม (Training) ๒). ด้านการพัฒนา (Development) และ ๓). ด้านการศึกษา (Education) นอกจากนี้ แรงจูงใจด้านความเชื่อทางศาสนา ค่านิยม การให้รางวัล ครอบครั้ว สภาพแวดล้อมรอบตัว ไม่ว่าจะเป็สภาพแวดล้อม สภาพเศรษฐกิจ สื่อต่าง ๆ ก็มีผลอย่างมากต่อแรงจูงใจของนักเรียน หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักให้มนุษย์มีวิถีทางในการดำเนินชีวิต ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ดึงมโดยหลักธรรมที่มีความสอดคล้องเป็นแบบแนวทางการปฏิบัติก็คือ การแก้ปัญหาแบบอริยสัจ ๔ การปฏิบัติตามหลักธรรมไตรสิกขา และการอยู่ร่วมด้วยช่วยกันแบบกัลยาณมิตร ๒. สภาพปัจจุบันปัญหาพฤติกรรมนักเรียนและแนวทางปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนหนองม่วงวิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๖ พบว่า นักเรียนประสบปัญหาในหลาย ๆ ด้าน ด้าน

^{๒๘} วารสารวิชาการ, ธรรมทรรศน์, ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๓ ประจำเดือน กันยายน – ธันวาคม ๒๕๖๐, ฉบับพิเศษ ครบ ๑๓๐ ปี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, หน้า ๒๘๗-๒๘๘.

^{๒๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๗๗-๑๗๘.

ที่น่าเป็นห่วง ปัญหาสารเสพติด ขู่สาว ติดการพนัน และเกมส์ไม่สนใจการเรียนผลการเรียนตกต่ำ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต พฤติกรรมทักษะชีวิตโดยรวมและรายด้าน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้ และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด และด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ๓. รูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนตามแนวพระพุทธศาสนาในโรงเรียนหนองม่วงวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖. พบว่า แนวทางการดำเนินการพัฒนา ใช้ ๔ ชุดกิจกรรม คือ กิจกรรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (Youth Counselor) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบูรณาการทักษะชีวิตใน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และการจัดการค่ายคุณธรรมพัฒนาทักษะชีวิต ที่บูรณาการเข้ากับหลักสูตร ๔ หลักไตรสิกขา และกัลยาณมิตร ได้แนวทางใน ๔ ด้าน คือ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีการฝึกอบรมพัฒนานักเรียนโดยบูรณาการหลักพุทธธรรมในการจัดการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักเรียนทุกสถานการณ์ในโอกาสอำนวย มีการเชิดชูเกียรติแก่นักเรียนที่ช่วยเหลือผู้อื่นบำเพ็ญประโยชน์สร้างชื่อเสียงให้โรงเรียน เป็นต้น ด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีการฝึกอบรมพัฒนานักเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมทักษะการแก้ปัญหาตามหลักธรรมอริยสัจ ๔ มีการจัดบรรยายภาคการเรียนรู้ที่เป็นมิตร ให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย อบอุ่นมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดบวก เป็นต้น ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด มีการฝึกสมาธิตอนเช้าก่อนเข้าเรียน มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเล่นดนตรี มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาสติ และอารมณ์ให้สงบ เช่น การสร้างสรรค์ผลงานจากศิลปะ เป็นต้น ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น มีการฝึกการทำงานกลุ่ม ช่วยเหลือตามหลักเพื่อนช่วยเพื่อน โดยยึดกรอบตามหลักกัลยาณมิตรธรรม มีการจัดกิจกรรมปลูกฝังประชาธิปไตย รู้จักการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดีมีการฝึกหัดอบรมศีล สมาธิ และปัญญา ของนักเรียนให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในโรงเรียน และสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นต้น

สรุปว่า ยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา และรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนของโรงเรียนหนองม่วงวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๐,๒๖ ตามลำดับ ผลปรากฏพบว่า ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลง การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การนิเทศการศึกษา การแนะแนว ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำ ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพในมาตรฐานการศึกษา, การใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ในประเด็นยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ทั้ง ๕ ยุทธศาสตร์ยังต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวแล้ว ในส่วนของโรงเรียนหนองม่วงวิทยาคารนั้น การพัฒนาตามหลักพุทธธรรมนั้น ต้องสร้างแรงจูงใจด้วยความเชื่อทางศาสนา ค่านิยม ส่งเสริมการให้รางวัล แก้ปัญหาด้วยหลักแบบอริยสัจ ๔ ปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา ๓ ศีล สมาธิ และปัญญา จัดให้มีกิจกรรมฝึกอบรม ให้ผู้เรียนเกิดการตระหนักรู้ มีการบูรณาการทักษะชีวิตใน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยจัดค่ายคุณธรรมมีกิจกรรมเพื่อพัฒนาอย่างหลากหลายและด้วยนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เป็นองค์ความรู้เพื่อเติมเต็มผู้เรียนให้มีศักยภาพในทุกด้าน และสร้างสรรค์

คุณภาพการเรียนและทักษะการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลไทย แลนด์ ๔.๐

ชนัญญา เตชะกิจจจรและคณะ,^{๗๐} ได้ศึกษาแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของกลุ่มพัฒนาการนิยมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนนทบุรี เขต ๑ พบว่าแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของกลุ่มพัฒนาการนิยมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนนทบุรี เขต ๑ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนผลเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของกลุ่มพัฒนาการนิยมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นนทบุรีเขต ๑ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕ %

ประวิทย์ ศิริถิรกุล^{๗๑} ได้ศึกษาเรื่องแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคเหนือ การศึกษาพบว่า แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคเหนือที่ระบุว่าตนเองยึดถือส่วนใหญ่มีแนวโน้มไปทางพุทธปรัชญาการศึกษา รองลงมาคือ กลุ่มพัฒนาการนิยม และน้อยที่สุดคือกลุ่มสาร์ตถนิยม ส่วนแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาที่ได้รับแจกแบบสอบถามส่วนใหญ่ โน้มไปทางพุทธปรัชญาการศึกษาสูงสุด รองลงมาคือกลุ่มพัฒนาการนิยม และน้อยที่สุดสาร์ตถนิยม

วิราวรรณ ทวีพรไพบูลย์และคณะ^{๗๒} ได้วิจัยเรื่องแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของกลุ่มพัฒนาการนิยมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของกลุ่มพัฒนาการนิยมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียนวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๓๒๓ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสถิติที่ใช้คือ การทดสอบ (F-test) ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของกลุ่มพัฒนาการนิยม ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากส่วนผลการเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของกลุ่มพัฒนาการนิยมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียนจำแนกตามวุฒิการศึกษาและจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

สรุปว่า การศึกษาตามแนวคิดทางปรัชญาศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการนั้น มีแนวคิดโน้มไปทางพุทธปรัชญา อาทิ พุทธิศึกษา จริยศึกษา ทัศนศึกษา พลศึกษา สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ประกาศให้ประเทศไทยเป็นไทย

^{๗๐} ชนัญญา เตชะกิจจจร,และคณะ,แนวคิดปรัชญาการศึกษาของกลุ่มพัฒนาการนิยมของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นนทบุรี เขต ๑ รายงานการวิจัย: มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, ๒๕๕๒.

^{๗๑} พระครูวิจิตรศีลาจาร,การประยุกต์ใช้ปรัชญาการศึกษาหลังนวยุคในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ของวัด:กรณีศึกษาวัดในจังหวัดสงขลา,ดุซงญอ นพรัตน์ สาขาปรัชญาและศาสนา คณะปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น,หน้า ๓๓.

^{๗๒} อ่างแล้ว,วิราวรรณ ทวีพรไพบูลย์และคณะ,,อ้างในพระครูวิจิตรศีลาจาร,การประยุกต์ใช้ปรัชญาการศึกษาหลังนวยุคในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ของวัด:กรณีศึกษาวัดในจังหวัดสงขลา,หน้า ๓๔.

แลนด์ ๔.๐ ทุกกลุ่มปรัชญาการศึกษาเน้นสนองตอบการทำงานและประสบการณ์การเรียนรู้ การสอนอย่างสร้างสรรค์โดยนำปรัชญาการศึกษาเข้าบริหารโรงเรียนเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ปรัชญาการศึกษา

ชวลิต โพธิ์นคร^{๗๓} วิทยากรได้บรรยายด้านการพัฒนาประเทศไทยต้องมีปัจจัยหลายด้านเพื่อมาขับเคลื่อนประกอบด้วยด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมวัฒนธรรมเศรษฐกิจการเมือง โดยเฉพาะด้านการศึกษาซึ่งเป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถซึ่งต้องเน้นคุณธรรมและจริยธรรม โดยเฉพาะด้านความซื่อสัตย์เพื่อเป็นการสร้างคนดีไปสู่สังคม โดย พ.ศ. ๒๕๔๗ – ๒๕๔๘ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้พัฒนาโรงเรียนต่าง ๆ ให้เป็นโรงเรียนตามแนววิถีพุทธ และโรงเรียนคริสต์เพื่อเป็นการปลูกฝังคุณธรรมในเด็กไทยตั้งแต่วัยเด็กให้มีคุณลักษณะที่ประเทศต้องการยกตัวอย่างระบบการศึกษาของประเทศฟินแลนด์และประเทศจีนที่ได้นำระบบการวัดผลแบบ PISA (Program me for International Student Assessment) มาใช้เพื่อนำมาพัฒนาเด็กซึ่งประสบความสำเร็จโดยเฉพาะในประเทศจีนที่มณฑลเซี่ยงไฮ้ พบว่า เด็กนักเรียนมีผลคะแนนในการสอบวัดผลทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ทิศทางการพัฒนาประเทศไทยมีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่เป็นไปอย่างเนื่องโดยแบ่งออกเป็น ๔ ยุคได้แก่ ๑.ประเทศไทย ๑.๐ เน้นการเกษตรเป็นหลัก ๒.ประเทศไทย ๒.๐ เน้นอุตสาหกรรมแต่เป็นอุตสาหกรรมเบา ๓. ประเทศไทย ๓.๐ เป็นอุตสาหกรรมหนักและการส่งออก เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ ๔. ประเทศไทย ๔.๐ เป็นเทคโนโลยี Creative และ Innovation เน้นการสร้างให้คนไทยสามารถคิดเองได้ ประเทศไทย ๔.๐ จึงควรมีการเปลี่ยนวิธีการที่มีลักษณะสำคัญ คือ เปลี่ยนจากเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบัน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ที่เน้นการบริหารจัดการเทคโนโลยี (Smart Farming) เปลี่ยนจาก Traditional SMEs ที่มีอยู่และรัฐต้องให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startups เปลี่ยนจาก Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่ High Value Services และเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและทักษะสูง ทิศทางการสร้างเด็กยุคไทยแลนด์ ๔.๐ สร้างเด็กและเยาวชนไทยให้มีความรู้ความสามารถและมีทักษะในการประยุกต์ให้เข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ สร้างความคิดของเด็กและเยาวชนไปสู่ที่ยากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นความสำเร็จของการยกระดับคุณภาพการศึกษาของชาติ การพัฒนาเด็กต้องพัฒนาทั้งด้านความรู้ และทักษะการเรียนรู้ที่ดีที่สุด คือการเรียนรู้จากปัญหาจริงที่เกิดขึ้น เรียกว่าเป็น Problem Based Learning การพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย ๔.๐ สู่ศตวรรษที่ ๒๑ เริ่มด้วยการ ฝึกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูเปลี่ยนจากครูสอนเป็นพี่เลี้ยง ครูฝึก (Coach) การเรียนแบบบูรณาการสหวิชาการ เชื่อมโยงความรู้กับจิตนาการ เปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบให้ผู้เรียนมีทักษะที่ต้องการ เช่น การ ทำงานร่วมกัน ความคิดสร้างสรรค์และการสื่อสารที่ดี ซึ่งการจัดการศึกษาต้องสร้างความพอใจให้ผู้เรียนและท้าทายสู่การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เรียนอยากเรียน

สรุปว่า การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ จากปัญหาต่างๆของประเทศไทย เช่น เศรษฐกิจล้มเหลว การเมืองล้มเหลว สังคมล้มเหลวหรือทุก ๆ ปัญหาที่ล้มเหลวต่างก็โทษการศึกษาล้มเหลวไทยแลนด์ ๔.๐ เป้าหมายต้องการประเทศไทยมีนวัตกรรมเป็นของตนเอง แต่หลักสูตรการศึกษาและ

^{๗๓} ชวลิต โพธิ์นคร,การศึกษาไทย ไทยแลนด์ ๔.๐ <https://www.Thepouypornn.การประชุมวิชาการ SmarFarming,SMEs, ๒๕๖๑, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑.>

การบริหารจัดการเรียน การสอนของครูตอบสนองเป้าหมายของไทยแลนด์ ๔.๐ แล้วหรือยัง ซึ่งเป็นคำถามที่รอคำตอบทั้งที่การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรมาตลอดไม่น้อยกว่า ๕๐ ปี ถึงเวลาที่จะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการศึกษาของประเทศ เพื่อตอบสนองการสร้างนวัตกรรมของประเทศ เมื่อหลายสิบปีก่อนเราเคยมีนวัตกรรม วิทยุ –โทรทัศน์ “ธานินทร์” เกือบทุกครัวเรือนใช้ที่บ้านของผู้วิจัย จัดเก็บไว้ดูแต่มีได้ใช้แล้วแต่ชี้ให้เห็นว่านี่คือ นวัตกรรมของคนไทย กระทรวงศึกษาธิการต้องเป็นผู้นำที่ต้องเดินพร้อมไปกับโรงเรียนที่เป็นหน่วยปฏิบัติ โดยตรง อาทิ ออกกฎว่านักเรียนต้องไม่เกิน ๓๐-๓๖ คน/ห้องเรียน เพื่อเกิดสิทธิการสอนอย่างจริงจัง, สื่อ อุปกรณ์ ครู อาคารสถานที่ ต้องเท่าเทียมกันทุกโรงเรียน หลักสูตรต้องปรับปรุง มีการยกระดับวิชาคอมพิวเตอร์ วิชา เทคโนโลยี เป็นวิชาหลักมีใช้ส่วนหนึ่งของการงานอาชีพและต้องนำ สะเต็มศึกษา(STEM EDUCATION)และ Active learning เข้ามาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน คำว่า “สะเต็ม” หรือ STEM เป็นคำย่อจากภาษาอังกฤษของ ศาสตร์ ๔ สาขาวิชา ได้แก่วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) หมายถึงองค์ความรู้ วิชาการของศาสตร์ทั้งสี่ ที่มีความเชื่อมโยงกันในโลกของความเป็นจริงที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกันในการดำเนินชีวิตและการทำงาน การจัดการเรียนการสอนของไทยเรา ครูจะสอนแยกส่วน เช่น สอนเคมี ก็เคมีล้วน ๆ ฟิสิกส์ ก็ฟิสิกส์ล้วน ๆ หรือคณิตศาสตร์ก็คณิตศาสตร์ล้วน ๆ ไม่ค่อยนำมาบูรณาการในชิ้นงาน หลักของนวัตกรรมทั้งหมดเกิดจากการบูรณาการของคณิตศาสตร์,วิทยาศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ การสอนให้นักเรียนสร้างนวัตกรรมนั้น ต้องสอนให้นักเรียนรู้แบบโครงการ หรือการสร้างชิ้นงาน โดยในโครงการหรือชิ้นงานนั้น นักเรียนต้องตอบได้ว่ามีคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างไร ตัวอย่างในอดีต เช่นการหุงข้าว,การทำขนม ต้องใช้ความร้อน ใช้เครื่องตวงวัด และต้องสร้างตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู เพื่อทำให้เกิดจุดเด่นจุดด้อย เพื่อต้องการพัฒนาครูเป็นรายบุคคล ถึงจะตอบโจทย์ให้ชุมชนด้วยความสำเร็จนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ ๓ ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินงานวิจัย เรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ” มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบ ๑) เพื่อศึกษารูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน ๒) เพื่อศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของชุมชน ๓) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ดังนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ พื้นที่การวิจัยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (ปริมาณ) (คุณภาพ)

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

๓.๗ การนำผลการศึกษากลับมาวิจัย

๓.๘ สรุป

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ” ใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Research Method) โดยส่วนแรก จะทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ทราบถึงประเด็นของการศึกษาในรายละเอียดที่สำคัญและมีความครอบคลุมในเนื้อหาสาระสำคัญที่ทำการศึกษาอย่างครบถ้วน จะทำให้ทราบถึงข้อมูลเชิงลึก (In-Depth) ที่มีรายละเอียดชัดเจนสามารถนำมาวิเคราะห์ในเชิงตรรกะ (Analytic) ส่วนที่สองจะศึกษาเชิงปริมาณ (Empirical Analysis) เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือในเชิงประจักษ์ข้อมูลและวิเคราะห์ให้ทราบถึงเหตุผลที่มีส่วนสัมพันธ์กันกับข้อมูลในประเด็นปัจจัย ส่วนบุคคลในการสนับสนุนรายละเอียดของข้อมูล และนำข้อมูลการศึกษาเชิงปริมาณและการศึกษาเชิงคุณภาพมาอธิบายผลการวิจัยร่วมกันโดยมีวิธีการศึกษา ๔ ลักษณะ ได้แก่

๑. การศึกษาวิจัยในเชิงเอกสาร (Documentary Research) เพื่อค้นหาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับรูปแบบ กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการสื่อสารคุณค่า การพัฒนาจิตใจ และสาระสำคัญของการเรียนรู้ที่ปรากฏในรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๒. การศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ศึกษาความคิดเห็นจากผู้บริหาร ครู อาจารย์ ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนชุมชน ตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครองที่เป็นกรณีศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือเพื่อทราบถึงแนวทางการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้

การสอนที่เน้น การเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อพัฒนานวัตกรรมให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐

๓. การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์ Inter view และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ร่วมกับผู้บริหาร ครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน เพื่อทราบถึงแนวทางการเรียนรู้และกระบวนการศึกษา กระบวนการสื่อสารคุณค่า การพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ และสิ่งสำคัญมากต้องพัฒนาจิตใจและเสริมสร้างเครือข่ายกระบวนการเรียนรู้อื่น ๆ นำมาบูรณาการให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ

๔. การประชุมสัมมนาในเชิงวิชาการ (หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการ) เพื่อเป็นการสนับสนุนให้โรงเรียนและองค์กร/หน่วยงานที่เป็นกรณีศึกษาในทุกภูมิภาค ชุมชน และภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษาหรือกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนและการสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

๓.๒ พื้นที่การศึกษา ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เนื่องจากเป็นการศึกษาวิจัยในลักษณะของการส่งเสริมการเรียนรู้และการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ของโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือ ชุมชน ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงกำหนดพื้นที่ของโรงเรียนที่เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ในพื้นที่จังหวัดสงขลา ใน ๓ อำเภอ ๔ โรงเรียน โดยมีเกณฑ์ดังนี้

๑. โรงเรียนสะเดา “ขรรค์ชัยกัมพลานนท์ นุสรณ์” อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา เป็นสถานศึกษาที่ชุมชนให้การยอมรับอยู่ในระดับสูง เป็นสถานศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมแนวทางสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ และส่งเสริมสร้างคุณธรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้วิชาการทางพระพุทธศาสนาจัดให้มีการสอบธรรมศึกษาในโรงเรียนเป็นประจำทุกปีในประเด็นนี้เพิ่มเติมคุณค่าทางจิตใจให้กับผู้เรียน

๒. โรงเรียนเทศบาล ๑ เฮงเสียงสามัคคี อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นสถานศึกษาที่ชุมชนให้การยอมรับอยู่ในระดับสูง เป็นสถานศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมแนวทางสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ และส่งเสริมสร้างคุณธรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ในหลักธรรมโรงเรียนทุกปีใน ประเด็นนี้เพิ่มเติมคุณค่าทางจิตใจให้กับผู้เรียน

๓. โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาเป็นสถานศึกษาที่ชุมชนให้การยอมรับอยู่ในระดับสูง เป็นสถานศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมแนวทางสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ และส่งเสริมสร้างคุณธรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ในหลักธรรมโรงเรียนทุกปีในประเด็นนี้เพิ่มเติมคุณค่าทางจิตใจให้กับผู้เรียน

๔. โรงเรียนรัตภูมิวิทยา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลาเป็นสถานศึกษาที่ชุมชนให้การยอมรับอยู่ในระดับสูง เป็นสถานศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมแนวทางสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ และส่งเสริมสร้างคุณธรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ในหลักธรรมโรงเรียนทุกปีในประเด็นนี้เพิ่มเติมคุณค่าทางจิตใจให้กับผู้เรียน

๑. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในเชิงคุณภาพ (Key informant) ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยเจาะจง (Purposive Sampling) ตามความสำคัญของประเด็นศึกษาดังนี้

-กลุ่ม ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนชุมชน ตัวแทนกรรมการบริหารสถานศึกษา/บุคคลที่เกี่ยวข้องในการบริหารการศึกษาในมิติต่าง ๆ โรงเรียน ๗ คน ดังนั้น ผู้วิจัยจะใช้เป็นผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาทั้งหมด โดยใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์ รวมจำนวนทั้งสิ้น ๒๘ คน (รายชื่อในภาคผนวก)

๒. ในการประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ ผู้วิจัยได้เรียนเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องได้แก่ ตัวแทนองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ศึกษาธิการอำเภอ ศึกษาธิการจังหวัด ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ตัวแทนจากภาครัฐ ภาคเอกชน พระสงฆ์และผู้นำท้องถิ่นในการจัดประชุมสัมมนาเพื่อวิเคราะห์แนวทางและยุทธศาสตร์บริหารการศึกษา จำนวน ๑๐ คน (รายชื่อภาคผนวก)

๒). ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนในแต่ละรายวิชา อาทิ รายวิชา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ คอมพิวเตอร์ ภาษาต่างประเทศ สังคม ภาษาไทย โดย ๔ โรงเรียนจะมีจำนวนมากกว่า ๔๐๐ คน โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ดังนี้

$$n = \frac{n}{2 + N(d)^2}$$

เมื่อ n คือขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดประชากร

d คือ ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

โดยให้ความเชื่อมั่น ๙๓ % และมีความคลาดเคลื่อน ๗ % (d=.๐๗)

วิธีทำ
$$n = \frac{400}{2 + 400(0.07)^2}$$

$$n = \frac{400}{2 + 400} = (.๐๐๔๙)$$

$$= \frac{๔๐๐}{๒ + ๑.๙๖}$$

$$= \frac{๔๐๐}{๓.๙๖}$$

๑๐๐ ราย

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น ๑๐๐ คน นอกจากนี้ยังใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของแต่ละโรงเรียนในพื้นที่ ๔ โรงเรียน โดยวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota Sampling) ดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ ประชากรในการศึกษาจำแนกตามโรงเรียนใน ๔ โรงเรียน

โรงเรียน	จำนวนครู	จำนวนตัวอย่าง
โรงเรียนสะเดา “ซอร์คซัยกัมพลานนท์นุอสร”	๑๐๐	๒๕
โรงเรียนเทศบาล ๑ เฮงเสียงสามัคคี	๑๐๐	๒๕
โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒	๑๐๐	๒๕
โรงเรียนรัถภูมิวิทยา	๑๐๐	๒๕
รวม	๔๐๐	๑๐๐

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยประกอบด้วย

๑. แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับ ครู ผู้สอนอยู่ในแต่ละโรงเรียนหรือในสถานศึกษานั้น ๆ โดยมีเนื้อหาประกอบ ๔ ส่วน ได้แก่

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของครูผู้สอน เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ ลักษณะแบบสอบถามแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (rating scale) ๕ ระดับโดยกำหนดให้ข้อความ เป็นแบบปลายปิดที่มีตัวเลือกให้เลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติของครู เช่น วิธีการสอน รูปแบบการสอน การนำเสนอ การให้ความรู้ เทคนิคการถ่ายทอดความรู้ การนำความรู้ไปบูรณาการกับรายวิชาอื่น ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ๕ ระดับ โดยกำหนดให้ ข้อคำถามที่มีความหมายเชิงปฏิฐาน (Positive) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ถ้าตอบ	มากที่สุด	ให้คะแนน	๕	คะแนน
ถ้าตอบ	มาก	ให้คะแนน	๔	คะแนน
ถ้าตอบ	ปานกลาง	ให้คะแนน	๓	คะแนน
ถ้าตอบ	น้อย	ให้คะแนน	๒	คะแนน
ถ้าตอบ	น้อยที่สุด	ให้คะแนน	๑	คะแนน

ตอนที่ ๓ ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการสอนการบูรณาการกับ ๔ ศาสตร์ให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการรังสรรค์ผลงานของนักเรียนตามโครงการ เพื่อให้เกิดผลงานใหม่ ๆ สนองตอบชุมชนและรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ๕ ระดับ เช่นกัน

ตอนที่ ๔ สภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในรูปแบบกระบวนการเรียนการสอนเป็น เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ตอบ

๒. แบบสัมภาษณ์ (Interview) สำหรับสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ผู้แทนชุมชน ผู้แทนนักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นสำคัญเช่น รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนการสอน กระบวนการพัฒนาโครงการ นวัตกรรมใหม่ ๆ กระบวนการพัฒนาจิตใจของผู้เรียนและการเสริมสร้างเครือข่ายของการเรียนรู้ เป็นต้น

๓. การบวนการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และการสัมมนาเชิงวิชาการเพื่อวิเคราะห์การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน กระบวนการพัฒนาโครงการ/โครงการ ในการ

สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เป็นต้น รวมทั้งการค้นหารูปแบบ กลไก และแนวทางการจัดการจัดกิจกรรม เสริมสร้างความเข้มแข็งของการเรียนรู้ของโรงเรียนต่อไป

๔. การสังเกต โดยสังเกตการณ์เรียนรู้ พฤติกรรมของการเรียนการสอนและแนวทาง ที่ถูกนำไปปฏิบัติการให้เกิดผลดีมากที่สุด

๕. การใช้เทคนิคการถ่ายภาพ โดยการใช้ภาพถ่าย การจัดการแผนภูมิ/แผนภาพ เพื่อ ศึกษาแนวทางการจัดการภาพการณ์ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ การพัฒนาจิตใจ และการเชื่อมโยงกับ เครือข่ายโรงเรียนอื่น ๆ

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

๑. กำหนดเนื้อหาของแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการศึกษาข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดตัวแปรการวิจัยและเนื้อหาของ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

๒. ร่างเครื่องมือการวิจัยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ประเด็นที่ กำหนดให้ครบถ้วนทุกตอน

๓. นำเครื่องมือการวิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

๔. แก้ไขเครื่องมือการวิจัยตามคำแนะนำ

๕. ปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยและจัดทำเครื่องมือการวิจัยฉบับสมบูรณ์

การตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการวิจัยไปทำการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ๒ ส่วน คือ ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของ แบบสอบถามดังนี้

๑. ความเที่ยงตรงเนื้อหา (Validity) โดยกำหนดแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไป เรียนปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมของ เนื้อหาที่ต้องการศึกษาจำนวน ๓ ท่าน ได้แก่

๑) พระครูประโชติกิจโกศล,ดร. ตำแหน่งอาจารย์ประจำ

๒) ดร.พีระศิลป์ บุญทอง ตำแหน่งอาจารย์ประจำ

๓) ดร.เสาวนิตย์ ทวีสันตสินุกูล ตำแหน่งอาจารย์ประจำ

โดยนำค่าที่ได้มาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Concordance: IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Concordance: IOC)

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญและให้คะแนนดังนี้

๑. หมายถึง แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

๐ หมายถึง หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตาม

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. หมายถึง แนใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ผู้ศึกษาได้เลือกคำถามข้อที่มีค่า IOC มากกว่า ๐.๕ มาใช้เป็นข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้ตรวจสอบแบบสอบถามแล้วเห็นว่า แบบสอบถามทุกข้อมีความเที่ยงตรงของเนื้อหาครอบคลุม ในแต่ละด้าน และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยได้ค่า IOC เท่ากับ.....

๒. ความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและปรับปรุงแก้ไขแล้ว ทำการทดสอบ (Try Out) จำนวน ๓๐ ชุดกับกลุ่มประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนที่เป็นรูปแบบบริหารจัดการที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายในการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ในจังหวัดสงขลา เพื่อตรวจสอบว่าคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการ ตลอดจน มีความเหมาะสมหรือไม่ มีความยากง่ายเพียงใด จากนั้นจึงนำมาทดสอบความน่าเชื่อถือของคำถาม

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

๑. นำหนังสือขออนุญาตเข้าทำการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราชและหน่วยวิทยบริการจังหวัดสงขลา ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อนัดหมายในการสัมภาษณ์และเข้าศึกษาในโรงเรียนที่กำหนดไว้แล้ว

๒. การเข้าศึกษาในโรงเรียนเพื่อแจกแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกตและการประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ โดยมีกิจกรรมดังนี้

๒.๑ การใช้แบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากคณะครูจากทั้ง ๔ โรงเรียน จำนวน ๑๐๐ ชุด ในด้านรูปแบบ และกระบวนการเรียนการสอนการบูรณาการกับหลัก STEM และศาสตร์อื่น ๆ ความรู้เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้รายวิชาทั้ง ๘ รายวิชาหลักแกนกลางและกิจกรรมด้านพระพุทธศาสนาเป็นต้น

๒.๒ การสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) สำหรับผู้บริหาร ครู อาจารย์ ตัวแทนชุมชน ตัวแทนนักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน ของโรงเรียน เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐

๒.๓ การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และการสัมมนาเชิงวิชาการเพื่อศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบ กระบวนการเรียนการสอน หลักการบูรณาการ STEM ๔ ศาสตร์ การสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ให้ก้าวหน้าเป็นประเทศมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนต่อไปโดยกำหนดในวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๑

๒.๔ การสังเกตและการเรียนรู้รูปแบบการเรียนการสอน การบูรณาการหลักสูตรการใช้เทคนิคการการประยุกต์ใช้นวัตกรรมเพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ประเภทโรงเรียน โดยมุ่งเน้นการเชื่อมโยงและกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ไปที่โรงเรียน

๓. ประมวลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย และการประชุมสัมมนาเชิงวิชาการ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

๔. สรุปประเมินผลการเก็บรวบรวมข้อมูลในทุกด้าน

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้มีการศึกษาในพื้นที่โรงเรียนที่ทั้ง ๔ โรงเรียนแล้ว การสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อยและได้แบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑.การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มุ่งเน้นการวิเคราะห์โดยการสรุปตามสาระสำคัญด้านเนื้อหาที่กำหนดไว้ โดยวิเคราะห์

๑) รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนที่พึงประสงค์ของชุมชน แบบบูรณาการหลัก STEM ในการพัฒนาประเทศไทยกับศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒) กระบวนการสื่อสารเพื่อเสริมสร้างคุณค่าและพัฒนาการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อเพิ่มศักยภาพแห่งการเรียนรู้อันพึงประสงค์ของชุมชน

๓) กระบวนการเสริมสร้างเครือข่ายของการเรียนรู้ประเภทสถานศึกษา/โรงเรียนในจังหวัดสงขลา โดยการมุ่งเน้นเชื่อมโยงกับคน องค์ความรู้และเครือข่ายอื่น ๆ

๔) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเป็นกรณีศึกษาในมิติของการจัดการเรียนรู้ กระบวนการสื่อสารคุณค่า การพัฒนาจิตใจให้มีความ เข้มแข็งมั่นคง และเสริมสร้างการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ ร่วมกัน

๕) ศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค ของการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ชุมชนและแนวทางการบูรณาการหลักสูตรทั้งแกนกลางและท้องถิ่นในโรงเรียน

๒. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เน้นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากครู อาจารย์ ทั้ง ๔ โรงเรียนในจังหวัดสงขลา จำนวน ๑๐๐ คนโดยมีขั้นตอนการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลดังนี้

๑) เลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ในการตอบไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Science)

๒) แบบสอบถามตอนที่ ๑ ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลทั่ว ๆ ไป โดยทำการวิเคราะห์โดยหาความถี่ ค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

๓) แบบสอบถามตอนที่ ๒ ซึ่งเป็นข้อมูลความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับกิจกรรมกระบวนการเรียนการสอน ภายในโรงเรียนโดยทำการวิเคราะห์คำนวณหาความถี่ ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและรายด้าน และเฉลี่ยรวมทุกด้าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนน เพื่อให้เห็นระดับของกิจกรรมการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละด้าน จากตัวอย่างดังนี้

ค่าเฉลี่ย	๑.๐๐ – ๑.๕๐	= มีความเหมาะสมในระดับน้อยมาก
ค่าเฉลี่ย	๑.๕๑ – ๒.๕๐	= มีความเหมาะสมในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	๒.๕๑ – ๓.๕๐	= มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	๓.๕๑ – ๔.๕๐	= มีความเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย $4.51 - 5.00 =$ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

๔) แบบสอบถามตอนที่ ๓ ซึ่งเป็นข้อมูลรูปแบบกระบวนการการบริหารหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของชุมชนยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยทำการวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย (X) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและรายด้านและเฉลี่ยรวมทุกด้าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนน เพื่อให้เห็นระดับของกิจกรรมการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละด้าน จากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๕๐ = มีความรู้สึกและได้รับผลการปฏิบัติในระดับน้อยมาก

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ - ๒.๕๐ = มีความรู้สึกและได้รับผลการปฏิบัติในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑ - ๓.๕๐ = มีความรู้สึกและได้รับผลการปฏิบัติในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑ - ๔.๕๐ = มีความรู้สึกและได้รับผลการปฏิบัติในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑ - ๕.๐๐ = มีความรู้สึกและได้รับผลการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

๕) นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อศึกษาค่าเป็นกลางทางสถิติ และเพื่อการวิเคราะห์ปัจจัยข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลกับความคิดเห็นที่มีต่อสถานศึกษา/โรงเรียนและกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโรงเรียนและชุมชน

๖) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลโดยการเชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีที่ได้กล่าวแล้ว เพื่อให้เห็นชุดความรู้ กระบวนการ และแนวทางส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนบูรณาการหลัก STEM ของโรงเรียน

๓.๖ การวิเคราะห์มูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. การใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่า S.D. ในการอธิบายข้อมูลทั่วไป

๒. การใช้สถิติ เช่น t-test ในการหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้และการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ในสถานศึกษา/โรงเรียน เช่น การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานของครูผู้สอนเกี่ยวกับผลลัพธ์ของการเรียนรู้ในโรงเรียนแต่ละแห่ง เป็นต้น โดยมีสูตรของ T-test ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{Sp^2 \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}, \quad df = n_1 + n_2 - 2$$

๓. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากทุกฝ่ายดังกล่าว โดยการเชื่อมโยงแนวคิด ทฤษฎีที่ได้กล่าวแล้ว เพื่อให้เห็นองค์ความรู้ ชุดความรู้ กระบวนการ และแนวทางการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน

๓.๗ การนำเสนอผลการศึกษการวิจัย

การนำเสนอข้อมูลจะอยู่ในลักษณะการพรรณนาความ (Descriptive Presentation) ประกอบตารางและการพรรณนาความประกอบการบรรยายเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานของครูและโรงเรียน รูปแบบและกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการวิจัยเชิงพหุบูรณาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและภาควิชาวิจัยในสังคมไทย การพัฒนาหลักสูตรและการประเมินหลักสูตร การพัฒนานักวิจัยเชิงพหุบูรณาการ การพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการทำวิจัยเชิงพหุ

บูรณาการและการเสริมสร้างเครือข่ายการวิจัยของมหาวิทยาลัยสงฆ์และภาคีการวิจัยในสังคมไทย การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการผลิตนวัตกรรมใหม่ การบูรณาการหลัก STEM ๔ ศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างกระบวนการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ เพื่อรองรับนโยบายของประเทศไทยต่อไป มีการบูรณาการกับหลักพระพุทธศาสนาเพิ่มเติมให้ผู้เรียนมีความสำนึกดี คิดดี และประพฤติดี สามารถอยู่ในสังคมได้ต่อไป

๓.๘ สรุป

การศึกษาวิจัย “รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ “ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ครู ผู้บริหาร ตัวแทนชุมชน ตัวแทนนักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๐๐ คน โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก (Interview) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Observations participant) การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และการสนทนาเชิงวิชาการเป็นเครื่องมือในการศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้จากกระบวนการวิจัยมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน เช่น การแจกแจงความถี่ การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (X) และค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นต้น เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานในการศึกษา แล้วทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ในเชิงคุณภาพเพื่ออธิบายผลการวิจัยตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์การวิจัย^๑

^๑ พระมหาสุทิตย์ อากาศโร, เครือข่าย: ธรรมชาติ, ความรู้และการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ ๓ กรุงเทพมหานคร: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้, ๒๕๕๖, หน้า ๒

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ คือ ๑) เพื่อศึกษากระบวนการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน ๒) เพื่อศึกษากระบวนการการบริหารหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของชุมชน ๓) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการจัดการศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ เพื่อนำไปบูรณาการมีนวัตกรรมใหม่สนองตอบชุมชน และให้มีการพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ใหม่และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาหรือ หัวหน้าหมวดสาระการเรียนรู้ ผู้แทนครู ผู้แทนนักเรียน ผู้แทนชุมชน/ผู้แทนผู้ประกอบการ ประชาชนทั่วไป จำนวน ๓๔ คน จาก ๔ โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนสะเดาขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ อำเภอสะเดา, โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี), โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย อำเภอหาดใหญ่, และโรงเรียนรัตภูมิวิทยา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ทั้ง ๔ โรงเรียนตั้งอยู่ในจังหวัดสงขลา ในส่วนเชิงปริมาณสอบถามครูผู้สอนในโรงเรียนทั้ง ๔ โรงเรียน ๆ ละ ๒๕ คน รวม ๑๐๐ ชุด ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

๔.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ การให้สัมภาษณ์ของคณะครู ผู้บริหาร/หรือ หัวหน้าหมวดตัวแทนครู ตัวแทนชุมชน/ผู้ประกอบการ ตัวแทนนักเรียน รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ในโรงเรียนทั้ง ๔ เขตจังหวัดสงขลา

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหาร/หรือ ครู อาจารย์ ตัวแทนครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนชุมชน /ผู้ประกอบการ ประชาชนทั่วไป ใน ๔ โรงเรียน จังหวัดสงขลา เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นการสนทนา กลุ่ม/บุคคล (Focus groups) (Personal) จำนวน ๔ โรงเรียน ดังนี้

ตารางกลุ่มโรงเรียนทั้ง ๔ โรงเรียน

ชื่อ	ตำแหน่งที่ตั้ง	อำเภอ/จังหวัด
โรงเรียนสะเดาขรรค์ชัยกัมพลานนท์ “อนุสรณ์”	อำเภอสะเดา	สะเดา/สงขลา

โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียง สามัคคี)	อำเภอหาดใหญ่	หาดใหญ่/สงขลา
โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒	อำเภอหาดใหญ่	หาดใหญ่/สงขลา
โรงเรียนรัตภูมิวิทยา	อำเภอรัตภูมิ	อำเภอรัตภูมิ/สงขลา

รายนามผู้บริหาร/ครู อาจารย์/ ตัวแทนชุมชน/ผู้ปกครอง/ตัวแทนนักเรียน

ชื่อ- สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่
๑. นายประกอบ หาญณรงค์	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนสะเดาขรรค์ชัยกัมพลานนท์ “อนุสรณ์”
๒. นายบัลลังก์ จันทร์ทอง	หมวดสาระวิชา คณิตศาสตร์และครูชำนาญการ	โรงเรียนสะเดาขรรค์ชัยกัมพลานนท์ “อนุสรณ์”
๓. นางสาวจิราภรณ์ พรหมสะอณา	ครูชำนาญการกลุ่มสาระ วิทยาศาสตร์	โรงเรียนสะเดาขรรค์ชัยกัมพลานนท์ “อนุสรณ์”
๔. นางบงกช เรียรพิทยามาต	ครูชำนาญการและกลุ่ม สาระภาษาต่างประเทศ	โรงเรียนสะเดาขรรค์ชัยกัมพลานนท์ “อนุสรณ์”
๕. นางสาวพินันทา วงศ์จินดา	ครู คศ ๒ กลุ่มสาระ เทคโนโลยีและ คอมพิวเตอร์	โรงเรียนสะเดาขรรค์ชัยกัมพลานนท์ “อนุสรณ์”
๖. นางกฤษณา จันทนะ	ครูชำนาญการพิเศษและ ผู้แทนผู้ปกครอง/ชุมชน	โรงเรียนสะเดาขรรค์ชัยกัมพลานนท์ “อนุสรณ์”
๗. นางกรณัท หนวีชิตธาดา	ผู้แทนกรรมการ สถานศึกษา	โรงเรียนสะเดาขรรค์ชัยกัมพลานนท์ “อนุสรณ์”
๘. นางสาวภาณิน เพ็ชรจูด	ตัวแทนนักเรียน	โรงเรียนสะเดาขรรค์ชัยกัม

		พลาณนท์ “อนุสรณ์”
๙. นายณรงค์ รัตภูมิภักดิ์	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี)
๑๐.นางชฎาพร สมมาตร	ครูชำนาญการพิเศษและ วิชาการ	โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี)
๑๑.นางสาวลัดดา สารานพคุณ	ครูชำนาญการสาระ วิทยาศาสตร์	โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี)
๑๒.นางสาววาม๊ะ เหมมันต์	ครูชำนาญการและกลุ่ม สาระคณิตศาสตร์	โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี)
๑๓.นางสาวบุษกร เกื้อกาญจน์	ครู คศ.๒ กลุ่มสาระ วิทยาศาสตร์	โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี)
๑๔.นางกานต์สิริ ภูกัน	ครู คศ.๑ กลุ่มสาระ คณิตศาสตร์	โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี)
๑๕.นายอาทิตย์ สายสลาม	ครูชำนาญการกลุ่มสาระ วิศวกรรมศาสตร์	โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี)
๑๖.นางสาวอมลวรรณ ชนเสนีย์	ตัวแทนนักเรียน	โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี)
๑๗.นางนันทน์ลิน เพชรรักษ์	ตัวแทนผู้ปกครอง/ชุมชน	โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี)
๑๘.นายวิสัย เกื้อกุล	รองผู้อำนวยการ/ฝ่าย บุคคลทำการแทน ผู้อำนวยการ	โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒
๑๙.นางจงจิตต์ พรหมจรรย์	หัวหน้างานแนะแนว/ทำ การแทนฝ่ายวิชาการ	โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒

๒๐.นายประเสริฐ พลังรูกภาพ	ครูชำนาญการ/สาระ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒
๒๑.นางสาวอุบลวรรณ สุวรรณ เกล้า	ครูชำนาญการ/กลุ่มสาระ คณิตศาสตร์	โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒
๒๒.นางแวรรุดา หนูอุไร	ครูชำนาญการ/กลุ่มสาระ วิทยาศาสตร์	โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒
๒๓.นางสาวยอดขวัญ พอกพูน	ตัวแทนนักเรียน	โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒
๒๔.นายสุธรรม แก้วยอดทอง	ตัวแทนผู้ปกครอง/ชุมชน	โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒
๒๕.นายกิตต์ รัตภูมิ	ผู้ช่วยการ	โรงเรียนรัตภูมิวิทยา
๒๖.นางวิมล พรหมโพธิ์	หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ	โรงเรียนรัตภูมิวิทยา
๒๗.นางอรวรรณ พานิช	หัวหน้ากลุ่มสาระ วิทยาศาสตร์	โรงเรียนรัตภูมิวิทยา
๒๘.นางสุพรรณิ เจริญมาก	หัวหน้ากลุ่มสาระอาชีพ/ เทคโนโลยีคอม พิวเตอร์	โรงเรียนรัตภูมิวิทยา
๒๙.นางสุนน โสะนุ้ย	กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์	โรงเรียนรัตภูมิวิทยา
๓๐.นางศิริพร เหมหิม	กลุ่มสาระคณิตศาสตร์	โรงเรียนรัตภูมิวิทยา
๓๑.นางสาวจินดา รัศมี	กลุ่มสาระคณิตศาสตร์	โรงเรียนรัตภูมิวิทยา
๓๒.นางบัวทิพย์ เอี่ยมศิริ	กลุ่มสาระคณิตศาสตร์	โรงเรียนรัตภูมิวิทยา
๓๓.เด็กชายพศิน ศรีเสถณี	ตัวแทนนักเรียน	โรงเรียนรัตภูมิวิทยา

๓๔.นางอำนวยพร ชื่นนัป	ตัวแทนชุมชน/ตัวแทน ผู้ปกครอง	โรงเรียนรัทภูมิวิทยา
-----------------------	---------------------------------	----------------------

ผู้วิจัยจักอธิบายเป็นประเด็น ๆ ไป ในองค์ประกอบที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยแบ่งเป็น ๓ ประเด็นและอธิบายตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้ครอบคลุม ถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัย ตามลำดับดังนี้

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในรูปแบบของการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน

ด้วยสภาพปัญหาผลของการศึกษาในแต่ละโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลายสายสามัญ ทำให้แต่โรงเรียนประสบปัญหาการจัดการเรียนการสอน มีคำกล่าวถึงปัญหาความล้มเหลวการจัดการศึกษาของประเทศไทย การจัดอันดับการศึกษาของประเทศไทยในกลุ่มอาเซียนอยู่ในลำดับที่ ๘ ดูแล้วน่าเป็นห่วงและน่าใจหายที่ได้เห็นงานวิจัยของกลุ่มอาเซียนออกมาจัดอันดับการศึกษาไทย ควรจะอยู่ในระดับต้น ๆ เช่น อันดับที่ ๓ หรือ ๕^๑ หลักสูตรแกนกลางเราก็คงใช้เหมือนกันทั่วประเทศ ยกเว้นหลักสูตรท้องถิ่นที่ขึ้นอยู่กับสภาพท้องถิ่นนั้น ๆ บัณฑิตจบการศึกษามีปริญญาพ่วงท้ายแต่ละคนยาวเหยียดแต่ทำงานไม่เป็น มีความอ่อนแอหลาย ๆ ด้าน ด้านภาษา เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ ผู้จบการศึกษาคิดวิเคราะห์งานไม่เป็น สังเคราะห์งานไม่ถูก ได้แต่ตามเขาไปเรื่อย ๆ ตลอดระยะเวลาที่มากกว่าหนึ่งศตวรรษที่มีการจัดการศึกษาไทยการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาถ้าเปลี่ยนแปลงโดยยึดถือแต่ โรงเรียน ครู นักเรียน และเนื้อหาวิชาเป็นหลักโดยไม่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมหรือสภาพแวดล้อมอื่น อย่างเท่าเทียม เป็นเพียงการปรับเปลี่ยนเฉพาะรูปแบบที่หนีไม่พ้นการพ่ายเรือในอ่าง ซึ่งไม่ต่างจากการศึกษาตอนเริ่มต้นที่นำเอาโรงเรียนแบบตะวันตกเข้ามาเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๑ ถ้าการศึกษาไทยยังเป็นเช่นนี้ผลเสียจะเกิดต่อนักเรียน จิตสำนึกความเป็นครู และสังคม นักเรียน จะกลายเป็นผู้มีความรู้ในด้านทฤษฎีแต่ภาคปฏิบัติไม่สามารถทำได้ เนื่องจากเข้าไปไม่ถึงปัญหาที่แท้จริงหลักสูตรยังคงเน้นการวัดผลให้นักเรียนจดจำเนื้อหา กำหนดเวลาสอบผู้เรียนก็ต้องท่องจำ กวดวิชาทำให้เสียเวลาส่วนนี้ไปมากจนไม่มีโอกาสได้เรียนรู้ชีวิตและประสบการณ์นอกห้องเรียน

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวจึงเกิดกระบวนการจัดการศึกษา ๔.๐ เป็นแนวคิดความพยายามของรัฐบาลที่มีความมุ่งมั่นในการนำ “โมเดลประเทศไทย ๔.๐” หรือ Thailand ๔.๐ มาใช้เพื่อผลักดันประเทศให้หลุดพ้นจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง การพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนตามแนวทาง Thailand ๔.๐ ได้นั้น ต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคประเทศไทย ๔.๐ ซึ่งการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลกใบนี้ มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ มาตอบสนองความต้องการของสังคม ชุมชน ผู้มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาให้เด็กและเยาวชนของประเทศมีทักษะ

^๑ www.Uasean.com/kerobowobow_๐/๖๕๐ อันดับที่ ๘ ของ Asean คุณภาพการศึกษาของไทย, สืบค้นเมื่อวัน๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๑.

และคุณลักษณะที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาประเทศยุคประเทศไทยแลนด์ ๔.๐ โดยครูจะต้องสามารถสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (analytic thinking) เป็นการคิดพื้นฐานสำคัญสำหรับการคิดขั้นสูงต่อไป การคิดอย่างวิจรรณาญาณ (critical thinking) เป็นกระบวนการพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลมีหลักเกณฑ์และตรวจสอบประเมินข้อมูลหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่คิดทุกด้านอย่างรอบคอบ โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดหลักเหตุผลจนได้คำตอบที่เหมาะสมหรือดีที่สุดเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ ประเมินหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ การคิดวิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์ (creative thinking) เป็นการคิดนอกกรอบจากความคิดเดิมที่จุ่มงหมายเพื่อให้ได้ความคิดใหม่ ความคิดริเริ่มหรือความคิดต้นแบบ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดีและการคิดผลิตภาพ (Productive thinking) เป็นการผลิตหรือการสร้างผลงานออกมาเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนซึ่งจะเป็นนวัตกรรมในผลผลิตต่อไป และต้องมีความคิดรับผิดชอบ (Responsibility thinking) ในงานที่ทำในผลงานที่ผลิตขึ้น ภาพที่ ๑ ผู้บริหาร ครูและนักเรียนกับการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ การสอนยุคใหม่นี้ต้องการให้ผู้เรียนสามารถสร้างผลผลิตอย่างสร้างสรรค์ การจัดการเรียนการสอนเน้นการคิด การประดิษฐ์ การสร้างสิ่งใหม่ ๆ ให้ได้องค์ความรู้ใหม่และสามารถนำความรู้ที่ศึกษาทั้งของเดิมและของใหม่เข้ามาผสมผสานเข้าด้วยกันผลิตเป็นผลงานของตนเองได้อย่างมีความคิดสร้างสรรค์ ใช้ความคิดอย่างมีวิจรรณาญาณ ในการตัดสินใจเลือกสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เหมาะสม และการมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่สร้างสรรค์ขึ้น การสอนแบบนี้ต้องการให้ผู้เรียนมีความคิดใหม่ ๆ เพื่อมีผลให้คนในประเทศมีความสามารถในการคิดสิ่งใหม่ ๆ ผลิตผลงานใหม่ ๆ ขึ้น โดยไม่ต้องคอยใช้หรือบริโภคสิ่งที่ผู้อื่นประเทศอื่นคิดมาจำหน่ายให้

นักเรียน/ผู้เรียนในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ จะเป็นบุคลากรของประเทศที่มีศักยภาพเพียงพอในการสร้างนวัตกรรมจนได้เป็นสินค้าที่มีคุณภาพส่งขายไปยังต่างประเทศ เพื่อเอาเงินตราเข้าประเทศและสร้างรายได้ให้กับประเทศอย่างมีรายสูงได้ ผู้เรียนหรือนักเรียนจะมีความสามารถขั้นนั้นได้ต้องมีความสามารถหลายอย่างอยู่ในตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นความสามารถด้านการคิดได้ อย่างวิเคราะห์ (analytical thinking) การคิดอย่างมีวิจรรณาญาณ (critical thinking) การคิดอย่างสร้างสรรค์ (creative thinking) การคิดผลิตภาพ (productive thinking) และการคิดอย่างรับผิดชอบ (responsible thinking) ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำในทุกขั้นตอนตลอดจนรับผิดชอบต่อผลผลิตที่สร้างขึ้นโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชน ส่วนรวมด้วย

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นพบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาของไทยยังไม่ถึงเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ ทำให้การศึกษาไทยเดินเป๋ไปและเป๋มา รัฐบาลจึงกำหนดประกาศชัดเจนว่าประเทศไทยต้องเข้าถึงการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ ให้ได้ เป็นการเข้าสู่ยุคประเทศไทยต้องมีนวัตกรรมเป็นของตนเอง ไม่ต้องพึ่งพาต่างชาติ ซึ่งเป็นโจทย์ที่ทำทนายสูงมาก ๆ ทำอย่างไรเราจะพัฒนานวัตกรรมเป็นของตนเองได้ทั้ง ๆ ที่เรามีทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศมากมาย เช่น ข้าว ยางพารา แร่ ปาล์ม น้ำมัน และผลผลิตอื่น ๆ เราทำอย่างไรที่จะมีผลผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับเรื่องข้าว ที่มีมากกว่าอาหารประจำวัน เราทำอย่างไรที่จะมีผลผลิตภัณฑ์ยาพารานอกเหนือจากน้ำยาพารา หรืออื่น ๆ ที่เป็นนวัตกรรมของเรา เราเคยมีวิทยุ โทรทัศน์ยี่ห้อธานินทร์ ซึ่งเป็นของคนไทย ผลิตโดยคนไทย แต่น่าเสียดายไม่ได้ต่อยอดและต้องปิดตัวเองไป ถึงเวลาที่ทุกภาคส่วนต้องเข้ามาช่วยระดมความคิดให้การพัฒนาประเทศไทยให้เข้าสู่ไทยแลนด์ ๔.๐ ฉะนั้นแต่ละกระทรวงจึงมีสโลแกนของตัวเองต่อด้วย ๔.๐

กระทรวงศึกษาธิการเองก็มีสโลแกน “การศึกษา ๔.๐” ส่วนรายละเอียดผู้วิจัยก็ไม่เห็นแผนแม่บทว่าจะเดินอย่างไร จากปัญหาต่าง ๆ ของประเทศไทยหรือทุก ๆ ปัญหาที่ล้มเหลวต่างก็โทษการศึกษา ล้มเหลว ไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นเป้าหมายต้องการให้ประเทศไทยมีนวัตกรรมเป็นของตนเองแต่หลักสูตร การศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของครูตอบสนองเป้าหมายของไทยแลนด์ ๔.๐ แล้วหรือยัง ทั้ง ๆ ที่มีการเปลี่ยนหลักสูตรมาตลอดกว่า ๕๐ ปี ถึงเวลาแล้วที่จะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการ การศึกษาของประเทศเพื่อตอบสนองการสร้างนวัตกรรมของประเทศ โดยกระทรวงศึกษาธิการต้อง เป็นผู้ผู้นำที่ต้องเดินพร้อมไปกับโรงเรียนที่หน่วยปฏิบัติโดยตรง ดังนี้

๑. ต้องกำหนดนโยบายหรือออกกฎกระทรวงนักเรียนต้องไม่เกิน ๓๖ คน/ห้องเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนอย่างจริงจัง ครูสามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง จะออกข้อสอบอัตรานัย ครูก็สามารถตรวจสอบได้ในเวลาพอเหมาะ นักเรียนห้องละ ๕๐ คนครูดูแลไม่ทั่วถึงใครไม่สนใจจำต้อง ปล่อยไป ปัจจุบันอัตราการเกิดของประชากรน้อยลงมาก นักเรียนก็ลดลงทุกโรงเรียน ฉะนั้นโรงเรียน สามารถรับนักเรียนได้อย่างเพียงพอ

๒. การจัดความพร้อมของโรงเรียน หมายถึงโรงเรียนทั้งประเทศหรือทั้งประเทศอย่างน้อย ในทุกตำบลหรืออำเภอหรือจังหวัด ต้องมีความพร้อมอย่างเท่าเทียม ทั้งด้านสื่อ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ ต้องมีความพร้อมเท่ากัน ไม่เกิดการเสียเปรียบได้เปรียบหรือการเปรียบเทียบถึงความแตกต่าง

๓. หลักสูตรต้องมีการปรับปรุง อาจจะมีหลักสูตรรายวิชา มีการยกระดับวิชาคอมพิวเตอร์ วิชาเทคโนโลยี มาเป็นวิชาหลัก ไม่ใช่เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาการงานอาชีพ การเรียนเป็นรายวิชาจะมี ข้อดี คือ สามารถจะเปลี่ยนรายวิชาได้ทุกปี เป็นวิชาที่โรงเรียนสามารถจัดให้นักเรียนเรียนวิชาที่ทัน ยุคทันสมัยได้เลยไม่กำหนดตายตัว

๔. ต้องนำสะเต็มศึกษา (STEM EDUCATION) และ Active Learning เข้ามาจัดการ เรียนการสอนในโรงเรียน คำว่า “สะเต็ม” หรือ STEM เป็นคำย่อจากภาษาอังกฤษของ ศาสตร์ ๔ สาขา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และ คณิตศาสตร์ (Mathematics) หมายถึงองค์ความรู้ วิชาการของศาสตร์ทั้งสี่ที่มีความเชื่อมโยง กันในโลกของความเป็นจริงที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกันในการดำเนินชีวิต และการทำงาน การจัดการเรียนการสอนของไทยเรา ครูผู้สอนสอนแยกส่วน เช่น สอนเคมี ก็เคมีล้วน ๆ ฟิสิกส์ก็ฟิสิกส์ล้วน ๆ หรือคณิตศาสตร์ก็คณิตศาสตร์ล้วน ๆ ไม่เคยนำมาบูรณาการในชั้นงาน หลัก ของนวัตกรรมทั้งหมดเกิดจากการบูรณาการของคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เป็นส่วนใหญ่แล้วจึงเกิด นวัตกรรมจนกลายเป็นเทคโนโลยีต่อมาเมื่อนำการนำเทคโนโลยีมาบูรณาการกับวิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์ จึงเกิดนวัตกรรมใหม่ต่อยอดไปเรื่อย ๆ ทั้งนี้โดยใช้กระบวนการทางวิศวกรรมในการสร้าง นวัตกรรม

๕. การศึกษาหลังนยุคต้องบูรณาการด้านศิลปกรรมเติมเต็มด้านจิตใจให้นักเรียนและ ผู้เรียนมีคุณธรรมมีจิตสำนึก มีความเมตตา กรุณาในสรรพสิ่งทั้งหลาย สงครามโลกหลายครั้งที่เกิดขึ้น เพราะอำนาจทางวิทยาศาสตร์ที่ขาดศาสนากำกับชีวิตของคนจึงล้มตายหลายล้านคนในช่วงระยะเวลา กระพริบตา เพราะเชื่อว่าวิทยาศาสตร์ทำให้เกิดความสุขได้ทุกอย่าง หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ผู้คนล้ม ตายเป็น ล้าน ๆ คน นักวิทยาศาสตร์เห็นว่าการเกิดขึ้นนวัตกรรมสมัยใหม่ ๆ ในความเป็น

นักวิทยาศาสตร์ต้องการให้วิทยาศาสตร์รับใช้มนุษย์ แต่เพราะการไม่ได้เติมเต็มคุณธรรมศีลธรรมเข้าไปในจิตผู้เรียน ปัญหาที่เห็นทำให้เกิดสงครามมีการฆ่ากันด้วยศาสตราอาวุธที่ทันสมัยเกิดจากนวัตกรรม ฉะนั้นต้องทำให้นวัตกรรมรับใช้มนุษย์ ด้วยการเติมเต็มการเรียนการสอนหลักธรรมสร้างจิตอ่อนโยนและเป็นจิตที่เป็นกุศล ให้บูรณาการกับนวัตกรรมใหม่ ๆ เพราะการเรียนการสอนสร้างนวัตกรรมอย่างเดียวไม่เพียงพอ ต้องสร้างจิตสำนึกในความเอื้ออารีย์ มีหลักธรรม อาทิ ศีล ๕ ข้อ แต่ครูผู้สอนต้องเข้าถึงเข้าใจในหลักธรรมที่จะสอน มิใช่อ่านให้นักเรียนฟังอย่างผิวเผินต้องมีการทดลองทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้เห็นอย่างชัดเจนและมีความเข้าใจ บทบาทของความเป็นมนุษย์ให้มากขึ้นเห็นความสำคัญเพื่อร่วมโลกด้วยเมตตา กรุณา ปรานี ครูผู้มีบทบาทในการสร้างคนให้เป็นคนดีของสังคมร่วมกับผู้นำทางศาสนา วิทยาศาสตร์ถ้าขาดศาสนาเหมือนคนขาเป๋ เพราะฉะนั้นครูมีความสำคัญเป็นอันมาก ในบทบาทผลิตคนให้คนเป็นคนดีแต่ร่วมกับผู้นำทางศาสนา วิทยาศาสตร์เป็นได้ทั้งบวกและทางลบ ใช้ในทางบวกทำให้มนุษย์มีความสะดวกสบายในปัจจุบันนี้ แต่ถ้าหากใช้ในทางลบก็อันตรายอย่างใหญ่หลวง โรงเรียนจึงเป็นสถานศึกษาสำคัญมาก ๆ เมื่อก่อนสถานศึกษาอยู่กับวัดผลิตคนออกสู่สังคมทำให้คนสงบสุขมากกว่าสังคมเป็นทุกข์ เมื่อสถานศึกษาย้ายออกจากวัด การเติมเต็มชีวิตคนด้วยหลักธรรมทำให้ดีกว่าที่วัด แต่ประเด็นนั้นเป็นเรื่องของอดีต

การสอนให้นักเรียนรู้ในการสร้างนวัตกรรม ต้องสอนให้นักเรียนรู้แบบโครงการหรือหลักการสร้างชิ้นงานโดยในโครงการหรือชิ้นงาน นักเรียนต้องตอบได้ว่า มีคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างไร ในอดีตการสร้างชิ้นงานของนักเรียน เราไม่เคยนำวิชา STEM เข้ามาบูรณาการ ตัวอย่างเช่น กรณีศึกษา การหุงข้าวเป็นวิถีชีวิตประจำวัน แม่บอกให้กรอกข้าวสาร ๒ กระป๋อง ใส่น้ำให้สูงจากข้าวสาร ๑ ข้อมือหรือแล้วแต่ข้าวสารนั้นเก่าแรมปีหรือใหม่ถ้าไม่คำนวณจะออกมาในรูปของสูง ๆ เปียก ๆ หรือ ดิบ ๆ สุก ๆ การหุงข้าวใช้ไม้พินหรือถ่าน สามารถหุงข้าวได้ไม่ดิบสามารถรับประทานได้เสร็จก็จบ แต่เราไม่เคยนำหลักคณิตศาสตร์เรื่องของการตวงวัด เรื่องปริมาตร หลักวิทยาศาสตร์ เรื่องของความร้อน เข้ามาคิดในเรื่องของการหุงข้าว ญี่ปุ่นนำหลักของ STEM มาใช้ในการหุงข้าว โดยใช้หลักคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เช่นเรื่องของปริมาตร การตวง เรื่องของความร้อน เรื่องของเวลา จนสามารถสร้างหม้อหุงข้าวไฟฟ้าได้สำเร็จ และมีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ เช่น การกำหนดเวลา ในการหุงข้าว การอุ่นข้าว การต้มข้าว ฯลฯ หรือกรณีตัวอย่าง ในชีวิตจริง คนไทยมีการปรุงอาหารต่าง ๆ มากมาย เช่น แกงบ้างทำขนมบ้าง บางคนทำอร่อยบางคนทำไม่อร่อย ขึ้นอยู่กับฝีมือการปรุงอาหาร หรือขนมก็ความเคยชินในการปรุง เช่น การเหยาะน้ำปลา ใส่น้ำตาล ใส่น้ำเกลือ เป็นฝีมือเฉพาะคน แต่ถ้านำหลัก STEM เข้ามาจับก็จะทำให้เกิดแฟรนไชส์ (Franchise) เป็นของตนเอง ฉะนั้นหลักสูตรต้องกำหนดให้นักเรียนต้องมีโครงการหรือชิ้นงานที่ตอบโจทย์ STEM ได้ กลุ่มครูสอนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการงานอาชีพ ต้องมีความรู้ในการนำ STEM มาบูรณาการในโครงการ หรือชิ้นงานของนักเรียนได้ ส่วน Active Learning งานเดี่ยวหรืองานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ STEM ถ้าเป็นวิชาที่เป็นเนื้อหา นักเรียนสามารถที่จะสรุปนำเสนอผลงานของตนเองได้

๖. ต้องสร้างตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู เพื่อจะทำให้ทราบจุดเด่นจุดด้อย ต้องพัฒนาครูเป็นรายบุคคลในแต่ละด้าน กระทรวงศึกษาธิการต้องการให้ครูเป็น

อย่างไร ก็กำหนดตัวชี้วัดมาประเมินในสิ่งที่ต้องการให้เป็น ปัจจุบันตอบไม่ได้ว่าครูแต่ละคนแต่ละท่าน มีสิ่งที่จะต้องพัฒนาอะไรบ้าง จุดเด่นของครูมีอะไรบ้าง เช่น ต้องการให้ครูนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน ก็ต้องสร้างตัวชี้วัดเพื่อประเมินครูว่ามีการใช้ได้หรือเปล่า เช่น กระทรวงนโยบายจนสำเร็จหรือไม่ต้องกำหนดตัวชี้วัดของนโยบายนั้น ๆ ระดับโรงเรียน และระดับตัวบุคคลของแต่ละนโยบาย ถึงจะตอบโจทย์แห่งความสำเร็จได้

ไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นสิ่งที่ดี ถ้าเป็นไปตามรูปแบบนี้ โมเดลนี้ (Model) ประเทศจะต้องมีนวัตกรรมเป็นของตนเองอย่างแน่นอน ฉะนั้น การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นส่วนของไทยแลนด์ ๔.๐ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ จึงต้องอาศัยทุกภาคส่วนในการให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะครูต้องปรับการเรียนการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา (STEM) และ Active Learning นำมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างจริงจัง ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ การปฏิรูปการศึกษาต้องเน้นที่ห้องเรียน ติดตามพฤติกรรมการสอนของครูโดยสร้างตัววัดผลการปฏิบัติงาน โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องมีมาตรฐานเดียวกัน ภายใน ๑๐ ปีประเทศไทยต้องมีนวัตกรรมเป็นของตนเองแน่นอน ในยุค Education ๔.๐ ที่ทำการเรียนการสอนให้ผู้เรียน สามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลกใบนี้ มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อสนองตอบความต้องการของสังคม/ชุมชน ดังนั้นการศึกษายุคใหม่ต้องเน้นการแสวงหาการเรียนรู้ได้เองอย่างท้าทาย สร้างสรรค์ความรู้ใหม่ ต่อยอดความรู้เดิม คิดและประยุกต์ใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ได้ เหมาะสมกับตนเอง สังคม/ชุมชน ตามสถานการณ์ การจัดการศึกษา ๔.๐ จึงนำเอาหลักการเกี่ยวกับยุคสมัยใหม่ที่ตรงความสนใจของชนพื้นเมืองดิจิทัล ที่มีชีวิตในโลกไซเบอร์ ซึ่งประกอบด้วยการจัดการศึกษาก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันบนไซเบอร์ โดยใช้ขีดความสามารถของระบบเชื่อมโยงทางฟิสิกส์กับไซเบอร์ ที่มีอุปกรณ์สมัยใหม่ เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต ฯลฯ

เมื่อแนวโน้มการพัฒนาประเทศมุ่งเน้นที่การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม แล้วการศึกษาของประเทศควรจะพัฒนาระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมในยุค “ประเทศไทย ๔.๐ “ เมื่อการเข้าถึงเนื้อหาความรู้มีลักษณะเปิด เข้าถึงได้ง่าย การแสวงหาความรู้มีลักษณะเปิด เข้าถึงได้ง่าย การแสวงหาความรู้จึงทำได้เร็ว เด็กเยาวชนยุคใหม่มีลักษณะเป็นชนพื้นเมืองดิจิทัล Digital native ทำให้การเรียนการสอนแบบเก่าในห้องเรียน ที่ใช้วิธีการท่องจำเนื้อหา ตามแผนการสอน ตามกรอบหลักสูตร หรือทำโจทย์ ทำข้อสอบแบบเดิมจึงไม่เหมาะสมกับการศึกษายุคใหม่ ด้วยปัจจัยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เห็นถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงแนวคิดทางการจัดการศึกษา คนที่จะเป็นกำลังในการพัฒนาชาติในยุค ๔.๐ นอกจากจะต้องมีทักษะจากความรู้ตามหลักสูตรที่ได้จดจำมาเรียนมา (Cognitive skills) ส่วนหนึ่งแล้วยังต้องมีทักษะอีกส่วนหนึ่งคือทักษะที่ได้จากการทำงานของมันเป็นสมองส่วนหน้า วิ่งมาจากการล่อหลอมฝึกฝน (No-Cognitive skills) ปฏิบัติให้เห็นเป็นคนไม่มั่งง่าย รู้จักใช้ความใคร่ครวญ ไตร่ตรอง แสวงหาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สร้างสรรค์แนวทางในการพิชิตแก้ปัญหา มีความมุ่งมั่นบากบั่นไม่มั่งง่าย ถือว่าเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นต้องปลูกฝังให้เยาวชนทุกคน นอกเหนือไปจากการให้ความรู้เนื้อหาวิชาในตำราเรียน ที่เรียกว่า พุทธิศึกษา พลศึกษา จริยศึกษาและหัตถศึกษา เป็นทักษะที่ทุกคนต้องมีและจะต้องสร้างขึ้น โดยการล่อหลอมฝึกให้ทำงานชำนาญจนติดเป็นนิสัยที่ แสดงออกโดยอัตโนมัติ คำว่า จินตะ มนะ

วิธียะ อุตสาหะ เป็นเพียงความรู้ที่เราสอนให้จดจำ แต่เราไม่เคยปลูกฝัง ในยุคนี้ครูอาจารย์ในสถานศึกษาทุกระดับ จะต้องทำหน้าที่ให้ครบทั้งสองส่วน คือให้ ความรู้และปลูกฝังนิสัยที่เกิดจากการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของสมองส่วนหน้า โดยอาศัย กระบวนการสอน และการฝึกให้ทำซ้ำ ๆ ให้มีความมุ่งมั่นบากบั่นมานะ ไม่ย่อท้อง่าย ๆ เพื่อ เพิ่มความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง จากองค์ความรู้ผ่านทางนวัตกรรมที่เกิดขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง

ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศไทยที่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน จึงต้องนำแนวคิด Education ๔.๐ ไปใช้ในการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนด้วยการใช้เทคโนโลยีแสวงหาความรู้ ต่อยอดองค์ความรู้ และเป็นการศึกษาสู่นาคต ที่เน้นการผลิตคนไปสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างแท้จริง และสนองตามความต้องการของสังคม/ชุมชนดังรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อ รองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยแลนด์ ๔.๐

ส่วนที่ ๑ จากวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เพื่อศึกษารูปแบบสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน สนองตอบชุมชนมีการบูรณาการหลักวิชาการก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ โรงเรียนสร้างสรรค์ที่พึงประสงค์ของชุมชน

ผลวิจัยพบว่า โรงเรียนเสเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ เป็นโรงเรียนหนึ่งที่ได้พัฒนานักเรียน/ผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นยอมรับของชุมชนในองค์ความรู้สร้างสรรค์ในการบริหารจัดการเรียนการสอนตามหลัก การแนวคิดทฤษฎีใหม่เพื่อนำโรงเรียนไปสู่เป้าหมายการศึกษา ๔.๐ ตามนโยบายของรัฐบาล

ภายใต้การนำของ นายประกอบ หาญณรงค์^๒ ผู้อำนวยการพร้อมคณะครู ได้บริหารการศึกษาเพื่อสนองตอบนโยบายของรัฐบาลไทยแลนด์ ๔.๐ เพื่อเปลี่ยนแปลงการศึกษาให้ก้าวไปข้างหน้าได้มอบนโยบายให้คณะครูตรงตามสายงานวิชาการที่ครูได้ศึกษาเล่าเรียนมา ซึ่งใช้หลักสูตรที่สามารถนำมาบูรณาการกันได้ อาทิ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ได้

นายบัลลังก์ จันทร์ทอง^๓ ได้กล่าวว่า ในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาโรงเรียนได้ปรับปรุงตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้มอบหมายให้โรงเรียนจัดการศึกษาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียน โดยให้นักเรียนสร้างโครงงานชิ้นงานเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดนวัตกรรมชิ้นงานเกิดขึ้น ซึ่งขณะนี้โครงงานหุ่นกวาดขยะซึ่งโครงงานนี้มีความสำเร็จไปแล้ว ๖๐ % และส่งเข้าประกวดในระดับประเทศแล้วแต่คณะกรรมการให้ปรับปรุงต่อยอดต่อไป คาดหวังจะเป็นผลงานชิ้นหนึ่งของโรงเรียนเสเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ งานชิ้นนี้เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารหลักสูตรได้นำหลัก STEM มาใช้ ร่วมกันทั้ง ๔ ศาสตร์ จากการทำนา ๔ ศาสตร์ทั้งมาบูรณาการทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่สอดคล้องกับความคิดเห็นของ

^๒ อ่างแล้ว,นายประกอบ หาญณรงค์, เมื่อวันที่ ๕ เดือน เมษายน๒๕๖๑.

^๓ สัมภาษณ์นายบัลลังก์ จันทร์ทอง,หัวหน้าหมวดคณิตศาสตร์และครูชำนาญการ.โรงเรียนเสเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์.เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

นางสาวจิราภรณ์ พรหมสะอานา^๕ ได้แสดงทัศนะว่า การบริหารจัดการของโรงเรียน สะเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์นั้น ทุกภาคส่วนได้เข้ามาช่วยเหลืดูแลโดยเฉพาะชุมชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ทำให้รูปแบบผสมผสานสอดคล้องกับความเป็นจริง การบริหารจัดการตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง ยอมรับเสียงสะท้อนจากภายนอกโรงเรียนเข้ามาสู่ภายในโรงเรียนทั้งเชิงบวกและลบ ถ้าเป็นเชิงลบร่วมกันแก้ไขปัญหาร่วมกัน คณะกรรมการของโรงเรียนเป็นส่วนสำคัญในการบริหารจัดการกับปัญหา คณะผู้บริหาร,ครูอาจารย์ ทุกครั้งที่มีการประชุมประจำเดือนจะมีคำถามในเชิงสร้างสรรค์ในการนำโรงเรียน บริหารวิชาการ กิจกรรม การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ชุมชนระหว่างชุมชนกับโรงเรียน ให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน/สังคม การเป็นครูผู้สอนต้องทุ่มเทในการบริหารจัดการในด้านทุก ๆ ประเด็น ให้เกิดผลสำเร็จให้เป็นที่กล่าวถึงของสังคม/ชุมชน โรงเรียนสะเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่การบริหารจัดการยากมากพอสมควร เพราะหนึ่งคนก็หนึ่งความคิดการจัดการคนเป็นเรื่องที่ยากมาก ๆ แต่ทุกปัญหาก็มีไว้แก้ไขไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นางบงกช เจริญพิทยามาศ^๕ ได้แสดงความคิดเห็นผ่านผู้วิจัยว่า รูปแบบการบริหารจัดการใช้รูปแบบเหมือนกันทั่วประเทศ เพราะเป็นข้อบังคับในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยทั่วไป แต่ในประเด็นที่แตกต่างเป็นกรณีศึกษาไป อาทิ ความตั้งใจ ทุ่มเทหลังกำลังทุกภาคส่วนเพื่อเอาชนะความไม่รู้ของผู้เรียน การเอาใจใส่ต่อนักเรียนทุกคน ๆ ตรงประเด็นนี้ที่สำคัญอย่าปล่อยผ่าน ถ้ากรณีเด็กนักเรียนขาดเรียนบ่อย ๆ หายจากโรงเรียนไปบ่อย อาจารย์/ครูต้องติดตามอย่าปล่อยให้เวลาผ่านไป ปล่อยให้ไร้ทิศทาง จนนักเรียนไม่กล้ามาโรงเรียน เพราะปัจจุบันนี้ สิ่งย้อมใจนักเรียนให้เดินทางไป ในเส้นทางที่ผิด เรื่องของยาเสพติดคบเพื่อนชั่วเป็นมิตร ไม่คบเลือกคบหากัลยาณมิตร ผู้ปกครองต้องเอาใจใส่ไม่ไข่มอบให้โรงเรียนอย่างเดียว ถ้านักเรียนทำผิดครูลงโทษผู้ปกครองจะเด็กนักเรียนอย่างไร เหตุผลบางครั้งบางกรณีดังปรากฏข่าวทางสื่อวารสารทางหนังสือพิมพ์ อีกมากมายโทรทัศน์สื่อต่าง ๆ ให้เห็นเกลื่อน บางครั้งครูก็ไม่กล้าแตะต่อนักเรียนทำผิด คำพูดของครูบางท่านบอกว่า “ช่างหัวมัน” ถ้าการบริหารจัดการปล่อยให้ไปเป็นช่างหัวมันอยู่ความล้มเหลวทางการศึกษาของไทยก็ต้องล้มเหลวด้วย คนไม่กี่คนที่ไม่รักดี ทุก ๆ คนต้องการเห็นสถานศึกษามีความพร้อมในทุกด้านและในทุก ๆ ด้านต้องเป็นมืออาชีพ ส่วนในประเด็นอื่นคิดว่าเป็นเรื่องรอง สอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นางสาวพินันทา วงศ์จินดา^๖ กล่าวว่า การบริหารจัดการของโรงเรียนก็มีรูปแบบเหมือนสถานศึกษาทั่วไปของประเทศไทย ความแตกต่างนั้นขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน จะเดิน

^๕สัมภาษณ์ นางสาวจิราภรณ์ พรหมสะอานา,ครูชำนาญการและหัวหน้าสาระวิชาวิทยาศาสตร์ โรงเรียนสะเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์, เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

^๕สัมภาษณ์นางบงกช เจริญพิทยามาศ,ครูชำนาญการและหัวหน้าสาระวิชาภาษาอังกฤษเทคโนโลยี โรงเรียนสะเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์, เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

^๖สัมภาษณ์นางสาวพินันทา วงศ์จินดา,ครู คศ.๒ หัวหน้างานสาระคอมพิวเตอร์ โรงเรียนสะเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์, เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

ตามแนวทางที่วางไว้หรือไม่ อันนี้เป็นโจทย์ที่ผู้บริหารและคณะครูต้องตอบโจทย์ของสังคม/ชุมชนให้เป็นคำตอบที่กระจ่างชัด โรงเรียนเสเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ ได้ดำเนินการตามวิสัยทัศน์และพันธกิจ และการพัฒนาเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล รูปแบบการของการบริหารจัดการไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นการศึกษาในศตวรรษใหม่ เพราะรัฐบาลกำหนดนโยบายออกมาโรงเรียนทุกโรงเรียนก็ต้องสนองตอบ คาดหวังว่าสถานศึกษาของไทยจะก้าวทันกับประเทศเพื่อนบ้าน อย่างประเทศสิงคโปร์ มาเลเซียหรือ เพราะขณะนี้รัฐบาลตั้งโจทย์ให้สถานศึกษาทุกแห่งตอบโจทย์ให้รัฐบาล เดียวนี้ อะไร ๆ ก็ ๔.๐ พวกเราจะเดินไปถึงไทยแลนด์ ๔.๐ วันไหน ก็ต้องหาคำตอบที่สถานศึกษานั้น ๆ แต่โรงเรียนเสเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์มีแนวทางในการสร้างนวัตกรรมที่มีโครงการรองรับ อาทิ “หุ่นยนต์กวาดขยะ” ซึ่งเป็นความคิดหนึ่งที่เกิดการจินตนาการของนักเรียนร่วมคิดร่วมทำ ครูเป็นที่เลี้ยงให้คำชี้แนะแนวทางในการต่อยอดหุ่นยนต์กวาดขยะ เป็นความคิดของนักเรียนชั้นชั้นมัธยมปีที่ ๒ ผู้วิจัยสอบถามว่าการจินตนาการของนักเรียนเกิดจากประเด็นอะไรแล้วนำไปสู่หุ่นยนต์กวาดขยะ ครูพินันทา วงศ์จินดา กล่าว เกิดจากความคิดที่ไม่ต้องใช้คนได้หรือไม่ในการกวาดขยะในห้องเรียน ทุกๆ วันที่มีเวรทำความสะอาดห้องเรียน ซึ่งครูมอบหมายให้ทุกคนดูแลในแต่ละวันห้องเรียนจะต้องสะอาด มิฉะนั้นคะแนนจิตพิสัย/อาสาจะหายไป นอกจากนี้การบริหารโรงเรียนที่นี่ ได้มีการนำหลักการตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาสอนเสริมเติมเต็มให้นักเรียน เรียกว่า “ธรรมศึกษาชั้นตรี -โท -เอก” ผู้ที่นำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเข้ามาเปิดสอน คือ อาจารย์สมศักดิ์ พร้อมมูล ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำโรงเรียนพร้อมคณะทีมงานและพระสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่ของอำเภอเสเดา แต่ขณะนี้ท่านได้เกษียณอายุราชการไปหลายสิบปีแล้ว และพระครูพิทักษ์นิมพเขตอดีตเจ้าอาวาสวัดพังลา, เจ้าคณะอำเภอเสเดาและอดีตรองเจ้าคณะจังหวัดสงขลา รูปที่ ๒ ท่านก็ได้มรณภาพไปแล้ว เช่นเดียวกัน ทั้งแต่คุณงามความดีฝากไว้กับแผ่นดินโรงเรียนเสเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์และโรงเรียนอื่นๆ และ สถานศึกษาอื่นในเขตอำเภอเสเดาจังหวัดสงขลา แต่มรดกการเรียนการสอนนักเรียนธรรมศึกษาตรี โท เอก ยังคงดำเนินการอยู่ในปัจจุบันซึ่งได้พระหนุ่มไฟแรงที่มีความมุ่งมั่นสานต่อนโยบายครูบาอาจารย์นั่นคือ พระมหาจรรุพงษ์ จารุธมโม เจ้าคณะตำบลพังลาและเป็นเจ้าอาวาสวัดพังลารูปปัจจุบันซึ่งเป็นลูกศิษย์ของพระครูพิทักษ์นิมพเขตได้สืบสานต่อนโยบายการปลูกฝังศีลธรรมไว้ให้นักเรียนที่นี่และคุณครูของโรงเรียนเสเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ หลักธรรมที่นำไปสอนทุกหมวดหลักธรรมตรี -โท-เอก อาทิ การคบมิตร เช่น มิตรแท้ มิตรเทียม ,อบายมุข ๔,อบายมุข ๖ เป็นต้นสอดคล้องกับความคิดของ

นางกฤษณา จันทนะ^๗ กล่าวว่าในฐานะผู้แทนชุมชนได้ติดตามการบริหารจัดการการเรียนการสอนของโรงเรียนอยู่ตลอดเวลา โรงเรียนได้พัฒนาในทุกด้านจนเป็นที่กล่าวขวัญของชุมชน ผู้ปกครองทุกคนมีประสงค์ให้ลูก หลาน เหลน เข้าศึกษาต่อในโรงเรียนนี้ ในมุมมองด้านวิชาการก็อยู่ในระดับแนวหน้าในการประกวดผลงานทางวิชาการและหลาย ๆ ด้านชนะเลิศได้รับรางวัลติดอยู่ในระดับต้น ๆ ของระดับจังหวัดและระดับประเทศ ซึ่งสร้างความภาคภูมิใจให้ชุมชน/สังคม การศึกษา

^๗สัมภาษณ์นางกฤษณา จันทนะ,ในฐานะผู้แทนชุมชน/ผู้แทนผู้ปกครองโรงเรียนเสเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ อำเภอเสเดา จังหวัดสงขลา,เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑

ไทยแลนด์ ๔.๐ ทำให้นักเรียนกระตือรือร้นพัฒนาทักษะด้านความคิดในประเด็นของการจินตนาการ
อาทิ นักเรียนชั้นม.๒ ที่สร้างหุ่นยนต์กวาดขยะเป็นต้น สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้แทนครู

นางสาวปภาณิน เพ็รชจูด^๕ ตัวแทนนักเรียนได้กล่าวว่า โรงเรียนเสเดาซรรค์ชัยกัมพลานนทอนุสรณ์เป็นโรงเรียนที่ได้นำหลักการบริหารใช้หลักการเข้าถึงและเข้าใจทำให้โรงเรียนเป็นที่
ยอมรับของชุมชน/สังคม เพราะใช้หลักการบริหารให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมโดยได้นำภาคประชาชนเข้า
มามีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมของโรงเรียนบางคนก็สนับสนุนร่างกายแรงใจหรือเป็นเงินทอง เพราะ
โรงเรียนมีความจำเป็นในหลักการบริหารที่ว่า การจัดการ เงิน เครื่องจักร คน ทั้ง ๔ ประเด็นนี้เป็น
หลักในการบริหารจัดการซึ่งโรงเรียนได้นำหลักการบริหารมาบูรณาการกับหลักธรรมทาง
พระพุทธศาสนาเป็นการเติมเต็มให้นักเรียนมีคุณธรรมรู้จักความกตัญญูกตเวทิต่อสถาบัน/ครูบา
อาจารย์/สถานที่ แม้จากไปก็ยังคงคิดถึงโรงเรียน บางคนจบมัธยมศึกษาตอนปลายจากที่นี่ไปแล้วไป
ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นก็สอบบรรจุมาลงสอนที่นี่เพื่อทดแทนบุญคุณของสถาบันประเด็นนี้ เรียกว่า
ปลูกคนด้วยคุณธรรมเพราะคนเรามีแต่วิชาชีพไม่เพียงพอต่อการอยู่ร่วมกับสังคม/ชุมชน ตัวแทน
นักเรียนกล่าว

นางกรณัท หนวิชิตธาตา^๖ ในฐานะกรรมการสถานศึกษาได้กล่าวกับผู้วิจัยว่า รูปแบบ
สถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนนั้น ในประเด็นเรื่องความพร้อมของ
สถาบันมีองค์ประกอบอาทิ เครื่องมือสนับสนุนการศึกษา ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหาร ซึ่งโรงเรียนมี
นโยบายชัดเจนให้มีการรวมจากชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือทั้งกำลังกายและใจ กิจกรรมของ
สถาบันเดินไปได้ด้วยดีต้องมีผู้สนับสนุน เรื่อง เสี่ยงในการบริหารซึ่งจำเป็นต้องมีเม็ดเงินเข้ามา
เกี่ยวข้อง กิจกรรมของโรงเรียนก็มีความสำคัญซึ่งชุมชนก็มีความภาคภูมิใจในสถาบันการศึกษาแห่งนี้
เป็นอย่างมากที่มีรูปแบบการบริหาร มีวิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียนอย่างมีชัดเจนและมี
ประสิทธิภาพ

จากประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นวงการการศึกษาของไทย ทำให้การศึกษาไทยก้าวไปอย่างช้า ๆ
จากการประเมินผลทำให้ภาพรวมการศึกษาของประเทศไทยไม่ก้าวไกลไปอย่างที่ดี หลายฝ่าย
พยายามหามาตรการเพื่อยกระดับการศึกษาของไทยให้เท่าเทียมกับอารยะประเทศทั้งหลายทั้ง
ภูมิภาคเอเชียด้วยกันและส่วนอื่น ๆ รัฐบาลจึงประกาศนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ขึ้นมาพัฒนาประเทศ
ให้ประเทศสร้างนวัตกรรมและสร้างรายได้เพิ่มให้มวลประชากร จึงเกิดคำถามขึ้นมามากมายทั้งที่เป็น
โจทย์ที่ต้องตอบสังคม/ชุมชนและโจทย์ที่ยังหาคำตอบไม่ได้ จึงทำให้ย้อนกลับไปดูที่หลักสูตร ว่า
หลักสูตรประเด็นไหนที่ควรตอบโจทย์และสนองความต้องการของสังคม/ชุมชน โดยการนำหลักสะ
เต็มศึกษา (STEM EDUCATION) และ ACTIVE learning เข้ามาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน/
สถานศึกษาคำว่า “สะเต็ม” หรือ STEM เป็นคำย่อมาจากภาษาอังกฤษของศาสตร์ ๔ สาขาวิชา ได้
วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และ

^๕ สัมภาษณ์นางสาวปภาณิน เพ็รชจูด,ในฐานะตัวแทนนักเรียนโรงเรียนเสเดาซรรค์ชัยกัมพลานนทอนุสรณ์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา,เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

^๖ สัมภาษณ์ นางกรณัท หนวิชิตธาตา,กรรมการโรงเรียนเสเดาซรรค์ชัยกัมพลานนทอนุสรณ์.อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ,เมื่อวันที่๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

คณิตศาสตร์ (Mathematics) นำเอาองค์ความรู้ทั้ง ๔ ศาสตร์มาบูรณาการเข้าด้วยกันมีการเชื่อมโยงกับโลกของความเป็นจริงที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ต่าง ๆ จากศาสตร์ทั้ง ๔ จึงจะสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่เกิดขึ้นตอบโจทย์ให้สังคม/ชุมชนได้

ส่วนที่ ๒ จากวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองตอบความต้องการของชุมชน ในประเด็นที่ ๒ นายประกอบ หาญณรงค์^{๑๐} กล่าวว่า กระบวนการการบริหารหลักสูตร ก็ยึดตามหลักสูตรแกนกลางทุกโรงเรียนทุกสาระวิชาที่บังคับในกระบวนการเรียนรู้ แต่ต้องเน้นผู้สอน/ครู/ผู้ถ่ายทอดความรู้ไปสู่ตัวนักเรียน ครูมีเทคนิคในการสอนอย่างไร ต้องขอคำตอบจากครูผู้สอนในประเด็นกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรให้ครูผู้สอนมีการสร้างจินตนาการนำไปสู่กระบวนการฟัง และนำไปสู่กระบวนการคิด ไปสู่กระบวนการสอบถามค้นคว้าจากทฤษฎีและมีการนำไปสู่กระบวนการบันทึก ไปสู่กระบวนการสร้างโครงการ/ชิ้นงาน ที่สำคัญ คือ หลัก STEM ทุกอย่างต้องนำไปบูรณาการทั้ง ๔ ศาสตร์ คือ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและวิศวกรรมศาสตร์ ,คอมพิวเตอร์ ซึ่งศาสตร์เหล่านี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างนวัตกรรมเป็นโครงการชิ้นงาน ผลประดิษฐ์ที่เกิดขึ้น อาทิการสร้างรถยนต์/เครื่องกลไกต่าง ๆ ต้องอาศัยทั้ง ๔ ศาสตร์และ ถ้าเป็นคนต้องอาศัยธาตุ ๔ คือ ดิน คือส่วนที่แข็งเช่นกระดูก น้ำ ส่วนที่เป็นของเหลว ลม ส่วนเคลื่อนไหวไปมาในร่างกาย ลมหายใจเข้าออก สุดท้ายต้องอาศัยความร้อน คือ ไฟ ไฟในร่างกายที่ให้ความร้อน ในประเด็นนี้คือการทำให้คนสามารถขับเคลื่อนไหวแต่ต้องอาศัยวิญญาณ นอกจากนี้ยังได้บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นเรียกว่าหลักสูตรเศรษฐกิจพิเศษ เช่น เชิญวิทยากรภายนอกมาสอนนักเรียนการสร้างกระเป๋าจากหวาย, ยานลิเกา ซึ่งเป็นพืชในท้องถิ่น/วัสดุท้องถิ่น ของทางปักษ์ใต้, วิชาแพทย์แผนไทยโบราณ ฯลฯ คือความรู้ลึก ผู้อำนวยการกล่าวในที่สุดสอดคล้องกับ

นายบัลลังก์ จันทร์ทอง^{๑๑} กล่าวว่ากระบวนการบริหารหลักสูตรในฐานะหัวหน้าสาระวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นศาสตร์หนึ่งในหลัก ๔ ในกระบวนการสร้างนวัตกรรม การสร้างโครงการ/หรือชิ้นงานต่าง ๆ ในการสร้างนวัตกรรมเช่น ชิ้นงานหอคอยจากกระดาษ นอกจากนี้ยังได้มีประสบการณ์ในการทำหน้าที่ครู ครูมีอาชีพ ยังได้สร้างหลักสูตรท้องถิ่นหรือเรียกว่า หลักสูตรเศรษฐกิจพิเศษหลากหลายวิชาให้นักเรียนเลือกเรียนตามความรู้ที่ถนัดรู้ ถนัดคิด /ถนัดจินตนาการหรือเชี่ยวชาญเป็นพิเศษสามารถต่อยอดความคิดของผู้เรียน และได้ทำการสอนวิชาชีพ เป็นพวกเครื่องจักร ซ่อมรถ เครื่องรถยนต์และอีกหลากหลายแล้วส่งนักเรียนไปฝึกงานตามโรงงาน/บริษัทที่ใกล้ ๆ สถานศึกษาในเขตอำเภอสะเดา ครูก็ติดตามการประเมินผล ผลออกมาสรุปได้ว่าเป็นที่น่าพอใจของทุกฝ่าย จุดเด่นการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับนักเรียนในวันพิเศษหรือช่วงระยะปิดเทอม ผู้เรียนรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองและสถาบันเป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันอีกทางหนึ่งสอดคล้องกับกระบวนการบริหารจัดการไทยแลนด์ ๔.๐ ที่เกิดนวัตกรรมใหม่สู่สังคม/ชุมชน ตรงกับความคิดเห็นของ

^{๑๐} อ่างแล้ว, นายประกอบ หาญณรงค์, เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๑

^{๑๑} อ่างแล้ว, นายบัลลังก์ จันทร์ทอง, เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

นางสาวจิราภรณ์ พรหมสะอณา^{๑๒} ได้กล่าวกับทีมงานวิจัยว่า โรงเรียนเน้นหลักการบูรณาการกับทุกรายวิชาทั้งที่เป็นวิชาเลือกและวิชาหลัก แต่ที่เน้นเพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ก็คือนำหลัก STEM มาใช้และโดยนำความรู้ทั้ง ๔ ศาสตร์มาผสมผสานให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ตามแนวนโยบายของรัฐบาลไทยแลนด์ ๔.๐ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเองก็ขานรับนโยบายประกาศเป็นนโยบายกระทรวงศึกษาธิการก็ต้องเป็นไทยแลนด์ ๔.๐ ในระยะแรกครูก็ตั้งรับไม่ทันพอเข้าใจปัญหาที่ความอรรถปริวรรตได้เข้าใจในหลักการนโยบายของรัฐบาล ในการเรียนรู้สะสม โดยกำหนดสถานการณ์การเรียนรู้เรื่อง STEM ให้นักเรียนเรียนรู้เข้าใจในทฤษฎี เมื่อทำความเข้าใจแล้วก็กำหนดเราจะทำชิ้นงานอะไร โครงการอะไรทุกคนร่วมด้วยช่วยกันวางแผนนำไปสู่การปฏิบัตินักเรียนทุกคนร่วมใจกันทำหน้าที่ บางครั้งต้องให้นักเรียนเห็นนวัตกรรมอื่น ๆ เป็นตัวอย่าง ก่อนแล้วค่อยนำมาคิดวิเคราะห์วิจารณ์ หลังจากนั้นมีการประเมินผลหาข้อสรุป ตั้งกรณีหุ้ยนยนต์กวาดขยะ ซึ่งคุณครูพินันทา วงศ์จินดาซึ่งขณะนี้ได้ร่วมกันพัฒนา คาดหวังสามารถนำไปใช้งานได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ในโอกาสวันข้างหน้า เพราะขณะนี้กำลังดำเนินการปรับปรุง คุณครูจิราภรณ์ พรหมสะอณา กล่าวสอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นางบงกช เจริญพิทยามาศ^{๑๓} กล่าวว่า การพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่องทำให้นักเรียนเรียนแล้วมีความสุขเมื่อชิ้นงาน/โครงการเป็นรูปร่าง กรณีหุ้ยนยนต์กวาดขยะ ทุกคนร่วมด้วยช่วยกันพัฒนาซึ่งในประเด็นนี้เป็นแนวความคิดจินตนาการของคุณครูพินันทา วงศ์จินดากับนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ ๒ ร่วมกันโดยนำหลักสะสม วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ คอมพิวเตอร์และภาษาศาสตร์เพิ่มเติมเข้ามาช่วยในกรณีที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษ ขณะนี้โรงเรียนพยายามเน้นหลักสูตรแกนกลางบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่น เช่น หลักสูตรเศรษฐกิจพิเศษโดยเชิญบุคลากรภายนอกที่เชี่ยวชาญในแต่ละด้านมาช่วยสอนอาทิ การสอนเครื่องจักรสาน, เพราะถ้าหากสถาบันไม่อนุรักษ์เอาไว้สิ่งเหล่านี้จะหายไปไม่มีใครต่อยอดความคิดของบรรพชนได้อย่างต่อเนื่อง สถาบันเท่านั้นที่สามารถทำได้ปฏิบัติได้ ครูอาจจะมีความรู้ได้แนวคิดทฤษฎีแต่ภาคปฏิบัตินั้นต้องอาศัยปราชญ์ชาวบ้าน, ชุมชน/สังคมตลอดถึงฝ่ายต่างๆ กระทรวงศึกษาธิการประกาศเป็นนโยบายที่โรงเรียนต้องรับผิดชอบร่วมกันให้ประเทศไทยมีความก้าวหน้าเป็นไทยแลนด์ ๔.๐ ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาสากลโลก นักเรียนต้องตระหนักในองค์ความรู้ภาษาศาสตร์ โรงเรียนที่นี้ก็เช่นเดียวกัน ให้นักเรียนรู้ทั้งภาษาเขียน ภาษาพูด สามารถตอบโต้กับคนต่างชาติต่างถิ่นโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ นำพาพูดคุยสอดคล้องกับ

นางสาวพินันทา วงศ์จินดา^{๑๔} กล่าวกับทีมงานวิจัยว่า ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบวิชาสาระคอมพิวเตอร์ ได้พยายามเน้นผู้เรียนให้เข้าใจบทบาทของโลกสมัยใหม่ ซึ่งระยะนี้ช่วงนี้เขาเรียกยุคนี้ว่าหลังนยุค ต้องนำวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีวิศวกรรมศาสตร์ คอมพิวเตอร์ ภาษาศาสตร์ มารับใช้สังคม/ชุมชนให้ได้ มิใช่ให้วิทยาศาสตร์ทำลายสังคม เราต้องสอนให้นักเรียนสร้างนวัตกรรมใหม่ออกมาใช้ชุมชน/สังคม ต้องไม่ลืมหักกับด้วยหลักธรรมทางศาสนา “วิทยาศาสตร์ถ้าขาดศาสนา

^{๑๒} อ่างแล้ว,นางสาวจิราภรณ์ พรหมสะอณา, เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

^{๑๓} อ่างแล้ว,นางบงกช เจริญพิทยามาศ,เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

^{๑๔} อ่างแล้ว,นางสาวพินันทา วงศ์จินดา,เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

เหมือนคนซาเป่ คำกล่าว ดร.อันเบิร์ต ไอสไตน์” นักวิทยาศาสตร์ชื่อดังก้องโลกมาหลายศตวรรษ เจ้าของสูตรระเบิดปรมาณูที่ถล่มเกาะฮิโรชิมาและเกาะนางาซากิของญี่ปุ่น เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ “ในประเด็นนี้ วิทยาศาสตร์ได้ทำลายโลกเป็นบาดแผลชาวโลกโดยเฉพาะคนชนชาติญี่ปุ่นจนถึงปัจจุบันนี้ คุณครูพินันทา วงศ์จินดาได้สนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมงานผู้วิจัยว่า ขณะนี้ได้นำหลัก STEM มาใช้ผลิตชิ้นงานโครงการ ชื่อว่า “หุ่นยนต์กวาดขยะ” กำลังดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยได้เชิญเพื่อนครูร่วมโรงเรียนมาวิเคราะห์ โดยเฉพาะครูทั้ง ๔ ศาสตร์ ตลอดถึงชุมชน/สังคม แหล่งเงินทุนขณะนี้โรงเรียนมีจำนวนน้อยมีความต้องการสนับสนุนแหล่งเงินทุนจากภาคเอกชนมาสนับสนุน ต้องการเห็นชิ้นงาน หุ่นยนต์กวาดขยะเป็นนวัตกรรมส่งออกให้ได้ต่อไปอนาคต ในการผลิตหุ่นยนต์กวาดขยะยังขาดการประชาสัมพันธ์ เพราะชุมชนยังไม่ทราบข้อมูลของโรงเรียนที่ชัดเจน คาดหวังว่าในอนาคตคงจะประจักษ์แจ้งมากยิ่งขึ้น โดยช่วยกันประชาสัมพันธ์ผลงานชิ้นนี้ออกสู่สายตาชุมชน/สังคมมากขึ้น เจ้าของหุ่นยนต์กวาดขยะกล่าวในที่สุด

นางกฤษณา จันทนะ^{๑๕} ได้กล่าวว่าในฐานะตัวแทนผู้ปกครอง/ตัวแทนชุมชน ขณะนี้โรงเรียนสะเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ ในกระบวนการเรียนรู้โรงเรียนสอนให้เข้าใจกระบวนการทำงานเป็นทีมใช้วิทยาศาสตร์ทางความคิดที่มีเหตุและผลนำหลัก STEM ,มาชี้ใน กรณีศึกษาที่ทีมงานหุ่นยนต์กวาดขยะ” ของครูพินันทา วงศ์จินดา นักเรียนทำงานเป็นทีมต้องมีฟันเฟืองในการขับเคลื่อนเหมือนเครื่องจักรเครื่องยนต์กลไกทั้งหลายต้องมีความลงตัว ให้ทุกคนมองคนอื่นมีคุณค่า มีความสามารถเท่าเทียมสิ่งไหนที่ยังขาดก็ต้องเรียนรู้ไปด้วยกัน การทำงานเน้นเป้าหมายของความสำเร็จและคุณภาพต้องบรรจุความรักความศรัทธา เสมือนคุณครูทุกคนต้องศรัทธาในวิชาชีพที่เล่าเรียนมามีความเชื่อมั่นศรัทธาในวิชาชีพของความเป็นครู อย่าเอาหน้าที่หลักเป็นหน้าที่รอง เอาหน้าที่รองเป็นหน้าที่หลัก ความเป็นครูมีความสมบูรณ์เพราะความตั้งใจในวิชาชีพ คุณครูในโรงเรียนนี้ทุ่มเท พลังกาย พลังใจ พลังความคิด มอบให้ลูกศิษย์อย่างเต็มความสามารถ จนบัดนี้โรงเรียนสะเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ เป็นที่กล่าวขวัญของชุมชน/สังคม อย่างน่าภาคภูมิใจที่เป็นศิษย์ของโรงเรียนสะเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ ผู้แทนชุมชน/ผู้แทนผู้ปกครองกล่าวในที่สุด

นางสาวปภาณิน เพ็ชรจุด^{๑๖} ตัวแทนนักเรียนได้กล่าวกับทีมงานผู้วิจัยว่า เรามีความภาคภูมิใจในโรงเรียนของเราเป็นอย่างสูง เป็นโรงเรียนแนวหน้าโรงเรียนหนึ่งของอำเภอสะเดาการบริหารจัดการและการบูรณาการหลักสูตรเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษาทั้งในระดับมัธยมตอนต้นและตอนปลายในแต่ละปีการศึกษามีผู้ปกครอง/ผู้แทนชุมชนได้นำบุตร หลานมาสมัครเป็นนักเรียนที่นี้เป็นจำนวนมากแต่โรงเรียนก็มีการสอบคัดเลือกให้ความเสมอภาคอย่างเท่าเทียมไม่ยกเอารฐานะทางสังคม/ชุมชนมาเป็นตัวตั้งแต่ใช้ความสามารถแข่งขันเข้ามาศึกษาเล่าเรียน ในขณะนี้มมีนักเรียนทั้งหมดระดับจำนวน ๑,๐๐๐ กว่าคนเพราะในแต่ละปีรับได้จำนวนจำกัด เพราะไม่มีห้องเรียน คาดหวังว่าในอนาคตนักเรียนจะเพิ่มขึ้นรัฐบาลคงจะจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในการก่อสร้างอาคารเรียน อาคารประกอบการ ได้มากขึ้น ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เรียนว่า เรื่องการบูรณาการหลักสูตรการนำเอาวิชาทั้ง ๔ ศาสตร์มาบูรณาการแล้วมีผลต่อนวัตกรรมไปในทิศทางใดบ้าง นักเรียนได้นิยามความหมายว่า การ

^{๑๕} อ่างแล้ว,นางกฤษณา จันทนะ,เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

^{๑๖} อ่างแล้ว,นางสาวปภาณิน เพ็ชรจุด,เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

นำเอา ๔ ศาสตร์มาบริหารจัดการเกิดนวัตกรรมใหม่แก่สถานศึกษา มีชิ้นงานที่มีความสำคัญขณะนี้คือการสร้าง”หุ่นยนต์กวาดขยะ” ของโรงเรียนซึ่งเป็นจุดขายและครูผู้สอนและนักเรียนต้นแบบกำลังดำเนินการต่อยอดความคิดนี้ต่อไปคาดหวังว่าจะกลายเป็นนวัตกรรมตัวใหม่และเป็นสินค้าส่งออกนี่คือความคาดหวังและความตั้งใจของทุกคน ผู้บริหาร ครูอาจารย์ สังคม/ชุมชนในอนาคตข้างหน้า

นางกรณีย์ หนวีชิตธาตา^{๑๗} มีมุมมองในการบริหารสถานศึกษาว่าการบริหารหลักสูตรนั้นต้องศึกษารายละเอียดลงลึกพัฒนาให้เข้าถึงและเข้าใจ รัฐบาลได้ประกาศชัดเจนแล้วการศึกษาของไทยเรา ในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ต้องมีองค์ความรู้ใหม่ ๆ สร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้น ต้องมีทั้งทฤษฎีและภาคปฏิบัติจึงจะสามารถสนับสนุนการปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จ ความก้าวหน้าในสถาบันนั้น ครูต้องฝึกให้นักเรียนเรียนรู้ในหลักการฟัง หลักการคิดวิเคราะห์, หลักการสอบถาม, หลักการขีดเขียนบันทึกสิ่งที่ได้ เพื่อนำผลไปประเมินหาคำตอบในการบริหารจัดการหลักสูตร ตัวกรรมการโรงเรียนกล่าว

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ยุคพัฒนาประเทศไทยเริ่มต้นมาเป็นเวลายาวนานตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๐๓ – ปัจจุบัน ตลอดระยะเวลาอันยาวนานบางยุคเราดำเนินการอยู่นานไม่นำการเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดความล่าช้าจนเป็นผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ประเด็นปัญหาที่ต้องตอบโจทย์ของสังคม/ชุมชนในการบริหารจัดการการศึกษาของไทย หลักสูตรที่ทำการสอนกันอยู่ในโรงเรียนยังไม่ตอบโจทย์สังคมหรือปัญหาอยู่ที่ตรงประเด็นใด ซึ่งรัฐบาลหลายยุคหลายสมัยก็พยายามแก้ปัญหาโครงสร้างของการศึกษาของประเทศไทยให้ตอบโจทย์ชุมชน/สังคม เจ้ากระทรวงต้องการนโยบายอย่างไร นโยบายสำเร็จหรือไม่ ต้องกำหนดตัวชี้วัดของนโยบายนั้น ๆ ระดับการศึกษาโรงเรียนและระดับบุคคลของแต่ละนโยบาย จะตอบโจทย์ความสำเร็จได้

ส่วนที่ ๓ จากวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ เพื่อวิเคราะห์รูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ประเด็นของการนำรูปแบบสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน/สังคม

รูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการในการวิเคราะห์หลักสูตรเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการพัฒนาการศึกษาของไทย หลักการสำคัญต้องตอบโจทย์ว่าเราต้องการอะไรให้ชัดเจน เมื่อต้องการรูปแบบใดแล้วมากำหนดระดับบุคคล ว่าบุคคลในสถานศึกษามีทักษะทางด้านใดมีความเชี่ยวชาญทางด้านใด เมื่อมีการกำหนดตัวชี้วัดเราจะเดินถูกทางปัจจุบันรัฐบาลประกาศกำหนดชัดเจนว่าไทยแลนด์ ๔.๐ จะต้องตอบโจทย์สังคมได้

นายประกอบ หาญณรงค์^{๑๘} กล่าวว่ากำหนดยุทธศาสตร์นั้นเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่มีความสำคัญ สถานศึกษาในประเทศไทยมีหลายระดับ อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษาแต่ความเชื่อมโยงไม่สัมพันธ์กันมากนัก รูปแบบการเรียนการสอนไม่เป็นในทิศทางเดียวกัน อาทิโรงเรียนอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา หรือระดับอุดมศึกษาของภาคเอกชน มีอุปกรณ์สนับสนุนครบครัน อาคารสถานที่ และสิ่งสำคัญสามารถควบคุมบุคคลากรได้เดินทางไปทิศทางเดียวกัน ในส่วนของภาครัฐบาลขึ้นอยู่กับค่านิยมของชุมชน ถ้าโรงเรียนใด

^{๑๗} อ้างแล้ว,นางกรณีย์ หนวีชิตธาตา,เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

^{๑๘} อ้างแล้ว,นายประกอบ หาญณรงค์, เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๑.

สามารถทำให้มีชื่อเสียง อุปกรณ์สนับสนุนก็ครบครัน ถ้าโรงเรียนใดขาดความนิยม รัฐบาลจะไม่ทุ่มเทงบประมาณไปสนับสนุน บางสถานศึกษาทางโรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียน จัดให้มีกิจกรรมทอดผ้าป่าสามัคคี เพื่อหางบประมาณมาสนับสนุนกิจการทางการศึกษา, บางสถานศึกษาไม่มีนักเรียนเข้าเรียนก็ปิดสถานศึกษาไปโดยเฉพาะโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ส.ป.จ.) ในประเด็นของหลักสูตรบางครั้งใช้นานเกินไปขาดการประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางอย่างน้อย ๕ ปี/ครั้งต้องประเมินผลในส่วนหลักสูตรท้องถิ่นมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องนำมาบูรณาการ ผู้อำนวยการประกอบ หาญเจริญญกล่าวกับ ผู้วิจัยและทีมงานว่าหลักสูตรในแต่ละยุคแต่ละสมัยมีความแตกต่างกันมาก นับตั้งแต่ยุคกรุงรัตนโกสินทร์นับตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ - ๔ แผนพัฒนาการศึกษาชาติก็ยังไม่สามารถคลอดออกมาได้ เพราะระยะนี้ กาลศึกสงครามกับประเทศบ้านใกล้เรือนเคียง แล้วยังมีฝรั่งหลายชาติหลายภาษาดำเนินการนโยบายแสวงหาอาณานิคม อาทิ ฝรั่งเศส, อังกฤษ, เนเธอร์แลนด์, หลายชาติในตะวันตก ยกตัวอย่างการศึกษา ๑.๐ ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ เราเรียกว่า ๑.๐ ยุคนี้วัดผลเป็นองค์รวม โดยเกณฑ์การตัดสินคิดเป็นร้อยละ ใครสอบผ่านร้อยละ ๕๐ ถือได้ว่าผ่าน ต่ำกว่าเป็นการสอบตกต้องเรียนซ้ำชั้น การสอนของครูเน้นการบรรยายเป็นลักษณะการบอกเล่า จดบนกระดานหรือตามคำบอก ครูว่าอย่างไร นักเรียนจะเชื่อครู นักเรียนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ ได้แต่ฟังครูอย่างเดียว หนังสือสำคัญที่สุด สื่อการสอนกระดานดำ ชอล์ค บัตรคำ รูปภาพ โครงสร้าง เวลา ๔:๓๐:๓๐:๒ ประถมศึกษาต้น เรียน ๔ ปี ประถมศึกษาตอนปลาย เรียน ๓ ปี มัธยมตอนต้นเรียน ๓ ปี มัธยมตอนปลายสายสามัญ ๒ ปี สาขาอาชีพ เรียน ๓ ปี เป็นหลักสูตรเน้นแบบเน้นวิชา การศึกษา ๒.๐ เป็นยุค พ.ศ. ๒๕๒๑ หลังจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลง ประชากรมากขึ้น จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนหลักสูตร เป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ ให้มีระดับประถมศึกษา ๖ ปี ยกเลิกชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ ระดับมัธยมศึกษา ๖ ปี ระดับมัธยมศึกษาใช้ อักษรย่อว่า “ม” ทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย การจัดการศึกษาเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ/นักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีวิชาเลือกมากมาย นักเรียนสามารถเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ เริ่มมีสื่อการสอนที่เข้าใจ เช่นมีภาพสไลด์มีภาพยนตร์ ฯลฯ เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลแยกส่วน หมายถึง ประเมินเป็นรายวิชา สอบรายวิชาใดก็สามารถขอมรายวิชานั้น ๆ ไม่มีการเรียนซ้ำชั้น ข้อจำกัดของหลักสูตรการศึกษาพุทธศักราช ๒๕๒๑ แต่มีผลกระทบมากมาย การกำหนดหลักสูตรไม่สามารถสะท้อนความต้องการของท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอนทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยียังไม่สามารถผลักดันประเทศไทยเป็นผู้นำด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี หลักสูตรไม่สามารถสร้างพื้นฐานการวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนได้ การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศยังไม่สามารถสื่อสารและค้นคว้าหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ, จากเหตุผลดังกล่าวจึงปรับปรุงเป็นหลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔การศึกษา ยุค ๓.๐ เป็นยุค ๒๕๕๑ จากข้อจำกัดของหลักสูตรการศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๑ และหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๔๔ ผลพบว่า มีความสับสนของผู้ปฏิบัติในสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่เนื้อหาแน่นเกินไปเรียนกันทั้งวัน เรียนไม่ทันตามเวลาที่กำหนด มีของแถมนักเรียนต้องไปเรียนพิเศษเพิ่มเติมจากสถาบันติวเตอร์ นักติวเตอร์เป็นกรณีพิเศษ มีปัญหาการเทียบโอนและปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์จึงเปลี่ยนมาใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดย

เพิ่มสมรรถภาพสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียน มีการกำหนดตัวชี้วัดมาให้เป็นการจัดหลักสูตรที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม/ชุมชน เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมือง ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ ของโลกยุคปัจจุบันมีศักยภาพพร้อมการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ จึงได้กำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดผลกับผู้เรียนหลังจากจบการศึกษาพื้นฐานดังนี้ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในการปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดมั่นหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยีมีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นไทยยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย มีจิตสาธารณะที่มุ่งมั่นอันก่อให้เกิดประโยชน์และสร้างสังคมอันดีงามและอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุข การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ ต้องเดินหน้า รัฐบาลต้องสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือในการเรียนอย่างเต็มศักยภาพ ถ้าต้องการเห็นนวัตกรรมใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ต้องสร้างครุมีอาชีพในทุกด้านที่กล่าวมา ในส่วนด้านศาสนาที่ก็ต้องมีความเชี่ยวชาญด้านศาสนาจริงไม่ใช่ให้ครูสังคมสอนแทนวิชาพระพุทธศาสนาหรือวิทยาศาสตร์ กรณีศึกษาประเทศศรีลังกา ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนานั้นต้องจบวิชาพระพุทธศาสนาอย่างน้อยปริญญาโท การนำหลักสะเต็มมาบูรณาการกับ ๔ ศาสตร์นั้นต้องเอาวิทยาศาสตร์, คณิตศาสตร์, เทคโนโลยี, และวิศวกรรมศาสตร์มาบูรณาการ ทั้ง ๔ วิทยานี้ต้องมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างจริงจังจึงไม่ใช่ต่างคนต่างสอน แล้วให้นักเรียนจินตนาการครูเป็นที่เลี้ยงในโครงการ/ชิ้นงาน นวัตกรรมไทยแลนด์ ๔.๐ ก็จะกระจ่างชัดเจนเป็นรูปธรรมตามความต้องการของรัฐบาล นายประกอบ หาญเจริญกล่าวซึ่งมีความสอดคล้องกับ

นายบัลลังก์ จันทร์ทอง^{๑๔} ได้กล่าวกับทีมงานนักวิจัยว่ารูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการดีเด่นได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย อาทิ ชุมชนต้องมีส่วนร่วม ในทุกประเด็นเพราะชุมชนเป็นเจ้าของโรงเรียน โรงเรียนเป็นสมบัติของชุมชนเป็นสมบัติของชาติทุกคนมีส่วนร่วมในการสนับสนุน รูปแบบสถานศึกษานั้นที่สนองตอบความต้องการของชุมชนนั้นต้องพร้อมเพียง อาทิ อาคารเรียน อาคารประกอบการ อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอน ครุมีอาชีพ สิ่งแวดล้อมดี มีการส่งเสริมสนับสนุนวัฒนธรรมให้มีอัตลักษณ์เฉพาะตนเป็นเอกลักษณ์ของสถาบัน/โรงเรียนที่ชัดเจนเด่นชัดให้เป็นที่ยอมรับของสังคม/ชุมชน การใช้หลักสูตรนั้นต้องมีการประเมินผลเป็นระยะหรือมีการประเมินทุก ๆ ปีแล้วเก็บข้อมูลในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียนในแต่ละปี การศึกษาต้องจับที่องค์ความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นหรือไม่ นายบัลลังก์ จันทร์ทองได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ทีมงานนักวิจัยว่า ที่โรงเรียนใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรียกว่า “หลักสูตรเศรษฐกิจพิเศษ” เป็นหลักสูตรที่สร้างรายได้ให้แก่นักเรียนสำหรับการมีงานทำประเมินผลเสียสะท้อนจากชุมชนเพราะประเมินผลโดยชุมชน การวิเคราะห์จุดดีจุดแข็งของโรงเรียน อยู่ใกล้แหล่งชุมชนไปมาสะดวกมีความปลอดภัย

^{๑๔} อ่างแล้ว, นายบัลลังก์ จันทร์ทอง, เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

ประหยัดค่าใช้จ่ายได้สูงมากพอสมควรในแต่ละปี ชุมชนต้องการความเจริญก้าวหน้าของสถาบันมีความเข้มแข็งในทุกด้าน อาทิ ด้านวิชาการ ด้านการปกครอง ความสัมพันธ์กับชุมชน กิจกรรมนักเรียน และผลผลิตของโรงเรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เข้มแข็งสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นมีเปอร์เซ็นต์สูง จุดด้อย จุดอ่อนของโรงเรียน คือ กิจกรรมของนักเรียนมีมากเกินไปจนความจำเป็นและระบบฐานข้อมูลของโรงเรียนยังไม่ตอบโจทย์สนองความต้องการได้เป็นอย่างดี โครงการเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และชุมชน การใช้หลักสะเต็มยังต้องมีการพัฒนาอีกมากมายแต่คาดหวังว่าจะมีนวัตกรรมใหม่ออกสู่สายตาชุมชนมากขึ้นจากหลากหลายโครงการ/ชิ้นงาน โดยมีถ้วยรางวัล/โล่รางวัล เป็นสิ่งที่สร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานจักเดินทางพัฒนาต่อไป เพื่อสนองตอบความต้องการของชุมชน/สังคมและนโยบายของรัฐบาลที่ประกาศชัดเจนแล้ว การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ สอดคล้องกับทัศนคติของ

นางสาวจิราภรณ์ พรหมสะอานา^{๒๐} ได้กล่าวว่า รูปแบบการจัดการศึกษาและผ่านกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบเจตนารมณ์ของชุมชนนั้น สถานศึกษา/โรงเรียน ทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วม โดยเฉพาะชุมชน/สังคม เป็นผู้ใช้บริการสถานศึกษารับบริการจากสถานศึกษาต้องเดินทางไปด้วยกันในการพ่วงครีให้ไปสู่เป้าหมาย ชุมชนต้องเป็นผู้ลงทุนร่วมกายร่วมใจตลอดถึงให้แนวคิดทฤษฎีและข้อเสนอแนะ เมื่อชุมชน/สังคมรู้สึกเป็นเจ้าของ รูปแบบของสถานศึกษาที่สนองเจตนารมณ์ของชุมชนนั้นต้องมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน อาคารสถานที่ อาคารประกอบการ อุปกรณ์สนับสนุนพร้อม สิ่งสำคัญครูผู้สอนต้องมีอาชีพ พร้อมที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้สู่นักเรียนอย่างเต็มความสามารถและต้องสนองเจตนารมณ์ของชุมชน โรงเรียนบางแห่งชุมชนไม่ให้ความสำคัญจนในที่สุดต้องปิดทำการเรียนการสอน โดยที่ชุมชนไม่รู้สึกละเลยตาย นั้นแปลว่า “ชุมชน” ไม่รู้สึกห่วงสถานศึกษา ซึ่งตั้งมาเกือบร้อยปีก็มีแต่ก็เป็นจุดด้อยของผู้บริหาร ครู อาจารย์ที่ทำการสอนอยู่ในขณะนั้น ขณะนี้หลายสถาบันการศึกษาถ้าเป็นคนไข้ก็อยู่ห้องไอซียูคณะครู ผู้บริหาร/ชุมชน ต้องแสดงบทบาทออกมาเยียวยาให้ฟื้นคืนสภาพปกติ มิใช่ปล่อยให้ล้มและในที่สุดทำการปิดตัวเอง ต้องแสดงบทบาทสามารถเรียกศรัทธาจากชุมชนให้ได้ “ศิษย์เก่า” เป็นกลไกหนึ่งที่มีความสำคัญที่สามารถทำให้สถาบันเข้มแข็งยืนหยัดอยู่ได้ ในประเด็นของกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบูรณาการอย่างน้อย ๔ ศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ วิศวกรรมศาสตร์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมสนองตอบนโยบายของรัฐบาล ในประเด็นหลักสูตรท้องถิ่น โรงเรียนสะเดาพรรคชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ มีหลักสูตรเศรษฐกิจพิเศษที่สนองตอบชุมชน อาทิ หลักสูตร ซ่อมแซมรถ เครื่อง, รถยนต์, หรือเครื่องจักรสาน, หมอนวดไทยแผนโบราณ หลักสูตรเหล่านี้สามารถสร้างรายได้ให้กับผู้เรียนได้เป็นกอบเป็นกำ ถ้าเรียนแล้วนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน ซึ่งทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในประเด็นนี้ผู้สอนผู้เรียนต้องรู้สึกและเข้าใจ เข้าใจทฤษฎีแล้วนำไปสู่การปฏิบัติ กรณีตัวอย่างหมอนวดแผนไทยสามารถนำไปใช้ได้จริง เดียวนี้ต่างชาติเขานิยมนวดคลายเส้น ถ้าเราเดินทางไปทัศนศึกษาในสถานที่สำคัญเช่น ภูเก็ต พังงา เกาะพีพี จังหวัดกระบี่ เกาะสมุยเกาะเต่า

^{๒๐} อ่างแล้ว,นางสาวจิราภรณ์ พรหมสะอานา,เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

จังหวัดสุราษฎร์ธานี สถานที่เหล่านี้นักท่องเที่ยวจากหลายๆประเทศ มาเที่ยวและเรียกใช้บริการแพทย์แผนไทยเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ สร้างรายได้เป็นกอบเป็นกำ หลักสูตรที่นำมาบูรณาการนั้นผู้สอนผู้รับผิดชอบต้องวิเคราะห์ถึงผลที่จะได้รับมาน้อยประมาณไหน การตัดสินใจนั้นต้องใคร่ครวญคิดให้รอบคอบและรวบรัด การศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ ตอบโจทย์สังคม/ชุมชนจากการประกาศไทยแลนด์ ๔.๐ โรงเรียนมีการพัฒนานิเทศติดตามผลประเมินผลทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง การวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของโรงเรียน สถานศึกษาอยู่ท่ามกลางชุมชนไปมาสะดวกรวดเร็ว, ความพร้อมของโรงเรียนและนักเรียน รวมถึงครูผู้สอนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ อาคารเรียน อุปกรณ์การเรียน พร้อมสนับสนุน ฯลฯ จุดด้อยของโรงเรียน เวลาที่จะใช้ในการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องมีน้อย มักถูกนำเวลาไปใช้ในกิจกรรมอื่น ๆ ความเป็นจริงกิจกรรมบางกิจกรรมควรใช้ในวันหยุดสุดสัปดาห์ก็ได้ ในโครงการ/ชิ้นงาน ได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการพัฒนาสนับสนุนโครงการ/ชิ้นงานอยู่เสมอ โรงเรียนสะอาดชรัศชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ มีวิธีสอนของครูแต่ละท่านหลากหลายบางท่านก็นำเสนอด้วยวิธีการ ฟัง คิด ถาม เขียน โดยใช้หลักวิเคราะห์ที่นักเรียนได้รับฟังมานำมาสู่กระบวนการคิดวิเคราะห์ แล้วผ่านกระบวนการตรวจสอบโดยการสอบถามและมีการจดบันทึกช่วยกระตุ้นเตือนความจำ เมื่อมีการบันทึกแล้วสามารถทบทวนได้ หลังจากนั้นไปสู่กระบวนการสร้างนวัตกรรมโดยมีศาสตร์ทั้ง ๔ เป็นหลักการสร้างนวัตกรรม สอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นางบงกช เขียรพิทยามาศ^{๒๑} ได้กล่าวกับทีมงานนักวิจัยว่า รูปแบบการจัดการศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบเจตนารมณ์ของชุมชน เป็นศิลปะการบริหารของสถานศึกษาให้เข้าถึงและเข้าใจต้องประเมินผลว่าชุมชนต้องการอะไร เพราะโรงเรียนเป็นของชุมชน, ชุมชนเป็นเจ้าของและผู้ให้บริการ รับบริการ ยุคหลังนวยุค (Postmodern paradigm) ซึ่งเป็นกระบวนการหลังนวยุค เป็นการสื่อถึงแนวความคิดใหม่ที่ลดความเชื่อเดิมเกี่ยวกับความรู้ที่เป็นจริงจะต้องมาจากการพิสูจน์ได้ด้วยกฎ ด้วยเหตุด้วยผล แนวคิดใหม่จะทำให้มนุษย์/สังคม/ชุมชนสามารถพบกับความสุขที่แท้จริง กระบวนการหลังนวยุคสามารถสนองเจตนารมณ์ของชุมชนได้จริง ในประเด็นหลักสูตรแกนกลางสามารถบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อต้องการองค์ความรู้ใหม่นำไปเพิ่มเติมบูรณาการกับหลัก STEM มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงได้ นวัตกรรมตัวใหม่ ในประเด็นนี้ต้องสอนร่วมกันไม่แยกว่าวิทยาศาสตร์ ฟิสิกส์ล้วนหรือเคมีล้วนคณิตศาสตร์ล้วน ๆ ต่อไปนี้ต้องเชื่อมโยงให้มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นหนา ถ้าต่างคนต่างคิดต่างทำจะขาดทักษะความเชี่ยวชาญ จุดเด่นจุดด้อยองค์ร่อยู่อ่ามกลางชุมชนสถาบันมีความเชื่อมโยงกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนต้องการอะไรแม้จะไม่ใช่ไปตามความต้องการแต่ชุมชนก็ให้ความร่วมมืออยู่ในระดับหนึ่ง จุดด้อย สถาบันขาดเทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนด้านภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีน้อยมาก ๆ แต่จะพยายามต่อไปความหวังกับความสำเร็จอยู่ใกล้กันต้องประสานกับชุมชนให้เขามีความมั่นใจศรัทธาและเชื่อมั่นในสถาบัน ถ้าบริหารให้เกิดความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ทุกอย่างเป็นไปตามที่หวังเป็นไปตามกระบวนการศรัศชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ สอดคล้องกับความคิดเห็นของ

^{๒๑} อ่างแล้ว,นางบงกช เขียรพิทยามาศ, เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

นางสาวพินันทา วงศ์จินดา^{๒๒} กล่าวกับทีมงานผู้วิจัยว่า รูปแบบการจัดการศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ ทำให้สถานศึกษาตื่นตัวขนานรับนโยบายของรัฐบาล โดยสภาพความเป็นจริงแล้วโรงเรียนบางโรงเรียนตั้งตัวจับหลักไม่ทัน แต่เมื่อรัฐบาลประกาศเป็นนโยบาย โรงเรียนก็พยายามสนองตอบ ศึกษาพลิกตำรากันยกใหญ่กว่าจะทำความเข้าใจได้ โรงเรียนสะเดาพรรคชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมอยู่อย่างต่อเนื่อง เมื่อรัฐบาลประกาศนโยบายออกมาเป็นไทยแลนด์ ๔.๐ ก็ไม่ได้มีความยุ่งยาก เราต้องวิเคราะห์ดูว่ารูปแบบของโรงเรียนที่จัดการบริหารได้ลงตัวเป็นที่ยอมรับของชุมชน ประเด็นแรก ครูมีอาชีพ อาครเรียน อุปกรณ์การเรียนเพียงพอกับความต้องการของนักเรียน พร้อมทั้งจะพัฒนาต่อยอดความคิดในทุกด้าน สังคม/ชุมชนการเรียนรู้ โรงเรียนได้สำรวจความต้องการอยู่ตลอดเวลา เพราะผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน ชุมชน/สังคม คิดอยู่ในใจเสมอว่า “โรงเรียนของเรา” คือนำโรงเรียนไปไว้ในใจของชุมชน/ขณะเดียวกันก็ต้องนำชุมชนมาไว้โรงเรียน แนวคิดพัฒนาอย่างนี้ย่อมประสบผลสำเร็จ ถ้าคิดว่าเป็นของเราไม่ใช่ของเขาความเจริญรุ่งเรืองความก้าวหน้าก็ตกอยู่กับทุกคน ในประเด็นวิเคราะห์หลักสูตรโรงเรียนได้ปรับหลักสูตรใหม่ให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจพิเศษและใกล้จะทำการประเมินผลตุผลการวิเคราะห์หลังจากจบช่วงชั้น ขณะนี้ยังขาดอยู่ ๑ ภาคเรียนจะครบช่วงชั้น เมื่อผลวิเคราะห์ออกมาแล้วดูแล้วต้องปรับเพิ่มเติมหรือไม่หรือว่าสวนไหนขาดส่วนไหนเกิน เป็นที่พึงพอใจหรือไม่ โจทย์นี้ครูทุกคนได้เตรียมความพร้อมเพื่อศึกษาหาแนวทางแก้ไขต่อไปว่าตอบโจทย์ของชุมชน/สังคมหรือไม่ แต่ด้วยศักยภาพการเตรียมความพร้อมคาดหวังว่าคงตอบโจทย์ได้อย่างแน่นอน ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ ทั้ง ๔ ชุมชนยังไม่ทราบชัดเจน แต่โรงเรียนพยายามประชาสัมพันธ์ผ่านนักเรียนด้วยโครงการ/ชิ้นงาน “หุ่นยนต์กวาดขยะ” และระบอบความเสี่ยงด้านอื่น ๆ นอกจากตัวนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ ผ่านสื่อสมาคมศิษย์เก่าของโรงเรียน หรือทางไลน์หรือทางเฟซบุ๊ก เพื่อสื่อให้ชุมชนได้ทราบ การประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนเรียนรู้ไปด้วยกันนักเรียนโดยได้ประเมินผลจากชุมชนดูความพึงพอใจ การบริหารใช้เชิงประจักษ์หาตัวชี้วัดสร้างเครื่องแบบสอบถามหาความพึงพอใจ จุดเด่นจุดดี ครูเป็นมืออาชีพมีความสามารถนักเรียนกระตือรือร้นพร้อมจะรับการถ่ายทอดความรู้ เพื่อสร้างแนวทางการปฏิบัติ นวัตกรรมใหม่ ๆ จุดด้อยของโรงเรียน คือ การทำงานเป็นทีมยังบกพร่อง ต้องส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีมมากกว่านี้ ครูต้องเปิดใจต้องเสียสละ รู้จักการทำงานด้วยหมู่คณะ/เป็นทีมงาน เรียนรู้ไปด้วยกัน ต้องสลัด ทิฐิฐิ มานะ ให้เห็นความสำคัญของหมู่คณะ ในการทำงานต้องเชิญชวนทุกภาคส่วนเข้ามาดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันไม่สร้างความดีเด่นไปแต่คนเดียว ในการสร้างนวัตกรรมใหม่นั้น เพื่อเป็นสินค้าออกต้องสร้างรายได้ให้สูงขึ้น ต้องมีสินค้าใหม่ ๆ ออกสู่สายตาชาวโลกให้ได้ คนไทยเราเป็นผู้บริโภคมานานแล้ว ต่อไปนี้เราส่งสินค้าออกไปให้คนอื่น บริโภคของเราบ้าง แต่เราต้องสร้างความรู้สึที่ดี ๆ แก่ผู้เรียนลดความเห็นแก่ตัว อย่าคิดแต่กำไร กำไร กำไร ไทยแลนด์ ๔.๐ คืออะไร ต่อไปคำตอบจะตอบโจทย์นี้ได้ดี เมื่อมีภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเดินคู่กันไปพร้อม ๆ กันคุณครูพินันทา วงศ์จินดา กล่าว สอดคล้องกับทัศนคติของ

^{๒๒} อ่างแล้ว,นางสาวพินันทา วงศ์จินดา,เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑

นางกฤษณา จันทนะ^{๒๓} ในฐานะตัวแทนผู้ปกครอง/ชุมชนได้กล่าวกับผู้วิจัยว่า ผลการดำเนินงานโรงเรียนเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง/ชุมชน โรงเรียนมีระเบียบวินัยชัดเจน มีการจัดเวรยามเฝ้าระวังไม่ให้เกิดการทะเลาะเกิดขึ้น ถ้าหากว่ามีทางโรงเรียนก็จะบริหารจัดการเรียกผู้ปกครองทั้งสองฝ่ายมาตกลงเจรจาใครถูกใครผิด ผู้ผิดจะลงภาคทัณฑ์ตั้งแต่ว่ากล่าวตักเตือน พักการเรียน กำหนดระยะเวลา ให้ออกไปพัก แต่คณะผู้บริหารครูอาจารย์ก็มีน้ำใจสงเคราะห์เมื่อต้องให้ออกต้องหาสถานที่ศึกษาเล่าเรียนแห่งใหม่ให้หรือไม่ถ้าผู้ปกครองหาได้ก็แล้วแต่เป็นกรณีศึกษาไป รูปแบบสถานศึกษาก็สร้างความพึงพอใจให้แก่ชุมชน เพราะบรรยากาศสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ น่าอยู่น่าอาศัย ครูผู้สอนทุกคนมีความเชี่ยวชาญในเชิงลึกสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ผู้เรียนได้อย่างชัดเจน เป็นที่พอใจของนักเรียน/ผู้ปกครอง/ชุมชน ในประเด็นหลักสูตรก็สามารถบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับสิ่งที่ชุมชนต้องการ สอดคล้องกับทัศนคติของ

นางสาวปภาณิน เพ็ชรจูด^{๒๔} ในฐานะตัวแทนนักเรียนโรงเรียนสะเดาพรรคชัยกัมพลานนทอนุสรณ์ได้กล่าวกับผู้วิจัยว่ามีความภาคภูมิใจในสถาบันที่เห็นการพัฒนาการศึกษาก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง รูปแบบสถานศึกษาก็ร่มรื่นสิ่งแวดล้อมบรรยากาศเอื้ออำนวยแก่การเรียนการสอน สร้างบรรยากาศที่ไม่เครียด คุณครูผู้สอนแต่ละท่านก็เอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนที่เป็นมุมมองของข้าพเจ้า ในประเด็นหลักสูตรนำมาบูรณาการกับหลัก STEM บวกกับหลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งทำให้เกิด มีโครงการ/ชิ้นงานใหม่ ๆ เกิดจากการจินตนาการของผู้เรียนและผู้สอนหลายอย่างที่เป็นนวัตกรรมที่ชูหน้าชูตาของสถาบัน นั้น คือ “หุ่นยนต์กวาดขยะ” หลาย ๆ โรงเรียนมาศึกษาดูงาน อาจารย์ที่รับผิดชอบ คุณครูพินันทา วงศ์จินดาพร้อมด้วยนักเรียนกลุ่มงานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ และยังมีโครงการ/ชิ้นงานอื่น ๆ อีกซึ่งคาดหวังว่าคงสนองตอบนโยบายของรัฐบาลรับรองการพัฒนาประเทศไทย ไทยแลนด์ ๔.๐ ด้วยความภาคภูมิใจของสถาบันต่อไป ตัวแทนนักเรียนกล่าว

นางกรณิศา หนวีชิตธาตา^{๒๕} กล่าวกับทีมงานวิจัยว่า ในฐานะตัวแทนกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องปรับปรุงสิ่งแวดล้อมสร้างบรรยากาศสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีความเข้มแข็ง มีการพัฒนาครู อาจารย์จัดให้มีการอบรมทั้งภายในอาคารเรียน อาคารประกอบการ อุปกรณ์การเรียนสนับสนุนความพร้อม โรงเรียนอยู่ในระดับแนวหน้าของระดับอำเภอสะเดาโรงเรียนหนึ่ง โรงเรียนมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และภาระงานที่ต้องปฏิบัติทำให้สถานศึกษาพร้อมรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ หลักสูตรได้บูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นเศรษฐกิจพิเศษ ทำให้โรงเรียนเจริญก้าวหน้า มีการพัฒนาโครงการ/ชิ้นงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ในหลาย ๆ ด้านสามารถสร้างรายได้ให้กับนักเรียน นอกจากวิชาการในหลักสูตรแกนกลางแล้วยังมีการพัฒนา นำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาบูรณาการเปิดทำการเรียนการสอนธรรมศึกษาชั้นตรี –โท-เอก ผลปรากฏว่านักเรียนสอบผ่านในแต่ละปีได้เป็นจำนวนมาก สิ่งสำคัญมากนักเรียนได้มีโน้มน้าวนำสร้าง

^{๒๓} อ่างแล้ว,นางกฤษณา จันทนะ,เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

^{๒๔} อ่างแล้ว,นางสาวปภาณิน เพ็ชรจูด,เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

^{๒๕} อ่างแล้ว,นางกรณิศา หนวีชิตธาตา, เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

คุณธรรม มีหลักธรรมประจำใจ มีเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา มีองค์คุณแห่งศีล ๕ นำปฏิบัติรู้ถูก-ผิด ชั่ว-ดี

สรุปว่า รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ สถานศึกษาโรงเรียนสะเดาพรรคชัยกัมพลนทอนุสรณ์ได้ตอบสนองนโยบายของรัฐบาลได้สร้างรูปแบบมีโมเดลที่ชัดเจน ตั้งแต่การบริหารจัดการโดยการนำหลัก ๔ ศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ วิศวกรรมศาสตร์(STEM) มาบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นเศรษฐกิจพิเศษ ของโรงเรียนสะเดาพรรคชัยกัมพลนทอนุสรณ์ ได้เกิดองค์ความรู้ใหม่สนองเจตนารมณ์ของชุมชนและรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ โรงเรียนได้จัดทำโครงการ/ชิ้นงาน คือ “หุ่นยนต์กวาดขยะ” ซึ่งเป็นผลงานที่มีความคิดใหม่ ๆ ถอดใส่ลงไปด้วยศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน และผู้สอน โดยมีคณะผู้บริหาร ครู อาจารย์ /สังคม/ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน และคาดหวังว่าคงเดินหน้าต่อไป เพื่อให้หุ่นยนต์กวาดขยะมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่อไป โรงเรียนสะเดาพรรคชัยกัมพลนทอนุสรณ์ถือได้ว่าเป็นโรงเรียนต้นแบบในการพัฒนานวัตกรรมให้เกิดชิ้นงานใหม่ ๆ เป็นที่ชื่นชมของชุมชน/สังคมในเชิงประจักษ์และโรงเรียนพัฒนา นักเรียนด้วยการเติมเต็ม คุณธรรมหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา จริยธรรม ด้วยการเปิดสอน ธรรมศึกษาชั้นตรี –โท – เอก ทำให้นักเรียนได้นำหลักธรรมเหล่านี้ไปแก้ปัญหาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ดำเนินชีวิตตามสายกลางอันมีมรรคองค์ ๘ คือ สัมมาทิฐิ มีปัญญาเห็นชอบ สัมมาสังกัปปะ คิดชอบ ไม่ผิดต่อกฎประเพณีวัฒนธรรม สัมมาวาจา พูดวาจาไพเราะเหมาะสมกับผู้เรียนรู้แล้วนำปฏิบัติ สัมมาภิมันตะ ทำการงานที่สุจริตไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นพิษภัยทั้งหลาย สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีวิตในทางที่ชอบไม่ผิดกฎหมาย สัมมาวายามะ รู้จักทำความเพียรเกิดความขยันหมั่นเพียรเพื่อให้หน้าที่ การงานบรรลุเป้าหมาย สัมมาสติ มีความระลึกรู้ชอบในสิ่งที่ดีงาม สัมมาสมาธิ มีความเจริญในธรรม ประพฤติปฏิบัติตนตามกรอบของกฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรม นอกจากนี้มีความกตัญญูทเวที่ รู้จักคุณค่าของผู้มีพระคุณ,รู้วิธีการคบมิตรที่เป็นกัลยาณมิตรทำให้มีความคิดสร้างสรรค์เห็นประโยชน์ ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม.ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขต่อไป

โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) เป็นโรงเรียนบริหารงานกิจการของโรงเรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ในแต่ละปีการศึกษามีผู้ปกครองให้ความสนใจ นำบุตรหลานเข้ามาเรียนในสถานแห่งนี้เป็นประจำจำนวนมาก เป็นโรงเรียนต้นแบบแห่งการ เรียนรู้ โรงเรียนได้ทำการเปิดสอนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๘๓ ปัจจุบันมีผลผลิตสู่หน่วยงานภาครัฐและ เอกชนเป็นจำนวนมาก นักเรียนทุกคนเรียนฟรี ผู้ปกครองนักเรียนให้การยอมรับในการบริหารจัดการ ได้รับความสนใจจากชุมชนมาก ปีการศึกษาที่ผ่านมาเปิดรับนักเรียน ๕๕๐ คนแต่มีผู้มาสมัครจำนวน

๘๐๗ คน นายณรงค์ รัตภูมิศักดิ์^{๒๖} กล่าวกับทีมงานผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการมีเป้าหมายที่ชัดเจนจึงได้รับความนิยมสูงมากพอสมควร ซึ่งรอบๆ ข้างก็มีโรงเรียนของรัฐบาลอยู่จำนวนมากแต่ผู้ปกครองก็นิยมยินยอมพร้อมจ่ายสนับสนุนกิจการของโรงเรียน คณะทีมงานผู้วิจัยจึงสุ่มเอาสถานศึกษาแห่งนี้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบอย่างในการศึกษาค้นคว้าต่อไปดังวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เพื่อศึกษารูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน ดังนี้

จากการสอบถามสัมภาษณ์คณะผู้บริหาร นายณรงค์ รัตภูมิศักดิ์^{๒๗} กล่าวกับผู้วิจัยว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติตามภาระเบียบของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยและตามนโยบายการบริหารจัดการส่วนท้องถิ่นในทุกประเด็นที่นำมาบริหารจัดการเรียนการสอนแต่ก็ได้นำหลัก ๔ ศาสตร์มาบูรณาการเพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ สนองนโยบายของรัฐบาลที่ประกาศ “การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ “ สถาบันการศึกษาเป็นแหล่งที่ควรปลูกฝังให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าตั้งแต่เริ่มต้นมิใช่ไปเริ่มต้นในระดับอุดมศึกษา ซึ่งโรงเรียนได้สนองตอบนโยบายของรัฐบาลสนับสนุนให้นักเรียนได้ศึกษา STEM เพื่อให้เกิดผลประโยชน์กับตัวนักเรียนและประเทศชาติในอนาคต เป้าหมายสำคัญการพัฒนาชาติบ้านเมืองต้องฝึกที่คนให้ทุกคนร่วมรับผิดชอบร่วมกัน มิใช่ปล่อยให้คนใดคนหนึ่งรับผิดชอบไป โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) เป็นจำนวนหนึ่ง ใน ๒,๐๐๐ โรงเรียนทั่วประเทศสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) ได้รับมอบหมายให้ยกระดับการศึกษาให้ทำการเรียนการสอนโดยเปิดเรียนในระดับมัธยมต้นและมัธยมปลาย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗-ปัจจุบันมีนักเรียนในสังกัดจำนวน ๒,๗๐๐ คนกว่า ๆ มีการประชุมมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้ทุกคนอย่างเท่าเทียมและสนองตามนโยบายของรัฐบาลให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มีโครงการ หลากหลายโครงการอาทิ โครงการหุ่นยนต์อัตโนมัติเก็บกระป๋อง ที่จะทำการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ สู้สังคม การบริหารส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาให้ผู้เรียน/นักเรียนเกิดการเรียนรู้สามารถบูรณาการความรู้จาก ๔ ศาสตร์ คือ วิทยาศาสตร์,คณิตศาสตร์,วิศวกรรมศาสตร์,เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ STEM Education โดยโรงเรียนเป็นหน่วยศูนย์อบรม STEM ทั้งในระดับประถม –มัธยมศึกษา เปิดโอกาสให้ครู อาจารย์ เข้าร่วมอบรมเติมเต็มตนเองและนักเรียน นำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการจัดทำโครงการเพื่อให้นักเรียนได้จินตนาการในการขับเคลื่อนโครงการซึ่งเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์เชื่อมโยงในการผลิตผลงานสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ นำไปใช้ในชีวิตจริงต่อไป ในการพัฒนาประเทศต่อไป โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียน “ต้นแบบคุณธรรมนำการศึกษา” โดยโรงเรียนจะเน้น ดี –ชั่ว

^{๒๖} สัมภาษณ์นายณรงค์ รัตภูมิศักดิ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา, วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๒๗} อ้างแล้ว, นายณรงค์ รัตภูมิศักดิ์,เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

เป็นเรื่องปกติ และในสามประเด็นที่เน้นมากที่สุด ๓ เรื่อง คุณธรรมจริยธรรม การคิดวิเคราะห์ วิจัย วิชา Thinking school เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริของรัชกาลที่ ๙ ในการบริหารจัดการ การเรียนการสอนมอบหมายให้ครูทุกท่านก่อนจะทำการสอนในรายวิชาทุก ๆ วิชาที่ทำการสอนต้องสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ไม่น้อยกว่า ๑๐ นาทีจึงเข้าบริบทของเนื้อหาสาระวิชานั้นๆ เป็นการปลูกฝังสร้างคุณธรรมในตัวผู้เรียนจะได้ติดเป็นนิสัยสิ่งไหนควรละเว้น สิ่งไหนควรปฏิบัติ เพราะสังคมปัจจุบันสร้างแต่นวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์หรือกริปใช้สังคมแต่ขาดศาสนากำกับ สังคมปัจจุบันเหมือนคนหาเป้ ไม่รู้ดี รู้ชั่วสิ่งที่ตนกระทำไป โรงเรียนจึงเน้นในประเด็นนี้เป็นสำคัญ วางแนวทางกำหนดกรอบชีวิตให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติอยู่ในสังคมเห็นประโยชน์ส่วนตน และส่วนรวมเป็นที่ตั้ง นอกจากนี้ให้นักเรียนประกอบสัมมาอาชีพตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงพระราชดำริของรัชกาลที่ ๙ โรงเรียนแห่งนี้ได้รับการสนับสนุนจากนายไพโร พัฒโน นายกเทศมนตรีเทศบาลนครหาดใหญ่ทุกกระบวนการบริหารจัดการ มีครูต่างชาติเป็นชาวฟิลิปปินส์เข้ามาดำเนินการสอนภาษาอังกฤษให้นักเรียนจำนวน ๒ คน โดยใช้งบประมาณของเทศบาลเองในการจัดจ้างครูสอน เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาโลก ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญกับเรื่องภาษาเป็นอย่างมาก ภาษาเป็นกุญแจสำคัญดอกหนึ่งที่เขาประตูสวรรค์เปิดประเทศกับนานาประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย ทำให้เกิดรายได้แก่ประเทศชาติบ้านเมือง ขณะนี้โรงเรียนได้ขับเคลื่อนโครงการในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ จัดให้มีห้องเรียนเป็น “ศูนย์การเรียนรู้หุ่นยนต์และอากาศยาน” โดยจะบรรจุเป็นหลักสูตรในหลักสูตรเทคโนโลยีให้ทุกคนได้เรียนรู้อย่างเท่าเทียมและผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยเฉพาะนายไพโร พัฒโนได้มอบหมายโรงเรียนเต็มเต็มการบริหาร ๔ ด้าน พัฒนาด้านวิชาการ ด้านการกีฬา ด้านดนตรี นาฏศิลป์ ด้านส่งเสริมอาชีพ ต้องการเห็นนักเรียนมีความเท่าเทียมในทุกด้าน ใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับทัศนคติของ

นางชฎาพร สมมาตร^{๒๘} ได้กล่าวกับคณะทีมงานผู้วิจัยว่า รูปแบบการบริหารจัดการ การศึกษาโรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) มีการดำเนินการตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการทุกประการแต่โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เป็นการจัดการพิเศษอีกรูปแบบหนึ่ง โดยได้บูรณาการความคิดเห็นของชุมชนซึ่งถ้ากล่าวแล้วชุมชนย่อมเป็นเจ้าของสถานศึกษาในภาพรวมๆ โรงเรียนได้บริหารจัดการตามความประสงค์ของชุมชน ชุมชนส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาในสถาบันการศึกษาแห่งนี้เป็นจำนวนมากในปีการศึกษา ๒๕๖๑ มีผู้สมัครเข้าเรียนจำนวน ๘๐๗ คนแต่สถานศึกษารับได้เพียงจำนวน ๓๕๐ คนแต่ด้วยความเมตตาของคณะผู้บริหารเทศบาลนครหาดใหญ่แจ้งให้ คณะผู้บริหารโรงเรียนรับเพิ่มขยายเป็น ๕๐๐ กว่าคนส่วนงบประมาณจัดจ้างทางเทศบาลนครหาดใหญ่จะ

^{๒๘} สัมภาษณ์นางชฎาพร สมมาตร, ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มวิชาการ, โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา, เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

รับผิดชอบจ้างครูผู้สอน แม้จะเป็นโรงเรียนสังกัดเทศบาลโรงเรียนได้พัฒนาศักยภาพผู้สอนผู้เรียนได้ก้าวไกลมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ทำให้โรงเรียนมีรางวัลทั้งในระดับจังหวัด ระดับประเทศ เป็นเครื่องหมายยืนยันในการพัฒนาการศึกษาให้เดินก้าวไปข้างหน้าอย่างเท่าเทียมกับสถาบันอื่น ๆ จากการประเมินผล นักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนแห่งนี้ สอบติดในมหาวิทยาลัยดัง ในคณะแพทยศาสตร์หรือ หลาย ๆ แห่ง อาทิ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อันเป็นมหาวิทยาลัยประจำจังหวัดสงขลา คณะผู้บริหาร,ครู อาจารย์ ทุกท่านพร้อมรับใช้สังคมสนองเจตนารมณ์ของสังคม/ชุมชน จนผู้ปกครองไว้วางใจโรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถบูรณาการความรู้ท้องถิ่นกับ สะเต็มศึกษา STEM Education ได้เป็นอย่างดีโดยโรงเรียนได้จัดตั้ง ศูนย์อบรม STEM ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และเปิดโอกาสให้ครูเข้าร่วมอบรมและนำทักษะไปใช้การทำวิจัยและพัฒนาโครงการต่อไป เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ที่เกิดจากการพิสูจน์ตามขั้นตอนวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี กระบวนการวิศวกรรมศาสตร์นำไปประยุกต์ใช้เชื่อมโยงและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ต่อไปสอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นางสาวลัดดา สารานพคุณ^{๒๙} ได้กล่าวว่ารูปแบบการจัดการศึกษาเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน/สังคมการสนองตอบชุมชน/สังคมเป็นกระบวนการเอาใจเราไปใส่ในใจเขา การบูรณาการความคิดเห็นที่ต่อยอดองค์ของความดีงามย่อมเป็นนิมิตรหมายที่ดี ยกโรงเรียนไปไว้ในชุมชนชุมยกเอาชุมชนมาไว้ในโรงเรียนเป็นการบริหารจัดการที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ในการบริหารจัดการแบ่งการบริหารออกเป็นฝ่าย กลุ่มงาน ระดับชั้นหัวหน้ากลุ่มสาระ อาทิ กลุ่มวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เป็นต้นและสนองนโยบายของรัฐบาลตามประกาศ “การศึกษา ๔.๐” นวัตกรรมเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาประเทศชาติบ้านเมือง,และการมีรายได้ที่สูงพ่วงกับดักรายได้ต่ำ แต่เมื่อนานวิทยาศาสตร์เข้ามารับใช้สังคมมากต้องไม่ลืมว่า วิทยาศาสตร์เป็นทั้งคุณทั้งโทษถ้าบริหารจัดการไม่เต็มเต็มหลักธรรมทางศาสนาเข้าไปกำกับ ป่าไม้ประเทศไทยมีทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์เมื่อประมาณ ๓๐ ปีที่แล้วแต่บัดนี้เกือบจะไม่เหลือไว้ให้ลูกหลานได้เห็นความสมบูรณ์ เครื่องตัดต้นไม้ที่ทันสมัย,พร้อมทั้งรถขุดรถดักดินที่ทันสมัย ผู้บริหารประเทศออกกฎระเบียบปกป้องคุ้มครองกันทรัพยากรธรรมชาติทั้งป่าไม้และสัตว์นอกจากนี้สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ วิทยาศาสตร์ได้ทำลายชาวญี่ปุ่นตายจำนวนล้าน ๆ คนภายในไม่กี่วินาที/หรือชั่วโมงตายไปภายในเพียงกระพริบตา เกาะอิโรชิม่ากับนางาซากิ จมหายไปในมหาสมุทร ผู้ผลิต ผู้สร้างนวัตกรรมต้องคำนึงและสอดแทรกคุณธรรมเข้าไปด้วยเวลาชั่วโมงทำการสอน อาทิศีล ๕ ข้อ ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่ลักทรัพย์ไม่ถือเอาสิ่งของที่ไม่อนุญาต ไม่ประพฤติผิดในกาม ไม่พูดโกหกพูดแต่เรื่องจริงมีสาระ ไม่ดื่มน้ำเมา เตือนสติให้นักเรียนมี หิริความละอายแก่ใจ โอดตบปะความเกรงตัวต่อบาปกรรม สิ่งดี –สิ่งชั่วร้ายเป็นสิ่งที่ควรละเว้น ซึ่ง

^{๒๙} สัมภาษณ์นางสาวลัดดา สารานพคุณ,ครูชำนาญการ สาระหมวดวิทยาศาสตร์ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา,เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ผู้บริหารได้กล่าวที่ประชุมท่ามกลาง ครู อาจารย์และนักวิจัย ณ วันนี้ สิ่งที่ต้องการเห็นในตัวผู้เรียน องค์ความรู้จากทุกศาสตร์ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนตนและส่วนรวมหรือผลผลิตทางวิทยาศาสตร์ก็ต้องมี คุณธรรมกำกับ เมื่อเกิดมีมูลค่าแล้วผลิตนั้นนวัตกรรมนั้นก็เพียงตรงด้วยราคาตามที่ชาวโลกต้องการ ว่าต้องสร้างกระบวนการทางยุทธวิธีให้เกิดในสังคมของผู้เรียนและผู้สอนแล้วค่อย ๆ ขยายผลความดี นี้ไปสู่สังคม/ชุมชนต่อไป สอดคล้องกับทัศนคติของ

นางสาววามะฮ์ เหมมันต์^{๓๐} โดยได้กล่าวกับผู้วิจัยว่า รูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการ เรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) ได้ทำการเปิดสอนใน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ –ปัจจุบันได้ขยายถึงมัธยมตอนปลายสายสามัญ แผนก วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ (แผนวิทย์-คณิต) เป็นที่ยอมรับของชุมชน/สังคมได้เป็นอย่างดี ดูจากสถิติ การสมัครเข้าศึกษาต่อในสถาบันแห่งนี้ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ใหม่ ๆ ในโรงเรียนที่สังกัดกรมส่งเสริมการ ปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทยที่ชุมชน/สังคมให้การยอมรับ มีรูปแบบที่ชุมชนเข้ามามีส่วน ร่วม มีคณะกรรมการสถานศึกษาประกอบด้วยหลาย ๆ ฝ่าย อาทิ จากภาคเอกชน พระสงฆ์ ผู้มี ชื่อเสียง ในท้องถิ่น มีความน่าเชื่อถือมีค่านิยมที่ดี เป็นต้น ที่โรงเรียนได้เชิญเข้ามาเป็นกรรมการ สถานศึกษา สอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นางสาวบุษกร เกื้อกาญจน์^{๓๑} ได้กล่าวกับผู้วิจัยว่า รูปแบบสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของ ชุมชน หมายความว่า การเรียนการสอนต้องโปร่งใสชัดเจน คณะผู้บริหารครูอาจารย์ต้องบริหารงาน อย่างไร้กึ่งขาดบ้กใจท้ยของสังคม/ชุมชน ได้เป็นอย่างดี สถานศึกษาสร้างความเชื่อมั่นให้ชุมชนเชื่อมั่น ในการบริหารจัดการศึกษา ทุกเรื่องตอบใจท้ยสังคม/ชุมชนได้ ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการ อาคาร สถานที่ ความสะอาด สิ่งแวดล้อม โรงเรียนมีพื้นที่ในการบริหารจำนวน ๒๑ ไร่ อยู่ ท่ามกลางชุมชน มีสิ่งแวดล้อมที่ดี การเรียนการสอนอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนเต็มศักยภาพ สถานศึกษามีแรงจูงใจกับผู้เรียนหลายประเด็น อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ ครูมีอาชีพ ตรงตามสายวิชา ที่ทำการสอน และที่สำคัญสามารถสนองตอบใจท้ยชุมชนได้ดีเยี่ยม มีความพร้อมมากพอสมควรโดย ได้รับการอุดหนุนจากเทศบาลนครหาดใหญ่ และเป็นสถานศึกษาที่ต้นแบบ การสอนของครูเน้นการ วิเคราะห์ วิจ้กษ์ วิธาน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอนให้นักเรียน ฟัง คิด ถาม เขียน ที่เรียกว่า (สุ จิ ปุ ลิ วิมุติเต กัธโส ภาเวถ) สอนให้เขาเป็นนักปราชญ์/นักปรัชญา คิดเป็นทำเป็น ตรงกับทัศนคติของ

^{๓๐} สัมภาษณ์นางสาววามะฮ์ เหมมันต์,ครูชำนาญการ กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา, เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๑} สัมภาษณ์นางสาวบุษกร เกื้อกาญจน์,ครู ค.ศ. ๒ กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮง เสียงสามัคคี) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา,เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

นางกานต์สิริ ภูกัน^{๓๒} กล่าวกับผู้วิจัยว่ารูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนนั้น ต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมดูแลสนับสนุน ทั้งกำลังกายและกำลังทรัพย์ เพื่อบูรณาการสถานศึกษาให้เกิดความพร้อมเป็นการส่งเสริมผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ และการจัดการบริหารสถานศึกษาได้แบ่งหน้าที่ ออกเป็น ๔ ด้าน คือ รองกลุ่มงานวิชาการ รองกลุ่มงานบริการ รองกลุ่มงานธุรการ การเงิน พัสดุ, รองกลุ่มงานกิจการนักเรียน และยังแบ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นกลุ่มสาระ กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ภาษาต่างประเทศ เป็นต้น เพื่อต้องการให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) โดยผู้อำนวยการผู้บริหารได้มอบหมายให้ครูทุกคนสามารถบูรณาการทุกรายวิชาให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้ได้ ก่อนสอนครูจะต้องบูรณาการในประเด็นของคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนไม่น้อยกว่า ๑๐ นาทีก่อนที่เข้าสู่บทเรียนในรายวิชานั้น สอดคล้องกับทัศนคติของ

นายอาณัติ สายสละม^{๓๓} ในฐานะผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ของโรงเรียน ได้กล่าวกับผู้วิจัยว่าคณะผู้บริหารมุ่งมั่นที่จะสนองต่อนโยบายของรัฐบาลในทุกกระบวนการที่รัฐบาลได้มอบหมายให้ปฏิบัติ ที่โรงเรียนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้คำแนะนำในประเด็นต่าง ๆ ที่เห็นว่าเป็นผลประโยชน์ของสถาบันและตัวนักเรียนตลอดถึงครู ขณะนี้โรงเรียนได้จัดปรับปรุงห้องหุ่นยนต์และอวกาศยาน มีดำเนินการจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นบูรณาการกับรายวิชาอื่น ๆ อย่างชัดเจนสอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นางสาวอมลวรรณ ชนะเสนีย์^{๓๔} ได้กล่าวกับผู้วิจัยว่ารูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน ในการบริหารจัดการของโรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้โอกาสแก่นักเรียนแสดงความสามารถวิเคราะห์เป็น คิดเป็น ครูจะเป็นที่ปรึกษาให้แนวทางในการเรียนรู้ในองค์ความรู้นั้น ๆ ในแต่ละปีการศึกษาที่มีผู้ประสงค์เข้ามาศึกษา เเล่เรียนในโรงเรียนนี้จำนวนมาก มีการทดสอบองค์ความรู้ความสามารถแข่งขันเพื่อหาตำแหน่ง เก้าอี้ในการศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีคณะกรรมการสถานศึกษามี ผู้อำนวยการเป็นเลขาธิการกรรมการสถานศึกษา นอกจากนี้บุคคลสำคัญที่ทางโรงเรียนเชิญเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียนแห่งนี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของ

^{๓๒} สัมภาษณ์นางกานต์สิริ ภูกัน, ครู คศ ๑ กลุ่มสาระเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา, เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๓} สัมภาษณ์นายอาณัติ สายสละม,ครูชำนาญการ กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา, เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๔} สัมภาษณ์นางสาวอมลวรรณ ชนะเสนีย์,ตัวแทนนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา, เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

นางนันทน์ลิน เพชรรัช^{๓๕} ได้กล่าวกับผู้วิจัยว่าในฐานะตัวแทนผู้ปกครอง/ชุมชน ได้ให้ความสำคัญกับโรงเรียนนี้เป็นอย่างมาก เพราะการบริหารจัดการสนองตอบชุมชนได้เป็นอย่างดี จึงได้ส่งให้ลูกเข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาแห่งนี้ ถ้าเขาไปสอบแข่งขันในสถาบันอื่น ๆ ก็มีโอกาสอบได้และสอบติดในอันดับต้น ๆ เพราะดูแลแนกัวเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง มีครูมืออาชีพผู้สอนตรงกับรายวิชาสาขาการสอนที่จบหลักสูตร อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนก็ครบครัน สื่อการเรียนการสอนทันสมัยเพียงพอกับจำนวนนักเรียน/ผู้เรียน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีการสร้างบรรยากาศพร้อมกับสิ่งแวดล้อมที่ดึงดูดที่เอื้อต่อการเรียนรู้ คณะผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ส่งเสริมให้ครูมีโอกาพัฒนาตนเองเช่น อบรมสร้างความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านสาขาวิชาหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น มีโครงการพร้อมสร้างนวัตกรรมใหม่ออกสู่ชุมชน/สังคมทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงประจักษ์ จึงสร้างความมั่นใจให้ชุมชน/สังคม ตัวแทน/ผู้ปกครอง/ชุมชนกล่าว

สรุปว่า รูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน นั้น เปิดโอกาสให้ชุมชน/สังคมเข้ามามีส่วนร่วม โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาโดยมีผู้อำนวยการเป็นเลขานุการโดยตำแหน่ง มีครู มืออาชีพ อาจารย์ อุปกรณ์สนับสนุน บรรยากาศการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อมดีเอื้อต่อการเรียนการสอน ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีโอกาพัฒนาตนเองในหลากหลายด้าน อาทิ อบรมด้านวิชาการเฉพาะทาง ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อพัฒนาตนเองและผู้เรียนทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงประจักษ์ มีเป้าหมาย ๓ ด้าน ด้านวิชาการ ด้านวิเคราะห์คิดเป็นทำเป็น และดำเนินชีวิตตามแนวทางพระราชดำริของรัชกาลที่ ๙

ส่วนที่ ๒ จากวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อศึกษากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองตอบความต้องการของชุมชน

กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองตอบความต้องการของชุมชน นายณรงค์ รัตภูมิศักดิ์^{๓๖} กล่าวกับผู้วิจัยว่า การบริหารหลักสูตรนั้นเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายวิเคราะห์ วิจัย วิชาน ผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนาและสร้างผลผลิตต่อไป การเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลาง แต่หลักสูตรท้องถิ่นขณะนี้ได้พัฒนาต่อยอดหลักสูตรเทคโนโลยีเรียกว่าหลักสูตรหุ่นยนต์และอากาศยานจัดสร้าง”ศูนย์การเรียนรู้หุ่นยนต์และอากาศยาน”ได้เสนอตำแหน่งสอบบรรจุอาจารย์ผู้สอนที่จบการศึกษามา สายวิศวกรรมศาสตร์ มีความเชี่ยวชาญด้านเครื่องจักรกล สามารถบูรณาการกับ ๔ ศาสตร์ คือวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ในการสร้างนวัตกรรม ปีการศึกษาหน้า ๒๕๖๒ จะบรรจุเป็นหลักสูตรให้นักเรียนได้ศึกษาเล่าเรียนทุกคน มีการจัดสร้างโครงการขณะนี้โครงการหุ่นยนต์เก็บกระป๋องได้ส่งผลงานเข้าประกวดผ่านระดับจังหวัด

^{๓๕} สัมภาษณ์นางนันทน์ลิน เพชรรัช,ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา, เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๖} อ่างแล้ว,นายณรงค์ รัตภูมิศักดิ์,เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ระดับภาคและเข้าประกวดในระดับชาติได้รับรางวัลที่ ๓ ของประเทศเป็นผลงานของนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ ๖ แผนกวิทย์-คณิต คือ นางสาวอมลวรรณ ชนะเสนีย์และคณะทีมงาน เป็นความภาคภูมิใจของสถาบันแห่งนี้ เป็นการสนองตอบนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ของรัฐบาลได้อย่างชัดเจนสอดคล้องกับ

นางชฎาพร สมมาตร^{๓๓๗} ได้แจ้งแก่คณะผู้วิจัยว่ากระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองตอบความต้องการของชุมชนนั้น หลักสูตรท้องถิ่นได้นำมาบูรณาการได้เกิดผลผลิตทาง นวัตกรรม โดยเฉพาะขณะนี้ได้โครงการเรียกว่า “หุ่นเก็บกระป๋องอัตโนมัติ” ได้ส่งเข้าแข่งขันผ่านระดับภาคได้เหรียญทอง ในส่วนระดับประเทศก็ได้จัดส่งเข้าแข่งขันในระดับประเทศมาแล้วและจะพัฒนาต่อไป และเป็นทีภาคภูมิใจของชุมชนที่สถาบันแห่งนี้มีผลผลิตจากการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนและผู้สอนได้ช่วยกันต่อยอดให้เกิดผลดีแก่ประเทศชาติต่อไปตรงกับทัศนคติของ

นางสาวลัดดา สารานพคุณ^{๓๓๘} ได้กล่าวว่า กระบวนการบริหารหลักสูตรสนองตอบชุมชนนั้น คณะทำงานต้องทำการวิเคราะห์ร่วมกันพยายามหาคำตอบโดยให้มีชุมชนมีส่วนในกระบวนการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันมีหลักสูตรหุ่นยนต์และอวกาศยาน โรงเรียนจะพยายามต่อยอดต่อไปและนักเรียนสามารถเรียนรู้ในทุกกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ ๔ ศาสตร์เป็นเชิงประจักษ์มาบูรณาการ ผลผลิตหุ่นยนต์และอวกาศยาน หุ่นยนต์เก็บกระป๋อง การพยายามของทุกฝ่ายทำให้เกิดผลผลิตที่ดีงาม จัดสร้างข้อมูลในการทำงาน ส่วนไหนเป็นวิทยาศาสตร์ ส่วนไหนเป็นคณิตศาสตร์ ส่วนไหนเป็นวิศวกรรมศาสตร์ ส่วนไหนเป็นเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพราะต้องอาศัยช่างตวงวัด หาน้ำหนัก และปริมาณเหล่านี้เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับชิ้นงาน ซึ่งโรงเรียนก็คงพยายามต่อไปในการปลูกฝังวิชาการให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เป็น ทำเป็นพร้อมด้วยเสริมสร้างคุณธรรม ชี้ให้เห็นว่าดี – ชั่ว รู้จักรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากพัฒนาวัตถุแล้วสิ่งสำคัญคือ การพัฒนานักเรียนให้สำนึกดีสอดคล้องกับ

นางสาววามะฮ์ เหมมันต์^{๓๓๙} ได้กล่าวให้สัมภาษณ์เชิงลึกแก่ผู้วิจัยว่าได้นำหลัก ๔ ศาสตร์เข้าบูรณาการใช้ในการบริหารกับการเสริมสร้างโครงการเพื่อสร้างนวัตกรรม ซึ่งมีวิชา โครงการวิจัยในตารางเรียนเพื่อให้นักเรียนฝึกการทำงานวิจัย วัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนฝึกการคิดวิเคราะห์ มีการออกแบบการทดลองวิเคราะห์สังเคราะห์ชิ้นงานได้จากการทดลองด้วยตนเองภายใต้การช่วยเหลือกำกับดูแลของครูผู้สอน ต้องการเห็นนวัตกรรมจากการบูรณาการวัตถุเป็นหุ่นยนต์/สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์/จินตนาการของนักเรียนด้วยการระดมสมอง (Brain Storm) แยกแบ่งส่วนว่า ส่วนไหนเป็นวิทยาศาสตร์, ส่วนไหนเป็นคณิตศาสตร์, ส่วนไหนเป็นวิศวกรรมศาสตร์, ส่วนไหนเป็นเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์เป็นประเด็นที่ต้องประยุกต์ใช้ในแต่ละศาสตร์แต่ชิ้นงานที่สร้างขึ้น จะขาดองค์ความรู้ประเภทใดประเภทหนึ่งไม่ได้สอดคล้องกับความคิดเห็นของ

^{๓๓๗} อ่างแล้ว,นางชฎาพร สมมาตร,เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๓๘} อ่างแล้ว,นางสาวลัดดา สารานพคุณ, เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๓๓๙} อ่างแล้ว,นางสาววามะฮ์,เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

นางสาวบุษกร เกื้อกาญจน์^{๔๐} ได้กล่าวกับทีมงานวิจัยว่าได้นำหลัก STEM เข้ามาบูรณาการใช้ในการบริหารการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในการสร้างนวัตกรรมนำไปประยุกต์ใช้ในการทำโครงการต่าง ๆ อันเป็นกิจกรรมที่นักเรียนคิดวิเคราะห์ร่วมกัน เพราะโรงเรียนแห่งนี้ได้จัดทำโครงการทุกภาคการศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ในอนาคตนักเรียนจะต้องเขียนโครงการทุกคน/ทุกกลุ่ม เป็นการสร้างนักวิจัยตั้งเริ่มต้นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ปลาย เมื่อเขาคิดเป็นวิเคราะห์เป็นผลประโยชน์สูงสุดก็ต้องตกเป็นของประเทศชาติ เพราะผู้บริหารเน้นเป็นประจำว่า การเรียนการสอนต่อไปนี้ เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ครูเป็นที่ปรึกษาทั้งแนวคิดทฤษฎีทั้งเชิงประจักษ์ หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าหลักสูตรแกนกลาง ครูต้องร่วมกับผู้เรียนต้องตอบโจทย์ของชุมชนให้ได้ เขาต้องการอะไร การเรียกศรัทธาจากชุมชนเป็นจุดสำคัญมากและเป็นจุดขายของโรงเรียนสอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นางกานต์สิริ ภูกัน^{๔๑} ในมุมมองของครูผู้สอนเห็นว่าการพัฒนาผู้เรียนนั้น การนำหลักการของ STEM มาบูรณาการเข้ากับชิ้นงานที่ถูกสร้างขึ้นโดยนักเรียนย่อมเป็นผลดีต่อส่วนรวมประเทศชาติ บ้านเมืองจะได้ก้าวหน้า การฟัง นำไปคิดวิเคราะห์ หาเหตุและผล นำไปสู่โจทย์เพื่อหาคำตอบแล้วจัดทำโครงการ แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มแล้วมอบหมายให้จัดทำโครงการ โดยให้มีการประชุมปรึกษาว่าจะทำอะไร และแยกให้ออกว่าส่วนไหนเป็นวิทยาศาสตร์ ส่วนเป็นคณิตศาสตร์ ส่วนไหนเป็นวิศวกรรมศาสตร์ ส่วนไหนเป็นเทคโนโลยี ยกตัวอย่างกรณีที่เขาทำสำเร็จแล้วอาทิ รถยนต์ที่นักเรียนโดยสารมาโรงเรียนทุกวัน หม้อหุงข้าวไฟฟ้าสิ่งที่เห็นอยู่ในชีวิตประจำวันเหล่านี้เป็นต้นนักเรียนจะได้วิเคราะห์ถูกต้องแล้วไปสร้างสิ่งที่ประดิษฐ์ขึ้น กรณีโรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) ซึ่งตอนนี้มีชิ้นงานระดับประเทศ คือ หุ่นเก็บกระป๋อง ที่นักเรียนคิดวิเคราะห์แล้วจัดสร้างขึ้นสร้างชื่อเสียงให้สถาบันแห่งนี้เป็นที่ยอมรับของชุมชน/สังคม และสิ่งสำคัญมากครูผู้สอนต้องเสียสละและทุ่มเทเวลาให้กับชิ้นงานนั้น และไม่คิดว่าเป็นวันหยุดราชการ ความสำเร็จจะเกิดขึ้นเป็นประจำอย่างแน่นอน ครูกานต์สิริ ภูกันกล่าวกับทีมงานวิจัย สอดคล้องกับทัศนคติของ

นายอาณัติ สายสละม^{๔๒} ในมุมมองของครูผู้สอนด้านวิชาวิศวกรรมศาสตร์ในกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของชุมชน ทุกฝ่ายงานต้องระดมสมอง (Brain Strom) เพื่อสร้างคุณภาพของผู้เรียนและชิ้นงาน ต้องไม่ลืม ๔ ศาสตร์วิชามาบูรณาการให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ให้ได้ ถ้ามีฉะนั้นเราจะจมปลักโคลน การรังสรรค์ชิ้นงานถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญในการสร้างโครงการชิ้นงาน โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) เป็นโรงเรียนหนึ่งที่บริหารจัดการหลักสูตรผสมผสานหลักสูตรแกนกลางกับหลักสูตรท้องถิ่น ขณะนี้โรงเรียนได้จัดสร้างศูนย์การเรียนรู้หุ่นยนต์

^{๔๐} อ่างแล้ว,นางสาวบุษกร เกื้อกาญจน์,เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๔๑} อ่างแล้ว,นางกานต์สิริ ภูกัน,เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๔๒} อ่างแล้ว,นายอาณัติ สายสละม,เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

และอากาศยาน ซึ่งเป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อเตรียมนักเรียนก้าวไปสู่ในการสร้างนวัตกรรม เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ มีประกาศนียบัตรการรับรองผลงานที่จัดแสดงรางวัลระดับเหรียญทองชนะเลิศ หุ่นยนต์อัตโนมัติ ในการแข่งขันทักษะทางวิชาการระดับภาคใต้ ครั้งที่ ๑๔ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ “สมิหลาวิชาการ” ๒๐-๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๑. ณ เทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา กล่าวกับทีมงานผู้วิจัย สอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นางสาวอมลวรรณ ชนะเสนีย์^{๔๓} ในฐานะตัวแทนของนักเรียนกล่าวในนามตัวแทนนักเรียนว่า เป็นผู้มีส่วนร่วมในการสร้างหุ่นยนต์อัตโนมัติเก็บกระป๋อง ซึ่งสามารถใช้งานได้คือกระดับหนึ่ง คาดหวังว่าจะต่อยอดให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างดีเยี่ยมในโอกาสต่อไป ในการจัดสร้างหุ่นยนต์อัตโนมัติได้นำเอา ๔ ศาสตร์วิชา มาบูรณาการจนสามารถเกิดองค์ความรู้ใหม่ทางวิชาการ ด้วยวิเคราะห์ร่วมกันระหว่างกลุ่มนักเรียนและครูเป็นที่เล็งในการดำเนินงานจัดสร้างหุ่นยนต์ตัวนี้ ผลจากการวิเคราะห์ทุกกลุ่มนักเรียนพร้อมด้วยครูทุ่มเททั้งแรงกายแรงใจในการดำเนินพัฒนาหุ่นยนต์อัตโนมัติ ผลงานจึงประจักษ์แก่ชุมชน/สังคม ตัวแทนนักเรียนกล่าวกับทีมงานผู้วิจัยสอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นางนันทนลิน เพชรรักษ์^{๔๔} ในฐานะตัวแทนผู้ปกครอง/ชุมชน ได้กล่าวกับผู้วิจัยว่า กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของชุมชนปัจจุบันนี้เน้นนักเรียน/ผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์ ในรูปของโครงการสร้างสรรค์สร้างชิ้นงาน ทำให้ชุมชน/สังคมมีความพึงพอใจในกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ได้แยกแยะแนะนำให้แนวทางแก่ผู้เรียนเป็นประเด็น ๆ ไปส่วนที่เป็นวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ โดยชี้เห็นว่า นี่คือนวัตกรรมวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ให้นักเรียนมีความเข้าใจในโครงการ/ชิ้นงานเป็นอย่างมาก สามารถนำไปบูรณาการจนกระทั่งเป็นองค์ความรู้ใหม่ ๆ อาทิ “หุ่นยนต์อัตโนมัติ” ผู้แทนผู้ปกครอง/ชุมชนกล่าวในที่สุด

สรุปว่า กระบวนการการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของชุมชน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดจากจินตนาการและวิเคราะห์ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ นำหลัก ๔ ศาสตร์มาบูรณาการแยกส่วนออกมาให้เห็นเป็นส่วน ๆ ส่วนไหนเป็นวิชาอะไร ทำนองนี้ จึงทำให้นักเรียนมีความเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น สามารถแรงจูงใจให้ผู้เรียนชอบที่จะเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มีขวัญและกำลังใจในการจะคิดวิเคราะห์โครงการ/ชิ้นงานต่อไป การเรียนเป็นกลุ่มย่อมส่งผลดีต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก เมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจอย่างกระจ่างชัดย่อมส่งผลต่อความพึงพอใจของชุมชน/สังคม ครูต้อง

^{๔๓} อ่างแล้ว,นางสาวอมลวรรณ ชนะเสนีย์,เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๔๔} อ่างแล้ว,นางนันทนลิน เพชรรักษ์,เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย ๆ ผลสำเร็จก็ปรากฏขึ้นในสังคม/ชุมชนอย่างชัดเจนมีความมั่นคงในกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละศาสตร์และศิลป์

ส่วนที่ ๓ จากวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ เพื่อศึกษาวิเคราะห์รูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

ในประเด็นการวิเคราะห์รูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ นายณรงค์ รัฐภูมิภักดิ์^{๔๕} ในฐานะตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันและเลขาธิการกรรมการสถานศึกษาแห่งนี้ ในการวิเคราะห์รูปแบบสถานศึกษาองค์ประกอบของสถานศึกษาต้องมีความพร้อม ด้วยสิ่งต่อไปนี้ คือ คน เงิน เครื่องจักร การบริหารจัดการ (Man, Money, Material, Management) สิ่งแวดล้อมดี มีบรรยากาศที่สามารถจูงใจผู้เรียนให้เกิดพลังอยากรู้อยากเห็นอยากศึกษาอยากค้นหาค้นคว้าต่อไปในสิ่งที่อยากรู้อยากเห็น อาคารสถานที่ อุปกรณ์สนับสนุน ครุมีมืออาชีพ มีองค์ความรู้ตรงสาขาวิชา ชุมชนมีส่วนร่วม ในส่วนประเด็นของหลักสูตรสามารถยืดหยุ่นได้ดีบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี การบริหารจัดการหลักสูตรที่โรงเรียน โรงเรียนสามารถสร้างหลักสูตร อาทิ หลักสูตรหุ่นยนต์และอวกาศยาน เสริมสร้างให้นักเรียนสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งขณะนี้ ได้สร้างหุ่นยนต์อัตโนมัติ ดังที่กล่าวแล้ว สอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นางชฎาพร สมมาตร^{๔๖} ในมุมมองของตนเองเห็นว่า สถานศึกษาต้องจัด สร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมให้จูงใจผู้เรียนมีความกระตือรือร้นเป็นรูปแบบที่มีองค์ประกอบสนับสนุนการเรียนการสอนอย่างครบครัน ทั้งอาคาร สถานที่ อุปกรณ์สนับสนุนทันสมัยอยู่เสมอ มีครุมีอาชีพมิใช่อาชีพครูก็สามารถสนองตอบความต้องการของชุมชนได้ดีอีกระดับหนึ่ง ในประเด็นจัดหลักสูตรให้สามารถยืดหยุ่นได้บูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี เช่น พุดถึง STEM สามารถนำมาบูรณาการกับรายวิชาอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ซึ่งสถาบันแห่งนี้ได้จัดทำโครงการหลากหลายโครงการ/ชิ้นงาน ผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ อาทิ หุ่นยนต์อัตโนมัติ ซึ่งส่งเข้าแข่งขันระดับภาค ระดับประเทศแล้วสร้างภาคภูมิใจให้แก่คณะครู นักเรียน ชุมชน/สังคมเป็นอย่างมากสอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นางสาวลัดดา สารานพคุณ^{๔๗} ในมุมมองของตนเองเห็นว่า รูปแบบของสถานศึกษาแห่งนี้มีรูปแบบโครงสร้างขององค์กรที่ชัดเจนมีการแบ่งงานกันทำตามฝ่ายงาน กลุ่มสาระแจ้งชัด แต่ทุกฝ่ายทุกกลุ่มงานสามารถช่วยเหลือเอื้อเฟื้อกันได้อย่างดีตลอดเวลา มีความสามัคคีพร้อมใจกันเต็มความสามารถ ทั้งผู้สอนผู้เรียน มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีอาคารเรียน อาคารประกอบการ สถานที่พร้อม อุปกรณ์

^{๔๕} อ่างแล้ว,นายณรงค์ รัฐภูมิภักดิ์, เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๔๖} อ่างแล้ว,นางชฎาพร สมมาตร,เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๔๗} อ่างแล้ว,นางสาวลัดดา สารานพคุณ,เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

สนับสนุนพร้อม ครูผู้สอนก็ตรงตามความต้องการแต่ละท่านแต่ละคนมีภูมิรู้ภูมิธรรม มีความเมตตา เอื้ออารีต่อนักเรียนเสมือนลูกหลาน ศิษย์เรียกครูว่าพ่อแม่คนที่ ๒ ก็เรียกได้เต็มปากเต็มคำ การเรียน การสอนก็นำหลักทางศาสนาสอดแทรกเพื่อให้สติแก่นักเรียน อาทิ ทิริความละอายต่อบาป โอดตปปะ ความเกรงกลัวต่อบาป พรหมวิหาร ๔ อิทธิบาท ๔ ที่สำคัญสอนให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ประการ ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤตินิดในกามคุณทั้ง ๕ ไม่กล่าวคำเท็จ พูดแต่เรื่องมีสาระ สดท้ายไม่เสพของมีนเมา ทั้งบุหรี เหล้ายา น้ำคองของมีนเมาทั้งหลาย ให้ทุกคนได้รับรู้เรื่อง ทฤษฎี และนำไปปฏิบัติเป็นเชิงประจักษ์ให้นักเรียนรู้ดี ชั่ว ปกติ ละเว้นได้จิตใจผ่องใส ในประเด็น หลักสูตรสามารถบูรณาการ ทั้ง ๔ ศาสตร์เข้ากับหลักสูตรท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ซึ่งขณะนี้โรงเรียนได้ จัดสร้างหลักสูตรหุ่นยนต์อวกาศยานเพื่อนำไปสอนในชั้นเรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนสามารถทำได้ ปฏิบัติได้มีนวัตกรรมเกิดขึ้น เป็นเครื่องเขินหน้าชุดาสถาบันและชุมชนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ ความคิดเห็นของ

นางสาววาม๊ะ เหมมันต์^{๔๘} ในมุมมองของตนโดยได้วิเคราะห์แล้วสรุปว่า รูปแบบของ สถานศึกษานั้น โรงเรียนนี้อยู่ท่ามกลางชุมชนการคมนาคมสะดวก ปัจจัยสี่พร้อม เครื่องอุปโภคบริโภค มีความพร้อม มีชัยภูมิที่เหมาะสมสถานที่กว้างขวางมีการจัดเป็นระเบียบวางตัวบุคคลตรงตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบในสายผู้สอนก็พร้อม สามปฏิบัติด้านอื่น อาทิ ยาม นักการภารโรง มีความ พร้อมมองดูแลปัญหาอุปสรรคมีน้อยมาก แต่ไม่มีงานใดที่ไม่มีอุปสรรคขัดขวางบ้างซึ่งเป็นเรื่อง ธรรมดา อาคาร สถานที่ทุกด้านพร้อมรับผู้เรียน อุปกรณ์สนับสนุนพร้อม ครุมีอาชีพพร้อม ใน ประเด็นหลักสูตรก็สามารถนำ ๔ ศาสตร์มาบูรณาการได้กับทุกรายวิชาสามารถบริการชุมชนได้เป็น อย่างดี ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วสามารถวิเคราะห์ตีโจทย์ตอบโจทย์ของปัญหาได้อย่างแจ่มแจ้ง สามารถผลิตผลงานเป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับความคิดของ

นางสาวบุษกร เกื้อกาญจน์^{๔๙} กล่าวกับทีมงานผู้วิจัยว่ารูปแบบสถานศึกษาเป็นสถาบันที่ ชุมชนยอมรับในรูปการบริหารจัดการสถานศึกษา โรงเรียนมีเนื้อที่พื้นที่ ๒๑ ไร่ อยู่ท่ามกลางชุมชน การคมนาคมสะดวก สถานที่กว้างขวาง การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมดีเอื้อต่อการเรียนการสอน อาคาร สถานที่ อุปกรณ์ครบถ้วนมีความทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งครูผู้สอนนักเรียนชุมชน/สังคมมีความพึง พอ โดยใช้วิธีสังเกตสอบถาม และดูพฤติกรรมของชุมชนมีความสะอาด การบริหารจัดการวางคนวาง งานมีความเหมาะสม ในส่วนประเด็นหลักสูตรสามารถบูรณาการกันได้ ทั้งวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กับหลักสูตรท้องถิ่นที่คณะครู นักเรียน มีส่วนร่วม และสร้าง นวัตกรรมใหม่ออกสู่สังคม/ชุมชน ได้อย่างภาคภูมิใจ มีเกียรติมีศักดิ์ศรี ทุกคนสงรั้อยยิ้มเข้าหากัน นั้น

^{๔๘} อ้างแล้ว,นางสาววาม๊ะ เหมมันต์,เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๔๙} อ้างแล้ว,นางสาวบุษกร เกื้อกาญจน์,เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

บ่งบอกถึงความสุขที่ได้ จากการบริหารจัดการเรียนการสอนของสถาบันนี้ในองค์กรรวม สอดคล้องกับทัศนคติของ

นางกานต์สิริ ภูกัน^{๕๐} ได้กล่าวกับผู้วิจัยว่ารูปแบบสถานศึกษาเป็นสถาบันที่ชุมชนยอมรับในการบริหารจัดการสถานศึกษา โรงเรียนมีเนื้อที่พื้นที่ ๒๑ ไร่ อยู่ท่ามกลางชุมชนการคมนาคมสะดวก สถานที่กว้างขวาง การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมดีเอื้อต่อการเรียนการสอนอาคาร สถานที่อุปกรณ์ครบถ้วนมีความทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งครูผู้สอนนักเรียนชุมชน/สังคมมีความพึงพอใจ โดยใช้วิธีสังเกตสอบถาม และดูพฤติกรรมของชุมชนมีความสะอาด การบริหารจัดการวางแผนงานมีความเหมาะสม ในส่วนประเด็นหลักสูตรสามารถบูรณาการกันได้ ทั้งวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กับหลักสูตรท้องถิ่นที่คณะครู นักเรียน มีส่วนร่วม และสร้างนวัตกรรมใหม่ออกสู่สังคม/ชุมชน ได้อย่างภาคภูมิใจ มีเกียรติมีศักดิ์ศรี ทุกคนสงรั้อยยิ้มเข้าหากัน นั้นบ่งบอกถึงความสุขที่ได้ จากการบริหารจัดการเรียนการสอนของสถาบันนี้ในองค์กรรวม รูปแบบของสถานศึกษาแห่งนี้ มีรูปแบบโครงสร้างขององค์กรที่ชัดเจนมีการแบ่งงานกันทำตามฝ่ายงาน กลุ่มสาระแจ้งชัด แต่ทุกฝ่ายทุกกลุ่มงานสามารถช่วยเหลือเอื้อเฟื้อกันได้ตลอดเวลา มีความสามัคคีพร้อมใจกันเต็มความสามารถทั้งผู้สอนผู้เรียน มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีอาคารเรียน อาคารประกอบการสถานที่พร้อม อุปกรณ์สนับสนุนพร้อม ครูผู้สอนก็ตรงตามความต้องการแต่ละท่านแต่ละคนมีภูมิรัฐภูมิธรรม มีความเมตตาเอื้ออารีต่อนักเรียนเสมือนลูกหลาน ศิษย์เรียกครูว่าพ่อแม่คนที่ ๒ ก็เรียกได้เต็มปากเต็มคำ การเรียนการสอนก็นำหลักทางศาสนาสอดแทรกเพื่อให้สติแก่นักเรียน อาทิ หิริความละอายต่อบาป โอตตบปะความเกรงกลัวต่อบาป พรหมวิหาร ๔ อิทธิบาท ๔ ที่สำคัญสอนให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ประการ ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดในกามคุณทั้ง ๕ ไม่กล่าวคำเท็จ พูดแต่เรื่องมีสาระ สุดทำยไม่เสพของมีนเมา ทั้งบุหรี เหล้ายา น้ำแดงของมีนเมาทั้งหลายให้ทุกคนได้รับรู้เรื่องทฤษฎี และนำไปปฏิบัติเป็นเชิงประจักษ์ให้นักเรียนรู้ดี ชั่ว ปกติ ละเว้นได้จิตใจผ่องใส ในประเด็นหลักสูตรสามารถบูรณาการ ทั้ง ๔ ศาสตร์เข้ากับหลักสูตรท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ซึ่งขณะนี้โรงเรียนได้จัดสร้างหลักสูตรหุ่นยนต์อวกาศยานเพื่อนำไปสอนในชั้นเรียน ผลปรากฏว่านักเรียนสามารถทำได้ปฏิบัติได้มีนวัตกรรมเกิดขึ้น เป็นเครื่องเข็ดหน้าชูตาสถาบันและชุมชนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นางสาวอมลวรรณ ชนะเสนีย์^{๕๑} ในฐานะตัวแทนนักเรียนรูปแบบสถานศึกษาการจัดการจัดการ นักเรียนทุกคนมีความภาคภูมิใจในสถาบัน มีความรู้สึกอบอุ่นเหมือนอยู่บ้านหลังที่ ๒ ความเท่าเทียมความเสมอภาคทั้งใน นอกห้องเรียน คุณครู เพื่อนนักเรียน มีความผูกพันฉันมิตร เข้ามาในโรงเรียนแล้วทุกคนปราศจากโทรศัพท์มือถือ แต่ให้ใช้บริการของโรงเรียนเวลาที่มีความจำเป็นโทรหา

^{๕๐} อ่างแล้ว,นางกานต์สิริ ภูกัน,เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๕๑} อ่างแล้ว,นางสาวอมลวรรณ ชนะเสนีย์,เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ผู้ปกครอง พฤติกรรมของผู้เรียนอยู่ในสายตาของครูทุกคน ส่วนจากการฟังไม่มีให้รับกวนใจ เพราะโรงเรียนนี้ปลอดมือถือโทรศัพท์เคลื่อนที่ มีรูปแบบโครงสร้างขององค์กรที่ชัดเจนมีการแบ่งงานกันทำตามฝ่ายงาน กลุ่มสาระแจ้งชัด แต่ทุกฝ่ายทุกกลุ่มงานสามารถช่วยเหลือเอื้อเฟื้อกันได้ตลอดเวลา มีความสามัคคีพร้อมใจกันเต็มความสามารถทั้งผู้สอนผู้เรียน มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีอาคารเรียน อาคารประกอบการ สถานที่พร้อม อุปกรณ์สนับสนุนพร้อม ครูผู้สอนก็ตรงตามความต้องการแต่ละท่านแต่ละคนมีภูมิรัฐภูมิธรรม มีความเมตตาเอื้ออารีต่อนักเรียนเสมือนลูกหลาน ศิษย์เรียกครูว่าพ่อแม่คนที่ ๒ ก็เรียกได้เต็มปากเต็มคำ การเรียนการสอนก็นำหลักทางศาสนาสอดแทรกเพื่อให้สติแก่นักเรียน อาทิ หิริความละอายต่อบาป โอตตปปะความเกรงกลัวต่อบาป พรหมวิหาร ๔ อิทธิบาท ๔ ที่สำคัญสอนให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ประการ ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดในกามคุณทั้ง ๕ ไม่กล่าวคำเท็จ พูดแต่เรื่องมีสาระ สุดทำยไม่เสพของมีนเมา ทั้งบุหรี เหล้ายา น้ำคองของมีนเมาทั้งหลาย ให้ทุกคนได้รับรู้เรื่องทฤษฎี และนำไปปฏิบัติเป็นเชิงประจักษ์ให้นักเรียนรู้ดี ชั่วปกติ ละเว้นได้จิตใจผ่องใส ในประเด็นหลักสูตรสามารถบูรณาการ ทั้ง ๔ ศาสตร์เข้ากับหลักสูตรท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ซึ่งขณะนี้โรงเรียนได้จัดสร้างหลักสูตรหุ่นยนต์อวกาศยานเพื่อนำไปสอนในชั้นเรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนสามารถทำได้ปฏิบัติได้มีนวัตกรรมเกิดขึ้น เป็นเครื่องเข็ดหน้าชูตาสถาบัน และชุมชนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นางนันทนลิน เพชรรักษ์^{๕๒} ในฐานะตัวแทนผู้ปกครอง/ชุมชนได้กล่าวกับผู้วิจัยว่ารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสนองตอบเจตนารมณ์ของชุมชนได้เป็นอย่างดี การบริหารจัดการชุมชนไว้วางใจในคณะทำงานของผู้บริหารครูอาจารย์ทุกท่าน นักเรียนทุกคนมีความภาคภูมิใจในสถาบัน มีความรู้สึกอบอุ่นเหมือนอยู่บ้านหลังที่ ๒ ความเท่าเทียมความเสมอภาคทั้งในนอกห้องเรียน คุณครูเพื่อนนักเรียนมีความผูกพันฉันมิตร เข้ามาในโรงเรียนแล้วทุกคนปราศจากโทรศัพท์มือถือ แต่ให้ใช้บริการของโรงเรียนเวลาที่มีความจำเป็นโทรหาผู้ปกครอง พฤติกรรมของผู้เรียนอยู่ในสายตาของครูทุกคน ส่วนจากการฟังไม่มีให้รับกวนใจ เพราะโรงเรียนนี้ปลอดมือถือโทรศัพท์เคลื่อนที่ มีรูปแบบโครงสร้างขององค์กรที่ชัดเจนมีการแบ่งงานกันทำตามฝ่ายงาน กลุ่มสาระแจ้งชัด แต่ทุกฝ่ายทุกกลุ่มงานสามารถช่วยเหลือเอื้อเฟื้อกันได้ตลอดเวลา มีความสามัคคีพร้อมใจกันเต็มความสามารถทั้งผู้สอนผู้เรียน มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีอาคารเรียน อาคารประกอบการ สถานที่พร้อม อุปกรณ์สนับสนุนพร้อม ครูผู้สอนก็ตรงตามความต้องการแต่ละท่านแต่ละคนมีภูมิรัฐภูมิธรรม มีความเมตตาเอื้ออารีต่อนักเรียนเสมือนลูกหลาน ศิษย์เรียกครูว่าพ่อแม่คนที่ ๒ ก็เรียกได้เต็มปากเต็มคำ การเรียนการสอนก็นำหลักทางศาสนาสอดแทรกเพื่อให้สติแก่นักเรียน อาทิ หิริความละอายต่อบาป โอตตปปะความเกรงกลัวต่อบาป พรหมวิหาร ๔ อิทธิบาท ๔ ที่สำคัญสอนให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ประการ ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดในกามคุณทั้ง ๕ ไม่กล่าวคำเท็จ พูดแต่เรื่องมีสาระ

^{๕๒} อ่างแล้ว,นางนันทนลิน เพชรรักษ์,เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

สุดท้ายไม่เสพของมีนเมา ทั้งบุหรี เหล้ายา น้ำตองของมีนเมาทั้งหลาย ให้ทุกคนได้รับรู้เรื่องทฤษฎี และนำไปปฏิบัติเป็นเชิงประจักษ์ให้นักเรียนรู้ดี ชั่ว ปกติ ละเว้นได้จิตใจผ่องใส ในประเด็นหลักสูตร สามารถบูรณาการ ทั้ง ๔ ศาสตร์เข้ากับหลักสูตรท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ซึ่งขณะนี้โรงเรียนได้จัดสร้าง หลักสูตรหุ่นยนต์อวกาศยานเพื่อนำไปสอนในชั้นเรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนสามารถทำได้ปฏิบัติได้มี นวัตกรรมเกิดขึ้น เป็นเครื่องเข็ดหน้าชูตาสถาบันและชุมชนได้เป็นอย่างดี

สรุปว่า รูปแบบสถานศึกษาการบริหารจัดการสามารถสนองตอบชุมชนได้เป็นอย่างดีจาก การสอบถามสัมภาษณ์ทั้งผู้บริหารครูตัวแทนนักเรียนผู้ปกครองชุมชน ต่างมีความพึงพอใจใน สถาบันการศึกษาบนพื้นที่ จำนวน ๒๑ ไร่ ท่ามกลางชุมชน/สังคม คมนาคมมีความสะดวก ปัจจัยสี่ พร้อมเอื้อต่อการเรียนการสอน การบริหารจัดการคณะทีมงานมืออาชีพทั้งผู้บริหารครูผู้สอน ฝึกนักเรียน ให้มีภูมิธรรมภูมิศิลป์ รู้จัก ดี - ชั่ว แยกแยะความดีความชั่วออกจากกันได้ มีการเสริมสร้างปลูกนิสัยให้ มีคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียน โดยก่อนที่จะทำการสอน ครูจะต้องเกริ่นนำแก่ผู้เรียนในเรื่องของ คุณธรรม จริยธรรม ถ้าหากมีแต่วัตถุทางวิทยาศาสตร์ก็เป็นอันตรายต่อชาวโลก ถ้าขาดศาสนากำกับ ผลผลิตที่ออกมาจะเหมือนคนซาเป้เดินเซไปเซมา รูปแบบผลผลิตออกมาจึงมี จุดเด่น จุดดีทาง คุณธรรมของสถาบันแห่งนี้ ในประเด็นหลักสูตรก็สามารถสนองตอบชุมชนได้เป็นอย่างดี ในประเด็น หลักสูตร ได้นำหลักการของ ๔ ศาสตร์มาบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นจนสร้างเป็นนวัตกรรมตัวใหม่ ได้อย่างดีเยี่ยม เป็นที่เชิดหน้าชูตาของสถาบัน สังคม/ชุมชน เป็นที่กล่าวขานในนวัตกรรมตัวใหม่ที่ เรียกว่า “หุ่นยนต์เก็บกระป๋อง” ของโรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) นี้คือจุดขายของสถาบัน และกำกับด้วยหลักธรรมทางศาสนา จึงทำให้มันคงและมีความยั่งยืนสืบไป

โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นโรงเรียนสังกัด สพฐ สพม.๑๖ เขต ๖ สงขลา สตุล กระทรวงศึกษาธิการ มีนักเรียน จำนวน ๒,๘๖๕ คน ครูผู้สอน / บุคลากร จำนวน ๑๕๗ คน แบ่งงานเป็น ๔ ฝ่ายงาน กลุ่มงานบริหารทั่วไป กลุ่มงานวิชาการ กลุ่มงาน บุคคล กลุ่มงบประมาณและเป็นกลุ่มสาระ อาทิสาระภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การงาน อาชีพ/เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เป็นต้น เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่เป็นยอมรับของชุมชน ในแต่ละปี การศึกษาผู้มาสมัครเรียนเป็นจำนวนมากแต่โรงเรียนมีวิธีการเปิดโอกาสให้ทุกคนโดยจัดให้มีการ แข่งขันสอบเข้าเรียน ทุกปีการศึกษามีผู้เรียนปรารถนาจะเข้าเรียนต่อในสถาบันแห่งนี้ นายวิสัย เกื้อกุล^{๕๓} กล่าวกับคณะทีมงานผู้วิจัยว่าใน

ส่วนที่ ๑ วัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ รูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนที่พึงประสงค์ของ ชุมชนเป็นโรงเรียนที่ชุมชนให้ความสนใจเป็นอย่างมาก มีการบริหารจัดการสนองตอบชุมชนมีบริบทที่ ชัดเจน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา การจัดการบริหารมีการแบ่งเป็นฝ่าย/งาน

^{๕๓} สัมภาษณ์นายวิสัย เกื้อกุล,รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคคลทำหน้าที่แทนผู้อำนวยการโรงเรียน หาดใหญ่วิทยาลัย ๒,เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

กลุ่มสาระของการเรียนรู้ มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน มีระบบแบบแผนความสะอาด มีธนาคารขยะรับซื้อขยะจากนักเรียนทำให้โรงเรียนปลอดจากขยะ นักเรียนมีเงินฝากจากการขายเศษวัสดุ/ขยะ นอกจากนี้แล้วอาคารสถานที่อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนมีครบครัน มีครูมืออาชีพทำหน้าที่การสอนตรงสาขาวิชาหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น การดำเนินการบริหารนโยบายด้วยหลักธรรมาภิบาล ทุกคนมีความเสมอภาคอย่างเท่าเทียม มีประชาธิปไตยในโรงเรียน ทุกกระบวนการที่มีหลักการบริหารตามปรัชญาหลังนวยุคทุกคนทั้งครูผู้เรียน ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา “หลักธรรมาภิบาล” มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเมตตาธรรมตามหลักพรหมวิหาร ๔ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ทุกคนรู้ในหน้าที่ของแต่ละคน ด้วยความสำนึกดี คิดดี รู้จักวิเคราะห์ สร้างเหตุสร้างผลในตนและผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นางจงจิตต์ พรหมจรรย์^{๕๔} กล่าวผู้วิจัยว่า รูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนนั้น ต้องมีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมสามารถแสดงความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งในการระดมสมองสร้างความคิดเห็นในการพัฒนาศักยภาพสถานศึกษา ให้มีความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษาหรือพูดเต็มปากเต็มคำว่า “โรงเรียนของเรา” นั้นแปลว่าสถานศึกษาเข้าไปนั่งในหัวใจของชุมชน นอกจากประเด็นนี้แล้วโครงสร้างการบริหารชัดเจน มีสายงานมอบหมายหน้าที่ตรงความสามารถ (put the righthman on the righthjop) ของแต่ละคน อาคาร สถานที่ อุปกรณ์สนับสนุนพร้อมครุมืออาชีพ มีบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ดีเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน มีธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นรูปแบบที่พึงประสงค์ของชุมชนตรงกับทัศนคติของ

นายณัฐสิทธิ์ พลังรूपภาพ^{๕๕} กล่าวกับทีมงานผู้วิจัยว่า รูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน ชุมชนต้องมีส่วนร่วมทุกกระบวนการซึ่งยุคนี้เป็นปรัชญาหลังนวยุคการศึกษาต้องเดินก้าวไกล ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา สถานศึกษาบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลทุกคนได้รับความเสมอภาคอย่างเท่าเทียมในการบริหารสถานศึกษา การจัดการบริหารมีการแบ่งเป็นฝ่าย/งานกลุ่มสาระของการเรียนรู้ มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน มีระบบแบบแผนความสะอาด มีธนาคารขยะรับซื้อขยะจากนักเรียนทำให้โรงเรียนปลอดจากขยะ นักเรียนมีเงินฝากจากการขายเศษวัสดุ/ขยะ นอกจากนี้แล้วอาคารสถานที่อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนมีครบครัน มีครูมืออาชีพทำหน้าที่การสอนตรงสาขาวิชาหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น การดำเนินการบริหารนโยบายด้วยหลักธรรมาภิบาล ทุกคนมีความเสมอภาคอย่างเท่าเทียม มีประชาธิปไตยในโรงเรียน ทุกกระบวนการที่มีหลักการ

^{๕๔} สัมภาษณ์นางจงจิตต์ พรหมจรรย์,หัวหน้างานแนะแนวศึกษาทำหน้าที่แทนฝ่ายวิชาการ โรงเรียนใหญ่วิทยาลัย ๒, เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๕๕} สัมภาษณ์นายณัฐสิทธิ์ พลังรूपภาพ,ครูชำนาญการกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒,เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

บริหารตามปรัชญาหลังนวยุคทุกคนทั้งครูผู้เรียน ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา “หลักธรรมาภิบาล” มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเมตตาธรรมตามหลักพรหมวิหาร ๔ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ทุกคนรู้ในหน้าที่ของแต่ละคน ด้วยความสำนึกดี คิดดี รู้จักวิเคราะห์ สร้างเหตุสร้างผลในตนและผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นางอุบลพรรณ สุวรรณหล้า^{๕๖} กล่าวกับทีมงานผู้วิจัยว่า รูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน ชุมชนต้องมีส่วนร่วมทุกกระบวนการที่ซึ่งยุคนี้เป็นปรัชญาหลังนวยุคการศึกษาต้องเดินก้าวไกล ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา สถานศึกษาบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลทุกคนได้รับความเสมอภาคอย่างเท่าเทียมในการบริหารสถานศึกษา การจัดการบริหารมีการแบ่งเป็นฝ่าย/งานกลุ่มสาระของการเรียนรู้ มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน มีระบบแบบแผนความสะอาด มีธนาคารขยะรับซื้อขยะจากนักเรียน ทำให้โรงเรียนปลอดจากขยะ นักเรียนมีเงินฝากจากการขายเศษวัสดุ/ขยะ นอกจากนี้แล้วอาคารสถานที่อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนมีครบครัน มีครูมืออาชีพทำหน้าที่การสอนตรงสาขา รายวิชาหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น การดำเนินการบริหารนโยบายด้วยหลักธรรมาภิบาล ทุกคนมีความเสมอภาคอย่างเท่าเทียม มีประชาธิปไตยในโรงเรียน ทุกกระบวนการที่ซึ่งยุคนี้เป็นปรัชญาหลังนวยุคทุกคนทั้งครูผู้เรียน ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา “หลักธรรมาภิบาล” มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเมตตาธรรมตามหลักพรหมวิหาร ๔ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ทุกคนรู้ในหน้าที่ของแต่ละคน ด้วยความสำนึกดี คิดดี รู้จักวิเคราะห์ สร้างเหตุสร้างผลในตนและผู้อื่น รูปแบบการบริหารโรงเรียนต้องยึดหลัก ๑ ป. ๔ ส. ๑ ป. เท่ากับปรับปรุงการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ขับเคลื่อนด้วยกระบวนการ PLC (การรวมตัวของครูเพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์) ๔ ส. ส. ที่ ๑ เท่ากับส่งเสริมพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ส. ที่ ๒ ส่งเสริมการพัฒนาครู เพื่อปลูกฝังให้เยาวชนให้เป็นคนดีมีคุณภาพ ส. ที่ ๓ ส่งเสริมให้มีภาคีเครือข่าย ส. ที่ ๔ ให้จัดทำในรูปโครงการปลูกฝังเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี ๓ นัยเด่น อาทิ มีความเชี่ยวชาญมีทักษะมีความถนัดด้านใดด้านหนึ่ง รับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคมประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นางแวววรุดา หนูอุไร^{๕๗} ได้กล่าวกับทีมงานผู้วิจัยว่า รูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนนั้น ต้องมีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมสามารถแสดงความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งในการระดมสมองสร้างความคิดเห็นในการพัฒนาศักยภาพสถานศึกษา ให้มีความรู้สึกว่าเขา

^{๕๖} สัมภาษณ์นางอุบลพรรณ สุวรรณหล้า, กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒, เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๕๗} สัมภาษณ์นางแวววรุดา หนูอุไร, กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์, โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒, เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

เป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษาหรือพูดเต็มปากเต็มคำว่า “โรงเรียนของเรา” นั้นแปลว่าสถานศึกษาเข้าไปนั่งในหัวใจของชุมชน นอกจากประเด็นนี้แล้วโครงสร้างการบริหารชัดเจน มีสายงานมอบหมายหน้าที่ตรงความสามารถ (put the right man on the right job) ของแต่ละคน อาคาร สถานที่ อุปกรณ์ สนับสนุนพร้อมครุมืออาชีพ มีบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ดีเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน มีธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นรูปแบบที่พึงประสงค์ของชุมชนตรงกับทัศนคติของ

นางสาวยอดขวัญ พอกพูน^{๕๘} ได้ให้สัมภาษณ์กับทีมงานวิจัยว่า “รูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนนั้น ที่โรงเรียนนี้ เน้นความสะอาดเป็นหลัก เติบโตด้วยหลักธรรมาภิบาล นักเรียนทุกคนรู้สึกอบอุ่น มีบรรยากาศที่ดี ๆ ทุกคนจะพูดปิยวาจา อันเป็นวาจาไพเราะ ไม่พูดพรูสวาจา วาจาหยาบคาย นอกจากนี้มีสิ่งแวดล้อม มีบรรยากาศเพิ่มเติมการเรียนรู้ทุกกระบวนการทรรศน์ โรงเรียนนี้ปลอดภัยเพราะขยะที่นี่แปลมูลค่ามีราคา เพราะโรงเรียนมีธนาคารรับซื้อขยะ โรงเรียนมีโครงสร้างในการบริหารที่ชัดเจน มีการแบ่งงานออกเป็นฝ่าย/งานกลุ่มสาระการเรียนรู้ เน้นการสนองตอบนโยบายของรัฐบาล การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ นำหลัก ๔ ศาสตร์บริหารจัดการ บูรณาการเป็น STEM พัฒนานวัตกรรม แต่โรงเรียนนี้มีนวัตกรรมทางด้านจิตใจ โดยการฝึกปฏิบัติธรรมให้จิตใจมีพลังแก่กล้าสามารถต่อสู้กับอุปสรรคได้ จิตใจเข้มแข็งไม่หวั่นไหวต่อโลกธรรม ๘ ประการที่ครอบงำชาวโลกอย่างลึมตา หู ไม่ขึ้น นวัตกรรมทางใจสร้างพัฒนาให้จิตใจเป็นหนึ่งใน รู้รับช่วยดี สละทุกข์ เพิ่มสุขด้วยนวัตกรรมทางใจ สะเต็มศึกษาที่โรงเรียนมีความแตกต่างจากที่อื่น ๆ เพราะไม่เน้นวัตถุแต่เน้นการพัฒนาปรับปรุงจิตใจ บูรณาการจิตใจด้วยหลักธรรม ในส่วนโครงการด้านวิทยาศาสตร์/ด้านอื่นโรงเรียนก็จัดให้มีเป็นเรื่องปกติของการเรียนรู้ในรายวิชา เพราะหลังจบการศึกษาแล้วผู้เรียนจะไปต่อในระดับสูงขึ้น มีความจำเป็นเช่นเดียวกันสอดคล้องกับทัศนคติของ

นายสุธรรม แก้วยอดทอง^{๕๙} กล่าวกับผู้วิจัยว่า “รูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนนั้น ที่โรงเรียนนี้เน้นความสะอาดเป็นหลักเติบโตด้วยหลักธรรมาภิบาล นักเรียนทุกคนรู้สึกอบอุ่นมีบรรยากาศที่ดี ๆ ทุกคนจะพูดปิยวาจาอันเป็นวาจาไพเราะไม่พูดพรูสวาจาวาจาหยาบคาย นอกจากนี้มีสิ่งแวดล้อมมีบรรยากาศเพิ่มเติมการเรียนรู้ทุกกระบวนการทรรศน์ โรงเรียนนี้ปลอดภัยเพราะขยะที่นี่แปลมูลค่ามีราคาเพราะโรงเรียนมีธนาคารรับซื้อขยะ โรงเรียนมีโครงสร้างในการบริหารที่ชัดเจน มีการแบ่งงานออกเป็นฝ่าย/งานกลุ่มสาระการเรียนรู้เน้นการสนองตอบนโยบายของรัฐบาล การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ ในมุมมองของข้าพเจ้าเห็นว่าการจัดการศึกษายังเป็นรูปปั้นโต โดยกระทรวงกำหนดโครงสร้างเป็นหลักและบางครั้งบางโอกาสในการกำหนดรูปแบบให้สถานศึกษาดำเนินการ และรายงานจนทำให้สถานศึกษาขาดความเชื่อมั่นใน

^{๕๘} นางสาวยอดขวัญ พอกพูน, ตัวแทนนักเรียน, โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒, เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๕๙} สัมภาษณ์นายสุธรรม แก้วยอดทอง, ตัวแทนชุมชน/ตัวแทนผู้ปกครอง โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒, เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

บางครั้ง ดังนั้นโรงเรียนควรดำเนินการสถานศึกษาต้องกำหนดการจัดการศึกษาและเพิ่มเติมรูปแบบตามบริบทของโรงเรียนต่อไป อาทิที่กำลังดำเนินการอยู่เรื่องของนวัตกรรมทางด้านจิตใจพัฒนาจิตใจตามบริบทรูปแบบของสถานศึกษาที่นี้กล่าวในที่สุด

สรุปว่ารูปสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนนั้น ที่นี้เน้นความสะอาดเป็นหลัก พัฒนาคุณธรรมเติมเต็มให้นักเรียนรู้ในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน อาทิบริหารจัดการขยะให้เป็นมูลค่าขยะมีราคา มีธนาคารรองรับมีการซื้อขายขยะเพิ่มมูลค่าราคาให้นักเรียนมีรายได้ มีธนาคารรับฝากและสิ่งสำคัญทางโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการ ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการตามความประสงค์ของชุมชนและโรงเรียนเน้นธรรมาภิบาล ให้ทุกคนมีความเสมอภาคมีประชาธิปไตยรับความคิดเห็นของคนอื่น แล้วนำมาบูรณาการให้ความคิดเห็นข้อเสนอแนะนั้นเป็นหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความประสงค์ของชุมชน ซึ่งชุมชนให้การยอมรับส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในสถาบันแห่งนี้เป็นจำนวนมาก ขณะนี้ปีการศึกษา ๒๕๖๑. มีจำนวนนักเรียนอยู่ทั้งหมด ๒,๘๖๕ คน ครูทุกท่านมีหน้าที่การปฏิบัติงานชัดเจน มีการประชุมทั้งระบอบอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง นอกจากนั้นประชุมฝ่าย/กลุ่มงานเพื่อประสานความคิดเห็นให้ผู้บริหารตัดสินใจในโอกาสต่อไปเป็นบริหารปัญหาด้วยการรับทราบร่วมกันตัดสินใจร่วมกันนำพาโรงเรียนให้ก้าวหน้าต่อไป

ส่วนที่ ๒ วัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองตอบความต้องการของชุมชน ในประเด็นข้อนี้ เป็นการบูรณาการหลักสูตรโรงเรียนที่มีความมุ่งมั่นพัฒนาด้านจิตใจแล้วนำไปพัฒนาวัตถุประสงค์ภายหลัง เพื่อต้องการเห็นความยั่งยืน วิทยาศาสตร์ต้องรับใช้สังคม มิใช่วิทยาศาสตร์ทำลายสังคมดังที่ปรากฏอย่างแจ้งชัดบนโลกของการสื่อสาร เราผลิตวัตถุดิบมาบริการสังคมแต่เราไม่สร้างหลักธรรมในศาสนาเท่ากับผู้ผลิตให้มีคุณธรรมก่อนแล้ววัตถุดิบมาข้างหลังจะไม่เป็นอันตราย โรงเรียนสามารถบูรณาการกับหลัก ๔ ศาสตร์ในการพัฒนานวัตกรรมทางด้านจิตใจนักเรียนให้มีไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา อธิบายให้เห็นเป็นรูปธรรมในการพัฒนาจิตใจ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี/คอมพิวเตอร์ เข้ามาบูรณาการส่วนไหนจึงเป็นองค์คุณธรรมในจิตใจของผู้เรียน นายวิสัย เกื้อกูล^{๖๐} กล่าวในที่สุดซึ่งมีความคิดสอดคล้องกับ

นางจงจิตต์ พรหมจรรย์^{๖๑} กล่าวว่าโรงเรียนจัดโครงการคุณธรรมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สร้างความสะอาด โดยบริหารจัดการโรงเรียนให้ปลอดขยะ/ขยะเป็นศูนย์ (Zero West) มีธนาคารขยะรับซื้อขยะจากนักเรียน นอกจากการพัฒนาด้านคุณธรรมแล้วโรงเรียนเน้นพัฒนาความรับผิดชอบต่อให้นักเรียนช่วยกันสอดส่องดูแล โดย “การสร้างนวัตกรรมทางด้านพัฒนาจิตใจ” ให้นักเรียนทุกคนเห็นความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นคือสิ่งแวดล้อมไม่ดี ทำให้การขับเคลื่อนโรงเรียนไป

^{๖๐} อ้างแล้ว, นายวิสัย เกื้อกูล, เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๖๑} อ้างแล้ว, นางจงจิตต์ พรหมจรรย์, เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

ได้อย่างแข็งขัน ปัจจุบันทำให้โรงเรียนมีความสะอาดมาก ๆ ทุกคนเดินเข้ามามองซ้ายขวาหาขยะ สิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีไม่ได้ เพราะทุกคนภายในโรงเรียนทั้ง ๒,๘๖๕ คนมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทางโรงเรียนบูรณาการกับ ๔ ศาสตร์ด้วยหลักคุณธรรมอันเป็นหลักสูตรท้องถิ่นโครงการคุณธรรม ทำให้ขยะในโรงเรียนเป็นศูนย์ (Zero West) สร้างความภาคภูมิใจให้แก่ทุกคนที่ได้พบเห็นสอดคล้องกับ

นายณัฐสิทธิ์ พลารุจภาพ^{๖๒} การบริหารสถานศึกษาในเชิงประจักษ์โรงเรียนได้นำหลัก STEM ทั้ง ๔ ได้นำมาบูรณาการกับโครงการ”คุณธรรม” สร้างจิตสำนึกให้ทุกคนมีสติ สัมปชัญญะมีศีลสมาธิ ปัญญา ตามหลักไตรสิกขา ๓ มีการฝึกอบรมให้จิตเป็นสมาธิ ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่ไม่สามารถจับต้องไม่ได้แต่ถ้านำ “เครื่องวัดคลื่นสมองไฟฟ้า EEG”(Electroencephalography) ทดสอบคลื่นสมองนักเรียนที่อยู่ในโครงการคุณธรรม ในสภาพความเป็นจริงมีการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์มาแล้วหลังจากที่ทีมงานวิจัยมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด พบคลื่นสมองพระธิดาที่มีความนิ่งกว่าคนทั่วไปหมายถึงมีค่าแห่งความสุขมากกว่า จากกรณีศึกษาเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ พระสุธีรัตนบัณฑิต (สุทธิย์ อาภากร) เจ้าอาวาสวัดสุทธิวรารามเขตยานนาวา กรุงเทพมหานครและในฐานะผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร.) เปิดเผยว่าเมื่อช่วงระยะเวลา ๔ - ๕ ปีที่ผ่านมาทางมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ทดสอบนำเครื่องวัดค่าคลื่นสมองไฟฟ้า EEG (Electroencephalography) ไปวัดค่าคลื่นสมองของพระธิดาแล้วนำไปเปรียบเทียบกับคนทั่วไป พบว่า คลื่นสมองมีความนิ่งกว่ามาก ซึ่งค่าดังกล่าวยังแปรผลออกมาได้ด้วยว่า ค่าคลื่นสมองที่มีความนิ่งมากเท่าใดหมายถึงความเครียดที่ลดลงด้วยซึ่งย่อมหมายถึงมีค่าความสุขมากกว่าคนทั่ว ๆ ไปด้วย

จากผลการทดสอบดังกล่าวทาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร.)จึงร่วมกับคณะเทคนิคการแพทย์มหาวิทยาลัยมหิดล นำมาทดลองในประเทศไทยทดสอบพระวิปัสสนาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเปรียบเทียบกับนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เจ้าอาวาสวัดสุทธิวราราม กล่าวต่อไปว่า ดังนั้นเพื่อนำมาทดลองกับประชาชนทั่วไปที่ได้ฝึกสมาธิกรรมฐานหรือบุคคลที่มีความสนใจ เพื่อให้เห็นผลของการฝึกสมาธิทางวัดสุทธิวรารามจึงได้มีการสั่งซื้อเครื่อง EEG จำนวน ๔ เครื่องมาไว้ที่ศูนย์จิตตปัญญาพัฒนาวัดสุทธิวราราม เพื่อนำมาทดลองในประชาชนทั่วไปที่เข้าฝึกสมาธิวิปัสสนากรรมฐานที่ศูนย์ดังกล่าวและจะได้เห็นผลดีของการฝึกสมาธิ ทั้งยังเพื่อเป็นฐานในการทำวิจัยในเรื่องนี้ต่อเนื่องให้กับสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยด้วย วัดสุทธิวรารามถือได้ว่าเป็นวัดแรกในประเทศไทยที่มีการนำเครื่อง EEG มาทดลองคลื่นสมองให้กับประชาชนที่เข้ามาปฏิบัติธรรม โดยมีเป้าหมายหลักคือต้องการให้ประชาชน

^{๖๒} อ้างแล้ว,นายณัฐสิทธิ์ พลารุจภาพ,เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

เห็นผลดีของการฝึกสมาธิวิปัสสนากรรมฐานเพื่อพัฒนาจิตใจ ซึ่งจะส่งผลต่อความสุขในแต่ละคนด้วย พระสุธีรัตนบัณฑิตกล่าว^{๖๓} สอดคล้องกับ

นางอุบลพรรณ สุวรรณหล้า^{๖๔} กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองตอบชุมชน นั้นชุมชนต้องมีส่วนร่วม หลักสูตรท้องถิ่นในการจัดสร้างขึ้นได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องในแต่ละด้านมาวิพากษ์วิเคราะห์ในเชิงประจักษ์ในแต่ละโครงการเพื่อนำมาบูรณาการกับ ๔ ศาสตร์หลัก คือ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้แล้วก็มีภาษาอังกฤษ เข้าบูรณาการกับศาสตร์ต่าง ๆ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยได้จัดทำโครงการ “คุณธรรม” เพื่อพัฒนาจิตใจสร้างความรับผิดชอบร่วมกันซึ่งขณะนี้เกิดมรรคผลจริง ๆ โรงเรียนปลอดขยะ “ขยะเป็นศูนย์” เพราะทางโรงเรียนพัฒนาจิตใจให้เขาถึงพอจิตนิ่งก็เกิดสมาธิมองเห็นความสำคัญของความสะอาด เรียกว่าเกิดตัวปัญญาตามหลักธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า “ไตรสิกขา” คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งผลทางวิทยาศาสตร์ยืนยันชัดว่า “พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา” ที่มีการบำเพ็ญสมาธิภาวนาเป็นประจำคือกลุ่มบุคคลที่มีความสุขมากที่สุด

จากผลทดลองทางวิทยาศาสตร์วิจัยยืนยันว่า ชาวพุทธมีความสุขอย่างแท้จริง ชาวพุทธใช้สมาธิภาวนาเพื่อเข้าถึงความดับทุกข์ นักวิทยาศาสตร์ได้นิมนต์พระสงฆ์เพื่อมาทำการวิจัยโดยหวังว่า จะสามารถไขปัญหาความลับของความสุขได้ ในที่สุดพบว่า แท้จริงกุญแจของความสุขของความสุขซ่อนตัวอยู่ในกลีบสมองส่วนหน้าด้านซ้ายหลังกะโหลกเรานี้เอง โดยสมองส่วนนี้มีความสัมพันธ์กับคนคิดบวกและมีอารมณ์แจ่มใส โดยเฉพาะอย่างพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาที่มีการปฏิบัติสมาธิภาวนาอยู่เป็นประจำ นักวิจัยพบว่า สมองส่วนนี้จะตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา หัวหน้าที่มีวิจัยในเรื่องนี้ จากมหาวิทยาลัยวิสคอนซินประเทศสหรัฐอเมริกา ศาสตราจารย์ริชาร์ด เดวิดสันกล่าวถึงการค้นพบในครั้งนี้ว่า เป็นเรื่องที่ชวนให้อึ้งศึกษาค้นคว้าอีกต่อไปอีก โดยเขาได้กล่าวกับนิตยสาร “นิวไซแอนติสต์” ว่า “สมมติฐานของเรายืนยันว่าพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาซึ่งเราพบเห็นได้ดาษดื่นในเมืองธรรมศาลาประเทศอินเดียซึ่งเป็นที่พำนักขององค์ทะไล ลามะนั้น เป็นกลุ่มคนที่มีความสุขสงบอย่างแท้จริงแม้ภายนอกพระสงฆ์เหล่านั้นจะดูนิ่งและสำรวมแต่พบว่ากระแสประสาทของสมองส่วนหน้าซีกซ้ายกลับมีการตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสาเหตุไม่ได้มาจากพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเหล่านั้นเกิดมาพร้อม กับเย็นความสุขที่ติดตัวมาแต่กำเนิด จึงไปกระตุ้นให้สมองส่วนหน้าซีกซ้ายมีการตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา แต่มีความเป็นไปได้สูงว่าความสุขเหล่านั้นเกิดขึ้นจากการฝึกฝนผ่านสมาธิภาวนาในทางพระพุทธศาสนา เดวิดสันกล่าวเสริมว่าวิจัยอีกขึ้นพบว่า ผู้ปฏิบัติสมาธิภาวนาเป็นประจำจะไม่ลนลาน

^{๖๓} ไทยรัฐออนไลน์, พระสุธีรัตนบัณฑิต, ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและเจ้าอาวาสวัดสุทธิวาราม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๖๔} อ่างแล้ว, อุบลพรรณ สุวรรณหล้า, เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ตื่นตระหนกหรือซีตใจง่ายเมื่อเปรียบเทียบกับคนทั่วไป วิจัยชิ้นนี้จึงยืนยันว่ากลุ่มผู้ปฏิบัติสมาธิภาวนาเป็นประจำ มีความสามารถที่จะควบคุมสมองส่วน “อมิกดาลา” ซึ่งเป็นสมองส่วนหน้าที่ควบคุมความกลัวและการตื่นตระหนกได้เป็นอย่างดี “ไม่มียาต้านภาวะซึมเศร้าตัวไหน จะทำให้คนเรามีความสุขได้อย่างแน่นอน แต่การฝึกสติเจริญภาวนาวิถิปุทธ ซึ่งพัฒนาต่อยอดโดยสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๒,๖๐๐ ปีก่อน ที่ยาโปรเจ็ค ซึ่งเป็นยาต้านทานภาวะซึมเศร้าจะถูกค้นพบ สร้างสรรค์สุขได้อย่างแท้จริง “ ศาสตราจารย์เดวิดสัน กล่าว^{๕๕} สอดคล้องกับการศึกษาของ

นางแวรรุดา หนูอุไร^{๕๖} กล่าวกับผู้วิจัยว่ากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองตอบชุมชนนั้นชุมชนต้องมีส่วนร่วม หลักสูตรท้องถิ่นในการจัดสร้างขึ้นได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญในแต่ละด้านมาวิพากษ์วิเคราะห์ในเชิงประจักษ์ในแต่ละโครงการเพื่อนำมาบูรณาการกับ ๔ ศาสตร์หลัก คือ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้แล้วก็มีภาษาอังกฤษเข้าบูรณาการกับศาสตร์ต่าง ๆ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยได้จัดทำโครงการ โครงการ “คุณธรรม” เพื่อพัฒนาจิตใจสร้างความรับผิดชอบร่วมกันซึ่งขณะนี้เกิดมรรคผลจริง ๆ โรงเรียนปลอดขยะ “ขยะเป็นศูนย์” เพราะทางโรงเรียนพัฒนาจิตใจให้เขาหนึ่งพอจิตหนึ่งก็เกิดสมาธิมองเห็นความสำคัญของความสะอาดเรียกว่าเกิดตัวปัญญา ตามหลักธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า “ไตรสิกขา” คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งผลทางวิทยาศาสตร์ยืนยันชัดว่า”พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา” ที่มีการบำเพ็ญสมาธิภาวนาเป็นประจำคือกลุ่มบุคคลที่มีความสุขมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษา

นางสาวยอดขวัญ พอกพูน^{๕๗} กล่าวกับผู้วิจัยว่ากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองตอบชุมชนนั้นชุมชนต้องมีส่วนร่วม หลักสูตรท้องถิ่นในการจัดสร้างขึ้นได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญในแต่ละด้านมาวิพากษ์วิเคราะห์ในเชิงประจักษ์ในแต่ละโครงการเพื่อนำมาบูรณาการกับ ๔ ศาสตร์หลัก คือวิทยาศาสตร์,คณิตศาสตร์,วิศวกรรมศาสตร์,เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้แล้วก็มีภาษาอังกฤษเข้าบูรณาการกับศาสตร์ต่าง ๆ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยได้จัดทำโครงการ โครงการ “คุณธรรม” เพื่อพัฒนาจิตใจสร้างความรับผิดชอบร่วมกันซึ่งขณะนี้เกิดมรรคผลจริง ๆ โรงเรียนปลอดขยะ “ขยะเป็นศูนย์” เพราะทางโรงเรียนพัฒนาจิตใจให้เขาหนึ่งพอจิตหนึ่งก็เกิดสมาธิมองเห็นความสำคัญของความสะอาดเรียกว่าเกิดตัวปัญญา ตามหลักธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า “ไตรสิกขา” คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งผลทางวิทยาศาสตร์ยืนยันชัดว่า”พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา” ที่มีการบำเพ็ญสมาธิภาวนาเป็นประจำคือกลุ่มบุคคลที่มีความสุขมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาการบูรณาการหลักวิชาการทุกกับทุกศาสตร์ย่อมมีผลดีต่อผู้เรียนอย่างมหาศาล นักเรียนโรงเรียนนี้

^{๕๕} ออนไลน์, พระครูปริยัติธรรมวงศ์ ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, ปัญหาเสพติดไทย ๒๕๖๐, เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๑.

^{๕๖} อ้างแล้ว, นางแวรรุดา หนูอุไร, เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๕๗} อ้างแล้ว, นางสาวยอดขวัญ พอกพูน, เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

จำนวน ๒,๘๖๕ คน ทุกคนอยู่ภายใต้โครงการคุณธรรม สร้างให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกันทำงานร่วมกันพัฒนาร่วมกันจุดที่สูงในการพัฒนาจิตใจ สอดคล้องกับการศึกษา

นายสุธรรม แก้วยอดทอง^{๖๘} กล่าวกับผู้วิจัยว่ากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองตอบชุมชนนั้นชุมชนต้องมีส่วนร่วม หลักสูตรท้องถิ่นในการจัดสร้างขึ้นได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องจากในแต่ละด้านมาวิพากษ์วิเคราะห์ในเชิงประจักษ์ในแต่ละโครงการเพื่อนำมาบูรณาการกับ ๔ ศาสตร์หลัก คือวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้แล้วก็มีภาษาอังกฤษเข้าบูรณาการกับศาสตร์ต่าง ๆ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยได้จัดทำโครงการ โครงการงาน “คุณธรรม” เป็นการสร้างคุณค่า เพื่อพัฒนาจิตใจสร้างความรับผิดชอบร่วมกันซึ่งขณะนี้เกิดมรรคผลจริง ๆ โรงเรียนปลอดขยะ “ขยะเป็นศูนย์” เพราะทางโรงเรียนพัฒนาจิตใจให้เขาถึงพอจิตนิ่งก็เกิดสมาธิมองเห็นความสำคัญของความสะอาดเรียกว่าเกิดตัวปัญญา ตามหลักธรรมะทางพระพุทธศาสนา ที่เรียกว่า “ไตรสิกขา” คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งผลทางวิทยาศาสตร์ยืนยันชัดว่า “พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา” มีความสุขจากการปฏิบัติเจริญภาวนาอย่างต่อเนื่อง กรณีศึกษาตัวอย่างผ่านงานวิจัยของบุคคลหลายกลุ่ม อาทิ ศาสตราจารย์ริชาร์ด เดวิดสัน ในสภาพความเป็นจริงโรงเรียนมีโครงการวิทยาศาสตร์มากมายมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างมูลค่าด้วยการต่อยอด อาทิโครงการธนาคารขยะ ซึ่งเป็นยอมรับของสังคมชุมชนทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงประจักษ์ นักเรียนมีรายได้จากการขายขยะ มีสมุดฝากที่ชัดเจน เมื่อถึงเวลาถอนเงินนักเรียนสามารถมาขึ้นเงินกับเจ้าหน้าที่ธนาคารได้ตลอดเวลา

สรุปว่ากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองตอบชุมชน โดยการพัฒนาการนำหลักสะเต็มศึกษาเข้ามาบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นซึ่งโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ ได้จัดทำโครงการ “คุณธรรม” ด้วยการพัฒนานักเรียน/ผู้เรียนด้วยหลักคุณธรรมที่ผ่านกระบวนการขั้นตอนเป็นนวัตกรรมที่สร้างความสุขทางจิตใจให้แก่ผู้เรียนผ่านโครงการคุณธรรม ซึ่งมีใช้วัตถุประสงค์สร้างคุณค่าทางด้านจิตใจ จิตใจมีความสุขสิ่งเหล่านี้ทั้งหลายก็จะติดตามผลการกระทำซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาต่อยอดความสุขให้กับผู้เรียนและผู้สอนมีความรับผิดชอบร่วมกัน โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนปลอดขยะแปลว่า “ขยะเป็นศูนย์” ซึ่งเกิดจากมนโสนานักเรียนและคุณครูผู้สอนโรงเรียนมีโครงการ “ธนาคารขยะ” รับซื้อขยะจากนักเรียนแปลงขยะให้เป็นมูลค่าสร้างราคาให้ขยะเป็นตัวเงิน นักเรียนมีรายได้ ฝากขยะมารายได้ก็มาก นักเรียน/ครูจึงมีความสุขบริหารจัดการหลักสูตรร่วมกันโดยมีชุมชนมีส่วนร่วม อาทิกรรมการสถานศึกษา/ผู้ปกครอง/ ชุมชน ผลสำเร็จจึงเกิดขึ้นกับนักเรียนและสถานศึกษาและคาดหวังว่าในอนาคตจะต่อยอดไปสู่เป้าหมายสูงสุดสนองเจตนารมณ์นโยบายของรัฐบาลและชุมชนต่อไป

^{๖๘} อ่างแล้ว,สุธรรม แก้วยอดทอง, เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ส่วนที่ ๓ วัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ วิเคราะห์รูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

ในประเด็นการวิเคราะห์รูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ นายวิสัย เกื้อกุล^{๖๙} ในฐานะตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถาบันแห่งนี้ในการวิเคราะห์รูปแบบสถานศึกษาองค์ประกอบของสถานศึกษาต้องมีความพร้อมด้วยสิ่งต่อไปนี้ คือ คน เงิน เครื่องจักร การบริหารจัดการ (Man Money Material Management) สิ่งแวดล้อมดี มีบรรยากาศที่สามารถจูงใจผู้เรียนให้เกิดพลังอยากรู้อยากเห็นอยากศึกษาอยากค้นหาค้นคว้าต่อไป อาคารสถานที่อุปกรณ์สนับสนุน ครูมืออาชีพ มีองค์ความรู้ตรงสาขาวิชา ชุมชนมีส่วนร่วม ในส่วนประเด็นของหลักสูตรสามารถยืดหยุ่นได้ดีบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี การบริหารจัดการหลักสูตรที่โรงเรียน โรงเรียนสามารถสร้างหลักสูตร อาทิ หลักสูตรคุณธรรม สร้างความสำนึกที่ดี เสริมสร้างให้นักเรียนสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ/แม้ไม่เป็นรูปธรรมความสุขที่ได้คือ ขยะเป็นศูนย์ ซึ่งขณะนี้ได้สร้างธนาคารขยะ มีการรับฝากขยะแล้วแปลเป็นมูลค่าสร้างราคาให้ขยะนักเรียนมีรายได้ พร้อมกับความสุขที่พัฒนาต่อยอดโครงการคุณธรรม มีระเบียบ มี ศีล สมาธิและปัญญา ดังที่กล่าวแล้วสอดคล้องกับการศึกษา

นางจจจิตร พรหมจรรย์^{๗๐} ได้แสดงทัศนคติผ่านผู้วิจัยว่า รูปแบบสถานศึกษาต้องนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียนนำโรงเรียนเข้าสู่ชุมชน ซึ่งโรงเรียนได้เชิญบุคคลสำคัญที่มีชื่อเสียง มีความรู้สามารถในการพัฒนาโรงเรียนทำให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชน แปลว่าให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมทำร่วมพัฒนาในทุกด้าน สิ่งแวดล้อมดี บรรยากาศสร้างจูงใจให้ผู้เรียนผู้สอนมีความพร้อมที่จะถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน ผู้เรียนพร้อมจะปฏิบัติ อาคารเรียน อาคารประกอบการ อุปกรณ์สนับสนุน ครูมืออาชีพพร้อมที่จะสนองงานตามนโยบายของรัฐบาล ในส่วนประเด็นของหลักสูตรนำหลักสูตรท้องถิ่นคือ โครงการคุณธรรมมาบูรณาการกับ ๔ ศาสตร์ ศาสตร์แห่งความรู้ทั้งหลายให้เกิดนวัตกรรม เพื่อพัฒนาจิตใจ ทำให้จิตใจผู้เรียนมีความนิ่งพอเกิดอาการนิ่งแสดงว่า เกิดไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา มองเห็นคุณค่าในการพัฒนาเป็นนวัตกรรม/นวัตกรรมในการดำเนินชีวิต กรณีพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาผู้ที่ปฏิบัติเจริญสมาธิภาวนาอยู่เป็นประจำ จิตสงบนิ่งแต่ความตื่นสมองด้านซีกซ้ายตื่นอยู่เสมอและมีความสุขซึ่งในประเด็นเหล่านี้ผ่านกระบวนการงานวิจัยมาแล้วโดย ศาสตราจารย์ ดร.ริชาร์ด เดวิดสันแห่งมหาวิทยาลัยวิสคอนซินประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งโครงการคุณธรรมของโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยผ่านการวิเคราะห์แล้วพบว่า นักเรียนมีความสุข/มีความรับผิดชอบร่วมกันรู้จักระเบียบกฎเกณฑ์ในการความเป็นผู้เรียน/นักเรียน ทำให้โรงเรียนปลอดขยะหรือขยะเป็นศูนย์ซึ่งมีธนาคารขยะรองรับโครงการนี้อยู่สอดคล้องกับการศึกษาของ

^{๖๙} อ่างแล้ว, นายวิสัย เกื้อกุล, เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๗๐} อ่างแล้ว, นางจจจิตร พรหมจรรย์, เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

นายณัฐสิทธิ์ พลรุจภาพ^{๗๑} ได้แสดงความคิดเห็นผ่านผู้วิจัยว่ารูปแบบสถานศึกษาต้องนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียนนำโรงเรียนเข้าสู่ชุมชน ซึ่งโรงเรียนได้เชิญบุคคลสำคัญที่มีชื่อเสียง มีความรู้สามารถในการพัฒนาโรงเรียนทำให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชน แปลว่าให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำร่วมพัฒนาในทุกด้าน สิ่งแวดล้อมดี บรรยากาศสร้างจูงใจให้ผู้เรียนผู้สอนมีความพร้อมที่จะถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน ผู้เรียนพร้อมจะปฏิบัติ อาคารเรียน อาคารประกอบการ อุปกรณ์สนับสนุน ครุมืออาชีพพร้อมที่จะสนองงานตามนโยบายของรัฐบาล ในส่วนประเด็นของหลักสูตรนำหลักสูตรท้องถิ่นคือ โครงการคุณธรรมมาบูรณาการกับ ๔ ศาสตร์ ศาสตร์แห่งความรู้ทั้งหลายให้เกิดนวัตกรรมเพื่อพัฒนาจิตใจ ทำให้จิตใจผู้เรียนมีความนิ่งพอเกิดอาการนิ่งแสดงว่า เกิดไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา มองเห็นคุณค่าในการพัฒนาเป็นนวัตกรรม/นวัตกรรมในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับการศึกษา

นางอุบลพรรณ สุวรรณหล้า^{๗๒} กล่าวว่า มีรูปแบบโครงสร้างขององค์กรที่ชัดเจนมีการแบ่งงานกันทำตามฝ่ายงาน กลุ่มสาระแจ้งชัด แต่ทุกฝ่ายทุกกลุ่มงานสามารถช่วยเหลือเอื้อเฟื้อกันได้ตลอดเวลา มีความสามัคคีพร้อมใจกันเต็มความสามารถทั้งผู้สอนผู้เรียน มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีอาคารเรียน อาคารประกอบการ สถานที่พร้อม อุปกรณ์สนับสนุนพร้อม ครูผู้สอนก็ตรงตามความต้องการแต่ละท่านแต่ละคนมีภูมิรู้ภูมิธรรม มีความเมตตาเอื้ออารีต่อนักเรียนเสมือนลูกหลาน ศิษย์ เรียกครูว่าพ่อแม่คนที่ ๒ ก็เรียกได้เต็มปากเต็มคำ การเรียนการสอนก็นำหลักทางศาสนาสอดแทรกเพื่อให้สติแก่นักเรียน อาทิ ทิริความละเอียดรอบอบ โอดตบปะความเกรงกลัวต่ออบาป พรหมวิหาร ๔ อิทธิบาท ๔ ที่สำคัญสอนให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ประการ ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดในกามคุณทั้ง ๕ ไม่กล่าวคำเท็จ พูดแต่เรื่องมีสาระ สดท้ายไม่เสพของมีนเมา ทั้งบุหรี เหล้ายา น้ำตองของมีนเมาทั้งหลาย ให้ทุกคนได้รับรู้เรื่องทฤษฎี และนำไปปฏิบัติเป็นเชิงประจักษ์ ให้นักเรียนรู้ดี ชั่ว ปกติ ละเว้นได้จิตใจผ่องใส ในประเด็นหลักสูตรสามารถบูรณาการ ทั้ง ๔ ศาสตร์ เข้ากับหลักสูตรท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ซึ่งขณะนี้โรงเรียนได้จัดสร้างหลักสูตรหุ่นยนต์อวกาศยานเพื่อนำไปสอนในชั้นเรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนสามารถทำได้ปฏิบัติได้มีนวัตกรรมเกิดขึ้น เป็นเครื่องเข็ดหน้าชูตาสถาบันและชุมชนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับการศึกษาของ

นางแววรุดา หนูอุไร^{๗๓} กล่าวว่า รูปแบบโครงสร้างขององค์กรที่ชัดเจนมีการแบ่งงานกันทำตามฝ่ายงาน กลุ่มสาระแจ้งชัด แต่ทุกฝ่ายทุกกลุ่มงานสามารถช่วยเหลือเอื้อเฟื้อกันได้ตลอดเวลา มีความสามัคคีพร้อมใจกันเต็มความสามารถทั้งผู้สอนผู้เรียน มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีอาคารเรียน อาคารประกอบการ สถานที่พร้อม อุปกรณ์สนับสนุนพร้อม ครูผู้สอนก็ตรงตามความต้องการแต่ละท่านแต่ละคนมีภูมิรู้ภูมิธรรม มีความเมตตาเอื้ออารีต่อนักเรียนเสมือนลูกหลาน ศิษย์เรียกครูว่าพ่อแม่

^{๗๑} อ่างแล้ว, นายณัฐสิทธิ์ พลรุจภาพ, เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๗๒} อ่างแล้ว, นางอุบลพรรณ สุวรรณหล้า, เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๗๓} อ่างแล้ว, นางแววรุดา หนูอุไร, เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

คนที่ ๒ ก็เรียกได้เต็มปากเต็มคำ การเรียนการสอนก็นำหลักทางศาสนาสอดแทรกเพื่อให้สติแก่นักเรียน อาทิ หิริความละอายต่อบาป โอตตปปะความเกรงกลัวต่อบาป พรหมวิหาร ๔ อิทธิบาท ๔ ที่สำคัญสอนให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ประการ ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดในกามคุณทั้ง ๕ ไม่กล่าวคำเท็จ พูดแต่เรื่องมีสาระ สดุดท้ายไม่เสพของมีนเมา ทั้งบุหรี เหล้ายา น้ำคองของมีนเมาทั้งหลาย ให้ทุกคนได้รับรู้เรื่องทฤษฎี และนำไปปฏิบัติเป็นเชิงประจักษ์ให้นักเรียนรู้ดี ชั่วปกติ ละเว้นได้จิตใจผ่องใส ในการพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลโดยนำหลักสูตรท้องถิ่นมาบูรณาการวิเคราะห์ วิจัย วิชาน ผ่านกระบวนการ โดยเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมคิดร่วมทำร่วมพัฒนาโครงการ “คุณธรรม” ซึ่งได้นำไปใช้ทุกระดับชั้นเรียนอาทิ เรียกว่าถ้าใช้กับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ม. ๑ Reduce ม. ๒ Repair ม. ๓ Reuse ม.ปลาย อาทิ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ม. ๔. Recycle ม. ๕. Return ม. ๖ Relation ซึ่งเป็นกระบวนการทำงาน การนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้สอดคล้องกับยุค Thailand ๔.๐ ต่อไปสอดคล้องกับการศึกษาของ

นางสาวยอดขวัญ พอกพูน^{๗๔} ได้แสดงความคิดเห็นผ่านผู้วิจัยว่า รูปแบบโครงสร้างขององค์กรที่ชัดเจนมีการแบ่งงานกันทำตามฝ่ายงาน กลุ่มสาระแจ้งชัด แต่ทุกฝ่ายทุกกลุ่มงานสามารถช่วยเหลือเอื้อเอื้อเพื่อกันได้ตลอดเวลา มีความสามัคคีพร้อมใจกันเต็มความสามารถทั้งผู้สอนผู้เรียน มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีอาคารเรียน อาคารประกอบการ สถานที่พร้อม อุปกรณ์สนับสนุนพร้อมครูผู้สอนก็ตรงตามความต้องการแต่ละท่านแต่ละคนมีภูมิรู้ภูมิธรรม มีความเมตตาเอื้ออารีต่อนักเรียนเสมือนลูกหลาน ศิษย์เรียกครูว่าพ่อแม่คนที่ ๒ ก็เรียกได้เต็มปากเต็มคำ การเรียนการสอนก็นำหลักทางศาสนาสอดแทรกเพื่อให้สติแก่นักเรียน อาทิ หิริความละอายต่อบาป โอตตปปะความเกรงกลัวต่อบาป พรหมวิหาร ๔ อิทธิบาท ๔ ที่สำคัญสอนให้นักเรียนรู้จักปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ประการ ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดในกามคุณทั้ง ๕ ไม่กล่าวคำเท็จ พูดแต่เรื่องมีสาระ สดุดท้ายไม่เสพของมีนเมา ทั้งบุหรี เหล้ายา น้ำคองของมีนเมาทั้งหลาย ให้ทุกคนได้รับรู้เรื่องทฤษฎี และนำไปปฏิบัติเป็นเชิงประจักษ์ให้นักเรียนรู้ดี ชั่วปกติ ละเว้นได้จิตใจผ่องใส ในการพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลโดยนำหลักสูตรท้องถิ่นมาบูรณาการวิเคราะห์ วิจัย วิชาน ผ่านกระบวนการ โดยเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมคิดร่วมทำร่วมพัฒนาโครงการ “คุณธรรม” ซึ่งได้นำไปใช้ทุกระดับชั้นเรียนอาทิ เรียกว่าถ้าใช้กับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ม. ๑ Reduce ม. ๒ Repair ม. ๓ Reuse ม.ปลาย อาทิ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ม. ๔. Recycle ม. ๕. Return ม. ๖ Relation ซึ่งเป็นกระบวนการทำงาน การนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้สอดคล้องกับยุค Thailand ๔.๐ ต่อไปสอดคล้องกับการศึกษาของ

^{๗๔} อ่างแล้ว,นางสาวยอดขวัญ พอกพูน,เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

นายสุธรรม แก้วยอดทอง^{๗๕} ได้แสดงความคิดเห็นผ่านผู้วิจัยว่าในประเด็นของวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัย วิจารณ์ รูปแบบสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่วิทยาลัย ๒ จัดรูปแบบมีโครงสร้างแผนผังการบริหารที่ชัดเจน มอบหมายงานให้ทุกคนทำงานตามความสามารถ ผู้เชี่ยวชาญชำนาญการมีความถนัด ทุกคนมีความสามัคคีสิ่งแวดล้อมก็มีความรู้สึกที่ดีมาก ๆ บรรยากาศดี ๆ พุดจาไพบุระเป็นปียวจาไม่พุดร้ายไม่ทำร้ายทั้งทางกายและวาจาใจก็คิดดี เพราะทางโรงเรียนเขามีโครงการ “คุณธรรม” โรงเรียนพยายามสร้างต้นทุนทางสังคมให้นักเรียนด้วยการคิดดีทำดี สร้างจิตสำนึกให้ทุกคนรู้ ภารกิจความเป็นผู้เรียนและสิ่งสำคัญมีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาบูรณาการจิตใจอาทิ ไตรสิกขา ประกอบไปด้วย ศีล สมาธิ และปัญญา การคบมิตรแม้แต่มิตรเทียมและพยายามชี้แจงโทษของยาเสพติดขออย่าให้นักเรียนเข้าใกล้ยาเสพติด อันตรายต่อชีวิต/คนในครอบครัว ประเทศชาติ บ้านเมือง และโลกของเรา ถ้าทุกคนละเว้นสารเสพติดได้ ถือได้ พวกยืนอยู่บนสวรรค์อาศัยวิมานเป็นที่อยู่อาศัย ในประเด็นของหลักสูตรทุก ๆ หลักสูตรสามารถประยุกต์ใช้ร่วมกันได้ อาทิ หลัก ๔ ศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ สามารถบูรณาการได้กับวิชาอื่น ๆ ศาสตร์อื่น ๆ เกือบทุกรายรายวิชา มีวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ หรือเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ใน ส่วนหลักสูตรท้องถิ่นก็สามารถประยุกต์ร่วมกันได้ อาทิโครงการคุณธรรมทำให้โรงเรียนปลอดขยะ/หรือขยะเป็นศูนย์ มีธนาคารบริหารจัดการรับฝากเรื่องขยะ แปรขยะให้เป็นมูลค่าสร้างรายได้ให้กับผู้เรียน/นักเรียน สิ่งแวดล้อมดีหลักสูตรดีสามารถประยุกต์ปรับใช้บูรณาการกันได้ ถือเป็นนิมิตในศตวรรษ ๒๑ ในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ตัวแทนผู้ปกครอง/ชุมชนกล่าวในที่สุด

สรุปว่า รูปแบบสถานศึกษาแยกเป็นประเด็นได้ว่า มีโครงสร้างในการบริหารชัดเจน มีสิ่งแวดล้อมดีบรรยากาศสนับสนุนการเรียนการสอนดี มีอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนอย่างเพียงพอต่อการบริหารจัดการศึกษา มีครูมืออาชีพทุ่มเทเสียสละเพื่อนักเรียนและชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีการพัฒนาตนเองอยู่อย่างต่อเนื่อง นำศาสตร์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยศึกษาค้นคว้ามาประยุกต์ใช้กับเรียนการสอน เพื่อพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ และนวัตกรรมวิถีในการดำเนินชีวิต สอนในประเด็นหลักสูตรสามารถพัฒนาหลักสูตรโครงสร้างหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอมีวิธีที่คิดอย่างแยบยลแบบโยนิโสมนสิการ คิดอย่างใคร่ครวญ ทุกหลักสูตรสามารถบูรณาการกันได้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะ รู้คิดรู้วิเคราะห์ วิจัย วิเคราะห์ วิชาน นำสิ่งที่ได้จากการฟัง การคิด การถาม และบันทึก นำไปเป็นประเด็นในการสร้างนวัตกรรมที่สนองตอบนโยบายของรัฐบาลและเจตนารมณ์ของชุมชนต่อไป

ส่วนที่ ๑ วัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ รูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน โรงเรียนรัศมีวิทยา สำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๖ เป็นโรงเรียนประจำอำเภอรัศมี จังหวัดสงขลา เป็นโรงเรียนหนึ่งที่ชุมชนให้ความไว้วางใจส่งบุตร หลานเข้ามา

^{๗๕} อ้างแล้ว, นายสุธรรม แก้วยอดทอง, เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ศึกษาเล่าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โรงเรียนได้ผลิตนักเรียนออกมารับใช้สังคม/ชุมชนในแต่ละปีจำนวนมาก ทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงได้รับความนิยมนจากผู้ปกครองและสามารถเป็นต้นแบบได้ ด้วยความภาคภูมิใจของสังคม/ชุมชนได้เป็นอย่างดี

จากการสอบถามสัมภาษณ์คณะผู้บริหาร นายกิตติภูมิ คงศรี^{๗๖} กล่าวกับผู้วิจัยว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติตามระเบียบและตามนโยบายการบริหารจัดการศึกษาของรัฐบาลในทุกประเด็นมีโครงสร้างในการบริหารชัดเจน มีฝ่ายงาน/กลุ่มงาน ทำให้การบริหารจัดการของโรงเรียนมีความก้าวหน้า มีการมอบหมายงานกันอย่างชัดเจน ตามโครงสร้างของการบริหารในการเรียนการสอนได้บริหารจัดการเรียนการสอนนำหลัก ๔ ศาสตร์มาบูรณาการเพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ สนองนโยบายของรัฐบาลที่ประกาศ “การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ “ สถาบันการศึกษาเป็นแหล่งที่ควรปลูกฝังให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าตั้งแต่เริ่มต้นมิใช่ไปเริ่มต้นในระดับอุดมศึกษา ซึ่งโรงเรียนได้สนองต่อนโยบายของรัฐบาลสนับสนุนให้นักเรียนได้ศึกษา STEM เพื่อให้เกิดผลประโยชน์กับตัวนักเรียนและประเทศชาติในอนาคตเป้าหมายสำคัญ การพัฒนาชาติบ้านเมืองต้องฝึกที่คนให้ทุกคนร่วมรับผิดชอบร่วมกัน มิใช่ปล่อยให้คนใดคนหนึ่งรับผิดชอบ โรงเรียนมีจำนวนนักเรียน ๑,๐๗๘ คน ครู ๕๒ คน บุคลากร จำนวน ๑๓ คน รวมทั้งหมด ๖๕ คน มีการประชุมมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้ทุกคนอย่างเท่าเทียมและสนองตามนโยบายของรัฐบาล ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มีโครงการ หลากหลายโครงการ อาทิ โครงการ วิทยาศาสตร์สิ่งประดิษฐ์ เรื่องอุปกรณ์สไลด์หัวหอม, อุปกรณ์อัดขวดน้ำพลาสติก,โครงการวิทยาศาสตร์ประเภททดลอง เรื่อง เปลือกผลไม้ชะลอการบูดของข้าว ที่จะทำการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ สู่สังคม การบริหารส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาให้ผู้เรียน/นักเรียนเกิดการเรียนรู้สามารถบูรณาการความรู้จาก ๔ ศาสตร์ คือ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ STEM Education โดยโรงเรียนเป็นหน่วยศูนย์อบรม STEM ทั้งในมัธยมศึกษา เปิดโอกาสให้ครูอาจารย์ เข้าร่วมอบรมเติมเต็มตนเองและนักเรียน นำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการจัดทำโครงการเพื่อให้นักเรียนได้จินตนาการในการขับเคลื่อนโครงการซึ่งเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์เชื่อมโยงในการผลิตผลงานสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ นำไปใช้ในชีวิตรจริงต่อไป ในการพัฒนาประเทศ โดยโรงเรียนจะเน้น ดี –ชั่วเป็นเรื่องปกติ และในสามประเด็นที่เน้นมากที่สุด ๓ เรื่อง คุณธรรมจริยธรรม การคิดวิเคราะห์ วิจัยวิธานThinking school เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริของรัชกาลที่ ๙ ในการบริหารจัดการการเรียนการสอนมอบหมายให้ครูทุกท่านก่อนจะทำการสอนในรายวิชาทุก ๆ วิชาที่ทำการสอนต้องสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ไม่น้อยกว่า ๑๐ นาทีจึงเข้าบริบทของเนื้อหาสาระวิชานั้นๆ เป็นการปลูกฝังสร้างคุณธรรมในตัวผู้เรียน

^{๗๖} นายกิตติภูมิ คงศรี, ผู้อำนวยการโรงเรียนรัตภูมิวิทยา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา, เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

จะได้ติดเป็นนิสัยสิ่งไหนควรละเว้น สิ่งไหนควรปฏิบัติ เพราะสังคมปัจจุบันสร้างแต่นวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์ออร์บใช้สังคมแต่ขาดศาสนากำกับ สังคมปัจจุบันเหมือนคนขาเป๋ ไม่รู้ดี รู้ชั่วสิ่งที่ตนกระทำไป โรงเรียนจึง เน้นในประเด็นนี้เป็นสำคัญ วางแนวทางกำหนดกรอบชีวิตให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติอยู่ในสังคมเห็นประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมเป็นที่ตั้ง นอกจากนี้ให้นักเรียนประกอบสัมมาอาชีพตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงพระราชดำริของรัชกาลที่ ๙ ทุกกระบวนการบริหารจัดการ มีครูต่างชาติเป็นชาวฟิลิปปินส์และเคมารูน เข้ามาดำเนินการสอนภาษาอังกฤษให้นักเรียนจำนวน ๒ คน โดยใช้งบประมาณของแผ่นดินในการจัดจ้างครูสอน เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาโลก ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญกับเรื่องภาษาเป็นอย่างมาก ภาษาเป็นกุญแจสำคัญดอกหนึ่งที่ใช้ประตูสวรรค์เปิดประเทศกับนานาประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย ทำให้เกิดรายได้แก่ประเทศชาติบ้านเมือง ขณะนี้โรงเรียนได้ขับเคลื่อนโครงการในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ จัดให้มีห้องเรียนเป็นห้องศึกษาค้นคว้าทดลอง มอบหมายโรงเรียนเต็มเต็มการบริหาร ๔ ด้าน พัฒนาด้านวิชาการ ด้านการกีฬา ด้านดนตรี นาฏศิลป์ ด้านส่งเสริมอาชีพ ต้องการเห็นนักเรียนมีความเท่าเทียมในทุกด้าน ใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับศึกษาของ

นางวิมล พรหมโพธิ์^{๗๗} กล่าวกับทีมงานผู้วิจัยว่า ในฐานะหัวหน้าฝ่ายวิชาการ รูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนนั้น การบริหารจัดการสถานศึกษามีโครงสร้างตามแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของโรงเรียน มีการมอบงานกันเป็นลายลักษณ์อักษรตามโครงสร้างที่สถานศึกษากำหนดเพื่อการบริหารให้บรรลุตาม เป้าหมายวางคนเหมาะสมกับงาน (put the right man on the right Job) ทำให้การบริหารเจริญก้าวหน้า มีความพร้อมมีความรักสามัคคี กล่าวได้ว่า โรงเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะนักเรียน มีอาคารเรียน อาคารประกอบการ อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนอย่าง ครบครัน มีครูมืออาชีพ ตรงกับรายวิชาที่ทำการสอน ตรงตามนโยบายของรัฐบาล สิ่งแวดล้อมดี บรรยากาศสนับสนุนการเรียนการสอนดี ในส่วนประเด็นของหลักสูตรได้น้อมนำคำสอนของ พระพุทธเจ้าบางส่วนในจำนวน ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นดี อาทิ หลัก อปริหานิยธรรม ๗ ประการ อิทธิบาท ๔ พรหมวิหาร ๔ มาบูรณาการสนับสนุนการเรียนการสอน พยายามเน้นให้ทุกคนพูดอย่างสร้างสรรค์ใช้คำปิยวา คือ พูดไพเราะ อ่อนหวาน อ่อนน้อมถ่อมตนเหมาะสมกับผู้เรียนรู้ใช้ ทักษะภาษาที่เหมาะสมที่ดำเนินชีวิตตามปราชญ์ผู้รู้ทั้งหลายสอดคล้องกับการศึกษาของ

^{๗๗} สัมภาษณ์นางวิมล พรหมโพธิ์, หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนรัตภูมิวิทยา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา, เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

นางอรวรรณ พานิช^{๗๘} ได้กล่าวกับนักวิจัยว่า รูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนนั้น การบริหารจัดการสถานศึกษามีโครงสร้างตามแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของโรงเรียน มีการมอบงานกันเป็นลายลักษณ์อักษรตามโครงสร้างที่สถานศึกษากำหนดเพื่อการบริหารให้บรรลุตาม เป้าหมาย วางคนเหมาะสมกับงาน (put the right man on the right Job) ทำให้การบริหารเจริญก้าวหน้า มีความพร้อมมีความรักสามัคคี กล่าวได้ว่า โรงเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะนักเรียน มีอาคารเรียน อาคารประกอบการ อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนอย่าง ครบครัน มีครูมืออาชีพตรงกับรายวิชาที่ทำการสอน ตรงตามนโยบายของรัฐบาล สิ่งแวดล้อมดี บรรยากาศสนับสนุนการเรียนการสอนดี ในส่วนประเด็นของหลักสูตรได้น้อมนำคำสอนของ พระพุทธเจ้าบางส่วนในจำนวน ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ อาทิ หลักอุปราณียธรรม ๗ ประการ อิทธิบาท ๔ พรหมวิหาร ๔ มาบูรณาการสนับสนุนการเรียนการสอนพยายามเน้นให้ทุกคนพูดอย่างสร้างสรรค์ใช้คำปิยวา คือ พูดไพเราะอ่อนหวาน อ่อนน้อมถ่อมตนเหมาะสมกับผู้เรียนรู้ใช้ ทักษะภาษาที่เหมาะสมที่ดำเนินชีวิตตามปราชญ์ผู้รู้ทั้งหลาย เมืองไทยของเรามีอะไรที่ดี ๆ อีกมากมาย อาทิ คำสอนของศาสนา ถ้าเรานำวิเคราะห์ พิจารณาแล้วนำมาปรับปรุงตนเอง ครอบครัว นักเรียน เพื่อนร่วมงาน จักเห็นได้ว่าประเทศไทยเราสัมบูรณ์แบบ เราจึงได้แต่รูปแบบการปฏิบัติจึงไม่ประสบความสำเร็จ ถ้าหากว่าเรานำสู่การปฏิบัติกันอย่างจริงจังและตั้งใจ ประเทศไทยก้าวไกลกว่าที่คิด เราไปเสพติดกับโลกธรรมทั้ง ๘ ประการ ในด้านที่เป็นอริภูมิธรรม คือ ลาก ยศ สรรเสริญ และติดในความสุขเล็กน้อยในอีกด้านหนึ่งไม่มอง คือด้านแห่งความเสื่อม คือ เสื่อมลาภ เสื่อมยศ นินทา และทุกข์ ถ้าเรานำสิ่งเหล่านี้ไปบอกกล่าวบอกเล่าแก่ศิษย์นักเรียนบ่อย ๆ ก็จะช่วยสร้างสติ สัมปชัญญะในนิมิตใหม่แก่นักเรียนอย่างแท้จริง ถ้ามองว่าคนเราต้องพัฒนาใหม่ คำตอบต้องพัฒนาแต่ต้องไม่เห็นแก่ตัวจนมากเกินไปสุดที่จะเสียเวลา การบริหารจัดการโรงเรียนต้องมี สอดคล้องกับการศึกษา

นางสุพรรณิ เจริญมาก^{๗๙} กล่าวกับทีมงานนักวิจัยว่ารูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนนั้น การบริหารจัดการสถานศึกษามีโครงสร้างตามแผนปฏิบัติการ ที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของโรงเรียน มีการมอบงานกันเป็นลายลักษณ์อักษรตามโครงสร้างที่สถานศึกษากำหนดเพื่อการบริหารให้บรรลุตามเป้าหมาย วางคนเหมาะสมกับงาน (put the right mam on the right Job) ทำให้การบริหารเจริญก้าวหน้า มีความพร้อมมีความรักสามัคคี กล่าวได้ว่า โรงเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะนักเรียน มี อาคารเรียน อาคาร

^{๗๘} สัมภาษณ์นางอรวรรณ พานิช,กลุ่มวิทยาศาสตร์ โรงเรียนรัตนภูมิวิทยา อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา, เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๗๙} สัมภาษณ์นางสุพรรณิ เจริญมาก,หัวหน้ากลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนรัตนภูมิวิทยา อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ประกอบการ อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนอย่างครบครัน มีครูมืออาชีพตรงกับรายวิชาที่ทำการสอนตรงตามนโยบายของรัฐบาล สิ่งแวดล้อมดี บรรยากาศสนับสนุนการเรียนการสอนดี ในฐานะหัวหน้างานกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยีในนั้นในบางประเด็นเห็นว่า สถานศึกษาได้ใช้วงจร PDCA มีการวางแผนร่วมกันมีการทำงานร่วมกัน มีการตรวจสอบเมื่อถูกต้องแล้วจึงลงมือปฏิบัติเพื่อผลสำเร็จของงานในทุกฝ่ายงาน การบริหารวิชาการ งบประมาณ บุคคลและบริหารทั่วไป จึงให้โรงเรียนประสบความสำเร็จเป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนของจังหวัดสงขลาสอดคล้องกับการศึกษาของ

นายสุมน โสภนุ้ย^{๘๐} กล่าวว่า รูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนนั้น การบริหารจัดการสถานศึกษามีโครงสร้างตามแผนปฏิบัติการ ที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของโรงเรียน มีการมอบงานกันเป็นลายลักษณ์อักษรตามโครงสร้างที่สถานศึกษา กำหนดเพื่อการบริหารให้บรรลุตามเป้าหมาย วางคนเหมาะสมกับงาน (put the right mam on the right Job) ทำให้การบริหารเจริญก้าวหน้า มีความพร้อมมีความรักสามัคคี กล่าวได้ว่า โรงเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะนักเรียน มี อาคารเรียน อาคารประกอบการ อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนอย่างครบครัน มีครูมืออาชีพตรงกับรายวิชาที่ทำการสอนตรงตามนโยบายของรัฐบาล สิ่งแวดล้อมดี บรรยากาศสนับสนุนการเรียนการสอนดี สอดคล้องกับการศึกษาของ

นางศิริพร เหมหีบ^{๘๑} กล่าวกับทีมงานนักวิจัยว่า รูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนนั้น การบริหารจัดการสถานศึกษามีโครงสร้างตามแผนปฏิบัติการ ที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของโรงเรียน มีการมอบงานกันเป็นลายลักษณ์อักษรตามโครงสร้างที่สถานศึกษา กำหนดเพื่อการบริหารให้บรรลุตามเป้าหมาย วางคนเหมาะสมกับงาน (put the right mam on the right Job) ทำให้การบริหารเจริญก้าวหน้า มีความพร้อมมีความรักสามัคคี กล่าวได้ว่า โรงเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะนักเรียน มี อาคารเรียน อาคารประกอบการ อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนอย่างครบครัน มีครูมืออาชีพตรงกับรายวิชาที่ทำการสอนตรงตามนโยบายของรัฐบาล สิ่งแวดล้อมดี บรรยากาศสนับสนุนการเรียนการสอนดี ในส่วนประเด็นสำคัญชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ

^{๘๐} สัมภาษณ์นายสุมน โสภนุ้ย,กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ โรงเรียนรัตภูมิวิทยา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๘๑} สัมภาษณ์นางศิริพร เหมหีบ,กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ โรงเรียนรัตภูมิวิทยาอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

นางสาวจินดา รัศมี^{๘๒} กล่าวกับผู้วิจัยว่า รูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนนั้นชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการ การบริหารจัดการสถานศึกษามีโครงสร้างตามแผนปฏิบัติการ ที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของโรงเรียน มีการมอบงานกันเป็นลายลักษณ์อักษรตามโครงสร้างที่สถานศึกษากำหนดเพื่อการบริหารให้บรรลุตามเป้าหมาย วางคนเหมาะสมกับงาน (put the right man on the right Job) ทำให้การบริหารเจริญก้าวหน้า มีความพร้อม มีความรักสามัคคี กล่าวได้ว่า โรงเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะนักเรียน มีอาคารเรียน อาคารประกอบการ อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนอย่างครบครัน มีครูมีมืออาชีพ ตรงกับรายวิชาที่ทำการสอน ตรงตามนโยบายของรัฐบาล สิ่งแวดล้อมดี บรรยากาศสนับสนุนการเรียนการสอนดี ในส่วนประเด็นของหลักสูตรได้นำมาคำสอนของพระพุทธเจ้า บางส่วนในจำนวน ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ อาทิ หลัก อปริหานิยธรรม ๗ ประการ อิทธิบาท ๔ พรหมวิหาร ๔ หลักของไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา มาบูรณาการสนับสนุนการเรียนการสอน พยายามเน้นให้ทุกคนพูดอย่างสร้างสรรค์ใช้คำปิยวา คือ พูดไพเราะอ่อนหวาน อ่อนน้อมถ่อมตนเหมาะสมกับผู้เรียนรู้ใช้ทักษะภาษาที่เหมาะสมที่ดำเนินชีวิตตามปราชญ์ผู้รู้ทั้งหลายเมืองไทยของเรามีอะไรที่ดี ๆ อีกมากมาย อาทิ คำสอนของศาสนา ถ้าเรานำวิเคราะห์ พิจารณาแล้วนำมาปรับปรุงตนเอง ครอบครั้ว นักเรียน เพื่อนร่วมงาน จักเห็นได้ว่าประเทศไทยเราสมบูรณ์แบบ เราจึงได้แต่รูปแบบการปฏิบัติจึงไม่ประสบความสำเร็จ ถ้าหากว่าเรานำสู่การปฏิบัติกันอย่างจริงจังและตั้งใจ ประเทศไทยก้าวไกลกว่าที่คิด เราไปเสพติดกับโลกธรรมทั้ง ๘ ประการ ในด้านที่เป็นอริฏฐารมณ์ คือ ลาภ ยศ สรรเสริญ และติดในความสุขเล็กน้อยในอีกด้านหนึ่งไม่มองคือด้านแห่งความเสื่อม คือ เสื่อมลาภ เสื่อมยศ นินทา และทุกข์ ถ้าเรานำสิ่งเหล่านี้ไปบอกกล่าวบอกเล่าแก่สืบบแก่นักเรียนบ่อย ๆ ก็จะสร้างสติ สัมปชัญญะในนิมิตใหม่แก่นักเรียนอย่างแท้จริง ถ้ามว่าคนเราต้องพัฒนาใหม่คำตอบต้องพัฒนาแต่ต้องไม่เห็นแก่ตัวจนมากเกินไปสุดที่จะเยียวยาย การบริหารจัดการโรงเรียนต้องมีสอดคล้องกับการศึกษา

นางบัวทิพย์ เอี่ยมศิริ^{๘๓} กล่าวกับทีมงานผู้วิจัยว่า ในฐานะหัวหน้าฝ่ายวิชาการ รูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนนั้น การบริหารจัดการสถานศึกษามีโครงสร้างตามแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของโรงเรียน มีการมอบงานกันเป็นลายลักษณ์อักษรตามโครงสร้างที่สถานศึกษากำหนดเพื่อการบริหารให้บรรลุตาม เป้าหมาย วางคนเหมาะสมกับงาน (put the right man on the right Job) ทำให้การบริหารเจริญก้าวหน้า มี

^{๘๒} สัมภาษณ์นางสาวจินดา รัศมี,กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ โรงเรียนรัตภูมิวิทยาลัยอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๘๓} สัมภาษณ์นางบัวทิพย์ เอี่ยมศิริ,กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ โรงเรียนรัตภูมิวิทยาลัยอำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ความพร้อมมีความรักสามัคคี กล่าวได้ว่า โรงเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะนักเรียน มีอาคารเรียน อาคารประกอบการ อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนอย่าง ครบครัน มีครูมืออาชีพ ตรงกับรายวิชาที่ทำการสอน ตรงตามนโยบายของรัฐบาล สิ่งแวดล้อมดี บรรยากาศสนับสนุนการเรียนการสอนดี ในส่วนประเด็นของหลักสูตรได้น้อมนำคำสอนของ พระพุทธเจ้าบางส่วนในจำนวน ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ อาทิ หลัก อปริหานิยธรรม ๗ ประการ อิทธิบาท ๔ พรหมวิหาร ๔ มาบูรณาการสนับสนุนการเรียนการสอน พยายามเน้นให้ทุกคนพูดอย่างสร้างสรรค์ใช้คำปิยวา คือ พูดไพเราะ อ่อนหวาน อ่อนน้อมถ่อมตนเหมาะสมกับผู้เรียนรู้ใช้ ทักษะภาษาที่เหมาะสมที่ดำเนินชีวิตตามปราชญ์ ผู้รู้ทั้งหลาย การเรียนการสอนสามารถสอนแทรกและบูรณาการกับทุกหลักสูตรได้ในวิชาคณิตศาสตร์ หรือกิจกรรมอื่นๆ สอดคล้องกับความคิดเห็นของ

เด็กชายพศิน ศราสณี^{๘๔} ได้กล่าวกับทีมงานวิจัยว่าการบริหารจัดการของโรงเรียนรัตภูมิ วิทยา มีโครงสร้างในการบริหารชัดเจนโดยมีการแยกเป็นฝ่ายงาน อาทิ ฝ่ายบริหารวิชาการ ฝ่ายงบประมาณ ฝ่ายบุคคล และฝ่ายบริหารทั่วไปนอกจากนี้ยังแยกเป็นกลุ่มงาน อาทิ กลุ่มงาน วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ภาษา เหล่านี้เป็นต้น ทำให้เกิดผลดีต่อนักเรียนในการติดต่อประสานงานกับแต่ละฝ่ายแต่ละกลุ่มงานมีบรรยากาศที่สอดคล้องกับ การเรียนการสอน คุณครูมีน้ำใจ เอื้ออาทร มีเมตตาต่อศิษย์ สิ่งไหนไม่เข้าใจก็สอนซ้ำเพิ่มเติม มีแบบฝึกหัด บททดสอบแต่ละบทเรียนหลังจากสอนเสร็จ จึงเป็นโรงเรียนที่บริหารจัดการที่พึงประสงค์ของชุมชน สอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นางอำนาจพร ชินนัป^{๘๕} ได้กล่าวกับทีมงานวิจัยว่าการบริหารจัดการของโรงเรียนรัตภูมิ วิทยา มีโครงสร้างในการบริหารชัดเจน โดยมีการแยกเป็นฝ่ายงาน อาทิ ฝ่ายบริหารวิชาการ ฝ่ายงบประมาณ ฝ่ายบุคคล และฝ่ายบริหารทั่วไปนอกจากนี้ยังแยกเป็นกลุ่มงาน อาทิ กลุ่มงาน วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ภาษา เหล่านี้เป็นต้น ทำให้เกิดผลดีต่อนักเรียนในการติดต่อประสานงานกับแต่ละฝ่ายแต่ละกลุ่มงานมีบรรยากาศที่สอดคล้องกับ การเรียนการสอน คุณครูมีน้ำใจเอื้ออาทร รูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและชุมชนต้องกล่าวว่า “โรงเรียนของเรา” เมื่อมีการบริหารจัดการ การศึกษาในรูปแบบนี้ความเจริญก้าวหน้าย่อมจะปรากฏแก่ชุมชนทั้งหลาย ปัจจุบันโรงเรียนรัตภูมิ วิทยาได้รับความไว้วางใจจากชุมชน/สังคม ว่าโรงเรียนของเรา ตัวแทนชุมชนกล่าวในที่สุด

สรุปว่า รูปแบบการบริหารจัดการการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนนั้น โรงเรียน ต้องมีรูปแบบการบริหารมีโครงสร้างในการบริหารที่ชัดเจน มีฝ่ายงาน/กลุ่มสาระงานที่สนองตอบ

^{๘๔} สัมภาษณ์เด็กชายพศิน ศราสณี,นักเรียนชั้นมัธยมปีที่ ๒ ตัวแทนนักเรียน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๘๕} สัมภาษณ์นางอำนาจพร ชินนัป,ตัวแทนชุมชนและตัวแทนผู้ปกครอง โรงเรียนรัตภูมิวิทยา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ชุมชนได้เป็นอย่างดี ความพร้อมของโรงเรียนเป็นประเด็นที่สำคัญ อาคารสถานที่ อุปกรณ์ ครูผู้สอน กลุ่มบุคลากรที่สนับสนุนการเรียนการสอน ประชาชนชาวบ้านต้องเข้ามาดูแลช่วยเหลือ บรรยากาศ แร่จูงใจ สิ่งแวดล้อมดี การประสานสัมพันธ์สื่อสารกันด้วยความรักความเข้าใจ พุดจาไพเราะเป็นปีย วาจา มีความรุ่มรื่น ไม่มีมลภาวะที่จะเป็นอันตรายต่อนักเรียน ครู และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีส่วน สร้างบรรยากาศ โรงเรียนรัถภูมิวิทยาเป็นโรงเรียนต้นแบบให้ศึกษาและเป็นที่ยอมรับของชุมชน/สังคม ได้เป็นอย่างดี การบริหารจัดการก็มีโล่รางวัล ประกาศนียบัตร เป็นเครื่องหมายให้เป็นที่ยอมรับของ ชุมชนได้เป็นอย่างดี

ส่วนที่ ๒ จากวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อศึกษากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่ สสนองตอบความต้องการของชุมชน

กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองตอบความต้องการของชุมชน นายกิตต์ภูมิ คงศรี^{๔๖} กล่าวที่งานผู้วิจัยว่า การบริหารหลักสูตรนั้นเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้าร่วม มีการวิเคราะห์ วิ จักษ์ วิชาน วิจาร์ณ ผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนาและสร้างผลผลิตต่อไป การเรียนการสอนเป็นไป ตามหลักสูตรแกนกลาง แต่หลักสูตรท้องถิ่นขณะนี้ได้พัฒนาต่อยอดหลักสูตรเทคโนโลยีเรียกว่า โครงการวิทยาศาสตร์ทดลอง เรื่อง เปลือกผลไม้ชะลอการบูดของข้าวจากการค้นคว้าของ ๑.นางสาว ชนากร หนูราช ๒. นางสาวชลธิชา ทองกรต ๓. นางสาวนिरยา นวนเนียม โดยมีครูที่ปรึกษา ๑.นาง อาริรัตน์ ดารนิตาแล ๒. นางสาวชาลิษาห์ ดอเลาะ มีความเชี่ยวชาญด้านศึกษาค้นคว้า สามารถให้ คำปรึกษาและบูรณาการกับ ๔ ศาสตร์ คือวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ในการสร้างนวัตกรรม ปีการศึกษาหน้า ๒๕๖๒ จะบรรจุให้นักเรียนได้ศึกษาเล่าเรียนทุก คน มีการจัดสร้างโครงการ

จากการศึกษารวดของสารแทนนิน พบว่าในเปลือกผลไม้มีประสิทธิภาพแตกต่างกัน เปลือกกล้วยน้ำว้าผสมกับในการหุงข้าวมีค่า ๕.๖ ph สามารถชะลอการบูดของข้าวสุกได้ดีข้าวที่หุง ผสมด้วยน้ำสกัดจากเปลือกกล้วยน้ำว้าใช้เวลาในการเกิดเชื้อรานานที่สุดเป็นเวลา ๘๐ ชั่วโมง หรือ ๓ วัน กับ ๘ ชั่วโมง รองลงมา คือหุงข้าวด้วยน้ำสกัดจากเปลือกเงาะมีค่า ph ๖.๕ เก็บไว้ได้นานเป็นเวลา ๗๒ ชั่วโมง หรือ ๓ วัน รองถัดลงมา คือ หุงข้าวด้วยน้ำสกัดจากเปลือกมะละกอ มีค่าph ๖.๘ เก็บไว้ ได้นาน ๕๖ ชั่วโมง หรือ ๒ วัน ๘ ชั่วโมงและหุงด้วยน้ำเปล่าปกติเก็บได้นานเป็นเวลา ๓๒ ชั่วโมง หรือ ๑ วัน ๘ ชั่วโมงตามลำดับและข้าวที่หุงด้วยน้ำสกัดจากเปลือกกล้วยน้ำว้าใช้เวลาในการเกิดเชื้อรานาน ที่สุด คือ ข้าวหอมมะลิ รองลงมาคือข้าวกล้องหอมมะลิพันธุ์แดงและเกิดเชื้อราเร็วที่สุดข้าวเหนียว เปลือกผลไม้เหล่านี้มีฤทธิ์เป็นกรดต่อการชะลอการบูดของข้าวสุกได้ดียิ่งมีความแรงของกรดมากจะมี ผลต่อการบูดของสุกสุกได้ดี ผู้อำนวยการกล่าวว่า จะดำเนินการต่อยอดโครงการนี้ต่อไป สอดคล้องกับ การศึกษาของ

^{๔๖} อ่างแล้ว, นายกิตต์ภูมิ คงศรี, เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

นางวิมล พรหมโพธิ์^{๘๗} กล่าวว่ากระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของชุมชนนั้น ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมงานวิชาการในการบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นในการนำหลักสะเต็มศึกษา ทั้ง ๔ ศาสตร์มาประยุกต์ใช้โดยให้นักเรียนปฏิบัติจริง กระตุ้นให้นักเรียนพัฒนาการเรียนรู้ วิธีคิดวิเคราะห์ สร้างสมมติฐานนำไปสู่เทคโนโลยีต่อไปเช่นโครงการวิทยาศาสตร์เรื่องพืชสมุนไพอร์ทัง ๔ ขจัดปลวกโดยนักเรียนได้ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ วิเคราะห์ จากสมุนไพอร์ทัง ๔ อาทิใบขี้เหล็ก ใบสะเดา ใบน้อยหน่า ใบกระเพราแดง ชนิดละ ๕๐ กรัม นำมาตำ/โขลกให้ละเอียดเติมน้ำเปล่าประมาณ ๒๕๐ มิลลิลิตร ในพืชสมุนไพอร์ทัง ๔ ที่หาได้ง่ายที่อยู่ตามริมรั้วบ้าน หลังจากนั้นนำมาคั้นเอาน้ำพืชสมุนไพรรวมนำไปฉีดพ่นปลวกที่ใส่ไว้ในภาชนะจานเพาะเชื้อ ใบละ ๒๐ ตัวจับเวลา ๕ ครั้ง ๆ ละ ๑ นาที เฝ้ามองเหตุการณ์การของปลวก พบว่าที่ถูกฉีดพ่นด้วยน้ำใบสะเดาตายทั้งหมด ๒๐ ตัวและปลวกที่ฉีดพ่นด้วยใบขี้เหล็ก ใบน้อยหน่า ใบกระเพราแดง ตายเป็นจำนวนมากตามลำดับ แสดงว่าน้ำคั้นจากใบสะเดาสามารถกำจัดปลวกได้ดีที่สุด หรืออีกวิธีหนึ่งคือ ตำใบสะเดาผึ่งแดดให้แห้งแล้วเมื่อจะใช้ก็นำมาผสมกับน้ำเปล่าตามสัดส่วนแล้วนำไปพ่น/ราดที่ปลวกก่อตัวอยู่และรอยด้วยแป้งพืชสะเดาปลวกจะหายไปสถานที่นั้น ฝ่ายวิชาการกล่าวต่อไปว่าอันเป็นนวัตกรรมที่นักเรียนคิดขึ้นอันเป็นผลงานของนักเรียนโรงเรียนนี้และจะพัฒนาต่อยอดต่อไปฝ่ายวิชาการกล่าวในที่สุดสอดคล้องกับการศึกษาของ

นางอรรรณ พานิช^{๘๘} กลุ่มว่าในกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ การงานอาชีพเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ได้นำหลัก STEM ทั้ง ๔ ศาสตร์มาบูรณาการ โดยให้นักเรียน ๑. คิดปัญหา ๒. รวบรวมข้อมูลและแนวทางคิดทางแก้ปัญหา ๓. ออกแบบวิธีแก้ปัญหา ๔. วางแผนและดำเนินแก้ปัญหา ๕. ทดสอบประเมินผลปรับปรุง ๖. นำเสนอวิธีแก้ปัญหา จากการวิเคราะห์โจทย์หาทางตอบโจทย์ อาทิโครงการวิทยาศาสตร์ เรื่อง เปลือกผลไม้ชะลอการบูดของข้าวสุก เช่นนำเปลือกกล้วยน้ำว้า เปลือกเงาะ เปลือกมะละกอ สามารถทำให้ข้าวบูดช้าลง พบพิสูจน์มาแล้วที่หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ ผู้อำนวยการได้กล่าวผ่านนักวิจัยแล้วนั้นซึ่งเป็นของการค้นคว้าและได้นำมาบูรณาการจนเกิดผลสำเร็จ สามารถไปต่อยอดได้ต่อไปสอดคล้องกับการศึกษาของ

นางสุพรรณิ เจริญมาก^{๘๙} กล่าวว่าโรงเรียนนี้ได้ศึกษากระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองต่อชุมชนด้วยการนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียนและนำโรงเรียนเข้าหาชุมชน วิเคราะห์หลักสูตรท้องถิ่นร่วมกันผ่านกระบวนการวิเคราะห์แล้วนำมาบูรณาการกับหลัก ๔ ศาสตร์วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี คำนวณหาเหตุผลเพื่อพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมใหม่และสร้างนวัตกรรมต่อไป ที่สถาบันแห่งนี้มีหลากหลายโครงการวิทยาศาสตร์ อาทิ โครงการวิทยาศาสตร์

^{๘๗} อ้างแล้ว,นางวิมล พรหมโพธิ์,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๘๘} อ้างแล้ว,นางอรรรณ พานิช,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๘๙} อ้างแล้ว,นางสุพรรณิ เจริญมาก,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ชะลอการบูตของข้าวสุกระยะเวลาที่แตกต่างกันระหว่างเปลือกกล้วยน้ำว่า เปลือกเงาะ เปลือกมะละกอนำมาผสมผสานบูรณาการตามสัดส่วนผ่านกระบวนการน้ำเปล่าเท่าไรน้ำเปลือกกล้วยน้ำว่าเท่าไร ผลการทดลองดังที่กล่าวแล้วที่ผู้อำนวยการ/หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการได้กล่าวแล้ว สอดคล้องกับการศึกษาของ

นายสุมน โสษฐ์^{๙๐} กล่าวว่ากระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองตอบความต้องการของชุมชน ต้องให้ชุมชนรับรู้ตั้งแต่ตอนต้น ๆ ให้เขาเข้าร่วมรับรู้เรียนรู้ด้วยกันหลักการบูรณาการกับวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์หรือศาสตร์อื่นที่มีความจำเป็น อาทิ ภาษาอังกฤษซึ่งมีความจำเป็นมากโครงการวิทยาศาสตร์ทุกโครงการที่โรงเรียนได้จัดทำขึ้นเพื่อสนองตอบหลักสูตรท้องถิ่นหลักการของหลักสะเต็มศึกษาซึ่งมีความสำคัญยิ่งที่ทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ นำไปสู่กระบวนการนวัตกรรมต่อไป สอดคล้องกับการศึกษาของ

นางศิริพร เหมทิม^{๙๑} ในมุมมองของวิชากลุ่มคณิตศาสตร์เห็นว่า ทุก ๆ กระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองตอบความต้องการของชุมชนนั้น ชุมชน/สังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ ในการจัดทำหลักสูตรและจะได้ทำการศึกษาค้นคว้าต่อไปให้ตรงประเด็นมีความสอดคล้องกับวิถีชุมชน หลักสูตรต้องเสริมสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งและสามารถส่งเสริมต่อยอดให้เกิดผลผลิตสนองตอบชุมชนให้ได้ ต้องสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ที่เป็น ฟังแล้ว ต้องสร้างมิติทางความคิด ตรวจสอบสิ่งที่ยังไม่มีความชัดเจน เมื่อมีความมั่นใจแล้วก็สามารถบันทึกนำไปสู่กระบวนการผ่านการวิเคราะห์ และดำเนินการต่อไป วิชาคณิตศาสตร์อยู่ในชีวิตประจำวันของคนเราทุกคน การใช้ง่ายในชีวิตประจำวันคณิตศาสตร์ก็เข้าไปเกี่ยวข้องตลอดเวลา ในการนำหลัก STEM มาใช้บูรณาการกับทุกศาสตร์ก็จะเกิดผลดีต่อชุมชนอย่างมหาศาล โครงการวิทยาศาสตร์ของสถาบันแห่งนี้ก็พยายามพัฒนาต่อยอดต่อไป อาทิโครงการวิทยาศาสตร์ประเภทประดิษฐ์ เรื่อง อุปกรณ์อัดขวดน้ำพลาสติก โดย นายสุทินันต์ พรหมขจร, นายชัยวัฒน์ กุลชร, นายพรทผล แก้วนพรัตน์ ซึ่งเป็นงานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมตอนปลาย ระดับชั้น ม ๔ ๕ และ ๖ ได้ร่วมกันศึกษาค้นคว้าได้ส่งเข้าประกวดในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนครั้งที่ ๖๗ เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๐ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต ๑๖ ครูที่ปรึกษา นายประเสริฐ พรหมณโต นายสตีร์กซ์ เปาะสู สามารถทำให้เกิดเป็นผลงานชิ้นงานใหม่ ๆ ในเชิงประจักษ์แก่สายตาชุมชน ทำให้โรงเรียนได้รับความไว้วางใจจากชุมชน และเป็นต้นแบบในการศึกษาค้นคว้าต่อไปสอดคล้องกับการศึกษาของ

นางสาวจินดา รัศมี^{๙๒} กล่าวว่าในมุมมองของวิชากลุ่มคณิตศาสตร์เห็นว่า ทุก ๆ กระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองตอบความต้องการของชุมชนนั้น ชุมชน/สังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วม

^{๙๐} อ้างแล้ว, นายสุมน โสษฐ์, เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๙๑} อ้างแล้ว, นางศิริพร เหมทิม, เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๙๒} อ้างแล้ว, นางสาวจินดา รัศมี, เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

รับรู้ ในการจัดทำหลักสูตรและจะได้ทำการศึกษาค้นคว้าต่อไปให้ตรงประเด็นมีความสอดคล้องกับวิถีชุมชนหลักสูตรต้องเสริมสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งและสามารถส่งเสริมต่อยอดให้เกิดผลผลิตสนองตอบชุมชนให้ได้ ต้องสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เป็น ฟังแล้ว ต้องสร้างมิติทางความคิด ตรวจสอบถามสิ่งที่ยังไม่มีความชัดเจน เมื่อมีความมั่นใจแล้วก็สามารถบันทึกนำไปสู่กระบวนการผ่านการวิเคราะห์ และดำเนินการต่อไป วิชาคณิตศาสตร์อยู่ในชีวิตประจำวันของคนเราทุกคน การใช้จ่ายในชีวิตประจำวันคณิตศาสตร์ก็เข้าไปเกี่ยวข้องตลอดเวลา ในการนำหลัก STEM มาใช้บูรณาการกับทุกศาสตร์ก็จะเกิดผลดีต่อชุมชนประเทศชาติบ้านเมืองอย่างมหาศาล โครงการงานวิทยาศาสตร์ของสถาบันแห่งนี้ก็พยายามพัฒนาต่อยอดต่อไป อาทิโครงการ ประเภทสิ่งประดิษฐ์ เรื่องอุปกรณ์สไลด์หัวหอม ซึ่งโรงเรียนได้ให้นักเรียนคิดค้นศึกษา ผู้คิดค้นอุปกรณ์สไลด์หัวหอมเกิดจากที่ประสบปัญหาอุปสรรคในการสไลด์หัวหอมซึ่งแต่ละชั้นออกมาไม่เท่ากันและเวลาก็นานจึงคิดเครื่องสไลด์หัวหอมทำงานได้มีประสิทธิภาพลดทั้งต้นทุนและเวลาทำให้สะดวกมีความปลอดภัยมากขึ้นเมื่อพบปัญหาที่หาทางแก้ไขปัญหากลุ่มสาระคณิตศาสตร์อย่างภูมิใจในตัวลูกศิษย์ซึ่งประกอบไปด้วยเด็กชายก้องภพ รักนุ้ย เด็กชายอับดุลเลาะห์ หมีดอะดัมและเด็กหญิงนิตยา คำแป้น ครูที่ปรึกษา ๑. นายสตีร์กซ์ เปาะสุ ๒. นางสาวฮาซามิ ยาคอ ผลงานนักเรียนชั้นมัธยมตอนต้นได้ส่งเข้าประกวดในงานศิลปะหัตถกรรมนักเรียนครั้งที่ ๖๘ เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๑.ได้รับรางวัลสิ่งประดิษฐ์ สร้างความภาคภูมิใจให้นักเรียนและคณะครูตลอดถึงชุมชน สิ่งประดิษฐ์ทั้งหลายเหล่านี้พัฒนาต่อยอดต่อไปที่ประเทศไทยประกาศชัดเจนว่า การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ โรงเรียนก็สนองตอบนโยบายของรัฐบาลได้อย่างดีในระดับหนึ่ง ตัวแทนจากกลุ่มสาระคณิตศาสตร์กล่าวในที่สุดสอดคล้องกับการศึกษาของ

นางบัวทิพย์ เอี่ยมศิริ^{๑๓} กล่าวว่าในมุมมองของวิชากลุ่มคณิตศาสตร์เห็นว่า ทุก ๆ กระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองตอบความต้องการของชุมชนนั้น ชุมชน/สังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ ในการจัดทำหลักสูตรและจะได้ทำการศึกษาค้นคว้าต่อไปให้ตรงประเด็นมีความสอดคล้องกับวิถีชุมชนหลักสูตรต้องเสริมสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็งและสามารถส่งเสริมต่อยอดให้เกิดผลผลิตสนองตอบชุมชนให้ได้ ต้องสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เป็น ฟังแล้ว ต้องสร้างมิติทางความคิด ตรวจสอบถามสิ่งที่ยังไม่มีความชัดเจน เมื่อมีความมั่นใจแล้วก็สามารถบันทึกนำไปสู่กระบวนการผ่านการวิเคราะห์ และดำเนินการต่อไป วิชาคณิตศาสตร์อยู่ในชีวิตประจำวันของคนเราทุกคน การใช้จ่ายในชีวิตประจำวันคณิตศาสตร์ก็เข้าไปเกี่ยวข้องตลอดเวลา ในการนำหลัก STEM มาใช้บูรณาการกับทุกศาสตร์ก็จะเกิดผลดีต่อชุมชนประเทศชาติบ้านเมืองอย่างมหาศาล โครงการงานวิทยาศาสตร์ของสถาบันแห่งนี้ก็พยายามพัฒนาต่อยอดต่อไป ศาสตร์แห่งความจริงทั้ง ๔ ศาสตร์สามารถเชื่อมโยงและแก้ไขปัญหาในชีวิตจริงได้อย่างเต็มศักยภาพซึ่งเป็นกระบวนการสร้างผลผลิตใหม่

^{๑๓} อ่างแล้ว,นางบัวทิพย์ เอี่ยมศิริ, เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ๆ เพื่อสนองเจตนารมณ์ของชุมชนได้เป็นอย่างดี สมัยโบราณคณิตศาสตร์ก็เข้ามาเกี่ยวข้องในประเด็นของช่างปั้นหม้อ ต้องเอาดิน น้ำ ฟางข้าวหรือวัสดุอื่น นำไปอบความร้อนจากไฟหรือจากแสงอาทิตย์ เวลาเท่าไร ปัจจุบันก็เช่นเดียวกันแต่ได้เปลี่ยนวิธีการคิดการสร้างการออกแบบเป็นพัฒนาจากอดีตสู่ปัจจุบัน โลกเราเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาแต่ในความเปลี่ยนแปลงก็แฝงไปด้วยอันตราย โรงเรียนรัทภูมิวิทยาส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม,ศีลธรรม จัดให้มีการเรียนการสอน ธรรมศึกษาชั้นตรี โท เอก นิมนต์พระสงฆ์จากวัดใกล้ ๆ โรงเรียนมาทำการสอนหลักสูตรธรรมศึกษาทุกระดับชั้นเรียน ถ้าวิทยาศาสตร์เดินหน้าเร็วเกินไป ถ้าหากไม่มีคุณธรรมกำกับจะทำลายโลก ธรรมะในศาสนาเท่านั้นหยุดได้ ต้องทำให้วิทยาศาสตร์รับใช้สังคม/ชุมชน โรงเรียนเน้น “คุณธรรม” ความเป็นคนดีของเยาวชน/คน โลกนี้จึงจะมีความถาวรมั่นคงโรงเรียนพยายามเติมเต็มด้วยความเมตตา ดังพุทธพจน์ตรัสไว้ว่า “โลภ ปตมภิกขา เมตตา เมตตาเป็นเครื่องค้ำจุนโลก” โลกนี้ต้องอาศัยความเมตตา โลกจึงจะประสบความสำเร็จ ความผูกพันตลอดไปคุณครูบัวทิพย์ เอี่ยมศิริกล่าวในที่สุด สอดคล้องกับความคิดเห็นของ

เด็กชายพิศม สราศณี^{๔๔} ในมุมมองของตัวแทนนักเรียนโรงเรียนรัทภูมิวิทยาเห็นว่า กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองตอบความต้องการของชุมชนนั้น สิ่งสำคัญมากชุมชน/สังคมต้องมีส่วนร่วม กรณีตัวอย่างของโรงเรียนชุมชนมีส่วนร่วมอยู่เสมอ เมื่อความต้องการของชุมชนให้โรงเรียนเดินทางไปทางทิศทางใด ก็ต้องเข้ามาช่วยเหลือดูแล ซึ่งโรงเรียนรัทภูมิวิทยา เป็นที่ยอมรับของชุมชน มีหลักสูตรท้องถิ่นทำหลักการบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการจัดการศึกษาทวิศึกษาระหว่างวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสงขลา กับโรงเรียนรัทภูมิวิทยา เพื่อให้ตระหนักถึงการจัดการศึกษาร่วมหลักสูตรอาชีวะและมัธยมศึกษาและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาแก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยทั้งสองฝ่ายตกลงร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกัน เป็นข้อตกลงหรือ M.O.U ผู้อำนวยการลงนามร่วมมือกันพร้อมพยาน คือรองผู้อำนวยการทั้งสองสถาบันเป็นพยาน เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เปิดโอกาสสร้างเส้นทางชีวิตให้มัธยมศึกษาตอนปลายได้รับประกาศนียบัตร ๒ ใบ คือ ประกาศนียบัตรของมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและรับประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพ (ปวช.) สร้างความชัดเจนให้นักเรียนทุกคน การบูรณาการหลักสูตรสายสามัญกับหลักสูตรอาชีวะ สมความตั้งใจและปรารถนาของชุมชนตามที่ต้องการสอดคล้องกับทัศนคติของ

นางอำนวยการ ชินนัป^{๔๕} ในมุมมองของตัวแทนชุมชน/ผู้ปกครองของโรงเรียนรัทภูมิวิทยา กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองตอบชุมชนโรงเรียนได้ผ่านกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หลักสูตรท้องถิ่นได้บูรณาการกับหลักสูตรมัธยมศึกษา กับศาสตร์ทั้ง ๔ คือ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ ซึ่งโรงเรียนได้ศึกษาค้นคว้าอยู่อย่างต่อเนื่อง โครงการสิ่งประดิษฐ์ประเภททดลองอาทิ โครงการงานวิทยาศาสตร์ เรื่อง เปลือก

^{๔๔} อ่างแล้ว, เด็กชายพิศม สราศณี,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๔๕} อ่างแล้ว,นางอำนวยการ ชินนัป,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ผลไม้ชะลอการพุดของข้าวสุก ผลปรากฏว่าเมื่อนำทดลองแล้วเช่น เปลือกกล้วยน้ำว่าผสมกับน้ำเปล่า หุงข้าวสุกแล้วเก็บไว้ได้นานประมาณ ๓ วันกับ ๘ ชั่วโมงไม่ขึ้นเชื้อราไม่บูด กระทั่งโรงเรียนเป็นที่ ยอมรับของชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ การวิจัย/นวัตกรรมใหม่ มีประกาศนียบัตรรองรับ เป็นโรงเรียน วิจัยและนวัตกรรม สร้างความภาคภูมิใจให้ชุมชนและนักเรียน ตลอดคณะครูอาจารย์ผู้สอนและเป็น โรงเรียนต้นแบบได้เป็นอย่างดี ตัวแทนชุมชนกล่าวในที่สุด

สรุปว่า กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของชุมชน ชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรท้องถิ่นอันเป็นหลักสูตรในท้องถิ่นที่ต้องการพัฒนาให้เห็น อย่างจริงจัง โดยสามารถบูรณาการได้กับทุกศาสตร์แต่ศาสตร์ที่สำคัญคือ วิทยาศาสตร์,คณิตศาสตร์, วิศวกรรมศาสตร์,เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ คือเมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับหลักสูตรท้องถิ่นจึง นวัตกรรมสู่ชุมชน/สังคม โรงเรียนรัตภูมิวิทยา มีโครงการวิทยาศาสตร์ที่เป็นเชิงประจักษ์ อาทิ โครงการวิทยาศาสตร์ เรื่อง เปลือกผลไม้ชะลอการพุดของข้าวสุก โครงการวิทยาศาสตร์ เรื่องอุปกรณ์ สไลด์หัวหอม โครงการวิทยาศาสตร์ประเภทสิ่งประดิษฐ์ อาทิ โครงการวิทยาศาสตร์เรื่อง พืชสมุนไพร ทั้ง ๔ ชนิดปลูก ซึ่งได้ผ่านกระบวนการทดลองพิสูจน์ผลเป็นที่ยอมรับว่า ผลการศึกษา คือ ใบสะเดา ใบน้อยหน่า ใบขี้เหล็ก ใบกระเพราแดง สามารถจัดปลูกได้ดีตามลำดับ นี่คือนวัตกรรมที่เป็นของ การค้นคว้าของนักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยาจึงโรงเรียนที่สนองต่อชุมชน/สังคมและนโยบายของ รัฐบาลยุคไทยแลนด์ ๔ .๐ ได้อีกในระดับหนึ่ง

ส่วนที่ ๓ วัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ ศึกษากระบวนการวิเคราะห์รูปแบบสถานศึกษาและ กระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองต่อเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ นั้นรูปแบบ สถานศึกษาและกระบวนการในการวิเคราะห์หลักสูตรเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการพัฒนาการศึกษาของ ไทย หลักการสำคัญต้องตอบโจทย์ว่าเราต้องการอะไรให้ชัดเจน เมื่อต้องการรูปแบบใดแล้ว มา กำหนดระดับบุคคล ว่าบุคคลในสถานศึกษามีทักษะทางด้านใดมีความเชี่ยวชาญทางด้านใด เมื่อมีการ กำหนดตัวชี้วัดเราจะเดินถูกทางปัจจุบันรัฐบาลประกาศกำหนดชัดเจนว่าไทยแลนด์ ๔.๐ จะต้องตอบ โจทย์สังคมได้

นายกิตติภูมิ คงศรี^{๑๖} ในฐานะตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันและเลขานุการกรรมการ สถานศึกษาแห่งนี้ ในการวิเคราะห์รูปแบบสถานศึกษาขององค์ประกอบของสถานศึกษาต้องมีความพร้อม ด้วยสิ่งต่อไปนี้ คือ คน เงิน เครื่องจักร การบริหารจัดการ (Man Money Material Management) สิ่งแวดล้อมดี มีบรรยากาศที่สามารถจูงใจผู้เรียนให้เกิดพลังอยากรู้อยากเห็นอยากศึกษาอยากค้นหา ค้นคว้าต่อไปในสิ่งที่อยากรู้อยากเห็น อาคารสถานที่ อุปกรณ์สนับสนุน ครุมืออาชีพ มีองค์ความรู้ตรง สาขาวิชา ชุมชนมีส่วนร่วม ในส่วนประเด็นของหลักสูตรสามารถยืดหยุ่นได้บูรณาการกับหลักสูตร ท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี การบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่นที่โรงเรียนสร้างขึ้น โรงเรียนสามารถสร้าง

^{๑๖} อ่างแล้ว,นายกิตติภูมิ คงศรี,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

หลักสูตร อาทิ หลักสูตรโครงการวิทยาศาสตร์ เรื่องเปลือกผลไม้ชะลอการบูดของข้าวสุกพัฒนาเป็นหลักสูตรให้ทุกคนได้เรียนรู้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เสริมสร้างให้นักเรียนสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งขณะนี้ โรงเรียนได้สร้างนวัตกรรมด้วยการศึกษาค้นคว้า และพัฒนาต่อยอดของโครงการต่อไปดังที่กล่าวแล้ว ในสภาพความเป็นจริงโรงเรียนรัถภูมิวิทยา ได้รับประกาศนียบัตรรับรองคุณภาพในการพัฒนานวัตกรรม/สร้างนวัตกรรมได้รับรางวัลชนะเลิศ ระดับสถานศึกษาการนำเสนองานวิจัย/นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโรงเรียนในฝันระดับเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๗ ณ โรงแรมวีว่า อำเภอเมือง จังหวัดสงขลาให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ ลงนามประกาศโดย นายศลใจ วิบูลกิจ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต ๑๖ ผู้อำนวยการกล่าวในที่สุดสอดคล้องกับการศึกษาของ

นางวิมล พรหมโพธิ์^{๑๗} กล่าวว่ารูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ นั้น สถานศึกษานั้นต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมให้ถือว่าชุมชนมีส่วนสำคัญในการบริหารสถานศึกษา สิ่งแวดล้อมดี ทั้งภายในภายนอกสถานศึกษา อาคารเรียน อุปกรณ์สนับสนุน ครุมืออาชีพ มีความพร้อมสมบูรณ์แบบ ในประเด็นของสิ่งแวดล้อมบรรยากาศใจให้น่าเรียน มลภาวะต่ำ บุคลากรครู/นักเรียน พุดจาไพเราะ เน้นคุณธรรมเต็มเต็มด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อาทิ นาคีล ๕ มาประยุกต์ใช้ให้ทุกคนมีความเข้าใจไม่ใช่เพียงสักว่าอ่านทำความเข้าใจแต่เนื้อหาสาระ ควรมองให้ลึกพยายามเน้นให้นักเรียนวิเคราะห์ วิจัย วิชานเป็น อรรถปริวรรต ตีความให้ออกบอกชีวิตของคนเราให้ได้ อาทิ ข้อที่ ๑ ปาณาติปาตา เวระมะณี เว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตและต้องบอกโทษของฆ่าสัตว์ตัดชีวิตเป็นบาปเป็นโทษ ตกนรกได้รับความทุกข์ทรมาน ข้อ ๒ อทินนาทานา เวระมะณี เว้นจากการขโมยถือเอาสิ่งของของเขามีได้ออนุญาต/ให้ มีโทษทั้งทางกฎหมายและทางศีลธรรม ข้อที่ ๓ กาเมสุมิจฉา จาราเวระมะณี เว้นจากการประพฤติผิดในกามมีโทษทั้งทางกฎหมายและศีลธรรมเป็นบาปเป็นโทษตกนรก มีความเดือดร้อน ข้อที่ ๔ มุสาวาทา เวระมะณี เว้นจากการกล่าวคำไม่จริง/คำเท็จ เป็นโทษทางวาจา เป็นบาปตกนรก ข้อที่ ๕ สุราเมระยะมัชชะปะมา ทัชชานาเวระมะณี เว้นจากเสพติด/ดื่มเครื่องดื่มของมีนเมา ของทำให้มีนเมา อาทิ ยาเสพติดทั้งหลาย อาทิ ยาบ้า ยาฆ่า ผื่น เฮโรอิน บุหรี่ หรือสิ่งเสพติดทั้งหลายที่เสพแล้วมีความประมาทตทอนกำลังกายกำลังใจ นอกจากนี้ต้องสร้างหลักเมตตาธรรม อย่างพระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า “โลโกปตถมภิกา เมตตา เมตตาเป็นเครื่องค้ำจุนโลก” เราเริ่มต้นที่ครอบครัว โรงเรียน/สถานศึกษา สถานที่ทำงาน การพัฒนาคนมีความยุ่งยากมากกว่าพัฒนาสิ่งอื่นใด ที่โรงเรียนรัถภูมิวิทยามีการประชุมกันอย่างเนื่องนิตย์ตามหลักสารานียธรรม ๖ ประการ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันก่อนจะมอบหมายงาน ติดตามงาน ประเมินผลของงาน รายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบและ ก่อนจะทำการสอนในทุกรายวิชาต้องเน้นสอนประเด็นหลักธรรมนำชีวิตเรื่องครองตน ครองงาน สอนให้มีความ

^{๑๗} อ่างแล้ว, นางวิมล พรหมโพธิ์, เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

เมตตา เป็นนโยบายของโรงเรียน มีการวัดผลประเมินการเรียนรู้ ธรรมชาติศึกษาชั้นตรี โท เอก ทุก ๆ ปี เป็นประจำ หลักสูตรที่สามารถบูรณาการได้กับทุกศาสตร์นั้นสามารถตรงกับความต้องการและตอบ โจทย์ของสังคม/ชุมชน/ตลาดแรงงานได้ ถ้าจบการศึกษาไปแล้วไม่มีความสามารถอย่างแท้จริงก็ไม่สามารถตอบโจทย์ไทยแลนด์ ๔.๐ ได้ แปลว่าว่างเปล่าเป็นศูนย์ หัวฝ่ายวิชาการกล่าวในที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ

นางอรรรณ พานิช^{๔๘} กล่าวว่ารูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่ สมองเจตนาธรรมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ นั้น สถานศึกษานั้นต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมให้ถือว่า ชุมชนมีส่วนสำคัญในการบริหารสถานศึกษา สิ่งแวดล้อมดี ทั้งภายในภายนอกสถานศึกษา อาคาร เรียง อุปกรณ์สนับสนุน ครูมีอาชีพ มีความพร้อมสมบูรณ์แบบ ในประเด็นของสิ่งแวดล้อม บรรยากาศจิตใจให้น่าเรียน มลภาวะต่ำ บุคลากรครู/นักเรียน พุดจาไพเราะ เน้นคุณธรรมเต็มเต็มด้วย หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ในประเด็นหลักสูตรที่สมองเจตนาธรรมณ์ของชุมชนต้องบูรณาการ สามารถประยุกต์ใช้ร่วมกันได้ ภูมิปัญญากับหลักสูตรแกนกลาง เน้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ ครูต้อง ป้อนคำถาม อย่าเน้นการสอนแบบบอกเล่า การบอกเล่าได้ผลน้อยความเข้าใจยังไม่ตรงประเด็น เน้น การฟังนำวิเคราะห์ไปสู่การคิด การคำถามแล้วสามารถตอบโจทย์ได้ แก้ปัญหาได้ นวัตกรรมที่สร้างขึ้น ต้องทรงพลังด้วยความสมบูรณ์ทั้งวัตถุและเนื้อหาได้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติเข้าใจง่ายปฏิบัติได้ง่ายไม่ ซับซ้อนมากนัก ครูต้องเปิดกว้างให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะหลักสูตร ท้องถิ่นให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน ส่งเสริมให้ประกอบอาชีพอิสระที่มีอยู่ในชุมชน อาทิ อาชีพเกษตรกร พัฒนาอย่างไรให้เกิดนวัตกรรมที่ทำให้เพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น อาทิผลผลิตในการ ทำนาได้ข้าวสาร ๒๐ ถึง:ไร่ ต้องทำให้ได้ ๒๕-๓๐ ถึง:ไร่ ต้องสร้างวิคิด วิธีทำให้สอดคล้องกับสภาพ วิธีเปลี่ยนผันไปสู่นวัตกรรมใหม่ในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ได้มูลค่าได้ราคา หัวหน้ากลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ กล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ

นางสุพรรณิ เจริญมาก^{๔๙} กล่าวว่ารูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์ หลักสูตรที่สมองเจตนาธรรมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ นั้น สถานศึกษานั้นต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วม ให้ถือว่าชุมชนมีส่วนสำคัญในการบริหารสถานศึกษา สิ่งแวดล้อมดี ทั้งภายในภายนอกสถานศึกษา อาคารเรียน อุปกรณ์สนับสนุน ครูมีอาชีพ มีความพร้อมสมบูรณ์แบบ ในประเด็นของสิ่งแวดล้อม บรรยากาศจิตใจให้น่าอยู่น่าเรียน มลภาวะต่ำ บุคลากรครู/นักเรียน พุดจาไพเราะ เน้นคุณธรรมเต็ม เต็มด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ทางโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนสอบธรรมชาติศึกษาชั้นตรี โท เอก เป็นประจำปีซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันอย่างหนึ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้วิถีชีวิตในการอยู่ร่วมกันกับ บุคคลอื่น ในสังคม การเสียสละ การมีเมตตา ต่อเพื่อนมนุษย์ ลดละเลิกอบายมุขทุกอย่างที่เป็นเสี้ยน

^{๔๘} อ้างแล้ว,นางอรรรณ พานิช,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๔๙} อ้างแล้ว,นางสุพรรณิ เจริญมาก,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

หนามการดำเนินชีวิต การบูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นจากคนในชุมชนที่มีความรู้ความสามารถที่เป็นศูนย์รวมแห่งองค์ความรู้เข้ามาประยุกต์ใช้ต่อยอดพัฒนาการเป็นวิชาชีพในชุมชนตรงกับเจตนารมณ์ของชุมชน แนวทางการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนรัตภูมิวิทยาใช้นโยบายเชิงรุก นำโรงเรียนเข้าสู่ชุมชนนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียนอันเป็นยุทธศาสตร์หนึ่ง ครูที่ปรึกษาและคณะครูต้องออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนใช้เวลาวันเสาร์-อาทิตย์ เพื่อประสานสัมพันธ์เข้าถึงและเข้าใจ ตัวชีวิตของความสำเร็จนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และ ๔ ครบชั้นเรียน นักเรียนมีแหล่งเรียนรู้/สถานศึกษาในการศึกษาต่อ ๑๐๐ % จุดดี เป็นโรงเรียนประจำอำเภอ มีชุมชนเข้มแข็งชุมชนให้ความร่วมมือกับโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ หลักสูตรก็สนองตอบเจตนารมณ์ของชุมชน ตามยุคไทยแลนด์ ๔.๐ หัวหน้ากลุ่มสาระวิชาชีพกล่าวในที่สุดสอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นายสมน โส่น้อย^{๑๐๐} กล่าวว่ารูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ นั้น สถานศึกษานั้นต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมให้ถือว่าชุมชนมีส่วนสำคัญในการบริหารสถานศึกษา สิ่งแวดล้อมดี ทั้งภายในภายนอกสถานศึกษา อาคารเรียน อุปกรณ์สนับสนุน ครูมืออาชีพ มีความพร้อมสมบูรณ์แบบ ในประเด็นของสิ่งแวดล้อมบรรยากาศใจให้น่าอยู่น่าเรียน มลภาวะต่ำ บุคลากรครู/นักเรียน พุดจาไพเราะ เน้นคุณธรรมเติมเต็มด้วยหลักธรรมทางศาสนาในส่วนหลักสูตรสนองตอบเจตนารมณ์ของชุมชนหลักสูตรท้องถิ่นที่ต้องบูรณาการกับศาสตร์อื่น ๆ เพื่อให้ได้นวัตกรรมใหม่ ๆ ภูมิปัญญาชาวบ้าน/ปราชญ์ชาวบ้านในประเด็นนี้โรงเรียนควรสนับสนุนส่งเสริมเป็นการอนุรักษ์รักษาประเพณีวัฒนธรรม มรดกอันล้ำค่าของชุมชน อาทิ หนังตะลุง/มโนราห์ เครื่องจักรสานด้านเกษตรกรรมต่อยอดอย่างไร ให้สิ่งประดิษฐ์เหล่านี้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น รูปหนังตะลุง,เครื่องรามโนราห์ หรือสิ่งทอในชุมชน แปรให้เป็นมูลค่าเพิ่มขึ้นในสิ่งเหล่านี้เป็นสินค้าชุมชน สร้างตลาดชุมชน มีการจำหน่ายในตลาดชุมชนเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนและสิ่งเหล่านี้จะคงอยู่ตลอดไป ความคิดเห็นของกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์สอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นางศิริพร เหมทิม^{๑๐๑} กล่าวว่ารูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ นั้น สถานศึกษานั้นต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมให้ถือว่าชุมชนมีส่วนสำคัญในการบริหารสถานศึกษา สิ่งแวดล้อมดี ทั้งภายในภายนอกสถานศึกษา อาคารเรียน อุปกรณ์สนับสนุน ครูมืออาชีพ มีความพร้อมสมบูรณ์แบบ ในประเด็นของสิ่งแวดล้อมบรรยากาศใจให้น่าอยู่น่าเรียน มลภาวะต่ำ บุคลากรครู/นักเรียน พุดจาไพเราะ เน้นคุณธรรมเติมเต็มด้วยหลักธรรมทางศาสนาในส่วนหลักสูตรสนองตอบเจตนารมณ์ของชุมชนหลักสูตรท้องถิ่นที่ต้องบูรณาการกับศาสตร์อื่น ๆ เพื่อต่อยอดให้เป็นนวัตกรรมที่มีมูลค่าราคาเพิ่มขึ้น ในท้องถิ่นอำเภอรัตภูมิมีหลากหลายแต่ขาดการประชาสัมพันธ์การกระจายข่าวไม่ค่อยประสบความสำเร็จเพราะไม่ทำอย่าง

^{๑๐๐} อ่างแล้ว,นายสมน โส่น้อย,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๐๑} อ่างแล้ว, นางศิริพร เหมทิม,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ต่อเนื่องเหตุผลคือ ทุนในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งเกือบจะไม่มิงงบประมาณในส่วนนี้ ทุกภาคส่วนในโรงเรียนต้องระดมสมอง (Brain storming) ใช้ความคิดนำความรู้ใหม่ ๆ ไปเผยแพร่ไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น การบริหารปัจจุบันต้องใช้นโยบายเชิงรุก เข้าหาชุมชนนำโรงเรียนไปสู่ชุมชน นำชุมชนเข้าสู่โรงเรียนโดยครูที่ปรึกษาจะออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนเพื่อต้องการให้เข้าถึงและเข้าใจ ในการติดตามประเมินผลงาน ความเป็นอยู่ของนักเรียน ถ้ามีปัญหาจะหาทางแก้ไขเยียวยาตามกระบวนการหลักการทำงานของโรงเรียนจะไม่ทอดทิ้งนักเรียนคนใดคนหนึ่งไว้ข้างหลังต้องก้าวเดินไปพร้อม ๆ กันจุดเด่นของสถานการศึกษาแห่งนี้ ชุมชนให้ความร่วมมือในการบริหารการศึกษา ครูกลุ่มคณิตศาสตร์ สอดคล้องกับการศึกษาของ

นางสาวจินดา รัศมี^{๑๐๒} กล่าวว่ารูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ นั้น สถานศึกษานั้นต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมให้ถือว่าชุมชนมีส่วนสำคัญในการบริหารสถานศึกษา สิ่งแวดล้อมดี ทั้งภายในภายนอกสถานศึกษา อาคารเรียน อุปกรณ์สนับสนุน ครูมืออาชีพ มีความพร้อมสมบูรณ์แบบ ในประเด็นของสิ่งแวดล้อม บรรยากาศจิตใจให้น่าอยู่น่าเรียน มลภาวะต่ำ บุคลากรครู/นักเรียน พุดจาไพเราะ เน้นคุณธรรมเติมเต็มด้วยหลักธรรมทางศาสนาในส่วนหลักสูตรสนองตอบเจตนารมณ์ของชุมชนหลักสูตรท้องถิ่นที่ต้องบูรณาการกับศาสตร์อื่น ๆ เพื่อต่อยอดให้เป็นนวัตกรรมที่มีมูลค่าราคาเพิ่มขึ้น ซึ่งหลาย ๆ โครงการด้านต่าง อาทิ โครงการส่งเสริมการกีฬาความสามารถของนักเรียน ขอประเภทไหนก็จะมุ่งเป้าไปประเภทนั้น กรณีตัวอย่างนักกีฬาฟุตบอลของประเทศบราซิล สามารถส่งออกประกวดเงินในต่างประเทศเข้าประเทศปีละหลายร้อยล้าน/พันล้าน ส่งผลให้ประเทศบราซิลมีรายได้เข้าประเทศจำนวนมหาศาล ดนตรี ก็เช่นเดียวกันถ้าหากนักเรียนมีความสนใจชอบก็ควรส่งเสริม แต่ทุกอย่างนั้นต้องมีระเบียบและวินัยในตนเองและวินัยต่อสถาบัน แบบนี้ก็เป็นผลผลิตอีกอย่างหนึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นการศึกษาของ

นางบัวทิพย์ เอี่ยมศิริ^{๑๐๓} กล่าวว่ารูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ นั้น สถานศึกษานั้นชุมชนมีส่วนร่วมให้ถือว่าชุมชนมีส่วนสำคัญในการบริหารสถานศึกษา สิ่งแวดล้อมดี ทั้งภายในภายนอกสถานศึกษา อาคารเรียน อุปกรณ์สนับสนุน ครูมืออาชีพ มีความพร้อมสมบูรณ์แบบ ในประเด็นของสิ่งแวดล้อม บรรยากาศจิตใจให้น่าอยู่น่าเรียน มลภาวะต่ำ บุคลากรครู/นักเรียน พุดจาไพเราะ ที่เรียกว่า “ปียวา” คำกล่าวที่อ่อนหวาน เน้นคุณธรรมเติมเต็มด้วยหลักธรรมทางศาสนา โรงเรียนรัตภูมิวิทยา เป็นโรงเรียนส่งเสริมคุณธรรม มีการสอบวัดธรรมศึกษาชั้นตรี โท เอก เป็นประจำปี อย่างน้อยหลักธรรมที่ได้เรียนรู้ไปกระตุ้นเตือนสติ สัมผัสปัญญา ให้รู้สำนึกในมโนธรรม รู้บุญคุณของผู้มีพระคุณ โรงเรียนจัด

^{๑๐๒} อ้างแล้ว,นางสาวจินดา รัศมี,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๐๓} อ้างแล้ว,นางบัวทิพย์ เอี่ยมศิริ,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

กิจกรรมไหว้ครู เพื่อให้ทุกคนแสดงออกทั้งทางกาย วาจาและใจต่อครูผู้สอน บุรพาจารย์ทุกคนอบรมสั่งสอนให้ตั้งอยู่ในองค์แห่งความดีละเว้นชั่ว ประพฤติดีและต้องแสดงออกถึง ความกตัญญู กตเวทิตา พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “นิมิตต์ สาธุ รูปานํ กตญู กตเวทิตา ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี” ในการสร้างนวัตกรรมทุกชิ้นอันต้องมีธรรมะกำกับจิตใจผู้สร้าง นักวิทยาศาสตร์ ศาสตราจารย์ ดร. อันเบิร์ต ไอสไตน์ กล่าวว่า “วิทยาศาสตร์ถ้าขาดศาสนากำกับเหมือนคนขาเป๋” ต้องให้วิทยาศาสตร์รับใช้สังคม อย่าให้วิทยาศาสตร์ทำลายโลก กรณีศึกษา: สงครามโลกครั้งที่ ๒ ในส่วนหลักสูตรสนองตอบเจตนารมณ์ของชุมชน หลักสูตรท้องถิ่นที่ได้บูรณาการกับศาสตร์อื่น ๆ เพื่อต่อยอดให้เป็นนวัตกรรมที่มีมูลค่าราคาเพิ่มขึ้น ซึ่งหลาย ๆ โครงการด้านต่าง อาทิ โครงการวิทยาศาสตร์เรื่องเปลือกผลไม้ชะลอการบูดของข้าวสุกของโรงเรียนได้ผ่านการทดลองแล้วผลปรากฏว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง ทำให้งานวิจัยชิ้นนี้ได้ผลักดันต่อยอดให้เกิดประโยชน์กับสังคมชุมชนต่อไป กลุ่มสาระคณิตศาสตร์กล่าวในที่สุดสอดคล้องกับความคิดเห็นของ

เด็กชายพศิน ศราสนี^{๑๐๔} ในมุมมองของตัวแทนนักเรียนเห็นว่า สถานศึกษาแห่งนี้ได้รับความไว้วางใจจากชุมชนเป็นอย่างดี ตัวชี้วัดในแต่ละปีมีนักเรียนเข้ามาสมัครเรียนเป็นจำนวนมาก รูปแบบสถานศึกษามีระบบโครงสร้างที่ชัดเจน บรรยากาศสิ่งแวดล้อมทั้งหลายซึ่งเป็นองค์ประกอบของการเรียนรู้ก็สามารถจูงใจให้นักเรียนตั้งใจที่จะเรียนตั้งใจที่จะรู้ในวิชาเหล่านั้นที่ครูผู้สอนนำมาถ่ายทอดสู่นักเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบการ อุปกรณ์สนับสนุน ครูก็มีเครื่องมืออาชีพตรงตามวัตถุประสงค์ทุกสาระวิชา ที่สำคัญเน้นด้านคุณธรรมสร้างธรรมาภิบาล มีประชาธิปไตย ในส่วนประเด็นของหลักสูตรทางโรงเรียนก็หลักสูตรท้องถิ่นมาบูรณาการกับวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี มีผลงานชิ้นประจักษ์แก่สายตาของชุมชน โรงเรียนสนองตอบนโยบายของรัฐบาล ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ได้ตรงประเด็นเป็นโรงเรียนต้นแบบที่โรงเรียนอื่นเข้ามาศึกษาดูงานเช่น โครงการวิทยาศาสตร์ สอดคล้องกับความคิดเห็นของ

นางอำนวยการ ชินนัป^{๑๐๕} ในฐานะตัวแทนชุมชน/ผู้ปกครองแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนตระหนักในรูปแบบของสถานศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนมีโครงสร้างของการบริหารจัดการที่ชัดเจน มีป้ายประกาศบอกชื่อผู้รับผิดชอบในส่วนไหนของสถานศึกษาในแต่ละฝ่ายงานวางไว้ในที่เหมาะสม ผู้ปกครองสามารถติดต่อประสานงานกับสถาบันได้สะดวกและง่ายแม้แต่สอบถามบุคคลภายในก็สามารถตอบได้อย่างชัดเจนติดต่อกับใครตรงไหน ส่วนบรรยากาศก็มีอบอุ่น สิ่งแวดล้อมดี อาคารสถานที่ อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนก็มีความพร้อม โรงเรียนเน้นคุณธรรม สร้างธรรมาภิบาลในเชิงประจักษ์ให้นักเรียน เมื่อนักเรียนสามารถเรียนจากสถานศึกษาไปแล้วไปประกอบอาชีพ/เรียนต่อในสถาบันที่สูงขึ้นก็จะไม่ทุจริตต่อหน้าที่การงาน มีมโนสำนึกที่ดีๆมาสู่ตนเองและสังคม สังคมไทยขณะนี้

^{๑๐๔} อ้างแล้ว,เด็กชายพศิน ศราสนี,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๐๕} อ้างแล้ว,นางอำนวยการ ชินนัป,เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

เวลานี้ขาดคนดีมาก สื่อวารสารต่างๆเสนอข่าวรายวันทุกวันเห็นแต่ข่าวร้ายๆทั้งนั้น ยาเสพติดบ้าง ทำลายฆ่าพ่อแม่บ้าง ปล้นฆ่าชิงทรัพย์ทำลายตนเองทำลายครอบครัวทำลายสังคมและสถาบันทั้งนั้น ต้องการเห็นสื่อวารสารหนังสือพิมพ์โทรทัศน์หรือเสนอข่าวคนดีๆให้ต่อเนื่อง สังคมจะได้มองบ้านเราน่าอยู่น่าอาศัยสยามเมืองยิ้มจริงๆมิใช่โหดเหี้ยมและเป็นเมืองพระพุทธศาสนา ในส่วนหลักสูตรในประเด็นของหลักสูตรท้องถิ่นก็สามารถนำบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆ เกิดเป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคม/ชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ต้องการและสนองตอบโจทย์ให้รัฐบาลได้เป็นอย่างดี ตัวแทนชุมชนกล่าวในที่สุด

สรุปว่า รูปแบบสถานศึกษาที่สนองตอบเจตนารมณ์สร้างความพึงพอใจให้ชุมชน เป็นโรงเรียนที่มีรูปแบบโครงสร้างในการบริหารที่ชัดเจน มีฝ่ายงาน กลุ่มงานแบ่งแยกหน้าที่กันรับผิดชอบที่ปรากฏชัด มีป้ายประกาศบอกสถานะตำแหน่งของแต่ละบุคคลว่าบุคคลได้รับผิดชอบส่วนไหนขององค์กรสามารถประสานสัมพันธ์ได้โดยสะดวก มีสิ่งแวดล้อมดีสร้างบรรยากาศแรงจูงใจให้นักเรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีการส่งเสริมสร้างธรรมาภิบาล ให้นักเรียนมีประชาธิปไตย เห็นผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งเสียสละ อ่อนน้อมถ่อมตนพูดจาไพเราะมีการปฏิสัมพันธ์ดี สร้างมโนสำนึกดีชี้โทษของความไม่ดีให้เห็นเป็นรูปธรรมให้แสดงออกถึงความกตัญญูกตเวทิต่อผู้มีพระคุณมีบิดามารดาครูอาจารย์ ในประเด็นด้านวิชาการมีการส่งเสริมให้นักเรียนและครูสร้างผลงานทางด้านวิชาการและผ่านกระบวนการไปสู่โครงการวิทยาศาสตร์ มีนวัตกรรมออกสู่สายตาของชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่องและเป็นโรงเรียนต้นแบบให้สถาบันอื่นได้ สนองตอบนโยบายของรัฐบาลและชุมชนในไทยแลนด์ ๔.๐

ผลจากการดำเนินงานการวิจัยปรากฏว่าสถานศึกษาทั้ง ๔ โรงเรียนสนองตอบนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ และสนองตอบความต้องการของชุมชน/สังคมได้เป็นอย่างดี การบริหารจัดการเรียนการสอนคณะผู้บริหารทั้ง ๔ โรงเรียนมีประสิทธิภาพในการทำงานสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปกครองนำลูกหลานเข้ามาเรียนต่อในระดับมัธยมต้นและมีขยับมาเป็นจำนวนมากเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพร้อมเพรียงของหมู่คณะทำให้เกิดความสามัคคีนำสถาบันไปสู่เป้าหมายสนองตอบชุมชนและรองรับนโยบายในการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ในเชิงวิชาการได้พัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้หลัก STEM ศึกษาบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นจนเป็นผลงานในเชิงประจักษ์ อาทิ โรงเรียนสะเดาพรรคชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ ได้จัดสร้างหุ่นยนต์กวาดขยะ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) จัดสร้างหุ่นยนต์เก็บกระป๋อง โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ จัดตั้งธนาคารขยะ รับฝากขยะแปลงขยะให้เป็นมูลค่าจากสิ่งปฏิกูลทั้งหลายกลายมาเป็นมูลค่าสร้างราคาสร้างรายได้ให้กับเรียน โรงเรียนนี้ “ขยะเป็นศูนย์” ส่วนโรงเรียนรัตภูมิวิทยาได้รับประกาศนียบัตร โรงเรียนนวัตกรรม/งานวิจัย มีโครงการวิทยาศาสตร์เรื่องเปลือกผลไม้ชะลอการบูดของข้าวสุก ซึ่งผลพิสูจน์สามารถเก็บข้าวสุกไว้ได้นาน ๓ วัน กับ ๘ ชั่วโมง โดยใช้เปลือกกล้วยน้ำว้าผสมกับน้ำเปล่านำไปหุงข้าววนนอกจากยังมีเปลือกผลไม้อื่นๆผลพิสูจน์ อาทิ เปลือกเงาะ มะละกอ เป็น

ต้นสามารถเก็บข้าวสุกไว้ได้นานตามลำดับ และโรงเรียนจะต่อยอด โดยจะพัฒนาผ่านกระบวนการหลักของสะเต็มศึกษาต่อไป ให้เกิดเป็นเครื่องมือช่วยเหลือในการทำงานให้มีประสิทธิภาพจะขยายผลให้เป็นสิ่งมีมูลค่าในท้องตลาดต่อไปเป็นการสนองตอบชุมชน/สังคมและรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยของรัฐบาลยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ส่งผลให้เศรษฐกิจ มีความมั่นคงและยั่งยืนตามลำดับ นอกจากนี้ได้น้อมนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีสติ สัมปชัญญะอย่างรู้เท่ารู้ทันไม่ประมาทมีการสมาทานศีล ๕ มีความกตัญญูทวาทิต่อบุพการีต่อผู้มีพระคุณต่อสถาบันชาติศาสนาพระมหากษัตริย์

การศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Methods Research) ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ๔ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียน ชรรค์ชัยกัมพลานนท์นุสรณ์ โรงเรียนเรียนรต์ภูมิวิทยา โรงเรียนเทศบาล ๑ (เองเสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในจังหวัดสงขลาจำนวน ๑๐๐ คนผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

๔.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ ๒ ระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐

ส่วนที่ ๓ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ จำแนก ตามข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ ๔ ข้อมูลทั่วไปส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐

๔.๒.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังนี้

N	แทน	จำนวนตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ F-Distribution
t	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ t-test

SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees Freedom)
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R ^๒	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ของตัวชี้วัด
R change	แทน	ประสิทธิภาพการทำนายที่เพิ่มขึ้นเมื่อเพิ่มตัวแปรอิสระเข้าไป
p - value	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)

๔.๒.๒ ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ และอาชีพ

ตาราง ๔.๑ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=๑๐๐)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๒๑	๒๑.๐๐
หญิง	๗๙	๗๙.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐
อายุ		
ต่ำกว่า ๑๖ ปี	๔	๔.๐๐
๑๘ - ๒๐ ปี	๒	๒.๐๐
๒๑ - ๒๕ ปี	๖	๖.๐๐
๒๖ - ๓๐ ปี	๓	๓.๐๐

๓๑ - ๓๕ ปี	๑๗	๑๗.๐๐
๓๖ - ๖๐ ปี	๖๘	๖๘.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐
อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	๑๐	๑๐.๐๐
ข้าราชการครู	๘๓	๘๓.๐๐
ครูโรงเรียนเอกชน	๓	๓.๐๐
พนักงานราชการ	๔	๔.๐๐
รวม	๑๐๐	๑๐๐.๐๐

ตาราง ๔.๑ เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๐๐ ส่วนเพศชาย จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๐๐ อายุพบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๓๖ - ๖๐ ปี จำนวน ๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๐๐ รองลงมาคืออายุระหว่าง ๓๑ - ๓๕ ปี จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๐๐ อายุระหว่าง ๒๑ - ๒๕ ปีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๐ อายุต่ำกว่า ๑๖ ปีจำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๐ อายุระหว่าง ๒๖ - ๓๐ ปี จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๐ และอายุระหว่าง ๑๘ - ๒๐ ปีจำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๐ อาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการครูจำนวน ๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๐๐ รองลงมาคือ นักเรียน/นักศึกษาจำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๐ อาชีพพนักงานราชการ จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๐ และอาชีพครูโรงเรียนเอกชนจำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๐ และ

ส่วนที่ ๒ ระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐

ตาราง ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐

รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐	χ ^๒	S.D.	ระดับความคิดเห็น
๑. ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของ	๔.๒๖	๐.๖๘	มากที่สุด

ชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐			
๒. ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการพึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐	๔.๑๖	๐.๖๙	มาก
๓. ด้านการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบชุมชนรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐	๔.๒๔	๐.๖๖	มากที่สุด
๔. ด้านตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรับรองนโยบายการพัฒนายุคไทยแลนด์ ๔.๐	๔.๑๘	๐.๖๙	มาก
โดยรวม	๔.๒๑	๐.๖๘	มากที่สุด

จากตาราง ๔.๒ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

($\bar{X}$ = ๔.๒๑, S.D. = ๐.๖๘) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ($\bar{X}$ = ๔.๒๖, S.D. = ๐.๖๘) รองลงมาคือ ด้านการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบชุมชนรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ($\bar{X}$ = ๔.๒๔, S.D. = ๐.๖๖) และด้านตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรับรองนโยบายการพัฒนายุคไทยแลนด์ ๔.๐ ($\bar{X}$ = ๔.๑๘, S.D. = ๐.๖๙) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการพึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ($\bar{X}$ = ๔.๑๖, S.D. = ๐.๖๙)

ตาราง ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ในด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
---	-----------	------	----------------------

ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐			
๑. ปัญหาการศึกษาของโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดอุปกรณ์สนับสนุน การเติบโตจึงไม่เท่าเทียมกันอย่างทั่วถึง	๔.๔๘	๐.๕๕	มากที่สุด
๒. ผู้เรียนผู้สอนต้องพร้อมตอบโจทย์ชุมชนได้ กรณี ศักยภาพ ผู้เรียน ผู้สอนไม่สามารถนำผู้เรียนไปไม่ถึงความหวังความฝันได้	๔.๔๙	๐.๕๕	มากที่สุด
๓. หลักสูตรการศึกษาในปัจจุบันไม่สามารถสะท้อนความต้องการของท้องถิ่นได้ ในด้านการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, เทคโนโลยีและวิศวกรรมศาสตร์	๔.๔๓	๐.๕๙	มากที่สุด
๔. วิชา คอมพิวเตอร์ควรเป็นวิชาหลักมิใช่ส่วนหนึ่งของวิชา เทคโนโลยี	๔.๐๖	๐.๘๐	มาก
๕. ภาษาเป็นกุญแจหลักในไขประตูไปสู่การประกอบอาชีพ ต่าง ๆ สร้างความมั่นคงและยั่งยืนได้	๔.๑๗	๐.๖๙	มาก
๖. การบริหารจัดการเรียนการสอนด้านภาษาต่างประเทศยังไม่สามารถตอบโจทย์ของสังคมได้	๓.๙๗	๐.๙๐	มาก
๗. กระบวนการเรียนการสอนต้องกำหนดให้ผู้เรียนมีความรู้สึก ร่วมรับผิดชอบต่อสังคม ผู้เรียนต้องมีพื้นฐานมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์	๔.๐๖	๐.๗๓	มาก
๘. ผู้เรียนต้องเห็นคุณค่าของตนเองมีวินัยในการปฏิบัติตนตาม หลักคุณธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น ๆ	๔.๒๖	๐.๖๔	มากที่สุด
๙. ยึดมั่นในหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีความสามารถในการ สื่อสารการคิดแก้ไขปัญหาและมีทักษะชีวิตมีจิตสำนึกในความ เป็นไทย	๔.๒๖	๐.๗๔	มากที่สุด
๑๐. กระบวนการเรียนการสอนล้มเหลว,เศรษฐกิจล้มเหลว, การเมืองล้มเหลว, สังคมล้มเหลว,หรือทุก ๆ ปัญหา ต่างก็โทษ การบริหารจัดการศึกษา	๔.๔๔	๐.๕๗	มากที่สุด

โดยรวม	๔.๒๖	๐.๖๘	มากที่สุด
--------	------	------	-----------

จากตาราง ๔.๓ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=๔.๒๖$, S.D.= ๐.๖๘) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้เรียนผู้สอนต้องพร้อมตอบโจทย์ชุมชนได้ กรณีศักยภาพผู้เรียน ผู้สอนไม่สามารถนำผู้เรียนไปไม่ถึงความหวังความฝันได้พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ($\bar{X}=๔.๔๙$, S.D.= ๐.๕๕) รองลงมาคือปัญหาการศึกษาของโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดอุปกรณ์สนับสนุนการเติบโตจึงไม่เท่าเทียมกันอย่างทั่วถึง ($\bar{X}=๔.๔๘$, S.D.= ๐.๕๕) กระบวนการเรียนการสอนล้มเหลว, เศรษฐกิจล้มเหลว, การเมืองล้มเหลว, สังคมล้มเหลว, หรือทุก ๆ ปัญหา ต่างก็โทษการบริหารจัดการศึกษา ($\bar{X}=๔.๔๔$, S.D.= ๐.๕๗) และหลักสูตรการศึกษาในปัจจุบันไม่สามารถสะท้อนความต้องการของท้องถิ่นได้ ในด้านการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, เทคโนโลยีและวิศวกรรมศาสตร์ ($\bar{X}=๔.๔๓$, S.D.= ๐.๕๙) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ การบริหารจัดการเรียนการสอนด้านภาษาต่างประเทศยังไม่สามารถตอบโจทย์ของสังคมได้ ($\bar{X}=๓.๙๗$, S.D.= ๐.๙๐)

ตาราง ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการพึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.

รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการพึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐			
๑. สถานศึกษาต้องมี ครูมีอาชีพ อุปกรณ์ ครบถ้วนตามกระบวนการเรียนการสอนตามรายวิชาที่เปิดทำการสอน	๔.๐๑	๐.๗๘	มาก
๒. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นมืออาชีพ, หัวหน้าฝ่ายทุกฝ่ายต้องเป็นมืออาชีพในการบริหารกระบวนการเรียนการสอน	๓.๘๙	๐.๗๕	มาก
๓. สถานศึกษาต้องกำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น	๓.๙๐	๐.๗๕	มาก
๔. รายได้ที่รัฐกำหนดเพียงพอต่อการดำรงชีพในชีวิตประจำวัน	๓.๙๔	๐.๗๓	มาก

ได้อย่างพอเพียงพร้อมที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีผลงานสนองตอบชุมชนได้			
๕. ครูผู้สอนสร้างเสริมแนวคิดให้ผู้เรียน “สร้างโครงงาน”ในการผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ อยู่อย่างสม่ำเสมอสามารถนำเข้าสู่สนามการแข่งขันทั้งในระดับจังหวัด, ประเทศชาติได้อย่างต่อเนื่องอันนำมาซึ่งความภาคภูมิใจของสถาบันและชุมชน	๔.๔๔	๐.๖๔	มากที่สุด
๖. ผู้สอนมีการบูรณาการสอนแบบ STEM๔ รายวิชาเพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ เป็นที่ประจักษ์แก่สังคมได้อย่างต่อเนื่อง	๔.๐๑	๐.๗๓	มาก
๗. ขณะนี้ทุกคนคาดหวังการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ จะให้คำตอบอย่างยั่งยืนนำพาประเทศไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วพันกับดักรายได้ปานกลาง	๔.๔๐	๐.๖๐	มากที่สุด

ตาราง ๔.๔ (ต่อ)

รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐	๕	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการพึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ (ต่อ)			
๘. การพัฒนาครูในทุกด้านจะเกิดประโยชน์ต่อการศึกษาของผู้เรียนอย่างแท้จริง สร้างแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมสามารถจับต้องเห็นเป็นรูปแบบการศึกษาในการพัฒนายุคไทยแลนด์ ๔.๐	๔.๔๑	๐.๖๕	มากที่สุด
๙. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษายุคใหม่ สภาพสังคม สิ่งแวดล้อม	๔.๔๙	๐.๕๕	มากที่สุด
๑๐. บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาครู ผู้เรียนเพื่อให้เกิดพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	๔.๑๔	๐.๗๒	มาก
โดยรวม	๔.๑๖	๐.๖๙	มาก

จากตาราง ๔.๔ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการพึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๑๖$, S.D.= ๐.๖๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษายุคใหม่ สภาพสังคม สิ่งแวดล้อมข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ($\bar{X}=๔.๔๙$, S.D.= ๐.๕๕) รองลงมาคือ ครูผู้สอนสร้างเสริมแนวคิดให้ผู้เรียน “สร้างโครงการ” ในการผลิตนวัตกรรมใหม่ๆ อยู่อย่างสม่ำเสมอสามารถนำเข้าสู่สนามการแข่งขันทั้งในระดับจังหวัด, ประเทศชาติได้อย่างต่อเนื่อง อันนำมาซึ่งความภาคภูมิใจของสถาบันและชุมชน ($\bar{X}=๔.๔๔$, S.D.= ๐.๖๔) การพัฒนาครูในทุกด้าน จะเกิดประโยชน์ต่อการศึกษาของผู้เรียนอย่างแท้จริง สร้างแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมสามารถจับต้องเห็นเป็นรูปแบบการศึกษาในการพัฒนายุคไทยแลนด์ ๔.๐ ($\bar{X}=๔.๔๑$, S.D.= ๐.๖๕) ขณะนี้ทุกคนคาดหวังการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ จะให้คำตอบอย่างยั่งยืนนำพาประเทศไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วพันกับศักยภาพได้ปานกลาง ($\bar{X}=๔.๔๐$, S.D.= ๐.๖๐) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นมืออาชีพ, หัวหน้าฝ่ายทุกฝ่ายต้องเป็นมืออาชีพในการบริหารกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X}=๓.๘๙$, S.D.= ๐.๗๕)

ตาราง ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ในด้านการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบชุมชนรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐

รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ด้านการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบชุมชนรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐			
๑. รูปแบบของการจัดการศึกษาให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของประชาชนต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน	๔.๔๒	๐.๖๘	มากที่สุด
๒. ชุมชนต้องมีส่วนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา, สร้างศรัทธาหลีกเลี่ยงการโต้แย้งที่ไร้เหตุผล	๔.๒๐	๐.๖๑	มาก
๓. จัดหางบประมาณ สนับสนุนวัสดุ ครุภัณฑ์จากแหล่งชุมชน	๔.๐๗	๐.๗๔	มาก

บริษัท ห้างร้านโรงเรียนต้องสร้างค่านิยมให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลจนเขาเชื่อมั่นและศรัทธา			
๔. อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนต้องเท่าเทียมกัน ทุก โรงเรียน	๔.๑๘	๐.๗๙	มาก
๕. รัฐต้องสร้างครุต้นแบบประจำโรงเรียนให้บุคคลากรครูมีความ เข้มแข็งในด้านวิชาการ พร้อมกับการเสียสละทุ่มเทให้กับสถาบัน	๔.๓๐	๐.๖๒	มากที่สุด
๖. ครู ผู้บริหาร ชุมชน ร่วมมือกันสร้างโรงเรียน นวัตกรรมให้ได้ สร้างสรรค์ความคิดต่าง ๆ สร้างสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดนวัตกรรม ใหม่ โดยมุ่งเป้าตอบโจทย์สังคม	๔.๓๒	๐.๕๘	มากที่สุด
๗. ส่งเสริมผลผลิตนักเรียนที่คิดขึ้นมาใหม่อย่างจริงจังมุ่งเน้นเพื่อ พัฒนาในการต่อยอดความคิดอย่างสร้างสรรค์	๔.๓๓	๐.๖๕	มากที่สุด

ตาราง ๔.๕ (ต่อ)

รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับ นโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐	ฯ	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
ด้านการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบชุมชน รองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ (ต่อ)			
๘. ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามนโยบาย ๔ ประเภท วิชาการ,คุณธรรม,กิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี,ยุวการ ชาติ,บริการสารสนเทศ	๔.๒๙	๐.๖๐	มากที่สุด
๙. ศึกษาแบบบูรณาการ ๔ ศาสตร์ที่สำคัญแนวทางพัฒนา การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ STEM Education	๔.๑๖	๐.๖๗	มาก
๑๐. บูรณาการ ๔ ศาสตร์เข้าด้วยกัน ทำให้โครงการของผู้ เรียน เป็นไปเพื่อพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ได้อย่างชัดเจน	๔.๑๖	๐.๖๕	มาก

โดยรวม	๔.๒๔	๐.๖๖	มากที่สุด
--------	------	------	-----------

จากตาราง ๔.๕ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบชุมชนรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=๔.๒๔$, S.D.= ๐.๖๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รูปแบบของการจัดการศึกษาให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของประชาชนต้องอาศัยกระบวนการ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ($\bar{X}=๔.๔๒$, S.D.= ๐.๖๘) รองลงมาคือส่งเสริมผลผลิตนักเรียนที่คิดขึ้นมาใหม่อย่างจริงจังมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาในการต่อยอดความคิดอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X}=๔.๓๓$, S.D.= ๐.๖๕) ครู ผู้บริหาร ชุมชน ร่วมมือกันสร้างโรงเรียน นวัตกรรมให้ได้ สร้างสรรค์ความคิดต่าง ๆ สร้างสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดนวัตกรรม ใหม่ โดยมุ่งเป้าตอบโจทย์สังคม ($\bar{X}=๔.๓๒$, S.D.= ๐.๕๘) รัฐต้องสร้างครุต้นแบบประจำโรงเรียนให้บุคคลากรมีความเข้มแข็งในด้านวิชาการ พร้อมกับการเสียสละทุ่มเทให้กับสถาบัน ($\bar{X}=๔.๓๐$, S.D.= ๐.๖๒) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ จัดหางบประมาณ สนับสนุนวัสดุ ครุภัณฑ์จากแหล่งชุมชน บริษัท ห้างร้านโรงเรียน ต้องสร้างค่านิยมให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลจนเขาเชื่อมั่นและศรัทธา ($\bar{X}=๔.๐๗$, S.D.= ๐.๗๔)

ตาราง ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ในด้านตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรับรองนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐

รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรับรองนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐			
๑. สถานศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญพัฒนาตนเองได้อย่างสมบูรณ์สะท้อนกระแสการศึกษาได้อย่างชัดเจน	๔.๒๘	๐.๖๐	มากที่สุด
๒. สถานศึกษาที่มีเครื่องมือสนับสนุนการเรียนการสอนทุกรูปแบบ	๔.๒๔	๐.๖๖	มากที่สุด
๓. ผู้บริหาร ครู อาจารย์ เป็นผู้บริหาร,เป็นครุมือ อาชีพ	๔.๑๗	๐.๗๓	มาก

สนองตอบชุมชนได้ตามความประสงค์			
๔. เป็นสถานศึกษาที่มีค่านิยมสนองตอบชุมชนได้อย่างมีมีประสิทธิภาพ	๔.๒๒	๐.๖๔	มากที่สุด
๕.เป็นสถานศึกษาที่มีการผลิตผลงานนวัตกรรมใหม่ ๆ สู้สังคม,มีโครงการมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยอย่างต่อเนื่อง	๔.๐๘	๐.๗๒	มาก
๖.สถานศึกษาที่บูรณาการเรียนการสอนแบบ ๔ ศาสตร์เข้าด้วยกันวิทยาศาสตร์ ,เทคโนโลยี,วิศวกรรมศาสตร์,คณิตศาสตร์	๔.๐๕	๐.๗๔	มาก
๗.สถานศึกษาที่เติมเต็มผู้เรียนด้วยหลักศีลธรรมทางพระพุทธศาสนา,หรือศาสนาอื่น ๆ ตามที่ผู้เรียนมีความเชื่อความศรัทธา	๔.๒๑	๐.๗๙	มากที่สุด
๘.เป็นสถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้ดำรงตนอยู่ในองค์แห่งความดี ,มีชื่อเสียงพร้อมนำพาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายชีวิต	๔.๓๐	๐.๖๔	มากที่สุด
ด้านตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรับรองนโยบายการพัฒนายุคไทยแลนด์ ๔.๐ (ต่อ)			
๙. เป็นสถานศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนรองรับนโยบายยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ได้อย่างสมบูรณ์ตามกรอบนโยบายของรัฐบาล	๓.๙๙	๐.๗๗	มาก
๑๐. เป็นสถานศึกษาในความหวังและเป็นที่ยกย่องขวัญของชุมชนตามที่พึงประสงค์	๔.๒๒	๐.๖๑	มากที่สุด
โดยรวม	๔.๑๘	๐.๖๙	มาก

จากตาราง ๔.๖ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ด้านตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรับรองนโยบายการพัฒนายุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =๔.๑๘, S.D.= ๐.๖๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด คือเป็นสถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้ดำรงตนอยู่ในองค์แห่งความดี,มีชื่อเสียงพร้อมนำพาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายชีวิต ($\bar{X}=๔.๓๐$, S.D.= ๐.๖๔) รองลงมาคือสถานศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญพัฒนาตนเองได้อย่างสมบูรณ์สะท้อนกระแสการศึกษาได้อย่างชัดเจน ($\bar{X}=๔.๒๘$, S.D.= ๐.๖๐) สถานศึกษาที่มีเครื่องมือสนับสนุนการเรียนการสอนทุกรูปแบบ ($\bar{X}=๔.๒๔$, S.D.= ๐.๖๖) เป็นสถานศึกษาที่มีค่านิยมสนองตอบชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=๔.๒๒$, S.D.= ๐.๖๔) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือเป็นสถานศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนรองรับนโยบายยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ได้อย่างสมบูรณ์ตามกรอบนโยบายของรัฐบาล ($\bar{X}=๓.๙๙$, S.D.= ๐.๗๗)

ส่วนที่ ๓ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ตาราง ๔.๗ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ จำแนกตามเพศ

รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐	เพศชาย		หญิง		T	p - value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐	๔.๒๙	๐.๔๘	๔.๒๕	๐.๔๐	๐.๓๕๑	๐.๗๒๖
๒. ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการที่พึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐	๔.๑๘	๐.๔๐	๔.๑๕	๐.๓๘	๐.๒๙๘	๐.๗๖๖
๓. ด้านการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบชุมชนรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐	๔.๒๒	๐.๕๒	๔.๒๕	๐.๔๒	๐.๒๔๗	๐.๘๐๖
๔. ด้านตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรับรองนโยบายการพัฒนายุคไทยแลนด์ ๔.๐	๔.๑๗	๐.๕๗	๔.๑๗	๐.๕๐	๐.๐๔๖	๐.๙๖๔

โดยรวม	๔.๒๑	๐.๔๑	๔.๒๐	๐.๓๔	๐.๐๙๑	๐.๙๒๘
--------	------	------	------	------	-------	-------

จากตาราง ๔.๗ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตาราง ๔.๘ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ จำแนกตามอายุ

รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐		แหล่งความแปรปรวน	SS.	df.	MS.	F	p-value
๑. ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐	ระหว่างกลุ่ม	.๖๙๖	๕	.๑๓๙	.๗๙๖	.๕๕๕	
	ภายในกลุ่ม	๑๖.๔๔๐	๙๔	.๑๗๕			
	รวม	๑๗.๑๓๖	๙๙				
๒. ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการพึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๒๔	๕	.๑๔๕	๑.๖๕๗	.๑๕๓	
	ภายในกลุ่ม	๑๓.๘๘๙	๙๔	.๑๔๘			
	รวม	๑๕.๑๑๓	๙๙				
๓. ด้านการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบชุมชนรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐	ระหว่างกลุ่ม	.๕๑๑	๕	.๑๐๒	.๕๑๔	.๗๖๕	
	ภายในกลุ่ม	๑๘.๖๙๖	๙๔	.๑๙๙			
	รวม	๑๙.๒๐๘	๙๙				
๔. ด้านตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรับรองนโยบายพัฒนาประเทศไทยแลนด์ ๔.๐	ระหว่างกลุ่ม	.๖๔๖	๕	.๑๒๙	.๔๗๙	.๗๙๑	
	ภายในกลุ่ม	๒๕.๓๗๖	๙๔	.๒๗๐			
	รวม	๒๖.๐๒๒	๙๙				

โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	.๒๕๙	๕	.๐๕๒	.๓๙๑	.๘๕๔
	ภายในกลุ่ม	๑๒.๔๘๒	๙๔	.๑๓๓		
	รวม	๑๒.๗๔๒	๙๙			

จากตาราง ๔.๘ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตาราง ๔.๙ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ จำแนกตามอาชีพ

รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐	แหล่งความแปรปรวน	SS.	df.	MS.	F	p-value
๑. ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐	ระหว่างกลุ่ม	๑.๓๕๐	๓	.๔๕๐	๒.๗๓๗	.๐๔๘*
	ภายในกลุ่ม	๑๕.๗๘๖	๙๖	.๑๖๔		
	รวม	๑๗.๑๓๖	๙๙			
๒. ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการพึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐	ระหว่างกลุ่ม	๑.๔๔๘	๓	.๔๘๓	๓.๓๙๐	.๐๒๑*
	ภายในกลุ่ม	๑๓.๖๖๕	๙๖	.๑๔๒		
	รวม	๑๕.๑๑๓	๙๙			
๓. ด้านการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบชุมชนรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐	ระหว่างกลุ่ม	.๑๗๗	๓	.๐๕๙	.๒๙๗	.๘๒๗
	ภายในกลุ่ม	๑๙.๐๓๑	๙๖	.๑๙๘		
	รวม	๑๙.๒๐๗	๙๙			

๔. ด้านตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรับรองนโยบายการพัฒนาประเทศไทยแลนด์ ๔.๐	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๕๖	๓	.๓๕๒	๑.๓๕๔	.๒๖๒
	ภายในกลุ่ม	๒๔.๙๖๖	๙๖	.๒๖๐		
	รวม	๒๖.๐๒๒	๙๙			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	.๖๒๓	๓	.๒๐๗	๒.๖๔๖	.๐๔๙*
	ภายในกลุ่ม	๑๒.๑๑๘	๙๖	.๑๒๖		
	รวม	๑๒.๗๔๒	๙๙			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตาราง ๔.๙ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ และด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการพึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตาราง ๔.๑๐ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	$\bar{X}$	นักเรียน/ นักศึกษา	ข้าราชการครู	ครูโรงเรียน เอกชน	พนักงาน ราชการ
นักเรียน/นักศึกษา	๔.๔๐	--	.๑๙๐	.๗๐๖*	-.๐๓๕
ข้าราชการครู	๔.๒๔		--	.๕๑๖*	-.๒๒๕
ครูโรงเรียนเอกชน	๓.๗๓			--	-.๗๔๑*
พนักงานราชการ	๔.๔๗				--

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตาราง ๔.๑๐ กลุ่มตัวอย่างที่มีเป็นนักเรียน/นักศึกษา และอาชีพข้าราชการครู มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพครูโรงเรียนเอกชน

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพครูโรงเรียนเอกชน มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานราชการ

ตาราง ๔.๑๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการพึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	$\bar{X}$	นักเรียน / นักศึกษา	ข้าราชการครู	ครูโรงเรียนเอกชน	พนักงานราชการ
นักเรียน/นักศึกษา	๓.๙๙	--	-๒๐๖	.๓๙๐	-๓๓๕
ข้าราชการครู	๔.๑๙	--	--	.๕๙๖*	-๑๒๘
ครูโรงเรียนเอกชน	๓.๖๐	--	--	--	-๓๒๕*
พนักงานราชการ	๔.๓๒	--	--	--	--

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตาราง ๔.๑๑ กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการครู มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการพึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพครูโรงเรียนเอกชน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพครูโรงเรียนเอกชน มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการพึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานราชการ

ตาราง ๔.๑๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยรวม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	$\bar{X}$	นักเรียน/ นักศึกษา	ข้าราชการครู	ครูโรงเรียน เอกชน	พนักงาน ราชการ
นักเรียน/นักศึกษา	๔.๒๕	--	.๐๓๗	.๔๖๐	-.๐๙๗
ข้าราชการครู	๔.๒๑		--	.๔๒๓*	-.๒๔๕
ครูโรงเรียนเอกชน	๔.๗๙			--	-.๕๕๘*
พนักงานราชการ	๔.๓๕				--

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตาราง ๔.๑๒ กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการครู มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยรวม แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพครูโรงเรียนเอกชน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพครูโรงเรียนเอกชน มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยรวม แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานราชการ

ส่วนที่ ๔ ข้อมูลทั่วไปส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐

ตาราง ๔.๑๓ การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยรวม

ตัวแปร	B	S. E.	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	๔.๒๐๓	.๐๙๐		๔๖.๖๘๘	.๐๐๐
เพศหญิง	.๐๓๐	.๐๙๗	.๐๓๕	.๓๑๓	.๗๕๕
อายุต่ำกว่า ๑๖ ปี	.๐๕๑	.๓๘๗	.๐๒๘	.๑๓๒	.๘๙๕
อายุ ๑๘ - ๒๐ ปี	.๐๔๕	.๔๒๗	.๐๑๘	.๑๐๕	.๙๑๗
อายุ ๒๑ - ๒๕ ปี	.๐๔๕	.๒๘๙	.๐๓๐	.๑๕๕	.๘๗๗
อายุ ๒๖ - ๓๐ ปี	.๑๓๖	.๒๒๖	.๐๖๕	.๖๐๔	.๕๔๘

อายุ ๓๑ - ๓๕ ปี	-.๐๙๒	.๑๐๒	-.๐๙๗	-.๙๐๗	.๓๖๗
อาชีพนักเรียน/นักศึกษา	-.๐๒๘	.๓๔๓	-.๐๒๔	-.๐๘๒	.๙๓๕
อาชีพครูโรงเรียนเอกชน	-.๔๒๖	.๒๓๗	-.๒๐๔	-๑.๗๙๙	.๐๗๕
อาชีพพนักงานราชการ	.๑๕๑	.๒๐๒	.๐๘๓	.๗๕๑	.๔๕๕
R = .๒๕๔ , R ^๒ = .๐๖๕ , R ^๒ _{adj} = .๐๒๙ , F = .๖๙๐ , Sig = .๗๑๖					

ตาราง ๔.๑๓ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยรวม พบว่า ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ ไม่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตาราง ๔.๑๔ การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

ตัวแปร	B	S. E.	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	๔.๒๖๒	.๑๐๒		๔๑.๘๓๐	.๐๐๐
เพศหญิง	.๐๓๓	.๑๐๙	.๐๐๓	.๐๒๖	.๙๗๙
อายุต่ำกว่า ๑๖ ปี	.๕๖๖	.๔๓๘	.๒๖๘	๑.๒๙๒	.๒๐๐
อายุ ๑๘ - ๒๐ ปี	.๓๔๑	.๔๘๔	.๑๑๕	.๗๐๔	.๔๘๓
อายุ ๒๑ - ๒๕ ปี	.๓๔๑	.๓๒๗	.๑๙๕	๑.๐๔๓	.๓๐๐
อายุ ๒๖ - ๓๐ ปี	.๐๑๖	.๒๕๖	.๐๐๗	.๐๖๒	.๙๕๑
อายุ ๓๑ - ๓๕ ปี	-.๑๑๒	.๑๑๕	-.๑๐๒	-.๙๗๓	.๓๓๓
อาชีพนักเรียน/นักศึกษา	-.๒๕๕	.๓๘๘	-.๑๘๕	-.๖๕๘	.๕๑๒

อาชีพครูโรงเรียนเอกชน	-.๖๐๗	.๒๖๘	-.๒๕๐	-๑.๒๖๗	.๑๒๖
อาชีพพนักงานราชการ	.๒๖๕	.๒๒๘	.๑๒๕	๑.๑๖๐	.๒๔๙
R = .๓๓๐ , R ^๒ = .๑๐๙ , R ^๒ _{adj} = .๐๒๐ , F = ๑.๒๒๕ , Sig = .๒๙๐					

ตาราง ๔.๑๔ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ พบว่า ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ ไม่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตาราง ๔.๑๕ การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการพึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

ตัวแปร	B	S. E.	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	๔.๒๒๒	.๐๙๓		๔๕.๑๗๕	.๐๐๐
เพศหญิง	.๐๒๒	.๑๐๐	.๐๒๓	.๒๒๒	.๘๒๕
อายุต่ำกว่า ๑๖ ปี	-.๐๒๓	.๔๐๒	-.๐๑๑	-.๐๕๗	.๙๕๕
อายุ ๑๘ - ๒๐ ปี	-.๒๔๘	.๔๔๔	-.๐๘๙	-.๕๕๘	.๕๗๘
อายุ ๒๑ - ๒๕ ปี	.๐๐๒	.๓๐๐	.๐๐๑	.๐๐๘	.๙๙๔
อายุ ๒๖ - ๓๐ ปี	-.๒๑๗	.๒๓๕	-.๐๙๕	-.๙๒๕	.๓๕๗
อายุ ๓๑ - ๓๕ ปี	-.๒๒๓	.๑๐๕	-.๒๑๖	-๑.๑๑๖	.๑๓๗
อาชีพนักเรียน/นักศึกษา	-.๑๙๖	.๓๕๖	-.๑๕๒	-.๕๕๒	.๕๘๒
อาชีพครูโรงเรียนเอกชน	-.๕๗๐	.๒๔๖	-.๒๕๐	-๑.๓๒๑	.๑๒๓

อาชีพพนักงานราชการ	.๒๖๔	.๒๐๙	.๑๓๓	๑.๒๕๙	.๒๑๑
R = .๓๘๗ , R ^๒ = .๑๕๐ , R ^๒ _{adj} = .๐๖๕ , F = ๑.๗๖๖ , Sig = .๐๘๖					

ตาราง ๔.๑๕ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการพึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ พบว่า ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ ไม่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการพึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตาราง ๔.๑๖ การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบชุมชนรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐

ตัวแปร	B	S. E.	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	๔.๒๐๙	.๑๑๒		๓๗.๔๒๔	.๐๐๐
เพศหญิง	.๐๒๕	.๑๒๑	.๐๒๓	.๒๐๘	.๘๓๕
อายุต่ำกว่า ๑๖ ปี	-.๑๖๙	.๔๘๓	-.๐๗๕	-.๓๔๙	.๗๒๘
อายุ ๑๘ - ๒๐ ปี	.๑๐๖	.๕๓๔	.๐๓๔	.๑๙๙	.๘๔๓
อายุ ๒๑ - ๒๕ ปี	-.๐๖๙	.๓๖๑	-.๐๓๗	-.๑๙๑	.๘๔๙
อายุ ๒๖ - ๓๐ ปี	.๓๓๘	.๒๘๒	.๑๓๒	๑.๑๙๘	.๒๓๔
อายุ ๓๑ - ๓๕ ปี	-.๐๑๘	.๑๒๗	-.๐๑๖	-.๑๔๕	.๘๘๕
อาชีพนักเรียน/นักศึกษา	.๒๑๐	.๔๒๘	.๑๔๔	.๔๙๑	.๖๒๕
อาชีพครูโรงเรียนเอกชน	-.๐๐๕	.๒๙๖	-.๐๐๒	-.๐๑๖	.๙๘๗
อาชีพพนักงานราชการ	-.๐๖๕	.๒๕๒	-.๐๒๙	-.๒๕๙	.๗๙๖

$$R = .๑๗๘ , R^๒ = .๐๓๒ , R^๒_{adj} = .๐๖๕ , F = .๓๒๗ , Sig = .๙๖๔$$

ตาราง ๔.๑๖ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบชุมชนรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ พบว่า ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ ไม่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบชุมชนรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตาราง ๔.๑๗ การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรับรองนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐

ตัวแปร	B	S. E.	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	๔.๑๒๐	.๑๒๙		๓๑.๙๗๙	.๐๐๐
เพศหญิง	.๐๗๑	.๑๓๘	.๐๕๗	.๕๑๒	.๖๑๐
อายุต่ำกว่า ๑๖ ปี	-.๑๗๐	.๕๕๔	-.๐๖๕	-.๓๐๘	.๗๕๙
อายุ ๑๘ - ๒๐ ปี	-.๐๒๐	.๖๑๒	-.๐๐๖	-.๐๓๓	.๙๗๔
อายุ ๒๑ - ๒๕ ปี	-.๐๙๕	.๔๑๓	-.๐๔๔	-.๒๓๑	.๘๑๘
อายุ ๒๖ - ๓๐ ปี	.๔๙๐	.๓๒๓	.๑๓๗	๑.๒๖๔	.๒๑๐
อายุ ๓๑ - ๓๕ ปี	-.๐๑๕	.๑๔๕	-.๐๑๑	-.๑๐๕	.๙๑๗
อาชีพนักเรียน/นักศึกษา	.๑๒๙	.๔๙๑	.๐๗๖	.๒๖๓	.๗๓๙
อาชีพครูโรงเรียนเอกชน	-.๕๒๑	.๓๓๙	-.๑๗๔	-๑.๕๓๗	.๑๒๘
อาชีพพนักงานราชการ	.๑๔๒	.๒๘๙	.๐๕๕	.๔๙๔	.๖๒๓

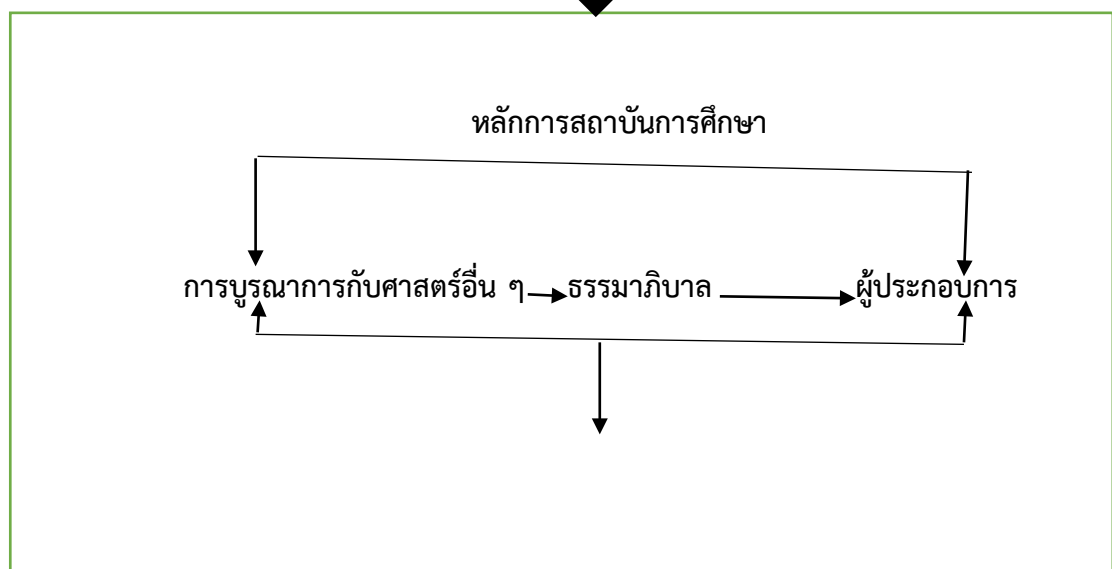
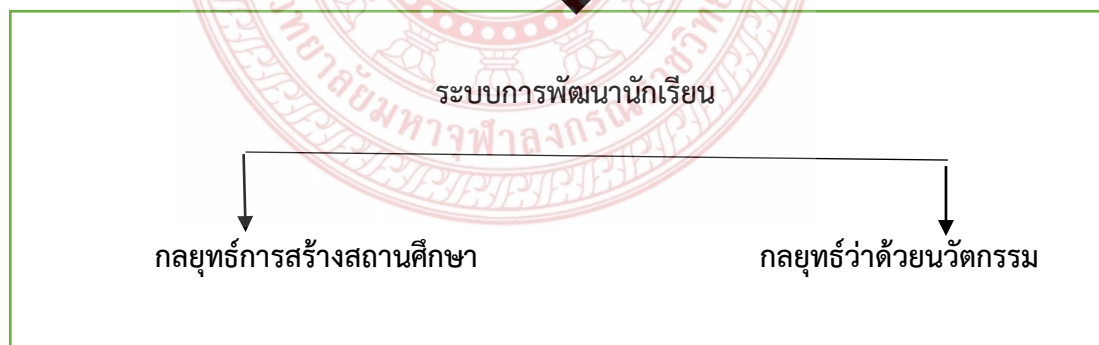
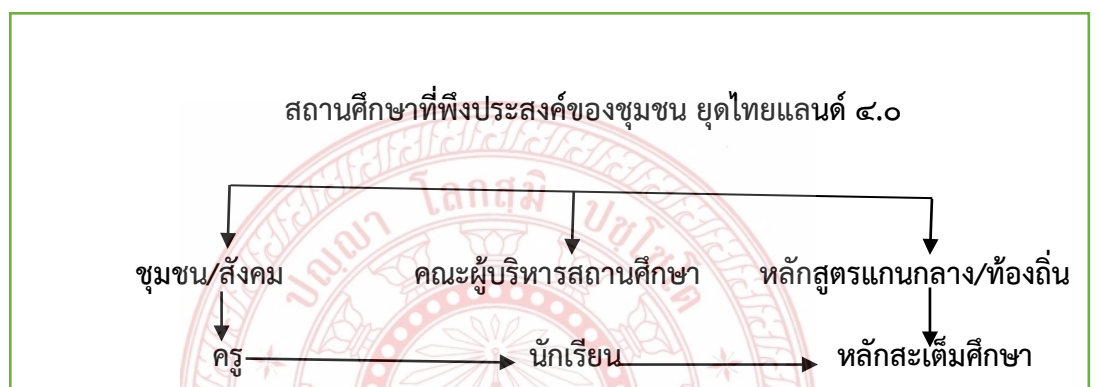
$R = .๒๔๘ , R^๒ = .๐๖๒ , R^๒_{adj} = .๐๓๒ , F = .๖๕๘ , Sig = .๗๔๔$

ตาราง ๔.๑๗ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรับรองนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ พบว่า

ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ ไม่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรับรองนโยบายการพัฒนาประเทศไทยแลนด์ ๔.๐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐การวิเคราะห์ผลการศึกษาด้วยแนวคิด List Model

ผลผลิต/รายได้/ผลตอบแทน

๔.๓ การวิเคราะห์ผลการศึกษาด้วยแนวคิด List model

ความภาคภูมิใจในงานวิจัยฉบับนี้ อันเกิดจากการวิจัยผสมผสานทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การวิจัยแบบมีส่วนร่วม ของ ๔ สถานศึกษาในจังหวัดสงขลาภาคใต้ของประเทศไทย โดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มสถานศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทย ที่มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ที่มีความชัดเจนในการบริหารและการมีส่วนร่วมของชุมชน/สังคมและสามารถเป็นต้นแบบให้สถานศึกษา/โรงเรียน อื่น ๆ สามารถนำไปพัฒนา ในการบริหารจัดการกับสถานศึกษา/โรงเรียนของตนได้ต่อไป จำนวน ๔ โรงเรียนในจังหวัดสงขลามีรูปแบบการจัดการ คือ

๑. ชุดความรู้เรื่องการพัฒนา ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และแนวทางส่งเสริมรูปแบบการจัดการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

๒. List Model ออกแบบ List Model โดยมีวัตถุประสงค์ที่ตอบโจทย์ได้อย่างยั่งยืน และเพื่อนำมาสรุปภาพรวมการวิจัย กล่าวคือ กล่าวคือสามารถตอบของสังคมชุมชนที่ปรากฏการณ์อยู่ การศึกษาไทยตกต่ำอย่าแย้มไม่สามารถพัฒนาก้าวไปข้างหน้า กรณีตัวอย่างประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียนหลายประเทศที่ก้าวหน้าเป้าหมายการศึกษามีชัดเจนกว่าประเทศไทย จากการสำรวจรายงานของนิตยสาร.....ประเทศไทยอยู่อันดับที่ ๘ ในจำนวน ๑๐ ประเทศ วิธีการสอนของประเทศไทยเป็นอย่างไร การออกแบบมาให้นักเรียน เรียนอย่างไร นี่คือนปัญหาที่ทุกคนต้องระดมสมอง (Brain storming) การออกแบบการศึกษาของไทยยังสนองตอบความต้องการของชุมชน/สังคมยังไม่ชัดเจน จึงตกอยู่ในอันดับล่าง ๆ หรือ ไม่มีปัจจัยสนับสนุนการศึกษาอย่างเพียงพอ ครู อุปกรณ์สนับสนุน ครูผู้สอนถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่นักเรียน แต่เราก็มีจุดเน้นย้ำอยู่เสมอว่า ผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูให้เป็นที่ปรึกษา ให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์กล้าแสดงออก และต้องเรียนรู้ร่วมกันศึกษาร่วมกันอย่างมีความสุข และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนสามารถค้นหาตัวเองให้พบว่า มีความถนัดในด้านใดมีทักษะสูงในประเด็นใด ครูต้องไม่นำสิ่งที่นักเรียนไม่ถนัดไปให้นักเรียนทำในสิ่งที่นักเรียนไม่ต้องการไม่ชอบ ครูต้องทำงานวิจัยชั้นเรียนสร้างเครื่องประเมินนักเรียน/ผู้เรียน ประเมินค่าความสามารถของแต่ละบุคคลออกมาแปร่งค่าออกมาในแต่ละคน เครื่องมือวิจัยต้องตอบโจทย์ให้คำตอบแก่ครู ผู้บริหาร /ชุมชนได้ ได้ การนำหลัก ๔

ศาสตร์ วิทยาศาสตร์, คณิตศาสตร์, วิศวกรรมศาสตร์, และเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ (STEM) มาบูรณาการประยุกต์ใช้กับหลักสูตรท้องถิ่นหรือศาสตร์อื่น ๆ สร้างนวัตกรรมขึ้นมา โดยเกิดจากการจินตนาการหรือการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน/ครูเป็นที่ปรึกษาช่วยให้คำแนะนำชี้แนวทางการสร้างนวัตกรรม สามารถเกิดผลผลิต อาทิ โรงเรียนสะเดาพรรคชัยกัมพลานนท์นุสรณ์ ได้จัดสร้างหุ่นกวาดขยะเก็บขยะ, โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ จัดสร้างธนาคารขยะ แปลว่าการรับฝากขยะให้เป็นมูลค่าสร้างรายได้ให้นักเรียน โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) ได้จัดสร้างหุ่นยนต์อัตโนมัติในการเก็บขยะ ส่วนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ได้จัดทำโครงการวิทยาศาสตร์เรื่อง เปลือกผลไม้การชะลอตัวการบูดของข้าวสุก โดยผ่านกระบวนการทดลอง ซึ่ง ๔ โรงเรียน ๒ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทย ได้จัดสร้างนวัตกรรมเพื่อสนองตอบนโยบายของรัฐบาลและสนองตอบความต้องการของชุมชน ซึ่งสามารถตอบโจทย์ของสังคม/ชุมชน ผู้ร่วมงานการวิจัยให้ความเห็นร่วมกัน คือ สามารถตอบโจทย์คำถามการวิจัยซึ่งประเด็นไว้ ประเด็น แรกคือ รูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน , กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองตอบความต้องการของชุมชน และการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ การนำสู่การปฏิบัติ นั้น ชุดความรู้ รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ แบบยั่งยืน (Transformation) การเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ ฟัง คิดถาม เขียน เน้นการวิเคราะห์เรียนเป็นกลุ่ม ตั้งปัญหา ตอบปัญหา ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมเกิดจากปัญหานำไปสู่แก้ไขปัญหาเพื่อหาคำตอบ เมื่อตั้งโจทย์แล้วได้คำตอบ โดยนำหลัก STEM มาบูรณาการประยุกต์ใช้กับศาสตร์ต่าง ๆ เน้นการวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติ ย่อมได้นวัตกรรมมาสู่สถาบันและสามารถต่อยอดให้เกิดมูลค่าสร้างราคาในอนาคตต่อไปทำให้ประเทศไทยพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง ขณะเดียวกันครูต้องไม่ลืมนึกถึงนักเรียนด้วยหลักคุณธรรม อาทิ ศิล ๕ ประการและต้องให้รู้สึกอย่างไร้แต่ท่องจำและต้องนำปฏิบัติธรรมผลที่เกิดธรรมาภิบาลในตัวนักเรียนและนวัตกรรมพัฒนาเศรษฐกิจให้ประเทศไทยก้าวไปข้างหน้าอย่างมีระบบมีมาตรฐานแห่งความยั่งยืน ทำให้ตอบโจทย์สังคม/ชุมชนได้อย่างชัดเจน ผลผลิตที่มีธรรมาภิบาลย่อมส่งผลให้ยั่งยืน มั่นคง มีประสิทธิภาพสร้างมูลค่าสร้างรายได้อย่างถาวร ตามรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ และพัฒนาต่อยอดตลอดไป

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ พบว่า ทั้ง ๔ โรงเรียนได้พยายามหาคำตอบตามที่รัฐบาลตั้งโจทย์ให้โรงเรียนศึกษาค้นหา ผลปรากฏที่เกิดขึ้นจากค้นคว้าของนักเรียนและครู พบ

นวัตกรรมใหม่ ๆ ได้ตอบสนองนโยบายของรัฐบาลได้สร้างรูปแบบมีโมเดลที่ชัดเจนเป็นองค์ของความรู้ ตั้งแต่การบริหารจัดการโดยการนำหลัก ๔ ศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ วิศวกรรมศาสตร์ (STEM) มาบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นเศรษฐกิจพิเศษ ของโรงเรียนเสเดาขจรค์ **ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์** ได้องค์ความรู้ใหม่สนองเจตนารมณ์ของชุมชนและรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ โรงเรียนได้จัดทำโครงการ/ชิ้นงาน คือจัดสร้างโครงการ “หุ่นยนต์กวาดขยะ” ซึ่งเป็นผลงานที่มีความคิดใหม่ ๆ ถอดใส่ลงไปด้วยศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนและผู้สอน โดยมีคณะผู้บริหาร ครู อาจารย์ /สังคม/ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน และคาดหวังว่าคงเดินหน้าต่อไป เพื่อให้หุ่นยนต์กวาดขยะมีสมรรถภาพในการปฏิบัติงานต่อไป อาทิ เครื่องหุ่นยนต์กวาดขยะที่เกิดขึ้นจินตนาการของนักเรียนโรงเรียนเสเดาขจรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ จากการทดลองซึ่งสามารถใช้งานได้ประมาณ ๘๐ เปอร์เซ็นต์และจะพยายามต่อยอดต่อไป จนกระทั่งให้เป็นนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพต่อไป ในขณะที่โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) มีการศึกษาค้นคว้า สร้าง **หุ่นยนต์เก็บกระป๋องกาแฟเบอร์ดี** และสามารถใช้งานได้เป็นอย่างดี มีการทดลองใช้งานได้เป็นอย่างดี ได้ส่งเข้าประกวดในระดับชาติมาแล้วผลการแข่งขันได้รางวัลที่ ๒ โรงเรียนนี้สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย สังกัดเทศบาลนคร นครหาดใหญ่, **โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒** มีกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองตอบชุมชน โดยการพัฒนารนำหลักสะเต็มศึกษาเข้ามาบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นซึ่งโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ ได้จัดทำโครงการ “คุณธรรม” ด้วยการพัฒนานักเรียน/ผู้เรียนด้วยหลักคุณธรรมที่ผ่านกระบวนการขั้นตอนเป็นนวัตกรรมที่สร้างความสุขทางจิตใจให้แก่ผู้เรียนผ่านโครงการคุณธรรม ซึ่งมีใช้วัตถุแต่สร้างคุณค่าทางด้านจิตใจ จิตใจมีความสุขสิ่งเหล่านี้ทั้งหลายก็จะติดตามผลการกระทำซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาต่อยอดความสุขให้กับผู้เรียนและผู้สอนมีความรับผิดชอบร่วมกัน โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนปลอดขยะแปลว่า “ขยะเป็นศูนย์” ซึ่งเกิดจากมนโสนำนักของนักเรียนและคุณครูผู้สอนโรงเรียนมีโครงการ “ธนาคารขยะ” รับซื้อขยะจากนักเรียนแปลงขยะให้เป็นมูลค่าสร้างราคาให้ขยะเป็นตัวเงิน นักเรียนมีรายได้ ผักขยะมากมายได้ก็มาก นักเรียน/ครูจึงความสุขบริหารจัดการหลักสูตรร่วมกันโดยมีชุมชนมีส่วนร่วม อาทิกรรมการสถานศึกษา/ผู้ปกครอง/ ชุมชน ผลสำเร็จจึงเกิดขึ้นกับนักเรียนและสถานศึกษาและคาดหวังว่าในอนาคตจะต่อยอดไปสู่เป้าหมายสูงสุดสนองเจตนารมณ์นโยบายของรัฐบาลและชุมชนต่อไป **โรงเรียนรัตภูมิวิทยา** ได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิธีการทดลองหุงข้าวโดยใช้น้ำเปลือกกล้วยน้ำว่าป้องกันไม่ให้บูดไว้ได้นานโรงเรียนรัตภูมิวิทยา มีโครงการวิทยาศาสตร์ที่เป็นเชิงประจักษ์ อาทิโครงการวิทยาศาสตร์ เรื่อง เปลือกผลไม้ชะลอการบูดของข้าวสุก โครงการวิทยาศาสตร์ เรื่องอุปกรณ์สไลด์หัวหอม โครงการวิทยาศาสตร์ประเภทสิ่งประดิษฐ์ อาทิ โครงการวิทยาศาสตร์เรื่อง พืชสมุนไพรทั้ง ๔ ขจัดปลวก ซึ่งได้ผ่านกระบวนการทดลองพิสูจน์ผลเป็นที่ยอมรับว่า ผลการศึกษา คือ ใบสะเดา ใบน้อยหน่า ใบขี้เหล็ก ใบกระเพราแดง สามารถขจัดปลวกได้ดี

ตามลำดับ นี่คือนวัตกรรมที่เป็นของการค้นคว้าของนักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยาลัยโรงเรียนที่สนองตอบชุมชน/สังคมและนโยบายของรัฐบาลยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ได้อีกในระดับหนึ่ง

สรุปว่า โรงเรียนทั้ง ๔ สถานศึกษาได้สนองตอบชุมชนด้วยการคิดค้นพบนวัตกรรมใหม่ ๆ ออกมาสู่สังคมในหลายรูปแบบเพื่อสนองตอบเจตนารมณ์ของรัฐบาลที่ประกาศการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ และชุมชน ทำให้มีแนวคิดกระจาย เริ่มต้นจาก การ ฟัง คิด ถาม เขียน บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร มีการศึกษาค้นคว้าเชื่อมโยงโดยใช้หลัก STEM ศึกษาบูรณาการเชื่อมโยงให้มีองค์ความรู้ใหม่ ๆ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและสนองตอบความต้องการของชุมชนทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงประจักษ์สืบไป

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ๑) เพื่อศึกษารูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน ๒) เพื่อศึกษากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของชุมชน ๓) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ รูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองต่อเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกสุ่มเอาตัวอย่างที่เป็นต้นแบบให้สถานศึกษาอื่น ๆ ศึกษาเป็นตัวอย่างเป็นกรณี ได้แก่ โรงเรียนสะเดาซอรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ และโรงเรียนรัตภูมิวิทยา กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ ๗ - ๑๐ คน สัมภาษณ์เชิงลึกและสอบถามให้แก่ผู้บริหาร/หรือฝ่ายวิชาการ/หรือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์/หรือ หัวหน้ากลุ่มสาระคณิตศาสตร์/หรือ หัวหน้ากลุ่มวิชาวิศวกรรมศาสตร์/หรือ หัวหน้ากลุ่มเทคโนโลยี/หรือการงานอาชีพ/หรือคอมพิวเตอร์ หัวหน้ากลุ่มภาษาต่างประเทศ/หรือ ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนชุมชน/หรือตัวแทนผู้ปกครองจำนวน ๓๔ คน และแจกแบบสอบถามครูผู้สอนให้กาเครื่องหมายลงในช่องจำนวน ๕ ช่อง ตัวเลือก ความพึงพอใจ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวนโรงเรียนละ ๒๕ คน รวมทั้งหมด ๑๐๐ คน (๒) เอกสาร (Second are sources) ได้แก่คำบรรยายวิชาการด้าน กระบวนการบริหาร กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การสร้างหลักสูตรท้องถิ่น วิเคราะห์หลักสูตรและหลักคุณธรรม ธรรมาภิบาลการบูรณาการ/การประยุกต์ใช้กับหลัก ๔ ศาสตร์(STEM) วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และศาสตร์อื่น ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ คำบรรยายของชุมชนที่มีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ๔ ชนิด ได้การวิเคราะห์ เอกสาร (Content Analysis) การสัมภาษณ์ (Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประกอบด้วย ๔ โรงเรียนและแบบสอบถาม (Questionnaires) และผู้วิจัยใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In deep) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน ๓๔ คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดย ๑) ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ใช้ประกอบด้วย ข้อมูลจากเอกสาร (Documents) ใช้วิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Contents Analysis) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้วิเคราะห์อุปนัย (Anilities Induction) ๒) ข้อมูลเชิงปริมาณนำมาจัดทำเป็นหมวดหมู่ วิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D) ผลการเชิงเปรียบเทียบรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ สภาพปัญหาของการศึกษา กระบวนการบริหารหลักสูตร รูปแบบ

สถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบเจตนารมณ์ของชุมชน ผลกลุ่มตัวอย่าง ผลการทดสอบโดยใช้ F -test และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ F-test (๒ tailed) ของกลุ่มตัวแปรปรวนและการคิดวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับกระบวนการ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ สรุปผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการการบริหารและการจัดการหลักสูตรที่สนองเจตนารมณ์ของชุมชน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในการสนทนา บุคคล/กลุ่ม

การวิจัยใช้เครื่องมือการวิจัยสัมภาษณ์ (Interview) การสนทนากลุ่ม (Person) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) และแบบสอบถาม (Questionnaires) และผู้วิจัยใช้เก็บข้อมูล ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ/วิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ หัวหน้ากลุ่มสาระคณิตศาสตร์/ครุคณิตศาสตร์ หัวหน้ากลุ่มสาระวิศวกรรมศาสตร์/หัวหน้ากลุ่มวิศวกรรมศาสตร์/วิศวกรรมศาสตร์ หัวหน้ากลุ่มงานอาชีพ เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ ภาษาต่างประเทศ ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนชุมชน/ผู้ปกครอง จำนวน ๓๔ คน การวิเคราะห์ข้อโดย (๑) ข้อมูลเชิงคุณภาพจากเอกสาร ใช้วิธีวิเคราะห์เอกสาร (Document) เนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้วิธีวิเคราะห์อุปนัย (Analytic Induction)

ตอนที่ ๒ การสัมภาษณ์ข้อมูล รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ การเสนอการวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย โดยตอบคำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ๓ ข้อ โดยผลสรุปดังนี้

ส่วนที่ ๑ จากวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ รูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน สรุปได้ดังนี้

พบว่า สถานศึกษา/โรงเรียนได้ตระหนักผู้ตระหนักคิดในการบริหารสถานศึกษาและมีรูปแบบของสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน สถานศึกษา/โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน อาคารเรียน อุปกรณ์การเรียนสนับสนุนการเรียนพร้อมสนองตอบผู้เรียน สิ่งแวดล้อมดี มีความสะอาด การจัดการเรียนที่สนองตอบชุมชน มีกระบวนการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียนตรงตามวัตถุประสงค์ ชุมชนมีส่วนร่วมในการกระบวนการจัดการเรียนการสอนสนองตอบนโยบายของรัฐบาล นำหลักธรรมทางศาสนามาบูรณาการประยุกต์ใช้กับนักเรียนให้มีความสำนึกดี คิดดี มีความอ่อนน้อมถ่อมตนรู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบห่างไกลจากสิ่งเสพติดที่ผิดกฎหมาย อยู่ในกฎระเบียบของโรงเรียน

ปัญหาของโรงเรียนขาดครูผู้สอนที่เชี่ยวชาญชำนาญการ/ ห้องเรียน/สิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยในการเรียนการสอน/ขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน/การเรียนการสอนขาดการวิเคราะห์ ฟัง คิด ถาม เขียน ขาดแรงจูงใจในการกระตุ้นผู้เรียน/ครูผู้สอน/โครงการวิทยาศาสตร์ขาดการต่อยอดไม่มุ่งมั่นเพื่อพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ /ครูผู้สอนเกษียณอายุออกไปแล้ว ไม่ค่อยได้รับอัตราทดแทน ครูท่านอื่นมาสอนแทนในรายวิชาที่ครูเกษียณอายุราชการไปแล้วไม่ตรงองค์ความรู้ในเชิงลึก ผลการศึกษาก็ลดคุณภาพลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งไม่มีงบประมาณจัดจ้างครูผู้สอนทดแทนท่านออกไปหรือย้ายไปสถานศึกษาอื่น ๆ ยกเว้นโรงเรียนที่สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ โรงเรียนเทศบาล นี่เป็นประเด็นของปัญหาส่วนหนึ่ง นักเรียนส่วนหนึ่งพ่อแม่หย่าร้าง พ่อแม่แยกทางกัน ตกภาระอยู่กับญาติพี่น้องปู่ตายาย หรือการเรียนรู้อาจไม่สามารถติดตามองค์ความรู้ได้ตามปกติ ผลการเรียนจึงต่ำ ติดตามนักเรียนที่มาโรงเรียนตามปกติไม่ค่อยจะทัน ยกเว้นโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาเป็นแบบในการพัฒนาโรงเรียน การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐

รูปแบบสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนการบริหารมีรูปแบบ โครงสร้างในการบริหารจัดการชัดเจน มีการจัดบุคลากร ตามรูปแบบกระบวนการเรียนการสอนได้นำหลักวิชาการทั้ง ๔ ศาสตร์มาบูรณาการประยุกต์ใช้กับศาสตร์อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีการพัฒนาโครงการวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่องมีการบูรณาการกับ ๔ ศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และศาสตร์อื่น ๆ โดยใช้หลัก STEM ศึกษาเข้ามาช่วยบูรณาการประยุกต์ใช้ได้นวัตกรรมนำไปสู่กระบวนการผลิตต่อไป

จากการลงภาคสนามพบปะพูดคุยสอบถามสัมภาษณ์บุคคลสำคัญของโรงเรียนอาทิผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องในจังหวัดสงขลา ๔ โรงเรียน คือ โรงเรียนสะเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์,โรงเรียนเทศบาล ๑ (เอ็งเสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ และโรงเรียนรัตภูมิวิทยาลัยประกอบด้วย ผู้อำนวยการ/ตัวแทนหัวหน้าฝ่ายวิชาการ/ตัวแทนวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์/หรือหัวหน้ากลุ่มคณิตศาสตร์/หรือหัวหน้ากลุ่มวิศวกรรมศาสตร์/หรือหัวหน้ากลุ่มงานอาชีพหรือเทคโนโลยี/คอมพิวเตอร์/หรือตัวแทนครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง/ชุมชน ได้แสดงความคิดเห็นผ่านผู้วิจัยที่ลงพื้นที่เก็บข้อมูลในประเด็นตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ รูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนที่เชื่อมสัมพันธ์กันกับการบริหารจัดการอยู่ในปัจจุบัน

๑. ผลการดำเนินการบริหารจัดการเรียนการสอนที่ต้องการของชุมชน

-การบริหารจัดการ พบว่า เป็นไปตามกรอบการบริหารจัดการ มีโครงสร้างในการบริหารโรงเรียนมีคณะผู้บริหารประกอบด้วยผู้อำนวยการ มีหัวหน้าฝ่ายงาน อาทิฝ่ายวิชาการ กลุ่มงาน บุคลากรสนับสนุน มีระเบียบมีกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติ มีสายงานเชื่อมสัมพันธ์ มีอาคารเรียนที่ปลอดภัย, อาคารประกอบการเรียนก็มีความปลอดภัย,มีอุปกรณ์สนับสนุน มีครูมีอาชีพตรงตามวุฒิการศึกษาใน

สายผู้สอน มีการถ่ายทอดความรู้อย่างมีระบบ มีโครงการ/ชิ้นงานในเชิงประจักษ์ซึ่งเป็นผลผลิตของนักเรียนและมีครูที่ปรึกษาที่มีความเชี่ยวชาญคอยให้คำแนะนำในการสร้างโครงการวิทยาศาสตร์/ชิ้นงานอย่างต่อเนื่อง ในส่วนหลักการบริหารคน ก็นำธรรมเนียมบูรณาการประยุกต์ใช้ให้ทุกคนมีความเสมอภาค นอกจากนี้มีการประชุมให้การอบรมเพิ่มเติมองค์ความรู้ทั้งในและนอกสถานที่ มีการสร้างประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียนพร้อมด้วยคณะ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและสร้างประชาธิปไตยในสถาบันตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา

๒. การมีส่วนร่วมของชุมชน

- ผลการบริหารจัดการของสถานศึกษา ชุมชนมีส่วนร่วม โรงเรียนได้เชิญบุคคลภายนอกสถานศึกษาเข้าเป็นกรรมการช่วยดูแลในเชิงวิชาการ/และภาคปฏิบัติ มีคณะกรรมการสถานศึกษา มีการประชุมกันอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง เพื่อเสนอขออนุมัติรายการใช้จ่ายเงินในส่วนที่ เงินนอกงบประมาณที่เป็นรายได้ของโรงเรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อความโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาลหรือเงินทุนที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์ภาคเอกชน/บุคคล/ชุมชน/สังคม การบริหารจัดการจึงได้รับความไว้วางใจจากชุมชน และมีสมาคมศิษย์เก่าเข้ามาช่วยเหลือดูแลอีกแรงหนึ่งในการบริหารจัดการในประเด็นของการสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน

๓. ความเข้มแข็งของโรงเรียน/สถานศึกษา

- ผลโรงเรียนมีเข้มแข็งยืนหยัดเป็นปึกแผ่น ชุมชน/สังคมศรัทธาในสถาบัน สมาคมศิษย์เก่าในแต่ละปีการศึกษาได้จัดกิจกรรมชุมนุมศิษย์เก่าเพื่อจัดหาทุนสนับสนุนกิจการ การศึกษาของสถาบัน สนับสนุนอุปกรณ์ที่ขาดหรือซ่อมแซม นอกจากนี้โรงเรียนได้นำวัดเข้าโรงเรียนนำโรงเรียนเข้าวัด ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากคณะสงฆ์ในตำบล/อำเภอเป็นอย่างดี

๔. โรงเรียนต้นแบบที่มีรูปแบบแนวทางในการปฏิบัติให้เป็นสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน

- การบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสะเดาซรรค์ชัยกัมพลานุสรณ์ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ โรงเรียนรัตภูมิวิทยา จังหวัดสงขลา โรงเรียนได้พัฒนาการบริหารอย่างต่อเนื่องก้าวทันยุคทันสมัยโลกแห่งการศึกษาได้นำนวัตกรรมที่จำเป็นเข้ามาสนับสนุนการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา ให้นักเรียนมีความทันสมัยทางด้านความคิด แต่มีใช้ฟุ่มเฟือย จะดำเนินกิจกรรมต่างๆตามรอยพ่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ มีโครงการทางวิทยาศาสตร์พัฒนาอย่างต่อเนื่อง อาทิ โครงการหุ่นยนต์กวาดขยะ โครงการหุ่นยนต์อัตโนมัติใช้เก็บกระป๋อง โครงการธนาคารขยะรับฝากขยะแปลงขยะให้เป็นมูลค่าสร้างราคา โรงเรียนขยะเป็น “ศูนย์” โครงการเปลือกผลไม้ชะลอการบูดของข้าวสุก เก็บข้าวไว้ได้นาน ๓ วันกับ ๘ ชั่วโมง

๔ โรงเรียน ๔ ต้นแบบ ในจังหวัดสงขลา โรงเรียนสะเดาซรรค์ชัยกัมพลานุสรณ์ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ และโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ที่กล่าว

มาแล้วมีระบบกระบวนการการบริหารการศึกษาที่ชัดเจน โดยทุกโรงเรียนเน้นการบริหารชุมชนมีส่วนร่วม จัดการที่มีหลักธรรมาภิบาลเป็นประชาธิปไตย การเรียนการสอนเน้นการวิเคราะห์ในเชิงสร้างสรรค์ มีการบูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นกับหลัก ๔ ศาสตร์ คือวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และศาสตร์อื่นๆ มีนวัตกรรมสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง มีโครงการ/ชิ้นงานในเชิงประจักษ์พร้อมออกสู่สายตาชุมชนและคาดหวังว่าจะต่อยอดให้ก้าวไปข้างหน้า มีความเข้มแข็ง ชุมชน/สังคมมีความไว้วางใจส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาเล่าเรียนใน ๔ สถาบันแห่งนี้ อย่างมีความเชื่อมั่นสร้างสรรค์ความเชื่อมั่นให้ชุมชน/สังคมยอมรับตามที่พึงประสงค์

สรุปว่า รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ มีการจัดการบริหารที่โครงสร้างการบริหารชัดเจน มี คณะกรรมการการบริหารประกอบด้วยผู้อำนวยการและฝ่ายต่างๆ กลุ่มงานร่วมรับผิดชอบชุมชนมีส่วนร่วม มีหลักธรรมาภิบาลเป็นประชาธิปไตย การเรียนการสอนเน้นหลักการวิเคราะห์เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีโครงการ/ชิ้นงานพร้อมพัฒนาต่อยอดให้เกิดมูลค่า นำหลักการของ STEM มาบูรณาการประยุกต์ใช้กับศาสตร์อื่น เพื่อสร้างนวัตกรรม เมื่อมีอุปสรรคทุกคนร่วมกันแก้ไขปัญหา การบริหารจัดการได้นำโรงเรียนเข้าวัด นำวัดเข้าโรงเรียนนิมนต์พระสงฆ์ให้ความรู้ทางพระพุทธศาสนา เพราะการนำพระสงฆ์เข้ามามีส่วนร่วมในฐานะที่พระสงฆ์เป็นที่นับถือและเป็นที่ตั้งศรัทธาของ “ชุมชน” โรงเรียนก็สามารถต่อยอดจากพระสงฆ์ในพัฒนาการศึกษาให้ก้าวหน้าต่อไป

ส่วนที่ ๒ จากวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ ศึกษากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองตอบชุมชน

กระบวนการมีบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองตอบชุมชน หลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนมี ๒ ระดับ หลักสูตรแรกคือ หลักสูตรแกนกลางเป็นหลักสูตรสำเร็จรูปตามรูปแบบหมวดต่างอาทิ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์การงานอาชีพ สังคมและวัฒนธรรม พลศึกษา ในประเด็นนี้เป็นหลักสูตรแกนกลางบังคับเรียน หลักสูตรที่ ๒ คือหลักสูตรท้องถิ่น เน้นความสำคัญของท้องถิ่น การจัดหลักสูตรท้องถิ่นต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วม เพราะการสอนปราชญ์ชาวบ้านมีทักษะมีความเชี่ยวชาญชำนาญในการสอนในการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่ผู้เรียนได้อย่างชัดเจน โรงเรียนทั้ง ๔ สถานศึกษาได้นำหลักสูตรท้องถิ่นเข้ามาทำการสอนหรือการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือจัด การศึกษาวิศึกษากันระหว่างโรงเรียนกับวิทยาลัย มหาวิทยาลัย (M.O.U) กรณีตัวอย่าง โรงเรียนรัตภูมิวิทยากับวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสงขลา เพื่อให้ตระหนักถึงการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาแก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเปลี่ยนว่านักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยาได้วุฒิการศึกษา ๒ ใบพร้อมกัน คือวุฒิการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โดยทำข้อตกลงกันเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.สร้าง

โอกาสให้กับนักเรียนมีความรู้ที่หลากหลายสามารถเลือกประกอบอาชีพได้ตามถนัดรู้ กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองตอบชุมชนดังนี้

๑. หลักสูตรยืดหยุ่นได้เปิดกว้างสามารถเพิ่มเติมเสริมบางประเด็นได้ตามความจำเป็นในการบูรณาการประยุกต์ใช้กับหลักสูตรอื่น ๆ ได้

๒. ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตรในหลักสูตรท้องถิ่น

๓. นำหลัก STEM บูรณาการกับศาสตร์ได้มีนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สนองตอบชุมชนได้

๔. เปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ทั้งสายสามัญและสายอาชีพได้ เป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพ

สรุปว่า กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองตอบชุมชน ชุมชนมีส่วนร่วม กระบวนการคิดวิเคราะห์พัฒนาการอย่างต่อเนื่อง มีธรรมาภิบาล เป็นประชาธิปไตย เคารพกฎกติกา ระเบียบกฎเกณฑ์ เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงศักยภาพสามารถสร้างทางเลือกในการประกอบอาชีพ โดยใช้ประกาศนียบัตรทั้งมัธยมตอนปลาย (ม.๖) และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มีการบูรณาการหลักสูตรกับหลักสูตรเพิ่มเติมศึกษาหรือกับวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ มีนวัตกรรมใหม่ๆ พัฒนาอย่างต่อเนื่องสามารถต่อยอดเป็นผลผลิตที่ล้ำค่าได้ต่อไป สอดคล้องนโยบายของรัฐบาลและเจตนารมณ์ของชุมชนตรงกับความต้องการของชุมชน

ส่วนที่ ๓ จากวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ ศึกษาการวิเคราะห์รูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

พบว่า กระบวนการบริหารรูปแบบสถานศึกษาผลจากการวิเคราะห์แล้ว มีรูปแบบโครงสร้างมีการกำหนดหน้าที่ที่ชัดเจนมีผู้รับผิดชอบตามโครงสร้างฝ่ายบริหารอาทิ มีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วยผู้อำนวยการ มีรองผู้อำนวยการในแต่ละฝ่ายงาน อาทิ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ฝ่ายงบประมาณ ฝ่ายบุคคล ฝ่ายบริหารทั่วไป กลุ่มงานสาระการเรียนรู้ อาทิ กลุ่มภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ มีสิ่งแวดล้อมดี กระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรทุกหลักสูตรสามารถยืดหยุ่นได้บูรณาการประยุกต์ใช้กับทุกศาสตร์ และมีการวิเคราะห์วิธีคิดอย่างต่อเนื่อง ในการศึกษาค้นคว้าและสามารถมีรูปแบบที่เข้าใจง่ายไม่เกิดความยุ่งยากสามารถพัฒนาต่อยอดได้ในกระบวนการวิเคราะห์

จุดอ่อน (weakness) การวิเคราะห์กระบวนการรูปแบบสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น ขาดบุคคลกรครูผู้สอนที่เชี่ยวชาญชำนาญการ เกิดจากการเกษียณอายุราชการ ทำให้เกิดช่องว่าง ไม่มีงบประมาณจัดจ้างครูที่เกษียณหรือย้ายออกทันทีทันด่วน เป็นช่องว่างระหว่างรายวิชาครูผู้สอนชั่วคราวไม่ชำนาญเชี่ยวชาญในรายวิชานั้น ๆ หรือผู้สอนแทนไม่ตรงรายวิชาที่ศึกษาเล่าเรียนมา

จุดแข็งจุดพัฒนา (Development) โรงเรียนอยู่ท่ามกลางชุมชนคมนาคมเดินทางไปมาสะดวก ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาและหลักสูตรยืดหยุ่นได้ เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงออกแสดงความคิดเห็น มีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารเป็นประชาธิปไตย สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ นำเสนอข้อแนะสร้างสรรค์ในที่ประชุมได้ ไม่ทำให้ขุนมัวทางจิตใจ มีนวัตกรรมเป็นของตนเองและที่กำลังพัฒนาดำเนินการตามโครงการงานวิทยาศาสตร์ สร้างมุมมองเป็นนิมิตใหม่แห่งวงการศึกษ สอนตอบชุมชนสนองนโยบายของรัฐบาล การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐

แนวทางสร้างการรูปแบบการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐

แนวทางรูปแบบการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศเป็นนโยบายการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ ส่วนสำคัญการบริหารจัดการต้องมีความโปร่งใส มีหลักธรรมาภิบาลเป็นประชาธิปไตย มีโครงสร้างมีสายงานบังคับบัญชาขอบหมายหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษร มีหลักสูตรยืดหยุ่นสามารถบูรณาการประยุกต์ใช้ได้กับทุกศาสตร์อื่นๆ อาคารเรียนอาคารประกอบการ อุปกรณ์สนับสนุนมีความพร้อมอย่างครบครัน สิ่งแวดล้อมดีจูงใจให้ผู้สอนผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในประเด็นที่จะสอนจะเรียน บรรยากาศห้องเรียนนอกห้องเรียนมีความสดใสสะอาด ครูมืออาชีพสถานศึกษาต้องพัฒนาบุคลากรครูบุคลากรสนับสนุน ให้ทุกฝ่ายได้เรียนรู้อย่างเท่าเทียมเปิดโอกาสให้ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออก มีการพัฒนาโครงการงานวิทยาศาสตร์มีการบูรณาการกับหลักสะเต็มศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพมีนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการต่อยอดในการพัฒนานวัตกรรมไปสู่เป้าหมาย ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา การศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ ดังนี้

๑. มีคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา ๑ ชุด
๒. ชุมชนมีส่วนร่วม อาทิ สมาคมศิษย์เก่าสนับสนุน ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนในเชิงวิชาการ
๓. สถานศึกษามี ครูมืออาชีพ บุคลากรมืออาชีพ สิ่งแวดล้อมดี มีหลักธรรมาภิบาลเป็นประชาธิปไตย
๔. มีการบูรณาการหลัก STEM ศึกษาประยุกต์ใช้กับศาสตร์อื่น ๆ มีการพัฒนาโครงการงานวิทยาศาสตร์นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมสิ่งใหม่ ๆ ต่อไป

๕. รัฐบาลต้องส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการพัฒนาศักยภาพในการบริหารสถานศึกษา เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานสถานศึกษาก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคง ยั่งยืน และสามารถเป็น “โรงเรียนต้นแบบ” ให้กับสถานศึกษาอื่น ต่อไป

สรุปผลรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นประเด็นได้ดังต่อไปนี้

๑. รัฐบาลต้องสนับสนุนงบประมาณสถานศึกษาต้นแบบทั้ง ๔ โรงเรียนนี้ มีงบประมาณในการจัดสร้างนวัตกรรมอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง

๒. รัฐบาลต้องส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจให้กับ คณะผู้บริหาร ครูและนักเรียนที่มีผลงานทางวิชาการและมีนวัตกรรม ตอบแทนน้ำใจโดยมอบรางวัลที่มีมูลค่า (เปรียบเทียบกับนักกีฬาที่ได้เหรียญทองทั้งในระดับชาติ,ระดับโลก)

๓. ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้านและมีความเข้มแข็ง

๔. มีการพัฒนาศึกษาค้นคว้าสร้างนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

๕. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ Memorandum of Understanding (MOU) ระหว่างโรงเรียนกับภาคเอกชน อาทิ บริษัท โรงงาน ที่ศึกษาค้นคว้าสร้างนวัตกรรมจากการสัมภาษณ์เชิงลึกทั้ง ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง ตัวแทนครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนชุมชน/ผู้ประกอบการและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ พร้อมกับแนวทางพัฒนาสถานศึกษาในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ โดยผ่านกระบวนการศึกษาค้นคว้าสร้างนวัตกรรมผ่านกระบวนการ หลัก ๔ ศาสตร์คือ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์และศาสตร์อื่น ๆ ให้เป็นรูปธรรมจับต้องได้จริงและมีมูลค่าต่อไป ทุกคนมีความคิดเห็นสอดคล้องดังกล่าวแล้วข้างต้นสามารถเข้าใจ และผลการวิเคราะห์กระบวนการสร้างรูปแบบสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน ที่มีนวัตกรรมตอบสนองนโยบายของรัฐบาลและชุมชนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะโรงเรียนเสเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ และโรงเรียนรัถภูมิวิทยา พร้อมกับแนวทางพัฒนาโรงเรียนแนวทางส่งเสริมสนับสนุนศึกษาค้นคว้าตามแนวทาง การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ ต่อไป

๕.๑.๒ สรุปผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแสดงถึงเพศผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๐๐ ส่วนเพศชาย จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๐๐ งามถึงอายุมีอายุระหว่าง ๓๖ - ๖๐ ปี จำนวน ๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๐๐ รองลงมาคืออายุระหว่าง ๓๑ - ๓๕ ปี จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๐๐ อายุระหว่าง ๒๑ - ๒๕ ปี มีจำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๐๐ อายุต่ำกว่า ๑๖ ปี (ตัวแทนนักเรียน) คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๐ อายุอยู่ระหว่าง ๒๖ - ๓๐ จำนวน ๓ คน (ตัวแทนชุมชน) คิดเป็นร้อยละ ๓ และอายุอยู่ระหว่าง ๑๘ - ๒๐ ปี จำนวน ๒ คน (สังเกตการ) คิดเป็นร้อยละ ๒.๐๐ งามถึงกลุ่มอาชีพกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการครู คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๐๐ รองลงมานักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๐และเรียงตามลำดับ ตัวแทนชุมชน ร้อยละ ๓.๐๐ พนักงานราชการ คิดเป็นร้อยละ ๑

ตอนที่ ๒ กระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจากตารางที่ ๔.๒ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=๔.๒๑$, $S.D.=๐.๖๘$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า(๑) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ($\bar{X}=๔.๒๖$, $S.D.=๐.๖๘$) รองลงมาคือ (๒) ด้านการวิเคราะห์รูปแบบการจัดการศึกษา และการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองต่อชุมชนรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ($\bar{X}=๔.๒๔$, $S.D.=๐.๖๖$)และลำดับถัดมาคือ(๓) ด้านตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรองรับนโยบาย ไทยแลนด์ ๔.๐ ($\bar{X}=๔.๑๘$, $S.D.=๐.๖๙$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ (๔) ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการที่พึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ($\bar{X}=๔.๑๖$, $S.D.=๐.๖๙$)

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจากตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ในด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ จากตาราง ๔.๒ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ (๑) ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=๔.๒๖$, $S.D.=๐.๖๘$) เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้เรียนผู้สอนต้องตอบโจทย์ชุมชนได้ กรณีศึกษาของผู้เรียนผู้สอนไม่สามารถนำผู้เรียนไปไม่ถึงความหวังความฝันได้พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ($\bar{X}=๔.๔๙$, $S.D.=๐.๕๕$) รองลงมาคือปัญหาการศึกษาของโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดอุปกรณ์สนับสนุนการเติบโตจึงไม่เท่าเทียมกันอย่างทั่วถึง ($\bar{X}=๔.๔๘$, $S.D.=๐.๕๕$) กระบวนการเรียนการสอนล้มเหลว เศรษฐกิจล้มเหลว การเมืองล้มเหลว สังคมล้มเหลว หรือปัญหาต่าง ๆ ก็ชี้โทษของการศึกษาบริหารจัดการศึกษาล้มเหลว ($\bar{X}=๔.๔๔$, $S.D.=๐.๕๗$) และหลักสูตรการศึกษาปัจจุบันไม่สามารถสะท้อนความต้องการของท้องถิ่นได้ ในการสอนรายวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์, เทคโนโลยี และวิศวกรรมศาสตร์ ($\bar{X}=๔.๔๓$, $S.D.=๐.๕๙$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ การบริหารจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ยังไม่สามารถตอบโจทย์ของสังคมได้ ($\bar{X}=๓.๙๗$, $S.D.=๐.๙๐$) ตามลำดับ

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจากตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ในด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการที่พึงประสงค์ของชุมชนยุคไทยแลนด์ ๔.๐ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อ

รองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๑๖$, $S.D.=๐.๖๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษายุคใหม่ สภาพสังคม สิ่งแวดล้อมข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ($\bar{X}=๔.๔๙, S.D.=๐.๕๕$) รองลงมา คือ ครูผู้สอนสร้างเสริมแนวคิดให้ผู้เรียน “สร้างโครงงาน” ในการผลิตนวัตกรรมใหม่อยู่อย่างสม่ำเสมอสามารถนำไปสู่สนามการแข่งขันทั้งในระดับจังหวัดประเทศชาติได้อย่างต่อเนื่องอันนำมาซึ่งความภาคภูมิใจของสถาบันและชุมชน ($\bar{X}=๔.๔๔, S.D.=๐.๖๔$) การพัฒนาครูในทุกด้านจะเกิดประโยชน์การศึกษาของผู้เรียนอย่างแท้จริง สร้างแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมสามารถจับต้องเห็นเป็นรูปแบบการศึกษาในการพัฒนายุคไทยแลนด์ ๔.๐ ($\bar{X}=๔.๔๑, S.D.=๐.๖๕$) ขณะที่ทุกคนคาดหวังการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ จะให้คำตอบอย่างยั่งยืนนำพาประเทศไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว พันกับดักรายได้ปานกลาง ($\bar{X}=๔.๔๐, S.D.= ๐.๖๐$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นมืออาชีพ, หัวหน้าฝ่ายทุกฝ่ายต้องเป็นมืออาชีพในการบริหารกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X}=๓.๘๙, S.D.=๐.๗๕$) ตามลำดับ

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจากตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ในด้านการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบชุมชนรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ จากตาราง ๔.๕ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=๔.๒๔, S.D.=๐.๖๖$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าสูงสุด คือ รูปแบบของการจัดการศึกษาให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของประชาชนต้องอาศัยกระบวนการที่ส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ($\bar{X}=๔.๔๒, S.D.=๐.๖๘$) รองลงมา คือ ส่งเสริมผลผลิตของนักเรียนที่คิดขึ้นมาใหม่อย่างจริงจังมุ่งมั่นเพื่อพัฒนาในการต่อยอดความคิดอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X}=๔.๓๓, S.D.=๐.๖๕$) ครู ผู้บริหาร ชุมชน ร่วมมือกันสร้างโรงเรียน นวัตกรรมให้ได้ สร้างสรรค์ความคิดต่าง ๆ สร้างสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดนวัตกรรมใหม่ โดยมุ่งเป้าตอบโจทย์สังคม ($\bar{X}=๔.๓๒, S.D.=๐.๕๘$) รัฐต้องสร้างครุต้นแบบประจำโรงเรียนให้บุคลากร ครู มีความเข้มแข็งในด้านวิชาการ พร้อมกับการเสียสละทุ่มเทให้กับสถาบัน ($\bar{X}=๔.๓๐, S.D.=๐.๖๖$) ส่วนข้อที่มีค่าลำดับสุดท้าย คือ จัดหางบประมาณสนับสนุนวัสดุครุภัณฑ์จากแหล่งชุมชน บริษัท ห้างร้าน โรงเรียนต้องสร้างค่านิยมให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลจนกระทั่งเขาเชื่อมั่นและศรัทธา ($\bar{X}=๔.๐๗, S.D.=๐.๗๔$) ตามลำดับ

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจากตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ในด้านตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรองรับนโยบายการพัฒนา ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ จากตาราง ๔.๖ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๑๘, S.D.=๐.๖๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นสถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้ดำรงตนอยู่ใน

องค์แห่งความดี มีชื่อเสียงพร้อมนำพาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายชีวิต ($\bar{X}=4.30, S.D.=0.64$) รองลงมา คือ สถานศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญพัฒนาตนเองได้อย่างสมบูรณ์สะท้อนกระแสการศึกษาได้อย่างชัดเจน ($\bar{X}=4.28, S.D.=0.66$) สถานศึกษาที่มีเครื่องมือสนับสนุนการเรียนการสอนทุกรูปแบบ ($\bar{X}=4.24, S.D.=0.66$) , เป็นสถานศึกษาที่มีค่านิยมสนองต่อความต้องการของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=4.22, S.D.=0.64$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ เป็นสถานศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนรองรับนโยบายยุคไทยแลนด์ 4.0 ได้อย่างสมบูรณ์ตามกรอบนโยบายของรัฐบาล ($\bar{X}=3.99, S.D.=0.77$)

ตอนที่ ๓ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ 4.0 จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา

จากตาราง 4.7 พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยภาพรวมทุกด้าน คือ ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนยุคไทยแลนด์ 4.0 ด้านการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา และการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองต่อชุมชนรองรับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 และด้านตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรองรับนโยบายการพัฒนาไทยแลนด์ 4.0 ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ($P=0.726, 0.766, 0.806, 0.964, 0.928$) ตามลำดับ

จำแนกตามอายุจากตารางที่ 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความ คิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการ ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ 4.0 และด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการที่พึงประสงค์ ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ 4.0 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ($P=0.48, 0.21, 0.27, 0.26, 0.49$) ตามลำดับ

จำแนกตามตารางที่ 4.9 กลุ่มตัวอย่างอาชีพ ข้าราชการครูมีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยรวมแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างครูโรงเรียนเอกชน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเป็นครูโรงเรียนเอกชน มีระดับความคิดเห็นมีระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ 4.0 โดยรวมแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพพนักงานราชการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ตอนที่ ๔ การวิเคราะห์การข้อมูลทั่วไป

จากตารางที่ ๑๔ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ พบว่าข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ ไม่ส่งผลรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรับรองนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๕ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ พบว่าข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ ไม่ส่งผลรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรับรองนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการที่พึงประสงค์ของชุมชนยุคไทยแลนด์ ๔.๐ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๖ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ พบว่าข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ ไม่ส่งผลรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรับรองนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านการวิเคราะห์รูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนยุคไทยแลนด์ ๔.๐ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๗ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ที่ส่งผลต่อรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ พบว่าข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ ไม่ส่งผลรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรับรองนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านตัวรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนยุคไทยแลนด์ ๔.๐ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕

๕.๒.อภิปรายผล

จากการศึกษา รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ครั้งนี้สามารถนำประเด็นต่างๆ มาอภิปรายผลได้ดังนี้

๕.๒.๑ ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=๔.๒๖, S.D.=๐.๖๘$) พิจารณารายข้อคำถามพบว่า ผู้เรียนผู้สอนต้องพร้อมตอบโจทย์ชุมชนได้ กรณี ศักยภาพผู้เรียนผู้สอนไม่สามารถนำผู้เรียนไปไม่ถึงความฝันได้อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนคำถามอื่น อยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ๓ อันดับแรกคือ (๑) ปัญหาการศึกษาของโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดอุปกรณ์สนับสนุนการเติบโตจึงไม่เท่าเทียมกันอย่างทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย=๔.๔๘.) (๒) กระบวนการเรียนการสอนล้มเหลว เศรษฐกิจล้มเหลว การเมืองล้มเหลวหรือทุกๆ ปัญหา ต่างก็โทษการบริหารจัดการศึกษา (ค่าเฉลี่ย=๔.๔๔) (๓) หลักสูตร

การศึกษาในปัจจุบันไม่สะท้อนความต้องการของท้องถิ่นได้ ในด้านการสอนวิชาคณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, เทคโนโลยี, และวิศวกรรมศาสตร์ (ค่าเฉลี่ย=๔.๔๓) ตามลำดับ ส่วนการบริหารจัดการ ภาษาต่างประเทศยังไม่สามารถตอบโจทย์ของสังคม/ชุมชนได้ (ค่าเฉลี่ย=๓.๙๗) อยู่ในลำดับสุดท้าย

๕.๒.๒ ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการพึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=๔.๑๖, S.D.=๐.๖๙$) พิจารณารายข้อคำถามพบว่า การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษายุคใหม่ สภาพสังคม สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนคำถามอื่น อยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ๓ อันดับแรก คือ (๑) ครูผู้สอนสร้างเสริมแนวคิดให้ผู้เรียน “สร้างโครงงาน” ในการผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ อยู่อย่างสม่ำเสมอ สามารถนำเข้าสู่สนามการแข่งขันทั้งในระดับจังหวัด, ประเทศชาติได้อย่างต่อเนื่องอันนำมาซึ่งความภาคภูมิใจของสถาบันและชุมชน (ค่าเฉลี่ย=๔.๔๔) (๒) การพัฒนาครูในทุกด้านจะเกิดประโยชน์ต่อ การศึกษาของผู้เรียนอย่างแท้จริง สร้างแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมสามารถจับต้องเห็นเป็น รูปแบบการศึกษาในการพัฒนายุคไทยแลนด์ ๔.๐ (ค่าเฉลี่ย=๔.๔๑) (๓) ขณะนี้ทุกคนคาดหวัง การศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ จะให้คำตอบอย่างยั่งยืนนำพาประเทศไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วพันกับ ดักรายได้ปานกลาง (๔.๔๐) ตามลำดับ ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นมืออาชีพ, หัวหน้าฝ่ายทุก ฝ่ายต้องเป็นมืออาชีพในการบริหารการระบวงการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย=๓.๘๙) อยู่ในลำดับสุดท้าย

๕.๒.๓.ด้านการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตรที่ สสนองตอบชุมชนรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๒๔, S.D.=๐.๖๖$) พิจารณารายข้อคำถามพบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพตรงตามความ ต้องการของประชาชนต้องอาศัยกระบวนการ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย ๓ อันดับแรก คือ (๑) ส่งเสริมผลผลิตนักเรียนที่คิดขึ้นมาใหม่อย่างจริงจัง มุ่งเน้นเพื่อพัฒนาในการต่อยอดความคิดสร้างสรรค์ (ค่าเฉลี่ย= ๔.๓๒) (๒) รัฐต้องสร้างครุต้นแบบ ประจำโรงเรียนให้บุคลากร ครู มีความเข้มแข็งในด้านวิชาการ พร้อมกับการเสียสละทุ่มเทให้กับ สถาบัน (ค่าเฉลี่ย= ๔.๓๐) (๓) ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามนโยบาย ๔ ประเภท วิชา การ, คุณธรรม, กิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด, บริการสารสนเทศ (ค่าเฉลี่ย=๔.๒๘) ตามลำดับ ส่วน จัดทางงบประมาณสนับสนุนวัสดุ ครุภัณฑ์จากแหล่งชุมชน บริษัท ห้างร้าน โรงเรียนต้องสร้าง ค่านิยมให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลจนเขาเชื่อมั่นและศรัทธา (ค่าเฉลี่ย=๔.๐๗) อยู่ในลำดับ สุดท้าย

๕.๒.๔ ด้านแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรองรับนโยบายการพัฒนา ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๑๘, S.D.=๐.๖๙$) เป็นสถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้ ดำรงตนอยู่ในองค์แห่งความดีมีชื่อเสียงพร้อมนำพาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย ๓ อันดับแรก (๑) สถานศึกษายึดผู้เรียนเป็นสำคัญพัฒนาตนเองได้อย่าง

สมบูรณ์สะท้อนกระแสการศึกษาได้อย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย=๔.๒๘) (๒) สถานศึกษาที่มีเครื่องมือสนับสนุนการเรียนการสอนทุกรูปแบบ (ค่าเฉลี่ย=๔.๒๔) (๓) มี ๒ ข้อ คือ ๔ และ ๑๐ ตามลำดับ ดังนี้ เป็นสถานศึกษาที่มีค่านิยมสนองตอบชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นสถานศึกษาในความหวัง และเป็นที่ยกย่องของชุมชนตามที่พึงประสงค์ (ค่าเฉลี่ย=๔.๒๒) ตามลำดับ ส่วนเป็น สถานศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนรองรับนโยบายยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ได้อย่างสมบูรณ์ตามกรอบนโยบายของรัฐบาล อยู่ในลำดับสุดท้าย

สรุปการอภิปรายผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย=๔.๒๑, ๐.๖๘ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน=๐.๖๘ พิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากในทุกด้านเรียงจากมากไปหาน้อยคือ (๑) ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองตอบความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ (ค่าเฉลี่ย=๔.๒๖) (๒) ด้านการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองความต้องการของชุมชนรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ (ค่าเฉลี่ย=๔.๒๔) (๓) ด้านตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชน และรองรับนโยบายการพัฒนายุคไทยแลนด์ ๔.๐ (ค่าเฉลี่ย=๔.๑๘) (๔) ด้านรูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการพึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ (ค่าเฉลี่ย=๔.๑๖) ตามลำดับ

๕.๓ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. เสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๖ และศึกษาธิการจังหวัดสงขลา
๒. โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) เสนอนายกเทศมนตรีเทศบาลนครหาดใหญ่ และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย
๓. รัฐบาลต้องจัดงบประมาณอุดหนุน ส่งเสริมนวัตกรรมของโรงเรียนให้พัฒนาก้าวอย่างต่อเนื่องต่อไปให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน

๕.๔ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. รัฐบาลควรจัดตั้งงบประมาณประจำปี อุดหนุน ๔ โรงเรียนต้นแบบในการพัฒนาการเรียนรู้อิง STEM และบูรณาการประยุกต์ใช้สร้างนวัตกรรมเป็นของตนเองได้ ตามนโยบายของรัฐบาล
๒. ให้สถานศึกษา/โรงเรียนมีความอิสระในการทำบันทึกข้อตกลงร่วมมือ Memorandum of Understanding (MOU) ระหว่างโรงเรียนกับผู้ประกอบการภาคเอกชน อาทิ บริษัท, โรงงาน หรือ ที่มีการพัฒนานวัตกรรมให้เกิดความยั่งยืนและสร้างมูลค่าในการผลิตต่อไป

๓. รัฐบาลต้องสร้างแรงจูงใจให้ผู้บริหาร,ครู นักเรียน มีขวัญกำลังใจในการทำงานศึกษาค้นคว้าสร้างนวัตกรรม โครงการ/ชิ้นงาน ด้วยรางวัล เป็นเงิน ทองในราคามูลค่าที่เหมาะสมกับชิ้นงาน

๔. โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศควรออกใบรับรองผลการเรียนให้นักเรียนที่จบจากสถาบันการศึกษาอย่างน้อยไม่น้อยกว่า ๒ ใบ ประกาศรับรองด้านคุณธรรม จริยธรรม จิตอาสา หรือ /ด้านการสร้างผลงานโครงการวิทยาศาสตร์ในการสร้างนวัตกรรม (กรณีศึกษา:โรงเรียนรัตนภูมิวิทยา: ได้รับรองใบประกาศนียบัตรรับรองผลการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย ม. ๖ และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

บรรณานุกรม

- กำธร ไพจิตต์.ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ :โรงเรียนสร้างสรรค์ วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต.กรุงเทพมหานคร:ศูนย์พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.๒๕๖๐.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์.การคิดเชิงสร้างสรรค์ในผู้ชนะเลิศ.กรุงเทพมหานคร:ซีดีเซสมิเดีย.๒๕๕๓.
- กึ่งกาญจน์ ชมอินทร์.การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต ๑.รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
๒๕๕๔.
- ขวัญญา เตชะกิจขจรและคณะ.แนวคิดปรัชญาการศึกษากลุ่มพัฒนาการนิยมของผู้บริหาร สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นนทบุรี เขต ๑.รายงานการวิจัย.มหาวิทยาลัยราชภัฏ
(ม.ป.ท.) ๒๕๕๒.
- ดวงพร แสงทอง .การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี.รายงานการวิจัย.มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน
สุนันทา.(ม.ป.ท.)๒๕๕๐.
- ทีศนา แคมมณี.ศาสตร์การสอน:องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.๒๕๕๑
- คณะกรรมการนโยบายการจัดการเรียนการสอนสะเต็มในสถานศึกษา.(ม.ป.ท.) ๒๕๖๐.
- คณาจารย์โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง.นวกอวาท.กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง ๒๕๕๕.
- นาคารชุน.โศลกมูลฐานว่าด้วยทางสายกลาง.กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.๒๕๕๕.
- นาวิทย์ กางการ.การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลไร่
ใต้ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ.รายงานการวิจัย.มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
๒๕๕๖.
- (บุญชม ศรีสะอาด).อ้างถึงใน.พระครูปลัดไพรัช จันทสโร.ศึกษาความเชื่อหลังความตายของ
พุทธศาสนิกชน.๒๕๕๗.
- ปราณี พงษ์สุพรรณ.ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ โรงเรียนสร้างสรรค์.วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต.กรุงเทพมหานคร:ศูนย์พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.๒๕๖๐.
- ปราโมทย์ จันทร์เรือง.บทบาทของโรงเรียนในฐานะที่เป็นแหล่งเรียนรู้. (ม.ป.ท.)๒๕๖๐.
- ประวิทย์ ศิริถิรกุล.อ้างในพระครูวิจิตรศีลาจาร.การประยุกต์ใช้ปรัชญาการศึกษาหลังนวยุคในศูนย์
อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ของวัด:กรณีศึกษาวัดในจังหวัดสงขลา.ดุชนิพนธ์หลักสูตร
ปรัชญาดุชนิพนธ์ สาขา ปรัชญาและศาสนา คณะปรัชญาและศาสนา.มหาวิทยาลัย
เซนต์จอร์ห์น.๒๕๕๗.
- ประสิทธิ์ รักนุ้ยและคณะ.พลวัตการปรับตัวของพระสงฆ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในยุคปัจจุบัน.
(ม.ป.ท.)๒๕๕๘.
- ประสิทธิ์ รักนุ้ย.พลวัตการปรับตัวของพระสงฆ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้มองผ่านปรัชญาหลังนวยุค

- ยุค. ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรปรัชญาและศาสนา.สาขาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์จ. (ม.ป.ท.) ๒๕๖๑,
- ประภาพร เปารีบุตร.การมีส่วนร่วมพัฒนาประชาคมของประชาชน ตำบลบางชะแยง อำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานี.รายงานการวิจัย.มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.(ม.ป.ท.).๒๕๕๘.
- แผนพัฒนายุทธศาสตร์ชาติระยะยาว ระยะยาว ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙).เตรียมสอบครูผู้ช่วยสังกัด สพลฐ ฉบับครบเครื่อง.นนทบุรี:โรงพิมพ์อิงศุภยอนด บู้คส์ จำกัด ๒๕๖๐.
- พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔.กรุงเทพมหานคร:นามีบุ๊ค
- พระมหาสุทิตย์ อาภากร.เครือข่าย: ธรรมชาติ ความรู้และการจัดการ.พิมพ์ครั้งที่ ๓ กรุงเทพมหานคร: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้.๒๕๕๖.
- พระมหาฉลาด ปริญญาโณ. นวโกวิท ฉบับชาวบ้าน.กรุงเทพมหานคร:เลี้ยงเซียงการพิมพ์.๒๕๕๓.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา.(ม.ป.ท.) ๒๕๔๒.
- พระครูวิจิตรศีลาจารย์.(ประสิทธิ์ กิติโกษา).ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรปรัชญาและศาสนา.มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์จ.๒๕๕๗.
- พระครูโสภาสุมิตคุณ.ทัศนคติเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับแนวทางการแสดงหนังตะลุง.๒๕๕๗.
- (พิชพู อุภิสมาจารย์โยธิน).อ้างถึงใน พระครูปลัดไพรัช จนทสโร.ศึกษาความเชื่อหลังความตายของพุทธศาสนิกชน.รายงานการวิจัย.๒๕๕๗
- ไพฑูริย์ สีนลาร์ตันและคณะ.ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ : โรงเรียนสร้างสรรค์.วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.กรุงเทพมหานคร:ศูนย์พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.๒๕๖๐.
- พรพจน์ บัวทอง.ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐: โรงเรียนสร้างสรรค์.วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.กรุงเทพมหานคร:ศูนย์พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.๒๕๖๐.
- พรชัย เจตมา นิตยาพร กินบุญและไพฑูริย์ พิมพ์. การพัฒนาการศึกษา ๔.๐ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ๖ R ๑๒C๓E. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๑.
- ระบบสารสนเทศทางการศึกษา สพท.สุรินทร์เขต ๓. หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑.
- วิราวรรณ ทวีพรไพบุลย์และคณะ.อ้างในพระครูวิจิตรศีลาจารย์.การประยุกต์ใช้ปรัชญาการศึกษาหลังนวยุคในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ของวัด:กรณีศึกษาไว้ในจังหวัดสงขลา.ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา ปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์จ.๒๕๕๗.
- วรวัต กิตติวงศ์.เตรียมสอนครูผู้ช่วยสังกัด สพลฐ.ฉบับครบเครื่อง อัปเดตครั้งที่ ๒. นนทบุรี:อิงศุภยอนด์บู้คส์.๒๕๖๐.
- วรพจน์ วงศ์เจริญกิจรุ่งเรืองและอชิป จิตตฤกษ์.ทักษะแห่งอนาคตใหม่การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ ๒๑. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ Openworld. ๒๕๖๐.
- วิภา ต้นขูลพงษ์.และคณะ. ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ โรงเรียนสร้างสรรค์.วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๖๐.
- วารสารวิชาการ.ธรรมทรรศน์.ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๓ ประจำเดือน กันยายน -ธันวาคม ๒๕๖๐.ฉบับ

- พิเศษครบ ๑๓๐ ปี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.การพัฒนาคุณภาพ
การศึกษา. (ม.ป.ท.) ๒๕๖๐.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.การอบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง.กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.๒๕๕๐.
- การศึกษาใน Thailand ๔.๐ Chiang mai News. www.Chiangmai news .co.th.สืบค้นเมื่อ
วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐.
- การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐. <https://www.google..com/outsideclass/thai-education>
สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๑.
- การ์ดเนอร์. [https://www.moe .go.th.moe.th/news.detail.php? News IP=๔๖๒๒๑๑& Key=News Teer
akiat](https://www.moe .go.th.moe.th/news.detail.php? News IP=๔๖๒๒๑๑& Key=News Teer
akiat).การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ ในบริบทการจัดการศึกษา.สืบค้นเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑.
- ไกรยส ภัทราวาส.การขับเคลื่อนไทยแลนด์ ๔.๐ Thailand ro.th ๑.
www.Thaihealth.or.th> ข่าวสร้างข่าวสรุปกับ ส.ส.สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม
๒๕๖๑.
- โกวิทย์ ประवालพุกษ์.พัฒนาการศึกษาแท้.www.Chulaboo,.com./description.asp?barcode=
๙๗๘๙๗๔๗๖๔๑๓๐/ สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๑
- คณะกรรมการนโยบายการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมในสถานศึกษา ๒๕๖๐.
คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้.การปฏิรูปการเรียนรู้.
Kb psu.acth/psukb/bitstream/๒๕๕๓/๒๓๔๕/๒๗๑๔๙๗/bible. สืบค้นเมื่อวันที่
๑๔ เมษายน ๒๕๖๑.
- คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้.www.moe.go.th/main ๒ /edu-reform thm. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐
กรกฎาคม ๒๕๖๑.
- เฉลิม ฟ้าอ่อน.แนวทางใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
<https://www.Kroobannok.com/vicw.php?id=๕๒๖๑>.สืบค้นเมื่อวันที่ ๑ เมษายน
๒๕๖๑.
- ชนัญญา เตชะกิจขจร.และคณะ.แนวคิดปรัชญาการศึกษากลุ่มพัฒนาการนิมของผู้บริหาร สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นนทบุรี เขต ๑. รายงานการวิจัย.
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.๒๕๕๒.สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๑.
- ชวลิต โพธิ์นคร.การศึกษาไทย ไทยแลนด์ ๔.๐. [https://www.Thepouypornn.การประชุมวิชาการ
SmarFarming,SMEs](https://www.Thepouypornn.การประชุมวิชาการ
SmarFarming,SMEs), ๒๕๖๑. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. การจัดการศึกษา ๔.๐ กับการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน.
[https://www.tci- thaijo.org.ingex.php.Graduate PSRU/article .view/๘๔๑๕๓/
๘๔๒๕๓](https://www.tci- thaijo.org.ingex.php.Graduate PSRU/article .view/๘๔๑๕๓/
๘๔๒๕๓). สืบค้นเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๑.
- นันทน์ภัส ดัจฉรินทร์.นโยบายไทยแลนด์๔.๐ กับการศึกษา.

- [https://www.slifrdhstr.net/ssuser ๔Fo ๒๓๗/๔-๘๔๑๓๙๔๔๕](https://www.slifrdhstr.net/ssuser%20Fo%20๒๓๗/๔-๘๔๑๓๙๔๔๕). สืบค้น ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑.
- บุญชม ศรีสะอาด.แนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน
[www.kalasin.go th/news-fil/p ๘๙๑๘๙๔๕๑๓๓๔ pdf](http://www.kalasin.go.th/news-fil/p%20๘๙๑๘๙๔๕๑๓๓๔.pdf).
สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๑.
- ประเวศ วสี. เทคนิคการเรียนเก่ง.[www..Unigang.com/Aicle/๒๑๘๔](http://www.Unigang.com/Aicle/๒๑๘๔). สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๑.
- แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๗๙
[www. Nesdb-go.th download/document/SNC/NS-Draft plan-Aeg ๒๐๑๑๓](http://www.Nesdb-go.th/download/document/SNC/NS-Draft%20plan-Aeg%20๑๑๑๓).
สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๑.
- ไพบย จันทร์น้อย.บทความพิเศษ: การศึกษา ๔.๐
[www.wanager. co.th cool/view News ID=๙๖๐๐๐๐๐๐ ๒๕๑๙๕](http://www.wanager.co.th/cool/view%20News%20ID%3D%20๙๖๐๐๐๐๐๐%20๒๕๑๙๕), สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๐.
- จอห์น ฮากิ้นส์.เศรษฐศาสตร์ The Creative Economy. แปลโดย คุณากร วาณิชย์พันธ์.
กรุงเทพมหานคร:ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ.๒๕๕๒.
- เฉลิม ฟ้าอ่อน.แนวทางการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑.
[http: //www.kroobannok.com,/view,php.?article id=๕๒๖๑](http://www.kroobannok.com/view.php?article%20id%3D%20๕๒๖๑).สืบค้นเมื่อ
วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๑.
- ชวลิต โพธิ์นคร,การศึกษาไทย,ไทยแลนด์ ๔.๐.
[https://www.Thepouypornn.การประชุมวิชาการ SmarFarming,SMEs, ๒๕๖๑](https://www.Thepouypornn.การประชุมวิชาการ%20SmarFarming,SMEs,%20๒๕๖๑).
สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑.
- ธีระเกียรติ เศรษฐศิลป์.การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ Chiang mai new
[www.chiang marnews.co.th](http://www.chiang%20marnews.co.th). สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐.
- ธีรพงษ์ ศรีโพธิ์. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ สู่หลักสูตรสถานศึกษา (หลักสูตร
ท้องถิ่น) [http://www.Kusolsuksa.com/webboard.index.php?topic=๒๒๐๐.๐](http://www.Kusolsuksa.com/webboard.index.php?topic%3D%20๒๐๐.๐)
สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๐.
- นุชรินทร์ ปานมูล. ความหมายของการศึกษา.
[https://sites.google.com/siteNungsawnuchrinthpamul/bth..reiy..wucgajar](https://sites.google.com/site/Nungsawnuchrinthpamul/bth..reiy..wucgajar)
สืบค้นเมื่อ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐.
- ไพรินทร์ ชูเชิดถาวร. คอลัมน์: ก้าวไกลไปกับนวัตกรรมสังคม.
[www.birdkm./outside class//haiedudlion-๔๐](http://www.birdkm./outside%20class//haiedudlion-๔๐). สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม
๒๕๖๐.
- ไพศาล หวังพานิช.แผนผังองค์ประกอบของการจัดการศึกษา.(ม.ป.ท.)๒๕๑๕
- ระบบสารสนเทศทางการศึกษา สพท.สุรินทร์เขต ๓.หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑. <http://>

- [www.surn3net.office/index.php?option=comcontcnt&view=article&id=๗๗&ltcmid=๘๓.\(online\)](http://www.surn3net.office/index.php?option=comcontcnt&view=article&id=๗๗&ltcmid=๘๓.(online)) สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๑.
- ศรีฐาน นพวงศ์. ศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนคณิตศาสตร์.
File:///c:/users/Administrator./Downloads/๔๙๘๖๖=-/SM.pdf.
สืบค้นเมื่อ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๑.
- สารานุกรมวิกิพีเดีย. <https://plus.google.com.ไตรสิกขา> ๓. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑
- สุภาภรณ์ หมั่นเกตุวิทย์.แบบอย่างการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดของครูต้นแบบ.
www.Onec.go.th index,php./boo Book view.๒๔๖. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๑.
- อุษณีย์ โพธิสุข.pttps: www.libblog.๒๐๑๗/๐๙/๑๑ การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ เด็กไทยยุค ThaiInd.๔.๐ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๐.ในยุค Education. สืบค้นเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑.
- อัมโมเตียน โมเดล. คอลัมน์: ก้าวไกลไปกับนวัตกรรมสังคม.
www.birdkm./outside class/haiedudlion-๔๐. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐.
- Cronbach) อ้างถึงใน ประสิทธิ์ รักรัญญ์ และคณะ.พลวัตการปรับตัวของพระภิกษุสงฆ์สามจังหวัดชายแดนใต้ในยุคปัจจุบัน.รายงานการวิจัย.๒๕๕๘.
- (Cronbach) อ้างถึงใน บุษกรวัฒน์บุตร.การพัฒนามนุษย์ วิทยุทในการบริหารองค์กร เพื่อรับรองประชาคมอาเซียน.รายงานการวิจัย.๒๕๕๗.
- I-regist. Igen co.th/tla_uploa/การจัดการศึกษาไทยแลนด์ pdf. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑.
- Joel A Baker. คอลัมน์: ก้าวไกลไปกับนวัตกรรมสังคม.
www.birdkm./outside class/haiedudlion-๔๐. สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐
- Suyanto. (อ้างใน พัชรี จันทรเพ็ง) . การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. File:///c:/users/Administrator./Downloads/๔๙๘๖๖=-/SM.pdf.
สืบค้นเมื่อ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๐.
- Srringer, E.TAction Research. ๓ rded.Z London: Sage Pulications.,๒๐๐๗.p๑๐ – ๑๕
สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๐.
- [www.surn3net.office/index.php?option=comcontcnt&view=article&id=๗๗&ltcmid=๘๓.\(online\)](http://www.surn3net.office/index.php?option=comcontcnt&view=article&id=๗๗&ltcmid=๘๓.(online)) สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๑.
- www.Recp.zcthlpecp.cgi-binn.webpill.unit ๑ /level ๑-๓ hnl สืบค้นวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑.
- <https://sites-google.com.siter/.khwom-hmay> – khxnggray-baeb-kar-rely n-kar-Sxn.สืบค้น

เมื่อวันที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑.

<https://www.google.com/outsideclass/thai-education> การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ . สืบค้น
เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๑.

<https://library.stou.acth.libblog.๒๐๑๗/๐๙/๑๑.การศึกษาเด็กไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐>

Thailand ๔.๐ /๑๑ ก.ย.. ๒๕๕๐. ในยุค Education ๔.๐.สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน
๒๕๖๑.

บุคลากรกรม

ประกอบ หาญณรงค์.ผู้อำนวยการโรงเรียนสะเดา “ ขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ ” อำเภอสะเดา
จังหวัดสงขลา.เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๑.

นายบัลลังค์ จันทร์ทอง.ครูผู้สอนกลุ่มสาระวิชาคณิตศาสตร์. โรงเรียนสะเดาขรรค์ชัยกัมพลานนท์
อนุสรณ์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา.เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

นางสาวจิราภรณ์ พรหมสะอณา,ครูผู้สอนกลุ่มสาระวิชาวิทยาศาสตร์.โรงเรียนสะเดาขรรค์ชัยกัมปลา
นนท์อนุสรณ์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา.เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

นางบงกช เอียวพิทยามาส.ครูชำนาญการและหัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ.โรงเรียนสะเดา
ขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์.เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

นางสาวพินันทา วงศ์จินดา.ครู คศ ๒ กลุ่มสาระเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์.โรงเรียนสะเดาขรรค์
ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา.เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

นางกฤษณา จันทนะ.ผู้แทนชุมชน.โรงเรียนสะเดาขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ อำเภอสะเดา จังหวัด
สงขลา.เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

นางกรรณัท หนวิจิตธาตา.ผู้แทนผู้ประกอบการ.โรงเรียนสะเดาขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ อำเภอสะเดา
จังหวัดสงขลา.เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

นางสาวประนิณ เพชรจุด.ผู้แทนนักเรียน โรงเรียนสะเดาขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ อำเภอสะเดา
จังหวัดสงขลา.เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑.

นายณรงค์ รัตภูมิภักดิ์.ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด
สงขลา.เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

นางชฎาพร สมมาตร.หัวหน้าฝ่ายวิชาการครูชำนาญการพิเศษ.โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี)
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

นางสาวลัดดา สารานพคุณ.ครูชำนาญการ.โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา.เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

นางสาววาม๊ะฮ์ เหมมันต์.ครูชำนาญการ กลุ่มสาระคณิตศาสตร์.โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียง
สามัคคี)อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

นางสาวบุษกร เกื้อกาญจน์.ครู คศ.๒ กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์.โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี)
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

นางสาวอมลวรรณ ชนะเสนีย์.ตัวแทนนักเรียน.โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา.เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

นางกานต์สิริ พุกกัน.ครู คศ. ๑ กลุ่มสาระเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์.โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียง
สามัคคี) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

- นางนันทน์ลิน เพชรรักษ์.ตัวแทนผู้ปกครอง/ตัวแทนชุมชน.โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี)
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.
- นายวิสัย เกื้อกุล.รองผู้อำนวยการฝ่ายบุคคลทำหน้าที่แทนผู้อำนวยการ.โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.
- นางจงจิตต์ พรหมจรรย์.หัวหน้างานแนะแนวทำการแทนหัวหน้าฝ่ายวิชาการ.โรงเรียนหาดใหญ่
วิทยาลัย ๒.อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.
- นายณัฐสิทธิ์ พลารุจภาพ.ครูชำนาญการ.โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒.อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.
- นางแววรุดา หนูอุไรกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์.โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒.อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด
สงขลา.เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.
- นางสาวอุบลพรรณ สุวรรณกล้า.ครู คศ.๒ กลุ่มสาระคณิตศาสตร์.โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒.
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.
- นางสาวยอดขวัญ พอกพูน.ตัวแทนนักเรียน.โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒.อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด
สงขลา. เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.
- นายสุธรรม แก้วยอดทอง.ตัวแทนผู้ปกครอง/ตัวแทนชุมชน.โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒.อำเภอ
หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.
- นายกิตต์ภูมิ คงศรี.ผู้อำนวยการ โรงเรียนรัตภูมิวิทยา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา.เมื่อวันที่ ๒๒
พฤศจิกายน ๒๕๖๑.
- นางวิมล พรหมโพธิ์.หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ.โรงเรียนรัตภูมิวิทยา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา.เมื่อ
วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.
- นางอรวรรณ พานิช.กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์.โรงเรียนรัตภูมิวิทยา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา. เมื่อ
วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.
- นางสุพรรณณี เจริญมาก.หัวหน้ากลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี.โรงเรียนรัตภูมิวิทยา อำเภอรัต
ภูมิ จังหวัดสงขลา.เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.
- นายสุมน โส่น้อย.กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์.โรงเรียนรัตภูมิวิทยา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา.เมื่อวันที่
๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.
- นางศิริพร เหมทิม.กลุ่มสาระคณิตศาสตร์.โรงเรียนรัตภูมิวิทยา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา. เมื่อวันที่
๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.
- นางสาวจินดา รัตมี.กลุ่มสาระคณิตศาสตร์.โรงเรียนรัตภูมิวิทยา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา.เมื่อวันที่
๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

นางบัวทิพย์ เอี่ยมศิริ.กลุ่มสาระคณิตศาสตร์.โรงเรียนรัษฎุมิวิทยา อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา.

เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

เด็กชายพศิน ศราสณี.ตัวแทนนักเรียน.โรงเรียนรัษฎุมิวิทยา อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา.เมื่อวันที่

๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

นางอำนวยการ ชินนัป.ตัวแทนชุมชนโรงเรียนรัษฎุมิวิทยา อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา.เมื่อวันที่ ๒๒

พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ชื่อรายงานการวิจัย:	รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐
ผู้วิจัย:	พระครูพิจิตรศุภการ,ดร.นายประสิทธิ์ รักนุ้ย นางสาวนิตา เหมือนจันทร์ ดร.นฤมล ประสิทธิ์ศรี
ส่วนงาน:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราชร่วมกับหน่วยวิทยบริการสงขลา
ปีงบประมาณ:	๒๕๖๑/๒๐๑๘
ทุนอุดหนุนการวิจัย:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษารูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน ๒) เพื่อศึกษากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของชุมชน ๓) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองต่อเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยการดำเนินงานวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) คือการใช้วิจัยที่ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มาผสมผสานกันในการทำวิจัยเรื่องเดียวกัน เพื่อที่จะตอบคำถามการวิจัยได้สมบูรณ์มากขึ้น จากกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้นำทางวิชาการจาก ๔ โรงเรียน จำนวน ๘ คน คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา จำนวน ๔ คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน ๘ คน ตัวแทนครู ๔ คน ตัวแทนนักเรียน จำนวน ๔ คน ตัวแทนชุมชน จำนวน ๔ คน รวม ๓๔ คน จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) และจากการแจกแบบสอบถาม คุณครู/ตัวแทนนักเรียน (Questionnaire) จำนวน ๑๐๐ คน จาก ๔ โรงเรียน ๆ ละ ๒๕ คน ซึ่งผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purpose Sampling)

ผลวิจัยพบว่า

๑) รูปแบบสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ พบว่า สถานศึกษามีบรรยากาศสิ่งแวดล้อมดี อาคารเรียน อุปกรณ์พร้อม ครูมีอาชีพสอนตรงตามสายรายวิชาที่จบการศึกษามา โดยตรงมีคณะทำงาน อาทิ คณะกรรมการการบริหาร วิชาการ ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนคิดวิเคราะห์หมี การฟัง คิด ถามเขียน จัดกิจกรรมโครงการวิทยาศาสตร์/ชิ้นงานสามารถนำไปบูรณาการ ๔ ศาสตร์วิชา STEM เพื่อพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆสู่สังคม/ชุมชนและสามารถบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาต่อยอดสร้างรายได้ให้กับนักเรียน/ชุมชน เช่น หลักสูตรเศรษฐกิจพิเศษ การซ่อมรถจักรยานยนต์การนวดแผนไทย การบูรณาการสร้างหุ่นยนต์กวาดขยะ หุ่นยนต์อัตโนมัติการเก็บกระป๋อง เปลือกผลไม้ ๓ ชนิดชะลอกการบูดของข้าวสุก กลัวยน้ำว่ามะละกอ

เงาะ ผ่านกระบวนการทดลองมาแล้วเป็นอย่างดีและสิ่งสำคัญมีการสร้างธรรมาภิบาลคุณธรรมในองค์กรแก่ ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน

๒) กระบวนการการบริหารหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=๔.๒๖$, $S.D.=๐.๖๘$) มีโครงสร้างฝ่ายบริหาร ฝ่ายอื่นๆที่ชัดเจน อาทิ วิชาการ กลุ่มงานที่รับผิดชอบ หลักสูตรทั้ง ๔ ศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ ภาษาศาสตร์ สามารถเอื้อต่อผู้เรียนยืดหยุ่นบูรณาการประยุกต์ใช้กับหลักสูตรท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ในการจัดทำโครงการงานวิทยาศาสตร์ เพื่อสร้างนวัตกรรม มีการวิเคราะห์หลักสูตรมีครูเป็นที่ปรึกษา นักเรียน ชุมชน/ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองต่อชุมชนและสนองต่อนโยบายของรัฐบาล มีนวัตกรรมผ่านกระบวนการพิสูจน์/ทดลอง มีการส่งเข้าประกวดแข่งขันในระดับจังหวัดและระดับชาติ เป็นนวัตกรรมที่สามารถต่อยอดให้เกิดรายได้แก่ นักเรียนโรงเรียน/ชุมชนได้

๓). ตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรองรับนโยบายการพัฒนาคุณยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๑๘$, $S.D.=๐.๖๙$) เป็นสถานศึกษาที่มีความพร้อมอาคารสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งแวดล้อมดี บรรยากาศสร้างแรงจูงใจให้เกิดใฝ่รู้ใฝ่เรียน ครูมีอาชีพ ชุมชนมีส่วนร่วม เป็นสถานศึกษาที่ได้รับความไว้วางใจจากชุมชน/สังคม ยอมรับในกระบวนการการบริหารจัดการ ชุมชนส่งบุตรหลานเข้าศึกษาเล่าเรียนในสถาบันแห่งนี้ โรงเรียนได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากสังคม อาทิ มีโล่รางวัลประกาศนียบัตรรับรองผลงานในรอบปี จากการที่ผู้วิจัยลงภาคสนามพบปะพูดคุย สังเกต สอบถาม

คำสำคัญ: รูปแบบ การจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อรองรับนโยบาย การพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

Research title: The desirable education management model of the community to support the development policy of Thailand, Thailand 4.0

Researchers: Prakhruphichitsuphakan.Ph.d .Mr. Prasit Raknuiy
Miss Wanida Mueanjan Dr.narumol Prasitsorn

Organization: MahachulalongKornrajavidyalaya University Campus
Nakhon Si Thammarat.

Fiscal Year: 2561/2518

Funding: MahachulalongKornrajavidyalaya

Abstract

The purposes of this research are 1) to study the model of educational institutions that provide the desirable teaching and learning of the community 2) to study the process of managing the curriculum that meets the needs of the community, and 3) to analyze the format of educational institutions and the process of analyzing courses that meet the spirit of the community In Thailand 4.0. Mixed methods research is used by qualitative research and quantitative research to answer more complete research questions. Sample groups were selected from 8 School administrators / academic leaders from 4 schools, 4 school administration committees, 8 learning group leaders, 4 teachers representatives, 4 student representatives, 4 community representatives by the in-depth interviews and questionnaires given for 100 students / representatives from 4 schools, each of 25 persons were selected by the Purpose Sampling.

The research found that

1) the model of educational institutions that provide the desirable teaching and learning of the community to support the development policy of Thailand, Thailand 4.0 was found that the school has a good environmental atmosphere, school buildings, equipment with professional teachers, teaching directly on the course that graduated directly. There are working groups, such as the Academic Management Committee, to participate in supporting activities to encourage students to think critically such as listening, thinking, asking and writing, organizing science project activities / work pieces that can be integrated into 4 science courses in STEM to develop new innovations to society / community and be able to integrate with

local courses to develop further income such as special economic courses, motorcycle repair, Thai massage, integrating the construction of garbage sweeping robots, automatic robots which can store cans and 3 types of fruit peels, slow the spoilage of cooked rice, banana, papaya, rambutan through the experimental process as well and the important things are creating good governance moral in the organization for teachers, educational personnel and students.

2) the process of managing the curriculum that meets the needs of the community, Thailand 4.0 in the overall picture is at the highest level ($X=4.26$, $S.D.=0.68$). There are other clear administrative structures, such as academics, which are responsible for the 4 courses of science, mathematics, engineering and technology and computers. Linguistics can be conducive and flexible to learners and local programs as well. In creating a science project to develop innovation and having a course analysis with teachers as consultants. Students, community and local philosophers have a participation in the curriculum management process that responds to the community and the government policies. There are innovations that have been proven, tested and submitted to compete at the provincial and national levels, which is an innovation that can continue to generate income for students, schools and communities.

3) the format of educational institutions and the process of analyzing courses that meet the spirit of the community In Thailand 4.0 on the overall picture is at the high level ($X=4.18$, $S.D.=0.69$) Which is an educational institution that is ready for the building, location, equipment, good environment, motivation atmosphere for learning, professional teachers, community participation, acceptance in the process and management, the community sends their children to study in this institution, the school is honored by the society, such as having a trophy, certificate of achievement in the year from experiencing of the researcher into the field method by meeting, talking, observing and interviewing.

Keywords : Model : Desirable educational management : To support the policy
: Development of Thailand : Thailand 4.0

๑. ปรากฏการณ์ทางสังคมการศึกษา

ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในข่าวสาร บ้านเมือง และจากสื่อวารสารหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ทั้งหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนได้รายงานต่างมีเนื้อหาและเป็นประเด็นไปในทิศทางเดียวกัน จากรายงานของ Asean การศึกษาของไทยยังตกต่ำในกลุ่มเอเชียอาคเนย์การศึกษาไทยอยู่ในลำดับที่ ๘ จาก ๑๐ ประเทศ^๑ ส่งผลกระทบในหลายประเด็น ในประเด็นเหล่านี้ ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับ จากสูงลงล่างหรือจากล่างขึ้นบน จะนั่งเฉยอยู่ไม่ได้แล้ว ต้องรีบดำเนินการแก้ไขปัญหา ตรวจสอบ ข้อมูลการศึกษาของไทย น่าจะอยู่ในอันดับที่สูงกว่านี้ ครูไทยเป็นปัญหาหรืออุปกรณ์สนับสนุนไม่มีความพร้อมที่จะเปิดทำการสอน หรือครูไทยมีสมรรถนะต่ำประเด็นนี้ก็ น่าจะไม่ใช่ รัฐบาลทุกยุคทุก สมัยเห็นความสำคัญของการศึกษา ได้ทุ่มเทงบประมาณเพื่อพยายามปรับปรุงการศึกษา มีหน่วยงาน เข้าไปดูแลเรื่องของการประกันคุณภาพการศึกษาหรือคนเหล่านี้ขาดทักษะในการตรวจสอบไม่มีความ ชำนาญการในตรวจสอบไม่ก็มีชี้ที่เป็นประเด็นของปัญหา ผู้วิจัยขออนุญาตเข้าไปทำการวิจัยในบาง โรงเรียน/บางสถานศึกษาตัวแทนผู้บริหารออกมาแจ้งให้ผู้วิจัยทราบว่าจะไม่สะดวก นี่คือการตอบของบาง โรงเรียน ผู้วิจัยพยายามสืบค้นจนสามารถได้คำตอบใน ๔ โรงเรียน มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึง ประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ พบว่า โรงเรียนสะเดาพรรค ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์อำเภอสะเดา โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ อำเภอหาดใหญ่และโรงเรียนรัตภูมิวิทยา อำเภอรัตภูมิ ในจังหวัดสงขลา ทั้ง ๔ โรงเรียนอำนวยความสะดวกให้นักวิจัยได้จัดเก็บและเดินหน้านำนักวิจัยศึกษาข้อมูลข้อมูลที่โรงเรียนได้ จัดเตรียมและมีการปฏิบัติอย่างเนื่อง การเรียนการสอนก็นำหลัก ๔ ศาสตร์วิชามาบูรณาการ ประยุกต์ใช้กับศาสตร์อื่น ๆ มีนวัตกรรมเกิดขึ้นหลายอย่างอาทิ หุ่นยนต์กวาดขยะของโรงเรียนสะเดา พรรคชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ หุ่นยนต์อัตโนมัติเก็บกระป๋องของโรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) ธนาคารรับฝากขยะ (ขยะเป็นศูนย์) สร้างรายได้จากการขายขยะ ของโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ และโครงการวิทยาศาสตร์ เรื่อง เปลือกผลไม้ชะลอกการบูดของข้าวสุกโดยเก็บไว้ได้นาน ๓ วัน กับ ๘ โมง ผ่านกระบวนการทดลองมาแล้วของโรงเรียนรัตภูมิวิทยา จึงเกิดรูปแบบการบริหารจัดการที่พึง ประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ มีรูปแบบที่ชัดเจน สนองตอบ ชุมชนและนโยบายของรัฐบาลที่ประกาศชัดเจน ว่า การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นโรงเรียนต้นแบบ ให้กับสถานอื่น ๆ ต่อไป

๒. ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน

ด้วยสภาพปัญหาผลของการศึกษาในแต่ละโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับ มัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลายสายสามัญ ทำให้แต่ละโรงเรียนประสบปัญหาการจัดการเรียน

^๑ www.uasean.com/kerobow_o/๖๕๐, อันดับ ๘ ของ Asean คุณภาพการศึกษาของไทย, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๑.

การสอน มีคำกล่าวถึงปัญหาความล้มเหลวการจัดการศึกษาของประเทศไทย การจัดอันดับการศึกษาของไทยในกลุ่มอาเซียนอยู่ในลำดับที่ ๘ ดูแล้วน่าเป็นห่วงและน่าใจหายที่ได้เห็นการศึกษา จากการศึกษาวิจัยศึกษาของกลุ่มอาเซียนที่ออกมาสรุปการศึกษาไทยควรจะอยู่ในระดับต้นๆ เช่น อันดับที่ ๓ หรือ ๒ หลักสูตรแกนกลางเราก็ใช้เหมือนกันทั่วประเทศ ยกเว้นหลักสูตรท้องถิ่นที่ขึ้นอยู่กับสภาพท้องถิ่นนั้นๆ บัณฑิตจบการศึกษามีปริญญาพ่วงท้ายแต่หลายคนยาวเหยียดแต่ทำงานไม่เป็น มีความอ่อนแอหลาย ๆ ด้าน ด้านภาษา เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ ผู้จบการศึกษาคิดวิเคราะห์ทำงานไม่เป็น สังเคราะห์งานไม่ถูก ได้แต่ตามเขาไปเรื่อยๆ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาหนึ่งศตวรรษที่มีการจัดการศึกษาไทยการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาถ้าเปลี่ยนแปลงโดยยึดถือแต่โรงเรียน ครู นักเรียนและเนื้อหาวิชาเป็นหลักโดยไม่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมหรือสภาพแวดล้อมอื่นอย่างเท่าเทียม เป็นเพียงการปรับเปลี่ยนเฉพาะรูปแบบที่หนีไม่พ้นการพายเรือในอ่าง ซึ่งไม่ต่างจากการศึกษาตอนเริ่มต้นที่นำเอาโรงเรียนแบบตะวันตกเข้ามาเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๑ ถ้าการศึกษาไทยยังเป็นเช่นนี้ผลเสียจะเกิดต่อนักเรียน จิตสำนึกความเป็นครูและสังคม นักเรียนจะกลายเป็นผู้มีความรู้ในด้านทฤษฎีแต่ภาคปฏิบัติไม่สามารถทำได้ เนื่องจากเข้าไม่ถึงปัญหาที่แท้จริงหลักสูตรยังคงเน้นการวัดผลให้นักเรียนจดจำเนื้อหา กำหนดเวลาสอบผู้เรียนก็ต้องท่องจำ กวดวิชาทำให้เสียเวลาส่วนนี้ไปมากจนไม่มีโอกาสได้เรียนรู้ชีวิตและประสบการณ์นอกห้องเรียน

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวจึงเกิดกระบวนการจัดการศึกษา ๔.๐ เป็นแนวคิดความพยายามของรัฐบาลที่มีความมุ่งมั่นในการนำ “โมเดลประเทศไทย ๔.๐” หรือ Thailand ๔.๐ นำมาใช้เพื่อผลักดันประเทศให้หลุดพ้นจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง การพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนตามแนวทาง Thailand ๔.๐.ได้นั้น ต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคประเทศไทย ๔.๐ ซึ่งการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลกใบนี้ มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ มาตอบสนองความต้องการของสังคม ชุมชนผู้มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาให้เด็กและเยาวชนของประเทศมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาประเทศยุคประเทศไทยแลนด์ ๔.๐ โดยครูจะต้องสามารถสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (analytic thinking) เป็นการศึกษาคิดพื้นฐานสำคัญสำหรับการคิดขั้นสูงต่อไป การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) เป็นกระบวนการพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลมีหลักเกณฑ์และตรวจสอบประเมินข้อมูลหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่คิดทุกด้านอย่างรอบคอบ โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดหลักเหตุผลจนได้คำตอบที่เหมาะสมหรือดีที่สุดเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ ประเมินหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ การคิดวิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์ (creative thinking) เป็นการศึกษาคิดนอกกรอบจากความคิดเดิมที่จุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้

^๒ www.Uasean.com/kerobowobow_๐/๖๕๐ อันดับที่ ๘ ของ Asean คุณภาพการศึกษาของไทย, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๑.

ความคิดใหม่ ความคิดริเริ่มหรือความคิดต้นแบบ ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดีและการคิดผลิตภาพ (Productive thinking) เป็นการผลิตหรือการสร้างผลงานออกมาเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนซึ่งจะเป็นนวัตกรรมในผลผลิตต่อไป และต้องมีความคิดรับผิดชอบ (Responsibility thinking) ในงานที่ทำในผลงานที่ผลิตขึ้น ภาพที่ ๑ ผู้บริหารครูและนักเรียนกับการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ การสอนยุคใหม่นี้ต้องการให้ผู้เรียนสามารถสร้างผลผลิตอย่างสร้างสรรค์ การจัดการเรียนการสอนเน้นการคิด การประดิษฐ์การสร้างสิ่งใหม่ๆให้ได้องค์ความรู้ใหม่และสามารถบูรณาการความรู้ที่ศึกษาทั้งของเดิมและของใหม่เข้ามาผสมผสานเข้าด้วยกัน ผลิตเป็นผลงานของตนเองได้อย่างมีความคิดสร้างสรรค์ ใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการตัดสินใจเลือกสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เหมาะสม และการมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่สร้างสรรค์ขึ้น การสอนแบบนี้ต้องการให้ผู้เรียนมีความคิดใหม่ๆเพื่อมีผลให้คนในประเทศมีความสามารถในการคิดสิ่งใหม่ ๆ ผลิตผลงานใหม่ ๆ ขึ้น โดยไม่ต้องคอยใช้หรือบริโภคสิ่งที่ผู้อื่น/ประเทศอื่นคิดมาจำหน่ายให้คนไทยบริโภค

๔ โรงเรียนในจังหวัดสงขลาของภาคใต้ประเทศไทย การบริหารจัดการ ได้สนองตอบความต้องการของชุมชนและรองรับการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔ ๐ พบว่า ๔ โรงเรียนอันประกอบด้วย โรงเรียนสะเดาพรรคชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ และโรงเรียนรัถภูมิวิทยา ได้ดำเนินการเรียนการสอนสนองตอบชุมชนและมีการบริหารจัดการ ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางถือเอาผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการเรียนการสอนแบบคิดวิเคราะห์ ครูผู้สอนเป็นที่ปรึกษาที่มีการพัฒนาโครงงานวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่อง มีผลผลิตเกิดเป็นนวัตกรรมใหม่ ๆ โดยใช้หลัก STEM เข้ามาบูรณาการ สร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาให้แก่ชุมชน/สังคม นอกจากจะพัฒนาการเรียนการสอนให้ก้าวไปสู่ระดับแนวหน้า ในส่วนครูผู้สอนก็ได้รับการพัฒนาอบรมให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆอยู่อย่างสม่ำเสมอ ในประเด็นผู้เรียน/นักเรียน ก็มีการอบรมคุณธรรมให้เกิดความสำนึกให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม จึงทำให้การบริหารจัดการการเรียนการสอนเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน ส่งผลสะท้อนแก่ชาติบ้านเมือง มีการพัฒนาเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ สร้างความเชื่อมั่นเชื่อมั่นมือในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นพบว่า ปัญหาการศึกษาของประเทศไทย เป็นปัญหาที่สะท้อน การบริหารจัดการศึกษาไม่ใช่แค่ประเด็นของอ่านออกเขียนได้ แต่ต้องสอนให้นักเรียนต้องคิดวิเคราะห์เป็นให้สามารถตอบโจทย์ของสังคม/ชุมชนได้ สามารถเรียนรู้และนำไปใช้ได้จริง ต้องให้นักเรียนรู้สึกและเข้าใจในประเด็นของการเรียนรู้ ทุกศาสตร์มีความสำคัญอย่างเท่าเทียมกัน ยุคการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ เน้นให้เกิดนวัตกรรมและพัฒนาต่อยอดให้เป็นมูลค่าสร้างราคา สามารถแข่งขันในผลผลิตกับประเทศอื่นชาติอื่นได้ มิใช่เรารับของคนอื่น/ชาติอื่นมาใช้มาบริโภค เราต้องคิดเองสร้างเองบริโภคเอง ความก้าวหน้าความเจริญย่อมส่งผลดีในอนาคต สิ่งสำคัญมากนักเรียนเรียนรู้คู่กับคุณธรรม จะทำให้การทุจริตประพฤติมิชอบหมดไป ผลผลิตสามารถออกมาอย่างสวยงามมีคุณค่า

ทั้งผู้ผลิตผู้บริโภค ไม่เอาเปรียบผู้ซื้อผู้ขายก็ได้กำไรอย่างมั่นคงและยั่งยืนได้ ในฐานะมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นสถาบันของคณะสงฆ์ไทยที่มีการบูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ เช่น มนุษย์ศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และศาสตร์อื่น ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการสุ่มเอา ๔ โรงเรียนในจังหวัดสงขลาของประเทศไทย คือ โรงเรียนสะเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ และโรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยเลือกสุ่มเอาโรงเรียนที่มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการมีการ นำเอาหลัก STEM นำมาบูรณาการกับทุกศาสตร์เพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ และผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนรู้มีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองและสถาบันให้เจริญก้าวหน้า มีรูปแบบการบริหารจัดการที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ สนองตอบชุมชน/สังคม และนโยบายของรัฐบาลตามประกาศเจตนารมณ์ของรัฐบาลต่อไป

บทนำ (Introduction)

รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โรงเรียนต้นแบบ ๔ โรงเรียน ๒ สังกัด คือ กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทย ได้บริหารจัดการศึกษาตามความประสงค์ของชุมชน จากการลงภาคสนามสัมผัสพบปะพูดคุยกับคณะผู้บริหารและคณะทำงานครูอาจารย์ชุมชน/สังคม พบว่า โรงเรียนสะเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ และโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ได้จัดการบริหารตามโครงสร้างมีการมอบหมายงานเป็นสายลักษณะอักษร มอบหน้าที่ให้ทุกคนรับผิดชอบร่วมกัน มีการจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีบรรยากาศจูงใจสนับสนุนการเรียนรู้ มีการเติมเต็มด้วยหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาทำให้นักเรียนเรียนดีมีคุณธรรม มีหลักธรรมภิบาลในการจัดการเรียนการสอน การบริหารคนบริหารงานเปี่ยมด้วยคุณภาพ สร้างเสริมประสบการณ์ให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็นทุกชิ้นงานผ่านการวิเคราะห์ ในศตวรรษที่ ๒๑การศึกษาไทยต้องก้าวข้ามให้พ้นกับดักที่ “การศึกษาล้มเหลว” เพราะแนวทางการสอนของครูต้องยึดหลักและต้องเน้นว่าผู้เรียนเป็นสำคัญคิดอย่างมีระบบ วิธีสอนต้องให้ ฟัง คิด ถาม เขียนตามหลักคำ คำว่า สุ จิ ปุ ลิ วินิมุตโต กธ โส ภาเวถ ผู้ใดเว้นจากการคิดถามเขียนแล้วผู้นั้นจะเป็นปราชญ์ไม่ได้^๓ การเรียนการสอนให้ ฟังแล้วนำไปจินตนาการวิเคราะห์ไม่เข้าใจนำไปสู่การสอบถาม เมื่อได้ความที่ถูกต้องแล้วมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน ในการนำวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ ตลอดจนศาสตร์อื่นๆบูรณาการเพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ เป็นการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ต่อไป

กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นศูนย์กลาง ย่อมเป็นผลสำเร็จต่อผู้เรียนและสถาบันการศึกษา สอนให้คิดวิเคราะห์ทำให้เกิดเชิงประจักษ์สามารถนำความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง สร้างความพึงพอใจให้ทุกฝ่ายงานที่เกี่ยวข้อง ชุมชน/สังคมต้องการรัฐบาลต้องการ สร้างสิ่ง

^๓ สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สกถวรรค (ภาษาไทย)

ใดหรือวัตถุดิบสูงค่าถ้าให้มีคุณภาพมั่นคงถาวรยั่งยืน ต้องสร้างคนให้มีค่าด้วยหลักศีลธรรม/คุณธรรม ต้องสร้างผู้เรียนให้เขาเป็นคนดีที่สังคม/ชุมชนต้องการก่อน นวัตกรรมอื่นที่ถูกสร้างขึ้นมาก็มีความงามอย่างล้ำค่ามีค่าสูง เพราะความงามของผู้สร้างด้วยหลักธรรมาภิบาล วิธีการเติมเต็มให้นักเรียนเป็นคนดี ต้องอาศัยครูเป็นหลักในการพัฒนาผู้เรียนให้ถึงพร้อมด้วยคุณงามและความดี การไปสู่เป้าหมายไทยแลนด์ ๔.๐ มิใช่สิ่งที่ไกลเกินเอื้อมตามความฝันของรัฐบาลที่ประกาศการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ ตามรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยมี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษารูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน
๒. เพื่อศึกษากระบวนการการบริหารหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของชุมชน
๓. เพื่อศึกษาวิเคราะห์รูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองต่อเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ฝ้ายวิชาการ/วิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์ หรือวิศวกรรมศาสตร์หรือ และเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์/หรือ ตัวแทนครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนชุมชน/ผู้ปกครอง จำนวน ๓๔ คนโดยศึกษาจากกลุ่มบุคคล ครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนชุมชน/ตัวแทนผู้ปกครอง ที่อยู่ในโรงเรียนและมีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียนทั้ง ๔ โรงเรียน คือ โรงเรียนสะเดาขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ และโรงเรียนรัษฎุมิวิทยา จังหวัดสงขลา โดยสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In depth Interview) และแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) แก่ ครู นักเรียน ตัวแทนชุมชน/ผู้ปกครอง ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่กับโรงเรียน ทั้ง ๔ นี้ จำนวน ๑๐๐ คน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purpose Sampling)

๒. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ จาก ๔ โรงเรียนในจังหวัดสงขลา

๓. ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ พื้นที่ ๔ โรงเรียนที่เป็นรูปแบบ/ต้นแบบที่มีการบริหารจัดการที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

๔. ขอบเขตระยะเวลา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ รวมระยะเวลา ๑๒ เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑. โรงเรียน หมายถึง ที่ทำการเปิดสอนตั้งแต่มัธยมปีที่ ๑-๖ สังกัดกรมสามัญศึกษาและสังกัดสำนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทยในเขตจังหวัดสงขลาเท่านั้น

๒. โรงเรียนสร้างสรรค์ หมายถึง โรงเรียนที่ทำการสอนให้ผู้เรียนมีความคิดอย่างสร้างสรรค์มีผลงานผลิตกรรมใหม่ ๆ นวัตกรรมใหม่เพื่อสามารถรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐

๓. สะเต็ม หมายถึง ๔ ศาสตร์ ๔ สาขาวิชา วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีมาบูรณาการเพื่อทำการสอนให้เกิดนวัตกรรมใหม่

๔. รูปแบบ หมายถึง ถึงกระบวนการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยในแต่ละยุค

๕. การศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ หมายถึง การศึกษาพัฒนาองค์ความรู้สู่การพัฒนาประเทศไทยเพื่อให้ได้นวัตกรรมใหม่ ๆ เป็นของตนเอง

๖. การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในศาสตร์ที่มีความสำคัญในการพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ คือ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี

๗. โรงเรียนสร้างสรรค์นวัตกรรม หมายถึง ความสามารถในการคิดการวิเคราะห์การจินตนาการ มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เป็นการขยายขอบเขตความคิดออกไปจากกรอบความคิดเดิมที่มีอยู่สู่ความคิดใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน เพื่อค้นหาคำตอบที่ดีที่สุดให้กับปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่แตกต่างไปจากเดิมเป็นความคิดที่หลากหลาย คิดได้กว้างไกลหลายแง่หลายมุมมองเห็นทั้งปริมาณและคุณภาพ

๘. กระบวนการ หมายถึง ขั้นตอนวิธีการดำเนินงานในการบังคับให้เป็นไปตามการกระทำของสังคมผู้ใช้ต้องปฏิบัติตาม

๙. นวัตกรรม หมายถึง ผลผลิตสิ่งใหม่ของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้จากโครงการ/หรือการค้นพบสิ่งใหม่ ๆ เป็นของตนเองหรือองค์กร

๑๐. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หมายถึง พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ศาสดาของศาสนาพุทธที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Research Method) โดยส่วนแรกจะทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ทราบถึง

ประเด็นของการศึกษาในรายละเอียดที่สำคัญและมีความครอบคลุมในเนื้อหาสาระสำคัญที่ทำการศึกษาอย่างครบถ้วน จะทำให้ทราบถึงข้อมูลเชิงลึก (In depth) ที่มีรายละเอียดชัดเจนสามารถนำมาวิเคราะห์ในเชิงตรรกะ (Analytic) ส่วนที่สองจะศึกษาวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Empirical Analysis) เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือในเชิงประจักษ์ข้อมูลและวิเคราะห์ให้ทราบถึงเหตุผลที่มีส่วนสัมพันธ์กันกับข้อมูลในประเด็นปัจจัย ส่วนบุคคลในการสนับสนุนรายละเอียดของข้อมูล และนำข้อมูลการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาอธิบายผลวิจัยร่วมกัน

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยที่มีลักษณะต่างจากการวิจัยเชิงปริมาณหลายประเด็น กล่าวคือ การวิจัยเชิงคุณภาพจะไม่วัดสิ่งที่ต้องศึกษาออกมาเป็นเชิงปริมาณ (ตัวเลข) โดยผู้วิจัยจะใช้การศึกษาหลายๆ วิธี ได้แก่ เอกสาร การสังเกต การสำรวจ การสัมภาษณ์และอื่น ๆ ส่วนการเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพจะเน้นการเก็บข้อมูลที่ผู้วิจัยลงไปสัมผัสด้วยตนเอง เช่น การมีส่วนร่วม (Participative Observation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth interview) และการตะล่อมกลุ่ม (Probe) ซึ่งการเก็บข้อมูลเหล่านี้จะใช้เวลานานกว่าการวิจัยเชิงปริมาณ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น การวิจัยเชิงคุณภาพจะไม่ใช้สถิติขั้นสูงในการวิเคราะห์ แต่ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์เกี่ยวกับระหว่างทฤษฎี และความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อพรรณนาและอธิบายเหตุการณ์และความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมที่ต้องการศึกษา

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการวิจัยที่ใช้วิธีการเชิงปริมาณ (ตัวเลข) ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยนี้จะวัดสิ่งต่างๆ ออกมาเป็นตัวเลข เช่น ระดับความคิดเห็น ด้วยมากกว่า ๕ ด้วยความคิดเห็นมาก ๔ ความคิดเห็นปานกลาง ๓ ความคติน้อย ๒ ความ คิดเห็นน้อยที่สุด ๑ หรือรายได้ต่อเดือน ๓๕,๐๐๐ -๔๐,๐๐๐ บาท/เดือน ฯลฯ ด้านการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือวิจัย คือแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ แบบสังเกตและแบบทดสอบอย่างใดอย่างหนึ่งมาผสมผสานกัน ในการบันทึกข้อมูลในลักษณะของตัวเลขและการวิเคราะห์ข้อมูล จะใช้สถิติเป็นหลัก ได้แก่สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมานหรือสถิติเชิงอ้างอิง นอกจากนี้การวิเคราะห์และการตีความหมาย (อรรถปริวรรต) จะอาศัยข้อมูลที่ได้และสถิติที่ใช้เป็นหลัก ผู้วิจัยจะไม่วิเคราะห์เกินข้อมูลและจะไม่ใช้คุณค่าจากการตีความจากข้อมูล ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเชิงปริมาณด้วยสถิตินี้ จึงเชื่อได้ในความเป็นปรนัย หรือวัตถุประสงค์ (Objectivity)

ผลวิจัยพบว่า

๑) รูปแบบสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ พบว่า สถานศึกษามีบรรยากาศสิ่งแวดล้อมดี อาคารเรียน อุปกรณ์พร้อม ครุมีอาชีพสอนตรงตามสายรายวิชาที่จบการศึกษามา โดยตรงมีคณะทำงาน อาทิ คณะกรรมการการบริหาร วิชาการ ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรม

สนับสนุนให้นักเรียนคิดวิเคราะห์หมี การฟัง คิด ถามเขียน จัดกิจกรรมโครงการวิทยาศาสตร์/ชิ้นงานสามารถนำไปบูรณาการ ๔ ศาสตร์วิชา STEM เพื่อพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆสู่สังคม/ชุมชนและสามารถบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาต่อยอดสร้างรายได้ให้กับนักเรียน/ชุมชน เช่น หลักสูตรเศรษฐกิจพิเศษ การซ่อมรถจักรยานยนต์การนวดแผนไทย การบูรณาการสร้างหุ่นยนต์กวาดขยะ หุ่นยนต์อัตโนมัติการเก็บขยะ เปลือกผลไม้ ๓ ชนิดชะลอการบูดของข้าวสุก กลัวย่น้ำว่ามะละกอเงาะ ผ่านกระบวนการทดลองมาแล้วเป็นอย่างดีและสิ่งสำคัญมีการสร้างธรรมาภิบาลคุณธรรมในองค์กรแก่ ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน

๒) กระบวนการการบริหารหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=๔.๒๖$, S.D.=๐.๖๘) มีโครงสร้างฝ่ายบริหาร ฝ่ายอื่นๆที่ชัดเจน อาทิ วิชาการ กลุ่มงานที่รับผิดชอบ หลักสูตรทั้ง ๔ ศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ ภาษาศาสตร์ สามารถเอื้อต่อผู้เรียนยึดหยุ่นบูรณาการประยุกต์ใช้กับหลักสูตรท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ในการจัดทำโครงการวิทยาศาสตร์ เพื่อสร้างนวัตกรรมมีการวิเคราะห์หลักสูตรมีครูเป็นที่ปรึกษา นักเรียน ชุมชน/ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองต่อชุมชนและสนองต่อนโยบายของรัฐบาล มีนวัตกรรมผ่านกระบวนการพิสูจน์/ทดลอง มีการส่งเข้าประกวดแข่งขันในระดับจังหวัดและระดับชาติ เป็นนวัตกรรมที่สามารถต่อยอดให้เกิดรายได้แก่ นักเรียนโรงเรียน/ชุมชนได้

๓) ตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรองรับนโยบายการพัฒนายุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๒๑$, S.D.=๐.๖๙) เป็นสถานศึกษาที่มีความพร้อมอาคารสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งแวดล้อมดี บรรยากาศสร้างแรงจูงใจให้เกิดใฝ่รู้ใฝ่เรียน ครูมีอาชีพ ชุมชนมีส่วนร่วม เป็นสถานศึกษาที่ได้รับความไว้วางใจจากชุมชน/สังคม ยอมรับในกระบวนการบริหารจัดการ ชุมชนส่งบุตรหลานเข้าศึกษาเล่าเรียนในสถาบันแห่งนี้ โรงเรียนได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากสังคม อาทิ มีโล่รางวัลประกาศนียบัตรรับรองผลงานในรอบปี จากการที่ผู้วิจัยลงภาคสนามพบปะพูดคุย สังเกต สอบถาม

วิจารณ์ (To review)

ปัญหาของการศึกษาหลากหลายสถาบัน พบว่าโดยเฉพาะทั้งระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาคุณภาพการศึกษาทั้งระบบมัธยมศึกษาและบัณฑิตศึกษา เพราะขาดความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์และตอบโจทย์สังคมยังไม่ชัดเจนและไม่ตรงประเด็น สิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นปัญหาที่สังคม ชุมชน บัณฑิตต้องพร้อมด้วยคุณภาพตามหลักไตรสิกขา ๓ บัณฑิตจึงมีความสมบูรณ์มีความเก่งกล้าพร้อมด้วยความสามารถเหมาะสมกับความเป็นบัณฑิตที่จะได้รับปริญญา แก้ไขปัญหาสังคมชุมชนได้อย่างมีคุณภาพ ผู้ศึกษาต้องมีความสนใจและต้องมีสื่อสนับสนุนมากขึ้น มีภาพยนตร์ ภาพสไลด์ วิดีโอ การประเมินแยกส่วนประเมินเป็นรายวิชา สอดตงสอบได้ตามรายวิชาสอบซ่อมได้ ไม่มีการเรียนซ้ำชั้น

๓. หลักสูตรต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง อาจเป็นหลักสูตรวิชาที่มีการยกระดับวิชา คอมพิวเตอร์ วิชาเทคโนโลยีมาเป็นวิชาหลักไม่ใช่ส่วนหนึ่งของวิชาชีพ การเรียนการสอนเป็นรายวิชา จะมีข้อดี คือสามารถเปลี่ยนแปลงได้ทุกปี เป็นรายวิชาที่โรงเรียน/สถานศึกษา สามารถจัดให้เรียนวิชา ที่ทันสมัยได้เลยไม่กำหนดไว้ตายตัว

๔. ต้องนำสะเต็มศึกษา (STEM EDUCATION) และ Active leaning เข้ามาจัดการเรียน การสอนในโรงเรียน/สถานศึกษาคำว่า “สะเต็ม” หรือ STEM เป็นคำย่อมาจากภาษาอังกฤษของ ศาสตร์ ๔ สาขาวิชา คือได้ แก่วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) หมายถึงองค์ความรู้วิชาการของศาสตร์ทั้งสี่ที่มี ความเชื่อมโยงกับโลกของความเป็นจริงที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกัน ในการ ดำเนินชีวิตและการทำงานและการจัดการเรียนการสอนของไทยเรา ครูผู้สอน อาจารย์ผู้สอนต้องแยก ส่วน เช่นสอนวิชีเคมีล้วน ๆ ฟิสิกส์ ก็ฟิสิกส์ล้วน ๆ หรือ คณิตศาสตร์ล้วน ๆ ภาษาไทยไม่เคยนำมา บูรณาการ ใช้ชิ้นงานหลัก หลักของนวัตกรรมทั้งหมดเกิดจากบูรณาการ ของคณิตศาสตร์และ วิทยาศาสตร์ เป็นส่วนใหญ่แล้วจึงเกิดนวัตกรรมจนกลายเป็นเทคโนโลยี ต่อมามีการนำเทคโนโลยีมา บูรณาการกับวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จึงเกิดนวัตกรรมใหม่ต่อยอดไปเรื่อย ๆ ทั้งนี้โดยการใช้ กระบวนการทางวิศวกรรมในการสร้างนวัตกรรม

๕. ต้องสร้างตัวชี้วัดระดับบุคคล ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ ผู้สอน เพื่อต้องการทราบจุดเด่นจุดด้อยแล้วต้องพัฒนาครูอาจารย์ผู้สอน เพราะตอนนี้เราไม่ทราบเลยว่าครู ท่านใดมีจุดเด่นจุดด้อยตรงไหนประเด็นไหน กระทรวงเจ้าสังกัดต้องการให้ครูเป็นอย่างไร ต้อง กำหนดให้ครูอาจารย์ผู้สอนเป็นอย่างไร แล้วประเมินสิ่งที่ต้องการ กระทรวงต้องการนโยบายอย่างไร นโยบายสำเร็จหรือไม่ ต้องกำหนดตัวชี้วัดของนโยบายนั้นๆ ระดับสถานศึกษาโรงเรียนและระดับ บุคคลของแต่ละนโยบายจะต้องตอบโจทย์ความสำเร็จได้^๕ การสอนให้นักเรียนสร้างนวัตกรรม ต้อง สอนให้รู้แบบโครงการหรือการสร้างชิ้นงาน โดยในโครงการหรือชิ้นงาน นักเรียน/นักศึกษาผู้เรียนตอบ ได้ว่า มีคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องได้อย่างไร ในอดีตการสร้างชิ้นงาน ของนักเรียนเราไม่เคยนำวิชา STEM เข้ามาบูรณาการใช้ในการหุงต้มอาหาร ตัวอย่างเช่น อดีตเช่น การ หุงข้าวเป็นวิถีชีวิตประจำวัน แม่บอกให้กรอกข้าวสาร ๑ หรือ ๒ ครอบง ใส่ น้ำให้สูงจากข้าวสาร ๑ ข้อมือนี้มือหรือแล้วแต่บางคน แล้วคนให้ น้ำท่วมถึงหัวหลังมือ การหุงข้าวใช้ไม้พินหรือถ่าน หุงข้าวไม่ ดิบสามารถรับประทานได้แล้วเสร็จก็จบ แต่เราไม่เคยสอนนำหลักคณิตศาสตร์เรื่องการตวงวัดเรื่อง ปริมาตร หลักวิทยาศาสตร์เรื่องความร้อนเข้ามาคิดในเรื่องการหุงข้าว ญีปุ่นนำหลักของ STEM มาใช้ ในการหุงต้ม โดยใช้หลักคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เช่น เรื่องของปริมาตร การตวง เรื่องความร้อน

^๕ อ้างแล้ว, โพนม จันทน์น้อย,สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๑.

เรื่องเป็นเวลา จนสร้างหม้อข้าวไฟฟ้าได้สำเร็จ และมีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ เช่น กำหนดเวลา ในการหุงข้าว การอุ่นข้าว การต้มข้าว หรือตัวอย่างในชีวิตประจำวัน คนไทยมีการปรุงอาหารต่าง ๆ มากมาย เช่น แกงบ้าง ขนมบ้าง บางคนทำอาหารอร่อยบางคนก็ไม่อร่อยขึ้นอยู่กับฝีมือ การปรุงอาหารหรือขนมก็ใช้ความเคยชินเหาะน้ำปลา ใส่น้ำตาล ใส่น้ำมัน เป็นฝีมือเฉพาะคน แต่ถ้าเรานำหลัก STEM เข้ามาจับก็เกิดแฟรนไชส์ (Franchise) เป็นของตนเอง ฉะนั้นหลักสูตรต้องกำหนดให้นักเรียนมีโครงการหรือชิ้นงานที่ตอบโจทย์อย่างชัดเจน STEM มาบูรณาการ ในโครงการหรือชิ้นงานของนักเรียน/นักศึกษา/ผู้เรียนได้ ส่วน Active learning เป็นการจัดการการเรียนการสอนให้นักเรียน นักศึกษาผู้เรียน ลงมือปฏิบัติจริง สร้างชิ้นงานเป็นของตนเอง ได้จริง จะเป็นงานเดี่ยวหรืองานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ STEM ถ้าเป็นวิชาเนื้อหา นักเรียนสามารถที่จะสรุปนำเสนอผลงานของตนเองได้^๖ ไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นสิ่งที่ดีถ้าเป็นไปได้ตามรูปแบบนี้โมเดลนี้ ประเทศจะต้องมีนวัตกรรมเป็นจริงของตนเองอย่างแน่นอน ฉะนั้นการศึกษา ๔.๐ เป็นส่วนหนึ่งของไทยแลนด์ ๔.๐ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จจึงต้องอาศัยทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะครูอาจารย์ผู้สอนต้องปรับแนวการสอนอย่างจริงจัง ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำบริหารวิชาการ การปฏิรูปการศึกษาต้องเน้นที่ห้องเรียน ติดตามพฤติกรรมการสอนครูอาจารย์ผู้สอน โดยสร้างตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานโรงเรียน/สถานศึกษาทุกโรงต้องมีมาตรฐานเดียวกัน ภายใน ๑๐ ปีข้างหน้าประเทศไทยต้องมีนวัตกรรมเป็นของตนเองแน่นอน ซึ่งเมื่อก่อนเราเคยมีนวัตกรรมของตนเอง วิทยุโทรทัศน์ธาณินทร์ แต่น่าเสียดายล้มไปเสียก่อนแล้ว แต่ต่อไปนี้ไทยแลนด์ ๔.๐ จะเกิดนวัตกรรมเป็นของชาติไทยเราเอง โดยทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมอย่างจริงจังโดยมี

จากการลงภาคสนาม พบปะพูดคุยกับคณะผู้บริหาร ฝ่ายบริหารวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ อาติ กลุ่มวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ ตัวแทน ครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนชุมชน ของโรงเรียนทั้ง ๔ โรงเรียน การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ ได้สนองตอบนโยบายของรัฐบาลที่ประกาศชัดเจนจะนำพาประเทศไทยไปสู่เป้าหมายเป็นประเทศที่ข้ามพ้นรายได้ปานกลางหรือค่อนข้างยากจน ไปสู่เป้าหมายรายได้สูงต่อหัว/ปี/คน แต่ต้องขึ้นอยู่กับพัฒนาคนให้มีความเข้มแข็งในเชิงวิชาการทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านมีทักษะสูงเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ “สถานศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศพร้อมที่จะผลิตคนให้มีคุณภาพตั้งแต่ระดับต้น ๆ “ เติบโตเต็มทุกภาคส่วนให้นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและประเทศชาติ หลากๆประเทศพยายามสร้างคนรุ่นใหม่ให้มีคุณภาพ รูปแบบกระบวนการสร้างผู้เรียนให้มีความเชี่ยวชาญนั้น ในทุกๆด้านนั้น โรงเรียนหรือสถานศึกษาต้องมีความพร้อม บุคลากร ครู อุปกรณ์ สื่อ อาคารสถานที่พร้อมมี ครูในแต่ละด้านต้องเชี่ยวชาญ สถานศึกษาต้องฝึกอบรมครูผู้สอนให้พร้อมเพื่อรองรับนโยบายไทย

^๖ อ่างแล้ว, โปยม จันทรน้อย, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๑.

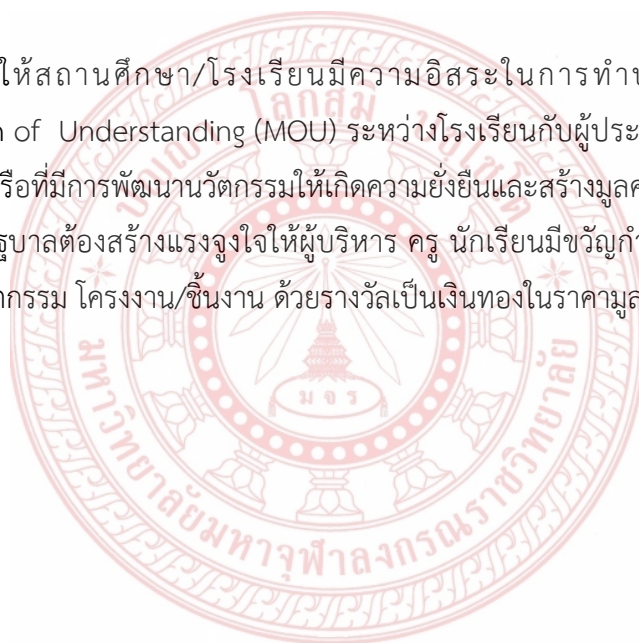
แลนด์ ๔.๐ ดังกรณีโรงเรียนสะเดา “ขรรค์ชัยกัมพลานนท์” อนุสรณ์ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ และโรงเรียนรัตภูมิวิทยา เป็นโรงเรียนหนึ่งที่มีรูปแบบในการบริหารจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการสอนแบบบูรณาการ สะเต็ม (STEM) ๔ ศาสตร์วิชาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี และคณิตศาสตร์ โดยบริหารจัดการการเรียนการสอนให้เกิดนวัตกรรม เพื่อสนองตอบจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. รัฐบาลควรจัดตั้งงบประมาณประจำปี อุดหนุน ๔ โรงเรียนต้นแบบในการ พัฒนาการเรียนรู้เรื่อง STEM และบูรณาการประยุกต์ใช้สร้างนวัตกรรมเป็นของตนเองได้ตามนโยบายของรัฐบาล

๒. ให้สถานศึกษา/โรงเรียนมีความอิสระในการทำบันทึกข้อตกลงร่วมมือ Memorandum of Understanding (MOU) ระหว่างโรงเรียนกับผู้ประกอบการภาคเอกชน อาทิ บริษัท โรงงานหรือที่มีการพัฒนานวัตกรรมให้เกิดความยั่งยืนและสร้างมูลค่าในการผลิตต่อไป

๓. รัฐบาลต้องสร้างแรงจูงใจให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนมีขวัญกำลังใจในการทำงานศึกษาค้นคว้าสร้างนวัตกรรม โครงการ/ชิ้นงาน ด้วยรางวัลเป็นเงินทองในราคามูลค่าที่เหมาะสมกับชิ้นงาน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์จากพระเดชพระคุณ พระสุธีรัตนบัณฑิต,ดร.นายบัณฑิต สายบุตร ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ พระมหาชุตีภัก อภินนโท และผู้ทรงคุณวุฒิตลอดถึงเจ้าหน้าที่ประจำสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ทุกท่าน ที่ช่วยเหลือให้คำแนะนำด้วยดีเสมอมา เสียสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำตรวจเนื้อหาสาระ ระเบียบวิธีวิจัยและเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินวิจัยและแก้ไขข้อมูลที่บกพร่องให้สมบูรณ์และสำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณพระครูโสภณคุณาทร ประธานมูลนิธิพระครูโสภณคุณาทร ประธานศูนย์วิจัยและพัฒนามูลนิธิ เจ้าอาวาสวัดคลองเปลงและอดีตหัวหน้าฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน่วยวิทยบริการสงขลาที่อำนวยความสะดวกสนับสนุนในเชิงวิชาการงานเขียนวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน คณะกรรมการโรงเรียน ตัวแทนชุมชน โรงเรียนสะเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่ วิทยาลัย ๒ โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ที่ให้โอกาสได้เข้าทำการเก็บข้อมูลใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จนผลงานการวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต นครศรีธรรมราชและหน่วยวิทยบริการสงขลา ที่ให้โอกาสสนับสนุนงานวิจัยครั้งนี้จนเป็นผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ใดๆอันจะพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้/ชิ้นนี้ คณะผู้วิจัยมอบให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราชและหน่วยวิทยบริการวัดหงษ์ประดิษฐาราม จังหวัดสงขลา ผู้มีพระคุณของข้าพเจ้า มีบิดา มารดา พระอุปัชฌาย์ ครู อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทองค์ความรู้ให้แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย โดยเฉพาะการนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษา/ชุมชนในการพัฒนาบูรณาการศาสตร์ทั้ง ๔ STEM ศึกษาให้เกิดนวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ ๆ ต่อไป

พระครูพิจิตรศุกการ,ดร.

นายประสิทธิ์ รักนุ้ย

นางสาววนิดา เหมือนจันทร์

ดร.นฤมล ประสิทธิ์ศรี

๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๑

เอกสารอ้างอิง

- กำธร ไพจิตต์.ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ :โรงเรียนสร้างสรรค์ วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต.กรุงเทพมหานคร:ศูนย์พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.๒๕๖๐.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์.การคิดเชิงสรรคในผู้ชนะเลิศ.กรุงเทพมหานคร:ซัดเซสมิเดีย.๒๕๕๓.
- กึ่งกาญจน์ ชมอินทร์.การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต ๑.รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
๒๕๕๙.
- ชนัญญา เตชะกิจขจรและคณะ.แนวคิดปรัชญาการศึกษากลุ่มพัฒนาการนิยมนิยมของผู้บริหาร สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นนทบุรี เขต ๑.รายงานการวิจัย.มหาวิทยาลัยนเรศวร
(ม.ป.ท.) ๒๕๕๒.
- ดวงพร แสงทอง .การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี.รายงานการวิจัย.มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน
สุนันทา.(ม.ป.ท.).๒๕๕๐.
- ทิตนา แวมมณี.ศาสตร์การสอน:องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.๒๕๕๑
- คณะกรรมการนโยบายการจัดการเรียนการสอนสะเต็มในสถานศึกษา.(ม.ป.ท.) ๒๕๖๐.
- คณาจารย์โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง.นวโกวิท.กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง ๒๕๕๕.
- นาคารชุน.โคลงมูลฐานว่าด้วยทางสายกลาง.กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.๒๕๕๕.
- นาวิทย์ กางการ.การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสำโรง
ใต้ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ.รายงานการวิจัย.มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
๒๕๕๖.
- (บุญชม ศรีสะอาด).อ้างอิงใน.พระครูปลัดไพรัช จนทสโร.ศึกษาความเชื่อหลังความตายของ
พุทธศาสนิกชน.๒๕๕๗.
- ปราณี พงษ์สุพรรณ.ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ โรงเรียนสร้างสรรค์.วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต.กรุงเทพมหานคร:ศูนย์พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.๒๕๖๐.
- ปราโมทย์ จันท์เรือง.บทบาทของโรงเรียนในฐานะที่เป็นแหล่งเรียนรู้. (ม.ป.ท.)๒๕๖๐.
- ประวิทย์ ศิริถิรกุล.อ้างอิงในพระครูวิจิตรศีลาจาร.การประยุกต์ใช้ปรัชญาการศึกษาหลังนวยุคในศูนย์
อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ของวัด:กรณีศึกษาวัดในจังหวัดสงขลา.ดุชนิพนธ์หลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา ปรัชญาและศาสนา คณะปรัชญาและศาสนา.มหาวิทยาลัย
เซนต์จอร์จส์.๒๕๕๗.
- ประสิทธิ์ รักนุ้ยและคณะ.พลวัตการปรับตัวของพระสงฆ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในยุคปัจจุบัน.
(ม.ป.ท.)๒๕๕๘.
- ทางการแสดงหนึ่งตะลุง.๒๕๕๗.

ประสิทธิ์ รักนุ้ย. **พลวัตการปรับตัวของพระสงฆ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้**มองผ่านปรัชญาหลังนวยุค. ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรปรัชญาและศาสนา. สาขาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์จ. (ม.ป.ท.) ๒๕๖๑,

ประภาพร เปารีบุตร. **การมีส่วนร่วมพัฒนาประชาคมของประชาชน ตำบลบางชะแยง อำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานี**. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. (ม.ป.ท.) ๒๕๕๘.

แผนพัฒนายุทธศาสตร์ชาติระยะยาว ระยะยาว ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙). **เตรียมสอบครูผู้ช่วยสังกัด สพฐ ฉบับครบเครื่อง**. นนทบุรี: โรงพิมพ์อิงคปิยอนด บุกส์ จำกัด ๒๕๖๐.

พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔. กรุงเทพมหานคร: งามมีบุ๊ค

พระมหาสุทิตย์ อาภากร. **เครือข่าย: ธรรมชาติ ความรู้และการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ ๓

กรุงเทพมหานคร: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้. ๒๕๕๖.

พระมหาฉลาด ปริณญาโณ. **นวโกวาท ฉบับชาวบ้าน**. กรุงเทพมหานคร: เลียงเซียงการพิมพ์. ๒๕๕๓.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. **ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา**. (ม.ป.ท.) ๒๕๔๒.

พระครูวิจิตรศีลาจารย์. (ประสิทธิ์ กิติโกษะ). **ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรปรัชญาและศาสนา**. มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์จ. ๒๕๕๗.

พระครูโสภาสุมิตฺตคุณ. **ทัศนคติเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับแนว**

(พิชพู อุภิสมาจารย์โยธิน). **อ้างอิงใน พระครูปลัดไพรัช จนทสโร. ศึกษาความเชื่อหลังความตายของพุทธศาสนิกชน**. รายงานการวิจัย. ๒๕๕๗

ไพฑูรย์ สีนลาร์ตันและคณะ. **ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ : โรงเรียนสร้างสรรค์**. วิทยาลัยครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๖๐.

พรพจน์ บัวทอง. **ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ : โรงเรียนสร้างสรรค์**. วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๖๐.

พรชัย เจดามาน นิตยาพร กิณบุญและไพฑูรย์ พิมพ์. **การพัฒนาการศึกษา ๔.๐ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ๖ R ๑๒๓๕E**. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๑.

ระบบสารสนเทศทางการศึกษา สพท. สุรินทร์เขต ๓. **หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑**.

วิราวรรณ ทวีพรไพบุลย์และคณะ. **อ้างอิงในพระครูวิจิตรศีลาจารย์. การประยุกต์ใช้ปรัชญาการศึกษา**

หลังนวยุคในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ของวัด: กรณีศึกษาไว้ในจังหวัดสงขลา. ดุษฎี

นิพนธ์หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา ปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัย

เซนต์จอร์จ. ๒๕๕๗.

รววัติ กิตติวงศ์. **เตรียมสอนครูผู้ช่วยสังกัด สพฐ. ฉบับครบเครื่อง อัปเดตครั้งที่ ๒**. นนทบุรี: อิงคปิยอนด บุกส์. ๒๕๖๐.

รวพจน์ วงศ์เจริญกิจรุ่งเรืองและอธิป จิตตฤกษ์. **ทักษะแห่งอนาคตใหม่การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ ๒๑**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ Openworld. ๒๕๖๐.

วิภา ตันฑุลพงษ์และคณะ. **ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ โรงเรียนสร้างสรรค์**. วิทยาลัยครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

๒๕๖๐.

ภาคผนวก ข

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์

ผู้นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

ผู้ใช้	การนำประโยชน์ไปใช้
โรงเรียนเสเดาซรรค์กัมพลานนท์ อนุสรณ์ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮง เสียงสามัคคี)โรงเรียนหาดใหญ่ วิทยาลัย ๒ และโรงเรียนรัตภูมิ วิทยา	-นำผลงานการวิจัยไปใช้ขยายในการพัฒนาโรงเรียน และต่อยอดนวัตกรรม พัฒนาโครงการวิทยาศาสตร์ ต่อไป
-สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยม เขต ๑๖ จังหวัดสงขลาและ จังหวัดสตูล -สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย	-นำผลการวิจัยไปกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ที่ นำไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียน/สถานศึกษาในรูปของ การบูรณาการและประยุกต์ใช้ การบริหารจัดการ โรงเรียนที่พึงประสงค์ของชุมชน มีการพัฒนาต่อยอด หลัก ๔ ศาสตร์ (STEM) และหลักธรรมาภิบาลในการ บริหารโรงเรียนต่อไป
รัฐบาล	-นำผลการวิจัยไปกำหนดเป็นกรอบและเป็นนโยบาย ในการพัฒนาการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐
ภาคเอกชน/ชุมชน/สังคม	-นำผลการวิจัยไปกำหนดวางแนวทางให้การ สนับสนุนในการพัฒนาโรงเรียน ในการสร้าง นวัตกรรม/โครงการวิทยาศาสตร์ต่อไป
นักวิชาการ/นักวิจัย/นิตีระดับ ปริญญาโท เอกและหรือ	-สามารถนำผลวิจัยไปอ้างอิงงานวิชาการและให้ แนวทางในการพัฒนาการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ ต่อไป

**แบบสอบถาม เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการ
พัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐**

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ๔ โรงเรียน ได้แก่โรงเรียน ชรรค์ชัยกัมพลานนท์ อนุสรณ์,โรงเรียนเรียนรัตภูมิวิทยา,โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี),โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในจังหวัดสงขลา

๒. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึงความคิดเห็นที่มีต่อ รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

๓. แบบสอบถามนี้ใช้ประโยชน์สำหรับการวิจัยเท่านั้น และไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่าน ได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อความตามสภาพความเป็นจริง

๔. แบบสอบถามฉบับนี้มี ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยและคณะ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

พระครูพิจิตรศุภการ,ดร.

นายประสิทธิ์ รักนุ้ย

ดร.นฤมล ประสิทธิ์ศรี

นางสาววนิดา เหมือนจันทร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

โทร.๐๙๘๐๑๔๗๕๘๓

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับสถานภาพความเป็นจริงของท่าน

๑. เพศ

ชาย

หญิง

๒. อายุ

ต่ำกว่า ๑๖ ปี

๑๘ - ๒๐ ปี

๒๑ - ๒๕ ปี

๒๖-๓๐ ปี

๓๑-๓๕ ปี

๓๖-๖๐ ปี

๓. อาชีพ

นักเรียน/นักศึกษา

ข้าราชการครู

ครูโรงเรียนเอกชน

๔.

พนักงานราชการ

เกษตรกร

อื่น ๆ

ตอนที่ ๒ แบบสอบถาม เรื่องรูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ลงในช่องระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ รูปแบบการจัดการที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ตามความเป็นจริงเพียงช่องเดียวเท่านั้นของแต่ละข้อคำถาม โปรดตอบทุกข้อ ซึ่งให้เฉพาะการวิจัยเท่านั้น จะไม่นำไปเปิดเผยหรือทำให้เกิดผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด แบบสอบถามนี้มีกระทงคำถามทั้งสิ้น จำนวน

ข้อ

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนระดับความคิดเห็น มีดังนี้

๕ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	กระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองความต้องการ ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	ปัญหาการศึกษาของโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดอุปกรณ์สนับสนุน การเติบโตจึงไม่เท่าเทียมกันอย่างทั่วถึง					
๒	ผู้เรียนผู้สอนต้องพร้อมตอบโจทย์ชุมชนได้ กรณีศึกษภาพผู้เรียน ผู้สอนไม่สามารถนำผู้เรียนไปไม่ถึงความหวังความฝันได้					
๓	หลักสูตรการศึกษาในปัจจุบันไม่สามารถสะท้อนความต้องการของท้องถิ่นได้ ในด้านการสอน รายวิชาคณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, เทคโนโลยีและวิศวกรรมศาสตร์					
๔	วิชา คอมพิวเตอร์ควรเป็นวิชาหลักมิใช่ส่วนหนึ่งของวิชาเทคโนโลยี					
๕	ภาษาเป็นกุญแจหลักในใจประตูไปสู่การประกอบอาชีพ ต่าง ๆ สร้างความมั่นคงและยั่งยืนได้					
๖	การบริหารจัดการเรียน การสอน ด้านภาษาต่างประเทศยังไม่สามารถตอบโจทย์ของสังคมได้					
๗	กระบวนการเรียนการสอนต้องกำหนดให้ผู้เรียนมีความรู้สึกร่วมรับผิดชอบต่อสังคม ผู้เรียนต้องมีพื้นฐานมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์					
๘	ผู้เรียนต้องเห็นคุณค่าของตนเองมีวินัยในการปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น ๆ					
๙	ยึดมั่นในหลักเศรษฐกิจพอเพียงมีความสามารถในด้านการสื่อสาร การคิดแก้ไขปัญหาและมีทักษะชีวิตมีจิตสำนึกในความเป็นไทย					
๑๐	กระบวนการเรียนการสอนล้มเหลว,เศรษฐกิจล้มเหลว,การเมืองล้มเหลว, สังคมล้มเหลว,หรือทุก ๆ ปัญหา ต่างก็โทษการบริหารจัดการศึกษา					

	รูปแบบสถานศึกษาที่บริหารจัดการพึงประสงค์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
๑	สถานศึกษาต้องมี ครูมีอาชีพ อุปกรณ์ ครบถ้วนตาม กระบวนการเรียนการสอนตามรายวิชาที่เปิดทำการสอน					
๒	ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นมืออาชีพ หัวหน้าฝ่ายทุกฝ่าย ต้องเป็นมืออาชีพ ในการบริหารกระบวนการเรียนการ สอน					
๓	สถานศึกษาต้องกำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น					
๔	รายได้ที่รัฐกำหนดเพียงพอต่อการดำรงชีพในชีวิต ประจำวัน ได้อย่างพอเพียง พร้อมทั้งจะพัฒนาผู้เรียนให้มี ผลงานสนองตอบชุมชนได้					
๕	ครูผู้สอนสร้างเสริมแนวคิดให้ผู้เรียน “สร้างโครงการ”ใน การผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ อยู่อย่างสม่ำเสมอ สามารถ นำเข้าสู่สนามการแข่งขันทั้งในระดับจังหวัด, ประเทศชาติ ได้อย่างต่อเนื่องอันนำมาซึ่งความภาคภูมิใจของสถาบัน และชุมชน					
๖	ผู้สอนมีการบูรณาการการสอนแบบ STEM ๔ รายวิชาเพื่อให้ เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ เป็นที่ประจักษ์แก่สังคมได้อย่าง ต่อเนื่อง					
๗	ขณะนี้ทุกคนคาดหวังการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ จะให้ คำตอบอย่างยั่งยืนนำพาประเทศไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว พ้นกับดักรายได้ปานกลาง					
๘	การพัฒนาครูในทุกด้านจะเกิดประโยชน์ต่อการศึกษาของ ผู้เรียนอย่างแท้จริง สร้างแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อให้เกิด นวัตกรรม สามารถจับต้องเห็นเป็นรูปแบบการศึกษาใน การพัฒนายุคไทยแลนด์ ๔.๐					
๙	การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับ การศึกษายุคใหม่ สภาพสังคม สิ่งแวดล้อม					
๑๐	บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการ พัฒนาครู ผู้เรียนเพื่อให้เกิดพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					

ข้อ	การวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาและการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบชุมชนรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑	รูปแบบของการจัดการศึกษาให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของประชาชนต้องอาศัยกระบวนการ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน					
๒	ชุมชนต้องมีส่วนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา,สร้างศรัทธาหลีกเลี่ยงการโต้แย้งที่ไร้เหตุผล					
๓	จัดหางบประมาณ สนับสนุนวัสดุ ครุภัณฑ์ จากแหล่งชุมชน บริษัท ห้างร้านโรงเรียนต้องสร้างค่านิยมให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลจนเขาเชื่อมั่นและศรัทธา					
๔	อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนต้องเท่าเทียมกัน ทุกโรงเรียน					
๕	รัฐต้องสร้างครุต้นแบบประจำโรงเรียนให้บุคลากรครูมีความเข้มแข็งในด้านวิชาการ พร้อมกับการเสียสละทุ่มเทให้กับสถาบัน					
๖	ครู ผู้บริหาร ชุมชน ร่วมมือกันสร้างโรงเรียน นวัตกรรมให้ได้ สร้างสรรค์ความคิดต่าง ๆ สร้างสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดนวัตกรรม ใหม่ โดยมุ่งเป้าตอบโจทย์สังคม					
๗	ส่งเสริมผลผลิตนักเรียนที่คิดขึ้นมาใหม่อย่างจริงจังมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาในการต่อยอดความคิดอย่างสร้างสรรค์					
๘	ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามนโยบาย ๔ ประเภท วิชาการ,คุณธรรม,กิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี,ยูวการชาด,บริการสารสนเทศ					
๙	ศึกษาแบบบูรณาการ ๔ ศาสตร์ที่สำคัญแนวทางพัฒนาการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ STEM Education					
๑๐	บูรณาการ ๔ ศาสตร์เข้าด้วยกัน ทำให้โครงการของผู้เรียนเป็นไปเพื่อพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ได้อย่างชัดเจน					

ข้อ	ตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชน และรับรองนโยบายการพัฒนายุคไทยแลนด์ ๔.๐	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
๑	สถานศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญพัฒนาตนเองได้ อย่างสมบูรณ์สะท้อนกระแสการศึกษาได้อย่าง ชัดเจน					
๒	สถานศึกษาที่มีเครื่องมือสนับสนุนการเรียนการ สอนทุกรูปแบบ					
๓	ผู้บริหาร ครู อาจารย์ เป็นผู้บริหาร,เป็นครุมือ อาชีพ สนองตอบชุมชนได้ตามความประสงค์					
๔	เป็นสถานศึกษาที่มีค่านิยมสนองตอบชุมชนได้ อย่างมีมีประสิทธิภาพ					
๕	เป็นสถานศึกษาที่มีการผลิตผลงานนวัตกรรมใหม่ ๆ สู่สังคม,มีโครงการมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยอย่าง ต่อเนื่อง					
๖	สถานศึกษาที่บูรณาการเรียนการสอนแบบ ๔ ศาสตร์เข้าด้วยกัน วิทยาศาสตร์ ,เทคโนโลยี, วิศวกรรมศาสตร์,คณิตศาสตร์					
๗	สถานศึกษาที่เติมเต็มผู้เรียนด้วยหลักศีลธรรมทาง พระพุทธศาสนา,หรือศาสนาอื่น ๆ ตามที่ผู้เรียนมี ความเชื่อความศรัทธา					
๘	เป็นสถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้ดำรงตนอยู่ในองค์ แห่งความดี,มีชื่อเสียงพร้อมนำพาผู้เรียนไปสู่ เป้าหมายชีวิต					
๙	เป็นสถานศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนรองรับนโยบายยุค ไทยแลนด์ ๔.๐ ได้อย่างสมบูรณ์ตามกรอบนโยบาย ของรัฐบาล					
๑๐	เป็นสถานศึกษาในความหวังและเป็นทีกล่าวขวัญ ของชุมชนตามที่พึงประสงค์					

เครื่องมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย
ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

คำชี้แจง จงทำเครื่องหมาย ลงในช่อง สี่เหลี่ยม เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ตามความเป็นจริง
เพียงช่องเดียวเท่านั้นข้อมูล

๑. คำถามเพื่อสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้ข้อมูล .....

เพศ ชาย หญิง

วุฒิการศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ,ปวส.

ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

อื่น ๆ

อาศัยอยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....

เป็น ผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา กรรมการโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ประชาชน

ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ,อาจารย์ นักเรียน

,นักศึกษา

ผู้ปกครองนักเรียน/นักศึกษา ประชาชน อื่น

ๆ

๒. สภาพปัญหาของการศึกษายุคปัจจุบันในความคิดเห็นของท่านเป็นอย่างไร

.....
.....

๓. สาเหตุที่เป็นผู้ครองนักเรียนมีค่านิยม/ไม่มีค่านิยมในสถานศึกษาบางแห่ง ในความคิดเห็นของท่าน เป็นอย่างไร

.....

๔. กระบวนการเรียนการสอน การศึกษาในการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นอย่างไร

.....

.....สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้จริงหรือไม่.....

๕. การสอนแบบบูรณาการ ๔ ศาสตร์เข้าด้วยกัน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี, วิศวกรรมศาสตร์, และ คณิตศาสตร์ ท่านคิดว่าจะเกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ สนองตอบนโยบายของรัฐบาลได้จริงหรือไม่

.....

๖. การสร้างโครงการเพื่อสู่นวัตกรรมใหม่ ๆ ในฐานะผู้สอน/ผู้สนับสนุนการศึกษา ท่านมีแนวคิด ใด ๆ และเป็นที่ปรึกษาโครงการให้แก่ผู้เรียนอย่างไร

.....

๗. ในสถานศึกษาของท่านมีโครงการ/โครงการ/ อะไรที่ท่านคิดว่า “ดีเด่น” เป็นที่เชิดหน้าชูตา สถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรมนำมาซึ่งเป็น ค่านิยม ให้ผู้ปกครอง/ผู้เรียน มีความศรัทธาต่อโรงเรียน ของท่าน

.....

.....และโครงการ/โครงการไหนที่ได้รับรางวัลในการประกวดหรือส่งเข้า แข่งขันได้รับความนิยมเป็นที่ยอมรับของสังคม.....

.....

๘. ในฐานะครู /ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้เกี่ยวข้อง ท่านมีแนวคิดและคาดหวังว่าจะสร้าง “คนดีสู่ สังคม” อย่างไร

.....

.....
.....
เพื่อพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์๔.๐.

๙. ศีลธรรมในพระพุทธศาสนาหรือจริยธรรม ในศาสนาอื่น สามารถสร้างคน ให้เป็น “คนดี” ได้จริงหรือไม่

.....
.....
๑๐. การศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ จะพัฒนานำพาคนไปสู่เป้าหมาย ยกระดับรายได้ข้ามพ้นรายได้ปานกลาง.....

.....
.....
๑๑. ๕ -๑๐ ปี ข้างหน้าคนไทยจะข้ามพ้นผู้มีรายได้น้อย/ปานกลาง นำไปสู่เป็นผู้มีรายได้สูง เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วและจะมีนักลงทุนเพิ่มทุนทางธุรกิจมากขึ้นในประเทศไทย เพราะการทุจริตคอร์รัปชันน้อยลง ทุกคนมีความละเอียดถี่ถ้วน ละอายต่อบาป จึงทำให้นักลงทุนเชื่อมั่นเชื่อมือในรัฐบาลมากขึ้น

..... ผู้สัมภาษณ์

(.....)

วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์ ..... / ..... / .....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ที่ ศธ.๖๑๒๗พิเศษ๑๖ /๒๕๖๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช

๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์สอบถามสังเกต
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเสเดาขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์

ด้วยข้าพเจ้าพระครูพิจิตรศุภการ,ดร.และคณะที่มงานนักวิจัย ได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัย
เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายพัฒนาประเทศไทย
ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ในเขตพื้นที่ จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบ ทั้ง ๔
โรงเรียน คือ โรงเรียนเสเดาขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ อำเภอสะเดา โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮง
เสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ อำเภอหาดใหญ่ และโรงเรียนรัตภูมิวิทยา อำเภอรัตภูมิ
จังหวัดสงขลา

ในการนี้ คณะที่มงานนักวิจัยต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการ
การศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อเป็นแนวทางให้รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัด
การศึกษานำไปใช้เป็นกรอบในการกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษา
ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ จึงมีความประสงค์กำหนดขออนัด วันที่ ๑๐ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐-
๑๑.๓๐ น. เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์สังเกตสอบถามในเชิงปริมาณ โดยมีประเด็นดังต่อไปนี้

๑.รูปแบบการบริหารจัดการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐

๒ กระบวนการบริหารจัดการการบูรณาการหลักสูตรแกนกลางกับหลักสูตรท้องถิ่น

๓.การจัดทำโครงการทางวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆยุคการศึกษาไทยแลนด์

๔.๐

๔.ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบขอกราบขอบพระคุณล่วงหน้าที่ทำให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูพิจิตรศุภการ,ดร.)

หัวหน้าโครงการ

ที่ ศธ.๖๑๒๗พิเศษ๑๖ /๒๕๖๑
วิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช

๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์สอบถามสังเกต
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี)

ด้วยข้าพเจ้าพระครูพิจิตรศุภการ,ดร.และคณะที่มงานนักวิจัย ได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัย
เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายพัฒนาประเทศไทย
ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบ ทั้ง ๔
โรงเรียน คือ โรงเรียนสะเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ อำเภอสะเดา โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮง
เสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย๒อำเภอหาดใหญ่และโรงเรียนรัตภูมิวิทยา อำเภอรัตภูมิ
จังหวัดสงขลา

ในการนี้ คณะที่มงานนักวิจัยต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการ
การศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อเป็นแนวทางให้รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัด
การศึกษานำไปใช้เป็นกรอบในการกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษายุค
ไทยแลนด์ ๔.๐ จึงมีความประสงค์กำหนดขอนัด วันที่ ๑๕ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา
๑๓.๓๐-๑๕.๐๐ น. เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์สังเกตสอบถามในเชิงปริมาณ โดยมีประเด็นดังต่อไปนี้

๑.รูปแบบการบริหารจัดการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐

๒.กระบวนการบริหารจัดการการบูรณาการหลักสูตรแกนกลางกับหลักสูตรท้องถิ่น

๓.การจัดทำโครงการทางวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ยุคการศึกษาไทยแลนด์

๔.๐

๔.ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบขอกราบขอบพระคุณล่วงหน้าที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
เกี่ยวกับการกับการบริหารจัดการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูพิจิตรศุภการ,ดร.)

หัวหน้าโครงการ

สำนักงาน โทร. ๐๙๘๐๑๔๗๕๘๓

ที่ ศธ.๖๑๒๗พิเศษ๑๖ /๒๕๖๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช

๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์สอบถามสังเกต
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒

ด้วยข้าพเจ้าพระครูพิจิตรศุภการ,ดร.และคณะทีมงานนักวิจัย ได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ในเขตพื้นที่ จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบ ทั้ง ๔ โรงเรียน คือ โรงเรียนสะเดาขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ อำเภอสะเดา โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ อำเภอหาดใหญ่ และโรงเรียนรัตภูมิวิทยา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

ในการนี้ คณะทีมงานนักวิจัยต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา ที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อเป็นแนวทางให้รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา นำไปใช้เป็นกรอบในการกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ จึงมีความประสงค์กำหนดขออนัด วันที่ ๑๙ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๐๐-๑๑.๓๐ น. เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์สังเกตสอบถามในเชิงปริมาณ โดยมีประเด็นดังต่อไปนี้

- ๑.รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐
- ๒.กระบวนการบริหารจัดการการบูรณาการหลักสูตรแกนกลางกับหลักสูตรท้องถิ่น
- ๓.การจัดทำโครงการทางวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆยุคการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐
- ๔.ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบขอกราบขอบพระคุณล่วงหน้าที่ทำให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับการกับการบริหารจัดการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูพิจิตรศุภการ,ดร.)

หัวหน้าโครงการ

สำนักงาน โทร. ๐๙๘๐๑๔๗๕๘

ที่ ศธ.๖๑๒๗พิเศษ๑๖ /๒๕๖๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช

๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์สอบถามสังเกต

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนรัตภูมิวิทยา

ด้วยข้าพเจ้าพระครูพิจิตรศุภการ,ดร.และคณะทีมงานนักวิจัย ได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ในเขตพื้นที่ จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มคัดเลือกโรงเรียนต้นแบบ ทั้ง ๔ โรงเรียน คือ โรงเรียนสะเดาธรรมรักษ์กัมพลานนท์อนุสรณ์ อำเภอสะเดา โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ อำเภอหาดใหญ่ และโรงเรียนรัตภูมิวิทยา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

ในการนี้ คณะทีมงานนักวิจัยต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการ การศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อเป็นแนวทางให้รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ การศึกษานำไปใช้เป็นกรอบในการกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษา ยุค ไทยแลนด์ ๔.๐ จึงมีความประสงค์กำหนดขออนัด วันที่ ๒๒ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๑๐.๓๐ -๑๑.๓๐ น. เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ สังเกต สอบถาม ในเชิงปริมาณ โดยมีประเด็น ดังต่อไปนี้

- ๑.รูปแบบการบริหารจัดการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐
- ๒.กระบวนการบริหารจัดการการบูรณาการหลักสูตรแกนกลางกับหลักสูตรท้องถิ่น
- ๓.การจัดทำโครงการทางวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆยุคการศึกษาไทยแลนด์๔.
- ๔.ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบขอกราบขอบพระคุณล่วงหน้าที่ทำให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระครูพิจิตรศุภการ,ดร.)

หัวหน้าโครงการ

สำนักงาน โทร. ๐๙๙๐๑๔๗๕๘๓

ภาคผนวก จ
รูปกิจกรรมการดำเนินการวิจัย

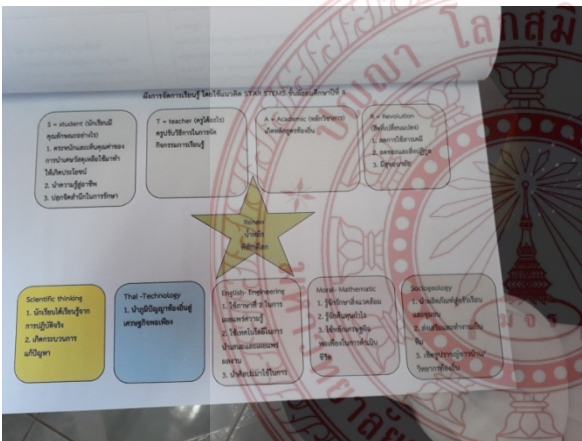

พระครูพิจิตรศุภการ.ดร,กำลังวางแผนร่วมกับทีมงานนักวิจัย
นักวิจัย อาจารย์ประสิทธิ์ รักนุ้ย,อาจารย์วันนิดา เหมือนจันทร์ กำลังประชุมกลุ่มกับคณะผู้อำนวยการโรงเรียน
รัตนภูมิวิทยาสอบถามสัมภาษณ์ การบริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์

วันที่	ชื่อ	จำนวน	ราคา	รวม	เฉลี่ย	จำนวน
15/1/11	พริก	0.50	9.00	4.50	1.00	4.50
16/1/11	พริก	0.50	3.00	1.50	0.50	1.50
17/1/11	พริก	0.50	1.50	0.75	0.25	0.75
18/1/11	พริก	0.50	9.00	4.50	1.00	4.50
19/1/11	พริก	0.50	0.0	0.0	0.0	0.0
20/1/11	พริก	0.50	1.50	0.75	0.25	0.75
21/1/11	พริก	0.50	1.50	0.75	0.25	0.75
22/1/11	พริก	0.50	1.50	0.75	0.25	0.75
23/1/11	พริก	0.50	1.50	0.75	0.25	0.75
24/1/11	พริก	0.50	1.50	0.75	0.25	0.75
25/1/11	พริก	0.50	1.50	0.75	0.25	0.75
26/1/11	พริก	0.50	1.50	0.75	0.25	0.75
27/1/11	พริก	0.50	1.50	0.75	0.25	0.75
28/1/11	พริก	0.50	1.50	0.75	0.25	0.75
29/1/11	พริก	0.50	1.50	0.75	0.25	0.75
30/1/11	พริก	0.50	1.50	0.75	0.25	0.75
31/1/11	พริก	0.50	1.50	0.75	0.25	0.75

คณะทีมงานนักวิจัยมอบของที่ระลึกแก่คณะผู้บริหารครูอาจารย์ นักเรียน/ตัวแทนชุมชน โรงเรียนหาดใหญ่
วิทยาลัย ๒ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ศูนย์การเรียนรู้
หุ่นยนต์และอากาศยาน
โรงเรียนเทศบาล 1 (เอ็งเสียงสามัคคี)

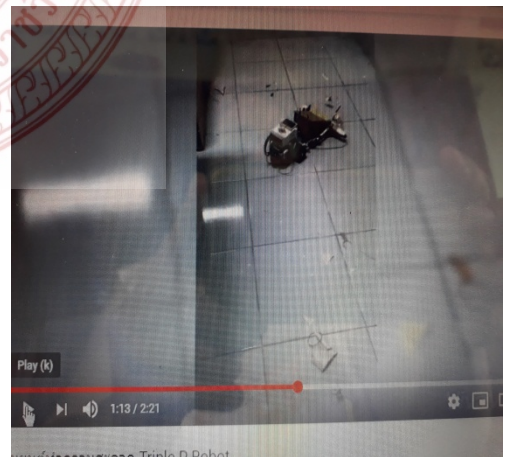
ทีมงานนักวิจัยถ่ายรูปร่วมกับคณะผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล ๑ (เอ็งเสียงสามัคคี) และนวัตกรรมยุคไทยแลนด์ ๔.๐ หุ่นยนต์อัตโนมัติอันเป็นผลผลิตของนักเรียนโรงเรียนเทศบาล ๑ (เอ็งเสียงสามัคคี)

โรงเรียนเสเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์

รายนามนักเรียน ๓ คน พลอยวรินทร์ บุญหอม
เพ็ญภา ทองช่วย และบุรินทร์พด เต็มหมัด
เจ้าของ นวัตกรรมหุ่นยนต์เก็บขยะ

หุ่นยนต์ทำความสะอาด Triple P Robot

คณะนักวิจัยสัมภาษณ์คณะครูโรงเรียนเสเดาซรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์และถ่ายภาพมอบของที่ระลึก

ประวัติผู้วิจัย

๑. ชื่อ - สกุล (ภาษาไทย) พระครูพิจิตรศุภการ,ดร.
 (ภาษาอังกฤษ) Phrakhluphichitsuphakan Ph.D.
 ตำแหน่งทางวิชาการ ศาสตราจารย์ (ศ)
 รองศาสตราจารย์ (ร.ศ)
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ผ.ศ) อาจารย์

๒.หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน

๓.ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์

๔.หน่วยงานที่และสถานติดต่อสะดวก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต นครศรีธรรมราช ๓/๓ หมู่ ๕ ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โทร.๘๐๐๐๐ โทร.๐๘๑-๕๒๕-๕๐๓๐

๕ ประวัติการศึกษา

มหาวิทยาลัย (เรียงจากปัจจุบันไปอดีต)	ชื่อปริญญา	สาขาวิชา	ปีที่ได้รับ พ.ศ.
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	ศึกษาศาสตรดุษฎี บัณฑิต	ศษ.ด. การบริหาร การศึกษา	๒๕๕๙
มหาวิทยาลัยนเรศวร	การศึกษามหาบัณฑิต	กศ.ม การบริหาร การศึกษา	๒๕๕๓
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย	พุทธศาสตรบัณฑิต	พธ.บ. รัฐศาสตร์การ ปกครอง	๒๕๓๙
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ครู	ปว.ค	๒๕๔๕

๖.สาขาวิชาที่มีความชำนาญพิเศษ

-งานธุรการ (เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดกระบี่

-คอมพิวเตอร์

๗. ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการบริหารการวิจัย

ขอรับรองว่าข้อความที่ให้ไว้เป็นความจริงทุกประการ

(พระครูพิจิตรศุกภการ,ดร.)

ประวัติผู้วิจัย

๑. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นายประสิทธิ์ รักนุ้ย
(ภาษาอังกฤษ (MR.Prasit Raknuiy))

ตำแหน่งทางวิชาการ ศาสตราจารย์ (ศ.) รองศาสตราจารย์ (รศ.)
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ผศ.) อาจารย์

๒. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน

๓. ตำแหน่งปัจจุบัน นักวิชาการ

๔. หน่วยงานที่และสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก ศูนย์มูลนิธิพระครูโสภณคุณาทร วัดคลองเปล ๒๔ ถนนกาญจนวนิช ซอย ๔ ตำบลคองหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตภาคสมทบมหาปัญญาวิทยาลัย สงขลาโทรศัพท์ ๐๘๔-๘๓๙-๕๕๐๘

๕. ประวัติการศึกษา

มหาวิทยาลัย (เรียงจากปัจจุบันไปอดีต)	ชื่อปริญญา	สาขาวิชา	ปีที่ได้รับ พ.ศ.
มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ประเทศไทย	Ph.D.	ปรัชญาและศาสนา	๒๕๖๐
มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย	ศึกษาศาตรมหาบัณฑิต	บริหารการศึกษา	๒๕๔๖
มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตประเทศไทย	ศิลปศาสตรบัณฑิต	การพัฒนาชุมชน	๒๕๓๕
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยประเทศไทย	ประกาศนียบัตร วิชาชีพครู(ปว.ค.)	ครุศาสตร์	๒๕๔๒
วิทยาลัยโปลีเทคนิคตรังประเทศไทย	ประกาศนียบัตร วิชาชีพเทคนิค(ปว.ท.)	การบัญชี	๒๕๒๖
กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ	น.ธ.เอก	นักธรรมชั้นเอก	๒๕๑๗

๖. สาขาวิชาที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา)

-การเงินการบัญชี

-คอมพิวเตอร์

-สัมพันธ์ชุมชน

-พระพุทธศาสนาเถรวาท,พระพุทธศาสนาเถรวาท,การศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา, การศึกษาอิสระทางรัฐศาสตร์ ,งานวิจัยในวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา,เปรียบเทียบเถรวาทกับ มหายาน,องค์การและการจัดการ,มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม,รัฐศาสตร์ในวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ,สังคมวิทยาในพระไตรปิฎก,ภาษากับการสื่อสาร,พระพุทธศาสนากับการสงเคราะห์,

-รองผู้อำนวยการศึกษาระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา(๒๕๓๔ - ๒๕๕๑)

-อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ขยาย
ห้องเรียนจังหวัดตรัง (๒๕๔๘ – ๒๕๕๐)

-อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นว.สงขลา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๔)

-รองหัวหน้าฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย น.ว.สงขลาปี ๒๕๕๕-
๒๕๕๙

-หัวหน้าฝ่ายงานประกันคุณภาพ มหามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นว. สงขลาปี ๒๕๕๕-
๒๕๕๙

๗. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัย

๗.๑ ผู้ร่วมวิจัยหลักเรื่อง : การสำรวจความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อภาวะ
เศรษฐกิจไทยในปัจจุบัน

๗.๒ เป็นผู้วิจัยหลักเรื่อง : ความคิดเห็นของครู-นักเรียนที่มีต่อการสอนโดยเน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนเอกชนสังกัด สำนักงานการศึกษาเอกชน จังหวัดตรังเขต ๑

๗.๓ เป็นผู้วิจัยหลักเรื่อง: สำรวจความพึงพอใจของนิสิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน่วยวิทยบริการวัดหงษ์ประดิษฐาราม ปีการศึกษา
๒๕๕๖

๗.๔ เป็นผู้วิจัยหลักเรื่อง: สำรวจความพอใจของนิสิตปีสุดท้ายที่มีต่อคุณภาพของ
หลักสูตร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หน่วยวิทยบริการ มจร. วัดหงษ์ประดิษฐาราม ปี
การศึกษา ๒๕๕๖

๗.๕ เป็นผู้วิจัยหลักเรื่อง: พลวัตการปรับตัวของพระสงฆ์ในสามจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ในยุคปัจจุบัน (CURRENT ADAPTATION DYNAMICS MORE IN THE THREE
SOUTHERMOST PROVINCES OF THAILAND) (ได้รับทุนอุดหนุน การวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬ
าลงกรณราชวิทยาลัย) ๒๕๕๘

๗.๖ บทความวิชาการเรื่องพลวัตการปรับตัวของพระสงฆ์ในสามจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ในยุคปัจจุบัน นำเสนอในงานประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ครั้งที่ ๑๑ ประจำปี ๒๕๕๙ ตีพิมพ์ในรายงานวารสารศรีปทุมปริทัศน์PROCEEDINGSในรูปแบบของ
CD-ROM

๗.๗ ได้เข้าร่วมประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๗ ประจำปี ๒๕๕๙ ณ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์น่าน ๑๘-๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ (The
thInternational Buddhist Research)

๗.๘ ได้เข้าร่วมงานประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๓ และนานาชาติครั้งที่ ๑
ประจำปี ๒๕๕๙ “พุทธบูรณาการกับงานวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมให้ยั่งยืน” ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาล
งกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๙

๗.๙ เข้าร่วมประชุมวิชาการชี้แจงกรอบการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑:
ภาคใต้ วันอังคารที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ ห้องประกายเพชร ชั้น ๓ โรงแรมไดมอนด์พลาซ่า
หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

๗.๑๐ ผู้วิจัยร่วมวิจัย: เรื่องกระบวนการสร้างสังคมปลอดภัยเสถียรตามหลักพระพุทธศาสนาในภาคใต้ (ได้รับอุดหนุน จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย) ๒๕๖๐

๗.๑๑ บทความเรื่อง กระบวนการสร้างสังคมปลอดภัยเสถียร ตามหลักพระพุทธศาสนาในภาคใต้ นำเสนอระดับชาติครั้งที่ ๕ นานาชาติครั้งที่ ๓ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ประจำปี ๒๕๖๑ ในวารสารธรรมปริทรรศน์ และPROCEEDING รูปแบบ C.D-ROM

๗.๑๒ ผู้วิจัยร่วมวิจัย: เรื่องรูปการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ กำลังดำเนินการปีงบประมาณ ๒๕๖๑ (ได้รับอุดหนุน จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย) ๒๕๖๑.

๗.๑๓ ผู้ร่วมวิจัย: เรื่อง รูปแบบการจัดการสวนยางพารา นาข้าวและสวนปาล์ม น้ำมันของเกษตรกร ตามหลักวิถีพุทธ กำลังดำเนินการ ปีงบประมาณปี ๒๕๖๑ (ได้รับอุดหนุนจาก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย) ๒๕๖๑

๗.๑๔ เข้าร่วมอบรมโครงการพัฒนาองค์กรด้านการจัดการความรู้ (KM) “ เรื่องการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้วยระบบบริหารจัดการหลักสูตร (e-TQF) และระบบแฟ้มสะสมผลงาน (e-Portfolio)” ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี จังหวัดปัตตานี ๒๑-๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

๗.๑๕ เข้าร่วมอบรมโครงการแนะแนวนวัตกรรมทางการศึกษาสู่ไทยแลนด์ ๔.๐ ประจำปี ๒๕๖๒ “ การพัฒนารูปแบบการสอนออนไลน์ด้วยระบบ e-testing ” ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี จังหวัดปัตตานี ๗-๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ขอรับรองตามนี้เป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ .....

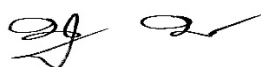
(นายประสิทธิ์ รักนุ้ย)

(เจ้าของประวัติ)

	ประวัติผู้วิจัย
ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย)	ดร.นฤมล ประสิทธิ์ศรี
ชื่อ- นามสกุล (ภาษาอังกฤษ)	Dr.Narumol
เลขหมายบัตรประชาชน	Prasitsorn
ตำแหน่งปัจจุบัน	- อาจารย์พิเศษ มจร.สงขลา - ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพรพริ้ว จังหวัดพัทลุง
ตำแหน่งงานและสถานที่ติดต่อ	โรงเรียนบ้านนาทองสุข อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา ๙๐๑๑๐ มือถือ ๐๘๐-๕๔๑๘๑๓๐
ประวัติการศึกษา	ปริญญาเอกดุซงกีบัณฑิต (ปร.ด)
ผลงานทางวิชาการ	
พ.ศ.๒๕๕๕	รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพใน ๓ จังหวัด
ชายแดนภาคใต้	
พ.ศ. ๒๕๕๘	พลวัตการปรับตัวของพระสงฆ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในยุค
ปัจจุบัน ผู้วิจัยร่วม	
พ.ศ. ๒๕๖๑	รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ชุมชน เพื่อรองรับ
นโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐	

ขอรับรองว่าเป็นความจริงทุกประการ

(ดร.นฤมล ประสิทธิ์ศรี)

เจ้าของประวัติ

ประวัติผู้วิจัย

๑. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาววนิดา เหมือนจันทร์
(ภาษาอังกฤษ) Miss Wanida Mueanjan
- ตำแหน่งทางวิชาการ ศาสตราจารย์ (ศ.) รองศาสตราจารย์(รศ.)
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ผศ.) อาจารย์
๒. หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน
๓. ตำแหน่งปัจจุบัน นักวิชาการอิสระ นักวิจัย
๔. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อสะดวก ศูนย์วิจัยและพัฒนามูลนิธิพระครูโสภณคุณาทร วัดคลองเปล ๒๔ ถนนกาญจนวนิช ซอย ๔ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โทร. ๐๘๑-๙๕๙-๒๙๗๓

ประวัติการศึกษา

มหาวิทยาลัย (เรียงจากปัจจุบันไปอดีต)	ชื่อปริญญา	สาขาวิชา	ปีที่ได้รับ พ.ศ.
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต	รัฐศาสตร์	๒๕๖๑
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	พุทธศาสตรบัณฑิต	พธ.บ. รัฐศาสตร์การปกครอง	๒๕๕๗
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปว.ส)	ปว.ส. พืชสวน	๒๕๒๙
กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ	น.ศ.เอก	ธรรมศึกษาชั้นเอก	๒๕๕๓

๖. สาขาวิชาที่มีความชำนาญพิเศษ

- ภาษาอังกฤษระดับกลาง
- ภาษาจีนระดับ กลาง,สูง
- ภาษามายู ระดับกลาง
- วิทยาการจัดค่าย สิ่งแวดล้อม

- วิทยากรนวดแผนไทยมาตรฐาน ระดับ ๑

พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรหลักสูตรมัคคุเทศก์เฉพาะ(ทางทะเลชายฝั่ง)รุ่นที่ ๕ ภาษาอังกฤษ พ.ศ.๒๕๕๔หลักสูตรมัคคุเทศก์เฉพาะ(ต่างประเทศเฉพาะพื้นที่) รุ่นที่ ๔

พ.ศ. ๒๕๕๔ The Southern Border Provinces Administrative Centre Yala Provincial Health Office and Yala Provincial Office Of Tourism and Sports.

พ.ศ. ๒๕๕๖ งานประกันคุณภาพการศึกษา ของหน่วยวิทยบริการ มจร.สงขลา

พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ผ่านการอบรมหลักสูตร “ ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ สำหรับมัคคุเทศก์ ” จังหวัดสงขลา วันที่ ๑๑-๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐

พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ผ่านการอบรมหลักสูตร “ การกู้ชีพขั้นพื้นฐานร่วมกับการใช้เครื่องช็อกไฟฟ้า หัวใจอัตโนมัติ (Basic Life Support (CPR WITH AED) ” ณ โรงแรมโกลเด้นคราวน์ แกรนด์หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐

พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ผ่านการอบรม ๙ Coach the Coaches Program for MICE Industry เมื่อวันที่ ๒๐-๒๑ เมษายน ๒๕๖๑ ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนการดำเนินงานคลินิกเวชศาสตร์การเดินทางและท่องเที่ยว หลักสูตรความรู้และทักษะการดูแลนักท่องเที่ยวเชิงปฏิบัติ เมื่อวันที่ ๖-๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ ณ โรงแรมนิวซีชั่น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรภาษามลายูเพื่อการท่องเที่ยวชายแดนใต้ เมื่อวันที่ ๑๘-๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑ ณ โรงแรมวีแอล อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

๗. ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิจัย

๗.๑ ผู้วิจัยหลักเรื่อง “ ปัญหาการจัดการเลือกตั้งที่ไม่โปร่งใสประเด็นการซื้อสิทธิ์ขายเสียงในเขตเทศบาลเมืองสะเดา จังหวัดสงขลา

๗.๒ ผู้ร่วมวิจัยเรื่อง การอยู่ร่วมกันของชุมชนชาวพุทธและอิสลาม ในเขตพื้นที่อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอนาทวี และอำเภอจะนะจังหวัดสงขลา(The coexistence of Buddhist and Islamic communities, In The Area of Tepa District, Sabayoi District, Natawe District, and chana District, Songkhla province.) ได้รับทุนอุดหนุน จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗.๓ บทความทางวิชาการ เรื่อง “ การอยู่ร่วมกันของชุมชนชาวพุทธและอิสลามในเขตพื้นที่ ๔ อำเภอของจังหวัดสงขลา นำเสนอในงานประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุมครั้งที่ ๑๑ ประจำปี ๒๕๕๙ ตีพิมพ์ในวารสารศรีปทุมปริทัศน์ PROCEEDINGS ในรูปแบบ CD-ROM

๗.๔ ได้เข้าร่วมงานประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๓ ประจำปี ๒๕๕๙ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์น่าน (The ๓rd International Buddhist Research) ๑๘ - ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

^๑งานประชุมวิชาการนานาชาติ ครั้งที่ ๓ จังหวัดน่าน (The ๓rd International Buddhist Research) ๑๘ - ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

๗.๕ ได้เข้าร่วมงานประชุมวิชาการ ระดับชาติครั้งที่ ๓ และนานาชาติครั้งที่ ๑ ประจำปี ๒๕๕๙ “พุทธบูรณาการกับงานวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมให้ยั่งยืน” ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตขอนแก่น ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๙

๗.๖ ได้เข้าร่วมประชุมวิชาการชี้แจงกรอบการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑: ภาคใต้วันอังคารที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ ห้องประกายเพชร ชั้น ๓ โรงแรมไดมอนด์พลาซ่าหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

๗.๗ ผู้วิจัยร่วม: เรื่อง กระบวนการสร้างสังคมปลอดภัยเสถียรตามหลักพระพุทธศาสนาในภาคใต้ (ได้รับอุดหนุน จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย) ๒๕๖๐

๗.๘ ได้ผ่านการอบรมในโครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายวิชาการด้านการวิจัย และงานสร้างสรรค์เพื่อสร้างองค์ความรู้ ประจำปี ๒๕๖๑ “ การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการงานวิจัยด้วยระบบ NRMS” ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ๑๕-๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

๗.๙ ได้เข้าอบรมโครงการแนะแนวนวัตกรรมทางการศึกษา สู่ไทยแลนด์ ๔.๐ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑ “ การสร้างสื่อสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์มาตรฐาน EPUB ๓” ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ๗-๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

๗.๑๐ บทความเรื่อง กระบวนการสร้างสังคมปลอดภัยเสถียร ตามหลักพระพุทธศาสนาในภาคใต้ นำเสนอระดับชาติครั้งที่ ๕ นานาชาติครั้งที่ ๓ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ประจำปี ๒๕๖๑ ในวารสารธรรมปริทรรศน์ และ PROCEEDING รูปแบบ C.D-ROM

๗.๑๑ ผู้วิจัยร่วม: เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ กำลังดำเนินการ (ได้รับอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย) ๒๕๖๑

๗.๑๒ ผู้วิจัยร่วม: เรื่องรูปแบบการจัดการสวนยางพารา นาข้าว และสวนปาล์ม น้ำมันตามหลักวิถีพุทธ กำลังดำเนินการ(ได้รับอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย) ๒๕๖๑

๗.๑๓ บทความเรื่อง กระบวนการสร้างสังคมปลอดภัยเสถียร ตามหลักพระพุทธศาสนาในภาคใต้ นำเสนอระดับชาติครั้งที่ ๕ นานาชาติครั้งที่ ๓ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ประจำปี ๒๕๖๑ ในวารสารธรรมปริทรรศน์ และPROCEEDINGรูปแบบ C.D-ROM ได้รับ”บทความดีเด่น” ด้านสังคมศาสตร์ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑

๗.๑๔ ได้เข้าร่วมประชุมเชิงวิชาการของ สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร องค์การมหาชน (สวก.) ชี้แจงกรอบการวิจัยมุ่งเป้า ปีงบประมาณปี ๒๕๖๒ ภาคใต้ ณ โรงแรมวังใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑

๗.๑๕ เข้าร่วมอบรมโครงการพัฒนาองค์กรด้านการจัดการความรู้ (KM) “ เรื่องการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรด้วยระบบบริหารจัดการหลักสูตร (e-TQF) และระบบแฟ้มสะสมผลงาน

(e-Portfolio)”ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี ๒๑-๒๒
กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

ขอรับรองว่าเป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ .....

(นางสาวนิตา เหมือนจันทร์)

เจ้าของประวัติ

ที่ พิเศษ/๒๕๖๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๑.

เรื่อง ขอเปลี่ยนแปลงโรงเรียนในการจัดเก็บข้อมูล

เรียน พระเดชพระคุณพระสุธีรัตนบัณฑิต ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มจร.

เนื่องด้วยข้าพเจ้าพระครูพิจิตรศุภการ,ดร.และคณะที่มงานนักวิจัย ได้รับมอบหมายให้ศึกษาค้นคว้างานวิจัย เรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ “ ไม่สามารถเข้าเก็บข้อมูลในโรงเรียนแสงทองวิทยา ได้ เพราะเขาเป็นโรงเรียนคริสต์เตียน นิกายโปรเตสแตนต์ ไม่สะดวกให้นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเข้าจัดเก็บข้อมูล ข้าพเจ้าจึงขอเปลี่ยนแปลงเป็น โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียสามัคคี) สังกัด กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยแทน เปิดทำการสอนตั้งแต่มีนาคมปีที่ ๑ -๖ ซึ่งได้ทำหนังสือแจ้งให้ ผู้อำนวยการทราบแล้วและได้รับอนุญาตให้จัดเก็บข้อมูลในการวิจัยเรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับอนุญาต

กราบเรียนมาด้วยความเคารพ

(พระครูพิจิตรศุภการ,ดร.)

หัวหน้าโครงการวิจัย

โทร. ๐๙๘ ๐๑๔๗๕๘๓

รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับ

รับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

The desirable education management model of the community to support the development policy of Thailand, Thailand ๔.๐

พระครูพิจิตรศุภการ, ดร. นายประสิทธิ์ รักนุ้ย

นางสาววนิดา เหมือนจันทร์ ดร. นฤมล ประสิทธิ์ศรี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต

นครศรีธรรมราช

Email.wanida92973@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษารูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน ๒) เพื่อศึกษากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่สนองตอบความต้องการของชุมชน ๓) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองตอบเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยการดำเนินงานวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) คือการใช้วิจัยที่ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มาผสมผสานกันในการทำวิจัยเรื่องเดียวกัน เพื่อที่จะตอบคำถามการวิจัยได้สมบูรณ์มากขึ้น จากกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้นำทางวิชาการจาก ๔ โรงเรียน จำนวน ๘ คน คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา จำนวน ๔ คน หัวหน้ากลุ่มสาระเรียนรู้ จำนวน ๘ คน ตัวแทนครู ๔ คน ตัวแทนนักเรียน จำนวน ๔ คน ตัวแทนชุมชน จำนวน ๔ คน รวม ๓๔ คน จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) และจากการแจกแบบสอบถามคุณครู/ตัวแทนนักเรียน (Questionnaire) จำนวน ๑๐๐ คน จาก ๔ โรงเรียน ๆ ละ ๒๕ คน ซึ่งผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purpose Sampling)

ผลวิจัยพบว่า

๑) รูปแบบสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ พบว่า สถานศึกษามีบรรยากาศสิ่งแวดล้อมดี อาคารเรียน อุปกรณ์พร้อม ครูมีอาชีพสอนตรงตามสายรายวิชาที่จบการศึกษาโดยตรงมีคณะทำงาน อาทิ คณะกรรมการการบริหาร วิชาการ ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนคิดวิเคราะห์หมี การฟัง คิด ถามเขียน จัดกิจกรรมโครงการวิทยาศาสตร์/ชิ้นงานสามารถนำไปบูรณาการ ๔ ศาสตร์วิชา STEM เพื่อพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆสู่สังคม/ชุมชนและสามารถบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาต่อยอดสร้างรายได้ให้กับนักเรียน/ชุมชน เช่น หลักสูตรเศรษฐกิจพิเศษ การซ่อมรถจักรยานยนต์การนวดแผนไทย การบูรณาการสร้างหุ่นยนต์กวาดขยะ

หุ่นยนต์อัตโนมัติการเก็บกระป๋อง เปลือกผลไม้ ๓ ชนิดชะลอกการบูดของข้าวสุก กลัวย่น้ำว่ามะละกอเงาะ ผ่านกระบวนการทดลองมาแล้วเป็นอย่างดีและสิ่งสำคัญมีการสร้างธรรมาภิบาลคุณธรรมในองค์กรแก่ ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน

๒) กระบวนการการบริหารหลักสูตรที่สนองตอบความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=๔.๒๖, S.D.=๐.๖๘$) มีโครงสร้างฝ่ายบริหาร ฝ่ายอื่นๆที่ชัดเจน อาทิ วิชาการ กลุ่มงานที่รับผิดชอบ หลักสูตรทั้ง ๔ ศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ ภาษาศาสตร์ สามารถเอื้อต่อผู้เรียนยึดหยุ่นบูรณาการประยุกต์ใช้กับหลักสูตรท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ในการจัดทำโครงการวิทยาศาสตร์ เพื่อสร้างนวัตกรรมมีการวิเคราะห์หลักสูตรมีครูเป็นที่ปรึกษา นักเรียน ชุมชน/ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองตอบชุมชนและสนองตอบนโยบายของรัฐบาล มีนวัตกรรมผ่านกระบวนการพิสูจน์/ทดลอง มีการส่งเข้าประกวดแข่งขันในระดับจังหวัดและระดับชาติ เป็นนวัตกรรมที่สามารถต่อยอดให้เกิดรายได้แก่ นักเรียนโรงเรียน/ชุมชนได้

๓). ตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรองรับนโยบายการพัฒนาคุณยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๑๘, S.D.=๐.๖๙$) เป็นสถานศึกษาที่มีความพร้อมอาคารสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งแวดล้อมดี บรรยากาศสร้างแรงจูงใจให้เกิดใฝ่รู้ใฝ่เรียน ครูมีอาชีพ ชุมชนมีส่วนร่วม เป็นสถานศึกษาที่ได้รับความไว้วางใจจากชุมชน/สังคม ยอมรับในกระบวนการการบริหารจัดการ ชุมชนส่งบุตรหลานเข้าศึกษาเล่าเรียนในสถาบันแห่งนี้ โรงเรียนได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากสังคม อาทิ มีโล่รางวัลประกาศนียบัตรรับรองผลงานในรอบปี จากการศึกษาวิจัยลงภาคสนามพบปะพูดคุย สัมภาษณ์ สอบถาม

คำสำคัญ: รูปแบบ การจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อรองรับนโยบาย การพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

Research title: The desirable education management model of the community to support the development policy of Thailand, Thailand 4.0

Researchers: Prakhruphichitsuphakan.Ph.d .Mr. Prasit Raknuiy
Miss Wanida Mueanjan Dr.narumol Prasitsorn

Organization: MahachulalongKornrajavidyalaya University Campus
Nakhon Si Thammarat.

Fiscal Year: 2561/2518

Funding: MahachulalongKornrajavidyalaya

Abstract

The purposes of this research are 1) to study the model of educational institutions that provide the desirable teaching and learning of the community 2) to study the process of managing the curriculum that meets the needs of the community, and 3) to analyze the format of educational institutions and the process of analyzing courses that meet the spirit of the community In Thailand 4.0. Mixed methods research is used by qualitative research and quantitative research to answer more complete research questions. Sample groups were selected from 8 School administrators / academic leaders from 4 schools, 4 school administration committees, 8 learning group leaders, 4 teachers representatives, 4 student representatives, 4 community representatives by the in-depth interviews and questionnaires given for 100 students / representatives from 4 schools, each of 25 persons were selected by the Purpose Sampling.

The research found that

1) the model of educational institutions that provide the desirable teaching and learning of the community to support the development policy of Thailand, Thailand 4.0 was found that the school has a good environmental atmosphere, school buildings, equipment with professional teachers, teaching directly on the course that graduated directly. There are working groups, such as the Academic Management Committee, to participate in supporting activities to encourage students to think critically such as listening, thinking, asking and writing, organizing science project activities / work pieces that can be integrated into 4 science courses in STEM to develop new innovations to society / community and be able to integrate with local courses to develop further income such as special economic courses, motorcycle repair, Thai massage, integrating the construction of garbage sweeping robots, automatic robots which can store cans and 3 types of fruit peels, slow the spoilage of cooked rice, banana, papaya, rambutan through the experimental process as well and the important things are creating good governance moral in the organization for teachers, educational personnel and students.

2) the process of managing the curriculum that meets the needs of the community, Thailand 4.0 in the overall picture is at the highest level ($X=4.26$, $S.D.=0.68$). There are other clear administrative structures, such as academics, which are responsible for the 4 courses of science, mathematics, engineering and technology and computers. Linguistics can be conducive and flexible to learners and local programs as well. In creating a science project to develop innovation and having a course analysis with teachers as consultants. Students, community and local philosophers have a participation in the curriculum management process that responds to the community and the government policies. There are innovations that have been proven, tested and submitted to compete at the provincial and national levels, which is an innovation that can continue to generate income for students, schools and communities.

3) the format of educational institutions and the process of analyzing courses that meet the spirit of the community In Thailand 4.0 on the overall picture is at the high level ($X=4.18$, $S.D.=0.69$) Which is an educational institution that is ready for the building, location, equipment, good environment, motivation atmosphere for learning, professional teachers, community participation, acceptance in the process and management, the community sends their children to study in this institution, the school is honored by the society, such as having a trophy, certificate of achievement in the year from experiencing of the researcher into the field method by meeting, talking, observing and interviewing.

Keywords : Model : Desirable educational management : To support the policy
: Development of Thailand : Thailand 4.0

บทนำ (Introduction)

รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โรงเรียนต้นแบบ ๔ โรงเรียน ๒ สังกัด คือ กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทย ได้บริหารจัดการศึกษาตามความประสงค์ของชุมชน จากการลงภาคสนามสัมผัส พบปะพูดคุยกับคณะผู้บริหารและคณะทำงานครูอาจารย์ชุมชน/สังคม พบว่า โรงเรียนเสเดาซรรค์ชัยกัมพลอนนันทนุสรณ์ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ และโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ได้จัดการบริหารตามโครงสร้างมีการมอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษร มอบ

หน้าที่ให้ทุกคนรับผิดชอบร่วมกัน มีการจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีบรรยากาศจูงใจสนับสนุนการเรียน มีการเติมเต็มด้วยหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาทำให้นักเรียนเรียนดีมีคุณธรรม มีหลักธรรมาภิบาล ในการจัดการเรียนการสอน การบริหารคนบริหารงานเปี่ยมด้วยคุณภาพ สร้างเสริมประสบการณ์ให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็นทุกชิ้นงานผ่านการวิเคราะห์ ในศตวรรษที่ ๒๑การศึกษาไทยต้องก้าวข้ามให้พ้นกับดักที่ “การศึกษาล้มเหลว” เพราะแนวทางการสอนของครูต้องยึดหลักและต้องเน้นว่าผู้เรียนเป็นสำคัญคิดอย่างมีระบบ วิธีสอนต้องให้ ฟัง คิด ถาม เขียนตามหลักคำ คำว่า สุ จี ปุ ลิ วินิมุตโต กธ โสภาเวล ผู้ใดเว้นจากการคิดถามเขียนแล้วผู้นั้นจะเป็นปราชญ์ไม่ได้” การเรียนการสอนให้ ฟังแล้วนำไปจินตนาการวิเคราะห์ไม่เข้าใจนำไปสู่การสอบถาม เมื่อได้ความที่ถูกต้องแล้วมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน ในการนำวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ ตลอดจนศาสตร์อื่นๆบูรณาการเพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ เป็นการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ต่อไป

กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นศูนย์กลาง ย่อมเป็นผลสำเร็จต่อผู้เรียนและสถาบันการศึกษา สอนให้คิดวิเคราะห์ทำให้เกิดเชิงประจักษ์สามารถนำความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง สร้างความพึงพอใจให้ทุกฝ่ายงานที่เกี่ยวข้อง ชุมชน/สังคมต้องการรัฐบาลต้องการ สร้างสิ่งใดหรือวัตถุอันสูงค่าถ้าให้มีคุณภาพมั่นคงถาวรยั่งยืน ต้องสร้างคนให้มีค่าด้วยหลักศีลธรรม/คุณธรรม ต้องสร้างผู้เรียนให้เขาเป็นคนดีที่สังคม/ชุมชนต้องการก่อน นวัตกรรมอื่นที่ถูกสร้างขึ้นมาก็มีความงามอย่างล้ำค่ามีค่าสูง เพราะความงามของผู้สร้างด้วยหลักธรรมาภิบาล วิธีการเติมเต็มให้นักเรียนเป็นคนดี ต้องอาศัยครูเป็นหลักในการพัฒนาผู้เรียนให้ถึงพร้อมด้วยคุณงามและความดี การไปสู่เป้าหมายไทยแลนด์ ๔.๐ มิใช่สิ่งที่ไกลเกินเอื้อมตามความฝันของรัฐบาลที่ประกาศการศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ ตามรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไทยยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยมี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษารูปแบบสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน
๒. เพื่อศึกษากระบวนการการบริหารหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการของชุมชน
๓. เพื่อศึกษาวิเคราะห์รูปแบบสถานศึกษาและกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรที่สนองต่อเจตนารมณ์ของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ/วิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์ หรือวิศวกรรมศาสตร์หรือ และเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์/หรือ ตัวแทนครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนชุมชน/ผู้ปกครอง จำนวน ๓๔ คนโดยศึกษาจากกลุ่มบุคคล

^๑ สุตนต์ปิฎก สังยุตตนิกาย สถาถวรรค (ภาษาไทย)

ครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนชุมชน/ตัวแทนผู้ประกอบการ ที่อยู่ในโรงเรียนและมีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียนทั้ง ๔ โรงเรียน คือ โรงเรียนสะเดาขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ และโรงเรียนรัถภูมิวิทยา จังหวัดสงขลา โดยสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In depth Interview) และแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) แก่ ครู นักเรียน ตัวแทนชุมชน/ผู้ประกอบการ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ทั้ง ๔ นี้ จำนวน ๑๐๐ คน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purpose Sampling)

๒. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ จาก ๔ โรงเรียนในจังหวัดสงขลา

๓. ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ พื้นที่ ๔ โรงเรียนที่เป็นรูปแบบ/ต้นแบบที่มีการบริหารจัดการที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

๔. ขอบเขตระยะเวลา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑ รวมระยะเวลา ๑๒ เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑. โรงเรียน หมายถึง ที่ทำการเปิดสอนตั้งแต่มัธยมปีที่ ๑-๖ สังกัดกรมสามัญศึกษาและสังกัดสำนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทยในเขตจังหวัดสงขลาเท่านั้น

๒. โรงเรียนสร้างสรรค์ หมายถึง โรงเรียนที่ทำการสอนให้ผู้เรียนมีความคิดอย่างสร้างสรรค์มีผลงานผลิตกรรมใหม่ ๆ นวัตกรรมใหม่เพื่อสามารถรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐

๓. สะเต็ม หมายถึง ๔ ศาสตร์ ๔ สาขาวิชา วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีมาบูรณาการเพื่อทำการสอนให้เกิดนวัตกรรมใหม่

๔. รูปแบบหมายถึง ถึงกระบวนการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยในแต่ละยุค

๕. การศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ หมายถึง การศึกษาพัฒนาองค์ความรู้สู่การพัฒนาประเทศไทยเพื่อให้ได้นวัตกรรมใหม่ ๆ เป็นของตนเอง

๖. การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ หมายถึงการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในศาสตร์ที่มีความสำคัญในการพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ คือ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี

๗. โรงเรียนสร้างสรรค์นวัตกรรม หมายถึง ความสามารถในการคิดการวิเคราะห์การจินตนาการ มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เป็นการขยายขอบเขตความคิดออกไปจากกรอบความคิดเดิมที่มีอยู่สู่ความคิดใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน เพื่อค้นหาคำตอบที่ดีที่สุดให้กับปัญหาที่

เกิดขึ้นเป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่แตกต่างไปจากเดิมเป็นความคิดที่หลากหลาย คิดได้กว้างไกล หลายนแง่มุมมองเน้นทั้งปริมาณและคุณภาพ

๘. กระบวนการ หมายถึง ขั้นตอนวิธีการดำเนินงานในการบังคับให้เป็นไปตามการกระทำของสังคมผู้ใช้ต้องปฏิบัติตาม

๙. นวัตกรรม หมายถึง ผลผลิตสิ่งใหม่ของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้จากโครงการ/หรือการค้นพบสิ่งใหม่ ๆ เป็นของตนเองหรือองค์กร

๑๐. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หมายถึง พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ศาสดาของศาสนาพุทธที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Research Method) โดยส่วนแรกจะทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ทราบถึงประเด็นของการศึกษาในรายละเอียดที่สำคัญและมีความครอบคลุมในเนื้อหาสาระสำคัญที่ทำการศึกษาอย่างครบถ้วน จะทำให้ทราบถึงข้อมูลเชิงลึก (In depth) ที่มีรายละเอียดชัดเจนสามารถนำมาวิเคราะห์ในเชิงตรรกะ (Analytic) ส่วนที่สองจะศึกษาวเคราะห์เชิงปริมาณ (Empirical Analysis) เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือในเชิงประจักษ์ข้อมูลและวิเคราะห์ให้ทราบถึงเหตุผลที่มีส่วนสัมพันธ์กันกับข้อมูลในประเด็นปัจจัย ส่วนบุคคลในการสนับสนุนรายละเอียดของข้อมูล และนำข้อมูลการศึกษเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาอธิบายผลวิจัยร่วมกัน

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิจัยที่มีลักษณะต่างจากการวิจัยเชิงปริมาณหลายประเด็น กล่าวคือ การวิจัยเชิงคุณภาพจะไม่วัดสิ่งที่ต้องศึกษาออกมาเป็นเชิงปริมาณ (ตัวเลข) โดยผู้วิจัยจะใช้การศึกษาหลายๆ วิธี ได้แก่ เอกสาร การสังเกต การสำรวจ การสัมภาษณ์และอื่น ๆ ส่วนการเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพจะเน้นการเก็บข้อมูลที่ผู้วิจัยลงไปสัมผัสด้วยตนเอง เช่น การมีส่วนร่วม (Participative Observation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth interview) และการตะล่อมกลุ่มเกลา (Probe) ซึ่งการเก็บข้อมูลเหล่านี้จะใช้เวลาานกว่าการวิจัยเชิงปริมาณด้านการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น การวิจัยเชิงคุณภาพจะไม่ใช้สถิติขั้นสูงในการวิเคราะห์ แต่ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์เกี่ยวโยงระหว่างทฤษฎี และความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อพรรณนาและอธิบายเหตุการณ์และความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมที่ต้องการศึกษา

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการวิจัยที่ใช้วิธีการเชิงปริมาณ (ตัวเลข) ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยนี้จะวัดสิ่งต่างๆออกมาเป็นตัวเลข เช่น ระดับความคิดเห็น

ด้วยมากกว่า ๕ ด้วยความคิดเห็นมาก ๔ ความคิดเห็นปานกลาง ๓ ความคิดเห็นน้อย ๒ ความคิดเห็นน้อยที่สุด ๑ หรือรายได้ต่อเดือน ๓๕,๐๐๐ -๔๐,๐๐๐ บาท/เดือน ฯลฯ ด้านการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือวิจัย คือแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ แบบสังเกตและแบบทดสอบอย่างใดอย่างหนึ่งมาผสมผสานกัน ในการบันทึกข้อมูลในลักษณะของตัวเลขและการวิเคราะห์ข้อมูล จะใช้สถิติเป็นหลัก ได้แก่สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมานหรือสถิติเชิงอ้างอิง นอกจากนี้การวิเคราะห์และการตีความหมาย (อรรถปริวรรต) จะอาศัยข้อมูลที่ได้และสถิติที่ใช้เป็นหลัก ผู้วิจัยจะไม่วิเคราะห์เกินข้อมูลและจะไม่ใช้คุณค่าจากการตีความจากข้อมูล ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเชิงปริมาณด้วยสถิตินี้ จึงเชื่อได้ในความเป็นปรนัย หรือวัตถุประสงค์ (Objectivity)

ผลวิจัยพบว่า

๑) รูปแบบสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนให้มีการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชนเพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ พบว่า สถานศึกษามีบรรยากาศสิ่งแวดล้อมดี อาคารเรียน อุปกรณ์พร้อม ครูมีอาชีพสอนตรงตามสายรายวิชาที่จบการศึกษามา โดยตรงมีคณะทำงาน อาทิ คณะกรรมการการบริหาร วิชาการ ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนคิดวิเคราะห์มี การฟัง คิด ถามเขียน จัดกิจกรรมโครงการวิทยาศาสตร์/ชิ้นงานสามารถนำไปบูรณาการ ๔ ศาสตร์วิชา STEM เพื่อพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆสู่สังคม/ชุมชนและสามารถบูรณาการกับหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อพัฒนาต่อยอดสร้างรายได้ให้กับนักเรียน/ชุมชน เช่น หลักสูตรเศรษฐกิจพิเศษ การซ่อมรถจักรยานยนต์การนวดแผนไทย การบูรณาการสร้างหุ่นยนต์กวาดขยะ หุ่นยนต์อัตโนมัติการเก็บกระป๋อง เปลือกผลไม้ ๓ ชนิดชะลอกการบูดของข้าวสุก กลัวย่น้ำว่ามะละกอเงาะ ผ่านกระบวนการทดลองมาแล้วเป็นอย่างดีและสิ่งสำคัญมีการสร้างธรรมาภิบาลคุณธรรมในองค์กรแก่ ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน

๒) กระบวนการการบริหารหลักสูตรที่สนองตอบความต้องการของชุมชน ยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=๔.๒๖$, $S.D.=๐.๖๘$) มีโครงสร้างฝ่ายบริหาร ฝ่ายอื่นๆที่ชัดเจน อาทิ วิชาการ กลุ่มงานที่รับผิดชอบ หลักสูตรทั้ง ๔ ศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ ภาษาศาสตร์ สามารถเอื้อต่อผู้เรียนยึดหยุ่นบูรณาการประยุกต์ใช้กับหลักสูตรท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ในการจัดทำโครงการวิทยาศาสตร์ เพื่อสร้างนวัตกรรมมีการวิเคราะห์หลักสูตรมีครูเป็นที่ปรึกษา นักเรียน ชุมชน/ปราชญ์ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารหลักสูตรที่สนองตอบชุมชนและสนองตอบนโยบายของรัฐบาล มีนวัตกรรมผ่านกระบวนการพิสูจน์/ทดลอง มีการส่งเข้าประกวดแข่งขันในระดับจังหวัดและระดับชาติ เป็นนวัตกรรมที่สามารถต่อยอดให้เกิดรายได้แก่ นักเรียนโรงเรียน/ชุมชนได้

๓). ตัวแบบสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนและรองรับนโยบายการพัฒนาคุณ
ไทยแลนด์ ๔.๐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X=๔.๒๑, S.D.=๐.๖๙$) เป็นสถานศึกษาที่มีความพร้อม
อาคารสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งแวดล้อมดี บรรยากาศสร้างแรงจูงใจให้เกิดใฝ่รู้ใฝ่เรียน ครูมีอาชีพ ชุมชน
มีส่วนร่วม เป็นสถานศึกษาที่ได้รับความไว้วางใจจากชุมชน/สังคม ยอมรับในกระบวนการการบริหาร
จัดการ ชุมชนส่งบุตรหลานเข้าศึกษาเล่าเรียนในสถาบันแห่งนี้ โรงเรียนได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ
จากสังคม อาทิ มีโล่รางวัลประกาศนียบัตรรับรองผลงานในรอบปี จากการที่ผู้วิจัยลงภาคสนามพบปะ
พูดคุย สังเกต สอบถาม

วิจารณ์ (To review)

ปัญหาของการศึกษาหลายสถาบัน พบว่าโดยเฉพาะทั้งระดับมัธยมศึกษาและ
อุดมศึกษาคุณภาพการศึกษาทั้งระบบมัธยมศึกษาและบัณฑิตศึกษา เพราะขาดความเชี่ยวชาญในการ
วิเคราะห์และตอบโจทย์สังคมยังไม่ชัดเจนและไม่ตรงประเด็น สิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นปัญหาที่สังคม
ชุมชน บัณฑิตต้องพร้อมด้วยคุณภาพตามหลักไตรสิกขา ๓ บัณฑิตจึงมีความสมบูรณ์มีความเก่งกล้า
พร้อมด้วยความสามารถเหมาะสมกับความเป็นบัณฑิตที่จะได้รับปริญญา แก้ไขปัญหาสังคมชุมชนได้
อย่างมีคุณภาพ ผู้ศึกษาต้องมีความสนใจและต้องมีสื่อสนับสนุนมากขึ้น มีภาพยนตร์ ภาพสไลด์ วิดีโอ
การประเมินแยกส่วนประเมินเป็นรายวิชา สอบตกลบได้ตามรายวิชาสอบซ่อมได้ ไม่มีการเรียนซ้ำชั้น
แต่มีข้อจำกัดของหลักสูตร ไม่สามารถสะท้อนความต้องการของท้องถิ่นได้ ในด้านการสอนวิชา
คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยียังไม่สามารถผลักดัน ประเทศไทยเป็นผู้นำทางด้านคณิตศาสตร์
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีได้ การนำหลักสูตรไปใช้ไม่สามารถสร้างพื้นฐานการวิเคราะห์ให้กับนักเรียน
ได้หรือผู้เรียนนักศึกษาได้ การจัดการเรียนการสอนด้านภาษาต่างประเทศยังไม่สามารถสื่อสารและ
ค้นคว้าความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากเหตุผลดังกล่าวจึงต้องปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๔๔ ในหลักสูตร ๒๕๔๔ พบว่ามีความสับสนของผู้ปฏิบัติการในสถานศึกษาเป็น
หลักสูตรเนื้อหาแน่นเกินไป ต้องเรียนทั้งวัน การศึกษายุคไทยแลนด์ ๓.๐ เป็นสังคมยุค พ.ศ. ๒๕๕๑ มี
การเพิ่มสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียนมีการกำหนดตัวชี้วัดมาให้เป็น
การจัดหลักสูตรที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและการเมืองและ
ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่างๆของโลกยุคปัจจุบัน มีศักยภาพความก้าวหน้าเข้าสู่การ
แข่งขันและความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็น
คนดีมีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดให้ผู้เรียนมีพื้นฐาน
การศึกษา มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัยในการปฏิบัติตน
ตามหลักคุณธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่นๆที่ตนนับถือ ยึดมั่นในเศรษฐกิจพอเพียง มี

ความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิดการแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยีและทักษะชีวิต มีความสุขและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติมีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งบำเพ็ญประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข^๒

การศึกษายุคไทยแลนด์ ๔.๐ จากปัญหาต่าง ๆ ของประเทศไทย เช่น เศรษฐกิจล้มเหลว การเมืองล้มเหลว สังคมล้มเหลว หรือทุกๆ ปัญหาที่ล้มเหลวต่างก็โทษการศึกษา การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ เป้าหมายต้องการให้ประเทศไทยมีนวัตกรรมเป็นของตนเอง แต่หลักสูตรการจัดการศึกษาและการจัดการการเรียนการสอนของครูอาจารย์ตบใจทยตบสนองเป้าหมายของไทยแลนด์ ๔.๐ แล้วหรือยัง ทั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนตลอด ๕๐ ปีถึงเวลาแล้วหรือยังที่จะต้องปรับปรุงปรับเปลี่ยนกระบวนการ การจัดการศึกษาของประเทศเพื่อตอบสนอง ของการสร้างนวัตกรรมของประเทศ โดยกระทรวงศึกษาธิการต้องเป็นผู้นำที่ต้องเดินไปพร้อมกับสถานศึกษาที่เป็นหน่วยปฏิบัติการตรงกำหนดดังนี้

๑. ต้องกำหนดนโยบายหรือออกกฎกระทรวง ผู้เรียน/นักเรียนต้องไม่เกิน ๓๖ คน

๒. การจัดการความพร้อมของโรงเรียนทั่วประเทศ ตำบล อำเภอ ต้องมีความเท่าเทียมทางด้านสื่ออุปกรณ์ ครู อาจารย์ บุคลากร อาคาร ที่สถานที่

๓. หลักสูตรต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง อาจเป็นหลักสูตรวิชาที่มีการยกระดับวิชาคอมพิวเตอร์ วิชาเทคโนโลยีมาเป็นวิชาหลักไม่ใช่ส่วนหนึ่งของวิชาชีพ การเรียนการสอนเป็นรายวิชาจะมีข้อดี คือสามารถเปลี่ยนแปลงได้ทุกปี เป็นรายวิชาที่โรงเรียน/สถานศึกษา สามารถจัดให้เรียนวิชาที่ทันสมัยได้เลยไม่กำหนดไว้ตายตัว

๔. ต้องนำสะเต็มศึกษา (STEM EDUCATION) และ Active learning เข้ามาจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน/สถานศึกษาคำว่า “สะเต็ม” หรือ STEM เป็นคำย่อมาจากภาษาอังกฤษของศาสตร์ ๔ สาขาวิชา คือได้ แก่วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) หมายถึงองค์ความรู้วิชาการของศาสตร์ทั้งสี่ที่มีความเชื่อมโยงกับโลกของความเป็นจริงที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกัน ในการดำเนินชีวิตและการทำงานและการจัดการเรียนการสอนของไทยเรา ครูผู้สอน อาจารย์ผู้สอนต้องแยกส่วน เช่น สอนวิชีเคมีล้วน ๆ ฟิสิกส์ ก็ฟิสิกส์ล้วน ๆ หรือ คณิตศาสตร์ล้วน ๆ ภาษาไทยไม่เคยนำมาบูรณาการ ใช้ชิ้นงานหลัก หลักของนวัตกรรมทั้งหมดเกิดจากบูรณาการ ของคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นส่วนใหญ่แล้วจึงเกิดนวัตกรรมจนกลายเป็นเทคโนโลยี ต่อมามีการนำเทคโนโลยีมา

^๒ โปยม จันทน์น้อย, บทความพิเศษ: การศึกษา ๔.๐ [www.wanager.co.thcool/view New.aspx?](http://www.wanager.co.thcool/view%20New.aspx?News%20ID%3D%25000000%2505%2505)
News ID =๙๖๐๐๐๐๐๐ ๒๕๑๙๕, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๑.

บูรณาการกับวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จึงเกิดนวัตกรรมใหม่ต่อยอดไปเรื่อย ๆ ทั้งนี้โดยการใช้กระบวนการทางวิศวกรรมในการสร้างนวัตกรรม

๕. ต้องสร้างตัวชี้วัดระดับบุคคล ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู อาจารย์ ผู้สอน เพื่อต้องการทราบจุดเด่นจุดด้อยแล้วต้องพัฒนาครูอาจารย์ผู้สอน เพราะตอนนี้เราไม่ทราบเลยว่าครูท่านใดมีจุดเด่นจุดด้อยตรงไหนประเด็นไหน กระทรวงเจ้าสังกัดต้องการให้ครูเป็นอย่างไร ต้องกำหนดให้ครูอาจารย์ผู้สอนเป็นอย่างไร แล้วประเมินสิ่งที่ต้องการ กระทรวงต้องการนโยบายอย่างไร นโยบายสำเร็จหรือไม่ ต้องกำหนดตัวชี้วัดของนโยบายนั้นๆ ระดับสถานศึกษาโรงเรียนและระดับบุคคลของแต่ละนโยบายจะต้องตอบโจทย์ความสำเร็จได้^๓ การสอนให้นักเรียนสร้างนวัตกรรม ต้องสอนให้รู้แบบโครงการหรือการสร้างชิ้นงาน โดยในโครงการหรือชิ้นงาน นักเรียน/นักศึกษาผู้เรียนตอบได้ว่า มีคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องได้อย่างไร ในอดีตการสร้างชิ้นงานของนักเรียนเราไม่เคยนำวิชา STEM เข้ามาบูรณาการใช้ในการหุงต้มอาหาร ตัวอย่างเช่น อดีตเช่น การหุงข้าวเป็นวิถีชีวิตประจำวัน แม่บอกให้กรอกข้าวสาร ๑ หรือ ๒ กระป๋อง ใส่น้ำให้สูงจากข้าวสาร ๑ ข้อมือนิ้วมือหรือแล้วแต่บางคน แล้วคนให้หน้าท่วมถึงหัวหลังมือ การหุงข้าวใช้ไม้พินหรือถ่าน หุงข้าวไม่ดิบสามารถรับประทานได้แล้วเสร็จก็จบ แต่เราไม่เคยสอนนำหลักคณิตศาสตร์เรื่องการตวงวัดเรื่องปริมาตร หลักวิทยาศาสตร์เรื่องความร้อนเข้ามาคิดในเรื่องการหุงข้าว ญี่ปุ่นนำหลักของ STEM มาใช้ในการหุงต้ม โดยใช้หลักคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เช่น เรื่องของปริมาตร การตวง เรื่องความร้อน เรื่องของเวลา จนสร้างหม้อข้าวไฟฟ้าได้สำเร็จ และมีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ เช่น กำหนดเวลา ในการหุงข้าว การอุ่นข้าว การต้มข้าว หรือตัวอย่างในชีวิตประจำวัน คนไทยมีการปรุงอาหารต่าง ๆ มากมาย เช่น แกงบ้าง ขนมบ้าง บางคนทำอาหารอร่อยบางคนก็ไม่อร่อยขึ้นอยู่กับฝีมือ การปรุงอาหารหรือขนมก็ใช้ความเคยชินเหาะน้ำปลา ใส่น้ำตาล ใส่เกลือแกง เป็นฝีมือเฉพาะคน แต่ถ้าเรานำหลัก STEM เข้ามาจับก็เกิดแฟรนไชส์ (Franchise) เป็นของตนเอง ฉะนั้นหลักสูตรต้องกำหนดให้นักเรียนมีโครงการหรือชิ้นงานที่ตอบโจทย์อย่างชัดเจน STEM มาบูรณาการ ในโครงการหรือชิ้นงานของนักเรียน/นักศึกษา/ผู้เรียนได้ ส่วน Active learning เป็นการจัดการการเรียนการสอนให้นักเรียน นักศึกษาผู้เรีย ลงมือปฏิบัติจริง สร้างชิ้นงานเป็นของตนเอง ได้จริง จะเป็นงานเดี่ยวหรืองานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ STEM ถ้าเป็นวิชาเนื้อหา นักเรียนสามารถที่จะสรุปนำเสนอผลงานของตนเองได้^๔ ไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นสิ่งที่ดีถ้าเป็นไปได้ตามรูปแบบนี้โมเดลนี้ ประเทศจะต้องมีนวัตกรรมเป็นจริงของตนเองอย่างแน่นอน ฉะนั้นการศึกษา ๔.๐ เป็นส่วนหนึ่งของไทยแลนด์ ๔. ๐ ที่จะนำพาไปสู่ความสำเร็จจึงต้องอาศัยทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะครูอาจารย์ผู้สอนต้องปรับแนวการ

^๓ อ่างแล้ว, โปยม จันทรน้อย,สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๑.

^๔ อ่างแล้ว, โปยม จันทรน้อย, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๑.

สอนอย่างจริงจัง ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำบริหารวิชาการ การปฏิรูปการศึกษาต้องเน้นที่ห้องเรียน ติดตามพฤติกรรมการสอนครูอาจารย์ผู้สอน โดยสร้างตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานโรงเรียน/สถานศึกษาทุกโรงต้องมีมาตรฐานเดียวกัน ภายใน ๑๐ ปีข้างหน้าประเทศไทยต้องมีนวัตกรรมเป็นของตนเองแน่นอน ซึ่งเมื่อก่อนเราเคยมีนวัตกรรมของตนเอง วิทยุโทรทัศน์ธาณินทร์ แต่น่าเสียดายล้มไปเสียก่อนนี้แล้ว แต่ต่อไปนี้ไทยแลนด์ ๔.๐ จะเกิดนวัตกรรมเป็นของชาติไทยเราเอง โดยทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมอย่างจริงจังโดยมี

จากการลงภาคสนาม พบปะพูดคุยกับคณะผู้บริหาร ฝ่ายบริหารวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ อาทิ กลุ่มวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ ตัวแทน ครู ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนชุมชน ของโรงเรียนทั้ง ๔ โรงเรียน การศึกษาไทยแลนด์ ๔.๐ ได้สนองตอบนโยบายของรัฐบาลที่ประกาศชัดเจนจะนำพาประเทศไทยไปสู่เป้าหมายเป็นประเทศที่ข้ามพ้นรายได้ปานกลางหรือค่อนข้างยากจน ไปสู่เป้าหมายรายได้สูงต่อหัว/ปี/คน แต่ต้องขึ้นอยู่กับการพัฒนาคนให้มีความเข้มแข็งในเชิงวิชาการทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านมีทักษะสูงเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ “สถานศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศพร้อมที่จะผลิตคนให้มีคุณภาพตั้งแต่ระดับต้น ๆ “ เติบโตทุกภาคส่วนให้นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและประเทศชาติ หลากๆประเทศพยายามสร้างคนรุ่นใหม่ให้มีคุณภาพ รูปแบบกระบวนการสร้างผู้เรียนให้มีความเชี่ยวชาญนั้น ในทุกๆด้านนั้น โรงเรียนหรือสถานศึกษาต้องมีความพร้อม บุคลากร ครู อุปกรณ์ สื่อ อาคารสถานที่พร้อมมี ครูในแต่ละด้านต้องเชี่ยวชาญ สถานศึกษาต้องฝึกอบรมครูผู้สอนให้พร้อมเพื่อรองรับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ดังกรณีโรงเรียนสะเดา “ขรรค์ชัยกัมพลานนท์” อนุสรณ์ โรงเรียนเทศบาล ๑ (เฮงเสียงสามัคคี) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ และโรงเรียนรัถภูมิวิทยา เป็นโรงเรียนหนึ่งที่มีรูปแบบในการบริหารจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการสอนแบบบูรณาการ สะเต็ม (STEM) ๔ ศาสตร์วิชาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี และคณิตศาสตร์ โดยบริหารจัดการการเรียนการสอนให้เกิดนวัตกรรม เพื่อสนองตอบจัดการเรียนการสอนที่พึงประสงค์ของชุมชน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาประเทศไทย ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. รัฐบาลควรจัดตั้งงบประมาณประจำปี อุดหนุน ๔ โรงเรียนต้นแบบในการ พัฒนาการเรียนรู้เรื่อง STEM และบูรณาการประยุกต์ใช้สร้างนวัตกรรมเป็นของตนเองได้ตามนโยบายของรัฐบาล

๒. ให้สถานศึกษา/โรงเรียนมีความอิสระในการทำบันทึกข้อตกลงร่วมมือ Memorandum of Understanding (MOU) ระหว่างโรงเรียนกับผู้ประกอบการภาคเอกชน อาทิ บริษัท โรงงานหรือที่มีการพัฒนานวัตกรรมให้เกิดความยั่งยืนและสร้างมูลค่าในการผลิตต่อไป

๓. รัฐบาลต้องสร้างแรงจูงใจให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนมีขวัญกำลังใจในการทำงานศึกษา
คั่นคว่ำสร้างนวัตกรรม โครงการงาน/ชิ้นงาน ด้วยรางวัลเป็นเงินทองในราคามูลค่าที่เหมาะสมกับชิ้นงาน

เอกสารอ้างอิง

- กำธร ไพจิตต์. ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ :โรงเรียนสร้างสรรค์ วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๖๐.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. การคิดเชิงสรรคในผู้ชนะเลิศ. กรุงเทพมหานคร: ชัดเชสมีเดีย. ๒๕๕๓.
- กึ่งกาญจน์ ชมอินทร์. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต ๑. รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
๒๕๕๙.
- ชญัญญา เตชะกิจขจรและคณะ. แนวคิดปรัชญาการศึกษาของกลุ่มพัฒนาการนิยมของผู้บริหาร สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นนทบุรี เขต ๑. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
(ม.ป.ท.) ๒๕๕๒.
- ดวงพร แสงทอง. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน
สุนันทา. (ม.ป.ท.) ๒๕๕๐.
- ทิตินา แคมมณี. ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๕๑
- คณะกรรมการนโยบายการจัดการเรียนการสอนสะเต็มในสถานศึกษา. (ม.ป.ท.) ๒๕๖๐.
- คณาจารย์โรงพิมพ์เลี้ยงชีพ. นวโกวิท. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลี้ยงชีพ ๒๕๕๕.
- นาคารชุน. โศลกมูลฐานว่าด้วยทางสายกลาง. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ๒๕๕๕.
- นาวิทย์ กางการ. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลลำโรง
ใต้ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
๒๕๕๖.
- (บุญชม ศรีสะอาด). อ้างถึงใน. พระครูปลัดไพรัช จนทสโร. ศึกษาความเชื่อหลังความตายของ
พุทธศาสนิกชน. ๒๕๕๗.
- ปราณี พงษ์สุพรรณ. ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ โรงเรียนสร้างสรรค์. วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๖๐.
- ปราโมทย์ จันท์เรือง. บทบาทของโรงเรียนในฐานะที่เป็นแหล่งเรียนรู้. (ม.ป.ท.) ๒๕๖๐.
- ประวิทย์ ศิริถิรกุล. อ้างในพระครูวิจิตรศีลาจาร. การประยุกต์ใช้ปรัชญาการศึกษาหลังนวยุคในศูนย์
อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ของวัด: กรณีศึกษาวัดในจังหวัดสงขลา. ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา ปรัชญาและศาสนา คณะปรัชญาและศาสนา. มหาวิทยาลัย
เซนต์จอร์จ. ๒๕๕๗.
- ประสิทธิ์ รักนุ้ยและคณะ. พลวัตการปรับตัวของพระสงฆ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในยุคปัจจุบัน.
(ม.ป.ท.) ๒๕๕๘.

ประสิทธิ์ รักนุ้ย. **พลวัตการปรับตัวของพระสงฆ์สามจังหวัดชายแดนภาคใต้**มองผ่านปรัชญาหลังนวยุค. ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรปรัชญาและศาสนา. สาขาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์จ. (ม.ป.ท.) ๒๕๖๑,

ประภาพร เปริบุตร. **การมีส่วนร่วมพัฒนาประชาคมของประชาชน ตำบลบางชะแยง อำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานี**. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. (ม.ป.ท.) ๒๕๕๘.

แผนพัฒนายุทธศาสตร์ชาติระยะยาว ระยะยาว ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙). **เตรียมสอบครูผู้ช่วยสังกัด สพฐ ฉบับครบเครื่อง**. นนทบุรี: โรงพิมพ์อิงคปิยอนด บุกส์ จำกัด ๒๕๖๐.

พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔. กรุงเทพมหานคร: งามมีบุ๊ค

พระมหาสุทิตย์ อาภากร. **เครือข่าย: ธรรมชาติ ความรู้และการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ ๓

กรุงเทพมหานคร: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้. ๒๕๕๖.

พระมหาฉลาด ปริณญาโณ. **นวโกวาท ฉบับชาวบ้าน**. กรุงเทพมหานคร: เลียงเซียงการพิมพ์. ๒๕๕๓.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. **ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา**. (ม.ป.ท.) ๒๕๔๒.

พระครูวิจิตรศีลาจารย์. (ประสิทธิ์ กิติโกษะ). **ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรปรัชญาและศาสนา**. มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์จ. ๒๕๕๗.

พระครูโสภาสุมิตฺตคุณ. **ทัศนคติเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับแนว**

(พิชพู อุภิสมาจารย์โยธิน). **อ้างอิงใน พระครูปลัดไพรัช จันทสโร. ศึกษาความเชื่อหลังความตายของพุทธศาสนิกชน**. รายงานการวิจัย. ๒๕๕๗

ไพฑูรย์ สีนลาร์ตันและคณะ. **ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ : โรงเรียนสร้างสรรค์**. วิทยาลัยครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๖๐.

พรพจน์ บัวทอง. **ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ : โรงเรียนสร้างสรรค์**. วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๖๐.

พรชัย เจดามาน นิตยาพร กิณบุญและไพฑูรย์ พิมพ์. **การพัฒนาการศึกษา ๔.๐ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ๖ R ๑๒C๓E**. สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๑.

ระบบสารสนเทศทางการศึกษา สพท. สุรินทร์เขต ๓. **หลักสูตรขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑**.

วิราวรรณ ทวีพรไพบุลย์และคณะ. **อ้างอิงในพระครูวิจิตรศีลาจารย์. การประยุกต์ใช้ปรัชญาการศึกษา**

หลังนวยุคในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ของวัด: กรณีศึกษาไว้ในจังหวัดสงขลา. ดุษฎี

นิพนธ์หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา ปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัย

เซนต์จอร์จ. ๒๕๕๗.

รวรวดี กิตติวงศ์. **เตรียมสอนครูผู้ช่วยสังกัด สพฐ. ฉบับครบเครื่อง อัปเดตครั้งที่ ๒**. นนทบุรี: อิงคปิยอนด บุกส์. ๒๕๖๐.

รวพจน์ วงศ์เจริญกิจรุ่งเรืองและอธิป จิตตฤกษ์. **ทักษะแห่งอนาคตใหม่การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ ๒๑**

. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ Openworld. ๒๕๖๐.

วิภา ตันทุลพงษ์. และคณะ. **ก่อนถึงโรงเรียน ๔.๐ โรงเรียนสร้างสรรค์**. วิทยาลัยครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

๒๕๖๐.

